REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

BILTEN SUDSKE PRAKSE
2013

Volume I

Izdavač:

Ustavni sud Republike Kosovo

Uređivački odbor:

Prof. Dr. Enver Hasani, Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr Ivan Čukalović, Zamenik predsednika Ustavnog suda
Prof. Dr Snežana Botušarova, Sudija Ustavnog suda
G. Almiro Rodrigues, Sudija Ustavnog suda
Dr. Arbëresha Raça-Shala, Generalni sekretar Ustavnog suda

Saradnici:

Gospodin Volkmar Theobald, Menadžer projekta, GIZ
Gospođa Pranvera Ejupi-Hajzeraj, koordinator projekta, GIZ
Gospodin Lavdim Krasniqi, Pravni ekspert
Gospodin Fatos Xhelili, Pravni ekspert
Premium Consulting

© 2014 Ustavni sud Kosova

Autorska prava:

Nijedan deo ovog izdanja ne sme se reprodukovati ili prenositi u bilo kom obliku ili na bilo koji način, elektronski ili mehanički, uključujući fotokopiranje i snimanje, ili bilo kog skladišta informacija i sistema za preuzimanje, bez prethodnog pismenog odobrenja Ustavnog suda Republike Kosovo i Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), osim ako nije izričito dozvoljeno kopiranje od strane nadležnog autorskim pravima.

Napomena:

Prema članu 116.4 Ustava Republike Kosova, odluke Ustavnog suda Kosova objavljuju se u Službenom glasniku Republike Kosova, što je primarni izvor za odluke Ustavnog suda. Ovaj Bilten ne zamenjuje primarni izvor za odluke Ustavnog suda. U slučaju sukoba ili nedoslednosti između odluka objavljenih u ovom Biltenu i odlukama objavljenim u Službenom listu Republike Kosovo, prednost ima.

Svrha sažetka odluka je da obezbedi opšti činjenično i pravno pregled predmeta i kratak rezime o odlukama Ustavnog suda. Pregled odluka i presuda je sačinila "Projekat pravne reforme" sprovodi Deutsche Gesellschaft fur Internationale Zusammenarbeit (GIZ), i kao takav, ne mogu zameniti odluke Ustavnog suda niti predstavljaju stvarni oblik odluka / presuda Ustavnog suda.

Published by giz Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH

BILTEN SUDSKE PRAKSE 2013

USTAVNOG SUDA REPUBLIKE KOSOVA

Ovaj Bilten je omogućen u okviru "Projekta Pravna reforma", sproveden od strane Deutsche Gesellschaft für Internationale Zusammenarbeit (GIZ) GmbH, uz podršku Saveznog Ministarstva za Ekonomsku Saradnju i Razvoj Nemačke (BMZ).

Satražaj:

Predgovor 15

Br.1. KI 164/11, Jetullah Mustafa, datum 21 Januar 2013 – Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Rev. br. 538/2008, od 28. juna 2011. god. 16

Br.2. KI 83/12, Muhamet Ukalo i Neime Ukalo, datum 21 Januar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 521/2009, od 4. juna 2012. god. 23

Br.3. KI 81/12, Hazër Susuri i Baki Hoxha, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 88/2012, od 18. juna 2012. god. 32

Br.4. KI 84/2012, Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada, zastupljen od strane g. Rifat Halilija, predsednik sindikata, ogranak Vučitrn, datum 29 Januar 2013- Zahtev za poboljšanje blagostanja penzionera i ostvarivanje prava na dobijanje penzija za invalide rada od strane državnih organa. 40

Br.5. KI 92/12, Sali Hajdari, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti zakonu o penzijama 47

Br.6. KI 76/12, Qamil Xhemajli, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti neodređene odluke Vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka na Prištinskom Univerzitetu 52

Br.7. KI 68/12, Haxhi Morina, datum 29 Januar 2013 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 313/2009, od 26. marta 2012. god. . 58

Br.8. KO 131/12, Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo dana 13. decembra 2012. god. 67

Br.9. KI 39/11, Tomë Krasniqi, datum 30 Januar 2013- Ocena ustavnosti obaveštenja br. 311/07, od 13. aprila 2007. god., i potvrde br. 322/07, od 30. aprila 2007. god., Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu..... 70

Br.10. KI 74/12, Agim Stublla, datum 30. Januara 2013 – Zahtev za Ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosova, PN. br. 410/2012, od 5. juna 2012. god. 80

Br.11. KO 97/12, Institucija ombudsmana, datum 30 Januar 2013- Ocena ustavnosti članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god. 87

Br.12. KI 99/12, Emine Tahiri, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine,. 90

Br.13. KI 71/12, Fikrije Sermaxhaj, datum 01 Februara 2013 – Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 273/2012 od 27. aprila 2012. 97

Br.14. KI 67/12, Shaban Kadrija, datum 01 Februar 2013.– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. I .br. 366/2009, od 15. marta 2012. god. 104

Br.15. KI 75/12, Faton Sefa, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 106/2010, od 2. maja 2012. god. 110

Br.16. KI 104/12, Azem Kabashi, Tahir Badalli, Osman Zajmi i Nafije Krasniqi, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti i zakonitosti konačnog spiska za 20 % od prihoda od prodaje od privatizacije Društvenog Preduzeća,Industrija ushqimore", Prizren, sastavljenog od strane Kosovske Agencije za Privatizaciju. 117

Br.17. KI 79/10, Izet Zejnullahu, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, od 30. juna 2010. god. 122

Br.18. KI 101/12, Arianit Dyla, datum 14 Februar 2013.- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 42/2012, od 18. juna 2012. god.....128

Br.19. KI 106/12, Lulzim Ramaj, datum 14 Februar 2013- Zahtev za priznavanje statusa pripadnika OVK 135

Br.20. KI 87/12, Afrim Rexhepi, datum 14 Februar 2013 -Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Ap. br. 119/2010, od 10. oktobra 2011. god. 141

Br.21. KI 123/12, Bajrush Gashi, datum 14 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 65/2012, od 10. septembra 2012. god. 146

Br.22. KI 116/12, Lulzim Ramaj, datum 14 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Regulativnog autoriteta telekomunikacija, 1218/2/12, od 12. juna 2012. god. 152

Br.23. KI 78/12, Bajrush Xhemajli, datum 19 Februar 2013- Ocenu ustavnosti Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog Suda, Pkl. Br. 70/2012, od 22. juna 2012 god. 159

Br.24. KI 149/11, Shefqet Aliu, datum 25 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0106, od 7. oktobra 2011. god. 206

Br.25. KI 139/12, Besnik Asllani, datum 25 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, PKL. br. 111/2012 od 30. novembra 2012. god. 216

Br.26. KI 15/12, Xhavit Gashi, datum 25 Februara 2013.– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. I. br. 314/2009 od 10. januara 2012. god. 229

Br.27. KI 21/12, Bedri Selmani, datum 25 Februara 2013.– Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju, ASC-09-2006, od 13. oktobra 2011. god. 235

Br.28. KI 44/11, Rufki Suma, datum 25 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Kosovske agencije za privatizaciju o prodaji Društvenog preduzeća “Sharr Cem”, od 14. decembra 2010. god. 242

Br.29. KI 69/12, Udruženje civilnih invalida Drugog svetskog rata, datum 25 Februar 2013 -Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, KRJA br. 6/2011, od 8. maja 2012. god. 247

Br.30. KI 157/11, Savez penzionera i invalida rada Republike Kosovo, zastupljen od strane g. Azem Ejupi, advokata, datum 25 Februar 2013- Zahtev za regulisanje statusa penzionera i invalida rada i poboljšanje blagostanja penzionera Republike Kosovo od strane državnih organa 254

Br.31. KO 09/13, Predsednik Skupštine, g. Jakup Krasniqi, datum 25 Februar 2013- Potvrđivanja predloženih ustavnih amandmana, koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo, dana 18. januara 2013. god., dopisom br. 04-DO-1357. 261

Br.32. KI 51/09, KI 31/10, KI 68/11, KI 99/11, KI 112/11, KI 126/11 KI 07/12, Vahide Hasani, Alltane Krasniqi, Fetije Berisha, Fahrije Ibrahimi, Sadije Pranaj, Raza Gashi, Nazmije Salihu, Shpresa LLadrovci, datum 26 Februar 2013 – Zahftev za Ocenu ustavnosti 8 (osam) individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo 267

Br.33. KI 85/12 i KI 86/12, Adriatik Gashi i Burim Miftari, datum 26 Februar 2013- Zahtev za Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 45/12, od 18. juna 2012. god., zajedno sa zahtevom za uvođenje privremene mere..... 276

Br.34. KI 41/12, Gezim i Makfire Kastrati, datum 26 Februar 2013- Protiv Opštinskog suda u Prištini i Sudskog saveta Kosova 285

Br.35. KI 65/11, Holding korporacija "EMIN DURAKU", datum 28 Februar 2013- Ocena ustavnosti naloga SCC- 0041 izdatog dana 27. aprila 2011. god. od strane Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju 309

Br.36. KI 91/12, Ali Latifi, datum 28 Februar 2013,- Ocena ustavnosti odluke o imenovanju branioca po službenoj dužnosti izdate od strane Tužilaštva EULEX-a u Prizrenu u slučaju HP-155/12 315

Br.37. KI 102/12, Bilall Osmani, datum 28 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Mitrovici, Ac. br. 15/10, od 21. februara 2011. god. 321

Br.38. KI 108/12, Hazir Kadriu, datum 06 Mart 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, A. br. 212/2012, od 24. maja 2012. god. 327

Br.39. KI 115/12, Fadil Salihu, datum 06 Mart 2013- Ocena ustavnosti regularnosti izbora predsednika pokreta Vetëvendosje u Uroševcu od 4. novembra 2012 god 333

Br.40. KI 89/12, Brahim Delijaj, datum 07. Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 374/2009, od 2. maja 2012. god. 338

Br.41. KI 35/12, Agron Prenaj, datum 07 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, PKL. 11/2012, od 6. februara 2012. god. . 346

Br.42. Gani Morina, Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, AP. br. 90/10, od 8. aprila 2011. god. 353

Br.43. KI 90/12, Ramadan Kastrati, datum 07 Mart 2013- Ocena ustavnosti naloga SCC-04-0100 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, od 18. avgusta 2004. god. 361

Br.44. KI 82/12, Milorad Rajović, datum 12 Mart 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti primene UNMIK-ove uredbe br.2000/4 i Zakona Republike Kosovo br. 2008/03 – L033 367

Br.45. KI 97/11, Mon Nushi, datum 14 Mart 2013.– Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, Rev. br. 87/12, od 21. marta 2011. god. 375

Br.46. KI 49/11, Ibrahim Sokoli, datum 14 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 362/2009, od 4. februara 2011. god. 382

Br.47. KI 113/12, Haki Gjocaj, datum 18 Mart 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, P. br. 791/2012, od 5. oktobra 2012. god., i presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 175/12, od 6. novembra 2012. god. 390

Br.48. KI 124/11, Ljubiša Živić, datum 18 Mart 2013– Zahtev za ocenu žalbenog postupka pred Okružnim sudom u Mitrovici, u vezi sa presudom Opštinskog suda u Vučitrnu K66/09, od 25. maja 2010. god. (odugovlačenje postupka) 400

Br.49. KI 24/11, Ali Buzhala, datum 18 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 593/2010, od 20. januara 2011. god. 405

Br.50. KI 162/11, Behxhet Makolli, datum 18 Mart 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Mlc. br. 13/2010 dana 09. novembra 2011. 413

Br.51. KI 17/13, Bujar Bukoshi, datum 20 Mart 2013- Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 562/12 od 8. oktobra 2012. god. 422

Br.52. KI 120/10, Zyma Berisha, datum 27 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosov, Rev. br. 308/2007, od 10. juna 2010. god. 428

Br.53. KI 19/13, Mark Duhanaj, datum 27 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, P. br. 274/2008, od 2. maja 2012. god., i presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, AP. br. 316/2012, od 23. avgusta 2012. god., i Pkl. br. 184/2012, od 17. decembra 2012. god. 470

Br.54. KI 19/10, DOO „Syri“, datum 27 Mart 2013 –Ocena ustavnosti naloga koji je izdala Posebna komora Vrhovnog suda Republike Kosovo, SCA-09-0041, od 9. februara 2010. god. 483

Br.55. KI 10/13, Enver Zeneli, datum 27 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl.br.125/2012, od 30. novembra 2012. god. 491

Br.56. KI 81/10, datum 27 Mart 2013– Odluka o ispravci tehničkih grešaka u Rešenju o neprihvatljivosti donetom od strane Ustavnog suda Republike Kosovo, u slučaju KI81/10, od 15. septembra 2012. god. 498

Br.57. KI 37/12, Murtez Gashi i Shehide Gashi, datum 28 Mart 2013- Osporavanje ustavnosti odluke Sudskog saveta Kosova, od 29. novembra 2011. god. 501

Br.58. KI 141/11, Ramadan Rrahmani, datum 04 April 2013- Ocena ustavnosti odluke Penzijske administracije Republike Kosovo br. 5017415, od 26. februara 2009. god. 506

Br.59. KI 14/13, Opština Podujevo, datum 04 April 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, rev. br. 50/2011, od 22. novembra 2012. god. 512

Br.60. KI 103/12, ’INTEGRAL“ DOO, datum 04 April 2013-Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda ASC-11-0056-A0001 od 7. juna 2012. god. 521

Br.61. KI 77/12, Rifat Hamiti, datum 11 April 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova rev I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godine 528

Br.62. KI 20/13, Rifat Osmani, datum 11 April 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 10/2013 od 22. januara 2013. god. 539

Br.63. KI 114/12, Kastriot Hasi, datum 16 April 2013- Ocena ustavnosti zaključka odeljenja za urbanizam i zaštitu sredine opštine Đakovica, br. 07/351-8460, od 24. januara 2011. god. 548

Br.64. KI 130/12, Xhymshit Xhymshiti, datum 16 April 2013- Ocena ustavnosti obaveštenja Kancelarije za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca, ZZVP/12/123, od 23. novembra 2012. god. 557

Br.65. KO 131/12, Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 18 April 2013- Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41. i 60. Zakona o zdravstvu,br. 04/L 125, usvojen od Skupštine 13. decembra 2012. god. 563

Br.66. KO 97/12, Ombudsman, datum 18 April 2013- Ocena ustavnosti članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god. 599

Br.67. KI 95/12, Daut Jemin Hoxha, datum 02 Maj 2013- Ocena ustavnosti naloga C-III-12-274 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, od 23. avgusta 2012. god. 648

Br.68. KI 111/12, Mit'hat Lozhani, datum 02 Maj 2013- Ocena ustavnosti rešenja Veća za uslovno puštanje na slobodu, MD/PLK br. 02/12, od 29. maja 2012. god. 655

Br.69. KI 18/13, Blerim Uka, datum 31 Maj 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1314/2012, od 7. decembra 2012. god. 663

Br.70. KI 41/13, Sadik Qollopeku, datum 31 Maj 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 61/2008, od 16. oktobra 2009. god., i presude Okružnog suda u Prizrenu, AC. br. 158/2010, od 10. oktobra 2011. god., i zahtev za uvođenje privremene mere 671

Br.71. KI 02/13, Halil Mazreku, datum 31 Maj 2013- Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 691/01, od 11. decembra

2007. god., i presude Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 24/09, od 12. maja 2011. god. 682

Br.72. KI 73/12, Bujar Sahitaj, datum 31 Maj 2013 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda od Rev. br. 24/2009, 7. decembra 2011. god. 689

Br.73. KI 03/13 i KO 28/13, Demë Dashi i ostali kao i Ali Lajçi, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti Zakona o Nacionalnom Parku „Prokletije“, koji je objavljen u Službenom listu dana 21. januara 2013 god. 696

Br.74. KI 01/13, Betim Ramadani, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti obaveštenja Državnog tužioca, KMLC.br. 106/2012, od 23. oktobra 2012. god. 707

Br.75. KI 13/13, Nexhat Tahiri, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti rešenja Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine 713

Br.76. KI 04/13, Zahir Hasani, datum 14 Jun 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 5/2011, od 27. januara 2011. god. 718

Br.77. KI 127/12, Zade Zeqiroviq, datum 14 Jun 2013 – Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju ua privatizaciju, ASC-09-0084 od 12. septembra 2012. god. 724

Br.78. KI 105/12 i KI 133/12, Udruženje lovaca “Dukagjini” iz Kline iLovački savez Kosova, datum 14 Jun 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti odluke Ministarstva unutrašnjih poslova, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god. 733

Br.79. KI 34/13, Besart Begu, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti postupka pred Vrhovnim sudom Republike Kosovo u predmetu A. br. 1578/12. 741

Br.80. KI 37/13, Faton Sefa, datum 14 Jun 2013- Zahtev za preispitivanje rešenja o neprihvatljivost Ustavnog Suda Republike Kosovo, KI 75/12. Od 15 januara 2013 god., br ref RK 342/13 746

Br.81. KI 23/13, Melihate Hakiqi, datum 18 Jun 2013-Ocena ustavnosti presude A br. 1197/2012 od 27. decembra 2012 . god. Vrhovnog suda Kosova 751

Br.82. KI 31/13, Ramadan Muja, datum datum 18 Jun 2013- Izvršenje presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 516/07 od 12. novembra 2007. god. 758

Br.83. KI 110/12, Dara Menkovič, datum 18 Jun 2013- Ocena ustavnosti odluke o objavljivanju konačnog spiska 20 % izrađenog od strane Kosovske agencije za privatizaciju 765

Br.84. KI 119/11, Sadri Mazreku, datum 18 Jun 2013- Ocena odluke Opštinskog suda u Mališevu, (C. br. 90/2004), od 10. juna 2005. god. i presude Vrhovnog suda, PKL br. 120/08, od 1. septembra 2009. god. 771

Br.85. KI 129/12, Nezir Bytyqi, datum 20. Jun 2013. -Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog Suda Rev. br. 204/2008 od 29. avgusta 2011. god. 777

Br.86. KI 11/13, Izahir Troni, datum 20 Jun 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova rev br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine 784

Br.87. KI 98/12, Ruzhdi Shala, datum 02 Jul 2013- Ustavni zahtev protiv prekomernog trajanja i neefikasnosti istražnog postupka PPN br. 812-1/2008 od strane Okružnog tužilaštva u Prištini. 792

Br.88. KI 109/12, Kumrije Maloku, i drugi, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 466/2009, od 07. juna 2012. god. 802

Br.89. KI 122/12, Edison Rinxhi, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Opštinskog suda za prekršaje br.reg. 46854/2012 od 19. oktobra 2012. godine 811

Br.90. KI 22/13, Sokol Mushkolaj, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 164/2012, od 5. decembra 2012. god.; odluke Okružnog suda u Prištini, Ap. br. 4/12, od 28. septembra 2012. god.; presude Opštinskog suda u Prištini, P. br. 601/08, od 3. oktobra 2011. god. i odluke Opštinskog suda u Prištini, P. br. 601/08, od 20. decembra 2011. god. 817

Br.91. KI 38/13, Miftar Krasniqi, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pkl. br. 48/2012, od 13. aprila 2012. god. . 825

Br.92. KI 134/11, KI 135/11, KI 136/11, KI 137/11, Enver Gashi, Shefqet Bici, Ibush Gela, Mustafë Emini, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti 4 presude Vrhovnog suda Kosova 831

Br.93. KI 66/13, Milazim Gashi, datum 09 Jul 2013- Protiv gradonačelnika opštine Gračanica, g. Bojan Stojanović 837

Br.94. KI 27/13, Kadri Çitaku, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova A. br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine 846

Br.95. KI 29/13, Feriha Hoti, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Mlc. br. 12/2009, od 14. maja 2012. god. 852

Br.96. KI 45/13, Jasmine Baxhaku, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Ac. br. 65/2012, od 29. oktobra 2012. god. 857

Br.97. KI 56/13, Jashar Avdullahi, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 5/2013 od04 marta 2013 godine 864

Br.98. KI 107/12, Jovica Đorđevićiz, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini Gž.br. 1490-2011 od 26. juna 2012 god. 872

Br.99. KI 07/13, Ibish Kastrati, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke opštinskog suda u Peći, N. br. 137/08, od 17. novembra 2008. god. 880

Indeks pravnih pojmova.....887

Indeksi članovima ustava.....902

Predgovor

Veliko mi je zadovoljstvo da napišem ovaj predgovor Biltena Sudske prakse Ustavnog suda za 2013. godinu, kao četvrto izdanje ove vrste od osnivanja Suda u jesen 2009. godine. U predgovoru prvog Biltena Sudske prakse, koji je obuhvatio odluke Suda donete tokom 2009. i 2010. godine, napisao sam: "Znak da se demokratska zemlja zalaže za vladavinu prava ogleda u tome da se pravda sprovodi javno i da njezini sudovi bez straha i otvoreno objavljuju svoje odluke i presude i čine ih dostupnim javnosti." Koliko sam imao pravo kada sam to rekao govori činjenica da iz godine u godinu, pa sve do sada, Ustavni sud je pokazao da odlučuje o svim podnetim zahtevima na pravičan i transparentan način. Nije tajna da narod Kosova smatra da je Ustavni sud jedna od najviše cenjenih i poštovanih javnih institucija u zemlji. Prema tome, ja sam ponosan da predstavljam Bilten Sudske prakse za 2013. godinu kao dodatni dokaz zrelosti Suda i primene najviših standarda odlučivanja.

Kao u slučaju Biltena Sudske prakse za 2012. godinu, izdavanje i ovog biltena je omogućeno velikodušnom donacijom Nemačke agencije za međunarodnu saradnju (GIZ), na čemu je Sud veoma zahvalan.

Odluke koje sadrži ovaj bilten izražavaju još jednom raznolikost ustavnih pitanja pokrenutih pred Sudom od ovlašćenih strana, bilo to od strane fizičkih i pravnih lica ili javnih vlasti. Ovo pokazuje da unapređenje vladavine prava dešava se na svim nivoima kosovskog društva da bi se konačno ispitivalo pred Ustavnim sudom kao konačna vlast za tumačenje Ustava.

Moja je želja da ovaj Bilten postane praktično sredstvo u rukama svih pravnih praktičara na Kosovu i da ih, gde je to moguće, vodi u njihovom procesu donošenja odluka. Da bi bili sigurni da će budući bilteni sudske prakse biti od koristi kao i oni prethodni, bila bi dobrodošla svaka sugestija koju bi pravni praktičari uputili Sekretarijatu Suda, kako bi smo imali što više korisnika/prijatelja, a naročito što se tiče pristupa relevantnim odlukama kroz lakše pretraživanje.

Prof. dr. Enver Hasani
Predsednik Ustavnog suda

KI 164/11, Jetullah Mustafa, datum 21 Januar 2013 – Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Rev. br. 538/2008, od 28. juna 2011. god.

Slučaj KI 164/11, Rešenje o neprihvatljivosti, od 3. jula 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, neiscrpljenje pravnih lekova, Rešenje o neprihvatljivosti

Podnosilac zahteva traži izvršenje odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 89/98 od 9. februara 1998. god., kojom je RKV-u bilo naloženo da vrati podnosioca zahteva na njegovo prvo radno mesto ili na slično mesto.

Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da u svojoj presudi od 22. januara 2003. god., Opštinski sud u Prištini nije priznao: od kojeg je datuma počeo da se teče rok zastarelosti i kako je Opštinski sud odlučio o iznosu kompenzacije na koji bi podnosilac zahteva imao pravo.

Na kraju podnosilac zahteva tvrdi da su sudski postupci uopšteno dugotrajni i nepravični i specifično da je odluka Vrhovnog suda od 20. septembra 2011. god. pristrasna i nije rešena na odgovarajući nacin.

Pod ovim okolnostima, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po primenljivom zakonu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI164/11
Podnosilac
Jetullah Mustafa
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda rev. br. 538/2008 od 28. juna 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Jetullah Mustafa, sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Odluka koju osporava podnosilac zahteva je odluka Vrhovnog suda od 20. septembra 2011. god., koju je on primio 20. septembra 2011.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži da se odluka Okružnog suda br. 89/98 od 9. februara 1998, kojom je bio odobren njegov zahtev za kompenzaciju za period od 3. decembra 1993. do 2. oktobra 1998. god., sprovede u celosti, a ne delimično kao što je rađeno do sada od strane Opštinskog suda.

4. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da odluka Vrhovnog suda od 28. juna 2011. god., koju je on primio 20. septembra 2011. god., nije rešena na odgovarajući način i da je pristrasna.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. 20. decembra 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Predsednik Suda je 17. januara 2012. god. nalogom br. 164/11 GJR imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog datuma, nalogom br. KSH, predsednik Suda je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

8. Predsednik Enver Hasani je 2. jula 2012. god. zamenio sudiju Gjyljetu Mushkolaj u Veću za razmatranje zbog toga što joj je istekao mandat sudije Ustavnog suda 26. juna 2012. god.

9. Veće za razmatranje je 3. jula 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. 3. decembra 1993. god., podnosiocu zahteva, stalno zaposlenom u radnoj organizaciji Regionalna kompanija vodovoda “Batllava” u Prištini (u daljem tekstu: RKV), je raskinut ugovor o radu.

11. 1. jula 1997. god., Opštinski sud u Prištini je odlukom br. 407/96 odlučio da je radni odnos podnosiocu zahteva bio prestao na nezakoniti način. Bivši poslodavac podnosioca zahteva se žalio na ovu odluku.

12. 9. februara 1998. god., odlukom Ac. br. 89/98 Okružni sud u Prištini je odbio žalbu kao neosnovanu i naložio RKV-u da vrati podnosioca zahteva na njegovo prvobitno radno mesto ili na slično mesto. Prava iz radnog odnosa je trebalo da neizostavno budu zadržana.

13. 21. oktobra 1998. god., podnosilac zahteva se vratio na posao.

14. Opštinski sud u Prištini je 12. februara 1999. god. odobrio zahtev podnosioca zahteva za izvršenje tužbenog zahteva za lične dohotke koje mu duguju za vremenski period od 9. februara 1998. do 21. septembra iste godine.

15. Pismom od 26. februara 2001. god., upućenim RKV-u, podnosilac zahteva je zahtevao isplatu naknade za period od 3. decembra 1993. god. do 21. oktobra 1998. god. Dopisom od 5. aprila 2001. god. zauzvrat je odbio zahtev podnosioca.

16. 26. decembra 2001. god., podnosilac zahteva je podneo tužbeni zahtev Opštinskom sudu u Prištini za kompenzaciju štete od neisplaćivanja njegovog ličnog dohotka za taj period.

17. Ovaj tužbeni zahtev je odbijen od strane Opštinskog suda u Prištini odlukom C1. br. 545/2001 od 22. januara 2003. god. Opštinski sud u Prištini je odlučio da je podnosilac zahteva izgubio pravo na kompenzaciju neisplaćenog ličnog dohotka za taj period po osnovu da, shodno članu 376(1) Zakona o obligacionim odnosima, rok zastarelosti dozvoljava 3 godine za potraživanje isplate naknade i tako da je podnosilac zahteva bio van vremenskog roka za 4 meseca i 17 dana. Međutim, Opštinski sud nije elaborisao koji je datum uzeo u obzir kada je došao do ovog zaključka.

18. 17. februara 2005. god., Opštinski sud u Prištini je odlukom Cl. br. 377/2004 odbio drugi tužbeni zahtev za naknadu neisplaćenog ličnog dohotka od 3. decembra 1993. god. do 21. oktobra 1998. god. po osnovu da podnosilac zahteva nije imao pravo na naknadu na osnovu člana 376(1) Zakona o obligacionim odnosima, rok zastarelosti, kojim je određeno vreme od 3 godine za potraživanje kompenzacije. Na ovo podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu u Prištini.

19. Odlukom Ac. br. 521/2005 od 14. oktobra 2005. god., Okružni sud u Prištini je odbio žalbu podnosioca zahteva. Okružni sud je ocenio da je Opštinski sud postupio pravično kada je odlučio da je zahtev za retroaktivno isplaćivanje van roka zastarelosti i kada je uzeo u obzir bombardovanje od marta do juna 1999. god. Okružni sud je stoga potvrdio presudu Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 377/2004.

20. 31. avgusta 2007. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za ponavljanje postupka pred Opštinskim sudom u Prištini predlažući kao novi dokaz odluku Opštinskog suda I. br. 2074/98 od 12. februara 1999. god. (vidi gore paragraf 4).

21. Odlukom Cl. br. 377/2004 od 19. septembra 2007. god., Opštinski sud je odbio zahtev, *inter alia*, po osnovu da je istekao rok od 30 dana od trenutka otkrivanja navedenog dokaza u kojem je trebalo da se podnese zahtev za ponavljanje postupka. Podnosilac zahteva na ovu odluku je podneo žalbu Okružnom sudu u Prištini.

22. Okružni sud je odbio žalbu podnosioca zahteva odlukom Ac. br. 907/2007 od 27. avgusta 2008. god. Nakon toga, podnosilac zahteva je Vrhovnom sudu podneo zahtev za reviziju.

23. 28. juna 2011. god., odlukom rev. br. 538/2008, Vrhovni sud je odbio zahtev podnosioca zahteva za reviziju smatrajući ga neosnovanim. Vrhovni sud je utvrdio da su niži sudovi pravilno primenili rok za ponavljanje postupka – to jeste 30 dana od otkrivanja novih dokaza – rok koji je u stvari bio istekao.

24. Podnosilac zahteva je primio odluku Vrhovnog suda 20. septembra 2011. god.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva traži izvršenje odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 89/93 od 9. februara 1998. god., kojom je RKV-u bilo naloženo da vrati podnosioca zahteva na njegovo prvo radno mesto ili na slično mesto.

26. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da u svojoj presudi od 22. januara 2003. god., Opštinski sud u Prištini nije priznao:

    (1) od kojega je datuma počeo da se teče rok zastarelosti i

    (2) kako je Opštinski sud odlučio o iznosu kompenzacije na koji bi podnosilac zahteva imao pravo.

27. Na kraju podnosilac zahteva tvrdi da su sudski postupci uopšteno dugotrajni i nepravični i specifično da je odluka Vrhovnog suda od 28. juna 2011. god. pristrasna i nije rešena na odgovarajući način.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Iz podneska podnosioca zahteva se primećuje da se on žali na dva postupka:

a. Postupak u vezi sa neisplaćenim ličnim dohotkom koji se završio odlukom Okružnog suda u Prištini Ac. br. 521/2005 od 14. oktobra 2005. god., kojom je potvrđena presuda Opštinskog suda u Prištini Cl. br. 277/2004 od 17. februara 2005. god.

b. Postupak u vezi sa ponavljanjem postupka koji se završio 28. juna 2011. god. odlukom Vrhovnog suda rev. br. 538/2008.

29. Što se tiče postupka pod (a), Sud primećuje da se isti odnosi na događaje od pre 15. juna 2008. god., to jeste dan stupanja na snagu Ustava Republike Kosovo. Sledi da je žalba podnosioca zahteva van jurisdikcije Suda i sledstveno nije "*ratione temporis*" u skladu sa odredbama Ustava i Zakona (vidi, *mutatis mutandis*, Jasioniene protiv Litvanije, zahtev 41510198, presude ESLJP od 6. marta i 6. juna 2003. god., i slučaj br. KI 61/09, Adler Com protiv naloga predsednika opštine Đakovica).

30. Što se tiče postupka pod (b), Sud primećuje da je Vrhovni sud u svojoj odluci rev. br. 538/2008 od 28. juna 2011. god., (koju je podnosilac zahteva primio 20. septembra 2011. god.), utvrdio da su niži sudovi pravilno primenili zakon kada su odlučili o zahtevu za ponavljanje postupka shodno članu 423. (1) Zakona o parničnom postupku. Taj zahtev je trebalo da bude podnet u roku od 30 dana, od dana kada je stranka imala mogućnost da podnese nove činjenice.

31. U ovom smislu, Sud treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost utvrđene u članu 113.7. Ustava i u članu 47.2. Zakona, po kojima pojedinci koji podnesu zahtev Sudu moraju da dokažu da su iscrpeli sva zakonom predviđena pravna sredstva.

32. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se pruži mogućnost dotičnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. (vidi, *mutatis mutandis* Selmouni protiv Francuske, br. 25803194, odluka od 28. jula 1999. god. i slučaj KI41/09 Univerzitet AAB-RIINVEST protiv Vlade Kosova, rešenje od 27. januara 2010. god.).

33. U slučaju podnosioca zahteva, Sud primećuje da su sudovi ustanovili da je po Zakonu o parničnom postupku podnosilac zahteva pokrenuo postupak za ponavljanje van roka. Kao posledica toga, sudovi su bili sprečeni da uzmu u obzir nove podnete dokaze.

34. Pod ovim okolnostima, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po primenljivom zakonu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, 3. jula 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 83/12, Muhamet Ukalo i Neime Ukalo, datum 21 Januar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 521/2009, od 4. juna 2012. god.

Predmet KI 83/12, rešenje o neprihvatljivosti od 27. novembra 2012. god.

Ključne reči: očigledno neosnovan, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje,, povreda individualnih prava i sloboda.

Podnosioci su podneli zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda, Rev. br. 521/2009, od 4. juna 2012. god., zato što su podnosioci zahteva navodno"[...] *vlasnici sporne nepokretnosti, zato sto su je nasledili. Ovo pravo, prema Ustavu, je nedodirljivo i zagarantovano. Međutim, sa presudama redovnih sudova, imovinsko pravo pripada A.Q...*" Štaviše, Podnosioci takođe navode da je Opštinski sud u Prizrenu 2. juna 2008. god. bio pristrasan i nije delovao u skladu sa primedbama datim od strane Vrhovnog suda.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosioci zahteva nisu potkrepili tvrdnju na ustavnim osnovama i nisu pružili dokaz da su njihova prava i slobode bile povređene od strane Vrhovnog suda.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI83/12
Podnosioci
Muhamet Ukalo
Neime Ukalo
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 521/2009, od 4. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g. Muhamet Ukalo i g-đe Neime Ukalo, sa prebivalištem u Prizrenu (u daljem tekstu: "Podnosioci").

Osporena odluka

2. Podnosioci osporavaju presudu Vrhovnog suda, Rev. br. 521/2009, od 4. juna 2012. god., koja im je uručena 1. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci navode da gore navedena presuda krši njihova prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav"), odnosno članom 31 [Pravo na čestito i nepristrasno suđenje] i članom 46 [Zaštita imovine] i Evropskom konvencijom za zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu: "EKLJP"), odnosno članom 6 (Pravo na pravično suđenje) i članom 1 (Zaštita imovine) Protokola 1 EKLJP.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

5. Dana 17. septembra 2012. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud").

6. Dana 5. oktobra 2012. god. predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI-83/12, imenovao sudiju Ivana Čukalovića kao sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik Ustavnog suda, odlukom br. KSH. KI-83/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 5. novembra 2012. god., Vrhovni sud je obavešten u vezi sa zahtevom.

8. Dana 27. novembra 2012. god. veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo predlog Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 21. februara 1963. god. otac podnosilaca je sklopio kupoprodajni ugovor za nepokretnost sa Društvenim preduzećem "PIK Progres" (u daljem tekstu: DP "PIK Progres").

10. Dana 15. aprila 1967. god., nepokretnost je prodata trećem licu, g-đi A.Q.

11. Dana 6. decembra 1968. god. otac podnosilaca je sklopio ugovor o poklonu za drugu nepokretnost sa DP "PIK Progres".

12. Dana 1. februara 2001. god., Opštinski sud u Prizrenu (Presuda C. br. 69/2000) je usvojio tužbupodnosilaca i potvrdio da su sklopljeni ugovori od 21. februara 1963. god. i od 6. decembra 1968. god. ništavni. Opštinski sud je obavezao DP "PIK Progres" da prizna podnosioce kao vlasnike nepokretnosti i da je preda na korišćenje i slobodno posedovanje, kao i da dozvoli registraciju u katastarskoj službi na ime podnosilaca. Opštinski sud u Prizrenu je utvrdio da *"Shodno članu 37. Zakona o imovinsko pravnim odnosima ("Službeni list" 6/1980, Socijalističke Federativne Republike Jugoslavije, januar 30, 1980. god) vlasnik može putem tužbe da zahteva povratak nepokretnosti, pod*

uslovom da podnosilac potvrdi da nad vraćenoj stvari ima imovinsko pravo.” Štaviše, Opštinski sud zaključuje da su ugovori koje je sklopio otac podnosilaca ništavni, zato što su sklopljeni pod pritiskom i samim tim nemaju nikakvo pravno dejstvo. Ova presuda je postala konačna i obavezujuća dana 26. marta 2001. god.

13. Dana 4. aprila 2001. god, Opštinski sud u Prizrenu (Odluka C. br. 69/2000) je doneo rešenje kojim je ispravio svoju presudu od 1. februara 2001. god. Opštinski sud Prizrena greškom nije uključio ukupan iznos površine nepokretnosti koja treba da se vrati podnosiocima. Ovo rešenje je postalo konačno i obavezujuće 20. aprila 2001. god.

14. Dana 30. aprila 2001. god., podnosioci su podneli predlog Opštinskom sudu u Prizrenu za izvršenje konačne i obavezujuće presude Opštinskog suda u Prizrenu.

15. Dana 22. juna 2001. god. Opštinski sud u Prizrenu (E. br. 22/01) je dozvolio izvršenje. Dana 5. jula 2002. god. A.Q. je podnela prigovor i zahtevala od Opštinskog suda u Prizrenu da proglasi odluku o izvršenju od 22. juna 2001. god., neprihvatljivom.

16. Dana 30. avgusta 2002. god. Opštinski sud u Prizrenu (Odluka E. br. 22/01) je obustavio postupak izvršenja, zato što je A.Q. navela da A.Q. ima imovinsko pravo nad spornom nepokretnom imovinom. Opštinski sud u Prizrenu je dalje savetovao A.Q. da pokrene građanski postupak za rešavanje spora u vezi s tim ko je pravni vlasnik nad nepokretnom imovinom i da potvrdi da je izvršenje neprihvatljivo.

17. Dana 1. oktobra 2002. god, A.Q. je podnela tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu protiv podnosilaca i protiv DP “PIK Progres” u cilju proglašavanja izvršenja neprihvatljivim i potvrđivanja A.Q. imovinskog prava.

18. Dana 17. decembra 2002. god, Opštinski sud u Prizrenu (Presuda C. br. 556/02) je usvojio tužbu A.Q. potvrđujući da je A.Q. vlasnik sporne nepokretne imovine na osnovu posedovanja i držanja i obavezao je podnosioce da priznaju imovinsko pravo A.Q. i da dozvole registraciju sporne nepokretnosti. Štaviše, Opštinski sud u Prizrenu je proglasio izvršenje odluke E. br. 22/01 od 22. juna 2001. god. kao neprihvatljivo. Opštinski sud u Prizrenu je zaključio:

    a. da A.Q. nikad nije učestvovala u postupku kada je Opštinski sud doneo presudu (C. br. 69/2000) 1. februara 2001. god. i

prvi put je saznala u vezi sa postupkom kada je Opštinski sud u Prizrenu otišao do sporne nepokretne imovine kako bi izvršio svoju odluku;

b. da je A.Q. savesni držalac sporne nepokretnosti još od 1970. god. pa do sada. A.Q. je posedovala spornu nepokretnost na osnovu valjanog pravnog posla–kupoprodajnog ugovora koji je sklopljen 15. aprila 1967. god. A.Q. je koristila spornu nepokretnost a da je niko i ni na koji način nije ometao. Štaviše, A.Q. nije bila upoznata da se vodi neki sudski postupak u vezi sa spornom nepokretnom imovinom sve dok Opštinski sud u Prizrenu nije otišao do sporne nepokretne imovine da izvrši odluku E. br. 22/01 od 22. juna 2001. god;

c. da je istina da je sporna nepokretnost bila registrovana kao društvena imovina kada je bila prodata DP-u "PIK Progres" dana 21. februara 1963. god. Međutim, pošto su ugovori proglašeni ništavnim od strane Opštinskog suda u Prizrenu dana 1. februara 2001. god. (Presuda C. br. 69/2000) onda sporna nepokretnost nije nikad bila društvena imovina;

d. da je A.Q. stekla imovinsko pravo na osnovu posedovanja, držanja–shodno članu 28. stav 4 Zakona o imovinsko pravnim odnosima ("Službeni list"6/1980, Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, januar 30, 1980. god).

Podnosioci su se žalili protiv ove presude Okružnom sudu u Prizrenu.

19. Dana 28. januara 2004. god., Okružni sud u Prizrenu (Presuda Ac. no. 254/2003) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosilaca i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Prizrenu od 17. decembra 2002. god. Podnosioci su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv ove presude.

20. Dana 21. jula 2004. god. Vrhovni sud (Presuda Rev. br. 137/2004) je usvojio zahtev za reviziju i poništio presudu sudova nižih stepena i vratio je prvostepenom sudu na ponovno suđenje. Vrhovni sud zaključuje da: "Suštinske povrede odredaba parničnog postupka stoje u činjenici da postoji protivrečnost između onoga što se navodi u obrazloženju i dokaza izvedenih na ročištu za glavno razmatranje." Štaviše, Vrhovni sud takođe zaključuje da to *"[...] ne može da prihvati zaključak drugostepenog suda, zato što je Zakonom o izmeni Zakona o osnovnim imovinsko pravnim odnosima ("službeni list" Jugoslavije 29/96) izbrisan član 29. Zakona o osnovnim imovinsko pravnim odnosima, koji je predviđao da ne može da se stekne imovinsko pravo na društvenoj imovini na osnovu dobiti na zastarelost. Nakon ove izmene nad društvenom imovinom može da se stekne imovinsko pravo*

na osnovu dobiti na zastarelost. Prema oceni Vrhovnog suda, zakonska norma se donosi da bi se regulisali odnosi u buduće, osim ako je u zakonu izričito naglašeno da ova norma ima retroaktivni uticaj. Gore navedenim Zakonom nije predviđeno da ova norma ima retroaktivan uticaj."

21. Dana 2. juna 2008. god. Opštinski sud u Prizrenu (Presuda C. br. 160/04) je usvojio tužbu A.Q. potvrđujući da je A.Q. vlasnik sporne nepokretnosti na osnovu posedovanja, držanja i obavezao je podnosioce da priznaju A.Q. imovinsko pravo i da dozvole registraciju sporne nepokretnosti. Osim toga, Opštinski sud u Prizrenu je proglasio izvršenje odluke E. br. 22/01 od 22. juna 2001. god. neprihvatljivim. Opštinski sud u Prizrenu je zaključio da:

a. da A.Q. nikad nije učestvovala u postupku kada je Opštinski sud doneo presudu (C. br. 69/2000) dana 1. februara 2001. god. i prvi put je saznala u vezi sa postupkom kada je Opštinski sud u Prizrenu otišao do sporne nepokretne imovine kako bi izvršio svoju odluku;

b. da je A.Q. savesni držalac sporne nepokretne imovine još od 1970. god. pa do sada. A.Q. je posedovala spornu nepokretnu imovinu na osnovu valjanog pravnog posla–kupoprodajnog ugovora koji je sklopljen dana 15. aprila 1967. god. A.Q. je koristila spornu nepokretnu imovinu a da je niko i ni na koji način nije ometao. Štaviše, A.Q. nije bila upoznata da se vodi neki sudski postupak u vezi sa spornom nepokretnom imovinom sve dok Opštinski sud u Prizrenu nije otišao do sporne nepokretne imovine da izvrši odluku E. br. 22/01 od 22. juna 2001. god;

c. da je istina da je sporna nepokretnost bila registrovana kao društvena imovina kada je bila prodata DP-u "PIK Progres" dana 21. februara 1963. god. Međutim, pošto su ugovori proglašeni ništavnim od strane Opštinskog suda u Prizrenu dana 1. februara 2001. god. (Presuda C. br. 69/2000) onda sporna nepokretnost nije nikad bila društvena imovina;

d. da je A.Q. stekla imovinsko pravo na osnovu posedovanja, držanja–shodno članu 28. stav 4 Zakona o imovinsko pravnim odnosima ("Službeni list"6/1980, Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija, januar 30, 1980. god).

e. da *"pozivajući se na primedbe date u rešenju Vrhovnog suda Kosova Rev. br. 137/04 od 21.07.2005. god. sud je ustanovio da na osnovu pravnih pravila koja su bila na snazi kada su se osnovali ovi pravni odnosi između tužilje A.Q. i prethodnog vlasnika Gj.Q. koji su važili do stupanja na snagu Zakona o osnovama imovinsko pravnog odnosa savesni vlasnik stiče imovinsko pravo nakon neprekidnog posedovanja u roku od 20 godina, iako nije legitimni vlasnik. U ovom slučaju, tužilja je svakako savesna vlasnica, jer sklapanjem ovog pravno važećeg ugovora ona je smatrala sebe vlasnicom i na osnovu ovoga je i bila vlasnik. Kakav god da se postupak kasnije vodio, tužilja nije bila upoznata, pa čak nije ni znala da se nekakav postupak i vodio u vezi sa spornom imovinom, a niti da se u ovom Sudu vodi postupak po predmetu."*

Podnosioci su se žalili protiv ove presude Okružnom sudu u Prizrenu.

22. Dana 13. oktobra 2009. god. Okružni sud u Prizrenu (Presuda Ac. br. 405/2008) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosilaca i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Prizrenu od 2. juna 2008. god. Podnosioci su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv ove presude.

23. Dana 4. juna 2012. god. Vrhovni sud (Presuda Rev. br. 521/2009) je odbio kao neosnovan zahtev za reviziju i potvrdio je presudu Okružnog suda od 13. oktobra 2009. god.

Navodi podnosilaca

24. Podnosioci navode da su presude Vrhovnog, Okružnog i Opštinskog suda donete u suprotnosti sa članom 31 [Pravo na čestito i nepristrasno suđenje] i članom 46 [Zaštita imovine] Ustava i u suprotnosti sa članom 6 (Pravo na pravično suđenje) i članom 1 (Zaštita imovine) Protokola 1 EKLJP, zato što su podnosioci navodno *"[...] vlasnici sporne nepokretnosti, zato što su je nasledili. Ovo pravo, prema Ustavu, je nedodirljivo i zagarantovano. Međutim, sa presudama redovnih sudova, imovinsko pravo pripada A.Q.."*

25. Pored toga, podnosioci navode da A.Q. *"[...] nije savesni posednik sporne nepokretnosti, a posebno od dana kada je Opštinski sud u Prizrenu poništio ugovore [...]",* odnosno od 1. februara 2001. godine.

26. Podnosioci takođe navode da je Opštinski sud u Prizrenu 2. juna 2008. god. bio pristrasan i kao takav je izvršio kršenje njihovih prava zagarantovanih Ustavom, članom 31 [Pravo na čestito i nepristrasno suđenje], zato što Opštinski sud 2. juna 2008. god. nije delovao u skladu sa primedbama datim od strane Vrhovnog suda u svojoj presudi od 21. jula 2004. god. Presuda Rev. br. 137/20.

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da sudi u vezi sa žalbom podnosilaca, potrebno je da prvo ispita da li su oni ispunili uslove prihvatljivosti određene Ustavom, i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku.

28. Pravilo 36 1 (c) Poslovnika o radu predviđa da *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

29. U tom smislu, Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim i samo ako su prekršili prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost). Dakle, Sud ne deluje kao sud četvrtog stepena, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila kako procesnog tako i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

30. Sud može samo da razmotri da li su dokazi predočeni na takav način i da li je postupak u celini gledano bio sproveden na takav način da je podnosilac dobio pravično suđenje (Vidi između ostalog Izveštaj Evropske Komisije za Ljudska Prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, Zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god).

31. U ovom slučaju, podnosioci osporavaju samo to da li su redovni sudovi u potpunosti primenili važeće zakone i navode da se ne slažu sa činjeničnim nalazima redovnih sudova u vezi sa njihovim slučajem.

32. U stvari, podnosioci nisu potkrepili zahtev na ustavnim osnovama i nisu pružili dokaze da su njihova prava i slobode prekršene od strane redovnih sudova. Stoga, Ustavni sud ne može da zaključi da su relativni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, EKLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

33. Stoga, podnosioci nisu pokazali zašto i kako su redovni sudovi odlučili "na pristrasni način", čime se njihovo imovinsko pravo negiralo.

34. Proizilazi da je zahtev neprihvatljiv, zato što je očigledno neosnovan shodno pravilu 36 (1.c) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 36 (1.c) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, 27. novembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom (4) Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani

KI 81/12, Hazër Susuri i Baki Hoxha, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 88/2012, od 18. juna 2012. god.

Slučaj KI 81/12, odluka od 15. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, zahtev za zaštitu zakonitosti subsidijarnog tužioca, javni tužilac, pravo na pravno sredstvo, sudska zaštita prava.

Podnosioci su podneli zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njihova prava garantovana Ustavom povređena odlukom Vrhovnog suda Republike Kosovo. Podnosioci su između ostalog naveli da podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti nije bilo samo pravo javnog tužioca, već je to i njihovo pravo kao subsidijarnih tužilaca. Vrhovni sud je ocenio da podnosioci nisu bili ovlašćeni za podnošenja zahteva za zaštitu zakonitosti.

Sud je zaključio da podnosioci nisu potkrepili njihove navode, odluka Vrhovnog suda je bila jasna, i postoji logična veza između pravne osnove i datog obrazloženja. Sud je takođe ponovio da je konstatacija činjeničnog stanja i zakona puna nadležnost redovnih sudova, i Ustavni sud ne može da deluje kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena. Štaviše, Sud podseća podnosioce na ustavnu obavezu da poštuju princip podele vlasti. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava i pravilu 36 (1) c) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosilaca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI81/12
Podnosioci
Hazër Susuri i Baki Hoxha
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 88/2012 od 18. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci zahteva su g. Hazër Susuri i g. Baki Hoxha sa prebivalištem u Prizrenu.

Osporena odluka

2. Rešenje Vrhovnog suda Pkl. br. 88/2012 od 18. juna 2012. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovi 20, 22.7. i 22.8 .Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo(u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar se odnosi na pravo podnosilaca kao subsidijarnih tužilaca u korišćenju vanrednih pravnih sredstava, odnosno zahteva za zaštitu zakonitosti.

Postupak pred sudom

5. Dana 5. septembra 2012. god., podnosioci su podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. oktobra 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-81/12, imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom br. KSH. KI-81/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), mr sc. Kadri Kryeziu i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 1. novembra 2012. god., podnosioci su obavešteni u vezi sa registracijom zahteva. Istog dana su obavešteni Opštinski sud u Gnjilanu i Vrhovni sud Republike Kosovo.

8. Veće za razmatranje je 6. decembra 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica kao što su podneti od strane podnosilaca

9. Dana 29. novembra 2011. god, Opštinski sud u Gnjilanu je rešenjem Ka. br. 111/2010 u preliminarnom postupku odbio optužnicu subsidijarnih tužilaca (podnosilaca), kojom se navodi da je optuženi X (sada sudija Vrhovnog suda) izvršio krivično delo protivzakonitog donošenja sudskih odluka, vršeći tako kršenje člana 346. Krivičnog zakonika Kosova, zato što je krivični postupak obustavljen sa obrazloženjem da nema dovoljno dokaza da podrži osnovanu sumnju za izvršenje krivičnog dela od strane optuženog.

10. Dana 19. januara 2012. god., krivično veće Opštinskog suda u Gnjilanu je odbilo kao neosnovanu žalbu podnosilaca i konstatovalo da nije bilo dovoljno dokaza koji podržavaju osnovanu sumnju da je okrivljeni izvršio krivično delo, protivzakonito donošenje sudskih odluka iz člana 346. KZK, i da je sudija za potvrđivanje preliminarnog postupka s pravom odbio optužnicu subsidijarnih tužilaca (podnosilaca).

11. Dana 18. juna 2012. god., Vrhovni sud Kosova je rešenjem Pkl. br. 88/2010, odbio kao nedozvoljen zahtev za zakonitost podnetog od strane podnosilaca, i *inter alia* odredio:

> *"... je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane neovlašćenog lica, dakle od strane subsidijarnih tužilaca koji uživaju ista prava kao i državni tužilac, osim onih koja pripadaju javnom tužiocu kao*

ogranu vlasti (član 65. § 1.PZKPK). Stoga i pravo na podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti isključivo pripada javnom tužiocu Kosova, ali ne i subsidijarnim tužiocima, i zbog ovog razloga zahtev kao takav je nedozvoljen i odbija se, zato što je podnet od strane neovlašćene osobe".

"Na zahtev za zaštitu zakonitosti osuđenog je odgovorio javni tužilac Kosova podneskom KMLP. II. br. 91 /12 od 12.6.2012. god. sa predlogom da se zahtev za zaštitu zakonitosti odbije kao neprihvatljiv, jer je podnet od starne neovlašćenog lica".

Navodi podnosilaca zahteva

12. Podnosioci zahtevaju od Suda:

a) Da njihov zahtev proglasi prihvatljivim;

b) Da proglasi nevažećim, neustavnim rešenje Vrhovnog suda Pkl. br. 88/2010 od 18. juna 2012. god., jer je u suprotnosti sa članom 32. [Pravo na pravna sredstva] Ustava, uskraćujući pravo podnosiocima na pravna sredstva, odnosno uskraćivanje prava na korišćenje vanrednih pravnih sredstava, zahtevu za zaštitu zakonitosti protiv rešenja Opštinskog suda u Gnjilanu KA. br. 111/2010 od 29. novembra 2011. god., kao i u suprotnosti sa članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, zato što podnosiocima nije dozvoljeno pravo na korišćenje vanrednih pravnih sredstava koje podnosioci u svojstvu subsidijarnih tužilaca uživaju u slučajevima kada javni tužilac ne pokrene krivično gonjenje;

c) Da se dozvoli kao legitiman i ustavan zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane podnosioca protiv rešenja Opštinskog suda u Gnjilanu KA. br. 111/2010 od 29. novembra 2011. god.;

d) Podnosilac zahteva je takođe naglasio:

„...na osnovu pravila 63. (5) Poslovnika o radu, Vrhovni sud u Prištini je dužan da dostavi informacije Ustavnom sudu o preduzetim merama u vezi sa sprovođenjem presude Ustavnog suda."

13. Konačno, podnosioci navode da na osnovu člana 65.1. Zakonika o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: ZKPK) kao subsidijarni tužioci, uživaju ista prava koja uživa i javni tužilac za podnošenje

zahteva za zaštitu zakonitosti. Podnosioci, takođe navode da član 452.1. ZKPK određuje javnog tužioca kao subjekt za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti, međutim u ovom slučaju funkcije javnog tužioca su se prenele *ex lege* na podnosioca, zato što je javni tužilac odustao od krivičnog gonjenja, i da za vreme postupka subsidijarne tužbe nije pokrenuo krivično gonjenje.

Relevantne zakonske odredbe

14. Član 65. ZKPK određuje:

"(1) Subsidijarni tužilac ima ista prava kao i javni tužilac, osim onih koja pripadaju javnom tužiocu kao nosiocu jave funkcije".

"(2) U postupku koji se vodi na zahtev subsidijarnog tužioca ima pravo da do završetka pretresa sam preduzme gonjenje i podrži optužnicu".

15. Član 443. stav 1. ZKPK određuje:

"(1) Zahtev za ponavljanje krivičnog postupka mogu da podnesu stranke i branilac. Posle smrti osuđenog lica, ponavljanje postupka može da zahteva Javni tužilac, bračni drug, vanbračni drug, neposredni krani srodnik po vertikalnoj liniji prvog stepena, usvojitelj, usvojenik, brat, sestra i hranitelj osuđenog lica".

16. Član 452. stav 1. ZKPK određuje:

(1) Zahtev za zaštitu zakonitosti mogu da podnesu Javni tužilac Kosova, okrivljeni ili njegov /njen branilac. U slučaju smrti okrivljenog, takav zahtev u korist okrivljenog mogu da podnesu lica iz poslednje rečenice člana 443. stav 1".

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Kako bi sudio po zahtevu podnosilaca, Sud prvo treba da razmotri da li su ispunjeni svi kriterijumi za prihvatljivost koji su određeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Član 113.7. Ustava određuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prav i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih

organa, ali samo kada su iscrpeli sva pravna sredstva, regulisanim zakonom".

19. U ovom slučaju, Sud primećuje da su podnosioci uložili žalbu i zahtev za zaštitu zakonitosti u dva stepena redovnog pravosuđa, odnosno u Opštinskom sudu u Gnjilanu i u Krivičnom veću istog, kao i Vrhovnom sudu i shodno tome, oni su iscrpeli sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7. Ustava.

20. Na osnovu spisa zahteva, Sud primećuje da su zaključci Vrhovnog suda jasni i da postoji logična veza između pravne osnove i datog obrazloženja, što govori da odluka Vrhovnog suda nije nepravedno ili proizvoljno karakterizovana.

21. U ovom slučaju, Sud primećuje da je Vrhovni sud između ostalog uzeo u obzir i predlog javnog tužioca da zahtev za zaštitu zakonitosti podnetog od strane podnosilaca u svojstvu subsidijarnih tužilaca, treba da se odbije kao nedozvoljen, zato što je podnet od strane neovlašćenih lica.

22. Sud podseća podnosioce da dotične odredbe ZKPK, u stvari dozvoljavaju diskreciju javnom tužiocu i Vrhovnom sudu da zaključe onako kako su zaključili u ovom slučaju.

23. Sud, takođe podseća podnosioce da ima ustavnu obavezu da poštuje princip podele vlasti, nezavisnost državnih organa vlasti zagarantovanih Ustavom i kontrole ravnoteže među njima, jer bi inače drugačije delovanje bilo u suprotnosti sa navedenim principom i, shodno tome, protivustavno.

24. Sud je na sličan način zaključio 12. decembra 2011. god. u rešenju za neprihvatljivost u slučaju KI-92/11, podnosilac Muhamet Bucaliu – ocena ustavnosti obaveštenja državnog tužioca KMLC. br. 37/11, od 2. juna 2011. god.

25. U vezi sa ovim, podnosioci nisu zasnovali svoje navode, objašnjavajući kako i zašto je izvršeno neko kršenje, ili pružajući dokaz kako bi se utvrdilo da je izvršeno kršenje nekog prava zagarantovanog Ustavom.

26. Ustavni sud nije sud koji pronalazi činjenice, i u ovom slučaju naglašava da konstatacija činjeničnog stanja, potpunog i ispravnog, je potpuna nadležnost redovnih sudova i njegova uloga je samo da obezbedi usaglašenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i ostalim zakonskim instrumentima. Stoga, ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena", *(vidi mutatis mutandis, odnosno, Akdivar protiv Turske, 16. septembra*

1996. god., R. J. D, 1996-IV, stav 65. Vidi, takođe i rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-86/11 – podnosilac zahteva Milaim Berisha – zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 20/09, od 1.3.2011. god. donetog od strane Suda 5. aprila 2012. god.).

27. Štaviše, zahtev ne pokazuje da je Vrhovni sud delovao na proizvoljan ili nepravedan način. Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica sa ocenama redovnih sudova, kao opšte pravilo, to je dužnost tih sudova da ocene dokaze koje imaju pred sobom. Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li su postupci u redovnim sudovima u svojoj celini bili pravični, uključujući i način na koji su doneti ti dokazi *(vidi presudu ESLJP, zahtev br. 13071/87, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, stav 3, od 10. jula 1991. god.).*

28. Činjenica da se podnosioci zahteva ne slažu sa rezultatom slučaja ne može da im služi kao pravo da pokrenu argumentovani zahtev za kršenje člana 32. [Pravo na pravna sredstva] i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava *(vidi mutatis mutandis presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, Mezotur Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).*

29. U ovim okolnostima, podnosioci nisu zasnovali dokazima svoje navode, a ni kršenje člana 32. [Pravo na pravna sredstva] i 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, zato što predstavljene činjenice ni na jedan način ne ukazuju da su im redovni sudovi tri stepena negirali prava zagarantovana Zakonom.

30. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se odbije kao neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona, kao i u saglasnosti sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c. Poslovnika o radu, dana 6. decembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 84/2012, Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada, zastupljen od strane g. Rifat Halilija, predsednik sindikata, ogranak Vučitrn, datum 29 Januar 2013- Zahtev za poboljšanje blagostanja penzionera i ostvarivanje prava na dobijanje penzija za invalide rada od strane državnih organa.

Predmet KI 84-2012, odluka od 6. decembra2012. god.

Ključne reči: novi zakon o penzionerima i invalidima rada, zakon o zdravstvenom osiguranju, individualni zahtev, pravno lice, neovlašćena stranka.

Podnosilac zahteva je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava u svojstvu pravnog lica, tvrdeći da neusvajanjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i odbijanje davanja penzija za invalide rada od strane državnih organa, penzionerima je izvršeno kršenje njihovih prava zagarantovana članom 3.1 [Jednakost pred Zakonom], 7.1 [Vrednosti], 16.1 [Premoć Ustava], 19. stav1 i 2 [Sprovođenje međunarodnog prava], članom 22. stav 1, 2 i 3 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 25.1 [Pravo na život], članom 27. [Zabrana mučenja, surovog neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], članom 51. stav 1 i 2 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], članom 84.2 [Nadležnosti predsednika], članom 119.4 [Opsta načela] Ustava Republike Kosova i članom 7, 22 i 25.1 Univerzalne deklaracije za ljudska prava.

Sud je primetio da podnosilac zahteva nije precizirao nijedan akt javnog organa kojim navodi da je izvršeno kršenje prava garantovanih Ustavom i Međunarodnom konvencijom koji se direktno primenjuju u Republici Kosovo. Podnosilac zahteva je pokrenuo samo pitanja koja se odnose na regulisanje socijalnih politika, odnosno poboljšanja blagostanja penzionera i invalida rada, zahtevajući od Suda da objasni zašto zahtevi podnosioca u vezi sa pravima penzionera i invalida rada nisu uzeti u obzir od strane državnih organa.

Sud se poziva na član 113. stav 1 Ustava koji predviđa:*“"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene stranke podnele sudu na zakonit način”* ovaj stav na jasan način propisuje ko može da se smatra ovlašćenom strankom da podnese ustavni zahtev u vezi sa ocenom ustavnosti u jednom zakonu. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka za pokretanje ustavnih pitanja *in abstrakto* u vezi sa regulisanjem statusa penzionera i invalida rada, iz tog razloga u skladu sa članom 113.1 Ustava ovaj zahtev se smatra neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 84/12
Podnosilac
Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada, zastupljen od strane g. Rifat Halilija, predsednik sindikata, ogranak Vučitrn
Zahtev za poboljšanje blagostanja penzionera i ostvarivanje prava na dobijanje penzija za invalide rada od strane državnih organa.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada, ogranak u Vučitrnu, zastupljen od strane g. Rifat Halilija, predsednik iste.

Predmetna stvar

2. Osnovna stvar predmeta podnetog u Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) se odnosi na zahtev/žalbu Nezavisnog sindikata penzionera i invalida rada, ogranak u Vučitrnu, za poboljšanje blagostanja penzionera Republike Kosovo i ostvarivanje prava na dobijanje penzija za invalide rada.

3. Podnosilac zahteva je takođe predstavio i sledeća pitanja:

   a. Da se odredi penzija i stepen invalidnosti za doprinosno-davaoce u visini od 60% od prosečne plate zaposlenih u Administraciji i Javnim službama;

   b. Da se donese novi zakon o penzionerima i invalidima rada, zato što još uvek ne postoji zakon za penzijsko i invalidsko osiguranje;

c. Da se donese zakon o zdravstvenom osiguranju, zato što već 13 godina pa sve do danas nije donet.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 18. septembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo nepotpuni zahtev Sudu.

6. Dana 25. septembra 2012. god., od podnosioca se zahtevalo da dopuni podnet zahtev potrebnom dokumentacijom.

7. Dana 1. oktobra 2012. god., podnosilac je podneo odgovor na zahtev i zahtev je registrovan pod br. KI84/12.

8. Dana 5. oktobra 2012. god., predsednik je odlukom GJR.KI84/12 imenovao sudiju Snezhana Botusharova kao sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom KSH. KI84/12 imenovao Veće za razmatranje u sledećem sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (član) i Ivan Čukalović (član).

9. Dana 6. decembar 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 3. juna 2003. god., Nezavisni sindikat penzionera i invalida rada Kosova i Udruženje Nezavisnih sindikata Kosova, su podneli tužbu u Opštinskom sudu u Prištini, kako se navodi, protiv Republike Srbije, pozivajući se na bivši Ustav Kosova ("Službeni list SAPK, br. 4/1974, Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju, "Službeni list SAPK, br. 26/1983 i br. 26/1986, "Službeni list SAPK, br. 44/1983).

11. Nezavisni sindikat penzionera se zahtevom obratio Premijeru Vlade Kosova za sprovođenje odluke Skupštine Kosova od 7. jula 2005. god., preko kojeg je zahtevao izradu Zakona o penzijskom i invalidskom

osiguranju (akt br. 01.05.2006. god., upućen Ministru zdravlja za preduzimanje mera za donošenje zakona, kao i zahtev za lečenje penzionera od strane državnih organa).

12. Podnosilac (Sindikat) se zatim pismenim putem obratio predsedniku Skupštine Kosovo, obaveštavajući ga, kao što se navodi, o kršenju Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, kao i kršenje Uredbe UNMIK –a sa br. 1999/24 od 12. decembra 1999. god., za plaćanje penzionera. Podnosilac se takođe dopisom obratio predsedniku Kosova, gde je između ostalog zahtevao da se razgovara o stanju penzionera i mogućnosti poboljšanja njihovog blagostanja. Prema Sindikatu, predsednik Kosova nije prihvatio da razgovora o navedenim pitanjima (akt, br. 6/22.01.2007. god.). Podnosilac se zatim pismenim putem obratio Ministru MRSZ i zahtevao je od istog sprovođenje Zakona o penzionerima i invalidima rada, kao i sprovođenje Uredbe UNMIK- a br. 1999/24. Podnosilac se isto tako obratio i svim političkim partijama od kojih je zahtevao podršku u ostvarivanju prava za penzionere, sprovodeći zakone na snazi.

13. Podnosilac navodi da se stalno pismenim putem obraćao državnim organima, zahtevajući od istih, ostvarivanje prava na penzijsko i invalidsko osiguranje. Na kraju navodi da su obavešteni i poslanici Skupštine Republike Kosova u vezi sa nezadovoljstvom i nepoštovanjem zahteva penzionera i invalida rada od strane nadležnih državnih organa.

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva navodi da neusvajanjem Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju i Zakona o zdravstvenom osiguranju, kao i odbijanje davanja penzija za invalide rada od strane državnih organa, penzionerima je izvršeno kršenje njihovih prava zagarantovana članom 3.1 [Jednakost pred Zakonom], 7.1 [Vrednosti], 16.1 [Premoć Ustava], 19. stav1 i 2 [Sprovođenje međunarodnog prava], članom 22. stav 1, 2 i 3 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 25.1 [Pravo na život], članom 27. [Zabrana mučenja, surovog neljudskog ili ponižavajućeg postupanja], članom 51. stav 1 i 2 [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], članom 84.2 [Nadležnosti predsednika], članom 119.4 [Opšta načela] Ustava Republike Kosova i članom 7, 22 i 25.1 Univerzalne deklaracije za ljudska prava.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi Sud bio u stanju da sudi zahtev podnosioca zahteva, prvo mora da oceni da li podnosilac zahteva ispunjava uslove predviđene Ustavom, kao što se dalje navodi u Zakonu i Poslovniku o radu Suda.

16. Podnosilac zahteva je nezadovoljan državnim organima koji su pozvani da predvide i regulišu pitanja koja se odnose na socijalne politike, odnosno regulisanje statusa penzionera i invalida rada. Podnosilac se takođe žali na donete odluke od strane organa Ministarstva rada i socijalne zaštite (MRSZ) vezano sa odbijanjem prava na dobijanje penzija za invalide rada.

17. Podnosilac zahteva je takođe izneo svoju zabrinutost Sudu vezano sa Zakonom o penzijskom osiguranju za penzionere i invalide rada, kao i bezrazložno kašnjenje u donošenju Zakona o zdravstvenom osiguranju od strane Vlade Republike Kosovo, odnosno relevantnog ministarstva.

18. Sud je primetio da podnosilac zahteva nije precizirao nijedan akt javnog organa *(vidi član 48. Zakona o Ustavnom sudu)* kojim navodi da je izvršeno kršenje prava zagarantovanih Ustavom i Međunarodnom konvencijom koji se direktno primenjuju u Republici Kosovo. Podnosilac zahteva je pokrenuo samo pitanja koja se odnose na regulisanje socijalnih politika, odnosno poboljšanja blagostanja penzionera i invalida rada, zahtevajući od Suda da objasni zašto zahtevi podnosioca u vezi sa pravima penzionera i invalida rada nisu uzeti u obzir od strane državnih organa.

19. Sud se poziva na član 113.1 Ustava koji predviđa:

Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene stranke]

1.“Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene stranke podnele sudu na zakonit način”.

20. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je tražio od Suda da poziva na vladine organe, odnosna ministarstva da pripreme zakon o penzionerima i invalidima rada kao i donošenje zakona o zdravstvenom osiguranju.

21. U vezi s tim, Sud se poziva na član 4. Ustava koji jasno određuje formu vladanja i podelu vlasti:

Član 4 [Oblik Vladanja i Podela Vlasti]
[...]
2. Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast;

[...]
4. Vlada Republike Kosovo je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli;

22. Član 65 Ustava jasno određuje nadležnosti *Skupštine Republike Kosovo:*

Član 65 [Nadležnosti Skupštine]
[...]
(1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte;

23. Takođe, član 93. Ustava jasno određuje nadležnosti Vlade:

Član 93 [Nadležnosti Vlade]
Vlada je nadležna za sledeće:
(1) predlaže i sprovodi unutrašnju i spoljnu politiku zemlje;
(3) predlaže Skupštini nacrte zakona i ostalih akata;
(4) donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona;

24. Međutim, član 113. Ustava je jasno odredio ko može da se smatra ovlašćenom strankom za pokretanje ustavnih pitanja u vezi sa ocenom ustavnosti akta javnog organa ili ocenom ustavnosti zakona.

25. U stvari, podnosilac zahteva u konkretnom slučaju postupa kao pravno lice i poziva se na član 113.7 Ustava kao pravni osnov za podnošenje svog zahteva.

26. Ocenjujući i pažljivo analizirajući zahteve podnosioca, Sud zaključuje da podnosilac zahteva kao pravno lice u konkretnom slučaju ne može da se smatra ovlašćenom strankom koja može da pokrene ustavna pitanja in abstracto u vezi sa njegovim zahtevom za donošenje i usvajanje zahteva iako podnosilac zahteva ima legitimni autoritet da zastupa i zaštiti interese i prava članova sindikata, u konkretnom slučaju, penzionera i invalida rada.

27. Pored toga, ustav Republike Kosovo ne predviđa *„actio popularis“,* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu sa određenim pitanjima i zahtevima ukazujući na povredu ustavnih prava određenom pojedincu ili grupi.

28. Stoga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka za pokretanje ustavnih pitanja *in abstrakto* u vezi sa regulisanjem statusa

penzionera i invalida rada, iz tog razloga u skladu sa članom 113.1 Ustava ovaj zahtev se smatra neprihvatljivim.

29. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2 Poslovnik o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.1 Ustava i u skladu sa pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, 6. oktobra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 92/12, Sali Hajdari, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti zakonu o penzijama

Predmet KI-92/12, odluka od 06. decembra 2012 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, actio popularis, penzije, zakon neovlašćeno lice.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući od Ustavnog suda da komentar zakona o penzijama i načinu računanja staža. Podnosioca zahteva nije pružio dokaze koji bi bili od značaja za odluku suda iako je sud pismenim putem zahtevao od podnosioca zahteva da dopuni svoj zahtev na zakonom propisan način

U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je zahtevao „komentar o zakonu o penzijama“ koji se na podnosioca još uvek ne primenjuje, ne navodeći koja prava Ustavom zagarantovana su prekršena podnosiocu.
Odlučujući o zahtevu podnosioca Sali Hajdari, Ustavni sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da osporava ustavnost Zakona o penzijama u apstraktu i stoga ovaj zahtev proglasio neprihvatljivim zato što je zahtev podnelo neovlašćeno lice.

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI92/12
Podnosilac
Sali Hajdari
Ocena ustavnosti zakonu o penzijama

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Sali Hajdariiz Opštine Gnjilane.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Zakon o penzijama, ali ne navodi njegov broj ni datum donošenja.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahtev podnosioca zahteva da Ustav sud da komentar Zakona o penzijama i o načinu računanja staža.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 12. septembra 2012. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 92/12 od 05. novembra 2012), sudija Snezhana Botusharovaje imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 92/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan(predsedavajući), Altay Suroyi Ivan Čukalović.

7. Dana 06. decembra 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan(predsedavajući), Altay Suroyi dr prof. Ivan Čukalović, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

8. Podnosioca zahteva nije pružio dokaze koji bi bili od značaja za odluku Suda, iako je sud pismenim putem zahtevao od podnosioca zahteva da dopuni svoj zahtev na zakonom propisan način.

Tvrdnje podnosioca zahteva

9. Podnosilac zahteva tvrdi sledeće:

> *“Poštovani sude, obraćam se Vama za Vaš komentar o zakonu o penzijama, kada je reč o radnom stažu. Ja sam radio u SIZ za zapošljavanje u Gnjilanu pre rata preko 14 godina, i nakon rata radim na istom mestu koje se sada naziva RCRZ za zapošljavanje u Gnjilanu. Ja sam sada blizu odlaska na penziju, i prema informacijama koje imam, da bi dobio penziju od 81 evra, prema zakonu, potreban je radni staž od 15 godina pre rata, dok se radni staž nakon rata ne priznaje i ostaje isplata od 45 evra.“*

10. Podnosilac dalje smatra da;

> *“Poštovani sude, ja imam 27 godina radnog staža pre rata i posle rata, kako je moguće da se uporedim sa onima koji nemanju ni jedan dan radnog staža, računajući 27 godina rada i 10 godina divlje okupacije kada su me izbacili s posla čine 37 godina rada, i da ipak ostanem kao bez ijednog dana, pretpostavljam da se ovim zakonom povređuju moja ljudska prava.“*

"Poštovani sude, moje kolege koji su prihvatili okupatora i ostali na poslu za vreme okupacije, su sada u boljem položaju i odlaze u penziju sa 81 evra a dok ja ostajem sa 45 evra."

11. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

"Da ne bih odugovlačio više, verujem da ste shvatili šta tražim od Vas. Molim Vas da mi vratite Vaš komentar kome treba da se obratim ili da se pomirim sa ovim diskriminatorskim zakonima. I da primim tih 45 evra, kao oni koji nikada nisu radili."

Ocena prihvatljivosti zahteva

12. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

13. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113. stavove 1. i 7. Ustava:

"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

14. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je zahtevao „*komentar o zakonu o penzijama*" koji se na podnosioca još uvek ne primenjuje, pri tome Ustav jasno definiše u članu 113. ko može zahtevati ocenu ustavnosti zakona.

15. Ovakav zahtev za „*komentar o zakonu o penzijama*" u korist svih kosovskih penzionera ukazuje da podnosilac zahteva osporava u apstraktu navedeni Zakon. Ako je to cilj podnosioca zahteva, kao pojedinca, on se ne može smatrati ovlašćenom strankom.

16. Zapravo, podnosilac zahteva se poziva na član 113.7. Ustava kao pravni osnov za podnošenje njegovog zahteva. Osim toga, podnosilac nije predstavio argumente kojima bi dokazivao da je on direktno žrtva, usvajanjem ovog Zakona.

17. Članovi 113.2, 113.6. i 113.8. Ustava je eksplicitno predviđeno ko su ovlašćene stranke da se obrate Sudu po pitanjima apstraktne ocene ustavnosti zakona.

18. Pored toga, kosovski ustavni pravni sistem ne predviđa *„actio popularis“,* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu povodom takvih povreda, iako nema status žrtve.

19. Prema tome, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da osporava ustavnost Zakona o penzijama u apstraktu i stoga ovaj zahtev treba proglasiti neprihvatljivim.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.1. i 113.7. Ustava, član 46, član 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 06. decembra 2012. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 76/12, Qamil Xhemajli, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti neodređene odluke Vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka na Prištinskom Univerzitetu .

Predmet KI-76/12, odluka od 23. novembra 2012 godine.

Ključne reč: individualni zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući nespecifikovanu odluke Vlade Republike Kosovo u vezi penzionisanja doktora nauka na Prištinskom Univerzitetu, koju podnosilac zahteva nije precizirao brojem, datumom ili na neki drugi način, niti naveo gde je ta odluka objavljena, a samim time nije ni naveo ni sadržinu odluke koju smatra neustavnom.

Predmetna stvar su prava koja podnosilac zahteva smatra da mu pripadaju na osnovu nespecifikovane odluke vlade Republike Kosovo u vezi penzionisanja doktora nauka koji rade na P.U., zbog čega podnosilac zahteva smatra da ta ista prava treba da pripadnu i drugim doktorima nauka koji nisu radili na P.U. ili koji nisu doktorirali na P.U.

Podnosilac zahteva nije naveo članove ustava koje smatra da su prekršeni takođe nije pružio dalje dokaze koji bi bili od značaja za odluku suda iako je sud pismenim putem zahtevao od podnosioca zahteva da dostavi odluku vlade koju smatra protivustavnom

Odlučujući o zahtevu podnosioca Qamil Xhemajli, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, zaključio da podnosilacnije uspeo da navede i podrži dokazima kojom odlukom Vlade Republike Kosovo su mu navodno povređena ustavna prava i slobode jer istu nije priložio i pored zahteva Ustavnog Suda. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI76/12
Podnosilac
Qamil Xhemajli
Ocena ustavnosti neodređene odluke Vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka na Prištinskom Univerzitetu

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Qamil Xhemajli iz Opštine Peć.

Osporena odluka

2. Osporena je neodređena odluka Vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka koji rade na Prištinskom univerzitetu (u daljem tekstu P.U.) po kojoj oni imaju pravo na penziju u iznosu od 1000 evra, koju podnosilac zahteva nije precizirao brojem, datumom ili na neki drugi način, niti naveo gde je ta odluka objavljena, a samim time nije ni naveo ni sadržinu odluke koju smatra neustavnom.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar su prava koja podnosilac zahteva smatra da mu pripadaju na osnovu neodređene odluke vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka koji rade na P.U., zbog čega podnosilac zahteva smatra da ta ista prava treba da pripadnu i drugim doktorima nauka koji nisu radili na P.U. ili koji nisu doktorirali na P.U.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 16. avgusta 2012. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Dana 17. avgusta 2012. godine Ustavni sud jeobavestio podnosioca zahteva da svoj zahtev popuni u formularu koji je propisan od strane Suda, i istovremeno da Sudu dostavi odluku vlade koju smatra protivustavnom, kao i dokaze da su tom odlukom povređena njegova prava.

7. Podnosilac zahteva je dana 23. avgusta 2012. godine, dostavio popunjen formular za podnošenje zahteva, ali ne i odluku Vlade koju smatra protivustavnom.

8. Odlukom predsednika (br. GJR.76/12 od 04. septembra 2012), sudija Ivan Čukalovićje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 76/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues(predsedavajući), Snezhana BotusharovaiKadri Kryeziu.

9. Dana 23. novembra 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Ivana Čukalovića, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues(predsedavajući), Snezhana BotusharovaiKadri Kryeziu je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosioca zahteva je doktor agroekonomskih nauka, koji je doktorirao na Beogradskom univerzitetu dana 02. jula 1986. godine.

11. Podnosilac zahteva je dana 19. juna 2012. godine, podneo žalbu ombudsmanu u vezi sa odlukom Vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka koji rade na P.U.

12. Institucija ombudsmana je dana 30. jula 2012. godine, dostavila podnosiocu zahteva obaveštenje o neprihvatljivosti u kojem se između ostalog navodi sledeće:

"Pošto iz predočenih dokaza i opisanih okolnosti u vašoj žalbi proizilazi da su procedure u vezi vašeg predmeta u toku razmatranja u nadležnim organima. Narodni advokat je u skladu sa članom 20 tačka 1.3. Zakona o Narodnom advokatu odlučio je da odbije vašu žalbu kao neosnovanu."

13. Podnosioca zahteva nije pružio dalje dokaze koji bi bili od značaja za odluku Suda iako je sud pismenim putem zahtevao od podnosioca zahteva da dostavi odluku Vlade koju smatra protivustavnom.

Tvrdnje podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva tvrdi sledeće:

"Moja žalba se odnosi na Odluku Vlade RK u vezi penzionisanja doktora nauka sa PU sa mesečnom penzijom od 1000 evra. Ova odluka je objavljivana od strane RTK. Od nadležnih organa tražio sam pomenutu Odluku, ali nisam dobio nikakav odgovor!"

"Od zamenika Premijera i Ministra pravde g.H. Kuqi tražio sam dana 8. jula. 2012. godine da se ova Odluka ispuni i za doktore nauka koji su doprineli kosovskoj privredi, ali kao i obično odgovor je izostao."

15. Podnosilac dalje smatra da;

"...je ovom selektivnom Odlukom povređen zakon jer u svim diplomama univerziteta (Zagreba i Beograda) piše da „ doktoru nauka PRIPADAJU sva prava predviđena zakonom".

"Ova odluka je selektivna, ponižavajuća i protiv ustavna jer doktore nauka deli na dve grupe: a) na zaslužne i b) na one manje zaslužne što je apsurd bez presedana."

16. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

"Zahtevam od Vašeg suda da Odluku Vlade Kosova proglasi protivustavnom."
"Izjavljujem da sam 1996. godine prinudno penzionisan i trebao sam da čekam 12. godina da ispunim uslove za starosnu penziju."
"U poodmaklim sam godinama (imam 74. godine) i bolujem od mnogih neizlečivih bolesti i imam veoma male izglede da koristim ovo zakonsko pravo."

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

18. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113. stavove 1. i 7. Ustava:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."*
>
> *"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

19. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

20. Pored toga, pravilo 36. (2) (d) predviđa:

> *"2. Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kad zaključi:"*
> *"d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."*

21. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

22. Podnosilac zahteva tvrdi da su im povređena prava odlukom Vlade Republike Kosovo u vezi sa penzionisanjem doktora nauka koji rade na Prištinskom univerzitetu, ne prilažući tu samu odluku, kojom su podnosiocu zahteva prekršena njegova ustavna prava.

23. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima kojom odlukom Vlade Republike Kosovo su mu navodno povređena ustavna prava i slobode jer istu nije priložio i pored zahteva Ustavnog suda.

24. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2d) Poslovnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.“*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 46, članovima 47. i 48. Zakona i pravilom 36. (2d) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 23. novembra 2012. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 68/12, Haxhi Morina, datum 29 Januar 2013 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 313/2009, od 26. marta 2012. god.

Predmet: KI 68/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. novembra 2012

Ključne reči: jednakost pred zakonom, očigledno neosnovan, neiscrpljenje, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, povreda individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda, A. br. 313/2009, od 26. marta 2012. god., jer je podnosilac zahteva imao konačnu i obavezujuću odluku Uprave za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica od 27. maja 2008. god., kojom je odobren zahtev podnosioca i vraćen mu u posed i vlasništvo nepokretna imovina koja mu je eksproprisana.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaz da su njegova prava i slobode bile povređene od strane Vrhovnog suda. Štaviše, Sud je našao da podnosilac zahteva nije uložio žalbu Žalbenom veću Posebne komore, koje do sada nije odlučilo u vezi sa predmetom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI68/12
podnosilac
Haxhi Morina
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 313/2009, od 26. marta 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:
Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Haxhi Morina, sa prebivalištem u Đakovici (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), predstavljen od strane g. Rexhepa Gjikollija, advokata iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, A. br. 313/2009, od 26. marta 2012. god., koja je njemu uručena 23. maja 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je gorenavedena presuda povredila njegova prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), naime član 24. [Jednakost pred zakonom] i član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je, 13. jula 2012. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 4. septembra 2012. god., predsednik Ustavnog suda je, odlukom br. GJR. KI-68/12, imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je, odlukom br. KSH. KI-68/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 26. septembra 2012. god., o podnetom zahtevu su obavešteni Vrhovni sud, Posebna komora Vrhovnog suda, Katastarska agencija Kosova i Kosovska agencija za privatizaciju.

8. Dana 5. novembra 2012. god., Sud je zahtevao informacije od Opštinskog suda u Đakovici i od Posebne komore Vrhovnog suda u vezi sa slučajem br. SCC-06-0214, od 8. marta 2010. god.

9. Dana 12. novembra 2012. god., Opštinski sud u Đakovici je u svom odgovoru obavestio Sud da je podnosilac zahteva 29. juna 2011. god. uložio žalbu protiv presude Opštinskog suda C. br. 700/06 od 25. novembra 2010. god. Ova žalba je prosleđena Posebnoj komori Vrhovnog suda 26. oktobra 2011. god. na razmatranje i odlučivanje.

10. Dana 14. novembra 2012. god., Posebna komora je odgovorila Sudu dostavljajući informacije u vezi sa slučajem SCC-06-0214 *"[...] Posebna Komora još nije odlučila o meritumu ovog slučaja. O ovom slučaju treba da reši Žalbeno Veće Posebne Komore."*

11. Dana 27. novembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmatralo zahtev sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 7. maja 1981. god., Sekretarijat za privredu i finansije Opštine Đakovice, (odluka 03-465-26/1978), je eksproprisala nepokretnu imovinu podnosioca zahteva za potrebe SH.A.M. "Mustafa Bakija". Shodno ovoj odluci ova nepokretna imovina je registrovana u katastru na ime SH.A.M. "Mustafa Bakija" u Đakovici.

13. Dana 12. jula 1994. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Upravi za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica zahtevajući povratak imovine, jer SH.A.M. "Mustafa Bakija" nikada nije koristila tu imovinu za svrhe za koje je i bila eksproprisana.

14. Dana 27. maja 2008. god., Uprava za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica (odluka 11 br. 19-465-11/94-08):

    a. Odobrila je zahtev podnosioca zahteva i vratila mu u posed i vlasništvo nepokretnu imovinu, koja je bila eksproprisana od njega;
    b. Uprava za urbanizam, katastar i zaštitu životne sredine Opštine Đakovice treba da odjavi kao vlasnika SH.A. "STARTI" (bivši SH.A.M. "Mustafa Bakija") u Đakovici i registruje nepokretnu imovinu na ime podnosioca zahteva i
    c. SH.A. "STARTI" (bivši SH.A.M. "Mustafa Bakija") u Đakovici je naloženo da vrati nepokretnu imovinu u posed podnosiocu zahteva.

    Uprava za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica je zaključila da eksproprisana imovina nije korišćena za namenjenu svrhu, odnosno, za izgradnju poligona za praktičnu vežbu vozača autobusa, i ovo činjenično stanje je bilo ustanovljeno prilikom posete na licu mesta odgovarajućih eksperata. Prema tome, u skladu sa članom 8. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o izgradnji (Službeni list SAPK, br. 42/86), Uprava za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica je došla do zaključka da, shodno članu 8, su ispunjene predviđene pretpostavke za vraćanje eksproprisane imovine, pošto u roku od pet godina, od dana utvrđivanja izgradnje, korisnik nije ostvario svrhu za šta je ova nepokretna imovina bila eksproprisana.

    Protiv ove odluke, podnosilac zahteva je mogao da se žali u roku od 30 dana. Pošto se on nije žalio protiv ove odluke, ista je postala konačna i obavezujuća dana 11. avgusta 2008. god.

15. Podnosilac zahteva je, shodno odluci Uprave za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica, podneo zahtev Katastarskoj agenciji Opštine Đakovica za registraciju nepokretne imovine na njegovo ime.

16. Dana 18. novembra 2008. god., katastarska kancelarija Opštine Đakovica je privremeno obustavila administrativno pitanje nepokretne imovine podnosioca zahteva. Katastarska agencija u Đakovici je

zaključila da, kako bi se podnosilac zahteva registrovao kao vlasnik nepokretne imovine, potrebna je saglasnost Kosovske agencije za privatizaciju, koja je, prema Uredbe UNMIK-a br. 2002/12 o osnivanju Kosovske poverilačke agencije, nadležna za društvena preduzeća i njihova sredstva.

17. Dana 1. decembra 2008. god., Katastarska agencija Opštine Đakovice je odbila zahtev podnosioca zahteva za registrovanje nepokretne imovine na njegovo ime, shodno odluci Uprave za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica, jer podnosilac zahteva nije dostavio saglasnost Kosovske agencije za privatizaciju za registrovanje nepokretne imovine na njegovo ime. Katastarska agencija u Đakovici je zaključila da: *"U skladu sa Uredbom UNMIK-a, br. 2002/12 KPA, sada KAP, upravlja javnim i društvenim preduzećima, stoga, na osnovu ovog potrebna je i saglasnost za prenošenje vlasništva u katastru."*

18. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Katastarskoj kancelariji Opštine Đakovica za ponovnu ocenu.

19. Dana 9. decembra 2008. god., Katastarska kancelarija Opštine Đakovice je potvrdila odluku od 1. decembra 2008. god. Protiv ove odluke podnosilac zahteva je uložio žalbu Kosovskoj katastarskoj agenciji.

20. Dana 31. marta 2009. god. Kosovska katastarska agencija je odbila kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdila odluku Katastarske agencije Đakovice od 9. decembra 2008. god. Podnosilac zahteva je protiv ove odluke uložio žalbu Vrhovnom sudu.

21. Vrhovni sud je, 26. marta 2012. god., (presudom A. br. 313/2009) odbio kao neosnovanu žabu podnosioca zahteva. Vrhovni sud je zaključio da je Kosovska katastarska agencija pravično rešila ovo pitanje.

Postupak pred Posebnom komorom

22. Dana 11. maja 2006. god., podnosilac zahteva je pokrenuo postupak pred Posebnom komorom Vrhovnog suda zahtevajući potvrđivanje vlasništva nad ovom spornom nepokretnom imovinom.

23. Dana 24. oktobra 2006. god., Posebna komora je donela odluku (SCC-06-0214) kojom je žalba protiv SH.A.M. "Mustafa Bakija" upućena Opštinskom sudu u Đakovici za odlučivanje. Opštinski sud u Đakovici je registrovao ovaj slučaj pod brojem C. br. 700/06.

24. Dana 8. marta 2010. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za privremene mere Posebnoj komori i Opštinskom sudu u Đakovici.

25. Dana 25. novembra 2010. god., Opštinski sud u Đakovici je (presuda C. br. 700/06) odbio žalbu podnosioca zahteva kao neosnovanu. Dana 26. juna 2011. god. podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv ove presude Posebne komore.

26. Dana 28. avgusta 2012. god., Žalbeno veće Posebne komore je obavestilo tuženu i Kosovsku agenciju za privatizaciju o žalbi podnosioca zahteva kako bi oni dostavili svoje odgovore.

27. Dana 26. septembra 2012, Kosovska agencija za privatizaciju je dostavila svoj odgovor na žalbu.

28. Stoga, što se tiče ovog slučaja, Posebna komora još nije odlučila o meritumu predmeta. O ovom slučaju treba da odluči Žalbeno veće Posebne komore.

Tvrdnje podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva tvrdi da presuda Vrhovnog suda, odluka Kosovske katastarske agencije i odluka Katastarske kancelarije u Đakovici su donete kršenjem člana 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava, jer podnosilac zahteva ima pravosnažnu i obavezujuću odluku Uprave za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica od 27. maja 2008. god., kojom je odobren zahtev podnosioca zahteva i vraćena u posed i vlasništvo nepokretna imovina koja je bila eksproprisana od njega. Štaviše, Upravi za imovinsko-pravna pitanja i komasaciju Opštine Đakovica je naloženo da registruje vlasništvo na ime podnosioca zahteva.

30. Vezano sa time, podnosilac zahteva tvrdi da je Kosovska agencija za privatizaciju stavljena iznad zakona jer je Kosovska katastarska agencija zahtevala od podnosioca zahteva da dobije saglasnost Kosovske agencije za privatizaciju, kako bi se registrovalo njegovo vlasništvo nad ovom nepokretnom imovinom.

31. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da je postupak vraćanja imovine bio pokrenut pre nego što je Kosovska agencija za privatizaciju bila osnovana i da Kosovska agencija za privatizaciju još uvek nije preduzela nijednu procesnu radnju.

32. Podnosilac zahteva tvrdi da je Posebna komora Vrhovnog suda povredila njegova prava zagarantovana Ustavom, član 24. [Jednakost pred zakonom], jer je Posebna komora odobrila komšijama podnosioca zahtev za privremene mere, dok zahtev podnosioca zahteva, navodno, nije ni razmatran od strane Posebne komore, iako je njegov slučaj bio identičan kao i slučaj njegovih komšija.

33. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da su mu, navodno, povređena i prava na pravično suđenje.

Ocena prihvatljivosti zahteva

34. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava zagarantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i preciznije određeni Zakonom i Poslovnikom o radu.

35. Što se tiče osporene presude Vrhovnog suda od 26. marta 2012, presuda A. br. 313/2009, kojom je odbijena žalba podnosioca zahteva kao neosnovana i potvrđena odluka Kosovske katastarske agencije, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) koje je navodno počinio Vrhovni sud, osim i samo ako su povredili prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, na Sudu nije da postupi kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumači i primeni relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Ge], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

36. Sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način da je postupak uopšte, gledajući u celosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, među ostalim navodima, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

37. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva samo osporava to da je Vrhovni sud u potpunosti primenio primenljivi zakon i ne slaže se sa činjeničnim nalazima Vrhovnog suda u vezi sa njegovim slučajem.

38. U stvari, podnosilac zahteva nije potkrepio žalbu na ustavnoj osnovi i nije dostavio dokaze da su njegova prava i slobode povređene od strane Vrhovnog suda. Sledstveno, Ustavni sud ne može da zaključi da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili ukaljani arbitrarnošću (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

39. Stoga, podnosilac zahteva nije dokazao zašto i kako je Vrhovni sud odlučio na "pristrasan način", time negirao njegovo pravo na imovinu.

40. Iz toga sledi da je zahtev neprihvatljiv zato što je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu.

41. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva da je Posebna komora Vrhovnog suda povredila njegova prava zagarantovana Ustavom, Sud naglašava da može odlučivati o prihvatljivost zahteva samo ako je podnosilac zahteva dokazao da je on/ona iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po važećem zakonu u skladu sa članovima:

"113.7. Ustava: *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva pravna sredstva, regulisana zakonom."*

"Član 47.2: Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon sto su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."

42. Obrazloženje za iscrpljenje pravnih sredstava je da priušti nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da ce pravni poredak na Kosovu obezbediti efikasan pravni lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt principa subsidijarnosti Ustava (vidi, između ostalog, rešenje o neprihvatljivosti Kl41-09 AAB-RIINVEST 000, iz Prištine protiv Vlade Republike Kosovo od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

43. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je uložio žalbu Žalbenom veću Posebne komore protiv presude Opštinskog suda u Đakovici, presuda C. br. 700/06, tvrdeći da je on vlasnik nepokretne imovine jer SH.A.M. "Mustafa Bakija" nikada nije koristila imovinu za svrhu za koju je i eksproprisana i zahtevao je da SH.A.M. "Mustafa Bakija", pod

administracijom Kosovske agencije za privatizaciju, prizna njegovo pravo na vlasništvo i da dozvoli registrovanje tog prava u katastarskim registrima. Žalbeno veće Posebne komore još nije doneo odluku po ovom pitanju.

44. Iz toga proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu dostupna po važećem zakonu, i predviđena članom 113.7. Ustava i članom 47.(2) Zakona, jer pitanje ko je pravi vlasnik sporne nepokretne imovine još nije rešeno od strane Žalbenog veća Posebne komore.

45. Iz tih razloga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava i članom 47.2. Zakona i pravilima 36. (1.c) i 56. (2) Poslovnika o radu, dana 27. novembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KO 131/12, Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 29 Januar 2013- Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo dana 13. decembra 2012. god.

Slučaj KO 131/12, Odluka o privremenoj meri, od 24. decembra 2012. god.

Ključne reči: Zahtev poslanika Skupštine Republike Kosovo, Pravo na rad i obavljanje profesije, privremena mera.

Podnosilac smatra *inter alia* da Zakon o zdravstvu sadrži odredbe koje stavljaju zdravstvene stručnjake u nejednak položaj naspram zaposlenih u drugim javnim ustanovama i sledstveno tome i u nejednak položaj pred zakonom sa drugim zaposlenima u javnim ustanovama.
Podnosilac zahteva traži ocenu usklađenosti članova 18, 19, 41 i 60 osporenog zakona sa Ustavom Kosova.

Dalje, podnosilac je tražio uvođenje privremene mere obustave primene zakona, do konačne odluke Suda u vezi sa ovim zahtevom.
U cilju izbegavanja moguće povrede javnog interesa, kao i prava na zdravstvenu zaštitu garantovanog Ustavom, Sud smatra da postoje razlozi za primenu privremene mere na određeno vreme.
Kako bi se izbegla mogućnost povrede i ovog prava garantovanog Ustavom, Sud ponovo naglašava potrebu primene privremene mere na određeno vreme.

Stoga, bez obzira na konačan ishod zahteva, usvaja se zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere i jednoglasno donosi odluku za dozvolu privremene mere u trajanju do 31. januara 2013. god., od dana usvajanje ove odluke, i obustavlja sprovođenje članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god. u jednakom trajanju.

ODLUKA O PRODUŽENJU PRIVREMENIH MERA
u

slučaju br. KO131/12
Podnosilac
Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojen od strane Skupštine Republike Kosovo dana 13. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Uvod

1. Dana 24. decembra 2012. god. Ustavni sud je odobrio privremene mere u vezi sa gorenavedenim zahtevom. U svojoj odluci, Ustavni sud je između ostalog odlučio:

> *"...*
>
> *I. DA ODOBRI privremenu meru;*
>
> *II. DA ODOBRI privremenu meru u trajanju do 31. januara 2013. god. od dana usvajanja ove odluke;*
>
> *III. DA ODMAH OBUSTAVI primenu članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125 od 13. decembra 2012. god. u istom trajanju;*
>
> *..."*

2. Što se tiče produženja navedene privremene mere, Sud ponovo ističe da je "zdravstvena zaštita" ustavna kategorija i kao takva je u javnom interesu, te je neotuđivo i neosporivo ljudsko pravo za svakog pojedinca.

3. U tom smislu, imajući u vidu da će rok za privremene mere nametnute od strane suda dana 24. decembra 2012. godine, isteći dana 31. januara 2013. god. i da je sud dana 24. januara 2013. god. doneo odluku da održi javnu raspravu, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, rok za privremene mere biće produžen za tri (3) meseca.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, u skladu sa članom 116. (2) Ustava, članom 27. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 55 Poslovnika o radu Ustavnog suda, nakon većanja o ovom pitanju dana 24. januara 2013. god. jednoglasno

ODLUČUIO

I. DA PRODUŽI vremenski rok privremene mere koju je Sud postavio u prvobitnoj odluci od 24. decembra 2012. god. na dodatni period od tri (3) meseca, do 30. aprila 2013. god.

II. DA OSTAJE posvećen ovom pitanju;

III. Ova odluka će biti dostavljena stankama; i

IV. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20. (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 39/11, Tomë Krasniqi, datum 30 Januar 2013- Ocena ustavnosti obaveštenja br. 311/07, od 13. aprila 2007. god., i potvrde br. 322/07, od 30. aprila 2007. god., Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu.

Slučaj KI 39/11, rešenje o neprihvatljivosti, od 27. novembra 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje delotvornih pravnih sredstava

Podnosilac zahteva navodi povrede člana 1(2) [Ograničenja države]; člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata]; člana 23. [Ljudsko dostojanstvo]; člana 24(1) [Jednakost pred zakonom]; člana 31(1) [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; člana 32. [Pravo na pravno sredstvo]; člana 46. [Zaštita imovine]; člana 51. [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] Ustava Republike Kosovo, u vezi sa članom 1. [Obaveza poštovanja ljudskih prava]; članom 6(1) [Pravo na pravično suđenje]; članom 13. [Pravo na delotvorni pravni lek]; članom 14. [Zabrana diskriminacije]; članom 1. Protokola br. 1 [Zaštita imovine]; članom 1. Protokola br. 12 [Opšta zabrana diskriminacije] Konvencije.

U konkretnom slučaju, podnosilac nije sledio upravni postupak do kraja, već je takoreći paralelno pokrenuo parnični postupak pred Opštinskim sudom u Prištini, iako nije primio konačnu odluku u upravnom postupku. Dakle, podnosilac zahteva nije postupio u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 47. Zakona o Ustavnom sudu.

Sud odbacuje zahtev kao neprihvatljiv zbog neiscrpljenja pravnih sredstava, kao što je utvrđeno u članu 113.7 Ustava i članu 47. Zakona.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI39/11
podnosilac
Tomë Krasniqi
Ocena ustavnosti obaveštenja br. 311/07, od 13. aprila 2007. god. i potvrde br. 322/07, od 30. aprila 2007. god. Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Tomë Krasniqi, penzioner sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Obaveštenje br. 311/07, od 13. aprila 2007. god. i potvrda br. 322/07, od 30. aprila 2007. god., Ministarstva za rad i socijalnu zaštitu.

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava, članovi 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56.2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar se odnosi na oduzeti status penzionera, odnosno prestanak isplate penzija, prava koje je stekao pravosnažnim rešenjem

br. 181 – 1/98, od 11. juna 1998. god., Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosova u Prištini.

Postupak pred Ustavnom sudom

5. Podnosilac zahteva je 16. marta 2011. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 18. aprila 2011. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-39/11, imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH.KI-39/11, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Kadri Kryeziu.

7. Dana 6. jula 2011. god., podnosilac zahteva je obavešten o registrovanju zahteva. Istog dana, o zahtevu su obavešteni Ministarstvo, Opštinski sud u Prištini i Institucija ombudsmana.

8. Dana 4. avgusta 2011. god., Ministarstvo je odgovorilo u vezi sa zahtevom podnosioca zahteva.

9. Dana 14. oktobra 2011. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu dopis koji je sadržao pravno tumačenje „stečenog prava“ zvanog „STEČENO PRAVO NA PENZIJU I PRAVNA SIGURNOST ISTOG“.

10. Dana 19. jula 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-39/11, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca umesto sudije Gjyljete Mushkolaj kojoj je istekao mandat na mestu sudije Suda. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI-39/11 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Enver Hasani i Kadri Kryeziu.

11. Dana 27. novembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i predložio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Istorijat zahteva

12. Dana 3. maja 1998. god., podnosiocu zahteva je priznato pravo na korišćenje starosne penzije.

13. Dana 11. juna 1998. god., podnosilac zahteva je pravosnažnim rešenjem br. 181-1/98 Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosova dobio status penzionera.

14. Podnosilac zahteva, radom i po osnovi rada, shodno zakonskim propisima na snazi u odnosu na radni odnos, shodno načelima solidarnosti reciprociteta, u skladu sa Zakonom o penzijskom i invalidskom osiguranju dobio je pravo na korišćenje starosne penzije. Podnosilac zahteva je stekao predmetno pravo u regionalnoj zajednici Fonda za penzije Kosova u Prištini.

15. Podnosilac zahteva je uživao to stečeno pravo na starosnu penziju do novembra 1998. god., ali zbog okolnosti nastalih na Kosovu, početkom 1999. god. pravo podnosioca zahteva na korišćenje starosne penzije je prekinuto bez ikakvog pravnog osnova.

Pregled činjenica u vezi sa upravnim postupkom

16. Dana 11. aprila 2007. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu Departmanu penzijske administracije Kosova (u daljem tekstu: DPAK), u okviru Ministarstva, koja se odnosi na isplaćivanje penzije, koju je podnosilac zahteva stekao pravosnažnim rešenjem br. 181-1/98 od 11. juna 1998. god. od Fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje Kosova

17. Dana 13. aprila 2007 god., DPAK je izdao obaveštenje broj ref. 311/2007, i između ostalog je obavestio podnosioca zahteva da problem neisplaćivanja penzija stečenih po osnovu doprinosa predstavlja jedno od najvećih nerešenih političkih pitanja.

18. Dana 30. aprila 2007, DPAK je izdao potvrdu br. 322/07 koja između ostalog sadrži da podnosilac zahteva je naveden u evidenciji za isplatu penzije stečene na osnovu doprinosa iz fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Prištini od 1998. godine i dalje.

19. Podnosilac zahteva je, 24. januara 2008. god., podneo zahtev Ministarstvu - DPAK za priznanje njegovog prava na penziju, na osnovu uplaćivanog doprinosa.

20. Dana 11. septembra 2009. god., Vrhovni sud Kosova je rešenjem br. 280/09 naložio Ministarstvu - DPAK da podnosiocu zahteva prizna pravo penzionera davaoca doprinosa.

21. Dana 23. septembra 2009. god., dok je postupak bio u toku pred Vrhovnim sudom Kosova, Ministarstvo - DPAK odlukom br. 104474, priznalo je podnosiocu zahteva pravo na penziju za lica koja su izdvajala doprinos, u iznosu od 35€, navodeći u pravnoj pouci da podnosilac

zahteva protiv odluke Ministarstva - DPAK može uložiti žalbu Odboru za žalbe DPAK, u roku od 15 dana od prijema te odluke.

22. Dana 19. novembra 2010. god., Vrhovni sud Kosova je, rešenjem A. br. 837/2009, zahtevao od tužioca (podnosilac zahteva) da se u roku od 15 dana, od prijema rešenja tužene (Ministarstvo - DPAK) br. 280/09, od 11. septembra 2009. god., izjasni da li je zadovoljan odlukom, ili da li odustaje od tužbe. Podnosilac zahteva je bio obavešten da, ako ne deluje shodno rešenju, Vrhovni sud Kosova obustaviće postupak.

23. Dana 23. februara 2011. god., Vrhovni sud je rešenjem A. br. 837/2009 obustavio postupak, između ostalog, navodeći da:

> *"Rešenje suda br. 9/2009 od 1.6.2010. je uručeno tužiocu (podnosiocu zahteva) 27.11.2010. tužilac se nije izjasnio u roku određenom u ovom rešenju."*
>
> *Pošto se podnosilac zahteva nije izjasnio u predviđenom roku, Sud je u skladu sa članom 32. stav. ZPP odlučio kao u klauzuli ove odluke".*

24. Dana 4. avgusta 2011. god., Ministarstvo - DPAK je odgovorio Sudu u vezi sa zahtevom podnosioca zahteva navodeći, između ostalog da je podnosiocu zahteva priznato pravo na penziju za lica koja su izdvajala doprinos i da pitanje penzija fonda bivše Jugoslovenske federacije mogu biti rešeno samo nakon međunarodnih pregovora.

Pregled činjenica u vezi sa građanskim postupkom

25. Dana 4. maja 2007. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu C. br. 1155/07 Opštinskom sudu u Prištini protiv Vlade Kosova, odnosno Ministarstva -DPAK, zahtevajući vraćanje statusa penzionera davaoca doprinosa, i isplaćivanjem iznosa nastalog za pristigle, a neisplaćene, penzije u iznosu od 18.360 €.

26. Dana 14. januara 2008. god., podnosilac zahteva je podneo urgenciju Opštinskom sudu u Prištini za sazivanje sudske rasprave u vezi sa tužbom C. br. 1155/07, od 4. maja 2007. god.

27. Dana 16. juna 2008. god., podnosilac zahteva je podneo i drugu urgenciju Opštinskom sudu u Prištini za sazivanje sudske rasprave u vezi sa tužbom C. br. 1155/07, od 4. maja 2007. god.

28. Dana 17. decembra 2008. god., podnosilac zahteva je uložio i treću urgenciju Opštinskom sudu u Prištini za sazivanje sudske rasprave u vezi sa tužbom.

29. Dana 9. januara 2009, podnosilac zahteva preko svog advokata je podneo zahtev Opštinskom sudu i Prištini, kojom prilikom je zahtevao od Suda da utvrdi da li podnosilac zahteva ima status penzionera sa punom penzijom sa isplatom od 1. decembra 1998. god. pa na dalje po osnovu doprinosa iz ličnih prihoda koji je on platio za 40 godina radnog staža.

30. Štaviše, podnosilac zahteva na osnovu gorenavedenog zahteva, zahtevao je od Opštinskog suda u Prištini da obaveže tuženu, Republiku Kosovo – Ministarstvo - DPAK, da isplati tužiocu u ime zakonskih penzija za vremenski period od 01/12/1998 sve do podnošenja tužbe, iznos od 18.360 evra, i da od meseca maja 2007 po 180 evra mesečno sve dok postoje zakonski uslovi za isplatu, kao i troškove postupka, sve to u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti ove presude.

31. Dana 28. juna 2010. god., podnosilac zahteva je podneo još jedan zahtev Opštinskom sudu u Prištini, kojom prilikom je zahtevao ubrzanje sudskih postupaka i određivanje glavne rasprave o njegovom predmetu, jer od podnošenja tužbenog zahteva do navedenog datuma prošlo je više od 3 (tri) godine.

Postupak pred drugim institucijama

32. Dana 30. septembra 2009. god., Institucija ombudsmana po zahtevu podnosioca zahteva, zahtevala je od Opštinskog suda u Prištini da se informiše u vezi sa preduzetim aktivnostima u vezi sa tužbom podnosioca zahteva.

33. Opštinski sud u Prištini je odgovorio na zahtev Institucije ombudsmana, navodeći da je primio tužbu podnosioca zahteva i odgovor tuženog i da će u međuvremenu nastaviti dalje sa spornim pitanjem po redu predmeta pristiglih u ovaj sud.

Tvrdnje podnosioca zahteva

34. Podnosilac zahteva navodi povrede člana 1.2 [Državna ograničenja], člana 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], člana 23. [Ljudsko dostojanstvo], člana 24.1 [Jednakost pred zakonom], člana 31.1 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 32. [Pravo na pravno sredstvo], člana 46. [Zaštita imovine], člana 51. [Pravo na

zdravstvenu i socijalnu zaštitu] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa članom 1. [Obaveza poštovanja ljudskih prava], članom 6.1 [Pravo na pravično suđenje], članom 13. [Prava na delotvorni pravni lek], članom 14. [Zabrana diskriminacije], članom 1. Protokola br. 1. [Zaštita imovine], članom 1. Protokola br. 12. [Opšta zabrana diskriminacije] Konvencije.

35. Podnosilac zahteva tvrdi da su institucije Republike Kosovo svojim aktima, odnosno propustima, povredili gorenavedene odredbe Ustava i Konvencije, na njegovu štetu, kojom prilikom je podnosilac zahteva diskriminisan i lišen, između ostalog, prava na imovinu, zdravstvenu i socijalnu zaštitu, prava na pravično suđenje i prava na delotvorni pravni lek.

36. Podnosilac zahteva tvrdi da se njegov zahtev odnosi na opšti javni interes i ne samo lični interes. Opšti interes obuhvata penzionere svih kategorija (starosnih, invalidskih i porodičnih penzija).

37. Podnosilac zahteva je u upravnom postupku zahtevao od tužene (Ministarstvo - DPAK) da mu omogući periodičnu isplatu pristiglih, a neisplaćenih penzija, od dana kada on tvrdi da mu je uskraćeno to pravo i da mu nadoknadi napravljenu štetu. Da bi ostvario to pravo, podnosilac zahteva tvrdi da je uložio zahtev, žalbu, i ponovljeni zahtev i da je dobio negativan odgovor.

38. Konačno, podnosilac zahteva je zahtevao od Suda:

- Vraćanje oduzetog statusa penzionera, stečenim sopstvenim radom na osnovu minulog rada, uplaćivanjem obaveznih doprinosa tokom čitavog radnog veka kada je uživao status osiguranika;

- Potpunu nadoknadu na osnovu pristiglih, a neisplaćenih zahteva, prema pristiglim, ali neisplaćenim penzijskim čekovima, od dana kada su podnosiocu zahteva ukinuti penzijski čekovi do dana njihovog isplaćivanja, u skladu sa zakonskim odredbama na snazi;

- Da meritorno odlučuje u konkretnom slučaju koji se odnosi na zakonski javni interes;

- Da odlučuje posebnom primenom pravnih mehanizma preko Opštinskog suda u Prištini, da u svojstvu redovnog suda ostvaruje pravni lični interes podnosioca zahteva;

Ocena prihvatljivosti zahteva

39. Da bi presudio po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio proceduralne kriterijume za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

40. Što se tiče tvrdnji podnosioca zahteva da je njegov zahtev ne samo u njegovom interesu nego i u javnom interesu, Sud ponavlja da Ustav Kosova ne predviđa *actio popularis,* što znači da se pojedinci ne mogu žaliti u apstraktu ili da direktno osporavaju radnje ili propuste javnih vlasti. Ustav Kosova obezbeđuje podršku pojedincima u vezi sa aktima ili propustima javnih vlasti samo u okviru oblasti određenim članovima 113.1 i 113.7 Ustava, kojima je zahtevano da se dokaže da su podnosioci zahteva: (1) ovlašćena stranka, (2) direktno pogođeni konkretnim aktom ili propustom javnih vlasti, i (3) da su iscrpeli sva zakonom predviđena pravna sredstva. Sledstveno, zahtev podnosioca, što se tiče opšteg javnog interesa ne ispunjava gorenavedene uslove, i da bi iz tih razloga trebalo odbaciti zahtev kao neprihvatljiv. *(vidi Rešenje o neprihvatljivosti KI51/10, Ljubiša Živić,* Ocena ustavnosti odluke predsednika Republike Kosovo o imenovanju *Gorana Zdravkovića za člana Centralne izborne komisije, kao predstavnika srpske zajednice, od 2. marta 2012. god.).*

41. Podnosilac zahteva je istovremeno pokrenuo dva postupka za vraćanje statusa penzionera i isplatu iznosa pristiglih i neisplaćenih penzija od 1. decembra 1998. do sada. Građanski postupak u Opštinskom sudu u Prištini od 4. maja 2007. god., još u toku, i upravni postupak od 11. aprila 2007. god. u Ministarstvu - DPAK, završen rešenjem Vrhovnog suda *(A. br. 837/2009, od 23. februara 2011. god.).*

42. Vrhovni sud je, rešenjem A. br. 837/2009, od 23. februara 2011. god., obustavio upravni postupak, shodno članu 32. stav 1. Zakona o upravnom postupku, jer se podnosilac zahteva nije izjasnio u vezi sa rešenjem u predviđenom roku.

43. Član 32. stav 1. Zakona o upravnom sporu, predviđa:

> *"Ako organ za vrijeme sudskog postupka donese drugi akt kojim se mijenja ili stavlja izvan snage upravni akt protiv kojega je upravni spor pokrenut, i ako u slučaju iz članka 26. ovog Zakona naknadno donese upravni akt, taj će organ, osim tužitelja, istovremeno izvijestiti i sud pred kojim je spor pokrenut. Sud će u tom slučaju pozvati tužitelja da u roku od 15 dana izjavi je li naknadno*

donesenim aktom zadovoljan ili ostaje pri tužbi i u kom opsegu, odnosno proširuje li tužbu i na novi akt. Ako tužitelj izjavi da je naknadno donesenim aktom zadovoljan ili ako ne da izjavu u roku iz stavka 1. ovog članka, sud će donijeti rješenje o obustavi postupka. Ako tužitelj izjavi da novim aktom nije zadovoljan, sud će nastaviti postupak."

44. Podnosilac zahteva u upravnom postupku je zahtevao od Ministarstva - DPAK ostvarivanje svojih prava, ali je on smatrao da je dobio negativan odgovor i, sledstveno, pre završetka je pokrenuo građanski postupak pred Opštinskim sudom u Prištini *(vidi stav 35)*. Međutim, podnosilac zahteva treba da obrazloži zašto nije iskoristio sva pravna sredstva, tokom upravnog postupka, odnosno da dokaže da dostupna pravna sredstva nisu bila dovoljna, ili nisu bila delotvorna, ili u njegovom slučaju specijalne okolnosti koje oslobađaju podnosioca zahteva obaveza da iscrpi pravna sredstva odnosno da vodi upravni postupak do kraja. Prosta sumnja podnosioca zahteva, ne oslobađa ga odgovornosti da iscrpi određeno pravno sredstvo. *(Vidi: Epözdemir protiv Turske, br. 57039/00, rešenje od 31. januara 2002. god.; Pellegriti protiv Italije, br. 77363/01, rešenje od 26. maja 2005. god.; MPP Golub protiv Ukrajine, br. 6778/05, rešenje od 18. oktobra 2005. god.).*

45. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva ni na koji način nije dokazao da su dostupna pravna sredstva tokom upravnog postupka bila nedelotvorna ili neproduktivna, osim izjave da je dobio negativan odgovor *(vidi stav 36)* i istovremeno, podnosilac zahteva je pokrenuo građanski postupak pred Opštinskim sudom u Prištini protiv Ministarstva – DPAK. Taj postupak je pokrenut 4. maja 2007. god.

46. Vezano sa time, Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji propisuje:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

47. Svrha pravila iscrpljenosti je da se pruži mogućnost javnim organima, uključujući redovne sudove, da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo iscrpljenosti zasniva se na subsidijarnom karakteru proceduralnog okvira ustavnog sudstva. (Vidi *rešenje o prihvatljivosti: AAB-RIINVEST Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09 od 21. januara 2010. god., i vidi mutatis mutandis* Selmouni protiv Francuske *br. 25 803/94, odluka od 28. jula 1999. god.*).

48. U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva nije sledio upravni postupak do kraja, tako da je istovremeno uputio svoj slučaj u građanskom postupku Opštinskom sudu u Prištini, iako nije primio konačnu odluku o upravnom postupku. Tako da, podnosilac zahteva nije postupio u skladu sa članom 113.7. Ustava i članom 47. Zakona o Ustavnom sudu.

49. Pored toga, u vezi sa građanskom tužbom podnosioca zahteva Opštinskom sudu u Prištini, Sud se poziva na član 31. stav 2. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava:

> *"Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda".*

50. Sud naglašava da gorenavedena ustavna odredba predviđa brži postupak u slučajevima kada se pojedinci suočavaju sa krivičnim optužbama, dok u konkretnom slučaju radi se o građanskoj tužbi gde je Opštinski sud u Prištini dobio odgovor od tuženog, i isto tako naglasio da će u međuvremenu nastaviti dalje sa spornim pitanjem po redu predmeta pristiglih u ovaj sud.

51. Sledstveno, zahtev bi trebalo odbaciti kao neprihvatljiv jer nisu iscrpljena sva pravna sredstva dostupna po zakonima Kosova, kao što je i predviđeno članom 113.7. Ustava i članom 47. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava i članom 47. Zakona i u skladu sa pravilom 36.1 (a) Poslovnika o radu, 27. novembra 2012. god. je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 74/12, Agim Stublla, datum 30. Januara 2013 – Zahtev za Ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosova, PN. br. 410/2012, od 5. juna 2012. god.

Slučaj KI 74/12, rešenje od 9. januara 2013. god.

Ključne reći: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva, u zahtevu podnetom 10. septembra 2012. god., traži "ocenu ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Republike Kosovo, PN. br. 410/2012, od 5. juna 2012. god." Podnosilac zahteva traži da Ustavni sud poništi odluke redovnih sudova i da izvrši ponavljanje sudskog postupka na osnovu članu 442. Zakona o krivičnom postupku Kosova.
Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije "u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju", stoga Sud zaključuje da u skladu sa pravilom 36, stavom 2, tačkom (c) i (d), treba da odbije zahtev kao očigledno neosnovan

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI74/12
Podnosilac
Agim Stublla
Zahtev za ocenu ustavnosti Rešenja Vrhovnog suda Republike Kosova,
PN. br. 410/2012 od 5. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Agim Stublla iz sela Lužane, opština Podujevo.

Osporene odluke

2. Odluke javnog organa kojom su navodno povređena Ustavom zagarantovana prava su: rešenje Vrhovnog suda PN. br. 410/2012 od 5. juna 2012. god., rešenje Okružnog suda PN. br. 65/2012 od 3. aprila 2012. god., rešenje Opštinskog suda u Lipljanu KP. br. 30/2011 od 8. decembra 2011. god. i presuda Opštinskog suda u Lipljanu P. br. 129/2009 od 13. februara 2010. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo 7. avgusta 2012. god. je ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda PN.br. 410/2012 od 5. juna 2012. god., rešenja Okružnog suda PN. br. 65/2012 od 3. aprila 2012. god., rešenja Opštinskog suda u Lipljanu KP. br. 30/2011 od 8. decembra 2011. god. i presude Opštinskog suda u Lipljanu P. br. 129/2009 od 13. februara 2010. god., pri čemu podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da poništi odluke redovnih

sudova i ponavljanje sudskog postupka na osnovu člana 442. Zakona o krivičnom postupku Kosova.

Navodne povrede Ustavom zagarantovanih prava

4. Podnosilac zahteva nije naglasio u svom zahtevu specifične povrede zagarantovanih Ustavom.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2010. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Sud je primetio da je podnosilac zahteva, čak i ranije, 13. septembra 2010. god., podneo sudu zahtev sa istim predmetom razmatranja, koji je registrovan pod br. KI 84/10 u odgovarajući registar.

7. Sud na zahtev KI84/10, u kojoj podnosilac zahteva je bio g. Stublla, na sednici održanoj 23. februara 2011. god, je većinom glasova odbio zahtev kao neprihvatljiv.

8. Dana 7. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva je ponovo podneo novi zahtev Ustavnom sudu.

9. Dana 4. septembra 2012. god., odlukom GJ.R 74/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je imenovao Veće za razmatranje u sastavu: Almiro Rodrigues (predsedavajući) i sudije Kadri Kryeziu i Enver Hasani, kao članovi veća.

10. Ustavni sud je 2. oktobra 2012. god. obavestio Okružni sud u Prištini i Vrhovni sud o registrovanju zahteva.

11. Na pitanje Suda da li ima neki komentar o ovoj stvari Vrhovni sud je 4. oktobra 2012. god. odgovorio navodeći da su svi argumenti u vezi sa odnosnom stvari dati u obrazloženju njegove odluke.

Pregled činjenica

12. Podnosilac zahteva je radio u Kosovskoj policijskoj službi kao policijski službenik od 12. marta 2001. god.

13. U martu 2009. god., podnosilac zahteva je bio optužen za krivično delo krađe, a 13. februara 2010. god. od strane Opštinskog suda odlukom P. br. 129/2009 je bio osuđen kaznom na tri meseca zatvora, kaznu koju neće izdržavati ako u roku od godinu dana ne izvrši neko drugo krivično delo.

14. Sve činjenice podnete od g. Stublla, na novom zahtevom u vezi presude Opštinskog suda u Lipljan P.br. 129/2009 i presude Vrhovnog suda PKL.br. 69/2010, od 6. avgusta 2010. god., su potpuno ista kao na prvom zahtevom podneta u ovom Sudu 13. Septembra 2010. god.

15. Međutim, podnosilac u novi zahtev kao nove činjenice ne-razmatrane od Ustavnog suda je izneo: rešenje Vrhovnog suda PN: br. 410-2012 od 5. juna 2012. god., rešenje Okružnog suda PN. br. 65/2012 od 3. aprila 2012. god., rešenje Opštinskog suda u Lipljan KP.br. 30/2011 od 8. decembra 2011. god.

16. Dana 8. decembra 2011. god. Opštinski sud u Lipljanu je doneo rešenje KP. br. 30/2011, postupajući po zahtevu za ponavljanje krivičnog postupka pri čemu je odbacio zahtev podnosioca sa obrazloženjem da je zahtev neosnovan jer podnosilac zahteva nije podneo neki novi dokaz, što bi učinio zahtev osnovanim, te da je samo ponovio navode koje je ovaj Sud razmotrio ranije.

17. Dana 3. aprila 2012. god, Okružni sud u Prištini je doneo rešenje PN. br. 65/2012 postupajući po žalbi podnosioca zahteva gde je odbacio žalbu sa obrazloženjem da u konkretnom slučaju nisu ispunjeni pravni uslovi predviđeni članom 442. ZKPK-a za ponavljanje krivičnog postupka, stoga je odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio rešenje Opštinskog suda u Lipljanu KP. br. 30/2011 od 8. decembra 2011. god.

18. Dana 5. juna 2012. god. Vrhovni sud Kosova je, postupajući po žalbi podnosioca zahteva doneo rešenje Pn. br. 410/2012, gde je odbacio žalbu kao nedozvoljenu sa obrazloženjem da je rešenje drugostepenog suda pravosnažno i da žalba kao redovno sredstvo nije dozvoljena.

19. Konačno, nezadovoljan gorenavedenim odlukama, dana 8. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva se ponovo obratio Ustavnom sudu Kosova.

Navodi podnosioca zahteva

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena ljudska prava zagarantovana Ustavom ne navodeći izričito koja prava su mu navodno povređena.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom.

22. U vezi s tim, Sud ima u vidu pravilo 36. (1. c) i . (3. e) Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se propisuje da:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan:"

i
„(3)zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

e)kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke."

23. U ovom smislu, u vezi sa pitanjima koja su pokrenuta od strane podnosioca, u vezi sa presude Opštinskog suda p. br. 129/2009 i presude Vrhovnog suda Pkl. Br. 69/2010, of 6. avgusta 2010. god., Sud smatra da je ovo pitanje već osuđena odlukom KI 84/10, a da Sud neće ponovo proceniti ustavnost ovih zakonskih akata.

24. U tom smislu ni ESLJP u slučajevima (X protiv Njemačke zahtev br. 1860/63, Duclos protiv Francuske, zahtev br. 20940/92) je naglasio da zahtev će se smatrati neprihvatljivim u slučajevima kada podnosilac ponavlja žalbe koja je formulisao u prethodnom zahtevu.

25. Međutim, imajući u vidu da je podnosilac u svojstvu novih činjenica predstavio rešenje Vrhovnog suda PN. Br. 410/2012 od 5. juna 2012. god, rešenje Okružnog suda PN. Br. 65/2012 od 3. aprila 2012. god., i rešenje KP.br. 30/2011 Opštinskog suda u Lipljan od 8. decembra 2011. god., koje se odnose na postupak za ponavljanje postupka, koji se razlikuje od postupka za zaštitu zakonitosti koji je bio predmet

razmatranja prvog zahteva, Sud na osnovu prakse ESLJP „kada podnosilac zahteva predstavi nove činjenice, zahtev neće biti suštinski isti kao i prethodni zahtev“, razmotriće nove činjenice o novom zahtevu (vidi Chappex protiv Švajcarske, zahtev br. 20338/92 od 12/10/1994 i Patera protiv Češka zahtev br. 25326/03 br. 25326/03, od 10.01. 2006).

26. Na osnovu toga, Ustavni sud nakon razmatranja ustavnosti rešenje vrhovnog suda PN. Br. 410/2012 of 5. Aprila 2012. god., rešenje Okružnog suda PN. Br. 65/2012 od 3 aprila 2012. god., o rešenje KP.br. 30/2011 Opštinskog suda u Lipljan od 8. Decembra 2011. god., nije pronašao nikakve činjenice koje dokazuju da su povređena prava garantovana Ustavom. U stvari podnosilac, osim izražavajući nezadovoljstvo u vezi rešenje izdate od strane redovnih sudova, nije ubedljivo tvrdio zašto suđenje „ nije bio pravično i nepristrasno“, na koji način je on bio tretiran nejednako, ili koji deo postupka je bio protivustavno.

27. U članu 102.3. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava je jasno propisano da: „Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“, i u članu 103.2 [Organizacija i Jurisdikcija Sudova] Ustava, je takođe jasno propisano da: Vrhovni sud Kosova je najviša sudska vlast“.

28. Ustavni sud nije sud činjenica i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje činjeničnog stanja na pravilan i potpun način u punoj nadležnosti redovnih sudova. Uloga Ustavnog suda je samo da obezbedi saglasnost sa pravima garantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima i stoga ne može da postupi kao „sud četvrtog stepena“ *(vidimutatis mutandis, i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996, R.J.D, 1996-IV, stav 65).*

29. Činjenica da su podnosioci zahteva se ne slažu ishodom slučaja ne može da im služi kao pravo da podnesu argumentovani zahtev za povredu člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presudu ESLJP-a zahtev. br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

30. Pod ovim okolnostima, Ustavni sud ne nalazi činjenice da redovni sudovi nisu sudili „na pravičan i nepristrasan način“ donoseći odluke kojima bi kršili Ustavom zagarantovana prava.

31. Podnosilac zahteva nije „u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju”, stoga Sud zaključuje u skladu sa pravilom 36. stavom 2. tačkom (c) i (d) da odbije zahtev kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, i pravilom 36.2 (c) i (d) Poslovnika o radu, dana 21. novembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KO 97/12, Institucija ombudsmana, datum 30 Januar 2013- Ocena ustavnosti članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Slučaj KO 97/12, odluka o privremenim merama od 24. januara 2013. god.

Ključne reči: ekonomija, privremene mere, sloboda udruživanja, zakon u saglasnosti sa Ustavom, zaštita imovine

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.2 (1) Ustava Kosovo, osporavajući ustavnost članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., jer bi primena zakona stvorila nepopravljivu štetu civilnom društvu.

U tom smislu, imajući u vidu da će rok za privremene mere, uvedene od strane Suda 24. decembra 2012. god., isteći 31. januara 2013. god., i da je Sud 24. januara 2013. god., doneo odluku da održi raspravu, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, rok za privremene mere je produžen na još (3) meseca.

ODLUKA O PRODUŽENJU PRIVREMENIH MERA
u
slučaju br. KO97/12
Podnosilac
Institucija ombudsmana
Ocena ustavnosti članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Uvod

1. Dana 24. decembra 2012. god. Ustavni sud je odobrio privremene mere u vezi sa gorenavedenim zahtevom. U svojoj odluci, Ustavni sud je između ostalog odlučio:

   "...

   I. DA ODOBRI privremenu meru;

   II. DA ODOBRI privremenu meru u trajanju do 31. januara 2013. god. od dana donošenja ove odluke;

   III. DA ODMAH OBUSTAVI primenu članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116 Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093 od 12. aprila 2012. god. u istom trajanju.

   ..."

2. Što se tiče produženja navedenih privremenih mera, Sud ponovo ističe da sprovođenje Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, tačnije spornih

članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116, može prouzrokovati nepopravljivu štetu funkcionisanju NVO- a, kao i civilnom društvu i javnom interesu u Republici Kosovo.

3. U tom smislu, imajući u vidu da će rok za privremene mere nametnute od strane suda dana 24. decembra 2012. godine, isteći dana 31. januara 2013. god. i da je sud dana 24. januara 2013. god. doneo odluku da održi javnu raspravu, bez prejudiciranja konačnog ishoda zahteva, rok za privremene mere biće produžen za tri (3) meseca.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, u skladu sa članom 116. (2) Ustava, članom 27 Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 55 Poslovnika o radu Ustavnog suda, nakon većanja o ovom pitanju dana 24. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA PRODUŽI vremenski rok privremene mere koju je Sud postavio u prvobitnoj odluci od 24. decembra 2012. god. na dodatni period od tri (3) meseca, do 30. aprila 2013. god.

II. DA OSTAJE posvećen ovom pitanju;

III. Ova odluka će biti dostavljena strankama; i

IV. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20. (4) Zakona i stupa na snagu odmah.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 99/12, Emine Tahiri, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine,.

Predmet KI-99/12, odluka od 06. decembra 2012 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, penzija, pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine, kojom je odbijena tužba podnesena protiv rešenja br. 5079885 od 27. januara 2012. godine, Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ) – Odeljenja penzijske administracije(u daljem tekstu OPA), rešenjem kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva da joj se prizna pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

Podnosilac zahteva ne navodi koji je član Ustava Kosova povređen ovom odlukom Vrhovnog suda. Podnosilac zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sa zahtevom da oceni zakonitost presude i odluka administrativnih organa koji su vodili postupak povodom ovog postupka, da iste poništi i da obavezuje Vrhovni sud Kosova i Ministarstvo rada i socijalnog staranja da otklone zakonske povrede i da mi produže korišćenje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima. Bespravno sam lišena ovog prava.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Emine Tahiri, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI99/12
Podnosilac
Emine Tahiri
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Emine Tahiri iz sela Batlava, Opština Podujevo.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine, kojom je odbijena tužba podnesena protiv rešenja br. 5079885 od 27. januara 2012. godine, Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ) – Odeljenja penzijske administracije (u daljem tekstu OPA), rešenjem kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva da joj se prizna pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je presuda Vrhovnog suda Kosova Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine, kojom je odbijen zahtev podnosioca zahteva da joj se prizna pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima, zahtevajući od Ustavnog suda da *"...oceni zakonitost presude i odluka administrativnih organa koji su vodili postupak..."*

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 16. oktobra 2012. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 99/12 od 31. oktobra 2012), sudija Snezhana Botusharovaje imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 99/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan(predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Ivan Čukalović.

7. Dana 19. novembra 2012. godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova, da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti odluka po predmetu br. KI-99-12.

8. Dana 06. decembra 2012. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Robert Carolan(predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Ivan Čukalović, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. *Podnosiocu zahteva je priznato pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima u periodu od 2006. godine do dana 21.12.2011. godine, dva puta sa produženjima od po jednu godinu i treći put u trajanju od tri godine.*

10. Podnosilac zahteva je od MRSZ – OPA zahtevao da joj se produži pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima. MRSZ – OPA je odlukom br. 5079885 od 29. decembra 2011. godine, odbilo zahtev za preispitivanje korišćenja prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

11. Podnosilac zahteva je dana 26. januara 2012. godine izjavio žalbu na odluku MRSZ –OPA br. 5079885 od 29. decembra 2011. godine.

12. Rešavajući po žalbi podnosioca zahteva, MRSZ – OPA – Savet za žalbe i penzije za lica sa ograničenim sposobnostima u Prištini je br. 5079885 od 27. januara 2012. godine, odbio zahtev podnosioca zahteva da joj se prizna pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima i potvrdio odluku MRSZ – OPA br. 5079885 od 29. decembra 2011. godine.

13. Na odluku MRSZ – OPA – Saveta za žalbe i penzije za lica sa ograničenim sposobnostima u Prištini je br. 5079885 od 27. januara 2012. godine, podnosilac zahteva izjavljuje tužbu Vrhovnom sudu Kosova.

14. Rešavajući po tužbi podnosioca zahteva Vrhovni sud Kosova presudom Ac. br. 583/2012 od 14. septembra 2012. godine, odbija tužbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem;

> *"U predmetnim spisima se vidi da prvostepeni organ je odlukom br. 5079885 od 29.12.2011. godine tužilji odbio zahteva za priznavanje prava na penziju sa ograničenim sposobnostima zbog toga što ona ne ispunjava uslove prema članu 3. Zakona 2003/23 za penzije lica sa ograničenim sposobnostima i istu zasniva na konstataciji i mišljenju lekarske komisije prvostepenog organa od 20.12.2011 koji je ocenio da kod tužilje nije nastalo stalno ograničenje radne sposobnosti kako predviđa gore pomenuta zakonska odredba."*
> *"U postupku na osnovu žalbe, tuženi organ je obezbedio konstataciju i mišljenje lekarske komisije tužene br. 5079885 od 20.02.2012. god. o oceni lekarske komisije u vezi lica sa ograničenim sposobnostima činjeničnog organa, koji se slaže sa konstatacijama i mišljenjima lekarskih komisija ranije iznetim, stoga i osporenom odlukom odbija žalbu tužilje kao neosnovanu i napadnutu odluku potvrđuje."*
>
> *"Uzimajući u obzir da su lekarske komisije zakonom ovlašćene, utvrdile da kod tužilje ne postoji ograničena sposobnost za rad, sud konstatuje da su administrativni organi pravilno primenili odredbu člana 3. gore pomenutog Zakona, na osnovu koje je odbijen zahtev tužilje da joj se priznaje pravo na invalidsku penziju."*

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva ne navodi koji je član Ustava Kosova povređen ovom odlukom Vrhovnog suda, već tvrdi sledeće:

> "U spisima predmeta nalaze se dokazi - lekarski izveštaji, otpusne liste bolnice koje potvrđuju teško zdravstveno stanje stranke, kao što su otpusna lista br. 7814 od 30.12.2003. godine, uputna lista za histopatološka i citološka istraživanja od datuma 22.12.2003. godine, ultrasonografski izveštaj abdomena od 27.12.2005. god., izveštaj Diagnostičkog i endokrinološkog Centra od 38.05.2005. god., izveštaj br. 1793 od 09.09.2005. god. i lična onkološka kartica Tirana."
>
> "Organ administracije nije postupio u smislu zdravstvenog stanja stranke i u skladu sa podnesenim dokazima i činjenicama već u postupku preispitivanja bez ikakvog osnova odbio zahtev za produženje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima bez ikakvog obrazloženja o razlozima odbijanja zahteva sa jednom jedinom konstatacijom da kod stranke ne postoje razlozi za priznavanje-produženje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima."

16. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

> "Preko podnesenog zahteva od Sudu želimo da Ustavni sud Republike Kosova oceni zakonitost presude i odluka administrativnih organa koji su vodili postupak povodom ovog postupka, da iste poništi i da obavezuje Vrhovni sud Kosova i Ministarstvo rada i socijalnog staranja da otklone zakonske povrede i da mi produže korišćenje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima. Bespravno sam lišena ovog prava."

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

18. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

19. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava

(vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

20. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi koje pravo je povređeno podnosiocu zahteva ili koji član Ustava podržava njen zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

21. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred lekarskim komisijama prvog i drugog stepena, MRSZ – OPA i Vrhovnim sudom Kosova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

22. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

23. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.“*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 06. decembra 2012. godine, je jednoglasno

ODLUČIO

I. **DA ODBIJE** zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 71/12, Fikrije Sermaxhaj, datum 01 Februara 2013 – Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 273/2012 od 27. aprila 2012.

Slučaj KI 71/12, rešenje o neprihvatljivosti od 27. novembra 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti

Podnosilac osporava odluku Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 273/2012 od 27. aprila 2012. god. Podnosilac zahteva je predložio Ustavnom sudu da zaštiti njena prava, pošto je ona osoba koja nema svoju vlastitu kuću i da na osnovu osporene odluke ona mora da napusti svoj stan.
Glavni argument podnosioca u prilog njenom zahtevu je da je ona nezaposlena, da ima dete od 9 godina i da ne poseduje nikakvu pokretnu ili nepokretnu imovinu.

Podnosilac zahteva nije izgradio slučaj ni na kršenju bilo kog od njenih prava zagarantovanih Ustavom, a niti je dostavila nijedan *primafacie* dokaz o takvom kršenju i Ustavni sud je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI71/12
Podnosilac
Fikrije Sermaxhaj
Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 273/2012 od 27. aprila 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Fikrije Sermaxhaj, sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je odluka Okružnog suda u Prištini Ac. br. 273/2012 od 27. aprila 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti od strane Ustavnog suda odluke Okružnog suda u Prištini Ac. br. 273/2012 od 27. aprila 2012. god. kojom je žalba podnosioca odbijena u postupku izvršenja.

4. U svom zahtevu podnosilac je predložio Ustavnom sudu da zaštiti njena prava, pošto je ona osoba koja nema svoju vlastitu kuću i da na osnovu osporene odluke ona mora da napusti svoj stan.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48 i 49. Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred sudom

6. Dana 23. jula 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

7. Dana 4. septembra 2012. god., predsednik Suda je imenovao sudiju Robert Carolan kao Sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (Predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 27. novembra 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo predlog Sudu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Iz dokumenata koji su podneti u prilog zahtevu podnosioca, sledeće činjenice se mogu sažeti.

10. Dana 7. novembra 2000. god. podnosilac je kao kupac potpisao ugovor o otkupu stana koji se nalazi u Prištini sa prodavcem M.C. Ovaj ugovor je overen u Opštinskom sudu u Prištini 24. avgusta 2000. god. pod VR br. 1875/2000.

11. Neodređenog dana, podnosilac i M.C. su potpisali potvrdu da je podnosilac platio ukupnu ugovornu cenu u iznosu od 63,000 Nemačkih Maraka za stan M.C.

12. Dana 17. decembra 2008. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu C. br 2977/07 i odobrio tužbeni zahtev tužioca M.I. protiv podnosioca zahteva.

13. Prema toj presudi, podnosilac zahteva je bio dužan da plati 32,000 evra tužiocu u ime plaćenog novca za kupovinu stana u Prištini. U obrazloženju presude je navedeno da je podnosilac zahteva u stvari svastika tužioca. Isto tako je navedeno da podnosilac "nije izvela nikakav dokaz o tome da je imala novac za otkup osporenog stana... dok je na drugoj strani proizišla činjenica kao nesporna o tome da je tužilac godinama radio u Švajcarskoj, gde je obezbedio sredstva, stoga, u ovom stanju ovog pitanja, sud je došao do zaključka da tužena nije imala novac

za otkup stana, dok je novac na ime kupoprodajne cene stana isplatio tužilac....”

14. Dok je podnosilac zahteva imao mogućnost da uloži žalbu protiv ove presude Okružnom sudu u Prištini, nije jasno da li je ona to uradila ili ne.

15. Gore navedena presuda (C. br 2977/07 Opštinskog suda u Prištini od 17. decembra 2008. god.) je postala konačna i izvršna neutvrđenog datuma.

16. Proizilazi da je u skladu sa Zakonom o izvršnom postupku od 27. aprila 2012. god., Okružni sud u Prištini doneo osporenu odluku Ac. br. 273/2012. Ovom odlukom je odbijena žalba podnosioca zahteva kao neosnovana, a odluka Opštinskog suda u Prištini E. br. 2902/2012 i Zaključak o prodaji nepokretnosti od 27. decembra 2011. god. su potvrđeni.

17. Iz obrazloženja se može reći da je Opštinski sud u Prištini, kao prvostepeni sud, doneo odluku o izvršenju E. br. 2902/2010, kao i zaključak o prodaji nepokretnosti poveriocu M.I. Izgleda da je M.I. bio jedini ponuđač na javnoj prodaji navedenog stana koji je ponudio cenu od 32,000 evra. Shodno toj odluci (E. br. 2902/2010) podnosilac zahteva je bio dužan da preda stan M.I. Štaviše, konstatovano je da je žalba podnosioca protiv Opštinskog suda u Prištini (E. br. 2902/2010) neosnovana, jer iz spisa predmeta proizilazi da su rešenje prvostepenog suda i zaključak o prodaji donešeni putem javne prodaje i da je jedini ponuđač bio poverilac (i.e. M.I.).

18. Konačno, 5. juna 2012. god., Opštinski sud u Prištini je doneo Zaključak E. br. 2902/2010 zakazujući iseljenje podnosioca za 26. juni 2012. god.

Primenjiv zakon

19. Zakon o izvršnom postupku (br. 03/L-008) u članovima 12 i 14. propisuje sredstva protiv odluka donetih u izvršnom postupku na sledeći način:

“Član 12
Sredstva pobijanja odluka

12.1 U izvršnom postupku, redovna sredstva pobijanja su prigovor i žalba, ako nisu izuzete ovim zakonom.

12.2 Protiv prvostepenog rešenja može se izjaviti prigovor, a žalba samo u slučajevima predviđenim ovim zakonom.

12.3. Prigovor se izjavljuje sudu koji je doneo rešenje, u roku od 7 dana od dana dostavljanja rešenja, ako ovim zakonom nije predviđeno drugačije. O podnetom prigovoru odlučuje sud koji je doneo rešenje.

12.4. Protiv rešenja koje je doneto u vezi sa prigovorom može se izjaviti žalba u roku od 7 dana od dana dostavljanja rešenja.

12.5 Za odlučivanje o podnetoj žalbi nadležan je drugostepeni sud.

12.6. Prigovor i žalba ne sprečavaju izvršni postupak, ali namirenje potraživanja predlagača izvršenja odlaže se dok prvostepeni sud ne odluči o podnetom prigovoru. Izuzetno, kada je izvršnim naslovom određena obaveza zakonskog izdržavanja, ili kada se izvršenje sprovodi prenosom novca sa transakcionog računa pravnog lica na računu iste vrste predlagača izvršenja, ali u ostalim slučajevima predviđenim ovim zakonom, može se ostvariti potraživanje i pre odlučivanja o prigovoru dužnika.

12.7. Protiv zaključka kao vrsti odluke, u načelu, nije dozvoljeno sredstvo pobijanja.

Član 14

Sredstva vanrednog pobijanja

14.1. Protiv pravosnažnog rešenja koje je doneseno u izvršnom postupku nisu dozvoljena vanredna sredstava pobijanja.

14.2. Povratak na pređašnje stanje je dozvoljeno samo u slučaju neostavljanja roka za izjavljivanje prigovora i žalbe protiv izvršnog rešenja o prinudnom izvršenju."

Navodi podnosioca

20. Glavni argument podnosioca u prilog njenom zahtevu je da je ona nezaposlena, da ima dete od 9 godina i da ne poseduje nikakvu pokretnu ili nepokretnu imovinu.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Ustavni sud bi želeo da podseti da prema Ustavu nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama i zakonu (zakonitost) navodno

počinjenih od strane Okružnog suda u Prištini, osim u onoj meri u kojoj one mogu prekršiti prava i slobode zagarantovane Konvencijom (ustavnošću). Dakle, sud ne deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava. (vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28. Evropski Sud za Ljudska Prava [ESLJP] 1999-I, Vidi takođe Rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, Podnosioci Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08 od 7. februara 2011. god.).

22. U tom pogledu Ustavni sud iz činjenica podnetih u zahtevu primećuje, da je podnosilac iskoristio sva pravna sredstva propisana gore citiranim Zakonom o izvršnom postupku, tako što je uložio žalbu protiv odluke o izvršenju (E. br. 2902/2010) donete od strane Opštinskog suda u Prištini i da je Okružni sud u Prištini uzeo u obzir i zaista odgovorio na njene žalbe u tačkama zakona.

23. Sud, stoga, smatra da ne postoji ništa u zahtevu što bi ukazalo da je u ovom slučaju nedostajala nepristrasnost ili da je postupak bio nepravedan (Vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

24. Kao zaključak, podnosilac nije izgradio slučaj ni na kršenju bilo kog od njenih prava zagarantovanih Ustavom, a niti je dostavila nijedan prima facie dokaz o takvom kršenju (Vidi Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

25. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 1. (c) Poslovnika o radu, koji predviđa sledeće: "*Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve f: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan*."

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i pravilom 36 Poslovnika o radu, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 67/12, Shaban Kadrija, datum 01 Februar 2013.– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. I .br. 366/2009, od 15. marta 2012. god.

Slučaj KI67/12, rešenje o neprihvatljivosti od 27. novembra 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na rad garantovano Ustavom i međunarodnim standardima.

Podnosilac zahteva očekuje od Ustavnog suda da mu omogući vraćanje na njegovo ranije radno mesto. Podnosilac zahteva trazi od Suda da poništi sve presude donete od strane redovnih sudova. Podnosilac zahteva takođe traži od Ustavnog suda da naloži novčanu kompenzaciju za njegove navodne izgubljene dohotke, uključujući sudske troškove.

Sud smatra da u zahtevu nema ničeg što bi ukazalo da je slučaju nedostajalo nepristrasnosti ili da je postupak na bilo koji način bio nepravičan. Podnosilac zahteva niti je izgradio slučaj o kršenju bilo kojih prava koja su mu garantovana Ustavom, niti je podneo *prima facie* dokaz o takvom kršenju, i Ustavni sud je zahtev proglasio neprihvatljivim jer je očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI67/12
Podnosilac
Shaban Kadrija
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. I. br. 366/2009 od 15. marta 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Shaban Kadrija, sa prebivalištem u selu Mužičane, opština Štimlje.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosovo rev. I. br. 366/ 2009 od 15. marta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava na rad garantovana Ustavom i međunarodnim standardima.

4. Podnosilac zahteva očekuje od Ustavnog suda da mu omogući vraćanje na njegovo ranije radno mesto. Podnosilac zahteva traži od Suda da poništi sve presude donete od strane redovnih sudova. Podnosilac zahteva takođe traži od Ustavnog suda da naloži novčanu kompenzaciju za njegove navodne izgubljene dohotke, uključujući sudske troškove.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava; čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 12. jula 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Predsednik je 4. septembra 2012. god. imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 27. novembra 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

9. Dana 6. januara 1990. god., Skupština opštine Štimlje, Odeljenje za društvene prihode je donelo odluku br. 04-011-17 prema kojoj je podnosilac zahteva zasnovao stalni radni odnos sa punim radnim vremenom sa Odeljenjem za društvene prihode od 1. januara 1990. Podnosilac zahteva je bio postavljen na radno mesto službenika za naplatu poreza.

10. 12. oktobra iste godine, Skupština opštine Štimlje, Odeljenje za društvene prihode je donelo novu odluku br. 118-21/90 kojom je podnosiocu zahteva prekinut radni odnos bez saglasnosti podnosioca zahteva. Obrazloženje koje je dato bilo je da je on učestvovao u jednodnevnom generalnom štrajku radnika albanske nacionalnosti organizovanom od strane Nezavisnog sindikata 3. septembra, a koje je Odeljenje smatralo „odsutnošću bez opravdanja“ sa radnog mesta. Pored toga, pošto podnosilac zahteva nije obavljao svoj posao i time je odbio svoje radne obaveze, SO je smatrala da je njegovim ponašanjem ometan rad i dužnosti drugih zaposlenih.

11. Nezavisni sindikat E.O.A. ogranak u Štimlju je dao izjavu (datiranu 18. septembra 2002. god.), na zahtev podnosioca zahteva, u kojoj se navodi da se sindikat obratio opštinskim organima, UNMIK-u i Centralnoj organizaciji Kosova u pokušaju da vrati njega (i druge zaposlene koji su bili otpušteni na sličan način) na njihova ranija radna mesta.

12. Posle rata, pošto podnosilac zahteva nije vraćen na njegovo prethodno radno mesto, on je pokušao da se ponovo zaposli u opštinskim organima Štimlja pretpostavljajući da je to radno mesto ostalo njegovo.

13. Međutim, 16. marta 2004. god., opština Štimlje je raspisala konkurs (02. br. 111/406) za to radno mesto u dnevnom listu "Koha Ditore". Podnosilac zahteva je bio pozvan na razgovor, ali nije zaposlen.

14. Primećuje se da je podnosilac zahteva na odluku komisije za razgovor podneo dve žalbe Komisiji za žalbe pri Opštini Štimlje (br. 13 podneta 15. decembra 2003. i br. 07/708 podneta 7. maja 2004.). Obe žalbe su odbijene kao neosnovane i odlučeno je da su procedura objavljivanja konkursa i rad Komisije za izbor bile u skladu sa zakonom, odnosno sa Uredbom UNMIK-a br. 2001/36 o CSK i Administrativnim naređenjem br. 2003/2 o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 2001/36 o CSK.

15. Podnosilac zahteva je 21. jula 2004. god. podneo žalbu Nezavisnom nadzornom odboru Kosova, koji je odlukom A. 02/52/2004 odbio žalbu podnosioca zahteva i odluka Komisije za žalbe od 6. jula 2004. god. je ostavljena na snazi.

16. Sledstveno, 26. decembra 2006. god. podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Uroševcu protiv Opštine Štimlje kao tužene. On je zahtevao od Opštinskog suda u Uroševcu da poništi odluku o izboru kandidata na osnovu konkursa 02 br. 111/406 od 16. marta 2004. god.

17. Opštinski sud u Uroševcu je u svojoj presudi C. br. 171/ 07 od 15. maja 2008. god. ustanovio da je komisija za prijem ispoštovala procedure predviđene gorenavedenim Uredbama UNMIK-a prilikom vršenja izbora i odbio tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.

18. Okružni sud u Prištini je u svojoj presudi Ac. br. 1018/08 od 06. aprila 2009. prihvatio ocenu prvostepenog suda (tj. Opštinski sud u Uroševcu) u potpunosti, ocenjujući da je isti pravilno utvrdio činjenično stanje, pravilno primenio materijalno pravo i da ta presuda nije sadržala povrede odredaba parničnog postupka.

19. Podnosilac zahteva je onda podneo zahtev za reviziju protiv presude Okružnog suda u Prištini zbog bitnih povreda odredaba Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava.

20. Vrhovni sud je 15. marta 2012. god. doneo presudu rev. I. br. 366/2009 i odbio zahtev podnosioca za reviziju kao neosnovan. Vrhovni sud je u

obrazloženju naveo da je „drugostepeni sud pravilno primenio materijalno pravo kada je odbio žalbu tužioca i potvrdio presudu prvostepenog suda čije razloge ovaj sud u potpunosti prihvata."

21. Vrhovni sud je takođe ocenio da „navodi tužioca u reviziji da konkurs „nije bio transparentan i da su samo obrasci aplikacije razdeljeni" ne stoje, jer se u spisima predmeta nalazi konkurs koji je objavljen u dnevnom listu „Koha ditore". Vrhovni sud je dalje ocenio da je „Komisija za obavljanje razgovora pri tuženoj... ocenila kandidate na osnovu podnete dokumentacije od strane kandidata i sa najvećim brojem poena je ocenjen kandidat HH..."

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je pretrpeo nepravdu, pre svega, pošto prema njemu, komisija za obavljanje razgovora za zapošljavanje je bila sastavljena od lica sa stranačkom pozadinom.

23. Podnosilac zahteva dalje navodi da redovni sudovi nisu obratili pažnju na takvu nepravdu i da prema njemu sudovi nisu mnogo obratili pažnju na suštinu njegovog problema i na zakonitost istog.

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Kao što je prethodno pomenuto, glavni argument podnosioca zahteva je taj da je njemu počinjena nepravda, pre svega, pošto prema njemu, komisija za obavljanje razgovora za zapošljavanje je bila u glavnom sastavljena od lica sa stranačkom pozadinom.

25. Ustavni sud bi želeo da podseti da po Ustavu da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) koje je navodno počinio Vrhovni sud, osim i samo ako su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, na Sudu nije da postupi kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1, vidi i rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. 70/11, podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Bestar Hima, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08 od 7. februara 2011. god.).

26. U vezi s tim, Ustavni sud primećuje, iz činjenica podnetih u zahtevu, da je podnosilac zahteva iskoristio sva pravna sredstva na raspolaganju, i

da su redovni sudovi uzeli u obzir i stvarno su odgovorili na njegove žalbe po pitanjima zakona.

27. Sud sledstveno smatra da u zahtevu nema ničega što bi ukazalo da je slučaju nedostajalo nepristranosti ili da je postupak na bilo koji način bio nepravičan (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

28. Kao zaključak, podnosilac zahteva niti je izgradio slučaj o kršenju bilo kojih prava koja su mu garantovana Ustavom niti je podneo *prima facie* dokaze o takvom kršenju (vidi Vanek protiv Republike Slovačke, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

29. Proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 1. (c) Poslovnika o radu koje predviđa da je *"Sudu dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan"*.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava i pravilom 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 75/12, Faton Sefa, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. br. 106/2010, od 2. maja 2012. god.

Predmet KI 75/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. novembra 2012. god.

Ključne reči: očigledno neosnovan, zaštita imovine, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na rad i obavljanje profesije, povreda individualnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda, Rev. br. 106/2010, od 2. maja 2012. god., jer su i Okružni sud u Peći i Vrhovni sud, navodno ignorisali procesne povrede tokomdisciplinskog postupka. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je raskid ugovora o radu podnosioca zahteva u suprotnosti sa Uredbom UNMIK-a 2001/27, jer on nije nikad imao sastanak sa preduzećem i da u odluci o prekidu radnog odnosa nikad nije tačno navedeno koje je pravne odredbe on povredio.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaz da su njegova prava i slobode bile povređene od strane Vrhovnog suda.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI75/12
Podnosilac zahteva
Faton Sefa
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, rev. br. 106/2010, od 2. maja 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:
Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Faton Sefa, sa prebivalištem u Đakovici. Njega zastupa g. Teki Bokshi, advokat iz Đakovice.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo rev. br. 106/2010 od 2. maja 2012. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 20. juna 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 106/2010 od 2. maja 2012. god., kojom, su mu, navodno, povređena prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), i to članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46. [Zaštita imovine], članom 49. [Pravo na rad i obavljanje profesije], članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], članom 102. [Opšta načela sudskog sistema], kao i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem

tekstu: "EKLJP"), i to članom 6. (Pravo na pravično suđenje) i članom 1. (Zaštita imovine) Protokola 1.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 13. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. 17. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva je dostavio ovlašćenje.

7. Predsednik Suda je 4. septembra 2012. god. odlukom br. GJR. KI-75/12 imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca. Istog dana predsednik Suda je odlukom br. KSH. KI-75/12 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. 12. oktobra 2012. god., Sud je tražio od Vrhovnog suda razjašnjenje u vezi sa njihovom presudom rev. br. 106/2010 od 2. maja 2012. Ustavni sud je tokom razmatranja zahteva primetio da kopija presude rev. br. 106/2010 sadržala neslaganje između datuma glavne rasprave, 09.04.2012, i datuma kada je objavljena presuda, 09.02.2012. To bi značilo da je presuda objavljena 2 meseca pre datuma glavne rasprave.

9. 25. oktobra 2012. god., Vrhovni sud je odgovorio Ustavnom sudu dostavljajući odluku o ispravci presude rev. br. 106/2010 gde je navedeno da tačan datum treba da bude 2. maj 2012.

10. Dana 27. novembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

11. Dana 18. avgusta 2006. god., preduzeće “Hidrosistemi Radoniqi” u Đakovici (u daljem tekstu: Preduzeće) je raskinuo sa podnosiocem zahteva ugovor o radu jer navodno podnosilac zahteva nije ispunio svoje radne obaveze u skladu sa ugovorom o radu.

12. Podnosilac zahteva je 24. avgusta 2006. god. podneo zahtev za razmatranje Odboru preduzeća “Hidrosistemi Radoniqi”.

13. Iako ta odluka nije u podnesku niti u spisima predmeta, podnosilac zahteva tvrdi da je 25. avgusta 2006. god. disciplinska komisija potvrdila odluku preduzeća od 18. avgusta 2006. god. o raskidu ugovora o radu sa podnosiocem zahteva.

14. Dana 30. avgusta 2006. god., podnosilac zahteva se žalio na odluku disciplinske komisije generalnom direktoru preduzeća.

15. Iako ta odluka nije u podnesku niti u spisima predmeta, podnosilac zahteva tvrdida je 21. septembra 2006. god. generalni direktor našao kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva na odluku disciplinske komisije.

16. Ni ugovor o radu podnosioca zahteva niti zapisnik disciplinske komisije nisu ni u podnesku niti u spisima predmeta.

17. Nije jasno da li je podnosilac zahteva pozvan da učestvuje u postupku pred disciplinskom komisijom.

18. Dana 8. januara 2009. god, Opštinski sud u Đakovici (presuda C. br. 172/08) je poništio odluku disciplinske komisije od 25. avgusta 2006. god. i odluku generalnog direktora od 21. septembra 2006. god. Dalje, Opštinski sud je naložio preduzeću da vrati podnosioca zahteva na njegovo radno mesto, i u slučaju da se vraćanje ne može sprovesti iz objektivnih razloga, onda podnosilac zahteva mora da se „rasporedi na radno mesto i radne zadatke u skladu sa stručnom spremom i veštinama stečenim na poslu. ”Opštinski sud je utvrdio da „razlozi za prekid se uslovljavaju na osnovu priloženih standardnih uslova zapošljavanja, i na osnovu Osnovnog zakona o radu na Kosovu“. Dalje, Opštinski sud je utvrdio da „je razmatranje izvršeno bez poziva i bez prisustvovanja zaposlenog, stoga je bilo nemoguće da on iznese svoju odbranu.“ Preduzeće je uložilo žalbu Okružnom sudu u Peći na presudu Opštinskog suda.

19. Dana 9. februara 2010. god., Okružni sud u Peći (presuda Ac. br. 176/09) je preinačio presudu Opštinskog suda od 8. januara 2009. god. i

odbacio tužbeni zahtev kao neosnovan. Okružni sud u Peći je utvrdio da "[...] je materijalno pravo pogrešno primenjeno [...]", jer je raskid ugovora o radu vršen u skladu sa odredbama člana 11.2. i člana 11.4. (b), Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu (u daljem tekstu: "UNMIK Uredba 2001/27"). Pored toga, Okružni sud je takođe utvrdio da su podnosiocu zahteva izrečene disciplinske mere i, pošto je podnosilac zahteva nastavio sa drugim kršenjima radnih zadataka, preduzeće u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2001/27 je pismeno obavestilo podnosioca zahteva i održalo sastanak u vezi sa kršenjima radnih zadataka i da su takođe objašnjeni razlozi za prekid radnog odnosa. Podnosilac zahteva je nakon toga podneo Vrhovnom sudu zahtev za reviziju presude Okružnog suda.

20. Vrhovni sud je 2. maja 2012. god. (presuda rev. br. 106/2010) odbio kao neosnovan zahtev za reviziju. Vrhovni sud je utvrdio da *"[...]je radni odnos tužioca prekinut u skladu sa postupkom utvrđenim na osnovu važećeg zakona, dakle, svaki navod u reviziji po ovom osnovu je neprihvatljiv."*

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da su presude Okružnog suda u Peći i Vrhovnog suda donete povredom njegovih ustavnih prava koja su garantovana Ustavom i EKLJP-om jer su i Okružni sud u Peći i Vrhovni sud ignorisali procesne povrede tokom disciplinskog postupka.

22. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da je raskid ugovora o radu podnosioca zahteva u suprotnosti sa Uredbom UNMIK-a 2001/27 jer on nije nikada imao sastanak sa preduzećem i da u odluci o prekidu radnog odnosa nikada nije tačno navedeno koje je pravne odredbe on kršio.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i preciznije određeni Zakonom i Poslovnikom o radu.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 48. Zakona koji predviđa da: "*Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori* "

25. Dalje, Sud se takođe poziva na pravilo 36. (1.c) Poslovnika o radu, koje određuje da: *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

26. U vezi s tim, Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) koje je navodno počinio Vrhovni sud, osim i samo ako su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, na Sudu nije da postupi kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Ge], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

27. Sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način, kao i postupak uopšte, gledajući u celosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravičan sudski proces (vidite, među ostalim navodima, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br 13071187, usvojen 10. jula 1991. god.).

28. U stvari, na osnovu dokumenata koje je dostavio podnosilac zahteva, Sud smatra da podnosilac zahteva nije podneo ni jedan dokaz koji bi pokazao da li je bio pozvan da učestvuje u disciplinskom postupku ili ne i da li je Vrhovni sud ignorisao tu činjenicu ili ne. Prosto neslaganje sa presudom zajedno sa nabrajanjem nekoliko ustavnih odredaba nije dovoljno da se izgradi slučaj o ustavnoj povredi.

29. Sledstveno, Sud nalazi da podnosilac zahteva ne ispunjava uslove za prihvatljivost kao što se predviđa članom 48. Zakona i pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu i stoga zahtev je očigledno neosnovan i treba da se odbaci kao neprihvatljiv (*vidi rešenje o neprihvatljivosti, slučaj br. KI 13/09, Sevdail Avdyli protiv presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 11. septembra 2006. i presude Vrhovnog suda A. br. 533/2006 od 2. decembra 2006. God., 17. jun 2010. god.*).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36. stavom 1. tačkom c i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, dana 27. novembra 2012. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 104/12, Azem Kabashi, Tahir Badalli, Osman Zajmi i Nafije Krasniqi, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti i zakonitosti konačnog spiska za 20 % od prihoda od prodaje od privatizacije Društvenog Preduzeća,Industrija ushqimore", Prizren, sastavljenog od strane Kosovske Agencije za Privatizaciju.

Predmet KI 104/12, rešenje o neprihvatljivosti od 6. decembra 2012.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, UNMIK Uredba br. 2003/13 o promeni prava korišćenja nepokretne imovine u Društvenoj svojini.

Podnosioci su podneli zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući spiska Kosovske agencije a privatizaciju zaposlenih koji ispunjavaju uslove za 20 % od prihoda prodaje od privatizacije Društvenog Preduzeća "Industria Ushqimore", Prizren, jer je KAP pogrešno protumačila odredbe člana 10.1, 10.2 i 10-4 UNMIK-ove Uredbe br. 2003/13 o promeni prava korišćenja nepokretne imovine u Društvenoj svojini.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosioci zahteva nisu: a. Podneli nikakvu prateću dokumentaciju o tome da li su iscrpeli sva pravna sredstva; b. Potkrepili Žalbu na ustavnim osnovama: i c. Pružili nijedan dokaz da su njihova prava i slobode prekršena od strane javnog organa.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI104/12
Podnosioci
Azem Kabashi
Tahir Badalli
Osman Zajmi
Nafije Krasniqi
Ocena ustavnosti i zakonitosti konačnog spiska za 20 % od prihoda od prodaje od privatizacije Društvenog Preduzeća „Industrija ushqimore“, Prizren, sastavljenog od strane Kosovske Agencije za Privatizaciju

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosioci zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g. Azem Kabashija, sa prebivalištem u selu Korishë, Prizren, g. Tahir Badallija, sa prebivalištem u selu Zhur, Prizren, g. Osman Zajmija, sa prebivalištem u Prizrenu, i g-đe Nafije Krasniqi, sa prebivalištem u Prizrenu.

Osporena odluka

2. Podnosioci osporavaju spisak Kosovske Agencije za Privatizaciju zaposlenih koji ispunjavaju uslove za 20% (u daljem tekstu: “KAP”) od prihoda prodaje od privatizacije Društvenog Preduzeća “Industria Ushqimore”, Prizren, (u daljem tekstu: “DP”).

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva navode da je KAP pogrešno protumačila odredbe člana 10.1, 10.2 i 10.4 UNMIK-ove Uredbe br. 2003/13 o promeni prava

korišćenja nepokretne imovine u Društvenoj svojini (u daljem tekstu: UNMIK Uredba br. 2003/13).

4. Podnosioci zahteva se nisu pozvali ni na jednu odredbu Ustava.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

6. Dana 19. oktobra 2012. god., podnosioci zahteva su podneli Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") predlog za ocenu ustavnosti i zakonitosti KAP spiska zaposlenih koji ispunjavaju uslove za 20 % od prihoda od prodaje od privatizacije DP.

7. Dana 23. oktobra 2012. god., Sud je zatražio od podnosilaca zahteva da dopune zahtev u skladu sa pravilom 36.4 Poslovnika o radu, koji predviđa: *"U slučaju da zahtev upućen Sudu nije upotpunjen ili ne sadrži informacije potrebne za vođenje postupka, Sud od podnosioca zahteva traži da izvrši neophodne ispravke u određenom roku a koji nije duži od 30 dana."* Podnosioci zahteva nisu podneli odgovor na ovaj zahtev.

8. Dana 5. novembra 2012. god., predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI-104/12, imenovao sudiju Robert Carolan kao sudiju izvestioca. Istoga dana je predsednik Ustavnog suda odlukom br. KSH. KI-104/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 8. novembra 2012. god., KAP je obavešten u vezi sa registracijom zahteva.

10. Dana 6. decembra 2012. god. veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 19. oktobra 2012. god, podnosioci su podneli zahtev sa samo pet stranica koji se sastoji od: 1. Predloga za ocenu ustavnosti i zakonitosti konačnog spiska za 20% sastavljen od strane Kosovske Agencije

Privatizaciju; 2. Spisak KAP zaposlenih koji ispunjavaju uslove za 20% od prihoda prodaje od privatizacije DP objavljen u dnevnom listu Kosova Sot; i 3. UNMIK-ove Uredbe 2003/13.

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosioci zahteva navode da je KAP pogrešno primenio i protumačio odredbe člana 10.1, 10.2 i 10.4 UNMIK-ove Uredbe br. 2003/13, kada je uklonio podnosioce zahteva sa spiska zaposlenih koji ispunjavaju uslove za 20% od prihoda od prodaje od privatizacije DP zato što oni nisu postigli tri godine radnog staža u DP. Umesto toga KAP je, navodno, ubacio 4 drugih radnika koji uopšte nisu radili u DP.

13. Podnosioci zahteva navode da su radili u DP od 2001 do 2011. god. i da su oni ispunili uslove iz člana 10.1, 10.2 i 10.4 UNMIK- ove Uredbe 2003/13.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Sud primećuje, kako bi bio u stanju da sudi žalbu podnosioca, neophodno je da prvo ispita da li su ispunjeni uslovi za prihvatljivost predviđeni Ustavom, kao što su dalje precizirani u Zakonu i u Poslovniku o radu.

15. U tom pogledu, Sud se poziva na član 113.1 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji predviđa "*Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*"

16. Sud se takođe poziva na pravilo 29 (2) (Podnošenje podnesaka i odgovora) koji određuje da: "(2) *Podnesak takođe uključuje sledeće: (a) ime i adresu učesnika koji pokreće postupak; (b) ime i adresu zastupnika, ako ga ima; (c) punomoćje za zastupnika, ako ga; (d) ime i adresu za uručivanje drugog učesnika u postupku, ako je poznat; (e) izjavu o traženoj pravnoj pomoći; (f) kratak opis činjenica; (g) proceduralni i substativni značaj podneska; i; (h) dodatna dokumenta i informacije.*" Pored toga, u skladu sa pravilom 29 (3) se predviđa da: *"(3) Kopije svih relevantnih dokumenata, koja se podnose kao podrška podneska, treba priložiti istom. Ukoliko su relevantni samo neki delovi dokumenta, onda treba priložiti samo njih."*

17. U ovom slučaju, Podnosioci zahteva nisu:

    a. Podneli nikakvu prateću dokumentaciju o tome da li su iscrpeli sva pravna sredstva;

b. Potkrepili žalbu na ustavnim osnovama: i
c. Pružili nijedan dokaz da su njihova prava i slobode prekršena od strane javnog organa.

18. Proizilazi da je zahtev neprihvatljiv zato što je očigledno neosnovan shodno pravilu 36 (2) Poslovnika o radu koji predviđa da: "Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi*: a)* da zahtev nije *prima facie* opravdan, ili *b)* da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili *c)* da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili *d)* da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju*;*."

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa pravilom 36 (2) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, 6. decembra 2012. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom (4) Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 79/10, Izet Zejnullahu, datum 01 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, od 30. juna 2010. god.

Slučaj KI 79/10, rešenje o neprihvatljivosti, od 6. marta 2012. godine

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud prekršio član 21. stav 1 (Opšta načela); član 31. stav 2 i 3 (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje); član 49. stav 1 (Pravo na rad i obavljanje profesije); član 102. stav 2 (Opšta načela sudskog sistema) i član 104. stav 1 (Imenovanje i razrešenje sudija) Ustava.

Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je Vrhovni sud prekršio član 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima (Pravo na pravično suđenje).

Podnosilac od Ustavnog suda traži da odredi privremenu meru.

Pošto podnosilac zahteva osporava samo to da li je Vrhovni sud primenio odgovarajući zakon i došao do pravilnog činjeničnog zaključka, očigledno je da podnosilac zahteva od ovog Suda traži da poništi zakonitu odluku Vrhovnog suda. Stoga, ovaj zahtev je očigledno neosnovan u odnosu na povredu njegovih ustavnih ili ljudskih prava i kao sled toga je neprihvatljiv.

Podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže povredu Ustava zbog koje bi pretrpeo nepopravljivu štetu, kao što je novčana naknada od njegovog bivšeg poslodavca zbog nezakonitog raskida ugovora, ne postoji nikakav važeći osnov za određivanje privremene mere.

Podnosilac zahteva nije dostavio dokaze ili argumente kojima bi potkrepio određivanje privremene mere.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaj br. KI79/10
Podnosilac
Izet Zejnullahu
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 93/2010 od 30. juna 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija
Gjyljeta Mushkolaj, sudija i
Iliriana Islami, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Izet Zejnullahu sa prebivalištem u Vučitrnu, koga zastupa advokat Zait Xhemajli, ul. Meto Bajraktari br. 30, Priština.

Osporena odluka

2. Presuda Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 93/2010 od 30. juna 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava odluku Kosovske policijske službe u Prištini da se podnosiocu zahteva prekine ugovor o radu na radnom mestu policijskog službenika.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava, član 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 26. avgusta 2010. god. podneo zahtev Ustavnom sudu. Sud je 30. avgusta 2010. god. potvrdio prijem zahteva podnosiocu zahteva.

6. Predsednik Suda je 1. septembra 2010. god. imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i istoga dana je imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Enver Hasani i Iliriana Islami.

7. Sud je obavestio Vrhovni sud Kosova i Ministarstvo unutrašnjih poslova Republike Kosovo o podnošenju zahteva.

8. Ministarstvo unutrašnjih poslova je 4. aprila 2011. god. odgovorilo na obaveštenje.

9. Veće za razmatranje je 6. marta 2012. god. razmotrilo preliminarni izveštaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac zahteva je bio zaposlen u Kosovskoj policiji ali je 2008. god. otpušten iz policije na osnovu odluke disciplinske komisije od 28. januara 2008. god. i odluke žalbenog odbora Ministarstva unutrašnjih poslova – Kosovske policije od 23. marta 2008. god.

11. Razlog za njegovo otpuštanje je bio da je podnosilac zahteva prilikom podnošenja zahteva za zaposlenje u policiji naveo da protiv njega nije pokrenut bilo kakav postupak za nezakonita dela. Međutim, izneta informacija nije bila tačna. Podnosilac zahteva je 26. oktobra 2002. god. u obrascu za zaposlenje upitan: *„... da li ste ikada bili uhapšeni ili bili predmet istražnog postupka?“*. Na ovo pitanje podnosilac zahteva je odgovorio: *„Ne“*.

12. Sledstveno je zaključeno da je podnosilac zahteva u stvari bio uhapšen u Federalnoj Republici Nemačkoj za teško krivično delo koje je učinio u Manhajmu, Nemačkoj tokom 1998.-1999. Navedenom istragom je utvrđeno da je on nakon hapšenja proveo jedan dan u zatvoru.

13. Podnosilac zahteva je imao uspeha u Opštinskom i Okružnom sudu u osporavanju odluke o njegovom otpuštanju iz policije. Međutim, Vrhovni sud je presudom Rev. br. 93/2010 od 30. juna 2010. god. zaključio da lažno iznošenje okolnosti njegovog osuđivanja predstavlja opravdanje za otkaz.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud prekršio član 21. stav 1. (Opšta načela), član 31. st. 2. i 3. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), član 49. stav 1. (Pravo na rad i obavljanje profesije), član 102. stav 2. (Opšta načela sudskog sistema) i član 104. stav 1. Ustava (Imenovanje i razrešenje sudija).

15. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je Vrhovni sud prekršio član 6. Evropske povelje o ljudskim pravima (Pravo na pravično suđenje).

16. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži izricanje privremenih mera.

Odgovor suprotne strane

17. Ministarstvo unutrašnjih poslova je dopisom od 4. aprila 2011. god. odgovorilo Sudu u kojem potvrđuje obavezu za policijske službenike da poštuju policijska pravila, u jednom od kojih je propisano: *„Podnosioci zahteva i zaposleni trebaju biti iskreni i uvek govoriti ili pisati istinu u vezi svih pitanja koja se odnose na službu, uključujući i datum kada podnesu zahtev da se priključe službi, bez obzira da li su pod zakletvom ili nisu“*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Ustavni sud naglašava da po Ustavu nije njegova dužnost da deluje kao apelacioni sud, ili četvrtostepeni sud, u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga potonjih je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

19. Ustavni sud samo može razmotriti da li su dokazi predstavljeni na način kao i da li je postupak uopšte, gledajući u potpunosti, izvršen na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi presudu Ustavnog suda od 23. juna 2010. god., bivši radnici Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, pasusi 66 i 67).

20. Nakon razmatranja postupka pred redovnim sudovima u celini, Ustavni sud ne može doći do zaključka da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

21. Štaviše, podnosilac zahteva nije dostavio nijedan *prima facie* dokaz koji navodi na kršenje njegovih Ustavnih prava (vidi Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

22. Pošto podnosilac zahteva osporava samo da li je Vrhovni sud primenio odgovarajući zakon i da li je došao do pravilnih činjeničnih zaključaka, ustanovljeno je da podnosilac zahteva traži samo poništavanje zakonite odluke Vrhovnog suda. Stoga, ovaj zahtev je očigledno neosnovan u odnosu na povredu bilo kojeg njegovog ustavnog ili ljudskog prava i sledstveno je neprihvatljiv.

Ocena suštinskih pravnih aspekata zahteva

23. Pošto je zahtev neprihvatljiv ne postoji supstantivna pravna osnova za zahtev podnosioca zahteva.

24. Budući da je zahtev neprihvatljiv i pošto podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže povredu Ustava kojom bi pretrpeo nepopravljivu štetu, kao što je novčana naknada bivšeg poslodavca za neopravdan raskid ugovora, ne postoji opravdana osnova za izricanje privremenih mera.

25. Podnosilac zahteva nije dostavio nijedan dokaz ili argumente koji bi predstavljali osnovu za uvođenje privremenih mera.

IZ TIH RAZLOGA

Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja 6. marta 2012. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 101/12, Arianit Dyla, datum 14 Februar 2013.- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 42/2012, od 18. juna 2012. god.

Slučaj KI 101/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 18. januara 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu "Sud") da oceni ustavnost odluke Vrhovnog suda, kojom su njegova prava garantovana članom 31 [Pravo na pravnično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6 (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: "EKZLJPOS") navodno povređena. Štaviše, podnosilac zahteva traži od Suda da donese privremenu meru "[...] odlaganja početka izdržavanja kazne zatvora, dok Ustavni sud Republike Kosovo ne odluči u vezi sa ovim zahtevom." Podnosilac zahteva nije ponudio nijedan drugi argument zbog čega Sud treba da donose privremenu meru.
Sud je zaključio da se zahtev podnet zbog navodnih povreda, odbija kao očigledno neosnovan i odbio je zahtev za privremenu meru.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaj br. KI101/12
Podnosilac
Arianit Dyla
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 42/2012, od 18. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac

1. Zahtev je podnet od strane g. Arianit Dyla iz Đakovice (Podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda, Pzd. br. 42/2012, od 18. juna 2012. god., koju je podnosilac zahteva primio neodređenog dana.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži da Ustavni sud Republike Kosovo (u daljem tekstu:"Sud") oceni ustavnost odluke Vrhovnog suda, kojom su njegova prava zagarantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske Konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu:"EKLJP") navodno bila prekršena.

4. Štaviše, podnosilac zahteva traži da Sud uvede privremene mere*"[...] odlaganja početka služenja zatvorske kazne dok Ustavni sud Republike Kosovo ne odluči u vezi ovog zahteva."* Podnosilac zahtevane pruža

nikakve dodatne argumente zašto bi Sud trebalo da uvede privremene mere.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22 i 27 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilu 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

6. Dana 18. oktobra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo podnesak Sudu.

7. Dana 31. oktobra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljen od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 13. novembra 2012. god., Sud je obavestio Vrhovni sud Republike Kosovo o podnošenju zahteva.

9. Dana 11. decembra 2012. god., Sud je obavestio Državnog javnog tužioca u vezi sa zahtevom.

10. Dana 18. janura 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 18. maja 2010. god., Opštinski sud Đakovice je proglasio podnosioca zahteva krivim da je izvršio krivično delo iz člana 253 (1.1) u vezi sa članom 23. Privremenog krivičnog zakonika Kosova (u daljem tekstu, "PKZK"), i osudio ga na šest (6) meseci zatvora (Presuda P. br. 566/2005). Opštinsksi sud je zaključio da *"Drugoptuženi Arianit Dyla tokom sudskog pretresa i u svojoj završnoj reči na dobrovoljan način, znajući unapred posledice, izjavljuje da priznaje krivicu za krivično delo koje mu se stavlja na teret i od Suda traži da mu izriče blažu kaznu."* U nastavku je naveo da *"Ovo činjenično stanje Sud je potvrdio na osnovu dobrovoljnog priznavanja krivice od strane optuženih B.S. i Arianit Dyla, i na osnovu drugih podnetih dokaza u predmetu. Sud je takođe na poseban način cenio odbranu drugooptuženog Arianit Dyla,*

koji je priznao krivično delo za koje je optužen, međutim priznavanjem krivičnog dela ne znači da se isti oslobađa krivice."

12. Dana 31. oktobra 2011. god., Okružni sud u Peći (Presuda Ap. br. 87/2010) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Đakovici.

13. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Opštinskom sudu u Đakovici da odloži izvršenje kazne.

14. Dana 12. decembra 2011. god., Opštinsksi sud u Đakovici (Odluka Esp. br. 405/2011) je naredio podnosiocu zahteva da podnese dokaze zbog teške akutne bolesti i da podnese izveštaj u vezi sa njegovim zdravstvaenim stanjem, izdat od strane Zdravstvene institucije gde se on leči, u roku od 8 dana.

15. Dana 27. decembra 2011. god., Opštinski sud u Đakovici (Odluka Esp. br. 405/2011) je odbio zahtev za odlaganje izvršenja kazne.

16. Dana 24. januara 2012. god., Okružni sud u Peći (Odluka Pn. br. 09/12) odbija kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrđuje odluku od 27. decembra 2012. god. Opštinskog suda. Okružni sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije podneo dovoljno dokaza koji bi dokazali navod da boluje od bolesti.

17. Dana 30. januara 2012. god., Vrhovni sud (Presuda Pkl. br. 134/2011) je odbio kao neosnovan zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti protiv presude Opštinskog suda u Đakovici od 18. maja 2010. god. Vrhovni sud zaključuje *"Iz zapisnika glavnog pretresa i iz same prvostepene presude se vidi da je predmet sudilo sudsko veće sačinjeno od jednog sudije (Hilmi Hoxha) i dvojice sudija porotnika Ismet Kendusi i Nazmi Qafani što je u potpunom skladu sa odredbom člana 22. stav 1. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova, takođe ne stoji navod o održavanju sudskog pretresa bez njegovog prisustva i prisustva njegovog branioca, jer (uvek pozivajući se na predmetne spise odnosno na zapisnik sa glavnog pretresa) iz kojeg se vidi da je Arianit Dyla izjavio da je na doborovoljan način znajući za posledice takvog postupka priznao krivicu i sud nalazi da su ispunjeni svi uslovi iz člana 315. stav 1. PZKPK o priznavanju krivice od strane okrivljenog, stoga je glavni pretres u skladu sa članom 359, stav 5 PZKPK."*

18. Dana 18. juna 2012. god., Vrhovni sud Kosova (Odluka Pzd. br. 42/2012) je odbio kao neosnovan zahtev podnosioca za ublažavanje kazne. Sud je zaključio da*"Okolnosti koje je sada predstavio u zahtevu*

za vanredno ublažavanje kazne, da je teškog zdravstvenog stanja i da je pod stalnom terapijom je nova okolnost koja je nastala nakon donošenja presude, ali nije takve prirode da bi opravdala vanredno ublažavanje kazne".

Navodi podnosioca

19. Podnosilac zahteva navodi sledeće:

a) "P*resude sadrže suštinske krivične povrede koje su relevantne u ovoj fazi postupka, odnosno povrede krivičnog zakona iz člana 451. st. (1), tačka 1) ZKPK, suštinske povrede zakona o krivičnom postupku iz člana 403. stav 1. ZKPK-a i drugih povreda odredaba krivičnog postupka kada takve povrede imaju uticaja na zakonitost sudske odluke, u smislu člana 451. stav (1), tačka 3) ZKPK-a."*

b) *„Pre svega u prvom stepenu po ovom pitanju sudio je sudija pojedinac."*

c) *"Inače, sednica veća je održana bez mog prisustva i prisustva mog branioca. Značajno je što je održana bez mog prisustva i na osnovu toga uskraćeno mi je pravo na odbranu."*

d) *"Sud nije izveo nijedaan dokaz".*

e) *"Sud je bio obavezan da utvrdi i pojedinačne radnje svakog optuženog zasebno."*

f) *"Količina navodno ukradene robe opisane u izreci presude nije utvrđena."*

g) *„Vrhovni sud Kosova je u presudi Pzd. br. 42/2012 od 18.06.2012. god. odbio njegov zahtev i nije pružio potrebne razloge kako bi se ova presuda tretirala na korektan i pravedan način."*

Prihvatljivost zahteva

20. Sud može samo da odluči o prihvatljivosti zahteva, ukoliko podnosilac pokaže da je on/ ona ispunio sve potrebne uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom i koji su dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

21. Kao što je gore navedeno, 30. januara 2012. god. Vrhovni sud je odlučio da " *Iz zapisnika glavnog pretresa i iz same prvostepene presude se vidi da je predmet sudilo sudsko veće sačinjeno od jednog sudije (Hilmi Hoxha) i dvojice sudija porotnika Ismet Kendusi i Nazmi Qafani što je u potpunom skladu sa odredbom člana 22. stav 1. PZKPK, takođe ne stoji navod o održavanju sudskog pretresa bez njegovog prisustva i prisustva njegovog branioca, jer (uvek pozivajući se na predmetne spise odnosno na zapisnik sa glavnog pretresa) iz kojeg se vidi da je Arianit Dyla izjavio da je na doborovoljan način znajući za posledice takvog postupka priznao krivicu i sud nalazi da su ispunjeni svi uslovi iz člana 315. stav 1. PZKPK o priznavanju krivice od strane okrivljenog, stoga je glavni pretres u skladu sa članom 359, stav 5 PZKPK."*

22. Dana 18. juna 2012. god., Vrhovni sud je takođe odlučio da *"Okolnost koju je sada predstavio u zahtevu za vanredno ublažavanje kazne, da je teškog zdravstvenog stanja i da je pod stalnom terapijom je nova okolnost koja je nastala nakon donošenja presude ali nije takve prirode da bi opravdala vanredno ublažavanje kazne."*

23. U tom pogledu, Ustavni sud Kosova nema apelacionu nadležnost i ne može intervenisati prema teoriji da su ti sudovi doneli pogrešnu odluku ili netačno procenili činjenice. Uloga Ustavnog suda je jedino da obezbedi poštovanje Ustavom zagarantovanih prava i drugih pravnih sredstava te stoga ne može delovati kao sud četvrtog stepena (*vidi* Slučaj br. KI 07/09, Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj protiv Vrhovnog suda Presuda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. god. i Presuda Vrhovnog suda Ap. br. 510/2007 od 26. marta 2008. god., Rešenje o neprihvatljivosti od 19. maja 2010. god.).

24. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantne propise oba procesnog i materijalnog prava (vidi mutatis mutandis, Garcia protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

25. Sud može samo da razmatra da li su postupci uopšteno, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi između ostalih izvora, Izveštaj Evropske Komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

26. U ovom slučaju, podnosilac zahteva se jednostavno ne slaže sa nalazima sudova u vezi sa slučajem i ukazuje na neke zakonske odredbe Ustava i PZKPK kao da su bile prekršene osporenom odlukom (Presuda Pzd. 42/2012) Vrhovnog suda.

27. Naime, podnosilac zahteva nije objasnio kako je i zašto Vrhovni sud prekršio njegova prava i izvršio kršenje odredaba PZKPK.

28. Sve u svemu, podnosilac zahteva ne pokazuje da je postupak pred Vrhovnim sudom na bilo koji način bio nepravedan ili dotaknut proizvoljnošću (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka o prihvatljivosti Zahtev br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

29. Pravilo 36 (2) d) Poslovnika o radu predviđa da "Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi (...) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

30. Stoga, uzimajući u obzir navedene okolnosti, proizilazi da podnesak o navodnim kršenjima mora biti odbijen kao očigledno neosnovan.

Zahtev za uvođenje privremenih mera

31. Član 27. Zakona, a posebno pravilo 54 (1) Poslovnika o radu predviđa da "Uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera".

32. Međutim, imajući u vidu da je podnesak proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva nema pravo na osnovu pravila 54 (1) Poslovnika o radu da zahteva uvođenje privremene mere.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 27. Zakona, pravilom 36 (2.d), pravilom 54 (1) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, 18. januara 2013. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 106/12, Lulzim Ramaj, datum 14 Februar 2013- Zahtev za priznavanje statusa pripadnika OVK

Predmet KI 106/12, rešenje o neprihvatljivosti od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: nastavak slučaja, individualni zahtev, *res judicata*, zahtev da se ne otkrije identitet, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Lulzim Ramaj, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova. Ovaj zahtev je nastavak predmeta br. KI 32/11. Podnosilac zahteva se sada žali da organizacija Oslobodilačke vojske Kosova (OVK) "odbija izdavanje potvrde pripadnika OVK– i negiranje priznavanja statusa pripadnika OVK, objavljivanje slučaja u medijima i klevetanje od strane OVK [...]".

Što se tiče prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije podneo dokaz i nije pružio nove i dovoljne osnove za novi zahtev. Sud, stoga, smatra da zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv, jer je Ustavni sud već odlučio o slučaju podnosioca zahteva predmetom br. KI. 32/11., odnosno, predmet je *res judicata*. Osim toga, što se tiče zahteva da se ne otkrije njegov identitet, podnosilac zahteva nije pružio dovoljno osnova i dokaze koji potkrepljuju zahtev podnosioca da se ne otkrije njegov identitet. Dakle, Sud je odbio zahtev kao neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI106/12
Podnosilac
Lulzim Ramaj
Zahtev za priznavanje statusa pripadnika OVK

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Zahtev

1. Zahtev je podnet od strane g. Lulzima Ramaja, sa prebivalištem u Peći (podnosilac).

2. Dana 3. marta 2011. god., podnosilac je podneo prvi zahtev (slučaj br. KI32/11) Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud). Slučaj je odbijen kao neprihvatljiv 18. januara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Ovaj zahtev je nastavak slučaja br. KI32/11. Podnosilac zahteva se sada žali da organizacija Oslobodilačke vojska Kosova (OVK) *"Odbija izdavanja potvrde pripadnika OVK i negiranje priznavanja statusa pripadnika OVK, objavljivanje slučaju u medijima i klevetanje od strane OVK […]"*.

4. U tom smislu, podnosilac zahteva navodi da je*"[…] to u suprotnosti sa članom 21. stav 1, članom 24. stav 1, članom 36. stav 1 i članom 41. stav 1 Ustava Republike Kosova; članom 1, članom 2. stav 1, članom 7, članom 8 i članom 29. stav 2 Univerzalne Deklaracije za Ljudska Prava; članom 2. stav 1 (a) i (b), članom 5. stav 11 i 2, članom 8, stav 2, članom 14, stav 1, članom 25. stav 1 i članom 26. Međunarodne Konvencije o Građanskim i Političkim Pravima; i članom 1 (Obaveza*

poštovanja ljudskih prava) i članom 14 Zabrana diskriminacije) Evropske Konvencije za Ljudska Prava i njenih Protokola."

5. Pored toga, podnosilac traži od Suda da se njegov identitet ne otkrije, bez pružanja bilo kakvih razloga.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem: Ustav), članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

7. Dana 18. januara 2012. god., Ustavni sud je u prethodnom slučaju KI. br. 32/11, našao da je zahtev neprihvatljiv na osnovu toga da je žalba podnosioca bila još uvek u toku pred Vrhovnim sudom. Dakle, zahtev podnosioca je bio preuranjen. Taj zaključak je bio u skladu sa informacijama datim podnosiocu od strane Sudskog saveta Kosova u vezi sa tim da "njegov podnesak o kašnjenju u razmatranju od strane Vrhovnog suda Kosova ne ispunjava kriterijume da bi se smatrao zakasnelim od strane Suda". Podnesak je i dalje nerešen u Vrhovnom sudu.

8. Dana 22. oktobra 2012. god., podnosilac je podneo novi zahtev ovom Sudu.

9. Dana 4. decembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

10. Dana 29. januara 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Sudu nisu podnete nove informacije u vezi sa prethodnim slučajem KI32/11.

12. Činjenice, kao što su opisane u slučaju 32/11, su sledeće.

13. Dana 17. septembra 2010. god., podnosilac je podneo zahtev Organizaciji ratnih veterana OVK, ogranak u Peći, za priznavanje statusa veterana OVK i zahtevao je takođe izdavanje „OVK knjižice“.

14. Dana 12. oktobra 2010. god., zbog administrativnog ćutanja od strane ogranka u Peći, na osnovu člana 131. Zakona o upravnom postupku na Kosovu (Zakon br. 02/L-28), podnosilac zahteva je uložio žalbu Centralnoj organizaciji veterana OVK u Prištini.

15. Dana 13. decembra 2010. god., podnosilac je podneo zahtev Vrhovnom sudu Kosova u Prištini zbog činjenice da nije primio odluku u vezi sa njegovom žalbom koju je uložio Centralnoj organizaciji veterana OVK.

16. Dana 28. decembra 2010. god. i 29. januara 2011. god., podnosilac je uložio žalbe Sudskom inspektoratu Kosova zbog nečinjenja Vrhovnog suda.

17. Dana 9. februara 2011. god., podnosilac zahteva je primio pismo iz Kancelarije disciplinskog tužilaštva Sudskog saveta Kosova, kojim je obavešten da njegov podnesak koji se odnosi na kašnjenje u razmatranju od strane Vrhovnog suda Kosova, ne ispunjava vremenski kriterijum da se uzme u razmatranje.

18. Dana 9. februara 2011. god., podnosilac je podneo još jedan zahtev Sudskom savetu Kosova, zahtevajući razmatranje njegovih žalbi od 28. decembra 2010. god. i 29. januara 2011. god.

19. Činjenice u slučaju KI106/12 su sledeće.

20. Dana 1. marta 2011. god., podnosilac je uložio žalbu protiv Centralne organizacije veterana OVK u Prištini, a da nije naveo u kojoj instituciji je uložio žalbu.

21. Dana 23. marta 2011. god., podnosilac je preinačio svoj zahtev i umesto zahteva za priznavanje statusa veterana OVK, on je tražio status pripadnika OVK.

22. Dana 4. jula 2012. god., podnosilac je podneo podnesak Vrhovnom sudu na koji, prema podnosiocu zahteva, još uvek nije dobio odgovor. Podnosilac zahteva nije naveo kakav zahtev je podneo i zašto ga je podneo.

23. Dana 18. jula 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu Sudskom savetu Kosova protiv Vrhovnog suda zato što nije ocenio i rešio njegov slučaj.

24. Dana 24. avgusta 2012. god., podnosilac je uložio žalbu protiv Sudskog saveta Kosova zbog administrativnog ćutanja i odbijanja njegove žalbe od 18. jula 2012. god. Prema podnosiocu zahteva, on još uvek nije primio odgovor.

25. Štaviše, nije pružena prateća dokumentacija i informacije u vezi sa razlozima podnosioca zahteva da se ne otkrije njegov identitet.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Sud primećuje da, kako bi bio u stanju da rešava novu žalbu podnosioca, potrebno je da prvo ispita da li je on ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom, a dalje su precizirani u Zakonu i Poslovniku o radu.

27. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36. (3) (e) koje predviđa: *Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke;"*

28. Žalba podnosioca da mu je odbijeno priznavanje statusa pripadnika OVK je već bila odbijena od strane ovog Suda rešenjem o neprihvatljivosti u slučaju br. KI32/11.

29. Podnosilac zahteva nije uspeo da pruži nove i dovoljne osnove za novu odluku. Jedina nova informacija koju je podnosilac podneo Sudu je ta da želi da promeni zahtev iz priznavanja statusa veterana OVK u status pripadnika OVK. Štaviše, podnosilac zahteva nije podneo ovom Sudu poslednji akt izdat od strane javnog organa koji on osporava pred ovim Sudom. Pored toga, postupak koji je podnosilac preduzeo nakon rešenja o neprihvatljivosti u slučaju KI32/11 ima veze, isto tako, s tim da je podnosilac tražio da mu se umesto zahteva za status veterana OVK , sada prizna status pripadnika OVK.

30. Dakle, u skladu sa pravilom 36.(3) (e) Poslovnika, Sud se neće baviti ovim zahtevom.

31. U ovim okolnostima, Sud zaključuje shodno pravilu 36. (3.e) Poslovnika o radu da je zahtev neprihvatljiv jer je Sud već odlučio o ovoj stvari.

32. Što se tiče zahteva podnosioca da se njegov identitet ne otkrije, podnosilac nije pružio dovoljno osnova i dokaze koji potkrepljuju zahtev podnosioca da se ne otkrije njegov identitet. Stoga, Sud odbija ovaj zahtev kao neosnovan..

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36. (3.e) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 29. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv, jer je Ustavni sud već odlučio o slučaju podnosioca zahteva u slučaju br. KI32/11, tj. slučaj je *res judicata*;

II. DA ODBIJE zahtev podnosioca za neobjavljivanje njegovog identiteta;

III. DA SAOPŠTI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 87/12, Afrim Rexhepi, datum 14 Februar 2013 -Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Ap. br. 119/2010, od 10. oktobra 2011. god.

Slučaj KI87/12, rešenje od 21. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, van vremenskog roka

Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, Ap. br. 119/2010, od 10. oktobra 2011. godine.

Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da „pokrene istragu protiv onih koji su obuhvaćeni ovom presudom, jer mi je zbog ljudi obuhvaćenih presudom nanesena šteta i osuđen sam na 3 godine i 2 meseca zatvora iako nisam bio kriv, jer sam bio ugrožen od vatrenog oružja, što niko nije uzeo u obzir. Ja nisam onakav čovek kakvim me je prikazao javni tužilac“.

Podnosilac ne ukazuje ni na jedno pravo, osnovnu slobodu ili bilo koju ustavnu odredbu koja je navodno prekršena presudom Vrhovnog suda Kosova.

Sud dalje primećuje da je zahtev podnosioca podnesen Ustavnom sudu 1. oktobra 2012. godine, to jest skoro deset meseci posle roka propisanog članom 49. Zakona.

Dakle, zahtev nije podnesen Sudu na zakonit način, kao što je propisano članom 113. (1) Ustava, tako da se zahtev proglašava neprihvatljivim zbog vremenskog roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI87/12
Podnosilac
Afrim Rexhepi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Ap. br. 119/2010, od 10. oktobra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:
Enver Hasani, predsednik
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Afrim Rexhepi (podnosilac), sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Kosovo Ap. br. 119/2010, od 10. oktobra 2011. god., koji je dostavljen podnosiocu 30. decembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac se žali na ujedinjavanje zatvorske kazne i na odbijanje njegove žalbe kao neosnovane.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 49. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121), (u daljem tekstu:"Zakon"), na pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Republike Kosova (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

5. Dana 1. oktobra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 31. oktobra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

7. Dana 3. novembra 2012. god., Sekretarijat je dostavio dopis podnosiocu, zahtevajući od njega da dopuni njegov zahtev za Ustavni sud. Dana 14. novembra 2012. god., bez obzira na gore navedeno, Sekretarijat je obavestio podnosioca da je njegov zahtev registrovan.

8. Dana 14. novembra 2012. god., Sekretarijat je obavestio Vrhovni sud u vezi sa zahtevom podnosioca.

9. Dana 30. novembra 2012. god., Okružni sud u Prištini je obezbedio Sekretarijatu kopije potpisanih povratnica osporene presude Vrhovnog suda Kosovo. Prema potpisanim povratnicama, podnosilac je primio osporenu presudu Vrhovnog suda 30. decembra 2011. god.

10. Dana 21. januara 2013. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 10. oktobra 2011. god., Vrhovni sud Kosova je doneo osporenu presudu (Ap .br. 119/2010) i odobrio je žalbu Javnog tužioca u vezi sa kaznom.

12. Prema tome, Vrhovni sud je presudio jedinstvenu kaznu zatvora protiv podnosioca u trajanju od 3 (tri) godine i (2) dva meseca. Žalba branioca podnosioca je odbijena kao neosnovana.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac je zahtevao od Ustavnog suda da “pokrene istragu protiv obuhvaćenih ovom presudom, jer kao posledica presudom obuhvaćenih ljudi ja sam oštećen i kažnjen sa 3 godine i 2 meseca zatvora bez krivice, iako sam bio ugrožen vatrenim oružjem i toniko nije uzeo u obzir. Ja nisam takav čovek kako me je opisao javni tužilac”.

14. Podnosilac ne ukazuje ni na jedno pravo, osnovnu slobodu ili bilo koju ustavnu odredbu koja je navodno bila prekršena presudom Vrhovnog suda.

Prihvatljivost zahteva

15. Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava utvrđuje da

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

16. Sud se poziva na član 49. [Rokovi] Zakona, koji predviđa sledeće:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog.."*

17. Pored toga, pravilo 36. [Kriterijum o prihvatljivosti] Poslovnika predviđa da

> *1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.*

18. Sud primećuje da je konačna sudska odluka bila doneta od strane Vrhovnog suda (Ap. br. 119/2010)dana 10. oktobra 2011. god. i dostavljena podnosiocu zahteva 30. decembra 2011. god.

19. Sud dalje primećuje da je zahtev podnosioca podnet Ustavnom sudu 1. oktobra 2012. god., što znači skoro deset meseci van roka propisanog članom 49. Zakona.

20. Stoga, zahtev nije podnet Sudu na zakonit način, kao što je propisano članom 113. (1) Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36. stavom 1. tačkom (b) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 123/12, Bajrush Gashi, datum 14 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 65/2012, od 10. septembra 2012. god.

Predmet KI 123/12, rešenje o neprihvatljivosti od 29. januara 2013. god.

Ključne reći: nastavak predmeta, individualni zahtev, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac, Mr. Bajrush Gashi, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo. Ovaj predmet je nastavak predmeta br. KI 06/12. Podnosilac zahteva se sada žali da je postupak pred Okružnim sudom bio u suprotnosti sa Ustavom i Zakonom o krivičnom postupku Kosova.

Što se tiče prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije podneo dokaze i nije podneo dovoljno osnova za novu odluku. Sud, stoga, smatra da ahtev treba da se odbaci kao neprihvatljiv, jer je Ustavni sud već odlučio slučaj podnosioca predmetom br. KI. 06/12., odnosno, predmet je *res judicata*.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI123/12
Podnosilac
Bajrush Gashi
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pzd. br. 65/2012, od 10. septembra 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Zahtev

1. Zahtev je podneo g. Bajrush Gashi nastanjen u selu Mala Hoča, opština Orahovac (podnosilac zahteva).

2. Dana 27. januara 2012. godine, podnosilac zahteva je podneo prvi zahtev (predmet br. KI06/12) Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

3. Dana 9. maja 2012. godine, Sud je proglasio zahtev prihvatljivim i utvrdio povrede iz člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Predmetna stvar

4. Ovaj zahtev je nastavak predmeta br. KI06/12. Podnosilac zahteva se sada žali da je:

> "...
> a. *Odluka Okružnog suda u Prizrenu bila netransparentna, bez činjenica i argumenata.*

b. Tužilac u predmetu ga je, dok je ispitivao ključnog svedoka u ovom predmetu, isterao iz svoje kancelarije preteći mu da će ga, ako ne sarađuje, poslati u zatvor.
c. Moj zahtev i zahtev mog branioca je da V. E. bude saslušan u svojstvu svedoka. Tužilac i sudija V. D. su to odbili.
d. Sudija V. D. je bio predsedavajući sudija u prvostepenom sudu, a takođe i član veća u Vrhovnom sudu. Sudija V. D. je učestvovao direktno i indirektno u svim mojim žalbama, samo kako bi branio netransparentnu odluku Okružnog suda.
e. Zbog toga sam podneo žalbu Ustavnom sudu i vi ste mi dali to pravo i vratili ste ga na razmatranje.
f. Vrhovni sud je samo promenio sastav veća i doneo je istu odluku kao i pre.
...”

5. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena prava, zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. godine (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Dana 9. maja 2012. godine, Ustavni sud je u prethodnom slučaju KI. br. 06/12, proglasio zahtev prihvatljivim i utvrdio je povredu člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP uz obrazloženje da „[...] u okolnosti slučaja, nepristrasnost Vrhovnog suda može da bude dovedena u pitanje i da strah podnosioca zahteva, u tom pogledu, se može smatrati subjektivno i objektivno opravdan „jer“ [...] isti sudija koji je predsedavao većem u Okružnom sudu u Prizrenu je takođe učestvovao u veću Vrhovnog suda odlučujući o zahtevu za ublažavanje kazne“.

8. Zatim, Ustavni sud je „PROGLASIO“ nevažećom odluku Vrhovnog suda Pzd. br. 67/2011 od 12. decembra 2011. godine, koja povređuje član 31. Ustava i član 6. EKLJP i „VRATIO JE“ odluku Vrhovnog suda Pzd. br. 67/2011 od 12. decembra 2011. godine Vrhovnom sudu na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda, shodno pravilu 74. (1) Poslovnika o radu“.

9. Dana 17. oktobra 2012. godine, Vrhovni sud je obavestio Ustavni sud da su preispitali svoju odluku u skladu sa presudom Ustavnog suda, odnosno doneli su odluku sa drugačijim sastavom sudija (odluka Pzd. br. 65/2012 od 10. septembra 2012. godine).

10. Dana 4. decembra 2012. godine, podnosilac zahteva je podneo novi zahtev Sudu.

11. Dana 10. januara 2013. godine, predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

12. Veće za razmatranje je 29. januara 2013. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

13. U vezi sa prethodnim predmetom KI06/12, nije bilo novih informacija dostavljenih Sudu.

14. Činjenice, kao što su opisane u predmetu KI06/12, bile su u sažetku kao što sledi.

15. Dana 19. maja 2009. godine, Okružni sud u Prizrenu je proglasio podnosioca zahteva krivim za izvršenje krivičnog dela iz člana 138.6. u vezi sa članom 138.1. i člana 328.2. Privremenog krivičnog zakonika Kosovo (u daljem tekstu: PKZK), i osudio ga na 4 godine i 4 meseca zatvora (presuda P. br. 26/09). Podnosilac zahteva je podneo žalbu na ovu presudu Vrhovnom sudu. Javni tužilac je takođe podneo žalbu na presudu u delu koji se odnosi na saoptuženog G. M.

16. Dana 8. decembra 2010. godine, Vrhovni sud je odbio žalbu podnosioca te i žalbu javnog tužioca kao neosnovane i potvrdio je presudu Okružnog suda (presuda Ap. br. 259/2009).

17. Dana 12. decembra 2011. godine, Vrhovni sud je odbio zahtev podnosioca za vanredno ublažavanje kazne kao neosnovan (presuda Pzd. br. 67/2011).

18. U tom smislu, podnosilac zahteva je pred Ustavnim sudom tvrdio da je sudija koji je bio predsedavajući sudija u Okružnom sudu u Prizrenu i koji je odlučio o njegovom predmetu, takođe učestvovao u odluci

Vrhovnog suda o njegovom zahtevu za vanredno ublažavanje kazne (dotični sudija).

19. Štaviše, podnosilac zahteva je tvrdio da je dotični sudija trebalo da obavesti Vrhovni sud da je on bio predsedavajući sudija u Okružnom sudu u Prizrenu i trebalo je da bude izuzet iz učešća u veću Vrhovnog suda.

Prihvatljivost zahteva

20. Sud treba prvo da ispita da li je ispunio sve uslove za prihvatljivost, utvrđene u Ustavu, i kako je dalje navedeno u Zakonu i Poslovniku o radu.

21. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36. (3) (e) koje predviđa: „*Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke*."

22. Ovaj sud se u svojoj presudi u predmetu br. KI06/12, već bavio žalbom podnosioca zahteva, po članu 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i članu 6. [Pravo na pravično suđenje] EKLJP.

23. Podnosilac zahteva nije uspeo da predoči nove činjenice i dovoljno osnova za novu odluku.

24. Osim toga, Vrhovni sud je već obavestio Ustavni sud da je postupio u skladu sa ustavnom presudom (vidi odluku Pzd. br. 65/2012 od 10. septembra 2012. godine).

25. Stoga, u skladu sa pravilom 36. (3)(e) Poslovnika, Sud se neće baviti ovim novim zahtevom.

26. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je zahtev u skladu sa pravilom 36. (3. e) Poslovnika o raduneprihvatljiv, jer je Sud već odlučio o ovoj stvari.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36. (3.e) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 29. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv, jer je Ustavni sud već odlučio o slučaju podnosioca zahteva u slučaju br. KI06/12, tj. slučaj je *res judicata*;

II. DA SAOPŠTI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 116/12, Lulzim Ramaj, datum 14 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Regulativnog autoriteta telekomunikacija, 1218/2/12, od 12. juna 2012. god.

Slučaj KI 116/12, odluka od 25. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neblagovremen zahtev, zloupotreba prava na zahtev, otkrivanje identiteta, jednakost pred zakonom, pravo na pristup javnim dokumentima
Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava, navodeći da su povređena njegova prava garantovana Ustavom, jer je Pošta i telekomunikacije Kosova nezakonito vršila naplaćivanje, kasnila sa poštanskim pošiljkama, poštanske pošiljke su mu predate nečiste i bio je izložen uvredama i pretnjama od strane izvršnog šefa Regionalne pošte u Peći.

Sud je prvenstveno zaključio da je zahtev podnosioca neblagovremen, odnosno nije podnet Sudu u skladu sa članom 49 Zakona. Sud je dalje obrazložio da je podnosilac zloupotrebio njegovo pravo na zahtev, zato što je podneo slične zahteve koji su u prošlosti bili proglašeni neprihvatljivim. Sud je takođe odbio zahtev podnosioca za neotkrivanje njegovog identiteta. Zbog iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 49 Zakona i pravilu 36 (3) d) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI116/12
Podnosilac
Lulzim Ramaj
Ocena ustavnosti odluke Regulativnog autoriteta telekomunikacija, 1218/2/12 od 12. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Lulzim Ramaj, sa prebivalištem u Peći.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Regulativnog autoriteta telekomunikacija 1218/2/12, od 12. juna 2012. god. koja mu je dostavljena 13. juna 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je žalba podnosioca zahteva da mu je Regionalna pošta u Peći nezakonito vršila naplaćivanje, kasnila sa poštanskim pošiljkama, poštanske pošiljke su mu predate nečiste i da je on bio izložen uvredama i pretnjama od strane izvršnog šefa Regionalne pošte u Peći.

4. Podnosilac zahteva je isto tako tražio od Ustavnog suda neobjavljivanje njegovog identiteta.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 12. novembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 4. decembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova, predsedavajući, Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

8. Dana 4. januara 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Regulativni autoritet Telekomunikacije o registraciji zahteva.

9. Dana 25. januara 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 18. januara 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv poštanskih službenika Regionalne pošte u Peći, navodeći nezakonito naplaćivanje 0,10 € za dopisnicu, zato što se prema Administrativnom uputstvu br. 2005/4 o univerzalnim poštanskim uslugama ne predviđa poštanska taksa za dopisnice.

11. Dana 10. februara 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Pošti da mu obezbedi cenovnik kosovskih poštanskih usluga.

12. Dana 13. februara 2012. god., podnosilac zahteva je primio telefonski poziv od strane izvršnog šefa Regionalne pošte u Peći i rečeno mu je da cenovnik može da se nađe na zidovima prostorija Pošte, kao i na veb stranici Pošte.

13. Dana 15. februara 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv Regionalne pošte u Peći Regulativnom autoritetu Telekomunikacije (u daljem tekstu: RAT).

14. Dana 21. februara 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv određenog poštanskog službenika zaposlenog u Prištini, Kosovskoj

direkciji za pošte zbog skrivanja težine poslatih pisama. Podnosilac nije dobio odgovor.

15. Dana 25. aprila 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv odluke RTA br. 937/2/12, od 14. marta 2012. god., Vrhovnom sudu Kosova. Podnosilac zahteva do sada nije dobio nikakav odgovor.

16. Dana 24. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva je obavestio Sudski savet Kosova da Vrhovni sud Kosova nije razmotrio njegovu tužbu.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva navodi kršenje člana 21. stav 1. [Opšta načela], 24. stav 1. [Jednakost pred zakonom], 36. stav 1. [Pravo na privatnost], 41. stav 1. [Pravo na pristup javnim dokumentima] Ustava, kao i člana 1. [Obaveza poštovanja ljudskih prava] i 14. [Zabrana diskriminacije] Evropske konvencije za ljudska prava. Podnosilac zahteva, takođe navodi kršenja odredbi Univerzalne deklaracije za ljudska prava i Međunarodne konvencije o građanskim i političkim pravima.

18. Podnosilac zahteva navodi da mu je Pošta nezakonito vršila naplaćivanje, kasnila sa svojim poštanskim pošiljkama, poštanske pošiljke su mu bile poslate nečiste i da je on bio izložen uvredama i ponižavanjima od strane izvršnog šefa Regionalne pošte u Peći.

19. Podnosilac zahteva *inter alia* traži od Suda sledeće:

- da obaveže RTA da otpusti izvršnog šefa Regionalne pošte Peći;
- da otpusti upravnika kosovskih poštanskih usluga;
- da otpusti nadzornika Regionalne pošte u Peći;
- da otpusti nadzornika Poštanskog tranzitnog centra;
- da otpusti određenog zaposlenog iz Regionalne pošte u Peći, protiv koga je podnosilac zahteva uložio žalbu dana 21. jula 2012. god.;
- da otpusti sve zaposlene koji su zloupotrebili svoje službene dužnosti na osnovu poštanskog dokaza predloženog od strane podnosioca zahteva i da kazni svakog pojedinačno u iznosu od 5.000 € na osnovu odredbi Zakona o poštanskim uslugama i Zakona o radu;

- da se plati odšteta u iznosu od 2.500.500 (dva miliona i pet stotina hiljada) €;
- da se plati odšteta za dopise u iznosu od 300,000 (tri stotine hiljada) €;
- Da ga oslobodi finansijskog opterećenja sudskog postupka na osnovu člana 31. stava 6. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava.

Ocena zahteva

20. Kako bi bio u mogućnosti da sudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da preispita da li je podnosilac ispunio sve uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

21. Sud se poziva na član 49. Zakona, koji navodi sledeće:

> *“ Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog”.*

22. Sud primećuje da je sporna odluka RAT uručena podnosiocu zahteva 13. juna 2012. god. i da je podnosilac zahteva podneo zahtev 12. novembra 2012. god.

23. Stoga je podnosilac zahteva trebalo da podnese svoj zahtev najkasnije do 13. oktobra 2012. god., kako bi ispoštovao zakonski rok za podnošenje zahteva, kao što je određeno u članu 49. Zakona. Podnosilac je podneo zahtev 12. novembra 2012. god., mesec dana nakon zakonom propisanog roka.

24. Iz toga proizilazi da je zahtev van roka.

25. Sud se isto tako poziva na pravilo 36.3. d) Poslovnika o radu, koje predviđa:

Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

d) kada Sud smatra da se zahtevom zloupotrebljava pravo na žalbu;

26. Sud isto tako primećuje da je podnosilac zahteva podneo Sudu 4 različita zahteva, uključujući i ovaj zahtev. Zahtevi podneti od strane podnosioca zahteva su sledeći:

- rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI126/10, podnosilac zahteva Lulzim Ramaj – ocena ustavnosti odluke Ministarstva za saobraćaj i telekomunikacije br. 140, od 25. januara 2010. god., doneto od strane Suda 19. januara 2012. god.;

- rešenje o neprihvatljivosti u slučaju br. KI32/11 podnosilac zahteva Lulzim Ramaj – zahtev o priznavanju statusa veterana OVK, doneto od strane Suda 20. aprila 2012. god.;

- zahtev KI106/12 koji tek treba da bude razmotren od strane Suda u kojem je predmet zahteva podnosioca u vezi sa njegovim statusom veterana OVK-a.

27. Sud se poziva na član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, koji navodi sledeće:

"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".

28. Sud naglašava da sudska praksa Evropskog suda za ljudska prava obrazlaže nekoliko načina koji ukazuju na tendenciju podnosilaca zahteva da zloupotrebe njegovo pravo na žalbu. A, jedna od njih je kada podnosioci zahteva u nekoliko navrata podnose neozbiljne i očigledno neosnovane zahteve Sudu, koji su slični ranije podnetim zahtevima i koji su već proglašeni neprihvatljivim. *(vidi M. protiv Ujedinjenog Kraljevstva (dec.) i Philis protiv Grčke (dec.)).*

29. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac podneo 4 različita zahteva, od kojih su 2 proglašena neprihvatljivim.

30. U ovom slučaju, Sud smatra da je podnosilac zahteva zaista zloupotrebio svoje pravo na zahtev, zato što je podneo slične zahteve koji su u prošlosti bili proglašeni neprihvatljivim.

31. Pored toga, podnosilac zahtev nije pružio osnove i dokaze koji potkrepljuju njegov zahtev za neotkrivanje identiteta.

32. Sud smatra da on ni na jedan način nije potkrepio *zašto* njegov identitet ne treba da se otkriva.

33. Stoga, Sud odbija kao neosnovan zahtev o neotkrivanju njegovog identiteta.

34. Sve u svemu, zahtev ne ispunjava uslove propisane članom 49. Zakona i pravilom 36. stavom 3. d) Poslovnika o radu i mora biti odbijen kao neprihvaljiv, a zahtev za zaštitu identiteta mora biti odbijen kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava i članom 49. Zakona i u saglasnosti sa pravilom 36. (3) d Poslovnika o radu, dana 25. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev podnosioca za neobjavljivanje njegovog identiteta;

III. DA SAOPŠTI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 78/12, Bajrush Xhemajli, datum 19 Februar 2013- Ocenu ustavnosti Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog Suda, Pkl. Br. 70/2012, od 22. juna 2012 god.

Predmet KI 78/12, presuda od 24. januara 2013. god.

Ključne reči: privremene mere, individualni zahtev, pravo na pravično suđenje, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova osporavajući presudu Vrhovnog suda, Pkl. br. 70/2012, od 22. juna 2012. god., pošto Vrhovni sud bez ijednog obrazloženja nije razmotrio dokaze predložene od strane odbrane. Osim toga, podnosilac zahteva traži uvođenje privremene mere, jer "Ukoliko bi povoljna presuda od strane Ustavnog suda prouzrokovala moguće ponovno suđenje ovog slučaja u kojem bi podnosilac mogao biti oslobođen od odgovornosti, onda bi nedostatak ove privremene mere ostavio podnosioca da nezakonito izdržava nezasluženu kaznu."

Što se tiče prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je na osnovu jednostavnog jezika člana 113.7 zahtev bio prihvatljiv, jer u ovom zahtevu g. Bajrush Xhemajli osporava ustavnost odluke Pkl. br. 70/2012 Vrhovnog suda od 22. juna 2012. god. Stoga, podnosilac zahteva se mora smatrati ovlašćenom strankom, ima pravo da podnese ovaj slučaj Sudu i iscrpeo je sva pravna sredstva predviđena zakonom, u skladu sa članom 113.7 Ustava. Što se tiče uslova iz člana 49. Zakona da podnosilac zahteva treba da podnese zahtev u roku od četiri (4) meseca, Sud utvrđuje na osnovu podnesaka podnosioca zahteva da je podnosiocu gore navedena odluka Vrhovnog suda uručena 26. jula 2012. god., dok je podnosilac podneo zahtev Sudu 23. avgusta 2012. god., odnosno, u roku od četiri meseca kao što je predviđeno članom 49. Zakona. Podnosilac zahteva je u nastavku detaljno naveo koja su prava prema Ustavu i EKLJP bila navodno povređena i od strane kog javnog organa. Dakle, Sud, takođe, nalazi da je podnosilac zahteva ispunio uslove iz člana 48. Zakona.

Što se tiče osnovanosti, Sud smatra da način na koji su se razmotrili dokazi u slučaju podnosioca zahteva, pokazuje kompleks odluka koje su međusobno osnažuju u njihovom uticaju na pravičnost suđenja podnosioca zahteva. Prvo, redovni sudovi su uporno odbijali da odobre dodatnu veštačenje u vezi sa faktorima koji su doprineli nesreći. Drugo, redovni sudovi su ovo odbijanje opravdali na osnovu toga zato sto je situacija bila dovoljno jasna njima na osnovu postojećeg ekspertskog izveštaja. Međutim, izveštaj gore navedenog veštaka je bio zasnovan na policijskom izveštaju, skici i fotografi, bez postupka od strane veštaka da svojim naporima potvrdi informacije sadržane u policijskim izveštajima. Validnost policijskih izveštaja, takođe nisu potvrdni u bilo kojoj fazi postupka od strane ovlašćenog sudskog službenika iIi suda.

Postavlja se pitanje u kojoj meri je podnosilac zahteva ikada u bilo poziciji da ospori sadržaj policijskih izveštaja, čak i ako je on bio u stanju da ospori izveštaj veštaka zasnovanih na ovim policijskim izveštajima. U svetlu ovih nedostataka u tretiranju dokaza u slučaju podnosioca zahteva, Sud smatra da, kada se posmatra pravičnost krivičnog postupka u slučaju podnosioca zahteva, kao celine, ne može se reci da je imao koristi od „pravičnog suđenja" u smislu člana 6. EKLJP i člana 31. Ustava. Sud je proglasio ništavnim odluku Vrhovnog suda Kosova i vratio odluku Vrhovnog suda na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda.

PRESUDA
u
slučaju br. KI78/12
Podnosilac
Bajrush Xhemajli
Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog Suda, Pkl. Br. 70/2012, od 22. juna 2012 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik-predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bajrush Xhemajli, i koga po ovlašćenju zastupa Advokatsko Društvo "Sejdiu & Qerkini",Društvo sa Ograničenom Odgovornošću iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda, Pkl. nr. 70/2012, od 22. juna 2012. god., koja je 26. jula 2012. god. dostavljena podnosiocu.

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da gorepomenuta presuda je prekršila njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 31. (Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje), Evropsku konvenciju za zaštitu osnovnih ljudskih prava i sloboda (u daljem tekstu : OZLJP), član 6 (Pravo na pravilan postupak) i Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima, član 10.

4. Osim toga, podnosilac zahteva da Ustavni Sud Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru, zbog:

b. *"[...] Sama činjenica da bi sprovođenje ove neustavne presude lišilo slobode mesecima a možda i godinama [...]"* i *"prouzrokovalo bi nenadoknadivu štetu za podnosioca jer on bi bio lišen slobode bez da mu se omogući postupak u krivično-pravnom slučaju koji mu se Ustavom garantuje.."*

c. *"Ukoliko bi povoljna presuda od strane Ustavnog suda prouzrokovala moguće ponovno suđenje ovog slučaja u kojem bi podnosilac mogao biti oslobođen od odgovornosti, onda bi nedostatak ove privremene mere ostavio podnosioca da nezakonito izdržava nezasluženu kaznu."*

d. *"[...] lišavanje slobode ne može da se opozove pošto[...] ne bi mogla nadoknaditi vreme koje bi podnosilac provodio lišen slobode i fizičko-psihičkih posledica koje bi takvo lišavanje ostavilo kod podnosioca. . Ova činjenica je još više uticajna kada se uzme u obzir jadno zdravstveno stanje podnosioca kome se unutar popravne ustanove ne može pružiti potrebna zdravstvena nega."*

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, članove 22 i 27 Zakona o Ustavnom Sudu Republike Kosovo, od 15 januara 2009, (br. 03/L-121) (u daljem tekstu : Zakon), i pravilo 54 i 56. Poslovnika o radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu : Pravilnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 23 avgusta 2012, podnosilac je podneo zahtev Sudu .

7. Predsednik je 4. septembra 2012 god., odlukom br. GJR. KI 78/12, imenovao Kadri Kryeziu za sudiju izvestioca. Predsednik Suda je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Almiro Rodrigues.

8. Sud je 5 septembra 2012 godine obavestio Vrhovni sud i Državno tužilaštvo o podnošenju zahteva.

9. Dana 21. septembra 2012. god. Sud je odobrio zahtev podnosioca za uvođenje privremenih mera do 31. decembra 2012. god.

10. Dana 23. septembra 2012. god. Sud je zahtevao od Vrhovnog suda da podnese spise predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. god., Ap.

br. 134/2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. uključujući i zapisnike sa suđenja sudova svih stepena koji su uključeni u ovom slučaju. Do sada nijedan odgovor nije stigao od strane Vrhovnog suda.

11. Sud je 19. novembra 2012. god. ponovo tražio od Vrhovnog suda da dostavi dosije predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. Ap. br. 134-2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. uključujući i zapisnike sudova svih stepena koji su sudili u ovom slučaju.

12. Dana 20. novembra 2012. god. Vrhovni sud je odgovorio ovom Sudu tako što je dostavio dosije predmeta P. br. 485/09 od 26. novembra 2010. Ap. br. 134-2011 od 8. marta 2012. god. i Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god. uključujući i zapisnike sudova svih stepena koji su sudili u ovom slučaju.

13. Dana 5. decembra 2012. god., imajući na vidu neophodnost da se razmatra odgovor od Vrhovnog suda koji je primljen 20. novembra 2012. god., Sud je produžio vremenski rok privremene mere koji je Sud postavio u prvobitnoj odluci od 24. septembra 2012. na dodatni period od tri meseca, do 31. marta 2013. god.

14. Dana 24. januara 2013. god., Sud je razmotrio i glasao o slučaju.

Pregled činjenica

15. Dana 21. maja 2009. god., desio se saobraćajni udes četiri vozila. Kao rezultat toga, jedna osoba je umrla, a ostali su povređeni. Na dan saobraćajnog udesa policija koja je pozvana na mesto saobraćajnog udesa je sastavila izveštaje o licima koja su bila uključena u saobraćajnom udesu, snimila je mesto saobraćajnog udesa i sastavila je izveštaj sa podacima o tragovima na putu (tj. merila dužinu tragova kočenja, konačni položaj vozila itd.)

16. Istog dana, policija je uzela izjavu jednog od vozača I.G. koji je bio uključen u saobraćajnom udesu.

17. Dana 22. maja 2009. god., policija je uzela izjavu od svedoka K.G. i K.Sh., koji su bili takođe uključeni u saobraćajnom udesu.

18. Dana 23. maja 2009. god., policija je uzela izjavu od jednog od vozača S.Gj. koji je takođe bio uključen u saobraćajnom udesu.

19. Dana 28. maja 2009. god., policija je uzela izjavu od jednog od drugih vozača D.B. koji je takođe bio uključen u saobraćajnom udesu.

20. Dana 1. juna 2009. god., policija je podnela slučaj Okružnom javnom tužiocu.

21. Dana 9. juna 2009. god. policijski službenik D.B. je podneo dodatni izveštaj Okružnom javnom tužiocu obavestivši ga da je bilo tehničke greške u slučaju podnetom 1. juna 2009. god. tj. sa imenom jednog od vozača koji je bio uključen u saobraćajnom udesu. Umesto I.G. trebalo je da bude I.H.

22. Dana 18. juna 2009. god. Saobraćajna istražna jedinica policije je podnela izveštaj autopsije Okružnom javnom tužiocu.

23. Dana 7. jula 2009. god., policija je uzela izjavu od podnosioca zahteva koji je bio uključen u saobraćajnom udesu.

24. Neodređenog datuma, policijski službenik D.B. je podneo dodatni izveštaj Okružnom javnom tužiocu u Prištini obaveštavajući ga da je 9. jula 2009. god. uzeta izjava od podnosioca zahteva i kopija njegove vozačke dozvole.

25. Neodređenog datuma, policijski službenik D.B. je sastavio izveštaj u vezi sa istragom o saobraćajnom udesu uključujući informacije o: a) koja vozila su bila uključena i osobe koje su bile uključene, uključujući i povrede; b) uslovi na putu, c) izjave uključenih osoba, d) tragovi na putu (objašnjeni su tragovi na putu i konačni položaj vozila), e) opis udesa, f) preuzete radnje (policija je na licu mesta nacrtala skice, snimila je i neophodna merenja su urađena), g) napomene (jer policija nije mogla da kontaktira sa podnosiocem zahteva, nisu imali njegovu vozačku dozvolu, h) zaključak (na osnovu pregleda na licu mesta i dokaza pronađenih na mesto saobraćajnog udesa policija je nalazila da je podnosilac zahteva osnovano osumnjičen da je izvršio krivično delo iz člana 297. stava 5. u vezi sa stavom 1-3 [Ugrožavanje javnog saobraćaja] Privremenog krivičnog zakona Kosova) koji predviđa*:"(1) Ko god prekrši zakon o javnom saobraćaju i ugrozi javni saobraćaj, život ljudi ili imovinu u većem obimu i na ovaj način prouzrokuje lake telesne povrede nekom licu ili materijalnu štetu koja prelazi 15.000 evra biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do pet godina. (3) Kad je krivično delo opisano u stavu 1 ili 2 ovog Člana izvršeno iz nehata, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do dve godine. (5) Kad krivično delo opisano u stavu 3 ovog Člana dovede do teške telesne povrede ili do znatne materijalne štete*

izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina, a kad takvo krivično delo dovede do smrti jednog ili više lica, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od jedne do osam godina.

26. Dana 4. septembra 2009. god. Okružni javni tužilac u Prištini je doneo odluku (PP. br. 565/6/2009) o pokretanju istrage protiv podnosioca zahteva zbog osnovane sumnje da je izvršio krivično delo iz člana 297. stava 5. u vezi sa stavom 1-3 (Ugrožavanje javnog saobraćaja) Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK).

27. Dana 10. septembra 2009. god. Okružni tužilac je ispitivao podnosioca zahteva o saobraćajnom udesu (zapisnik PP. br. 565-6/2009). Podnosilac zahteva je izjavio da je vozio 60 – 70 km/h na levoj strani puta za Uroševac kada je jedno vozilo pokušalo da vozi do njega na njegovu desnu stranu i od tog trenutka on se ne seća ništa drugog. Podnosilac zahteva navodi da se takođe seća jednog vozila 20 metra ispred njega i drugog vozila 20 metra iza njega.

28. Dana 10. septembra 2009. god. Okružni javni tužilac je uzeo iskaz od svedoka/oštećenog D.B. koji je svedočio da je bio na putu za Prištinu i da se ne seća saobraćajnog udesa ili ko je udario njega/nju jer je nakon udara on/ona je izgubio-la svest i ničega se ne seća (Zapisnik PP. br. 565-1/2009).

29. Dana 10. septembra 2009. god., Okružni javni tužilac je uzeo iskaz od (Zapisnik PP. 565-1/2009) svedoka/oštećenog I.H. koji je svedočio da je bio na putu za Ajvaliju vozeći 50 -60 km-h na levoj strani. I.H. je dalje svedočio da je ispred njega-nje bilo vozilo na desnoj strani i odjednom od nigde došlo je vozilo koje je pokušalo da pređe na njegovoj-njenoj desnoj strani i pokušao da pređe ispred njegovog-njenog vozila kao makaze između njegovog-njenog vozila i drugog vozila ispred njega-nje na levoj strani. I.H. navodi da je njegovo-njeno vozilo udareno u tom trenutku. Na osnovu zapisnika I.H. ne zna da li je vozilo koje je udario njega-nju vozilo brzo ili ne ali da je čuo da je vozilo koje je udario njega-nju vozilo mnogo brzo. I.H. je takođe u zapisniku naveo da ne seća kako su se odvijali događaji nakon što je njegovo-njeno vozilo udareno.

30. Dana 25. septembra 2009. god. Okružni javni tužilac je uzeo iskaz od svedoka/oštećenog H.R. koji je bio otac pokojnog u saobraćajnom udesu ali koji nije bio tu kada se desio saobraćajni udes (Zapisnik PP. br. 565-1/2009).

31. Dana 30. septembra 2009. god. Okružni javni tužilac u Prištini je podneo zahtev (PP. br. 565-1/2009) Okružnom sudu u Prištini da naloži

saobraćajnom veštaku da istraži i pripremi izveštaj. Saobraćajni veštak je trebalo da da veštačenje o okolnostima udesa, brzinu vozila u trenutku udesa, uslovi na putu i vremenski uslovi i da potvrdi druge činjenice i okolnosti relevantne za gonjenje ovog krivičnog dela.

32. Dana 7. oktobra 2009. god. Okružni sud u Prištini (GJPP. br. 246/09) je naložio veštaka da podnese izveštaj svedoka veštaka u krivičnom predmetu. Okružni sud je dalje utvrdio da *„Saobraćajni veštak mora da potvrdi sve okolnosti pod kojima se desio udes, brzinu vozila u trenutku udesa, uslovi na putu i vremenski uslovi, i da potvrdi druge činjenice i okolnosti relevantne za gonjenje ovog krivičnog dela“.*

33. Dana 14. oktobra 2009. god., saobraćajni veštak je završio svoj izveštaj o saobraćajnom udesu i izneo je njegov zaključak *„Na osnovudetaljne analize dokumentacije kojom raspolažem, na osnovu istražnog izveštaja, skica i fotografija oštećenih vozila i izjava uključenih stranki i svedoka (...).“* vozač automobila Nissan, odnosno podnosilac zahteva, je bio jedini činilac udesa.

34. Dana 24. novembra 2009 god., Okružno javno tužilaštvo je podnelo optužnicu (PP. br. 565-1/2009) Okružnom sudu u Prištinu protiv podnosioca jer je izvršio krivično delo iz člana 297 paragraf 5 u vezi sa paragrafom 1-3 (Ugrožavanje javnog saobraćaja) Privremenog Krivičnog Zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK). Kancelarija Okružnog javnog tužioca je predložio sudiji za potvrđivanje da se pročita mišljenje u medicinskim izveštajima što se tiče povreda, izveštaj saobraćajnog veštaka i izveštaj autopsije, da se vrši uvid u skice saobraćajnog udesa i fotografije.

35. Dana 1. marta 2010. god., podnosilac zahteva je podneo izjavu sudiji za potvrđivanje u Okružnom sudu odbijajući optužnicu i predložio da sudija za potvrđivanje ne potvrdi optužnicu. Podnosilac zahteva je tvrdio:

a. optužnica je uopštena i ne sadrži potkrepljujuće dokaze;

b. optužnica nije u skladu sa članom 305. stavom 1. i 4. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu:PZKPK);

c. optužnica je uglavnom zasnovana na izveštaju saobraćajnog veštaka na osnovu informacija obezbeđenih od strane policije. Izveštaj saobraćajnog veštaka ne pruža prihvatljivo objašnjenje u vezi sa drugim faktorima i okolnostima koje su mogle da doprinesu

saobraćajnom udesu. Stoga, podnosilac zahteva je predložio da se izvrši drugo veštačenje, tj. takozvano super veštačenje.

36. Dana 1. marta 2010. godine, sudija za potvrđivanje optužnice je potvrdio optužnicu protiv podnosioca (Ka. nr. 438/2009).

37. Dana 1. oktobra 2010. god., tokom glavnog pretresa podnosilac zahteva je još jednom osporavao izveštaj saobraćajnog veštaka zbog nedostatka, nejasnoće i zbog toga što je još bilo dileme što se tiče drugih faktora koji su mogli da doprinesu saobraćajnom udesu. Sledstveno, podnosilac zahteva je tražio od suda da pozove saobraćajnog veštaka da da dodatno razjašnjenje i ako on ne pruži dodatno razjašnjenje onda da se nalaže super veštačenje za izvršenje procene i da se nalaže veštak koji će pregledati tehničko stanje vozila. Nakon primedbi podnosioca zahteva, Okružni sud je odlučio da pozove saobraćajnog veštka da pruži razjašnjenje u vezi sa izveštajem saobraćajnog veštaka. Što se tiče predloga podnosioca zahteva da se nalaže veštak koji će pregledati tehničko stanje vozila, odluka će biti donošena tokom glavnog pretresa.

38. Dana 18. novembra 2010. god. glavni pretres je nastavljen gde je saobraćajni veštak odgovorio na pitanja podnosioca zahteva. Na ovoj sednici glavnog pretresa, saobraćajni veštak je utvrdio da *„Iz spisa predmeta imamo dokaze samo od subjektivnih uzroka, dakle od učesnika u udesu, dok druge dokaze za put i za vozilo kao uzročnike udesa nemamo. Ja sam analizirao spise dok nisam učestvovao na uviđaj mesta događaja.“* Nakon ispitivanja saobraćajnog veštaka, Sud je odbio predlog podnosioca zahteva da se nalaže super veštačenje i da se imenuje veštak koji će pregledati tehničko stanje vozila *„jer je sud smatrao da su izveštaj saobraćajnog veštaka i razjašnjenja koja je dao veštak bila dovoljna za procenu činjeničnog stanja.“*

39. Dana 23. novembra 2010. god., podnosilac zahteva je u svojoj konačnoj izjavi ponovio zahtev da se izvrši super ocena veštaka, i da se nalaže veštak koji će pregledati tehničko stanje vozila.

40. Dana 26. novembar 2010. god., Okružni sud u Prištini (Presuda P. br. 485/09) nalazi da je podnosilac kriv za izvršenje krivičnog dela iz člana 297 paragraf 5 u vezi sa paragrafom 1-3 PKZK. Okružni sud u Prištini je rešio da su izjave oštećenih bez protivrečnosti, u skladu da ekspertizom i izjavom saobraćajnog eksperta/ veštaka, sudsko – medicinskog eksperta za povrede koje su isti pretrpeli i izveštaju obdukcije za pokojnog. Stoga, Okružni sud je posvetio potpuno poverenje njihovim izjavama. Takođe sud je posvetio potpuno poverenje izveštaju obdukcije i ekspertizi saobraćajnog veštaka. Što se tiče navoda podnosioca zahteva, Okružni

sud je naveo: *"da u nijednoj fazi postupka nije utvrđeno tehničko stanje vozila optuženog iako to bilo zakonska obaveza, prema mišljenju suda je irelevantna okolnost jer (...), saobraćajni udes je prouzrokovan kao posledica postupka optuženog nakon udara na vozilo koja je se kretala na levoj traci puta i od povrede zadobijene na ovom udesu , prema izveštaju autopsije podlegao (...), oštećeni pretrpeo teške telesne povrede, putnici (...) pretrpeli teške telesne povrede, i (...) lakše telesne povrede kako se potvrđuje iz mišljenja medicinsko sudskog eksperta, a u veštačenju saobraćajnog stručnjaka konstatovano je da nema propusta drugih učesnika u saobraćaju koji bi mogli biti činioci koji su doprineli ovom udesu. Prema tome, prema proceni suda ova odbrana je imala za cilj opravdanje optuženih radnji optuženog kao i izbegavanje njegove krivične odgovornosti [...]."* Protiv ove presude podnosilac zahteva se žalio u Vrhovnom sudu.

41. Protiv ove presude je podnosilac zahteva uložio žalbu u Vrhovnom sudu.

42. Dana 8. marta 2012. god., Vrhovni sud (Presuda Ap. br. 134/2011) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva. Vrhovni sud je ustanovio da je na pravilan i potpun način potvrđeno mesto i vreme nesreće, učesnike i izazvane posledice. Štaviše:

> *"...*
> *Prema oceni Vrhovnog suda nije bilo ukazatelja da vozilo optuženog nije bilo u dobrom stanju jer on nije nikada naveo takvu činjenicu, a s druge strane saobraćajni veštak je našao da zanošenje vozila može da se prouzrokuje zbog nefunkcionisanja kočionog sistema ali da u konkretnom slučaju do zanošenja vozila nije došlo zbog ovog uzroka nego da je vozilo zaneseno nakon što je udario/došao u kontakt sa drugim vozilom koje je pokušao da pretekne. Sud prvog stepena je ispravno zaključio da je nalaz veštaka ispravan jer (...) ovaj dokaz je bio u skladu sa ostalim izvedenim dokazima.*
>
> *Prema žalbi drugi faktor – „faktor put" je uticao prouzrokovanje nesreće i činjenično stanje zbog ove činjenice je potvrđeno na pogrešan način. Stoga, prema žalbi uzrok nesreće je nedostatak branika. Međutim ova činjenica je od strane odbrane naglašena i „tokom postupka u prvom stepenu i od strane saobraćajnog veštaka je „zatražen odgovor i veštak je jasno naveo da postojanje branika bi doprinelo da ne dođe do nesreće ovih razmera ali ne da je ovo uzročni faktor same nesreće.*

Prema oceni Vrhovnog suda neosnovani su žalbeni navodi da je veštak izneo neprofesionalan zaključak i mišljenje koje nije zasnovano na izvedene dokaze. Naprotiv, u vreme kada je izneto veštačenje, veštak je, kako je on i sam izjavio, imao na raspolaganju sve spise predmeta i da su njegov zaključak i mišljenje u skladu sa, dakle nema nikakve nejasnoće ili protivrečnost sa izvedenim dokazima, kao što su skice i fotodokumentacija sa mesta događaja u kojima se vide tragovi na putu, oštećenja i poslednji položaj vozila kao i izjave saslušanih svedoka.

“

Protiv ove presude je podnosilac zahteva podneo zahtev za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu.

43. Dana 22. juna 2012. god. Vrhovni sud (Presuda Pkl. br. 70/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva. Štaviše, Vrhovni sud je ustanovi da*“Branioci optuženog su u svim fazama postupka ponovili gotovo iste navode, činići to i sada u ovom vanrednom pravnom leku, odnosno navodeći da činjenično stanje nije pravilno potvrđeno, zato što prema njima sud nije uspeo tačno da potvrdi ko je bio taj koji je doprineo izazivanju ove nesreće sa fatalnim posledicama: ljudski faktor, faktor puta ili tehnički faktor (neki mogući kvar na vozilu, dakle, prema njima, u ovakvim okolnostima, je bilo obavezno da se naloži izvršenje stručnosti. Svi ovi navodi, za koje su dobili dovoljno odgovora od strane veća ovog Suda, su neosnovani. Sud može da odredi jednog drugog veštaka ili da odredi i super veštačenje u slučaju da u mišljenju stručnjaka ima kontradiktornosti, nedostataka ili se pojavi obrazložena sumnja o tačnosti datog mišljenja, ako ima podatke konstatacije stručnjaka, (kada ih ima dva) potpuno se razlikuju ili kada su njihovi zaključci nejasni, nepotpuna i u suprotnosti sa samim sobom ili sa razmotrenim okolnostima i kada se sve ovo ne može izbeći prilikom ponovnog ispitivanja od strane veštaka. U ovoj situaciji, ne stoji nijedna od ovih okolnosti što bi obavezalo sud da zahteva izvršenje jednog super veštačenja..”*

44. Dana 17. aprila 2012. god. Opštinski sud u Uroševcu (Rešenje ED. br. 17/12) je odobrio zahtev podnosioca zahteva za odlaganje izvršenja zatvorske kazne u vremenskom periodu od 3 (tri) meseca.

45. Dana 18. jula 2012. god. Opštinski sud u Uroševcu (Rešenje ED. br. 17/12) je ponovo odobrio zahtev podnosioca zahteva za odlaganje izvršenja zatvorske kazne za vremenski period od 2 (dva) meseca.

Podnosilac zahteva je bio dužan da 19. septembra 2012. god. počne sa održavanjem kazne.

Navodi podnosioca zahteva

46. Podnosilac zahteva navodi sledeće:

(i) Kršenje načela jednakosti stranaka u postupku

- Podnosilac zahteva navodi da *"[...] Sud bez nekog održivog obrazloženja nije razmotrio dokaze koje je predložila odbrana. Dokazi neizvedeni od strane ovog suda su veoma relevantni i od uticaja za utvrđivanje njegove krivice ili nevinosti. U izvedenom postupku u Okružnom sudu u Prištini odbrana Podnosioca je tražila da sud izvede i dokaze koji se odnose na deo odgovornosti drugih aktera u saobraćajnoj nesreći a naročito brzinu vozila sa kojim se na početku vozilo Podnosioca sudarilo odnosno Vozilo (...) kao i tehničko veštačenje vozila kojim je kritičnog dana Podnosilac upravljao. Takvo što je zahtevano od strane odbrane na osnovu izjave saobraćajnog stručnjaka (...) koji kaže da na saobraćajnu nesreću utiču tri činioca: činilac čovek, činilac put i činilac vozilo. Uzimajući u obzir činjenicu da u vezi pomenutog krivično-pravnog pitanja radi utvrđivanje relevantnih činjenica, je angažovan saobraćajni stručnjak i on je pokušao da daje odgovor na postojanje ili nepostojanje prva dva činilaca i njihov udeo u prouzrokovanju saobraćajne nesreće. Zbog toga i imajući stalno u vidu da je činilac vozilo mogao da ima udela na pomenutu saobraćajnu nesreću, sud je trebao da izvede i ovaj dokaz uz angažovanje stručnjaka iz oblasti mašinstva kako bi utvrdio uticaj ili ne uticaj ovog činioca u prouzrokovanju udesa. Ovo negiranje od strane Suda predstavlja povredu prava Podnosioca."*

(ii) Okružni sud u Prištini zasniva odluku na svedočenju osobe koja nije mogla da pruži informacije o događaju – nesreći.

- Podnosilac zahteva navodi da *"g. [...]nije bio neposredni očevidac događaja koji se dogodio i zbog toga nije trebalo da se sasluša u svojstvu svedoka."*

(iii) Ocene Okružnog sudu u Prištini, u vezi sa veštaćenjem saobračajnog stručnjaka

- Podnosilac zahteva navodi da *"U delu obrazloženja Presude (str.7.) sud konstatuje da „Sud je poklonio poverenje veštačenju uz obrazloženje da je isto na detaljan način dalo objašnjenje o*

utvrđenim podacima iz predmetnih spisa na kojima je baziralo veštačenje ali i o naučnim metodama koje je primenilo tokom izvršenog veštačenja". Ova procena rada stručnjaka od strane Suda je veoma površna i nekritička. Veštačenje je dokaz kao i drugi dokazi u krivičnom postupku i shodno tome sud treba da proceni ovaj dokaz obrazlažući njegov logični tok. Sud ne može da konstatuje da je veštačenje u skladu sa naučnim metodama jer kad bi sud znao naučne metode, ne bi bilo potrebno da se angažuje stručnjak. Postoje niz naučnih pravila u vezi utvrđivanja brzine vozila pre prouzrokovanja udesa. S toga smatramo da zahtev odbrane optuženog (sada osuđenog) za ponavljanje veštačenja ili za veštačenje od strane drugog saobraćajnog stručnjaka je bio opravdan i za cilj je imao utvrđivanje naučnih metoda korišćenih u ovom krivično-pravnom slučaju."

(iv) Presuda Vrhovnog suda Ap. br. 134/2011

- Podnosilac zahteva navodi da *" Vrhovni sud Kosova postupajući kao drugostepeni sud, nije dao jasne pravno-ustavne razloge u smislu svih činjenica koje su relevantne radi donošenja zakonske odluke, već na eksplicitan način, bez neke procene žalbenih navoda Podnosioca ovog zahteva procenio kao neosnovanim."*

(v) Presuda Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 70/2012

- Podnosilac zahteva navodi da *"Vrhovni sud u ovom slučaju uopšte ne ceni da zbog čega veštačenje saobraćajnog stručnjaka smatra pravilnim već poklanja poverenje proceni Okružnog suda u Prištini bez kritičke procene ovih žalbenih navoda."*

47. Štaviše, podnosilac zahteva se poziva na slučaj Kraska protiv Švajcarske, gde*". U tom pravcu, Evropski sud rekao da efekat člana6.1. je da nadležnom sudu omogući da izvrši potrebnu ekspertizu predstavki, argumenata i dokaza dostavljenim od stranke, bez povrede procene da li su iste značajne za njegovo odlučivanje"* (*vidi Kraska c. SUISSE, Zahtev br. 13942/88, Presuda od 19. aprila 1993. god).*

48. Isto tako, prema podnosiocu zahteva, *"sud treba da izvrši pravo izvođenje argumenata i dokaza stranaka uz procenu njihov značaj za odluku koja će se dostaviti."* (*vidi Quadrelli protiv Italije, Zahtev br. 28168/95, Presuda br. 11 januara 2000. god*).

49. Štaviše, podnosilac se poziva na Bonisch protiv Austrije, gde *"Evropski sud je našao povredu člana6.1. Evropske konvencije kada je odbrani*

„bilo teško da odredi novu-drugu ekspertizu" (*vidi BÖNISCH protiv AUSTRIJE, Zahtev br. 8658/79, Presuda br. 6. maja 1985. god).*

50. Podnosilac zahteva, takođe, navodi da "*Istovremeno je našao kršenja člana6.1. Evropske konvencije kada saslušanje drugih stručnjaka (uključujući jednog privatnog stručnjaka koji je došao sa različitim rezultatima) je bio odbijen od strane suda zato što je saslušan samo jedan stručnjak institucije koji je zaključio na štetu optuženog* (*vidi Brandstetter protiv Austrije, Zahtev br. 13468/87, Presuda od 28. August 1991, U.K. protiv Francuske, Zahtev br. 44069/98, Presuda od 2. oktobra 2001. god.* i *Benderskiy protiv Ukrajine, Zahtev br. 22750/02, Presuda od 15. novembra 2007. god).*

Primenjive zakonske odredbe u vezi sa istragama i dokazima

Privremeni zakon o krivičnom postupku Kosova (Uredba UNMIK –a 2003/26) od 6. jula 2003. god.

51. Član 152. PZKPK

„…

(1) Pravila koja se odnose na dokaze izneta u ovom poglavlju primenjuju se u svim postupcima pred sudom, a kada je to propisano ovim Zakonom, primenjuju se i u postupku pred tužiocem i policijom.

(2) Sud može prema svom nahođenju da prihvati i uzme u razmatranje bilo koji prihvatljiv dokaz za koji smatra da je bitan i da ima dokaznu vrednost za određeni krivični postupak. Sud je ovlašćen da slobodno procenjuje sve podnete dokaze u cilju određivanja njihove važnosti ili prihvatljivosti.

(3) Sud može da odbije zahtev za izvođenje dokaza:

1) Ako je izvođenje takvog dokaza u cilju dodavanja drugim dokazima nepotrebno ili suvišno jer je materija opšte poznata;

2) Ako je činjenica koja bi bila dokazana nevažna za odluku ili je već dokazana;

3) Ako je dokaz potpuno neprikladan ili nedostupan; ili

4) Ako je predlog podnet u cilju odugovlačenja postupka;

„…

52. Član 153. PZKPK:

„…

(1) Dokaz dobijen kršenjem odredbi krivičnog postupka je neprihvatljiv kada to ovaj Zakon ili druge odredbe zakona izričito propisuje.

(2) Sud ne može da zasniva svoju odluku na neprihvatljivom dokazu.

…“

53. Član 154. PZKPK:

„…
(1) Sud odlučuje o prihvatljivosti dokaza na zahtev stranke ili po službenoj dužnosti.

(2) Stranka može da pokrene pitanje u vezi sa prihvatljivošću dokaza kada dokaz bude podnet sudu a posebno pri postupku potvrđivanja optužnice. Izuzetno, to pitanje može da bude pokrenuto i kasnije, u slučaju kada stranka nije bila upoznata sa tim u vreme kada je dokaz podnet, ili kada postoje druge opravdavajuće okolnosti. Sud može da zahteva da to pitanje bude pokrenuto u pisanom obliku. U slučaju kada ne postoji zahtev stranke, sud mora da donese odluku o prihvatljivosti dokaza po službenoj dužnosti ako se bilo kada u toku postupka javi sumnja oko legalnosti dokaza.

(3) Sud obrazlaže bilo koju svoju odluku koja se odnosi na prihvatljivost dokaza. Ako je rešenje o prihvatljivosti dokaza doneto u pretpretresnoj fazi postupka, protiv njega može da bude uložena posebna žalba tročlanom sudskom veću u roku od četrdeset osam sati od prijema rešenja.

(4) Neprihvatljiv dokaz biva isključen iz spisa i zapečaćen. Takav dokaz sud čuva odvojeno od ostalih spisa i dokaza. Isključeni dokaz ne može da bude pregledan ili korišćen u krivičnom postupku, osim u žalbenom postupku protiv rešenja o prihvatljivosti dokaza.

(5) U svim fazama postupka sud je dužan da obezbedi da nijedan neprihvatljiv dokaz, pozivanje na takav dokaz ili svedočenje u vezi sa njim, ne bude unet u spis, ili prezentovan na glavnom pretresu ili na saslušanjima pre glavnog pretresa.

(6) Dokaz koji je rešenjem proglašen neprihvatljivim može u kasnijoj fazi postupka rešenjem da bude proglašen prihvatljivim.
...“

54. Član 155. PZKPK:

„...

(1) Pri bilo kom ispitivanju ili saslušavanju, zabranjeno je:

1) Umanjivanje slobode okrivljenog da ima sopstveno mišljenje i da izrazi šta želi, lošim tretmanom, iscrpljivanjem, fizičkim ometanjem,
upotrebom narkotika, torturom, prinudom ili hipnozom;

2) Upućivanje okrivljenom pretnji merama koje nisu dozvoljene zakonom;

3) Nuđenje mogućnosti koje nisu predviđene zakonom; i

4) Umanjivanje memorije okrivljenog ili njegove/njene sposobnosti da shvati.

(2) Zabrana iz stava 1 ovog Člana primenjuje se bez obzira da li postoji saglasnost subjekta koji je podvrgnut ispitivanju ili saslušavanju.

(3) Ako je ispitivanje ili saslušavanje obavljeno uz kršenje stava 1 ovog Člana, nijedan zapisnik sa takvog ispitivanja ili saslušanja nije prihvatljiv.

„...

55. Član 156. PZKPK:

„...

(1) Iskaz okrivljenog dat policiji ili javnom tužiocu može da bude prihvatljiv dokaz na sudu samo ako je uzet u skladu sa odredbama

Članova 229. do 236. ovog Zakona. Takav iskaz može da bude upotrebljen da bi se osporio iskaz okrivljenog na sudu (Član 372. stav 2 ovog Zakona).

(2) Iskaz svedoka dat policiji ili javnom tužiocu može da bude prihvatljiv dokaz na sudu samo ako je okrivljenom ili odbrani data mogućnost da ga ospori ispitivanjem tog svedoka u toku krivičnog postupka.

...“

56. Član 176. PZKPK:

„...

(1) Sud u pisanom obliku nalaže traženje mišljenja veštaka na predlog javnog tužioca, odbrane ili po službenoj dužnosti. U naredbi su navedene činjenice koje treba sa budu ustanovljene ili procenjene veštačenjem, kao i osobe kojima se poverava veštačenje. Naredba se uručuje strankama“.

(2) Ako određena vrsta veštačenja spada u oblast stručnosti neke ustanove, ili veštačenja može da bude izvršeno u okviru određenog javnog organa, taj zadatak, a naročito ako je složen, poverava se po pravilu takvoj ustanovi, odnosno javnom organu. Stručna ustanova, odnosno javni organ određuje jednog ili više stručnjaka koji daju stručno mišljenje.“

(3) Ako sud imenuje veštaka, on po pravilu imenuje jednog veštaka, ali ako je zadatak komplikovan, imenuje dva ili više veštaka“.

(4) Ako sud ima određene veštake koji su trajno imenovani za određene stručne procene, drugi veštaci mogu da budu imenovani samo ako bi odlaganje bilo opasno, ili ako su stalni veštaci sprečeni da prisustvuju, ili ako druge okolnosti to zahtevaju“.

...“

57. Član 185. PZKPK:

„Ako u mišljenju veštaka ima protivurečenost ili nedostatka ili se pojavi razložna sumnja u vezi sa tačnosti predočenog mišljenja, a ti nedostaci ili

sumnja ne mogu da budu otklonjeni ponovnim saslušavanjem ovih veštaka, biće zatraženo mišljenje drugih veštaka“.

....“

58. Član 200. PZKPK:

„...

(1) Policija istražuje krivična dela i bez odlaganja preduzima sve mere u cilju sprečavanja prikrivanja dokaza.

(2) Čim policija sazna, bilo podnošenjem krivične prijave ili na neki drugi način, da postoji sumnja da je izvršeno krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti, bez odlaganja a najkasnije dvadesetčetiri sata od dobijanja informacije obaveštava javnog tužioca, a posle toga podnosi mu nove izveštaje i dodatne informacije čim je to moguće.

(3) Javni tužilac rukovodi i nadgleda rad sudske policije u pretpretresnoj fazi krivičnog postupka.

...“

59. Član 221. PZKPK:

„...

(1) Istraga se pokreće rešenjem javnog tužioca. Rešenje sadrži ime lica protiv koga se vodi istraga, vreme otvaranje istrage, opis radnje koji navodi elemente krivičnog dela, zakonski naziv krivičnog dela, okolnosti i činjenice koje opravdavaju razložnu sumnju da je izvršeno krivično delo, dokaze i informacije koji su već prikupljeni. Kopija rešenja o istrazi overena pečatom šalje se bez odlaganja pretpretresnom sudiji.

(2) Rezultat istražnih radnji (kao što je prikupljanje dokaza) sastavni je deo dosijea o istrazi.

(3) Istragu vodi i nadgleda javni tužilac.

(4) Javni tužilac može da preduzima istražne radnje ili da ovlasti sudsku policiju da preduzme istražen radnje u vezi sa prikupljanjem dokaza.

...“

60. Član 254. PZKPK:

„...

(1) Javni tužilac ili sud mogu da narede uviđaj ili rekonstrukciju događaja na licu mesta da bi se ispitali prikupljeni dokazi ili razjasnile činjenice koje su važne za krivični postupak.

(2) Uviđaj ili rekonstrukciju vodi sudija, javni tužilac ili policija. Javni tužilac i policija mogu da izvrše uviđaj ili rekonstrukciju zbog svojih sopstvenih saznanja koja bi im pomogla u određivanju verodostojnosti ili otkrivanju činjenica, ali u takvom slučaju, ako o tome nije obavešten okrivljeni ili njegov branilac, rezultati su neprihvatljivi za sud. Javni tužilac može da ponovi takav uviđaj ili rekonstrukciju uz obaveštenje, kako to zahteva ovaj Član. U tom slučaju su rezultati prihvatljivi.

(3) Okrivljeni i njegov/njen branilac imaju pravo da budu prisutni pri uviđaju ili rekonstrukciji na licu mesta.

(4) Rekonstrukcija se obavlja ponovnim postavljanjem činjenica i situacija u okolnosti u kojima se na osnovu prikupljenih dokaza događaj dogodio. Ako su činjenice ili situacije predstavljene različito u svedočenjima pojedinih svedoka, rekonstukcija događaja se po pravilu izvodi odvojeno sa svakim svedokom.

(5) U toku rekonstrukcije događaja mora da se vodi računa da se ne prekrši zakon I red, da se ne povredi javni moral ili da ne dođe do ugrožavanja života i zdravlja ljudi.

(6) Prilikom obavljanja uviđaja ili rekonstrukcije događaja na licu mesta može da se koristi pomoć specijalista sudske medicine, saobraćaja i specijalista iz drugih oblasti u cilju zaštite ili opisa dokaza, obavljanja neophodnih merenja I snimanja, skiciranja ili prikupljanja drugih informacija.

(7) Veštak takođe može da bude pozvan da učestvuje u uviđaju ili rekonstrukciji na licu mesta ako javni tužilac ili sud smatra da je njegovo/njeno prisustvo korisno.

...“

61. Član 387. PZKPK:

„…

(1) Sud zasniva svoju presudu samo na činjenicama i dokazima koji su razmatrani na glavnom pretresu.

(2) Sud je dužan da savesno oceni svaki dokaz pojedinačno i u vezi sa ostalim dokazima i da na osnovu takve ocene izvede zaključak da li je neka činjenica utvrđena.

…“

Prihvatljivost zahteva

62. Kako bi mogao da presudi u vezi sa zahtevom podnosioca, Sud unapred mora da oceni da li je podnosilac ispunio sve uslove prihvatljivosti koji su predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

63. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac ovlašćena stranka u smislu člana 113.7. Ustava u kojem se navodi: *„pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom“*. U ovom slučaju, zahtev je Sudu podnet od strane pojedinca.

64. Osim toga, podnosilac, u skladu sa članom 49. Zakona, mora da podnese zahtev u roku od 4 meseca nakon konačne sudske odluke. Dana 22. juna 2012. god. Vrhovni sud je doneo presudu Pkl. br. 70/2012, dok je podnosilac primio presudu 26. jula 2012. god. Podnosilac je podneo zahtev Sudu 23. avgusta 2012. god. Dakle, podnosilac je ispoštovao potrebni rok za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.

65. Pored toga, Vrhovni sud se smatra kao „sud poslednjeg stepena da rešava pitanje u ovom krivičnom postupku“. Kao rezultat toga, Sud takođe utvrđuje da je podnosilac iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva prema zakonu na Kosovu.

66. Konačno, član 48. Zakona određuje: *„Podnosilac zahteva je dužan da jasno naglasi koja to prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori“*. U tom smislu, Sud primećuje da podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Pkl. br. 70/2012 kojom navodi, da su njegova prava zagarantovana

članom 31 [Pravo na čestito i nepristrasno suđenje] Ustava i članom 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP i članom 10. Univerzalne Deklaracije za Ljudska Prava bila prekršena. Dakle, podnosilac je ispunio i ovaj uslov.

67. Podnosilac zahteva, kao ovlašćena stranka je ispoštovao i sve potrebne rokove za podnošenje zahteva Sudu, Sud zaključuje da je podnosilac ispunio sve zahteve prihvatljivosti.

Meritum

68. Pošto je podnosilac ispunio sve proceduralne uslove za prihvatljivost, Sud mora da ispita meritum žalbe podnosioca.

69. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud primećuje da navod podnosioca ima veze sa načinom tretiranja dokaza u postupku protiv njega. Glavni navod podnosioca zahteva ima veze sa stalnim odbijanjem redovnih sudova da ovlaste jedno dodatno veštačenje da proveri doprinos tehničkih i putnih faktora udesa. Međutim, ovaj navod, isto tako uključuje šire pitanje ocene dokaza u celini. Konkretno, Sud primećuje da izveštaj veštaka čini dominantnu osnovu za osudu podnosioca zahteva. Kao takav, izveštaj stručnjaka je bio u potpunosti zasnovan na izveštaju policije, skica i fotografija koje su uzete sa lica mesta pre uključivanja Javnog tužioca. Ovaj kompleks elemenata, koji se odnose na tretiranje dokaza od strane sudova, pokreće pitanje pravičnosti postupka.

70. U tom smislu, Sud navodi da je podnosilac zahtevao od redovnih sudova da ispitaju dodatne dokaze, zato što bi to, po njegovom mišljenju, bilo relevantno i ubedljivo za pravilno utvrđivanje njegove krivice ili nevinosti. Prema podnosiocu, dokaz koji treba da se izvede se odnosi na deo odgovornosti drugih aktera u saobraćajnoj nesreći, a posebno na brzinu vozila koje je pogođeno od strane vozila podnosioca, kao i tehnički pregled vozila koje je podnosilac vozio tog dana. Ovo je zahtevao podnosilac na osnovu iskaza saobraćajnog veštaka, prema kojem su postojala tri faktora koji su doprineli saobraćajnoj nesreći: ljudski faktor, faktor puta i faktor vozila.

71. U ovom slučaju, podnosilac zahteva je bio uključen u udesu od četiri automobila, dana 21. maja 2009. god. automobilom koji je on vozio, koji je bio jedan od automobila uključenih u ovom udesu, u kojem je jedna osoba umrla kao rezultat povreda zadobijenih u saobraćanom udesu. U svojoj optužnici, Okružni javni tužilac, navodi da je podnosilac zahteva prekršio Krivični zakon, kao što sledi: „Ko god prekrši zakon o javnom saobraćaju i ugrozi javni saobraćaj, život ljudi ili imovinu u većem obimu

[...]“ (vidi član 297. stav 5 u vezi sa stavom 1-3 [Ugrožavanje javnog saobraćaja] Krivičnog zakona Kosova).

72. U tom pogledu, Sud primećuje da Okružni javni tužilac snosi teret dokazivanja van razumne sumnje, da je 21. maja 2009. god. podnosilac zahteva: 1) prekršio javne saobraćajne zakone; 2) da je ovo kršenje ugrozilo javni saobraćaj ili ljudske živote ili imovinu, i; 3) da je kršenje bilo više nego jedno lakše kršenje. Podnosilac zahteva, međutim, ne treba ništa da dokaže, jer se pretpostavlja da je nevin za optužbe sve dok i ukoliko Okružni javni tužilac ne dokaže da je on kriv van razumne sumnje za sva tri elementa njegove optužbe. (vidi član 3. Privremenog Zakona o Krivičnom Postupku Kosova).

73. U ovom slučaju, Sud primećuje iz spisa predmeta da se nijedan očevidac udesa ne seća šta se dogodilo 21. maja 2009. god. Ovo je potvrđeno iz zapisnika sa izjavama oštećenih stranaka.

a) Oštećena stranka D.B. je izjavila *„Ne sećam se momenta kada se nesreća dogodila, ja nisam video ko me je udario. Posle sudara, izgubio sam svest, ne sećam se ničega“.*
b)H.R. je saslušan kao svedok, iako nije bio prisutan kada se nesreća dogodila.
c) Oštećena stranka B.B. je izjavila „Ne sećam se ničega zato što sam izgubio svest i svest mi se povratila u bolnici“.
d) Oštećena stranka V.B je izjavila „Ne sećam se kako je došlo do udesa, i ne znam u kojoj traci puta smo mi vozili. Ja se samo sećam momenta nakon udesa“.
e) Oštećena stranka I.H. je izjavila da „I.H. ne zna da li je vozilo, koje ga je udarilo, vozilo veoma brzo, ali on/ona je čuo da je brzo vozio. I.H. je takođe naveo u zapisniku da on/ona se ne seća kako se događaj dalje odvijao nakon što je njegovo vozilo uradeno“.

74. Sud dalje primećuje da saobraćajni veštak, imenovan od strane redovnih sudova, nije nikad pregledao nijedno od vozila, uključujući i ono koje je vozio podnosilac zahteva, koje je uključeno u ovom udesu. On takođe nije ispitao uslove puta gde se nesreća dogodila. Sudski saobraćajni veštak je samo ispitao izveštaj policije koji su pripremili nekoliko dana nakon što se udes dogodio.

75. Pored toga, Sud primećuje iz spisa predmeta da je saobraćajni veštak posvedočio tri faktora koji mogu da doprinesu uzroku saobraćajnog udesa: (1) ljudski faktor; (2) faktor puta; i (3) faktor vozila. On se složio da nije ispitao ni faktor puta ili faktor vozila, iako je dao mišljenje koje je dovelo do nalaza van razumne sumnje da je ponašanje tokom vožnje

podnosioca 21. maja 2009. god. prekršilo zakone javnog saobraćaja i da je njegovo ponašanje „[...] u velikoj meri [...] “bio neposredan uzrok nesreće i smrti jedne osobe uključene u udesu“.

76. Sud dalje primećuje da je podnosilac zahteva stalno i blagovremeno tražio od redovnih sudova da dozvole još jednog veštaka da ispita vozila, putne uslove i policijske izveštaje i da nakon toga da svoje mišljenje u vezi sa uzrokom udesa ili da li je bilo više uzroka koji su doprineli uzroku nesreće. Ovaj zahtev je podnet od strane podnosioca zahteva u cilju utvrđivanja da li je neko vozilo, koje je bilo uključeno, imalo mehaničkih kvarova koji bi izazvali da ne-funkcionisanje na pravilan način u trenutku udesa. Ako su automobili ili putni uslovi stvorili uslove čineći nemogućim ili težim da kontrolišu automobile, ovaj dokaz, prema podnosiocu zahteva, bi bio faktor u određivanju da li je on mogao da kontroliše uslove koji su doveli do nesreće. Ako on nije mogao da kontroliše te uslove, to će biti važan faktor za sud da razmotri u odlučivanju da li je Okružni javni tužilac dokazao van svake razumne sumnje da je podnosilac zahteva bio odgovoran „u velikom obimu“ za saobraćajni udes koji je izazivao. (vidi Presuda Vrhovnog suda, Pkl. br. 70/2012).

77. Sud, međutim, primećuje da je u odgovoru na zahtev podnosioca, Sud zaključio da je sud imao dovoljno dokaza i neuzimajući u obzir stanje automobila ili uslova na putu i ne dajući ikakvog razloga za ovaj zaključak. (vidi presudu Okružnog suda P. br 485 /09).

78. Slično tome, Sud primećuje da,Vrhovni sud priznajući da je saobraćajni veštak svedočio da je klizanje vozila podnosioca zahteva, na dan udesa, moglo da bude prouzrokovano usled kvara kočionog sistema, zaključuje da je mišljenje sudskog veštaka bilo pravedno, nepružajući bilo kakve detaljne razloge o svom zaključku. (vidi Presudu Vrhovnog suda, Zahtev br. 134/2011).

79. Vrhovni sud dalje nalazi da može da se imenuje još jedan veštak ili da može da se obavi još jedno super veštaćenje u slučaju suprotnosti mišljenja stručnjaka ili opravdane sumnje o tačnosti datog mišljenja u skladu sa članom 152. stav 3 PZKPK, koji određuje da: *„Sudmože da odbije zahtev za izvoženje dokaza:1) ako je izvođenje takvog dokaza u cilju dodavanja drugim dokazima nepotrebno ili suvišno jer je materija opšte poznata; 2) ako je činjenica koja bi bila dokazana nevažna sa odluku ili je već dokazana;3) ako je dokaz potpuno neprikladan ili nedostupan; ili 4) ako je predlog podnet u cilju odugovlačenja postupka.*

80. U tom smislu, pitanje pred ovim Sudom je da li su u ovom kontekstu Sud, i Vrhovni sud izvršili kršenje ustavnog prava podnosioca „[...] da ispituje svedoke i da traži obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i drugih lica koja mogu razjasniti dokaze“. Međutim , ovaj Sud ne može, i neće pokušati da utvrdi da li na osnovu zakona ili dokaza, postoji dovoljno dokaza da se proglasi podnosilac krivim za zločin. Sud će samo pokušati da odgovori da li su redovni sudovi na proceduralni način prekršili prava podnosioca zahteva u skladu sa Ustavom.

81. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 31 [Pravo na čestito i nepristrasno suđenje] Ustava, koji u relevantnom delu predviđa:

> „4 *Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice“.*
>
> I član 6 [Pravo na pravično suđenje] EKLJP koji, u relevantnom delu, predviđa:
>
> *“3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava: da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;*

82. Sud primećuje da se član 6 (3.d) sastoji od tri posebna elementa, i to: a) pravo da ospori svedoke za tužilaštvo (ili da ispita druge dokaze dostavljene od strane tužilaštva u prilog njihovom slučaju) b) pravo da u određenim okolnostima pozove svedoka prema izboru da svedoči na suđenju, odnosno svedoka odbrane i c) pravo da ispituje svedoke tužilaštva pod istim uslovima kao što je ispitaoisvedoke odbrane.

83. Štaviše, što se tiče elemenata koji se odnose na razmatranje dokaza od strane sudova, Sud primećuje da, iako prihvatanje nezakonito dobijenih dokaza samo po sebi ne krši član 6., međutim, ESLJP je odlučio u slučaju Schenk (vidi Schenka protiv Švajcarske, 12. jula 1988. god.) da ovo može dovesti do nepravednosti o činjenicama određenog slučaja.

84. U tom smislu, u slučaju Vidal (vidi Vidal protiv Belgije, Zahtev br. 12351/86, Presuda od 22. aprila 1992. god), je bilo navoda da zbog propusta da se pozovu četiri svedoka odbrane koje je Vidal tražio, Apelacioni sud u Belgiji ga je lišio jedinih sredstva za određivanje njegove nevinosti.U konkretnom slučaju, podnosilac zahteva je prvobitno bio oslobođen nakon što je nekoliko svedoka saslušano. Kada

je Apelacioni sud zamenio kaznu, nije imao nove dokaze; osim usmenih izjava podnosioca zahteva i zatvorenika, svoju odluku je zasnovao isključivo na dokumentima iz spisa slučaja. ESLJP je zaključio da *„Kao opšte pravilo, Nacionalni sud treba da oceni dokaze pred njima, kao i važnost dokaza koje okrivljeni zahteva da izvede. Preciznije, član 6. stav (d) (član 6-3-d) ostavlja njima, ponovo kao opšte pravilo, da ocene da li je prikladno da pozovu svedoke u „autonomnom“ smislu te reči date u sistemu Konvencije; da „ne zahteva prisustvo i saslušanje svakog svedoka u ime optuženog: njegov glavni cilj, kao što se vidi iz reči "pod istim uslovima“ je puna 'jednakost sredstava 'u ovom slučaju“. Briselski žalbeni sud nije saslušao nijednog svedoka, bilo za tužilaštvo ili za odbranu pre nego što je doneo presudu. Koncept 'jednakosti sredstava 'ne iscrpljuje sadržaj stava 3 (d) člana 6 (član 6-3-d, a ni stava 1 (član 6-1), čija fraza predstavlja jedan zahtev među mnogim drugim. Zadatak Evropskog suda je da utvrdi da li su postupci u pitanju, posmatran u celini, bili pravični shodno stavom 1 (član 6-1).*

85. ESLJPje dalje utvrdio da: *„Jepodnosilac prvo bio oslobođen nakon što je nekoliko svedoka saslušano. Kada su žalbene sudije zamenili kaznu, nisu imali nikakve nove dokaze; osim usmenih izjava dvoje okrivljenih (u Liege) ili jedinog preostalog okrivljenog (u Briselu). Oni su svoju odluku zasnovali samo na dokumentima iz spisa predmeta. Štaviše, Briselski žalbeni sud nije pružio razloge za odbijanje, koje se jednostavno podrazumeva, podneska za pozivanje g. Scohy, g. Bodart, g. Dauphin i g. Dausin kao svedoka. Da budemo sigurni, nije dužnost Suda da izražava mišljenje o važnosti pruženih i odbijenih dokaza, a ni da pruža mišljenje uopšte o krivici ili nevinosti g. Vidal, ali potpuna tišina presude od 11. decembra 1985. u vezi sa pitanjem nije u skladu sa konceptom pravičnog suđenja koje je osnova člana 6 (člana 6). To je upravo tako, zato što je Briselski žalbeni sud povećao kaznu, koja je doneta 26. oktobra 1984. god. zamenjujući četiri godine za tri godine, a da pritom nije obustavio kaznu, kao što je delovao žalbeni sud Liage. Ukratko, pravo na odbranu je bilo ograničeno u tolikoj meri u ovom slučaju da podnosilac nije imao pravično suđenje. Samim tim, došlo je do kršenja člana 6 (član 6)“.*

86. Štaviše, u slučaju V.D. (vidi V.D. protiv Rumunije, Zahtev br. 7078/02, presuda 28. juna 2010) jedan građanin Rumunije je osuđen na deset godina zatvora zbog silovanja, incesta na pet godina i šest meseci za oružanu pljačku. Odluka je zasnovana uglavnom na izjavama datim u seoskoj policiji od strane bake podnosioca i njenog suseda. Odluka je takođe zasnovana na izjavama pet indirektnih svedoka i na forenzičkom medicinskom izveštaju koji ne uključuje test DNK, uprkos zahtevu podnosioca. Sud je doneo presudu bez saslušanja, a da nije saslušao

izjavu jednog svedoka odbrane kojeg je podnosilac tražio da se ispita, pošto se svedok nije pojavio kada je bio pozvan, i bez bilo kojeg uzetog otiska sa lica mesta navedenog zločina.

87. U ovom slučaju, ESLJP je utvrdio da: „DNK test bi barem potvrdio verziju žrtve događaja i obezbedio bi V.D. značajne informacije u cilju ugrožavanja pouzdanosti priče. Međutim, sudovi nisu odobrili nijedan takav test“. ESLJP je dalje zaključio da *„je bilo i drugih nedostataka u istrazi sprovedenoj 1. aprila 2001. god., uključujući i neuspeh policije da pronađe bilo koje tragove napada na licu mesta.“* Shodno tome, ESLJP je zaključio da je došlo do kršenja člana 6 (1) i (3.d) ESLJP. U ovom slučaju, V.D. nije pružena mogućnost da brani svoj slučaj i njegova osuda je bila zasnovana uglavnom na izjavi koju je dala žrtva, koja mu nije bila pročitana ni u jednom trenutku za vreme postupka. Niti je bilo koji drugi korak preduzet da mu se omogući da ospori izjave žrtve i njen kredibilitet.

88. Takođe, u slučaju Elsholz (Elsholz protiv Nemačke, Zahtev br. 25735/94, Presuda od 13. jula 2000. god), ESLJPje utvrdio da *„[...] zbog nedostatka dokaza fiziološkog veštaka i okolnosti da Regionalni sud nije sproveo dalju raspravu, iako po mišljenju Suda, žalba podnosioca je pokrenula pitanje činjenica i zakona koji se ne mogu adekvatno rešiti na osnovu pisanog materijala raspoloživog u Regionalnom sudu, postupak uzet kao celina, ne ispunjava zahteve za pravično i javno suđenje u smislu člana 6. Time je došlo do kršenja ove odredbe“.*

89. Nakon gore navedenih, Sud primećuje da princip „Jednakost oružja“ zahteva da se svakoj stranki pruža razumna prilika da predstavi svoj slučaj pod uslovima koji ne ga stavljaju u značajan nepovoljan vis -a -vis sa drugom strankom. Iako ne postoji konačna definicija o tome šta su minimalni zahtevi „jednakosti oružja“, mora postojati adekvatna proceduralna garancija koja odgovara prirodi slučaja i odgovara onome što je u pitanju između stranaka. Ovo može da uključi mogućnosti izvođenja dokaza.

90. U vezi sa ovim, Sud primećuje da odbijanje suda da imenuje veštaka, da sasluša svedoka ili da prihvati i druge vrste dokaza u određenim okolnostima čini postupak nepravedan, osim ako su takva ograničenja u skladu sa principom 'jednakost sredstva'potpuna primena koja je suštinska svrha člana 6 (3) (d), kao i člana 31. Ustava.

91. Dalje, osobe koje navode kršenje člana 6 (3) (d) moraju da dokažu ne samo da im nije bilo dozvoljeno da pozovu određenog svedoka, i da je saslušanje svedoka bilo apsolutno neophodno kako bi se utvrdila istina i

da propust da se ne sasluša svedok uskraćuje prava na odbranu i pravičnost postupka u celini.

92. Sud primećuje da su u ovom slučaju redovni sudovi zaključili da je podnosilac kriv za počinjeno krivično delo prema članu 297. stav 5 u vezi sa stavom 1. PKZK, oslanjajući se isključivo na iskazu oštećene stranke, izveštaju saobraćajnog veštaka, veštačenju forenzika o povredama izazvanih povređenim licima i izveštaju obdukcije o preminulom koji je predložio tužilaštvo.

93. Što se tiče dozvoljenosti podnosioca da pozove određenog svedoka, Sud primećuje da, nakon razmatranja saobraćajnog veštaka, podnosilac je postavio pitanje obavljanja „super veštačenja“, odnosno imenovanja veštaka vozila. Međutim, ovo je odbijeno, jer su sudovi *smatrali da izveštaj saobraćajnog veštaka i dato objašnjenje od strane saobraćajnog veštaka su bili dovoljni za utvrđivanje činjeničnog stanja“* i da se ovde nije radilo o *„slučaju kontradiktornih mišljenja veštaka ili razumne sumnje na tačnost datog mišljenja“*. Sud, međutim, primećuje da je postojalo samo jedno mišljenje veštaka na kojem je sud zasnovao svoju procenu. Dakle, pitanje kontradiktornih stavova ne može da se pokrene.

94. Sud, dalje, primećuje da je podnosilac zahteva smatrao svedočenje saobraćajnog veštaka dovoljnim za utvrđivanje činjeničnog stanja, jer su prema svedočenju saobraćajnog veštaka, postojala tri faktora koji doprinose saobraćajnim nesrećama: ljudski faktor, faktor puta i faktor vozila. Međutim, saobraćajni veštak je u svom izveštaju utvrdio samo ljudski faktor i prema podnosiocu zahteva to bi bilo relevantno i ubedljivo da pravilno utvrdi njegovu krivicu ili nevinost, da utvrdi, takođe, i druga dva faktora, odnosno faktora puta i faktor vozila.

95. U tom smislu, Sud takođe primećuje da član 185. PZKPK predviđa da: *„Ako u mišljenju veštaka ima protivrečnosti ili nedostatka ili se pojavi razložna sumnja u vezi sa tačnosti predočenog mišljenja, a ti nedostaci ili sumnja ne mogu da budu otklonjeni ponovnim saslušanjem ovih veštaka, biće zatraženo mišljenje drugih veštaka“*. Ova odredba sa rečju *bićeo*bavezuje Sud da traži drugog veštaka, ako su kriterijumi ispunjeni. Što se tiče pitanja da li su kriterijumi ispunjeni ili ne, Sud takođe primećuje da je saobraćajni veštak sam izjavio da bi tehnički faktor zaista bio relevantan faktor, ali takav faktor ne može da se utvrdi zato što nije izvršena istraga vozila. Štaviše, Sud takođe primećuje da član 176. PZKPK predviđa mogućnost imenovanja jednog ili više veštaka ukoliko je stručna analiza komplikovana ili ako druge okolnosti to zahtevaju.

96. Kad bi super veštačenje bilo naređeno od strane redovnih sudova, ono bi moglo da potvrdi prvobitni izveštaj saobraćajnog veštaka ili da potvrdi verziju podnosioca da je bilo i drugih faktora koji su uključeni u osnovni uzrok saobraćajne nesreće.

97. Osim toga, Sud primećuje da saobraćajni veštak zasniva svoje mišljenje samo na spisima slučaja, kao što su skice i foto dokumenata sa lica mesta nesreće i na izjavama saslušanih svedoka i nije formirao svoje nezavisno mišljenje.

98. Sud dalje primećuje da je još jedna garancija PZKPK za obezbeđivanje prava na pravično suđenje i za utvrđivanje činjeničnog stanja, predviđena članom 254. PZKPK: *„Javni tužilac ili sud mogu da narede uviđaj ili rekonstrukciju događaja na licu mesta da bi se ispitali prikupljeni dokazi ili razjasnile činjenice koje su važne za krivični postupka. Okrivljeni i njegov/njen branilac imaju pravo da budu prisutni pri uviđaju ili rekonstrukciji na licu mesta.Rekonstrukcija se obavlja ponovnim postavljanjem činjenica i situacija u okolnosti u kojima se na osnovu prikupljenih dokaza događaj dogodio. Ako su činjenice ili situacije predstavljene različito u svedočenjima pojedinih svedoka, rekonstrukcija događaja se po pravilu izvodi odvojeno sa svakim svedokom.Prilikom obavljanja uviđaja ili rekonstrukcije događaja na licu mesta može da se koristi pomoć specijalista sudske medicine, saobraćaja i specijaliste iz drugih oblasti u cilju zaštite ili opisa dokaza, obavljena neophodna merenja i snimanja, skiciranja ili prikupljanja drugih informacija.* Međutim, Sud primećuje da redovni sudovi nisu naredili rekonstrukciju kako bi se razjasnile činjenice koje su bile važne za krivični postupak.

99. Pored toga, što se tiče prihvatanja nezakonito dobijenih dokaza koji mogu dovesti do nepravednosti o činjenicama određenog slučaja, Sud primećuje da član 200.2 PZKPK predviđa: *„Čim policija sazna, bilo podnošenjem prijave ili na neki drugi način da postoji sumnja da je izvršeno krivično delo koje se goni po službenoj dužnosti, bez odlaganja a najkasnije dvadesetčetiri sata od dobijanja informacije obaveštava javnog tužioca, a posle toga podnosi mu nove izveštaj i dodatne informacije čim je to moguće.* To je učinjeno zbog toga što PZKPK, član 200.4 obavezuje javnog tužioca da upravlja i nadgleda rad sudske policije u pretpretresnoj fazi krivičnog postupka. Sud, takođe, primećuje da član 221.4 predviđa direktan angažman javnog tužioca: *„Javni tužilac može da preduzima radnje ili da ovlasti sudsku policiju da preduzima istražne radnje u vezi sa prikupljanjem dokaza“.*

100. U tom smislu, Sud nema nijedan dokaz u spisima da je policija delovala u skladu sa članom 200,2, odnosno da je obavestila javnog tužioca u roku od 24 časa od prijema informacije za jedno krivično delo ili da li je javni tužilac nadgledao istražne radnje, posebno nakon što je nesreće bila fatalna. Sud primećuje da je policija prikupila dokaze 21. maja 2009. god., na dan saobraćajnog udesa, i uzeo je izjavu svedoka. Dana 1. juna 2009. god., policija je podnela slučaj Okružnom javnom tužiocu u Prištini. (*vidi* stav 15 i nastavak ove Presude). Sud primećuje da je policajac, D.B. koji je neutvrđenog datuma, sastavio izveštaj o istrazi saobraćajne nesreće: *„U vezi sa slučajem, Opštinski javni tužilac je bio obavešten, dežurni Tužilac D.H , koji nije posetio lice mesta, ali je bio ovlašćen da preduzima istražne radnje [...].* Međutim, Sud nema dokaza da je to urađeno.

101. Sud dalje primećuje, na osnovu spisa predmeta, da je jedini dokaz koji je bio preduzet kroz nalog Suda i na zahtev Tužioca, bio saobraćajni veštak.

102. Pored toga, Sud primećuje da je Okružni javni tužilac samo 4. septembra 2009. god. doneo odluku da pokrene istragu za potrebe obezbeđivanja dokaza u skladu sa članom 221.1 PZKPK koji predviđa:"*Istraga se pokreće rešenjem Javnog tužioca. Rešenje sadrži ime lica protiv koga se vodi istraga, vreme otvaranja istrage, opis radnje koji navodi elemente krivičnog dela, zakonski naziv krivičnog dela, okolnosti i činjenice koje opravdavaju razložnu sumnju da je izvršeno krivično delo, dokaze i informacije koji su već prikupljeni. Kopija rešenja o istrazi overena pečatom šalje se bez odlaganja pretpretresnom sudiji.*Ova akcija je preduzeta nakon tri (3) meseca i nakon što policija već prikupila dokaze. Sud primećuje da je posle ove odluke, jedini dokaz koji je obezbeđen, bio uzimanje izjava od stranaka uključenih i zahtev za saobraćajnog veštaka. Bez obzira na to, redovni sudovi su takođe uzeli u obzir prikupljanje dokaza od strane policije, koje je učinjeno kao što je gore navedeno, bez direktnog nadzora Javnog tužioca (*vidi raspravu 18. novembra 2010*) i kao što se može videti iz spisa, bez obaveštenja podnosioca od strane policije ili javnog tužioca u vezi sa o dokazima koji su prikupljeni.

103. U tom smislu, na osnovu člana 153. PZKPK: *„Dokaz dobijen kršenjem odredbi krivičnog postupka je neprihvatljiv kada to ovaj Zakon ili druge odredbe zakona izričito propisuje„* i *„Sud ne može da zasniva svoju odluku na neprihvatljivom dokazu"*. Bez obzira na to, redovni sudovi su uzeli u obzir sve gore navedene dokaze prilikom odlučivanja krivice podnosioca zahteva.

104. Sud smatra da način na koji su se razmotrili dokazi u slučaju podnosioca zahteva, pokazuje kompleks odluka koje su međusobno osnažuju u njihovom uticaju na pravičnost suđenja podnosioca zahteva. Prvo, redovni sudovi su uporno odbijali da odobre dodatnu veštačenje u vezi sa faktorima koji su doprineli nesreći. Drugo, redovni sudovi su ovo odbijanje opravdali na osnovu toga zato što je situacija bila dovoljno jasna njima na osnovu postojećeg ekspertskog izveštaja. Međutim, izveštaj gore navedenog veštaka je bio zasnovan na policijskom izveštaju, skici i fotografiji, bez postupka od strane veštaka da svojim naporima potvrdi informacije sadržane u policijskim izveštajima. Validnost policijskih izveštaja, takođe nisu potvrđeni u bilo kojoj fazi postupka od strane ovlašćenog sudskog službenika ili suda. Postavlja se pitanje u kojoj meri je podnosilac zahteva ikada u bilo poziciji da ospori sadržaj policijskih izveštaja, čak i ako je on bio u stanju da ospori izveštaj veštaka zasnovanih na ovim policijskim izveštajima.

105. U svetlu ovih nedostataka u tretiranju dokaza u slučaju podnosioca zahteva, Sud smatra da, kada se posmatra pravičnost krivičnog postupka u slučaju podnosioca zahteva, kao celine, ne može se reći da je imao koristi od „pravičnog suđenja“ u smislu člana 6. EKLJP i člana31. Ustava.

106. Shodno tome, Sud smatra da je pravo na pravično i nepristrasno suđenje koje je zagarantovano članom 31. Ustava i članom 6. EKLJP bilo prekršeno, zato što neuspeh da se dozvoli zahtev podnosioca za dodatno veštačenje, krši pravo na odbranu i pravičnost postupka kao celine i podnosilac je lišen prilike da istakne argumente u svojoj odbrani, pod istim uslovima kao tužilaštvo.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je na sednici održanoj 24. januara 2013. god.

I. PROGLASIO jednoglasno zahtev prihvatljivim;

II. UTVRĐUJE većinom da je bilo kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima;

III. PROGLAŠAVA većinom nevažeću presudu Vrhovnog suda Kosova Pkl. br. 70/2012 od 22. juna 2012. god.;

IV. VRAĆA većinom presudu Vrhovnog suda Kosova na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda;

V. DOZVOLJAVA većinom privremenu meru do vremena kada Vrhovni sud Kosova ponovo odluči o pitanju prema *ratiodecidendi* ovog Suda.

VI. OSTAJE posvećen ovom pitanju u očekivanju sprovođenja tog naloga;

VII. NALAŽE da se ova presuda dostavi strankama i u skladu sa članom 20. stavom 4 Zakona da se objavi u Službenom listu; i

VIII. PROGLAŠAVA da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudije Altay Suroy, Almiro Rodrigues i Snezhana Botusharova ovoj presudi prilažu njihovo zajedničko suprotno mišljenje da bi se objavilo uz istu.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

Zajedničko suprotno mišljenje
sudije Altay Suroy, Almiro Rodrigues, i Snezhana Botusharova
Slučaj br. KI 78/12
Podnosilac zahteva
Bajrush Xhemajli
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pkl. Br. 70/2012, od 22. juna 2012. god.

1. Imamo u vidu presudu većine sudija Ustavnog suda (u daljem tekstu "većina"). Međutim, mi se ne možemo složiti sa tim iz razloga koji slede.

Predmet zahteva

2. Podnosilac zahteva se žali na pravičnost suđenja u kojem je osuđen za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja. Podnosilac zahteva navodi da je krivično suđenje u njegovom slučaju prekršilo član 31 Ustava Kosova i član 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (EKLJP).

3. Konkretno, podnosilac zahteva tvrdi da su redovni sudovi odbili njegov zahtev da naredi dopunsko veštačenje u određenim okolnostima saobraćajne nesreće u kojoj je on bio uključen. Podnosilac navodi da su redovni sudovi, odbijajući ovaj zahtev, prekršili njegovo pravo na pravično suđenje. Naročito, podnosilac zahteva tvrdi da on nije imao koristi od "ravnopravnosti stranka" sa tužilaštvom u njegovom suđenju, kao što se zahteva za pravično suđenje, jer su Okružni i Vrhovni sud odbili da preduzmu dodatno veštačenje.

4. Napominjemo da podnosilac zahteva, tokom različitih sudskih postupaka u njegovom slučaju, nije istakao nikakvu zabrinutost o kršenju pravila dokaza što bi uticalo na prihvatljivost dokaza od strane Okružnog i Vrhovnog suda. Mi smatramo da je većina proširila svoje razmatranje izvan zahteva da uključi raspravu o validnosti dokaza na koje su se oslonili Okružni i Vrhovni sud. Po našem mišljenju, ova rasprava je izvan okvira zahteva i stoga van slučaja pred Ustavnim sudom.

5. Pored toga, nije uloga Ustavnog suda da oceni prihvatljivost dokaza u krivičnim suđenjima, već treba da se ograniči na razmatranje krivičnih postupaka u celini za njihovu usklađenost sa pravom na pravično suđenje.

Što se tiče činjenica uopšte

6. Mi smatramo da postoje činjenični elementi u spisu predmeta, dostavljeni od strane podnosioca zahteva koji se ne odražavaju u potpunosti u presudi većine, ali koji bi mogli da dovedu do različitih zaključaka. Dakle, mi navodimo činjenice slučaja ponovo, kao što nam se čine iz spisa slučaja.

Što se tiče optužnice

7. Podnet Zahtev izvire iz saobraćajne nesreće koja se dogodila u drumskom saobraćaju dana 21. maja 2009. god. oko 08:30, podnosilac zahteva je vozio svoje službeno vozilo, Nissan Terrano, od Prištine do svog radnog mesta u Uroševcu. On je bio sam u vozilu. Tek van Prištine, na Veterniku, podnosilac zahteva se uključio u saobraćajnoj nesreći u kojoj su bila uključena još tri druga vozila. Jedan vozač drugog vozila je poginuo, dok su nekoliko drugih putnika vozila pretrpeli teške telesne povrede.

8. Kako se izveštava, policija je prikupila dokaze na lice mesta, uključujući fotografisanje vozila, njihove relativne pozicije nakon saobraćajne nesreće i oznake na površini puta, kao i izradu skice lica mesta. U narednim danima, policija je prikupila izjave od raznih osoba uključenih u saobraćajnoj nesreći, u najvećoj mogućoj meri s obzirom na njihovo zdravstveno stanje. Broj svedoka, uključujući podnosioca zahteva, ostali su bez svesti u bolnici tokom raznih vremenskih perioda, od nedelju dana do nekoliko nedelja, kao rezultat njihovih povreda.

9. Dana 14. oktobra 2009. god. veštak saobraćaja imenovan od strane Okružnog javnog tužioca, podneo je izveštaj zasnovan na dokazima koje je prikupila policija. Izveštaj veštaka za saobraćaj je detaljno izneo uzroke saobraćajne nesreće, ocenio je brzine i relativne pozicije na putu vozila koja su bila uključena, te je identifikovao radnje podnosioca zahteva kao uzrok saobraćajne nesreće.

10. Dana 24. novembra 2009. god., Javni tužilac je podneo optužnicu protiv podnosioca zahteva za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, iz stava 5. člana 297. Privremenog krivičnog zakona Kosova (PKZK).

11. Dana 1. marta 2010. god., ova optužnica je potvrđena od strane Okružnog suda u Prištini (Ka. br. 438/09).

12. Optužnica (PP. Br. 565-1/2009) navodi da je optužnica zasnovana na sledećim dokazima:

> *"Činjenično stanje je u potpunosti utvrđeno na osnovu podnesaka branioca optuženog Bajrush Xhemajli, izjava oštećenih strana/svedoka, izveštaja veštaka za saobraćaj, skice mesta zločina, fotodokumentacije, i forenzičkog mišljenja i zaključaka o povređenim licima."*

13. Dana 1. marta 2010. god. podnosilac zahteva je podneo prigovor na optužnicu sa sudijom za potvrđivanje u Okružnom sudu u Prištini. Podnosilac zahteva je osporio nalaz veštaka za saobraćaj, tvrdeći da ovo veštačenje formira skoro ceo osnov optužnice i da sadrži niz nedostataka.

14. Konkretno, podnosilac zahteva je naveo:

> *"Veštačenje sadrži opis saobraćajne* nesreće *i mesta zločina, na osnovu zapisnika dobijenih od policije. Veštačenje, između ostalog, nalazi*
>
> > ***'jedini uzrok saobraćajne*** nesreće***, koji je po mom mišljenju vozač vozila Nissan, sa registarskim tablicama 000-KS-035, koji je vozio većom brzinom od dozvoljene, nepromišljenim preticanjem kombija VW sa desne strane, i nepromišljenim vraćanjem na levoj traci, čime je udario kombi VW, i preticanjem kombija, izgubio je kontrolu, skliznuo na suprotnu stranu puta, i sudario se sa drugim vozilima, Mercedes 124 i Ford Mondeo, koja su se kretala u suprotnom smeru, na svojim saobraćajnim trakama, na redovan način. Iz spisa predmeta i tehničke analize ove saobraćajne*** **nesreće*****, nisam pronašao nikakve druge propuste drugih učesnika, koji bi bili faktori koji bi doprineli ovoj saobraćajnoj*** **nesreći.*****"***
>
> *Veštačenje i konačno mišljenje ostaje manjkavo i nejasno, jer nije obezbeđeno prihvatljivo objašnjenje o uzrocima i okolnostima koje su doprinele saobraćajnoj nesreći.*

Dakle, veštačenje nije uspelo da pruži bilo kakvo objašnjenje o kombiju VW, koje se kretalo na levoj strani puta. Veštačenje je trebalo obezbediti objašnjenja o sledećim okolnostima:

- *Da li je kombi trebao da se kreće-vozi na levoj traci, kao što se kretalo, ili da je trebalo da bude na desnoj traci, koje se obično koristi za sporija vozila;*
- *Da li je kombi mogao videti, i da li je vozač video vozilo Nissan da pretiče, i da li je preduzeo odgovarajuće mere (da smanji brzinu) da omogući nesmetano preticanje? Ova okolnost je trebala specifično adresiranje, jer prema izveštaju o mestu zločina, kao i simuliranoj nesreći, kao deo veštačenja, jasno je da je vozilo Nissan, koje je vozio optuženi, udarilo kombi sa svojom zadnjom levom stranom, dakle, samo je malo preostalo da završi preticanje.*

Veštačenje je manjkavo i nejasno takođe što se tiče okolnosti brzine kretanja drugih vozila u saobraćajnoj nesreći. Veštačenje ne govori o parametrima koje je veštak koristio u utvrđivanju da se vozilo Nissan kretalo brzinom od 100 km/h.

Uzimajući u obzir izjavu optuženog, da je brzina kretanja njegovog vozila u trenutku saobraćajne nesrećebila 60-70 km/h, i činjenica da je saobraćaj bio gust na tom delu puta, mišljenje i nalaz veštaka je neosnovano takođe i o toj okolnosti.

15. Na osnovu ovih tvrdnji, podnosilac zahteva je zatražio od Okružnog suda da finansira drugi izveštaj veštaka. Podnosilac zahteva navodi:

"Iz tih razloga, smatram da optužnica nije mogla biti osnovana na osnovu ovog parčeta dokaza, i kako bi otklonili te nedostatke i nejasnoće, i uvek sa ciljem potpunog i tačnog utvrđivanja činjeničnog stanja, ovim predlažem da se angažuje drugi veštak, ili ekipa veštaka kako bi obezbedili super-veštačenje."

Što se tiče suđenja

16. Dana 1. oktobra 2010. god., Okružni sud u Prištini je održao pretres na kome su uzeti iskazi od strane svedoka, pročitani su izveštaji forenzičkih veštaka i saobraćajnog veštaka. Podnosilac zahteva je zatražio razjašnjenje o izveštaju saobraćajnog veštaka, i saobraćajni veštak je pozvan da se pojavi u sudu.

17. Dana 18. novembra 2010. god., Sud je nastavio sa uzimanjem dokaza i saslušao je saobraćajnog veštaka. Saobraćajni veštak je objasnio kako je došao do svojih zaključka, koju je metodologiju koristio za računanje brzine raznih vozila, i odgovorio na konkretna pitanja koja su mu postavljena prilikom unakrsnog ispitivanja od strane podnosioca zahteva.

18. Posebno, veštak je objasnio da on nije našao dokaze o bilo kom kvaru vozila podnosioca zahteva. Veštak je pojasnio svoju ocenu da je vozilo podnosioca zahteva preticalo drugo vozilo na desnoj strani i pre vraćanja na levoj strani udario je drugo vozilo. Veštak je takođe potvrdio da je on sačinio ovaj izveštaj na osnovu spisa istrage, i da nije lično posetio mesto zločina.

19. U ovoj fazi, podnosilac zahteva je zahtevao od suda da imenuje dodatno veštačenje. Podnosilac zahteva je tražio objašnjenje na dva pitanja:

    a. Veštačenje je zbunjujuće, i super-veštačenje je potrebno da bi se došlo do istine o uzrocima i/ili osobama koje su prouzrokovale nesreću; i
    b. Tehničko veštačenje je potrebo da bi se izvršila ocena o stanju vozila podnosioca zahteva, kako bi se utvrdilo da li je tehnički kvar doprineo saobraćajnoj nesreći.

20. Okružni sud je odbio ovaj zahtev, objašnjavajući svoje rešenje u sledećim izrazima:

> *"U vezi sa predlogom branioca o angažovanju super-veštačenja u saobraćaju, i veštaka za mašineriju, sud smatra da je izveštaj svedoka saobraćaja i objašnjenje koje je veštak pružio su dovoljni za utvrđivanje činjeničnog stanja, i ovim izdaje sledeću:*
>
> *ODLUKU*

Odbija se predlog branioca optuženog da se angažuje super-veštak i veštak za mašineriju za procenu tehničkog stanja vozila Nissan pre saobraćajne nesreće.*"*

21. Sud je nastavio sa izvođenjem dokaza, i pročitao je izveštaj autopsije i izveštaj o mestu zločina sačinjen od strane Kosovske policije. Izvršen je uvid u fotografske dokaze uzete na mestu zločina.

22. U ovom trenutku sud je pitao podnosioca zahteva da li želi da da bilo kakvu izjavu u svoju odbranu, i one je izrazio želju da ćuti u tom trenutku, u očekivanju svojih završnih argumenata o odbrani.

23. Dana 23. novembra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo završne argumente o odbrani u vezi sa optužbama protiv njega. U ovom podnesku, podnosilac zahteva je izjavio da je on stalno prihvatao svoju odgovornost i/ili krivicu za ovu saobraćajnu nesreću, ali je odbacio tvrdnje da je on bio "*jedini uzrok saobraćajne* nesreće *"*.

24. Podnosilac zahteva smatra da se sud isključivo oslonio na izveštaj saobraćajnog veštaka, i da je taj izveštaj zbunjujući u nekoliko tačaka. Konkretno, podnosilac zahteva smatra da je sud dužan da zatraži dodatne dokaze veštaka, što se tiče (1) brzine kojom se njegovo vozilo kretalo, (2) ponašanje vozača vozila koje je preticao; i (3) tehničko stanje njegovog vozila.

25. Dana 26. novembra 2010. god., Okružni sud u Prištini je osudio podnosioca zahteva za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, shodno stavu 5 člana 297 PKZK- a. Podnosilac zahteva je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od 2 godine i 6 meseci, kao i 3 godine zabrane vožnje nakon odsluženja zatvorske kazne.

26. U vezi sa prigovorima podnosioca zahteva o veštačenju saobraćaja, Sud je izjavio:

Sud je takođe ocenio izveštaj veštaka Yll Koshi, i njegovu izjavu na sudskom pretresu, o razradi njegovih zaključaka i mišljenja u izveštaju, i nakon pune i sveobuhvatne razrade, ustanovio je da je ovo veštačenje precizno, objektivno i osnovano na naučnim i stručnim pravilima, zbog toga što je veštak detaljno sačinio izveštaj na osnovu spisa predmeta, na koji je zasnovao svoje veštačenje, i stoga, sud je poklonio punu veru veštačenju, dok je primedbe branioca našao

nejasnim, hipotetičkim i neosnovanim na bilo koji konkretan dokaz."

27. Sledstveno tome, podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu na presudu Okružnog suda.

28. Konkretno, podnosilac zahteva se žalio da Okružni sud nije uzeo u obzir da li su i drugi faktori i/ili osobe doprineli izazivanju saobraćajne nesreće. Podnosilac je tvrdio da, zbog toga što nije preduzeto dodatno veštačenje za razjašnjavanje ovih drugih faktora, ovo bi trebalo da dovede do zaključka da postoji razumna sumnja o tome da li je podnosilac zahteva bio jedini uzrok saobraćajne nesreće.

29. Dana 8. marta 2012. god., Vrhovni sud je odbio žalbu kao neosnovanu.

30. Sledstveno tome, podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom.

31. Kao u svojoj žalbi tako i u svom zahtevu za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, podnosilac zahteva se oslanjao na istim argumentima u svoju odbranu koje je podneo Okružnom sudu.

32. Dana 22. juna 2012. god., Vrhovni sud je odbio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, sa obrazloženjem:

"odbrana optuženog je u svim fazama postupka ponovila iste navode, takođe i sada sa ovim vanrednim pravnim lekom, odnosno navodeći da činjenično stanje nije pravično ocenjeno, zbog činjenice da prema njima sud nije uspeo da tačno proceni ko je doprineo u izazivanju ove saobraćajne nesrećesa fatalnim posledicama: ljudski faktor, putni faktor, ili tehnički faktor (eventualna tehnička greška), stoga, prema njima, u takvim okolnostima, bilo je neophodno da se naloži obavljanje super-veštačenja. Svi ovi navodi na koje je odgovoreno u dovoljnoj meri od strane veća ovog suda, su neosnovani. Sud može da imenuje drugog veštaka ili da sprovede super-veštačenje u slučaju protivrečnosti u mišljenjima veštaka, propusta ili razumne sumnje u tačnost datog mišljenja, ako se podaci u zaključcima veštaka (kada imamo dva) suštinski razlikuju, ili kada su njihovi zaključci nejasni, nepotpuni i u protivrečnosti sa samim sobom ili razmotrenih okolnosti, i kada se sve ovo ne može izbeći sa ponovljenim intervjuima veštaka. U ovoj konkretnoj situaciji,

nijedna od ovih okolnosti ne navodi sud da zatraži sprovođenje super-veštačenja. "

33. Mi smatramo da je odluka Vrhovnog suda temeljno analizirala argumente podnete od strane podnosioca zahteva, osnovana je na razumnoj i obrazloženoj oceni dokaza, i da je u okviru njegove nadležnosti i diskrecije.

Što se tiče sudske prakse Evropskog suda za ljudska prava

34. Što se tiče ocene dokaza od strane redovnih sudova, podsećamo na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava (Elsholz protiv Nemačke, br 25735/94, 13. juli 2000. god., stav 66) :

"Sud podseća da je prihvatljivost dokaza prvenstveno stvar regulacije nacionalnim zakonom i da, kao opšte pravilo, nacionalni sudovi treba da ocene dokaze pred njima. Zadatak suda, prema Konvenciji je da utvrdi pre da li je postupak u celini, uključujući i način pribavljanja dokaza, bio pravičan (videti, mutatis mutandis, Schenk protiv Švajcarske, presuda od 12. jula 1988. god. Serija A br. 140, str. 29, §§ 45 i 46, i H. protiv Francuske presuda od 24. oktobra 1989. god., Serija A br. 162-A, s. 23, §§ 60-61).

35. Kao posledica toga , nije do Ustavnog suda da utvrdi da li su Okružni i Vrhovni sud pravilno ocenili dokaze u slučaju podnosioca zahteva. Dužnost je Ustavnog suda da utvrdi da li je postupak u celini bio pravičan.

36. Mi se ne slažemo sa nalazima većine, kao što je navedeno u stavu 105 presude , da:

"[...] kada se posmatra pravičnost krivičnog postupka u slučaju podnosioca zahteva u celini, ne može se reći da je on imao koristi od "pravičnog suđenja" u smislu člana 6 EKLJP i člana 31 Ustava".

37. Zapravo, primećujemo da podnosilac zahteva nije osporio svoju odgovornost za saobraćajnu nesreću na osnovu koje je osuđen, već samo osporava da je on bio jedini uzrok. On je uporno tražio dodatno veštačenje da se utvrdi da li je moguće da je bilo i drugih uzroka koji

su doprineli, bilo ljudskih ili tehničkih, od kojih je predložio niz mogućnosti.

38. Dalje primećujemo da je podnosiocu zahteva data mogućnost da iznese svoju zabrinutost u vezi sa ovim raznim drugim moguće doprinosećim faktorima pred saobraćajnim veštakom i pred Okružnim i Vrhovnim sudom. Primećujemo da je saobraćajni veštak odgovorio na njegove zabrinutosti u pogledu faktora iznetih od strane podnosioca zahteva i da je objasnio zašto se nijedan od ovih faktora nije odnosio na ovu saobraćajnu nesreću.

39. Pored toga, primećujemo da su i Okružni i Vrhovni sud razmotrili zabrinutost podnosioca zahteva, i da su utvrdili da je izveštaj saobraćajnog veštaka, odgovori saobraćajnog veštaka na pitanja podnosioca zahteva zajedno sa drugim podnetim dokazima, adekvatno i potpuno adresirali ovu zabrinutost.

40. Kao takvo, ne može se reći da podnosiocu zahteva nije pruženo dovoljno prilika da dovede u pitanje dokaze i da njegova pitanja budu ozbiljno shvaćena. Niti se može reći da je podnosilac zahteva bio sprečen na bilo koji način da dostavi veštačenje ili bilo koji drugi dokaz u svoju odbranu, po sopstvenoj inicijativi.

41. Kada je reč o odbijanju suda da naredi dodatno veštačenje, što nije isto kao i odbijanje da se priznaju dokazi predstavljeni u ime podnosioca zahteva, većina se poziva posebno na stav 4, člana 31, Ustava, koji glasi:

> *"4. Svako ko je optužen za krivično delo ima pravo da ispituje prisutne svedoke i da zahteva obavezno pojavljivanje svedoka, veštaka i ostalih lica, koja mogu razjasniti činjenice."*

42. Većina se takođe poziva na stav 3(d) člana 6 Evropske konvencije, koji glasi:

> *"3. Svako ko je optužen za krivično delo ima sledeća minimalna prava:*
>
> > *d. da ispituje svedoke protiv sebe ili da postigne da se oni ispitaju i da se obezbedi prisustvo i saslušanje svedoka u njegovu korist pod istim uslovima koji važe za one koji svedoče protiv njega;"*

43. Većina se oslonila na veliki broj presuda Evropskog suda za ljudska prava (ESLJP) u podršci svojih zaključaka. Međutim, navedene presude su pogrešno postavljene te, kao takve, ne mogu logički podržavati zaključak većine.

44. Prva takva presuda je slučaj Vidal protiv Belgije, br. 12351 /86, 22. aprila 1992. god. U tom slučaju,ESLJP je izneo: "*Kao opšte pravilo, nacionalni sudovi treba da ocene dokaze pred njima, kao i relevantnost dokaza koje optuženi traže da izvedu" [...] " ... ne zahteva prisustvo i saslušanje svakog svedoka u ime optuženog; osnovni cilj toga je, kao što je navedeno rečima" pod istim uslovima" puna "ravnopravnost stranaka " u pitanju. "*

45. U tom slučaju, Apelacioni sud u Belgiji je osnovao svoju odluku isključivo na spisima predmeta i odbio je da pozove četiri svedoka predložene od strane odbrane. Pored toga, Apelacioni sud nije dao razloge za njegovo odbijanje ovog zahteva. Potpuna tišina suda o ovom zahtevu, zajedno sa presudom suda za povećanje kazne, utvrđeno je da je bilo u suprotnosti sa konceptom pravičnog suđenja iz člana 6 Evropske konvencije.

46. Nasuprot tome, u slučaju podnosioca zahteva, Okružni i Vrhovni sud su razmotrili zahtev podnosioca za dodatno veštačenje, i svaki od njih je obezbedio detaljne razloge za njihovo odbijanje. Nijedan svedok ili drugi dokazi koje je odbrana iznela, nisu odbijeni. Štaviše, Vrhovni sud po žalbi ne menja kaznu podnosioca zahteva, niti je na drugi način preinačio presudu Okružnog suda. Kao takav, slučaj podnosioca zahteva mora da se razlikuje od gore navedenog slučaja Vidal.

47. Drugi slučaj koji pominje većina je presuda u slučaju VD protiv Rumunije, br. 7078 /02, 28. juna 2010. god. Taj slučaj se ticao odbijanja suda da naredi test DNK, na zahtev osumnjičenog u slučaju silovanja. Nalazi DNK testa bi pružili informacije koje bi mogle biti od ključnog značaja za utvrđivanje krivice za krivično delo silovanja. Kao takvo, ovo veštačenje je prešlo u srž pitanja dokazivanja krivice ili nevinosti.

48. Nasuprot tome, u slučaju podnosioca zahteva, odgovornost za saobraćajnu nesreću što uzrokuje krivičnu prijavu nije od suštinskog značaja pod lupom žalbe, pošto podnosilac zahteva nije osporio svoju odgovornost za saobraćajnu nesreću na osnovu koje je osuđen. Podnosilac zahteva je samo naveo mogućnost da mogu postojati i drugi faktori doprinosa. Kao takvo, zahtevano veštačenje je pre slučajno u nalaženju krivice ili nevinosti, nego centralno. Dakle, slučaj

podnosioca zahteva mora se razlikovati od slučaja VD protiv Rumunije.

49. Treći slučaj koji je pomenut je Elsholz protiv Nemačke (gore naveden). Ovaj slučaj tiče se oca koji traži pravo na posećivanje svog maloletnog sina. Otac je zatražio psihološku procenu svog sina, kako bi se razjasnilo stanje dečakovog uma u odnosu na pojedine izjave dečaka u vezi njegovog oca. ESLJP je u tom slučaju utvrdio da je odbijanje od strane nacionalnih sudova da dodeli bilo koja prava ocu na posećivanje, već prekršilo njegovo pravo na poštovanje svog porodičnog života. Kao takvo, pitanje pravičnog suđenja odbijenog zahteva za psihološko veštačenje doprinelo je konačnom kršenju prava oca na poštovanje svog porodičnog života.

50. Nasuprot tome, u slučaju podnosioca zahteva, nije pronađeno drugih povreda prava podnosioca zahteva. Kao takvo, odbijanje Okružnog i Vrhovnog suda da nalože dodatno veštačenje nije uticalo na druga prava podnosioca zahteva. Ponovo, slučaj podnosioca zahteva se treba razlikovati od slučaja Elsholz protiv Nemačke.

Zaključak

51. U zaključku, nalazimo da, za razliku od odluke većine, podnosiocu zahteva je pružena adekvatna mogućnost da ispituje dokaze u svom slučaju. Na zahtev podnosioca, saobraćajni veštak je pozvan da razjasni svoj izveštaj, a podnosilac zahteva je imao priliku da iznese svoju zabrinutost u vezi sa veštačenjem. Iz sudskog spisa predmeta, može se primetiti da je saobraćajni veštak odgovorio na svako pitanje podnosioca zahteva sa obrazloženim odgovorima. Prema tome, ne možemo se složiti sa većinom da je došlo do bilo kojih povreda prava podnosioca zahteva na ”ravnopravnost stranaka” sa tužilaštvom na suđenju protiv njega.

52. Naročito, mi primećujemo da opravdanje podnosioca zahteva za njegov zahtev za dodatno veštačenje nije bilo zasnovano na argumenat da on nije bio odgovoran za saobraćajnu nesreću koja je dovela do njegove osude za Ugrožavanje javnog saobraćaja.

53. Umesto toga, njegov zahtev za dodatno veštačenje zasnovan je na argumenat da su i drugi faktori mogli doprineti saobraćajnoj nezgodi, i on je tražio da se ti eventualni drugi faktori istraže, kako bi bili prihvaćeni ili isključeni od strane sudova.

54. Zapravo, saobraćajni veštak je uzeo u obzir zabrinutost podnosioca zahteva i priznao je da su ove zabrinutosti "u načelu " mogle doprineti saobraćajnoj nesreći, ali da u konkretnim okolnostima ovog slučaja nisu doprinele.

55. Dalje nalazimo da nije uloga krivičnih sudova da istražuju i ispituju sva moguća alternativna objašnjenja za jedan događaj, već da postignu razumni zaključak o krivici ili nevinosti.

56. Konačno, nalazimo, u okviru činjenica ovog slučaja, da je suđenje protiv podnosioca sprovedeno na pravičan način i da je zaključak o njegovom slučaju zasnovan na razumnoj i obrazloženoj oceni dokaza od strane Okružnog i Vrhovnog suda.

57. Pored toga, smatramo da nije do Ustavnog suda da utvrdi da li su Okružni i Vrhovni sudovi pravilno ocenili dokaze u slučaju podnosioca zahteva, kao što je Većina uradila.

58. U svemu, podnosiocu zahteva je pružena mogućnost da ispituje svedoke protiv njega, i nije bio sprečen da predstavi svedoke i veštake u njegovo ime, pod istim uslovima kao i svedoke protiv njega.

59. Stoga, možemo zaključiti da nije došlo do povrede prava podnosioca zahteva na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] Ustava i člana 6 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima. Sledstveno tome, zahtev je trebao da bude odbijen kao neosnovan.

S poštovanjem podnose,

Altay Suroy **sudija**	Almiro Rodrigues **sudija**	Snezhana Botusharova **sudija**

ODUDARNO MIŠLJENJE
Sudije Robert Carolan
u
slučaju br. KI78/12
podnosilac
Bajrush Xhemajli
protiv
Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Pkl.Br.70/2012, od 22. juna 2012. god.

Ja se slažem sa mišljenjem i presudom većine o ovom slučaju, o svim razlozima citiranim u mišljenje većine i iz još nekoliko dodatnih razloga.

U ovom slučaju podnosilac zahteva je kažnjen za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, kršeći član 297 stav 5. Krivičnog kodeksa Kosova (u daljem tekstu: KKK). Ovaj zakon izričito predviđa:

"(1) Ko god prekrši zakon o javnom saobraćaju i ugrozi javni saobraćaj, život ljudi ili imovinu u većem obimu i na ovaj način prouzrokuje lake telesne povrede nekom licu ili materijalnu štetu koja prelazi 15.000 evra biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do pet godina. (3) Kad je krivično delo opisano u stavu 1 ili 2 ovog Člana izvršeno iz nehata, izvršilac će da bude kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do dve godine. (5) Kad krivično delo opisano u stavu 3 ovog Člana dovede do teške telesne povrede ili do znatne materijalne štete izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od šest meseci do pet godina, a kad takvo krivično delo dovede do smrti jednog ili više lica, izvršilac će da bude kažnjen zatvorom od jedne do osam godina"
(naglasak dodat.)
Pre nego što se bilo koji optuženi za kršenje ovog krivičnog zakona bude kažnjen za to krivično delo, mora biti dokazano van razumne sumnje da:

1. Da je optuženi kršio zakon o saobraćaju, i

2. Da je delo optuženog ugrožavao javni saobraćaj, ljudske živote ili imovinu, i

3. Da je delo optuženog bilo „u većem obimu" odnosno najveći uzrok telesne povrede ili smrti.

Ovaj zakon priznaje da može biti mnogobrojnih uzroka za saobraćajni udes. Taj ne kažnjava niti čini krivično delo koje jednostavno može biti jedno od više

uzroka saobraćajnog udesa, osim kada se radi o velikom uzroku nesreće. Jednostavna nemarnost u vožnji automobila koji za posledicu ima povredu ili smrt, nije kažnjeno krivično delo po ovom zakonu. Nemarnost mora biti „veliko“ ili ogromno da bi se kršio ovaj zakon.
Da bi se dokazivalo van razumne sumnje da je vožnja podnosioca zahteva bila veliki uzrok saobraćajne nesreće prvostepeni sud, kao nalazač činjenica u slučaju podnosioca zahteva, je trebalo da ispita sve dokaze i sve moguće uzroke tog saobraćajnog udesa. U ovom slučaju, prvostepeni sud nije napravio takva ispitivanja, čak i nakon ponovljenog zahteva od strane podnosioca zahteva da prvostepeni sud učini to. U stvari, saobraćajni veštak koga je odredio sud u slučaju podnosioca zahteva je iskreno priznao:

“Iz spisa predmeta imamo dokaze samo od subjektivnih uzroka, dakle od učesnika u udesu, dok druge dokaze za put i za vozilo kao uzročnike udesa nemamo. Ja sam analizirao spise dok nisam učestvovao na uviđaj mesta događaja.“

Prema svedočenju saobraćajnog veštaka postoje tri faktora koji mogu da doprinesu uzroku saobraćajnog udesa: (1) ljudski faktor; (2) faktor puta; i (3) faktor vozila. Ali saobraćajni veštak u svom izveštaju, o slučaju podnosioca zahteva, utvrdio je samo ljudski faktor, a ne i faktor puta i faktor vozila, iako je priznao da ispitivanje tih dodatnih faktora bi bilo relevantno za postizanje mišljenja o uzroku te nesreće i da li je taj uzrok bio od „velikog obima“. Kao rezultat, nikada nije ustanovljeno da li je vozilo podnosioca zahteva ili vozila drugih tri vozača mešanih u ovom saobraćajnom udesu, imalo nepoznatih mehaničkih problema, u vreme udesa, koji su mogli doprineti uzroku saobraćajnog udesa. Nikada nije ustanovljeno da li su uslovi puta doprineli ovom udesu. Pored toga, nikada nije utvrđena brzina i vožnja drugih vozača, ispitivanjem udara i štete drugih vozila mešanih u ovom udesu. Nije bilo dozvoljeno da se dostavi prvostepenom sudu nijedan odgovor na ova pitanja, uprkos ponovljenih zahteva podnosioca zahteva da se odredi veštak koji bi temeljno istraživao i ispitivao kako bi se odgovorilo na ova pitanja i ustanovilo da li je podnosilac zahteva prouzrokovao udes u „velikom obimu“.

Kao odgovor na ponovljene zahteve podnosioca zahteva za još jedno ispitivanje od strane veštaka, prvostepeni sud je izjavio:

> *"...sud smatrao da su izveštaj saobraćajnog veštaka i razjašnjenja koja je dao veštak bila dovoljna za procenu činjeničnog stanja."*

Prvostepeni sud nikada nije dao bilo kakav razlog zašto je došao do ovog zaključka, čak i kada sopstveni saobraćajni veštak je svedočio da su faktor put i faktor vozilo mogli doprineti uzroku saobraćajnog udesa.

Na samom kraju ovog suđenja u prvostepenom sudu, 23. novembra 2010. god., podnosilac zahteva je priznao da ima deo odgovornosti za uzrokovanje ovog udesa, ali on nikada nije priznao niti izjavio da je kršio zakon o saobraćaju, da je ugrožavao ljudski život ili imovinu ili da je njegova vožnja bila „u većem obimu" uzrok saobraćajnog udesa koji je prouzrokovao smrt drugog ljudskog bića. On je više puta tvrdio svoju nevinost krivičnih prijava i neprestano zahtevao od prvostepenog suda da odredi saobraćajnog veštaka koji bi temeljno ispitivao sve faktore koji su mogli prouzrokovati udes.

Neki su sugerisali da pošto je podnosilac zahteva priznao da njegova vožnja bila uzrok udesa, irelevantno je i beznačajno da li je prvostepeni sud odbio njegov zahtev da veštak vrši temeljno saobraćajno istraživanje. To je pogrešan zaključak. Podnosilac zahteva nije se izjasnio krivim po optužbi niti priznao krivicu za optužbe. Ako bi on učinio to, onda ne bi bilo razloga za krivično suđenje.

Zbog razloga da je bilo suđenja, onda bi trebalo dokazivati van razumne sumnje sva tri elementa optužbe protiv podnosioca zahteva. Podnosilac zahteva više puta je zahtevao od prvostepenog suda da odredi saobraćajnog veštaka koji bi mogao da vrši temeljno istraživanje udesa, ispitivanjem svih faktora koji su mogli da doprinesu udesu, i koji bi doneo veštačko mišljenje o uzrocima udesa. Ovaj zahtev je dosledno odbijen, to odbijanje, u skladu sa članom 31.4 Ustava, je povredilo ustavna prava podnosioca zahteva.

Neki su sugerisali da je ovaj Sud nedopustivo ocenio dokaze slučaja podnosioca zahteva. To je takođe pogrešan zaključak. Sve što je ovaj Sud učinio je da ustanovi da proceduralno podnosiocu zahteva nije bilo dozvoljeno da u svom suđenju dokaže relevantne dokaze i svedočenje svedoka. Pošto podnosiocu zahteva nije bilo dozvoljeno predstavljanje takvih dokaza, on nije imao pravično suđenje kao što je i predviđeno Ustavom. U stvari, pošto je prvostepeni sud odbio da odredi dodatnog saobraćajnog veštaka da ispita dokaze, mesto i vozila mešana u udesu, bez ikakvog obrazloženog objašnjenja,

praktično je nemoguće oceniti dokaze u ovom slučaju. Kao rezultat toga, ovaj Sud ne ocenjuje dokaze. U većem stepenu, samo ocenjuje da li su podnosiocu zahteva povređena proceduralna prava. U ovom slučaju, ta prava su povređena u više navrata.

S poštovanjem podneo ,

Robert Carolan
Sudija
Ustavni sud Republike Kosovo

KI 149/11, Shefqet Aliu, datum 25 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0106, od 7. oktobra 2011. god.

Predmet KI 149/11, rešenje o neprihvatljivosti od 5. decembra 2012.

Ključne reči: ekonomija, jednakost pred zakonom, privremene mere, individualni zahtev, očigledno neosnovan, pravo na pravilno i nepristrasno suđenje, pravo na pravna sredstva, pravo lica da mu se ne sudi dva puta za isto krivično delo, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac zahtev je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući odluku Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, jer je omogućila preduzeću da dobije tender koja je prethodno poništena konačnom presudom, odnosno, Sud je presudio u korist jedne stranke, a na štetu druge stanke. Podnosilac zahteva je dalje tražio od Suda da uvede privremene mere obustavljajući izvršenja presude Posebne komore, ASC-09-0106, iz razloga što su svi uslovi bili ispunjeni za uvođenje privremene mere za obustavljanje izvršenja i verovatnoća postojanja neposredne opasnosti za izazivanje štete prava ovog podnosioca zahteva.

.Što se tiče prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije objasnio zašto i kako je Žalbeno veće Posebne komore (presuda ASC-09-0106) povredilo princip *res judicata,* pravo na jednakost pred zakonom i pravo na pravna sredstva. Dakle, obzirom da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva nema pravo u skladu sa pravilom 54 (1) Poslovnika o radu da traži privremene mere.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI149/11
Podnosilac
Shefqet Aliu
Ocena ustavnosti odluke Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, ASC-09-0106, od 7. oktobra 2011. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Shefqet Aliu (u daljem tekstu, „Podnosilac zahteva”), koga zastupa g. Shabi Sh. Isufi, advokat iz Gnjilana.

Osporeno rešenje

2. Podnosilac zahteva osporava rešenje Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu “Žalbeno veće”) ASC-09-0106 od 7. oktobra 2011. godine, koja mu je uručena dana 18. oktobra 2011. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da mu gorenavedena odluka povređuje prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu “Ustav”), član 10. [Ekonomija], član 24. [Jednakost pred zakonom], član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], član 32. [Pravo na pravno sredstvo] i član 34. [Pravo lica da mu se ne sudi dva puta za isto krivično delo].

4. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da uvede privremene mere obustavljajući izvršenje presude Posebne komore,

ASC-09-0106, iz razloga što *"[...] svi uslovi su ispunjeni za izdavanje privremene mere za obustavljanje izvršenja navedene presude **fomus** boni iuris - verovatnoća postoji da glavno pravo za traženje i periculum in mora- neposredna opasnost za izazivanje štete prava ovog podnosioca zahteva"*. Štaviše, izvršenje presude bi izazvalo *"[...] nepopravljivu štetu radnicima fabrike radijatora i državi Kosova, s obzirom da je vrednost prodaje DP "Jugoterm" od 1.100.000 evra, manja od repromaterijala kompanije."*

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 22. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. godine (br. 03/L-121), (u daljem tekstu Zakon) i pravilima 54, 55. i 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 16. novembra 2011. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 5. decembra 2011. godine, podnosilac zahteva je tražio od Suda da uvede privremene mere.

8. Dana 17. januara 2012. godine, predsednik je imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

9. Dana 17. aprila 2012. godine, Sud je zatražio od podnosioca zahteva da razjasni sledeće:

> *"...*
>
> *Kao prvo, predmet između "ENG Office" i KPA (0056) pred Posebnom komorom Vrhovnog suda se vodio bez vašeg prisustva, zašto niste podneli zahtev Posebnoj komori da budete prisutni kao zainteresovana treća strana u ovom predmetu? Ukoliko niste bili svesni predmeta dok je bio u toku, zašto niste pokrenuli novi slučaj podnošenjem vaše žalbe Vrhovnom sudu?*
>
> *Kao drugo, pre svega koji je vaš materijalni interes koji je vas naveo da zahtevate da se rezultati tendera ponište?*

Treće, zašto niste zatražili da Vrhovni sud pozove "ENG office" kao treću stranu ili svedoka tokom vašeg slučaja SCC-06-0475?

Konačno, molimo vas dostavite kopije svih dokumenata koje ste podneli kada ste podneli zahtev Vrhovnom sudu.

..."

10. Dana 24. aprila 2012. godine, podnosilac zahteva je odgovorio sudu, navodeći:

"...

a) Pitanje privatnog preduzeća „ENG Office" iz Gnjilana i KPA, koje se odnosi na broj SCC-08-0056 od 13.11.2009. godine u Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova je sproveden bez mog prisustva, pošto ja nisam bio uključen kao stranka u postupku u skladu sa spornim pitanjem, koje se odnosi na broj SCC-06-0475 od 08.08.2007. godine, u kojoj stvari je rešenjem PKVS, SCA-08-00007 od 06.03.2008. godine, odbijen zahtev za razmatranje, podnet od strane „ENG Office", i ovo rešenje je proglašeno kao konačno, pravno obavezujuće i bez prava na žalbu i razmatranje. S obzirom da se radilo o konačnom rešenju SCA-08-0007 od 06.03.2008. godine, kojim je odbijen zahtev za razmatranje podnet od strane „ENG Office" a presuda SCC-06-0475 se potvrdila, značilo je da je pravna stvar bila gotova, stoga ja nisam mogao da predvidim da je preduzeće ENG Office, moglo da nastavi sa zakonskim postupkom u odnosu na poništen tender, podnete od strane „ENG Office" prema pomenutoj presudi. Na osnovu ove činjenice, nije bilo potrebe da se pokrene novi postupak u vezi sa pitanjem koje je imalo veze sa javnim preduzećem „Jugoterm", pošto sam očekivao sve vreme da će tender ponovo biti raspisan. U odnosu na vaše pitanje o tome zašto nisam pokrenuo novi slučaj pri Vrhovnom sudu Kosova, to nisam mogao da uradim, budući da se radilo o presuđenoj stvari, dok kada se presuda SCC-08-0056 OD 13.11.2009. godine, potvrdila u skladu sa presudom ASC+09+0106 i postala je pravosnažna, stoga ja nisam mogao da podnesem nikakav pravni lek na bilo kom sudu, jer nakon izdavanja rešenja SCA-08-0007, odbijen je zahtev za razmatranje podnet od strane „ENG Office", i to rešenje je bilo konačno, pravno obavezujuće i protiv njega nije mogla da se podnese žalba ili zahtev za razmatranje, pošto je PKVS svojim rešenjima povredila Ustav i Zakon, odlučujući po drugi put o stvari, koja je ranije bila presuđena.

b) Moj materijalni interes koji me je navelo da zatražim poništenje tendera je prvenstveno to što je „ENG Office“ po pobedi, otkazala je na pristrasan način naš prethodni dogovor, i eliminisao me kao deoničara od 30%.

c) U vezi sa pitanjem o tome zašto nije zatraženo od Vrhovnog suda Kosova da pozove „ENG Office“ kao treću stranu u slučaju SCC-06-0475, to nije bilo potrebno da se uradi, zato što „ENG Office“ je bio uključen u ovom slučaju i podneo je zahtev za razmatranje PKVS, koji j bio redovni pravni lek, ali rešenjem SCA-08-0007 od 06.03.2008. godine, odbijen je zahtev za razmatranje podnet od strane privatnog preduzeća „ENG Office“, prema tome iz ove činjenice stoji da je „ENG Office“ bila uključena kao strana u stvari SCC-06-0475.

d) U vezi sa zahtevom da dostavim kopije i dokumente koje sam podneo u Vrhovnom sudu Kosova, u prilogu ovog odgovora, šaljem vam tužbu koja je podneta od strane Shefqeta Aliua u Vrhovnom sudu Kosova, dok drugi dokazi koji bi vam eventualno služili u ovom slučaju, se nalaze u zahtevu podnetom od strane KAP-a, Ustavnom sudu Kosova, od 12.12.2011. godine, pod brojem protokola 4360 i brojem predmeta KI 160/11.

...”

11. Dana 26. novembra 2012. godine, predsednik Enver Hasani je zamenio sudiju Ilirianu Islami, sudiju izvestioca, sudijom Almirom Rodriguesom i sudiju Gjylieta Mushkolaj u Veću za razmatranje sudijom Ivanom Čukalovićem, pošto se njihov mandat sudija Ustavnog suda završio dana 26. juna 2012. godine.

12. Dana 26. novembra 2012. godine, zahtev je saopšten Kosovskoj agenciji za privatizaciju (u daljem tekstu, „KAP“) i Posebnoj komori Vrhovnog suda (u daljem tekstu, „Posebna komora“).

13. Dana 5. decembra 2012. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

14. Kosovska poverenička agencija (u daljem tekstu “KPA”) je 2006. godine, raspisala tender za prodaju New Co “Jugoterm” u Gnjilanu. Ponuđači koji su se prijavili za raspisani tender bili su „Eng Office“ Gnjilane, PTP

„Kalabria“ koje je zastupao Shefqet Aliu (tj. podnosilac zahteva) i „Install Engineering“ Priština. „ENG Office“ iz Gnjilana je proglašen za pobednika.

15. Dana 14. novembra 2006. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu Posebnoj komori, zahtevajući poništenje tenderskog postupka, jer je, navodno, bilo tajnih sporazuma između ponuđača, pri čemu je i on sam bio deo tih sporazuma, i stoga su pravila tendera kršena.

16. Dana 8. avgusta 2007. god. Posebna komora je donela presudu (presuda SCC-06-0475, kojom je delimično prihvatila tužbu. Posebna komora je obavezala KPA da poništi tender u kome je javno preduzeće “ENG Office” bilo proglašeno pobednikom u prodaji New Co “Jugoterm” jer je Posebna komora ustanovila da je bilo nepravilnosti u tenderskom postupku. Deo tužbe kojim se zahteva od Posebne komore da naloži KPA da organizuje novi tender za gorenavedeno preduzeće je odbačen jer zavisi od KPA hoće li objaviti novi tender ili neće.

17. Ponuđač koji je kupio New Co “Jugoterm”, “Eng Office” i podnosilac zahteva su tražili od iste Posebne komore da preispita presudu Posebne komore od 8. avgusta 2007. god.

18. Dana 5. februara 2008. godine, ista Posebna komora (rešenje SCA-08-0007) je odbila zahtev “Eng Office”-a o preispitivanju sa obrazloženjem da nisu postavljeni novi činjenični ili pravni navodi i da je presuda Posebne komore od 8. avgusta 2007. godine, u skladu sa primenljivim zakonom. Ovo rešenje je bilo konačno i obavezujuće i nije se moglo žaliti na njega.

19. Dana 3. marta 2008. godine, “ENG Office” je podneo žalbu Posebnoj komori protiv KPA zbog kršenja pravila tendera i predložio da KPA treba da se obaveže da potpiše ugovor sa “ENG Office” kao pobednikom u tenderskom postupku i da plati naknadu za materijalnu i nematerijalnu štetu.

20. Dana 16. aprila 2008. godine, “Eng Office” je podneo žalbu Posebnoj komori da odobri sudsku zabranu zaustavljajući KAP od preduzimanja bilo kakvih mera u odnosu na preduzeće “Jugoterm”:

21. Dana 14. novembra 2008. godine, Posebna komora je odobrila (rešenje SCC-08-0056) zahtev za zabranu i KAP-u je *“[...] zabranjeno da obavi bilo koji postupak, od bilo kakve prirode, u odnosu na privatizaciju preduzeća Jugoterm, do izricanja pravosnažne presude u vezi sa ovim slučajem. „Posebna komora je smatrala da “[...] uzimajući u obzir sve*

činjenice kao što su sada pred komorom, Komora nalazi da će tužilac zaista prima facie pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se preduzeće tenderiše i dodeli trećem licu":

22. Dana 22. oktobra 2009. godine, sudsko veće Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu „Sudsko veće") je delimično usvojilo tužbu „Eng Office"-a. Sudsko veće je zaključilo da (presuda SCC-08-0056) „Eng Office" je pobednički ponuđač, obavezao je KPA i KAP da nađe načina i postupak u cilju zaključivanja tendera i obavezao je KPA da plati naknadu za materijalnu štetu. Sudsko veće je zaključilo na osnovu podnetog dokaza da je poništenje izvršeno od strane izvršnog direktora KPA, nevažeće, zato što je Upravni odbor jedini ovlašćeni organ za poništenje tendera. Nadalje, sudsko veće zaključuje da se ovaj predmet ne može smatrati *res judicata* zato što su stranke u presudi SCC-06-0475 od 08. avgusta 2007. godine, drugačije od onih koji su u ovom slučaju i zahtev je takođe različit.

23. Dana 17. decembra 2009. godine, KAP je podnela žalbu Žalbenom veću na presudu od 22. oktobra 2009. godine, jer ta presuda povređuje načelo *res judicata*.

24. Dana 7. oktobra 2010. godine, Žalbeno veće (presuda ASC-09-0106) je odbilo žalbu KAP-a kao neosnovanu i potvrdilo presudu Sudskog veća od 22. oktobra 2009. godine (presuda ASC-08-0056). Žalbeno veće je odlučilo da *"Zbog činjenice da tužilac u pomenutom predmetu nije bio stranka u prethodnom sudskom postupku i pošto kompanija nije imala redovne mogućnosti da iznese dokaze koje podupiru njen stav i da koristi redovna sredstva koja su na raspolaganju stranke u postupku, iz ovih potpuno proceduralnih pitanja treba izvesti zaključak da prethodna presuda ne može da spreči razmatranje tužbe tužioca "ENG Office"*.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva navodi da je Posebna komora „svojom konačnom presudom poništila tender, a kasnije je drugom konačnom presudom omogućila privatnom preduzeću ENG office iz Gnjilana da pobedi na tenderu koji je ranije bio poništen pravosnažnom presudom. Ova radnja suda je u suprotnosti sa Ustavom Republike Kosova, iz razloga što omogućava ENG Office iz Gnjilana da pobedi na tenderu koji je bio poništen pravosnažnim rešenjem, a onda se drugo rešenje donosi o stvari koja je već jednom presuđena. Ovim radnjama su povređene odredbe člana 10. i člana 34. Ustava Republike Kosovo.

26. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je Posebna komora svojom konačnom presudom *„protivpravno favorizovala ENG office u Gnjilanu, dok negira prava dva druga učesnika i time povređuje odredbu člana 24. Ustava Republike Kosov, koji predviđa jednakost pred zakonom“*. U tom smislu, podnosilac zahteva takođe tvrdi da je *„Posebna komora namerno ili nenamerno povredila odredbe člana 31. i 32. Ustava Republike Kosovo zbog prekoračenja svojih nadležnosti, presuđujući u korist bilo koje strane a na štetu drugih strana i na štetu državnog interesa i s druge strane onemogućujući drugim stranama pravo na korišćenje pravnih lekova“*.

Ocena prihvatljivosti podneska

27. Sud nalazi da se podnosilac zahteva žali na povredu principa *res judicata*, povredu prava na jednakost pred zakonom, kao i povredu prava na pravna sredstva.

28. U tom smislu, Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i kako je dalje navedeno u Zakonu i Poslovniku.

29. Kao što se gore vidi, Žalbeno veće je sa veoma dobro obrazloženom odlukom odlučilo da *“Zbog činjenice da tužilac u pomenutom predmetu nije bio stranka u prethodnom sudskom postupku i pošto kompanija nije imala redovne mogućnosti da iznese dokaze koje podupiru njen stav i da koristi redovna sredstva koja su na raspolaganju stranke u postupku, iz ovih potpuno proceduralnih pitanja treba izvesti zaključak da prethodna presuda ne može da spreči razmatranje tužbe tužioca “ENG Office”.*

30. U međuvremenu, sud naglašava da, prema Ustavu, nije do njega da postupi kao sud četvrte instance, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova.

31. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila kao procesnog tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Gracia protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava (ESLJP) 1999-I).

32. Sud može samo da razmotri da li su postupci uopšte, posmatrani u celini, bili sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalog, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u predmetu Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. godine).

33. U ovom slučaju, podnosilac zahteva prosto se ne slaže sa nalazima sudova u vezi sa predmetom i ukazuje na neke pravne odredbe Ustava da su bile povređene osporenim rešenjem (presuda ASC-09-0106) Žalbenog veća Posebne komore.

34. Naime, podnosilac zahteva ne objašnjava kako i zašto je Žalbeno veće Posebne komore (presuda ASC-09-0106) povredilo princip *res judicata*, pravo na *jednakost pred zakonom*, i pravo na *pravna sredstva*.

35. Sve u svemu, podnosilac zahteva ne pokazuje da je postupak pred Posebnom komorom, na bilo koji način bio nepravedan ili proizvoljan (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. maja 2009. godine).

36. Pravilo 36. (2.d) Poslovnika predviđa „Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi (...)) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju“.

37. Stoga, imajući u vidu navedene okolnosti, sledi da podnesak o navodnim povredama treba biti odbijen kao očigledno neosnovan.

Zahtev za privremene mere

38. Član 27. Zakona i, naročito, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu predviđaju da “uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.”.

39. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva nema pravo na osnovu pravila 54. (1) Poslovnika o radu da zahteva privremene mere.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36. (2.d) Poslovnika o radu, članom 27. Zakona i pravilom 54. (1) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 5. decembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 139/12, Besnik Asllani, datum 25 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, PKL. br. 111/2012 od 30. novembra 2012. god.

Slučaj KI 139/12, odluka od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, krivični postupak, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima, očigledno neosnovan zahtev.

Podnosilac zahteva navoda da su mu presudom Vrhovnog suda prekršena ustavna prava zagarantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 33 [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] i da je izvršeno kršenje člana 6, u vezi sa članom 13 EKLJP. Podnosilac je zahtevao od Ustavnog suda da poništi presudu Okružnog suda, kao i dve presude Vrhovnog suda i da predmet vrati na ponovno sušenje Okružnom sudu u Prištini, prema uputstvima u vezi sa korišćenjem standarda dokazivanja "na osnovu indicija", kao i tumačenje krivičnog zakona u skladu sa principom pretpostavke nevinosti.

Ustavni sud primećuje da osnove žalbe u Vrhovnom sudu, bilo u drugom stepenu ili u zaštiti zakonitosti, sadrže navode u vezi sa kršenjem odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, kršenja krivičnog zakona i odluke o krivičnoj sankciji.

Ustavni sud smatra da ti navodi mogu da budu u domenu zakonitosti. Ustavni sud dalje primećuje da pred Okružnim i Vrhovnim sudom podnosilac zahteva nije izneo nijedan navod na osnovu ustavnosti, bilo implicitno ili u suštini kojim bi pokrenuo navodnu povredu njegovih Ustavom zagarantovanih osnovnih sloboda i ljudskih prava.

Stoga, sud zaključuje da podnosilac zahteva nije niti izgradio, niti pokazao *prima facie* slučaj bilo o meritumu ili o prihvatljivosti zahteva. U svemu, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.
Što se tiče zahteva za privremenu meru, Sud zaključuje da, pošto je zahtev podnosioca očigledno neosnovan i neprihvatljiv, u ovom slučaju, zahtev za privremenu meru je bezpredmetan i stoga, treba da se odbije.

ODLUKA O ZAHTEVU ZA PRIVREMENU MERU I REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI139/12
Podnosilac
Besnik Asllani
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo PKL. br. 111/2012 od 30. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu
Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik-predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Besnik Asllani sa prebivalištem u Prištini, zastupljen od strane g. Bejtush Isufi, advokat.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo PKL. br. 111/2012 od 30. novembra 2012. god.koju je podnosilac primio18. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude, kojom podnosilac navodi da mu je povređeno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

4. Podnosilac, isto tako, zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru tako što bi obustavio

izvršenje presude Okružnog suda u Prištini P. br. 433/2009 od 7. septembra 2010. god.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav"), članu 27 i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

6. Dana 31. decembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 17. januara 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

8. Dana 22. januara 2013. god., Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva i Vrhovni sud u vezi sa registracijom zahteva sa br. KI 139/12.

9. Dana 29. januara 2013. god., Veće za razmatranje je nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 5. oktobra 2009. god., tužilac je pokrenulo optužnicu (PP. br. 668-6/2009) u Okružnom sudu u Prištini, optužujući podnosioca zahteva zbog izvršenja krivičnog dela iznude u pokušaju.

11. Dana 7. septembra 2010. god., Okružni sud u Prištini je doneo presudu (P. br. 433/2009) kojom je proglasio podnosioca zahteva krivim za krivično delo iznude u pokušaju i kaznio ga zatvorom u trajanju od 1 (jedne) godine i 6 (šest) meseci.

12. Dana 7. marta 2011. god., tužilac je uložilo žalbu protiv presude i tražio je oštriju kaznu za tadašnje optužene.

13. Dana 11. januara 2012. god., Vrhovni sud Kosova je doneo presudu (Ap. br. 155/11) kojom je preinačio presudu Okružnog suda (P. br. 433/2009 od 7. septembra 2010. god.), u vezi sa pravnom kvalifikacijom krivičnog dela i delimično je odobrio žalbu Tužioca. Dakle, gore navedena presuda

je preinačena samo u vezi sa odlukom o izricanju kazne, izričući kaznu zatvora u trajanju od četiri (4) godine, i primenjujući novčanu kaznu u iznosu od 1000 (hiljadu) evra.

14. Dana 8. marta 2012. god., podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu, navodeći da je prvostepeni sud pogrešno utvrdio činjenično stanje i pogrešno primenio zakon, predložio je sudu da preinači presudu Okružnog suda u Prištini (P. br. 433/2009) i presudu Vrhovnog suda (Ap. br. 155/11) i da podnosioca zahteva oslobodi optužbe ili da predmet vrati na ponovno suđenje.

15. Dana 30. novembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova je odbio (PKL. br. 111/2012) zahtev kao neosnovan, potvrdio je presudu Vrhovnog suda (Ap. br. 155/11 od 11. januara 2012. god.). Vrhovni sud je zaključio da ova pokrenuta pitanja od strane branioca podnosioca zahteva ne mogu da budu predmet razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navoda da su mu presudom Vrhovnog suda prekršena ustavna prava zagarantovana članom 31 [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje] i članom 33 [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] i da je izvršeno kršenje člana 6. u vezi sa članom 13. EKLJP.

17. Podnosilac je zahtevao od Ustavnog suda da poništi presudu Okružnog suda, kao i dve presude Vrhovnog suda i da predmet vrati na ponovno suđenje Okružnom sudu u Prištini prema uputstvima u vezi sa korišćenjem standarda dokazivanja „na osnovu indicija“, kao i tumačenje krivičnog zakona u skladu sa principom pretpostavke nevinosti.

18. Tačnije, podnosilac „zahteva od Ustavnog suda Kosova da odgovori na tri pitanja:

a) Da li je korišćen standard dokazivanja „na osnovu indicija“ za određivanje krivice Besnik Asllanija od strane Okružnog suda u Prištini i Vrhovnog suda Kosova (delujući kao sud drugog stepena)?

b) Da li je u ovom slučaju izvršeno kršenje načela zakonitosti od strane sva tri stepena?

c) Da li je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje u nedostatku odgovarajućeg obrazloženja od strane Vrhovnog suda Kosova postupajući na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti?“

Zahtev za privremenu meru

19. Podnosilac isto tako zahteva od Suda da uvede privremenu meru, „obustavljajući izvršenje kazne određene presudom Okružnog suda u Prištini [P. br. 433/2009 od 7. septembra 2010. god.] potvrđene od strane Vrhovnog suda Kosova [Ap. br. 155/11 od 11. januara 2012. god.] sve dok se ovo pitanje ne okonča u Ustavnom sudu Kosova“.

20. Podnosilac zahteva navodi da:

> *“U ovom slučaju, ako se ne usvoji zahtev za sigurnosnu privremenu meru, podnosilac zahteva će pretrpeti nepopravljivu štetu. To zbog činjenice, da i uprkos tome da nijednim dokazom nije potvrđena njegova krivica, on će biti lišen osnovnog ljudskog prava – slobode i uskoro će morati da ode na izdržavanje zatvorske kazne. Zahtev podnosioca je isto tako* prima facie *osnovan, jer može veoma jasno da se vidi da je podnosilac zahteva kažnjen samo na osnovu jedne sumnje koja nijednom nije dokazana i pravosudni sistem nije uspeo da pruži potrebnu pravnu zaštitu”.*

21. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2 [Pravni Efekat Odluka] Ustava koji određuje:

> *2. „Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.“*

22. Sud, isto tako, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

> *“Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku oprimeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.”*

23. Štaviše, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu, predviđa da:

„U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije prosledio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.“

24. Konačno, pravilo 55 (1) Poslovnika o radu predviđa da:

“Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima.“

25. Štaviše, kako bi Sud uveo privremenu meru, treba da, u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika o radu, nađe da:

„(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera, ili

(c) je privremena mera u javnom interesu.“

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.

Prihvatljivost zahteva

26. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] koji predviđa:

1. *Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu*

na zakonit način.

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

27. Član 47 (2) Zakona o Sudu, isto tako predviđa da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

28. Sud se isto tako poziva na član 48. Zakona, koji predviđa da:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povre đena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

29. Štaviše, pravilo 36 (1) a) i c) Poslovnika određuje da:

1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteva:

(a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili

(b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvronom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili

(c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

30. Sud smatra da je podnosilac zahteva ispunio propisan rok od četiri meseca računajući od dana kada mu je predata presuda Vrhovnog suda; da je opravdao zahtev relevantnim činjenicama i jasnim pozivanjem na navodna kršenja; da je izričito osporio presudu Vrhovnog suda kao konkretan akt javnog organa predmeta ocene; da je jasno istakao zatraženu pravnu zaštitu; i da je priložio različite odluke i druge potkrepljujuće informacije i dokumenta.

31. Na osnovu gore navedenog, podnosilac zahteva uglavnom navodi da mu je presudom Vrhovnog suda izvršeno kršenje ustavnih prava iz člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

32. Podnosilac zahteva navodi da „Vrhovni sud Kosova, postupajući po zahtevu za zaštitu zakonitosti, koji je podnet od strane podnosioca zahteva, donosi presudu koja je prilično formalna. Ova odluka suda ne

pruža nikakvo adekvatno obrazloženje o navodima koje je podnela odbrana“.

33. Sud primećuje da presuda Okružnog suda (P. br. 433/2009) glasi:

Optuženi Besnik Asllani u svojoj odbrani nije priznao krivično delo u tački I izreke optužnice, iznuda u pokušaju iz člana 267. stav 2 u vezi sa stavom 1, vezano sa članom 20. Krivičnog zakona Kosova, dok je priznao krivicu za krivično delo iz člana 328. stav 2 Krivičnog zakona Kosova (neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja).

34. Presuda Okružnog suda (P. br. 433/2009) dalje naglašava:

„Ovakvo činjenično stanje, osim iz gore navedenih izvedenih i analiziranih dokaza, sud je potvrdio i iz potvrda o uzetim stvarima, iz oduzetih oružja i metaka, iz telefonskih razgovora, iz izveštaja sa balističkog ispitivanja, izveštaja o ispitivanju IMEJ –a, izveštaja o ispitivanju telefonskih aparata, izveštaja o prisluškivanju telefonskih razgovora između optuženih i oštećenog, različitih izveštaja o sprovođenju skrivenih tehničkih mera prema uputstvima suda, ulaza – izlaza i SMS poruka između optuženih i oštećenog, kao i iz uvida fotodokumentacije straga”.

35. Podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv presude Okružnog suda Vrhovnom sudu *„zbog bitnih kršenja odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog potvrđivanja činjeničnog stanja, kršenja krivičnog zakona i odluke o krivičnoj sankciji, sa predlogom da se žalbena presuda poništi ili da se preinači, tako da se optuženi oslobodi od optužba za krivično delo iznude, i da se izrekne blaža kazna za krivično delo neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja iz člana 328. stav 2 Krivičnog zakona Kosova”.*

36. Vrhovni sud (Ap. br. 155/ 2011 od 11. januara 2012. god.) nakon što je temeljno analizirao osnove žalbe, našao je da su „*gore navedeni žalbeni navodi neosnovani*“.

37. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Vrhovnog suda,“ *zbog bitnih kršenja odredbi krivičnog postupka iz člana 403. stav 1. tačka 12. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova, kršenja Krivičnog zakona i drugih odredbi krivičnog postupka, koje su uticale na zakonitost sudske odluke, dao predlog da Vrhovni sud poništi presudu prvostepenog*

suda, kao i onu drugostepenog suda i da se predmet vrati na ponovno suđenje i ponovno odlučivanje prvostepenom sudu ili da se optuženi oslobodi optužbe".

38. Vrhovni sud (Pkl. br. 111/ 2012 od 30.11.2012. god.), nakon razmatranja tužbe u zahtevu za zaštitu zakonitosti, je našao da je zahtev neosnovan.

39. Ustavni sud primećuje da osnove žalbe u Vrhovnom sudu, bilo u drugom stepenu ili u zaštiti zakonitosti, sadrže navode u vezi sa kršenjem odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, kršenja krivičnog zakona i odluke o krivičnoj sankcije.

40. Ustavni sud smatra da ti navodi mogu da budu u domenu zakonitosti.

41. Ustavni sud dalje primećuje da pred Okružnim i Vrhovnim sudom podnosilac zahteva nije izneo nijedan navod na osnovu ustavnosti, bilo implicitno ili u suštini kojim bi pokrenuo navodnu povredu njegovih Ustavom zagarantovanih osnovnih sloboda i ljudskih prava.

42. U tom smislu, Evropski sud (vidi slučaj Fressoz i Roire protiv Francuske (zahtev br. 29183/95), presuda od 21. januara 1999. god.), presuda od 21. januara 1999. god.) naglasio *mutatis mutandis* da je „svrha pravila (pravilo o iscrpljenju) koja se navodi gore je da se pruži zemljama ugovornice mogućnost da sprečavaju ili isprave – uglavnom kroz sudove – povrede koje se navode protiv njih pre nego što ti navodi budu podneti Sudu. Ovo pravilo mora da se primenjuje „uz izvestan stepen fleksibilnosti i bez preteranog formalizma"; dovoljno je da se žalbe koje se nameravaju da budu naknadno podnete u Strazburu da su već bile pokrenute, „bar u suštini i u saglasnosti sa formalnim uslovima i rokovima postavljenim domaćim pravom" pred domaćim organima (Vidi The Castells protiv Španije, presuda od 23. aprila 1992. god., Serija A no. 236, p. 19, § 27, i Akdivar i drugi protiv Turske, presuda od 16. septembra 1996., izveštaji 1996-IV, pp. 1210-11, §§ 65-69)

43. U saglasnosti sa načelom supsidijarnosti, podnosilac zahteva je dužan da iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom, kao što je utvrđeno članom 113 (7), kao i drugim pravnim odredbama, koje su već gore navedene.

44. U stvari, svrha pravila iscrpljenosti, u ovom slučaju, je da se dozvoli Okružnom i Vrhovnom sudu mogućnost da ispravi navodno kršenje Ustava. Pravilo iscrpljenosti je operativno kombinovano sa subsidijarnim karakterom proceduralnog okvira ustavne pravde. (*Vidi*

mutatis mutandis, Selamouni protiv Francuske [VK], § 74; Kudla protiv Poljske [VK], § 152; Andrašiki i drugi protiv Slovačke (dec.).

45. Načelo subsidijarnosti podrazumeva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, bilo upravnom ili sudskom, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnog prava. Stoga, veoma je verovatno da se slučaj podnosioca zahteva proglasi neprihvatljivim od strane Ustavnog suda, kada isti propušta da iskoristi redovne postupke ili propušta da prijavi kršenje Ustava u redovnim postupcima. Takvo propuštanje će se shvatiti kao odricanje od prava na dalje poricanje povrede i na žalbu. *(*Vidi *rešenje, u slučaju br. KI. 07/09, Demë KURBOGAJ i Besnik KURBOGAJ, ocena presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. Novembra 2008, stav 18).*

46. Uvek kada se osporava odluka na osnovu pravne pozicije koja je neprihvatljiva sa tačke gledišta ljudskih prava i osnovnih sloboda, redovnim sudovima koji su doneli odluku treba da se pruži mogućnost da preispitaju osporenu odluku. To znači da, svaki put kada se navodi povreda ljudskih prava, ta povreda ne može kao pravilo da stigne u Ustavni sud pre nego što se razmatra od strane redovnih sudova.

47. Podnosilac zahteva u konkretnom slučaju je trebalo da se implicitno ili u suštini žali pred Okružnim i Vrhovnim sudom na navodnu povredu njegovog prava na pravično suđenje, pošto ti sudovi „sude na osnovu Ustava i zakona“(član 102. stav 3. Ustava).

48. U praksi, ništa nije sprečilo podnosioca zahteva da se žali pred Okružnim i Vrhovnim sudom o navodnoj povredi prava na pravično suđenje. Ako bi ovi sudovi uzeli u obzir povredu i ako bi ispitali istu, završilo bi se sve; ako sudovi ne bi ispravili povredu ili ako je ne bi razmotrili, podnosilac zahteva bi ispunio uslov za iscrpljenje svih pravnih sredstava u smislu da bi se ovim sudovima dozvolila mogućnost da isprave navodnu povredu.

49. U stvari, ovakva analiza je u saglasnosti sa jurisprudencom Evropskog suda kojom je uspostavljeno da su podnosioci zahteva dužni da iscrpe pravna domaća sredstva koja su na raspolaganju u teoriji i u praksi u odgovarajuće vreme, to jest, sredstva koja su dostupna, koja omogućavaju obeštećenje u pogledu njihovih žalbi i koja pružaju razumni izgled na uspeh (Sejdović protiv Italije [VK], br. 56581/00, ECHR 2006-II § 46). Treba da se ispita da li je, pod svim okolnostima slučaja, podnosilac učinio sve što se može razumno očekivati od njega da

iscrpi domaća pravna sredstva (D. H. i drugi protiv Češke Republike (VK) stav 116-22).

50. Ustavni sud je takođe primenio isto obrazloženje kada je doneo rešenje o neprihvatljvosti na osnovu neiscrpljenosti pravnih sredstava (Vidi dana 4. decembra 2012. god. u slučaju br. KI 120/11, Ministarstvo zdravlja protiv ocene ustavnosti odluke Vrhovnog suda A. br. 551; dana 27. janura 2010. god. u slučaju br. KI 41/09, AAB –RIINVEST Univerzitet DOO Priština protiv Vlade Republike Kosovo; i dana 23. marta 2010. god. u svojoj odluci u slučaju br. KI 73/09, Mimoza Kusari Lila protiv Centralne izborne komisije).

51. U načelu i u stvari, podnosilac zahteva ne može da se žali direktno pred Ustavnim sudom o navodnoj povredi ljudskih prava i osnovnih sloboda a da nije pokrenuo implicitno ili u suštini tu navodnu povredu pred Okružnim sudom i Vrhovnim sudom..

52. Međutim, Ustavni sud smatra da činjenice slučaja ne dozvoljavaju ubedljiv zaključak da osnove žalbe *„bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanja činjeničnog stanja, kršenja krivičnog zakona i odluka o krivičnoj sankciji,* koje su navedene pred Vrhovnim sudomispunjavaju test Evropskog suda. Stoga nije potrebno da se slučaj dalje razmatra pod ovakvim okolnostima slučaja.

53. Pored toga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije argumentovao i dokazima potkrepio navodno kršenje njegovih prava od strane Vrhovnog suda.

54. U stvari, navodi podnosioca o kršenju ustavnih prava ne predstavljaju *prima facie* dovoljan osnov za pokretanje slučaja u Sudu; nezadovoljstvo podnosioca zahteva sa odlukom Vrhovnog suda ne predstavlja ustavnu osnovu da se žali pred Ustavnim sudom..

55. Štaviše, Sud primećuje da, dabi slučaj *prima facie* ispunio uslove za prihvatljivost zahteva, podnosilac zahteva treba da dokaže da postupci u Vrhovnom sudu, gledano u celini, nisu sprovodeni na takav način da podnosilac zahteva nije dobio pravično suđenje ili da su ostala kršenja ustavnih prava mogla biti izvršena od strane Vrhovnog suda tokom suđenja.

56. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36 (1.c) Poslovnika o radu, koje određuje *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) Samo ako zahtev nije očigledno neosnovan"*.

57. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinili redovni sudovi, osim ukoliko su oni povredili prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost).

58. Stoga, Sud ne treba da deluje kao sud trećeg stepena, u ovom slučaju, prilikom razmatranja donetih odluka od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog, i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski Sud za Ljudska Prava. [ESLJP] 1999-I).

59. Štaviše, podnosilac zahteva navodi da Vrhovni sud, kada je odlučio u vezi sa njegovim zahtevom o zaštiti zakonitosti, nije pružio jasne razloge u vezi sa odbijanjem zahteva podnosioca i isti se takođe žali da Vrhovni sud nije bio posvećen da razmatra slučaj na odgovarajući način.

60. Međutim, podnosilac zahteva ne objašnjava zašto i kako je izvršeno kršenje njegovih prava, on ne potkrepljuje *prima facie* navod o ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju da su njegova prava i slobode prekršana od strane Vrhovnog suda, kao i da je izvršeno kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje zagarantovano članom 31. Ustava i člana 6. EKLJP.

61. Dakle, Ustavni sud ne može da smatra da su relevantni postupci u Vrhovnom sudu na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, ESLJP Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

62. U stvari, podnosilac zahteva nije pokazao *prima facie* zašto i kako je Vrhovni sud povredio njegova prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 33. [Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima] kao i kršenje člana 6. u vezi sa članom 13. EKLJP.

63. Dakle, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije niti izgradio niti pokazao *prima facie* slučaj bilo o merituma ili o prihvatljivosti zahteva.

64. U svemu, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

65. Sud, dalje zaključuje da, pošto je podnesak neprihvatljiv, zahtev o privremenoj meri je bezpredmetan i stoga, treba da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, na osnovu člana 116(2)Ustava, članova 27. i 48. Zakona, i u skladu sa pravilom 36.1 (c), 55. i 56.(2) Poslovnika o radu, dana 29. januara 2013. god, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA SAOPŠTI ovu odluku strankama; i

IV. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20(4) Zakona.

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 15/12, Xhavit Gashi, datum 25 Februara 2013.– Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Rev. I. br. 314/2009 od 10. januara 2012. god.

KI15/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, pravo na rad

Podnosilac se obratio Ustavnom sudu sa zahtevom da obaveže Ministarstvo rada i socijalne zaštite da ga vrati na prethodno radno mesto, ili na radne zadatke koji su u skladu sa njegovom stručnom spremom, kao i da mu nadoknadi lične dohotke.

Podnosilac od Ustavnog suda takođe traži da se odbace sve gore navedene presude, zato što se prema podnosiocu zahteva, u njegovom slučaju nije poštovala pravda.

Podnosilac u njegovom zahtevu ne navodi koji član Ustava je prekršen presudom Vrhovnog suda i drugih redovnih sudova.

Ustavni sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv i očigledno neosnovan, jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI15/12
Podnosilac
Xhavit Gashi
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Rev. I. br. 314/2009 od 10. januara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Xhavit Gashi sa prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Rev. I. br. 314/2009 od 10. januara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na zahtev podnosioca da primora Ministarstvo rada i socijalne zaštite, da vrati podnosioca zahteva na svoje prethodno radno mesto, ili na radne zadatke koje odgovaraju njegovoj stručnoj spremi, kao i da nadoknadi njegov lični dohodak.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 21.4. i 113.7. Ustava u vezi sa članom 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu i 56 tačka 2 Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 20. februara 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika za imenovanje sudije izvestioca sa br. GJR. KI 15/12 od 21.februara 2012. god., sudija Gjyljeta Mushkolaj je imenovana kao sudija izvestilac. Istog dana je odlukom predsednika za imenovanje veća za razmatranjesa br. KSH. 15/12 imenovano veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (presedavajući), Prof. dr Ivan Čukalovići Iliriana Islami.

7. Odlukom predsednika za zamenu sudije izvestiocasa br. GJR. KI 15/12 od 2.jula 2012. god., sudija Kadri Kryeziu je imenovan kao sudija izvestilac. Istog dana je odlukompredsednika za zamenu sudije u veću za razmatranaje sa br. KSH. 15/12 imenovano veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalovići Enver Hasani.

8. Dana 10.decembra 2012. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova u vezi sa registracijom zahteva.

Kratak opis činjenica

9. Podnosilac zahteva, prema spisima priloženim u njegovom zahtevu, je bio u radnom odnosu kao vozač u bivšem Fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje zaposlenih u Prištini, nastavljajući radni odnos do 1.oktobra 2000. god.

10. Kao rezultat procesa osnivanja OdeljenjazaZdravstvoiSocijalnuZaštituKosova (osnovano Uredbom UNMIK-abr. 2000/10) dana 25.septembra 2000. god.objavljujusekonkursizapopunjavanjeslobodnihradnihmesta. Nakon primene i za vreme vođenja postupka konkursa, podnosilac zahteva nije primljen na položaj za koji je konkurisao.

11. Dana 24. marta 2003. god., podnosilac zahteva je podneo tužbuprotivMinistarstva rada i socijalne zaštite u Opštinskom sudu u Prištini, zahtevajući povratak na svoje prethodno radno mesto kao “vozač” ili na neko drugo radno mesto ili radne zadatke koji su u skladu sa njegovom stručnom spremom, kao i naknadu ličnih prihoda.

12. Opštinski sud u Prištini je svojom presudom Cl. br. 85/2003 od 23. septembra 2004. god. odbio tužbeni zahtev podnosioca, ocenjujući da ni Odeljenje zaZdravstvoiSocijalnuZaštituKosova,

aniMinistarstvoradaisocijalnezaštitenemaju kontinuitet i nisu naslednici ondašnjeg Fondaza penzijsko i invalidsko osiguranje i kao rezultat toga, Ministarstvo rada i socijalne zaštite se ne može primorati da vrati podnosioca zahteva na posao.

13. Podnosilac zahteva je uložio žalbu protiv presude Opštinskog suda u Okružnom sudu u Prištini. Okružni sud u Prištini je svojom presudom AC. br. 415/05 od 19.februara 2007. god.ocenio da je "sud prvog stepena u potvrđenom činjeničnom stanju na pravilan način primenio materijalne odredbe i pravilno je primenio odredbe parničnog postupka kada je odbio tužbeni zahtev tužioca."

14. Podnosilac zahteva je isto tako podneo reviziju protiv presude Okružnog suda Vrhovnom sudu Kosova. Vrhovni sud je svojom presudom Rev. I. br. 314/2009 od 10. januara 2012. god. odbio kao neosnovanu reviziju podnosioca smatrajući [...]"*kao pravedan i zakonit pravni stav i obrazloženje sudova nižeg stepena prema kojim je odbijen tužbeni zahtev tužioca, pošto je od strane suda prvog stepena potvrđeno da ni Administrativno odeljenje za rad i zapošljavanje osnovano Uredbom UNMIK-a br. 2000 / 24, kao ni Ministarstvo za Rad i Socijalnu Zaštitu, uključeno kao tužena strana u ovom sporu, nisu naslednici tadašnjeg Fonda za Penzijsko i Invalidsko Osiguranje zaposlenih na Kosovu, čiji je radnik bio tužilac. Tužilac sa tuženom strankom nije osnovao radni odnos i tužena stranka nema nikakve obaveze prema tužiocu i istom nedostaje pasivni legitimitet u postupku.*

Navodi podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva ne navodi koji je član Ustavaprekršen presudom Vrhovnog sudai presudom ostalih redovnih sudova.

16. Podnosilac se zahtevom obratioUstavnom sudu da [...] "*odluči u moju korist jer je protiv mene Ministarstvo Rada i Socijalne Zaštite počinilo nepravdu udaljavajući me sa posla bez ikakve zakonske podrške.*"

17. Podnosilac isto tako od Ustavnog suda zahteva da se odbiju sve gore navedene presude, zato što se prema podnosiocu zahteva, u njegovom slučaju,nije poštovala pravda.

Prihvatljivost zahteva

18. Kako bi bio u mogućnosti da sudi zahtev podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti određene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i u Poslovniku o radu.

19. Član 48.Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi koja to prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

20. Podnosilac zahteva ne navodi koje mu je pravo prekršeno i koji član Ustava podržava njegov zahtev, kao što se predviđa u članu 113.7 Ustava i u članu 48. Zakona.

21. Prema Ustavu,Ustavni sud nije žalbeni sud gde se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova, osim i samo ako su one mogle da prekrše prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dužnost je redovnih sudova da tumače i sprovode odgovarajuća pravila proceduralnog i materijalnog prava (Vidi, *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [DHM], br. 30544/96, stav 28, Evropski Sud za Ljudska Prava [ESLJP] 1999-I).

22. Podnosilac zahteva nije predstavio neki dokaz *prima facie* koji bi ukazao na kršenje njegovih ustavnih prava (Vidi, *mutatis mutandis,* Vanek protiv Republike Slovačke, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivosti zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

23. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su bile pružene mnoge mogućnosti da podnese svoj slučaj kod redovnih sudova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su postupci na bilo koji način bili nepravedni i proizvoljni (Vidi, *mutatis mutandis,* Shub protivLitvanije,Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06, od 30.juna 2009. god.).

24. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36.2 (b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:* b) *da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju okršenju ustavnih prava”.*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36. 2 (b). Poslovnika o radu, 17 januara 2013. god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 21/12, Bedri Selmani, datum 25 Februara 2013.– Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju, ASC-09-2006, od 13. oktobra 2011. god.

KI21/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, privatizacija

Podnosilac u svom podnesku navodi sledeće: 1. Svoje vlasničko pravo nad sredstvima koja je uložio za obnovu „Autoservisa", u ukupnom iznosu od 1.356.882,00 evra; 2. Svoje vlasničko pravo nad sredstvima koja je uložio u hotel i restoran "Victory", u ukupnom iznosu od 1.527.832,00 evra; 3. Pravo na korišćenje parcele u gradskoj zoni na kojoj su izgrađeni „Autoservis" i hotel-restoran "Victory"; 4. Pravo preče kupovine društvenog zemljišta na kojem se nalaze zgrade „Autoservisa" i hotel-restorana "Victory" prilikom privatizacije.
Podnosilac navodi da su presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencije, presude Sudskog veća i Žalbenog veća, povredile njegova prava zagarantovana Ustavom, odnosno član 119 [Osnovna načela], stav 1 i 2, i član 121 [Imovina], stav 1 poglavlje IX [Ekonomski odnosi] Ustava.

Ustavni sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan jer podnosilac nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju o povredi prava garantovanih Ustavom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI21/12
Podnosilac
Bedri Selmani
Ocena ustavnosti
presude Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencije, SCC-06-0144 od 30. marta 2009. godine i presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi sa Kosovskom povereničkom agencijom, ASC-09.2006 od 13. oktobra 2011. godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bedri Selmani iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava presudu Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencijom (u daljem tekstu: Sudsko veće), SCC-06-0144 od 30. marta 2009. godine i presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencije (u daljem tekstu: Žalbeno veće), ASC-09-0006 od 12. oktobra 2011.

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da su gore navedenim presudama povređena njegova prava zagarantovana Ustavom, odnosno član 119 [Osnovna Načela], stav

1 i 2, i član 121 [Imovina], stav 1 Poglavlje IX [Ekonomski Odnosi] Ustava.

Pravni osnov

4. Podnesak se zasniva na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članu 22 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilu 56, stav 2 Poslovnika o radu (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac je 2. marta 2012. godine podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je 5. marta 2012. godine imenovao sudiju Snezhana Botusharova za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Predsednik je 4. decembra 2012. godine potpisao Odluku o zameni sudija u veću za razmatranje, sastavljenom od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Surroy i Ivan Čukalović.

8. Posebna komora Vrhovnog suda i Kosovska agencija za privatizaciju su 10. decembra 2012. godine obavešteni o zahtevu.

Kratak opis činjenica

9. Podnosilac je 5. aprila 2000. godine, tvrdeći da je osnivač, vlasnik i generalni direktor privatnog preduzeća „AutoKosova“, zaključio ugovor sa društvenim preduzećem „Auto Priština“ u Prištini (u daljem tekstu: „Ugovor“). Društveno preduzeće je naslednik preduzeća Radna organizacija za trgovinu vozilima „Boško Cakić“ osnovanog decembra 1989. godine. Podnosilac tvrdi da je prema Ugovoru on bio obavezan da „renovira i obnovi“ zgradu u vlasništvu društvenog preduzeća „AutoPriština“. Ugovor o partnerstvu je registrovan u UNMIK-ovom Registru poslovnih subjekata 15. decembra 2000. godine.

10. Nadzorni odbor Društvenog preduzeća „AutoPriština“ je 10. novembra 2000. godine jednostrano raskinuo saradnju sa podnosiocem. Iako Društveno preduzeće tvrdi da je raskinulo ugovor novembra 2000. godine, zaposleni u Društvenom preduzeću su radili za AutoPrištinu-AutoKosova ili drugi subjekat u vlasništvu podnosilaca do oktobra 2003. godine. Zaposleni su oktobra 2003. godine prekinuli veze sa

AutoPrištinom-AutoKosova i počeli su da rade na servisiranju automobila i prodaji auto delova nezavisno od AutoPriština-AutoKosova ili drugog subjekta povezanog sa podnosiocem.

11. Podnosilac je pokrenuo spor pred Posebnom komorom Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencije dana 3. aprila 2006. godine. U svojoj prvobitnoj žalbi podnosilac je tražio uvođenje mera administrativne zabrane. Podnosilac je povukao ovaj zahtev prilikom usmenog saslušanja održanog 13. decembra 2006. godine.

12. Podnosilac je 18. januara 2007. godine podneo zahtev tražeći da se hotel-restoran „Victory“ pripoji kao tužilac u postupku. Posebna komora je izdala nalog da se kao drugi tužilac u postupku pripoji hotel-restoran „Victory“. Niz promena je unet u zahtev, a poslednja je uneta februara 2007. godine. Podnosilac u svojoj tužbi tvrdi sledeće: da se preduzeću AutoPriština-AutoKosova isplati iznos od 1.219.446,22 evra radi priznavanja vlasničkog prava za uložena sredstva u objekte društvenog preduzeća „Autoservis“; da se hotelu i restoranu „Victory“ isplati iznos od 1.036.994,32 evra radi priznavanja vlasničkog prava za uložena sredstva za izgradnju hotelskog objekta; priznavanje prava preduzeću „AutoPriština-AutoKosova“ da koristi zemljište na kojem se nalazi „Autoservis“; priznavanje prava hotelu i restoranu „Victory“ da koristi zemljište na kojem se nalazi hotel „Victory“. Priznavanje preduzeću AutoPriština-AutoKosova prava preče kupovine za objekte društvenog preduzeća i zemljište na kojem se nalazi „Autoservis“ i priznavanje hotelu-restoranu „Victory“ prava preče kupovine za društveno zemljište na kojem se nalazi hotel „Victory“.

13. Kosovska povereničkа agencija (u daljem tekstu: „KPA“) je podnela protivtužbu u svoje ime i u ime Društvenog preduzeća.

14. Sudsko veće Posebne Komore je svojom presudom SCC-06-0144 od 30. marta 2009. godine odbilo zahtev protiv Društvenog preduzeća „AutoPriština“ kao neosnovan, odbilo je zahtev za uvođenje administrativne zabrane protiv KPA kao povučen i odbilo je protivtužbu KPA kao neprihvatljivu.

15. Podnosilac je 15. maja 2009. godine podneo žalbu protiv presude Sudskog veća SCC-06-0144 od 30. marta 2009. godine. Žalba se zasnivala na suštinskom kršenju Zakona o parničnom postupku, na pogrešnom i nepotpunom utvrđivanju činjenica u slučaju i na pogrešnoj primeni materijalnog prava.

16. KPA je 18. novembra 2009. godine u svoje ime i u ime Društvenog preduzeća „AutoPriština“ podnela odgovor na žalbu u kojoj je tvrdila da argumenti koje je predstavio podnosilac žalbe nemaju nikakvu pravnu osnovu, tražeći da žalba bude odbijena i da se potvrdi presuda Sudskog veća Posebne komore.

17. Žalbeno veće Posebne komore je 13. oktobra 2011. godine u svojoj presudi ASC-09-0006 odbilo žalbu kao neosnovanu, odlučilo je da potvrdi presudu Sudskog veća dodajući sledeću rečenicu: „zahtev hotela-restorana „Victory“ se odbija kao neosnovan“.

18. Presuda Žalbenog veća je 17. oktobra 2011. godine dostavljena podnosiocu.

19. Podnosilac je 30. januara 2012. godine Državnom tužiocu podneo zahtev za zaštitu zakonitosti presude Žalbenog veća.

20. Državni tužilac 2. februara 2012. godine u svom saopštenju br. 6/2012 „nije našao pravni osnov za podnošenje zahteva za zaštitu zakonitosti“.

Navodi podnosioca zahteva

21. Kao što je napred navedeno, podnosilac navodi da su presude Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencije, presude Sudskog veća i Žalbenog veća, povredile njegova prava zagarantovana Ustavom, odnosno član 119 [Osnovna Načela], stav 1 i 2, i član 121 [Imovina], stav 1 Poglavlje IX [Ekonomski Odnosi] Ustava.

22. Podnosilac u svom podnesku navodi sledeće: 1. Svoje vlasničko pravo nad sredstvima koja je uložio za obnovu „Autoservisa“ u ukupnom iznosu od 1.356.882,00 evra; 2. Svoje vlasničko pravo nad sredstvima koja je uložio u hotel i restoran „Victory“ u ukupnom iznosu od 1.527.832,00 evra; 3. Pravo na korišćenje parcele u gradskoj zoni na kojoj su izgrađeni „Autoservis“ i hotel-restoran „Victory“; 4. Pravo preče kupovine društvenog zemljišta na kojem se nalaze zgrade „Autoservisa“ i hotel-restorana „Victory“ prilikom privatizacije.

23. Podnosilac svoj zahtev zaključuje navodima: *„Ovakvo delovanje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se tiču Kosovske povereničke agencije koja je doneta flagrantnim kršenjem odredaba građanskog postupka (predviđenih Zakonom o parničnom postupku), u suprotnosti je sa odredbama Zakona o stranim ulaganjima i odredbama samog Ustava Republike Kosovo, konkretnije*

članova 119, stav 2 u vezi sa stavom 1 istog člana (član 119) i 121, stav 1".

Prihvatljivost zahteva

24. Pre svega, kako bi bio u mogućnosti da presudi o zahtevu podnosioca, Sud mora da ispita da li je podnosilac ispunio sve zahteve prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

25. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ovlašćena strana da podnese zahtev Sudu, shodno zahtevima člana 113.7 Ustava. Što se tiče ovog zahteva, Sud utvrđuje da je podnosilac fizičko lice i ovlašćena strana shodno zahtevima člana 113.7 [Individualni zahtevi] Ustava.

26. Sud takođe treba da utvrdi da li je podnosilac ispunio zahteve člana 113(7) Ustava i člana 47 (2) Zakona.

    Član 113, stav 7 predviđa:

    "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

    Podnosilac je dokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva dostupna prema važećim zakonima.

27. Podnosilac takođe treba da dokaže da je ispunio zahteve člana 49 Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa se može videti da je podnosilac 30. januara 2012. godine podneo Državnom tužiocu zahtev za zaštitu zakonitosti presude Žalbenog veća, a da je podnosilac podneo zahtev Ustavnom sudu 2 marta 2012 godine, što znači da je zahtev podnet u roku od 4 meseca propisanom Zakonom i Poslovnikom o radu.

28. Podnosilac je u pogledu ovog zahteva imao niz prilika da iznese svoj slučaj pred redovnim sudovima. U međuvremenu, Sud naglašava da, prema Ustavu, on ne treba da deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od redovnih sudova.
    Redovni sudovi imaju ulogu da tumače i primenjuju relevantna pravila kako proceduralnog tako i materijalnog prava (videti, *mutatis mutandis*, Garsija Ruiz protiv Španije (GC), br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

29. Sud može samo da uzme u obzir jesu li postupci generalno, sagledavani u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac imao pravično suđenje (videti između ostalog, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991).

30. U stvari, podnosilac nije potkrepio svoju tvrdnju i nije pružio dokaz da su njegova prava i slobode povređeni od strane redovnih sudova (videti, *mutatis mutandis*, Šub protiv Litvanije, ESLP, Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

31. Pravilo 36.2 (d) Poslovnika predviđa da *" Sud odbija zahtev kao očigledno neosnovan kada ustanovi da (...) podnosilac nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju."*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. 2 (b) i (d) Poslovnika o radu, 17 januara 2013. god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 44/11, Rufki Suma, datum 25 Februar 2013- Ocena ustavnosti odluke Kosovske agencije za privatizaciju o prodaji Društvenog preduzeća "Sharr Cem", od 14. decembra 2010. god.

Predmet KI 44/11, rešenje o neprihvatljivosti od 5. decembra 2012. god.

Ključne reči: locus standi, ljudsko dostojanstvo, povreda individualnih prava i sloboda, povreda prava na slobodnu konkurenciju

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.4 Ustava Kosova, osporavajući odluku Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), kojom je Društveno preduzeće"Sharr Cem" privatizovano 14. decembra 2010. god. Podnosilac zahteva tvrdi da je privatizacija Sharr Cem-a izvršena u suprotnosti sa Uredbama KAP-a o opštim pravilima tendera za privatizaciju (običnog spin-off-a) i opštim pravilima tendera za likvidaciju, Zakonom (br. 03/L-067) o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, Zakonom o zaštiti konkurencije i članom 119 [Opšta načela] Ustava, zato što je do privatizacije došlo, a da KAP istu nije javno objavio.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud je zaključio da je zahtev neprihvatljiv, jer navodi podnosioca zahteva da je došlo do povrede iz člana 113.4, u ovom slučaju, nisu u saglasnosti sa Ustavom, jer po gore navedenom članu kako bi podneo zahtev ovom Sudu nadležnosti opštine su ograničena na sledeća pitanja: na zakone ili akte Vlade koji povređuju njihove odgovornosti ili umanjuju njihove prihode koje su inače predviđene Zakonom o lokalnoj samoupravi i Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI44/11
Podnosilac
Rufki Suma
Ocena ustavnosti odluke Kosovske agencije za privatizaciju o prodaji društvenog preduzeća Sharr Cem, od 14. decembra 2010. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Rufki Suma, gradonačelnik Opštine Đeneral Janković, koga zastupa g. Bajrush Laçi, upravnik Pravnog odeljenja Opštine Đeneral Janković.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) kojom je društveno preduzeće Sharr Cem privatizovano 14. decembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva je 30. marta 2011. god. podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) navodeći da su mu prekršena prava zagarantovana čl. 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 23. [Ljudsko dostojanstvo] i 119. [Opšta načela] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav).

Pravni osnov

4. Član 113. stav 4. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (br. 03/L-121) (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je 30. marta 2011. god. podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je nalogom br. GJR. 44/11 dana 19. aprila 2011. god. imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, nalogom br. KSH. 44/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

7. Sud je 25. maja 2011. god. tražio dodatna razjašnjenja i dodatna dokumenta u odnosu na to:

   a. koji je pravni osnov za zahtev;
   b. koja je odluka osporena;
   c. dokaz o iscrpljenju pravnih sredstava i o privatizaciji Sharr Cem-a i
   d. ovlašćenje pravnog zastupnika.

8. Podnosilac zahteva je 2. juna 2011. god. dostavio razjašnjenje i dodatnu dokumentaciju:

   a. zahtev je podnet na osnovu člana 113. stava 4. Ustava;
   b. osporena odluka je odluka PAK-a o privatizaciji Sharr Cem-a;
   c. podnosilac zahteva je 8. aprila 2011. god. uložio žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda na privatizaciju Sharr Cem-a;
   d. dostavljeno je takođe i ovlašćenje pravnog zastupnika.

9. Sud je 15. juna 2011. god. obavestio Posebnu komoru Vrhovnog suda i PAK o zahtevu i dostavio im kopiju istog.

10. Dana 2. jula 2012, predsednik je odlukom br. KSH. 44/11, zamenio članove Veća za razmatranje sudije Gjyljetu Mushkolaj i Ilirianu Islami sudijama Almirom Rodriguesom kao (predsedavajućim) i Enverom

Hasanijem, kao članom Veća za razmatranje, zato što je sudijama Gjyljeti Mushkolaj i Iliriani Islami istekao mandat sudije Ustavnog suda dana 26. juna 2012. god.

11. Dana 5. decembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Sharr Cem je 14. decembra 2010. god. privatizovan od strane PAK-a.

13. Podnosilac zahteva je 15. decembra 2010. god. podneo zahtev PAK-u da obustavi privatizaciju Sharr Cem-a. Podnosilac zahteva nije dobio nikakav odgovor u vezi sa navedenim.

14. Skupština Opštine Đeneral Janković je 27. januara 2011. god. donela odluku da podnese tužbu protiv PAK-a zbog nepoštovanja zakonskih procedura prilikom privatizacije Sharr Cem-a kao i da tender o privatizaciji uopšte nije bio objavljen (odluka br. 01/15-2011).

15. Podnosilac zahteva je 8. aprila 2011. god. uložio žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova tvrdeći da je privatizacija Sharr Cem-a obavljena bez javnog objavljivanja privatizacije.

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva tvrdi da je privatizacija Sharr Cem-a izvršena u suprotnosti sa Uredbama PAK-a o opštim pravilima tendera za privatizaciju (običnog spin-off-a) i opštim pravilima tendera za likvidaciju, Zakonom (br. 03/L-067) o Kosovskoj agenciji za privatizaciju, Zakonom o zaštiti konkurencije i članom 119. [Opšta načela] Ustava zato što je do privatizacije došlo, a da PAK istu nije javno objavio. Stoga je ovo delo, koje je navodno preduzeo PAK, ograničilo pravo na slobodnu konkurenciju isključujući druge ponuđače i prodajući ovo preduzeće za „simboličnu cenu“ od 30,1 milion €.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Podnosilac zahteva se žali da je privatizacija Sharr Cem-a obavljena bez javnog objavljivanja privatizacije i da su mu stoga prekršena prava zagarantovana u čl. 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 23. [Ljudsko dostojanstvo] i 119. [Opšta načela] Ustava.

18. Međutim, kako bi zahtev bio prihvatljiv, podnosilac zahteva prvo mora da dokaže da je ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. Sud primećuje da je podnosilac zahteva podneo zahtev na osnovu člana 113. stava 4. Ustava koji predviđa:

> *"Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu Opštinu"*

20. U tom pogledu, navodi podnosioca zahteva da je došlo do kršenja iz člana 113. stava 4, u ovom slučaju nisu u saglasnosti sa Ustavom jer po gorenavedenom članu kako bi podneo zahtev ovom Sudu nadležnosti opštine su ograničene na sledeća pitanja: na zakone ili akte Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode koje su inače predviđene Zakonom o lokalnoj samoupravi i Evropskom poveljom o lokalnoj samoupravi.

21. Pod ovim okolnostima, podnosiocu zahteva nedostaje *locus standi* da pokrene ovaj slučaj pred Sudom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 4. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, dana 5. decembra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 69/12, Udruženje civilnih invalida Drugog svetskog rata, datum 25 Februar 2013 -Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, KRJA br. 6/2011, od 8. maja 2012. god.

KI 69/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 6. februara 2013. god.

Ključne reči: *individualni zahtev, očigledno neosnovan, udruženje invalida Drugog svetskog rata*

Podnosilac zahteva navodi da je odluka Vrhovnog suda Kosova KRJA br. 6/2011, od 8. maja 2012. god. povredila njegova Ustavom zagarantovana prava, odnosno član 3, stav 2, član 22 i član 24 Ustava.
Podnosilac zahteva tvrdi da su povređena prava članova Udruženja i članova njihovih porodica, zagarantovana Zakonom o zaštiti civilnih ratnih invalida. Po mišljenju podnosioca, ovaj zakon je i dalje na snazi. U tom pogledu, podnosilac podseća na odredbe Uredbe UNMIK-a br. 1999/24, o zakonima na snazi na Kosovu, koja navodi da *"Zakoni koji važe na Kosovu [...] su zakoni na snazi dana 22. marta 1989. god"*.
Podnosilac dalje tvrdi da Zakon o invalidskim penzijama ne uključuje ovu kategoriju lica, koja je uključena u Zakonu iz 1976. godine i samim tim "*Zakon iz 1976. godine je i dalje na snazi i kao takav treba da se i dalje primenjuje"*.

Ustavni sud je zaključio da je zahtev očigledno neosnovan, jer podnosilac nije u dovoljnoj meri potkrepio njegovu tvrdnju o povredi prava garantovanih Ustavom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 69/12
Podnosilac zahteva
Udruženje civilnih invalida Drugog svetskog rata
Ocena ustavnosti
Odluke Vrhovnog suda Kosova KRJA, br. 6/2011 od 8. maja 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac osporava Odluku Vrhovnog suda KRJA, br 6/2011 od 8. maja 2012. god.

Osporena odluka

2. Podnosilac navodi da je Odluka povredila ustavom zagarantovana prava Udruženja, odnosno član 3, stav 2 [Jednakost pred zakonom], član 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], i član 24 [Jednakost pred zakonom].

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da je Odluka povredila ustavom zagarantovana prava Udruženja, odnosno član 3, stav 2 [Jednakost pred zakonom], član 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], i član 24 [Jednakost pred zakonom].

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članu 22 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: „Zakon“) i Pravilu 56, stav 2 Poslovnika o radu (u daljem tekstu: „Poslovnik o radu“).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac je 13. jula 2012. godine podneo zahtev Sudu.

6. Predsednik je 4. septembra 2012 godine imenovao sudiju Snezhana Botusharova za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

7. Vrhovni sud je 10. decembra 2012. godine obavešten o zahtevu.

Kratak opis činjenica

8. Podnosilac, odnosno Udruženje civilnih invalida rata, registrovan je prema Uredbi UNMIK-a 1999/22 kao NVO sa statusom javnog dobra 6. marta 2000. godine.

9. Civilni ratni invalidi uživaju prava i zaštitu prema odredbama Zakona o zaštiti civilnih ratnih invalida (objavljenog u Službenom listu Kosova br. 32) usvojenog od strane Skupštine Kosova 26. jula 1976. godine (u daljem tekstu: Zakon iz 1976).

10. Kada je proglašavana Uredba UNMIK-a 2000/66 o povlasticama za ratne invalide na Kosovu i za najbliže srodnike lica koja su izgubila život zbog oružanog sukoba na Kosovu [UNMIK/REG/2000/66] ova kategorija invalida nije uključena.

11. Nakon presude Opštinskog suda u Prištini, C. br. 595/05, od 7. marta 2006, kojom se odbija zahtev podnosioca i kojom se ovaj sud proglašava nenadležnim, obrazlažući da je u ovom slučaju potrebno da se prate važeće administrativne procedure, podnosilac je 3. maja 2006. godine zahtevao od Centra za socijalni rad u Podujevu (Zahtev br. 33422, od 3. maja 2006. godine), da utvrdi diskriminaciju, naknadu za diskriminaciju i priznavanje prava na zaštitu i negu u budućnosti, odnosno jednak tretman kao i druge kategorije ratnih invalida. Centar nije odgovorio na zahtev podnosioca.

12. Podnosilac je 17. oktobra 2006. godine podneo zahtev Vrhovnom sudu Kosova tražeći utvrđivanje diskriminacije i iznos finansijske naknade za štetu izazvanu diskriminacijom i priznavanje prava na zaštitu i negu

podnosioca u budućnosti, odnosno jednak tretman kao i druge kategorije ratnih invalida.

13. Vrhovni sud Kosova je 31. marta 2009. godine svojom Odlukom A. Br. 2630/2006 odbio zahtev kao neosnovan zbog nedostatka pravnog okvira kojim se podnosilac podržava.

14. Podnosilac je 30. novembra 2011. godine podneo zahtev za preispitivanje Odluke Vrhovnog suda A. Br. 2630/2006, navodeći da su civilni invalidi Drugog svetskog rata diskriminisani jer se Zakon o civilnim invalidima rata iz 1976 godine ne primenjuje za njih i još predlažući da se prizna njihov status invalida Drugog svetskog rata, za šta tvrde da stoji u Zakonu o borbi protiv diskriminacije br. 20004/3.

15. Vrhovni sud Kosova je svojom Odlukom KRJA br. 6/2011 od 31. marta 2009. godine, odbacio zahtev kao neprihvatljiv, obrazlažući da Zakon iz 1976. nije na snazi i da imajući u vidu da ne postoji specijalni zakon za ovu kategoriju invalida, njihov zahtev ne može biti odobren.

16. Vrhovni sud u svojoj Odluci KRJA br. 6/2011 dalje navodi da „civilni invalidi Drugog svetskog rata uživaju prava na finansijsku zaštitu prema uslovima i kriterijumima propisanim Zakonom o invalidskoj penziji (Zakon br. 2003/23 – Uredba UNMIK-a 2003/40), te se stoga ne može reći da su njihova prava povređena u tom smislu“.

Navodi podnosioca zahteva

17. Kao što je napred navedeno, podnosilac navodi da je odlukom Vrhovnog suda Kosova KRJA br. 6/2011 od 8. maja 2012. godine, povređeno njegovo pravo zagarantovano Ustavom, odnosno članom 3, stav 2, članom 22 i članom 24 Ustava.

18. Podnosilac tvrdi da su povređena prava članova Udruženja i članova njihovih porodica zagarantovana Zakonom o zaštiti civilnih ratnih invalida. Po mišljenju podnosioca ovaj Zakon je i dalje na snazi. U tom pogledu, podnosilac podseća na odredbe Uredbe UNMIK-a br. 1999/24 o zakonima na snazi na Kosovu koja navodi da „Zakoni koji važe na Kosovu [...] su zakoni na snazi dana 22. marta 1989. godine.

19. Podnosilac dalje tvrdi da Zakon o invalidskim penzijama ne uključuje ovu kategoriju lica, koja je uključena u Zakonu iz 1976. godine i samim tim „Zakon iz 1976. godine je i dalje na snazi i kao takav treba da se i dalje primenjuje“.

20. Podnosilac smatra da je kategorija invalida Drugog svetskog rata kontinuirano diskriminisana shodno odredbama Zakona o borbi protiv diskriminacije br. 2003/4.

21. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda da utvrdi da je povređen član 3 , stav 2, članovi 22 i 24 i da se ponište odluke Vrhovnog suda KRJA br. 2630/2006 od 18. maja 2012. godine i A. br. 2630/2006 od 31. marta 2009. godine.

Prihvatljivost zahteva

22. Pre svega, kako bi bio u mogućnosti da presudi o zahtevu podnosioca, Sud mora da ispita da li je podnosilac ispunio sve zahteve prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

23. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac ovlašćena strana da podnese zahtev Sudu, shodno zahtevima člana 113.7 Ustava. Što se tiče ovog zahteva, Sud utvrđuje da je podnosilac pravno lice. Član 21 (4) Ustava predviđa da

„Ustavom utvrđena prava i osnovne slobode važe i za pravna lica, onoliko koliko su izvodljiva."

Podnosilac je, samim tim, ovlašćen da podnese ustavnu žalbu (videti, rešenje u slučaju br. KI 41/09, AAB Riinvest University d.o.o., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, stav 14).

24. Sud takođe treba da utvrdi da li je podnosilac ispunio zahteve člana 113(7) Ustava i člana 47 (2) Zakona.

Član 113, stav 7 predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav povređena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

Konačna odluka u podnosiočevom slučaju je Odluka Vrhovnog suda KRJA br. 6/2011 od 8. maja 2012. godine Kao rezultat toga, podnosilac je pokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva dostupna prema važećim zakonima.

25. Podnosilac takođe treba da dokaže da je ispunio zahteve člana 49 Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Iz spisa se može videti da je konačna odluka po ovom slučaju Odluka Vrhovnog suda KRJA br. 6/2011 od 8. maja 2012. godine, dok je podnosilac podneo zahtev Sudu 13. jula 2012. godine, što znači da je zahtev podnet u zakonskom roku od četiri meseca propisanog Zakonom i Poslovnikom o radu.

26. U međuvremenu, Sud naglašava da, prema Ustavu, on ne treba da deluje kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donete od redovnih sudova.
Redovni sudovim imaju ulogu da tumače i primenjuju relevantna pravila kako proceduralnog tako i materijalnog prava (videti, *mutatis mutandis*, Garsija protiv Španije (GC), br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

27. Sud može samo da uzme u obzir jesu li postupci generalno, sagledavani u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac imao pravično suđenje (videti, između ostalog, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991).

28. U stvari, podnosilac nije potkrepio svoju tvrdnju i nije pružio dokaz da su njegova prava i slobode povređeni od strane redovnih sudova (videti, *mutatis mutandis*, Šub protiv Litvanije, ESLP, Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

29. Pravilo 36.2 (d) Poslovnika predviđa da *„Sud odbija zahtev kao očigledno neosnovan kada ustanovi da (...) podnosilac nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. 2 (b) i (d). Poslovnika o radu, 17 januara 2013. god.,većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 157/11, Savez penzionera i invalida rada Republike Kosovo, zastupljen od strane g. Azem Ejupi, advokata, datum 25 Februar 2013- Zahtev za regulisanje statusa penzionera i invalida rada i poboljšanje blagostanja penzionera Republike Kosovo od strane državnih organa

Slučaj KI157/11, odluka od 17. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, pravno lice, regulisanje statusa penzionera, neovlašćena stranka

Podnosilac zahteva navodi da negirajući i ukidajući prava stečena na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, penzionerima davaocima doprinosa je počinjeno kršenje prava zagarantovanih članom 22, članom 23, članom 51 (stav 1) Ustava, članom 17 (stav 2) Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, članom 26 Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i njenim Protokolima i članom 9 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Sud je pažljivo analizirao i ocenio zahtev podnosioca, i zaključio da podnosilac zahteva kao pravno lice u ovom slučaju ne može da se smatra ovlašćenom strankom koja može da podnese ustavno pitanje *in abstracto* u pogledu regulisanja statusa penzionera i invalida rada, kao i poboljšanja njihovog socijalnog blagostanja, na osnovu penzijskih doprinosa plaćenih tokom godina. Pored toga, Ustavni sud Republike Kosovo ne predviđa *actio popularis, što* je modalitet pojedinačnih žalbi,koji omogućava bilo kom pojedincu koji pokušava da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu određenim pitanjima i zahtevima aludirajući na kršenja ustavnih prava jednog pojedinca ili određene grupe.

Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da podnese ustavno pitanje *in abstracto* u vezi sa regulisanjem statusa penzionera i invalida rada i zbog toga, u skladu sa članom 113.1 Ustava, ovaj zahtev se smatra neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 157/11
Podnosilac
Savez penzionera i invalida rada Republike Kosovo, zastupljen od strane g. Azema Ejupija, advokata
Zahtev za regulisanje statusa penzionera i invalida rada i poboljšanje blagostanja penzionera Republike Kosovo od strane državnih organa

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Savez penzionera i invalida rada Republike Kosovo, zastupljen od strane g. Azema Ejupija, advokata.

Predmetna stvar

2. Osnovno pitanje predmeta podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) odnosi se na zahtev Saveza penzionera i invalida rada Republike Kosovo u pogledu priznavanja statusnog i društvenog prava za penzijsko i invalidsko osiguranje.

3. Podnosilac zahteva između ostalog zahteva od Suda da utiče na državne organe u sprovođenju Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju bivše SAP Kosova, jer prema podnosiocu zahteva, navedeni zakon još uvek nije ukinut ni jednim drugim aktom. Ovim zakonom, penzioneri i invalidi rada navode da im je bio regulisan status penzionera i da su uživali prava koja im je omogućavao ovaj zakon.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 2. decembra 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 30. novembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva u vezi sa registracijom zahteva KI157/11.

7. Dana 5. januara 2012. god., predsednik je odlukom GJR. KI157/11 imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca.Istog dana je predsednik odlukom KSH. KI157/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (član) i Gjyljeta Mushkolaj (član).

8. Dana 26. novembra 2012. god., predsednik je odlukom GHR. 157/11, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca, koji zamenjuje sudiju Ilirianu Islami koja je završila svoj mandat sudije u Sudu 26. juna 2012. god. i imenovao je članove novog Veća za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy (član) i Arta Rama-Harizi (član), koja zamenjuje sudiju Gjyljeta Mushkolaj, koja je isto tako završila svoj mandat sudije u Sudu 26. juna 2012. god.

9. Dana 17. janara 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Podnosilac izjavljuje da od 1998. god. pa do danas penzioneri Kosova nisu primili zasluženu penziju i još uvek nemaju zdravstveno i socijalno osiguranje, bez rešenog statusa su i u nepogodnom materijalnom položaju. Podnosilac navodi da su najugroženiji sloj oni

penzioneri koji su plaćali doprinose za penzijsko i invalidsko osiguranje, uključujući i porodične penzionere.

11. Podnosilac navodi da su penzioneri diskriminisani, prvobitno od strane države Srbije, a nakon 1999. god. i od strane UNMIK-a, i na kraju i od strane državnih organa Republike Kosovo. Podnosilac između ostalog navodi da:

"Od kraja 1998. godine, pa sve do avgusta 2002. godine, penzionerima nije isplaćen nikakav iznos penzija. Tek nakon usvajanja UNMIK uredbe br. 2001/35, dana 21. decembra 2011. godine, O penzijama na Kosovu, zamenjene Uredbom 2005/20, kao i zakonom br. 2002/1 o Metodologiji određivanja iznosa osnovne penzije na Kosovu i određivanje datuma o osiguranju osnovnih penzija - od 1. jula 2002. godine, započela je neka vrsta isplata koja je nazvana osnovna penzija, u iznosu od 28. DM mesečno, za sve penzionere starosti više od 65. godina."

12. Podnosilac pominje činjenicu da je jedan veliki broj penzionera davalaca doprinosa pravo na penziju stekao na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju bivše SAP Kosovo ("Službeni list" SAPK, br. 26/83, 26/86 i 11/88). Prema podnosiocu zahteva, navedeni zakon još nije ukinut nijednim drugim aktom i prema odredbama tog zakona, penzioner je na osnovu stečenog pravnog statusa imao pravo ne samo na dobijanje penzije obračunate na osnovu radnog staža i iznosa plaćenih doprinosa, već je postojao i niz drugih privilegija i prava.

13. Podnosilac navodi da danas penzioneri ne uživaju nijedno pravo koje su stekli na osnovu zakona u vreme kada su se penzionisali. Oni samo dobijaju jedan određeni iznos od 45+35 evra, ukupno 80 evra i ništa više od toga, bez obzira na dužinu staža ili iznos uplaćenih doprinosa.

Navodi podnosioca zahteva

14. Podnosilac zahteva navodi da negirajući i ukidajući prava stečena na osnovu Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, penzionerima davaocima doprinosa je počinjeno kršenje prava zagarantovanih članom 22, članom 23, članom 51. stavom 1. Ustava, članom 17. stavom 2. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, članom 26. Međunarodnog pakta o građanskim i političkim pravima i njenim protokolima i članom 9. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi bio u stanju da sudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove predviđene Ustavom, kao što se dalje preciziraju u Zakonu i u Poslovniku o radu.

16. Podnosilac zahteva je nezadovoljan državnim organima koji su nadležni da predvide i regulišu pitanja koja se odnose na socijalnu politiku, odnosno na regulisanje statusa penzionera i invalida rada.

17. Sud je primetio da podnosilac zahteva nije precizirao neki akt državnog organa *(vidi član 48. Zakona o Ustavnom sudu),* kojim navodi da mu je izvršeno kršenje prava zagarantovanih Ustavom i Međunarodnom konvencijom koji se direktno primenjuju u Republici Kosovo. Podnosilac zahteva je samo pokrenuo pitanja koja se odnose na regulisanje socijalnih politika, odnosno poboljšanje blagostanja penzionera i invalida rada, zahtevajući od Suda da objasni zašto zahtevi podnosioca u vezi sa pravima penzionera i invalida rada nisu uzeti u obzir od strane državnih organa.

18. Sud se poziva na član 113. stav 1. Ustava, koji predviđa sledeće:

> *Član 113 [Jurisdikcija i ovlašćene stranke]*
> *1. "Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".*

19. U ovom slučaju, podnosilac je zahtevao od Suda da pozove državne organe, odnosno dotična ministarstva, da izrade Zakon za penzionere i invalide rada, kao i da donesu Zakon o penzijskom osiguranju.

20. U vezi s tim, Sud se poziva na član 4. Ustava koji jasno određuje formu vladanja i podelu vlasti:

> *Član 4 [Oblik Vladanja i Podela Vlasti]*
> *[...]*
> *2. Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast;*
> *[...]*
> *4. Vlada Republike Kosovo je odgovorna za sprovođenje zakona i državne politike i podleže parlamentarnoj kontroli;*

21. Član 65. Ustava jasno određuje nadležnosti *Skupštine Republike Kosovo:*

> *Član 65 [Nadležnosti Skupštine]*

[...]
(2) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte;

22. Takođe, član 93. Ustava jasno određuje nadležnosti Vlade:

Član 93 [Nadležnosti Vlade]
Vlada je nadležna za sledeće:
(1) predlaže i sprovodi unutrašnju i spoljnu politiku zemlje;
(3) predlaže Skupštini nacrte zakona i ostalih akata;
(4) donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona;

23. Međutim, član 113. Ustava je na jasan način predvideo ko može da se smatra ovlašćenom strankom da pokrene ustavno pitanje u vezi sa ocenom ustavnosti akta jednog državnog organa i ocene ustavnosti jednog zakona.

24. U stvari, podnosilac zahteva u ovom slučaju deluje kao pravno lice i poziva se na član 113.7. Ustava kao pravni osnov za podnošenje njegovog zahteva.

25. Sud je pažljivo analizirao i ocenio zahteve podnosioca i zaključio da podnosilac zahteva kao pravno lice u ovom slučaju ne može da se smatra ovlašćenom strankom koja može da podnese ustavno pitanje "in abstrakto" u pogledu regulisanja statusa penzionera i invalida rada, kao i poboljšanja njihovog socijalnog blagostanja, na osnovu penzijskih doprinosa plaćenih tokom godina.

26. Pored toga, Ustavni sud Republike Kosovo ne predviđa *actio popularis* što je modalitet pojedinačnih žalbi, koji omogućava bilo kom pojedincu, koji pokušava da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu određenim pitanjima i zahtevima aludirajući na kršenja ustavnih prava jednog pojedinca ili određene grupe.

27. Dakle, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da podnese ustavno pitanje *in abstrakto* u vezi sa regulisanjem statusa penzionera i invalida rada, i zbog toga, a u skladu sa članom 113.1. Ustava ovaj zahtev se smatra neprihvatljivim.

28. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2. Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113.1. Ustava i u skladu sa pravilom 56. stavom 2. Poslovnika o radu, 17. januara 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KO 09/13, Predsednik Skupštine, g. Jakup Krasniqi, datum 25 Februar 2013- Potvrđivanja predloženih ustavnih amandmana, koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo, dana 18. januara 2013. god., dopisom br. 04-DO-1357.

Predmet KO 09/13, presuda od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: amnestija, potvrđivanje predloženih ustavnih amandmana, predsednik Skupštine

Podnosilac, g. Jakup Krasniqi, predsednik Skupštine Republike Kosovo, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.9 Ustava Kosova. Podnosilac zahteva je podneo Sudu "amandman predložen od strane Vlade Kosovo u Ustavu Republike Kosovo (...) da oceni da li amandmani predloženi od strane Vlade umanjuju neka od prava i slobode predviđene u Poglavlju II Ustava".

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev prihvatljiv, jer je podnosilac podneo zahtev za preliminarnu ocenu predloženog ustavnog amandmana u skladu sa članom 113.9 Ustava. Što se tiče ustavnosti predloženog ustavnog amandmana, Sud smatra da je predloženi amandman u skladu sa presudom predmeta Ustavnog suda br. KO 61/12 i Sud je potvrdio da novi predloženi amandman ne umanjuje nijedno pravo i slobodu predviđenu u Poglavlju II Ustava.

PRESUDA
u
slučaju KO09/13
Potvrđivanje predloženih ustavnih amandmana, koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo, dana 18. januara 2013. godine, dopisom br. 04-DO-1357

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Uvod

1. Dana 22. juna 2012. god. predsednik Skupštine Kosova, podneo je prvi zahtev (slučaj br. KO61/12) Ustavnom sudu u vezi sa predlogom Vlade za ustavne amandmane, tražeći ocenu da li amandmani predloženi od strane Vlade umanjuju neka od prava i slobode predviđene u Poglavlju II Ustava.

2. Dana 31. oktobra 2012. god. Ustavni sud je odlučio:

   - *"... Jednoglasno*

     I. Zahtev koji je podneo predsednik Skupštine 22. juna 2012. god. koji sadrži predložene amandmane na Ustav Republike Kosovo je prihvatljiv.

   - *Većinom glasova*

     II. Novi predloženi amandman 1. – Amnestija, stav 1. u odnosu na „lica koja su određena po imenu" umanjuje

ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

- *Jednoglasno*

III. Novi predloženi amandman 1. – Amnestija, drugi i treći stav ne umanjuju ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava.

IV. Predloženi amandman 2. – član 108. (Sudski savet Kosova) Ustava ne umanjuje ljudska prava i slobode garantovane poglavljem II Ustava …"

3. Dana 17. decembra 2012. god., Predsedništvo Skupštine (odluka br. 04-P-124/k) na osnovu člana 67.6. [Izbor predsednika i potpredsednika] Ustava kojim je predviđeno da „*Predsednik i potpredsedavajući čine Predsedništvo Skupštine. Predsedništvo je odgovorno za administrativno funkcionisanje Skupštine, na način koji je propisan Poslovnikom o radu Skupštine*" i na osnovu člana 82. [Procedure za amandamentiranje Ustava] Poslovnika o radu Skupštine koji određuje da „*Vlada, Predsednik ili jedna četvrtina (1/4) poslanika, prema Poslovniku Skupštine, mogu da predlažu amandamentiranje Ustava 2. Svako amandamentiranje zahteva usvajanje dve trećine (2/3) svih poslanika Skupštine,uključujući dve trećine (2/3) svih poslanika Skupštine koji imaju rezervisana ili garantovana mesta za predstavnike zajednica, koje nisu većinske u Republici Kosova",* kao i na osnovu presude Ustavnog suda u slučaju KO-61/12, donelo je zaključak da zatraži od Vlade Republike Kosovo, da u svojstvu predlagača izvrši reformulaciju predloga amandmana I na Ustav Republike Kosovo, koji se odnosi na amnestiju, u skladu sa presudom Ustavnog suda br. KO61/12.

4. Dana 11. januara 2013. godine, zamenik premijera i ministar pravde prosledio je premijeru g. Hashim Thaçi predlog o ustavnom amandmanu za uvođenje amnestije kao nadležnosti Skupštine Republike Kosovo, u skladu sa uputstvima Ustavnog suda presudom AGJ303/12 o predlogu za uvođenje amnestije kao ustavne kategorije. Pored toga, zamenik premijera i ministar pravde obavestio je premijera g. Hashim Thaçi da će Ministarstvo pravde pripremiti opšti zakon o amnestiji, u kojem će biti razjašnjene procedure za usvajanje odgovarajućih zakona o davanju amnestije, o izuzecima, kao i o načinu njenog kasnijeg sprovođenja.

5. Dana 16. januara 2013. god. Vlada Republike Kosovo, "na osnovu člana 92.4 *„Ustava koji predviđa da Vlada donosi odluke u skladu sa ovim Ustavom i zakonima, predlaže zakone i amandmane zakona na zahtev Skupštine, a može davati mišljenje o zakonima koje nije ona predložila"*. i člana 93.4 Ustava koji predviđa da Vlada *donosi odluke o donošenju pravnih ili regulativnih akata za sprovođenje zakona"* i člana 144.1 Ustava Republike Kosovo koji predviđa da *„Vlada, Predsednik i jedna četvrtina (1/4) poslanika Skupštine Kosova, mogu predložiti izmenu i amandmane Ustava na osnovu uredbe o radu Skupštine"*, donela je odluku br. 01/113 o usvajanju predloga ministra pravde o izmenama Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: predlozi Vlade o izmenama Ustava).

6. Dana 18. januara 2013. godine, predsednik Skupštine Kosova je podneo Sudu "amandman predložen od strane Vlade Kosova na Ustav Republike Kosova (...) da bi ocenio da li predložena izmena umanjuje bilo koja prava i slobode utvrđene u poglavlju II Ustava".

Pravni osnov

7. Zahtev je zasnovan na članu 113.9. i 144.3. Ustava, na članovima 20. i 54. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: zakon), i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

8. Dana 18. januara 2013. god. predsednik Skupštine Kosova je Ustavnom sudu uputio predlog Vlade za ustavni amandman, tražeći da oceni da li amandman predložen od strane Vlade umanjuje bilo koja prava i slobode utvrđene u Poglavlju II Ustava.

9. Dana 25. januara 2013. god. predsednik je imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Ivan Čukalović.

10. Dana 25. januara 2013. god. predsednik Skupštine je obavešten da je Sud registrovao zahtev.

11. Istog dana, kopija zahteva upućena je predsedniku Republike Kosova, premijeru Republike Kosova i ombudsmanu.

12. Dana 29. januara 2013. god. nakon razmatranja izveštaja sudije Altay Suroy, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva.

Ocena prihvatljivosti zahteva

13. Sud razmatra da li su ispunjeni kriterijumi za prihvatljivost, propisani u Ustavu, i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

14. Član 113.9. Ustava, glasi:

> *"Predsednik Skupštine Kosova mora da podnele predloženi Ustavni amandman pre usvajanja istog na Skupštini, kako bi se osiguralo da predloženi amandman ne umanjuje prava i slobode garantovane poglavljem II ovog Ustava".*

15. Predsednik Skupštine je podneo zahtev za preliminarnu ocenu predloženog ustavnog amandmana. Prema tome, na osnovu člana 113.9. Ustava, predsednik Skupštine je ovlašćena stranka da uputi ovaj slučaj Sudu.

Obim ustavnog potvrđivanja

16. Predsednik Skupštine je predstavio jedan (1) amandman predložen od strane Vlade Republike Kosovo.

17. Potvrđivanje ustavnosti predloženog amandmana se ne vrši od strane ovog suda, uzimajući u obzir samo ljudska prava i slobode sadržane u Poglavlju II, ali i svo slovo i duh ustavnog poretka Republike Kosova, kao što je opširnije objašnjeno u stavovima 56. do 71. presude donete u slučaju KO29/12 i KO48/12 (Ustavni amandmani predloženi od strane predsednika Skupštine Republike Kosovo dana 23. marta 2012. god. i dana 4. maja 2012. god.) dana 20. jula 2012. god.

Ustavnost predloženog ustavnog amandmana

Predloženi amandman 1: Amnestija

18. Amandman 1. predlaže da se doda novi stav 15. članu 65. Ustava Republike Kosova, koji bi glasio:

> *"(15) daje amnestiju odgovarajućim zakonom koji se usvaja dve trećinom (2 /3) glasova svih poslanika Skupštine.*

19. Stoga, predloženi amandman predlaže da se u postojećoj nadležnosti Skupštine doda nova nadležnost, odnosno, da se doda nadležnost za davanje amnestije odgovarajućim zakonom koji će biti usvojen sa dve trećine (2 /3) glasova svih poslanika Skupštine.

20. Sud smatra da je predloženi amandman u skladu sa presudom Ustavnog suda u slučaju br. KO61/12. Sud takođe potvrđuje da novi predloženi amandman ne umanjuje ljudska prava i slobode, predviđene u Poglavlju II Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, na osnovu člana 113. stava 9. i člana 144. stava 3. Ustava, na osnovu člana 20. Zakona o Ustavnom sudu, kao i na osnovu pravila 56. stava 1. Poslovnika o radu, na sednici održanoj 29. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. Zahtev podnet od strane predsednika Skupštine dana 18. januara 2013. god. koji sadrži predloženi amandman na Ustavu Republike Kosovo je prihvatljiv;

II. Novi predloženi amandman 1. – Amnestija, član 65. stav 15. Ustava ne umanjuje ljudska prava i slobode predviđene u Poglavlju II Ustava;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 51/09, KI 31/10, KI 68/11, KI 99/11, KI 112/11, KI 126/11 KI 07/12, Vahide Hasani, Alltane Krasniqi, Fetije Berisha, Fahrije Ibrahimi, Sadije Pranaj, Raza Gashi, Nazmije Salihu, Shpresa LLadrovci, datum 26 Februar 2013 – Zahftev za Ocenu ustavnosti 8 (osam) individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo

Slučajevi KI51/09, KI31/10, KI68/11, KI99/11, KI112/11, KI126/11 KI07/12,

KI64/12, odluka od 22. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, fond za penzijsko i invalidsko osiguranje, privremena naknada, subjektivno pravo

Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 Poslovnika o radu. Podnosioci između ostalog navode da su odluke Vrhovnog suda Republike Kosovo, kojima je usvojena odluka Energetske korporacije Kosova o prekidu plaćanja zbog smrti njihovih supruga, bile nepravične i povredile su njihova prava garantovana Ustavom.

Sud ponavlja da nije njegov zadatak da na osnovu Ustava postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrte instance, u pogledu odluka koje donesu redovni sudovi. Dalje, Sud je takođe ponovio da se sporazumi o privremenoj naknadi ne mogu preneti na podnosioce zahteva, jer su te sporazume zaključili njihovi pokojni supruzi a ne one. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 36 Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosilaca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br.
KI 51/09, KI 31/10, KI 68/11, KI 99/11, KI 112/11, KI 126/11 KI 07/12, KI 64/12,
Podnosioci
Vahide Hasani, Alltane Krasniqi, Shpresa Lladrovci, Fetije Berisha, Fahrije Ibrahimi, Sadije Pranaj, Raza Gashi, Nazmije Salihu
Zahtev za ocenu ustavnosti 8 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Uvod

1. Ova izveštaj obuhvata zahteve koji su Ustavnom sudu podneli dolenavedeni podnosioci zahteva, sedam(8) **udovica**bivših radnika Energetske korporacije Kosova (KEK) između 2009. i 2012. god.

2. Ovaj slučaj je sličan – slučaju KI br. 40/09, "Imer Ibrahimi i 48 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo" i "Gani Prokshi i 15 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosovo protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, "Isuf Mërlaku i 25 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosovo" i "Ilaz Halili i 20 drugih bivših radnika Energetske korporacije Kosovo".

Podnosioci zahteva u ovom slučaju su sledeći:

3. U ovoj presudi radi lakšeg snalaženja podnosioci zahteva mogu biti pod zajedničkim imenom: "Vahide Hasani i drugi".

1. Vahide Hasani,
2. Alltane Krasniqi,
3. Shpresa Lladrovci
4. Fetije Berisha,
5. Sadije Pranaj,
6. Fahrije Ibrahimi,
7. Raza Gashi
8. Nazife Xhafolli,

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar ovog zahteva obuhvata ocenu ustavnosti individualnih presuda koje je doneo Vrhovni sud Republike Kosovo u sedam (8) individualnih slučajeva podnosilaca zahteva protiv KEK-a, kako je navedeno gore.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak pregled činjenica kako su strane navele

6. Činjenice u ovom zahtevu su slične onima u „slučaju Imer Ibrahimi i drugih 48 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 49 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo", i „slučaju Gani Prokshi i drugih 15 bivših radnika Energetske korporacije Kosova protiv 16 individualnih presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo", „Isuf Mërlaku i drugih 25 bivših radnika Energetske korporacije Kosova". Vidi presude Ustavnog suda Kosova (u daljem tekstu: slučaj „Ibrahimi i drugi" od 23. juna 2010. god., „slučaj Prokshi i drugi" od 18. oktobra 2010. god. i „slučaj Mërlaku i drugi" od 10. marta 2011. god.).

7. Tokom 2001. i 2002. god., svaki **suprug** (sada pokojni) podnosilaca zahteva u ovom zahtevu, kao i podnosioci zahteva iz navedene presude, je potpisao sporazum o privremenoj naknadi plate za prekid radnog

ugovora sa svojim poslodavcem KEK-om. Ti sporazumi su u suštini bili isti

8. Član 1. sporazuma predviđa da, u skladu sa članom 18. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju na Kosovu (Službeni list Socijalističke Autonomne Pokrajine Kosovo br. 26/83, 26/86 i 11/88) i zaključkom Invalidske komisije KEK-a, korisnik (tj. svaki od podnosilaca zahteva) ima pravo na privremenu naknadu zbog prevremenog prekida radnog ugovora do uspostavljanja i funkcionisanja kosovskog fonda za penzijsko-invalidsko osiguranje.

9. Član 2. sporazuma predviđa da mesečni iznos koji se isplaćuje svakom podnosiocu zahteva iznosi 206 nemačkih maraka.

10. Član 3. predviđa da će „isplata prestati onog dana kada kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje otpočne sa radom. Od tog dana, korisnik svoja prava može ostvariti u Kosovskom fondu za penzijsko i invalidsko osiguranje (Kosovski invalidski penzioni fond), a EKK je oslobođen odgovornosti prema korisniku, u skladu sa ovim sporazumom."

11. Izvršni odbor KEK-a je 1. novembra 2002. god. usvojio odluku o uspostavljanju penzijskog fonda, u skladu sa odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2001/30 o penzijama na Kosovu. Član 3. te odluke predviđa sledeće: „Penzijski fond nastavlja da postoji na neodređeno vreme, shodno uslovima i odgovornostima definisanim zakonima o penziji, koje usvaja Odbor za penzijski fond KEK-a, u skladu sa ovom odlukom, ili dok zakonski uslovi za postojanje i funkcionisanje fonda ne budu u skladu sa penzijskim propisima ili pravilima koje usvoji BAK".

12. Izvršni odbor KEK-a je 25. jula 2006. god. poništio gorenavedenu odluku o uspostavljanju dopunskog penzijskog fonda i prekinuo je finansiranje i funkcionisanje dopunskog penzijskog fonda, sa početkom od 31. jula 2006. god. Prema odluci od 25. jula 2006. god, svim korisnicima je zagarantovana celokupna isplata u skladu sa Statutom Fonda. Osim toga, ukupne obaveze prema korisnicima iznosile su 2.395.487 evra, bankarski depoziti su iznosili 3.677.383 evra i da su sredstva preostala nakon obaveza iznosila 1.281.487 evra. Odluka navodi da će radnici KEK-a za koje Ministarstvo rada i socijalne zaštite potvrdi da su radno nesposobni uživati prava koja predviđa Ministarstvo. KEK je 14. novembra 2006. god. obavestila Centralni bankarski organ da je „odluka o ukidanju penzijskog fonda KEK-a zasnovana na odluci Izvršnog odbora KEK-a i odluci Odbora za upravljanje penzijama... zbog finansijskog rizika koji šema donosi za KEK u budućnosti".

13. Prema navodima podnosilaca zahteva, KEK je prekinuo isplatu predviđenu sporazumom nakon smrti njihovih supruga bez ikakvog obaveštenja. Podnosioci zahteva navode da je takvo postupanje protivno potpisanim sporazumima od strane njihovih supruga.

14. Podnosioci zahteva takođe navode da je opšte poznato da kosovski fond za penzijsko i invalidsko osiguranje još uvek nije uspostavljen.

15. Podnosioci su tužili KEK pred Opštinskim sudom u Prištini, zahtevajući od Suda da naloži KEK-u da isplati neisplaćene naknade i da nastavi da plaća 105 evra (jednako 206 nemačkih maraka) sve dok se ne steknu uslovi za prestanak plaćanja.

16. Opštinski sud u Prištini je usvojio tužbe podnosilaca zahteva i naložio novčanu nadoknadu. Opštinski sud u Prištini je zaključio (*npr. presuda C. br. 2267/2006 od 20 aprila 2007. u slučaju prvog podnosioca Vahide Hasani*) da uslovi predviđeni članom 3. sporazuma nisu ispunjeni. Član 3. sporazuma predviđa novčanu nadoknadu sve do osnivanja penzijsko invalidskog fonda. "što podrazumeva pravo na penzionu šemu, koja nije moguća za njenog supruga i da je on i dalje živ, jer on ne bi još napunio 65 godina starosti i da podnosilac nasleđuje prava svog supruga da nastavi da prima ove isplate".

17. KEK je uložio žalbu na presude Opštinskog suda Okružnom sudu, navodeći, *između* ostalog, da presuda Opštinskog suda nije pravična jer su sporazumi sa podnosiocima zahteva potpisani zbog invaliditeta podnosilaca zahteva ida oni ne mogu tražiti nastavak nakon smrti svojih supruga.

18. KEK je ponovila da je Sud u obavezi da odluči u skladu sa Uredbom UNMIK-a 2003/40 o proglašenju Zakona o invalidskim penzijama prema kojoj podnosioci zahteva imaju pravo na invalidsku penziju.

19. Okružni sud u Prištini je odbacio žalbe KEK-a i zaključio da su njeni podnesci neosnovani.

20. KEK je podneo reviziju od Vrhovnog suda zbog navodno grubog kršenja Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava. Ponovljeno je da podnosioci zahteva imaju pravo na penziju, kako je predviđeno Zakonom 2003/40 i to zbog humanitarnih razloga i oni će nastavljati da plaćaju mesečnu nadoknadu za 60 meseca.

21. Vrhovni sud je prihvatio reviziju KEK-a i poništio je presude Okružnog suda i Opštinskog suda u Prištini i odbacio kao neosnovane navode podnosilaca.

22. Vrhovni sud je tvrdio da je način prekida radnog odnosa bio zakonit, shodno članu 11. stavu 1. Uredbe UNMIK-a 2001/27 o Zakonu o osnovnom radu na Kosovu.

23. Vrhovni sud je odbio zahtev podnosilaca zahteva navodeći da "činjenica da Penzijsko invalidski fond nije funkcionalan ne utiče na slučaj podnosilaca pošto je sporazum potpisan između pokojnih supruga podnosilaca i tako u skladu sa članom 359. Zakona o obligacionim odnosima (LOO), KEK nema daljih obaveza.

24. Vrhovni sud je naveo da KEK nema daljih obaveza prema podnosiocima. Osim toga, podnosioci su nastavili da dobijaju isplate od strane KEK-a za 60 meseci u skladu sa Statutom koji je stupio na snagu 2002. god.

25. Neki od podnosilaca su zahtevali od Vrhovnog suda da ponovi postupak na osnovu dopisa Ministarstva za socijalnu zaštitu, gde se potvrđuje da penzijsko invalidski fond nije funkcionalan do tog dana.

26. Kosovsko Ministarstvo rada i socijalne zaštite je 15. maja 2009. god. objavilo sledeće saopštenje:

> *„Zaključak Vrhovnog suda Kosova, u svom obrazloženju npr.: presude rev. br. 338/2008, da u Republici Kosovo postoji Fond za penzijsko i invalidsko osiguranje koji funkcioniše od 1. januara 2004. god. nije tačan i neosnovan je. Dajući ovu izjavu, imamo u obzir činjenicu da Uredba UNMIK-a 2003/40 proglašava Zakon br. 2003/213 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu, kojom se za trajno nesposobna lica reguliše da mogu koristiti ovu šemu u skladu sa uslovima i kriterijumima predviđenim ovim zakonom. Stoga, dozvolite mi da podvučem da odredbe ovog Zakona ne predviđaju uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u zemlji. Uspostavljanje fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje u Republici Kosovo predviđeno je odredbama Zakona o penzijskim i invalidskim fondovima, koji je u fazi izrade i usvajanja u Vladi Kosova.“.* Isto obaveštenje, u vreme kada je napisano, između ostalog objašnjava da postoji: *„invalidska penzija koja iznosi 45 evra kako je regulisano Zakonom o invalidskim penzijama (korisnici su sva lica sa potpunim i trajnim invaliditetom)“ kao i „penzije definisane doprinosom, u iznosu od*

82 evra, koji je regulisan odlukom Vlade (korisnici su svi penzioneri koji su dostigli starosnu granicu od 65 godina i koji imaju najmanje 15 godina radnog iskustva)".

27. Vrhovni sud je odbacio zahtev podnosilaca za ponavljanje postupka navodeći da pitanje o tome da Penzijsko invalidski fond Kosova još uvek nije funkcionalan ne utiče na slučaj podnosilaca zato što je privremeni sporazum potpisan od strane njihovih pokojnih supruga.

28. Vrhovni sud je ponovio da "pravo na privremenu naknadu ne može da se prenese na druge osobe, jer je subjektivno pravo usko povezano sa poslodavcem i radnikom".

29. Vrhovni sud je smatrao da je KEK ispunio svoje obaveze time što je nastavio da plaća podnosiocima 105 Evra za 60 meseci.

Žalbeni navodi

30. Podnosioci zahteva se žale da su njihova prava prekršena jer je KEK prekinuo plaćanje zbog smrti njihovih supruga koji su bili potpisnici ovog sporazuma, iako uslov propisan članom 3. (uspostavljanje kosovskog fonda za penzijsko i invalidsko osiguranje) nije ispunjen.

Opis postupka pred Sudom

31. Između 2009. i juna 2012. god. svaki podnosilac je individualno podneo zahtev Ustavnom sudu.

32. Između 2010. i 2012. god., Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova o zahtevima podnosilaca.

33. Dana 17. februara 2012. god., predsednik Suda je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i imenovao sudsko veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.

34. Dana 15. oktobra 2012 predsednik je odlukom (KSH.KI-KEK/VI) imenovao sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje nakon što je sudiji Iliriani Islami istekao mandat sudije Ustavnog suda.

35. Veće za razmatranje je 17. oktobra 2012. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Prihvatljivost

36. Kako bi mogao da presudi po zahtevu podnosilaca, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost određene Ustavom.

37. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak na osnovu Ustava da postupa kao žalbeni sud, ili sud četvrte instance u pogledu odluka koje donesu redovni sudovi, uključujući Vrhovni sud. Generalno, „sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“ (član 102. Ustava). Preciznije, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantne propise kako proceduralnog, tako i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

38. Sud podseća na kriterijume za prihvatljivost određene članom 34. Konvencije, prema kome svaki zahtev mora da bude podnet od strane podnosilaca zahteva koji može da navede da je žrtva kršenja Konvencije. Veza treba da se uspostavi između podnosilaca i štete koju su on ili ona pretrpeli zbog navodnog kršenja.

39. Vrhovni sud je u izreci svoje odluke naveo da “se pravo ne može preneti na druga lica, jer je subjektivno pravo usko povezano sa poslodavcem i radnikom i da se to pitanje odnosi na privremenu nadoknadu prekida radnog ugovora, a ne odnosi se na pravnu penziju i tako činjenica da penzijsko invalidski fond nije još uvek funkcionalan ne utiče na slučaj podnosilaca, zato što je sporazum bio potpisan između supruga podnosilaca zahteva (pokojni) i tako u skladu sa članom 359. Zakon o obligacionim odnosima, KEK nema daljih obaveza”.

40. Osim toga, član 51. Ustava[Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] koji se odnosi na neke od gorenavedenih podnosilaca zahteva u vezi sa penzijom, samo navodi da, ”osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom.” To ne mora da znači da građanin ima penziju ili da određuje kako neko može da se kvalifikuje za penziju.

41. Što se tiče obrazloženja Ustavnog suda u njegovom prethodnoj presudi u vezi sa bivšim zaposlenima KEK-a, ona ne mogu da se primene u slučaju ovih podnosilaca zahteva, zato što oni nisu bili potpisnici sporazuma sa KEK-om i kao takav je neprenosive prirode.

42. Osim toga, podnosioci zahteva ne preciziraju direktno nijednu ustavnu odredbu koja bi mogla biti povređena odlukom koju oni osporavaju bez mogućnosti da dokažu "status žrtve aktom javnih vlasti", kao što je predviđeno članom 34. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava.

43. Nakon razmatranja oba upravna postupka u celini, Ustavni sud ne nalazi da su relevantni postupci na bilo koji način nepravični ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ECHR o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 114. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika o radu, 17. oktobra 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. Da spoji zahteve;

II. DA ODBACI zahteve kao neprihvatljive;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 85/12 i KI 86/12, Adriatik Gashi i Burim Miftari, datum 26 Februar 2013- Zahtev za Ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 45/12, od 18. juna 2012. god., zajedno sa zahtevom za uvođenje privremene mere

Slučaj KI 85/12 i KI 86/12, odluka od 22. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, krivični postupak, načelo 'beneficium cohaesionis'

Podnosioci su odvojeno podneli njihove zahteve, zasnovano na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su presudom Vrhovnog suda Pkl.br. 45/12 povređena njihova prava garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32 [Pravo na pravno sredstvo], članom 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava], članom 54 [Sudska zaštita prava] Ustava, obzirom da su, prema navodima podnosilaca, žalbeni sudovi u ovom slučaju, prema načelu *beneficium cohaesionis (beneficija pridruživanja),* trebalo da žalbe g. Burim Miftari i g. Adriatik Gashi razmotre kao podnete u propisanom roku, pošto su oni osuđeni istom presudom, kao saučesnici krivičnih dela sa osuđenim g. H.G., njegov branilac je prema službenoj dužnosti uložio žalbu u roku, i ona je razmotrena u meritornom pogledu. Podnosioci zahteva su takođe tražili da Ustavni sud uvede privremenu meru, naređujući oslobađanje podnosioca od daljeg izdržavanja kazne, jer bi se prema njemu time izbegla nepopravljiva šteta.

Ustavni sud je ponovio da nije sud činjenica, i ovom prilikom želi da naglasi da je pravilna i potpuna konstatacija činjeničnog stanja potpuna nadležnost redovnih sudova, kao sto je to u ovom slučaju Vrhovni sud, koji odbija zahtev za zaštitu zakonitosti osuđenih g. Adriatik Gashija i g. Burim Miftarija, i da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi usaglašenost sa pravima koja se garantuju Ustavom i ostalim pravnim instrumentima i stoga ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena".

Dalje, Sud je zaključio da podnosioci zahteva, osim što su naglasili da će se privremenom merom izbeći nepopravljiva šteta podnosiocima, oni nisu potkrepili nijednom činjenicom ovaj zahtev, opravdavajući potrebu uvođenja ove mere. Oni nisu objasnili zašto bi šteta bila nepopravljiva i zašto bi se neuvođenjem privremene mere kršio javni interes.

Stoga, Sud je zaključio da podnosilac zahteva nije argumentovao na dovoljan način svoje navode, i ne može da se zaključi da je zahtev bio osnovan, i kao takvog ga je proglasio u potpunosti neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 85/12 iKI86/12
Adriatik Gashi i Burim Miftari
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini Pkl. br. 45/12 od 18. 06. 2012. god., zajedno sa zahtevom za uvođenje privremene mere

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su g. Adriatik Gashi i g. Burim Miftari iz Đakovice, sada na izdržavanju kazne u zatvoru Dubrava u Istoku, koje sa ovlašćenjem zastupa g. Teki Bokshi advokat iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa kojom se navode kršenja prava zagarantovanih Ustavom Kosova je presuda Vrhovnog suda u Prištini Pkl. br 45/12 od 18. 06. 2012. god. kojom je odbijen podnet zahtev za zaštitu zakonitosti, koju su prema ličnom navodu podnosilaca zahteva, primili 18. septembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Osnovna stvar predmeta podnetog 24. septembra 2012. god. Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini PKL 45/12 od 18 06, 2012. god.kojom je Vrhovni sud odbio kao neosnovan zahtev podnosilaca Burim Miftarija i Adriatik Gashija za zaštitu zakonitosti podnetog protiv presude

Opštinskog suda u Đakovici P. br. *258/2002* od 27.10.2011. god., i presude Okružnog suda u Peći Ap. br. *9/2012* od 07.02.2012. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7 Ustava, član 22 i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., i pravilo 54, 55 i 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 24. septembra 2012. god., Ustavni sud je primio putem pošte podnesak zajedno sa zahtevom za uvođenje privremene mere podnetih od strane advokata Teki Bokshija koji zastupa podnosioca zahteva g. Adrijatik Gashija iz Đakovice i ovaj zahtev je registrovan u Sudu pod br. KI 85/12.

6. Istog dana je Ustavni sud primio putem pošte podnesak zajedno sa zahtevom za uvođenje privremene mere podnetih od strane advokata Teki Bokshija koji zastupa podnosioca zahteva g. Burim Miftarija iz Đakovice i ovaj zahtev je registrovan u Sudu pod br. KI 86/12.

7. Dana 13. novembra 2012. god. Ustavni sud je dostavio dopis zastupniku podnosilaca kojim je zahtevao dodatnu dokumentaciju potrebnu za dalje prosleđivanje zahteva.

8. Dana 05. decembra 2012. god. Sud je preko pošte primio dodatnu dokumentaciju od strane podnosilaca zahteva i tom prilikom su zahtevu priložili presudu Opštinskog suda u Đakovici P. br. 258/2002 od 27.10.2011. god., žalbu sa-okrivljenog Hajrullah Gute protiv presude Opštinskog suda Đakovice i presudu Okružnog suda u Peći Ap. br. 9/2012 od 7.02.2012. god.

9. Dana 29. novembra 2012. god. predsednik Suda je doneo nalog nal. Ki 85/12 kojim je naredio spajanje predmeta Ki 85/12 i Ki86/12 imenujući istovremeno sudiju izvestioca, sudiju Kadri Kryeziu, dok je odlukomVeće za razmatranje u sledećem sastavu: Robert Carolan, Altay Suroy i Prof. dr Enver Hasani.

10. Dana 21. Januara 2013, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izvestaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 27. oktobra 2011. god. Opštinski sud u Đakovici, odlučujući po krivičnom pitanju protiv optuženih Adriatik Gashija, H.G., Burim Miftarija i Sh.H., svi iz Đakovice, jer su kao saučesnici izvršili krivično delo teška krađa iz člana 253. stav 1 tačka 1 u vezi sa članom 23. KZK i krivična dela pokušaj teške krađe iz člana 253. Stav1 tačka 1 u vezi sa članom 20-23 KZK, i prema optužnici PP. br. *211/2002* od 27.06.2002. god. doneo je presudu P. br. 258/2002 kojom je optužene proglasio krivim i osudio ih je sledećim kaznama:

"Optuženog Adriatik Gashi sa jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 16 (šesnaest) meseci a u ovu kaznu računa se i vreme provedeno u pritvoru od 12.04.2002.god. do 09.05.2002. god.

Optuženog Burim Miftari sa jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 10 (deset) meseci a u ovu kaznu računa se i vreme provedeno u pritvoru od 12.04.2002. do 09.05.2002. godine.

Optuženog H.G. sa jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 8 (osam) meseci pod uslovom da u roku od 2. (dve) godine ne čini krivično delo.

Optuženog Sh.H. sa jedinstvenom kaznom zatvora u trajanju od 2. (dva) meseca pod uslovom da u roku od 2. (dve) godine ne čini krivično delo. "

12. Protiv ove presudi je advokat Teki Bokshi u svojstvu pravnog branioca optuženog z. H.G. prema službenoj dužnosti, uložio žalbu zbog ozbiljnih kršenja odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog potvrđivanja činjeničnog stanja, pogrešne primene krivičnog zakona, odluke o krivičnoj sankciji, a optuženi, sada osuđeni g. Adriatik Gashi i g. Burim Miftari, su lično uložili žalbu.

13. Dana 7. februara 2012. god. Okružni sud u Peći, odlučujući prema ovim žalbama je doneo presudu Ap. br. 9/12 kojom je žalbu g. H.G. odbio kao neosnovanu, dok je žalbe g. Adriatik Gashija i g. Burim Miftari odbio kao zakasnele.

14. U obrazloženju odluke, Okružni sud u Peći je naglasio da je Opštinski sud u Đakovici u slučaju g. H.G. na pravilan i potpun način ocenio činjenično stanje, da su pravilno ocenjeni izvedeni dokazi, uključujući i fotografije lica mesta gde su izvršena krivična dela, delimično priznavanje krivice optuženih, izveštaj istrage, itd., dok je kaznena mera proporcionalna sa izvršenim krivičnim delima. Opštinski sud je uzeo u

obzir sve olakšavajuće okolnosti za optužene, a posebno za optuženog g. H.G.

15. Okružni sud je takođe konstatovao da se: *"Iz predmetnih spisa vidi da je optuženi Adriatik Gashi lično primio presudu prvog stepena jer se iz dostavnice za ličnu dostavu jasno vidi da je on lično potpisao primanje presude dana 27.12.2011. god. a žalbu je uložio dana 23.01.2012. god. što znači da je žalbu uložio 12. dana nakon isteka zakonskog roka, a optuženi Burim Miftari je presudu primio dana 23.12.2011. god. a žalbu uložio dana 23.01.2012. godine isto tako 16 dana nakon isteka zakonskog roka."* istoga je odbio žalbe kao zakasnele.

16. Protiv ove presude, osuđeni g. Adriatik Gashi i g. Burim Miftari su podneli zahtev za zaštitu zakonitosti, navodeći da su za krivična dela za koja su osuđeni imali relativnu i apsolutnu zastarelost, koja u ovim okolnostima čini nelegalnim krivično gonjenje i izrečenu kaznu.

17. Dana 18.06.2012. god. Vrhovni sud Kosovo donosi presudu Pkl. br. /45/2012 kojom "se *odbijaju kaoneosnovani zahtevi osuđenih Adriatik Gashija i Burim Miftarija za zaštitu zakonitosti, podneti protiv presude Opštinskog suda u Đakovici P. br. 258/2002 od 27.10.2011. godine, i presude Okružnog suda u Peći Ap.br. 9/2012 od 07.02.2012. god."*

18. Vrhovni sud je obrazložio svoju presudu pravilnim i potpunim potvrđivanjem činjeničnog stanja od strane sudova nižeg stepena, dok, što se tiče relativnog i apsolutnog zastarevanja, sud je konstatovao da ovaj navod podnosioca ne stoji, zato što je tok rokova nekoliko puta bio prekinut proceduralnim delovanjima suda da "ni za jedno krivično delo nije istekao dvostruki rok predviđen zakonom".

Navodi podnosioca za ustavna kršenja

19. Podnosilac zahteva navodi da mu je presudom izvršeno kršenje: člana 21. stav2. koji navodi "Republika Kosovo štiti i garantuje ljudska prava i osnovne slobode, predviđene ovim Ustavom.", člana 31. [Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje], člana 32 [Pravo na Pravno Sredstvo], člana 53 [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava], člana 54 [Sudska Zaštita Prava).

20. Podnosilac zahteva je isto tako naveo da su žalbeni sudovi u ovom slučaja prema principu *beneficium cohaesionis (beneficija pridruživanja),* trebalo da žalbe g. Burim Miftari i g. Adriatik Gashi razmotre kao podnete u propisanom roku,pošto su oni suđeni istom presudom i da kao saučesnik krivičnih dela sa osuđenim g. H.G. njegov

branilac je prema službenoj dužnosti uložio žalbu u roku i ona je razmotrena u meritornom pogledu.

21. Podnosilac zahteva navodi da su ovom prilikom sudovi ovog slučaja trebalo da primene član 419.KZKPK koji određuje da *"Ako drugostepeni sud povodom žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je doneo odluku u korist optuženog, a koji nisu potpuno lične prirode, u prilog i nekom od saoptuženih koji nije izjavio žalbu ili je nije izjavio u tom cilju, sud po službenoj dužnosti postupa kao da je saoptuženi podneo takvu žalbu."*

22. Podnosilac zahteva dalje navodi da je Ustavni sud trebalo da uvede privremenu meru naređujući oslobađanje podnosioca od daljeg izdržavanja kazne, jer bi se prema njemu time izbegla nepopravljiva šteta.

Ocena prihvatljivosti podneska i zahteva za privremenu meru

23. Kako bi bio u mogućnosti da sudi zahtev podnosioca, Sud prethodno treba da oceni da li su ispunjeni kriterijumi prihvatljivosti predviđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

24. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 113.7 Ustava u kojem se predviđa:"

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".*

25. Sud takođe uzima u obzir pravilo 36 Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se predviđa:

> *"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

26. Pozivajući se na zahtev podnosioca i na navodna kršenja Ustavnih prava, Ustavni sud naglašava da: Ustavni sud nije sud činjenica i ovom prilikom želi da naglasi da pravilna i potpuna konstatacija činjeničnog stanja je potpuna nadležnost redovnih sudova, kao što je to u ovom slučaju sa Vrhovnim sudom, koji odbija zahtev za zaštitu zakonitosti osuđenih g. Adriatik Gashija i g. Burim Miftarija, i da je njegova uloga (Ustavnog suda) samo da obezbedi usaglašenost sa pravima koja se garantuju Ustavom i ostalim pravnim instrumentima i stoga ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena", (vidi, *mutatis mutandis,* i.a., Akdivar protiv Turske, 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).

27. Uzimajući u obzir ono što je gore navedeno, Sud se, prema opštem pravilu, neće protiviti nalazima i zaključcima koji proizilaze iz redovnih sudskih organa, kao što je sprovođenje konkretnog zakona i unutrašnjeg prava, ocena dokaza u postupku, pravo rezultata jednog građanskog spora, krivice ili ne jednog optuženog u jednom krivičnom pitanju.

28. U vanrednim slučajevima, Sud može staviti pod znakom pitanja ove nalaze i zaključke, ako su oni dotaknuti prizvoljnošću, flagrantni i očigledni, u suprotnosti sa pravom i pravničnim suđenjem i ako su izazvali kršenje Ustava ili Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima (u daljem tekstu: EKNJP) (*Syssoyeva i ostali protiv Letonije* (ispisivanje) [DHM], § 89).

29. U tom pogledu, Ustavni sud primećuje da pitanje da li su sudovi koji su odlučili u vezi sa žalbama g. Miftarija i g. Gashija trebalo da primene član 419. PZKPK ili ne, pitanje je primene zakonitosti i potvrđivanja činjenica vezano sa slučajem koji su razmotrili i ova proceduralna delovanja nisu izazvala posledice kršenja prava zagarantovana Ustavom koje navodi podnosilac zahteva.

30. Da je član 419. i PZKPK, zasnivajući se na pravnom načelu *beneficium cohaesionis (benificirana privilegija),* trebao automatski da se primeniili da se primeni prema oceni suda, je ponovo pitanje pravilne primene zakona i to je nadležnost redovnih sudova, a štaviše kada je zakon predvideo da je sud taj koji: "*ocenjuje da su razlozi zbog kojih je doneo odluku u korist optuženog, a koji nisu potpuno lične prirode, idu u prilog i nekom od saoptuženih…"*a u ovom slučaju, Okružni sud,ocenjujući da, između ostalog, olakšavajuće okolnosti za osuđene u slučaju g. H.G. je naglasio da su se primenile posebno ove okolnosti(zato što je on slep i bile su veoma lične prirode, stoga nisu mogle da se primene kod ostalih osuđenih i verovatno nebi bile od koristi ostalim ko-opruženima).

31. Ustavni sud, takođe, naglašava da nije redovan sud onaj koji je onemogućio "pristup pravdi" i/ ili je izvršio "negiranje pravnog sredstva" podnosiocima zahteva, već je neopravdano kašnjenje stranaka u ostvarivanja zagarantovanog prava na pravno sredstvo (žalba u zakonskom predviđenom roku) ono što je izazvalo posledice i u ovom pogledu, Ustavni sud ne konstatuje da je sudski postupak u celini bio proizvoljan i da će na kraju dovesti do kršenja ljudskih prava predviđenim Ustavom ili EKLJP.

Što se tiče privremene mere

32. Ustav Kosova, što se tiče pitanja privremenih mera, se poziva na član 116. [Pravni efekatodluka] gde se u tački 2 određuje: *"Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu."*

33. Jednu zakonsku definiciju za privremene mere ima i Zakon o Ustavnom sudu (br. 2008/03-L-121) koji u članu 27. tačka 1 predviđa: *"Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.."*

34. Kako iz ustavne definicije, tako i iz pravne definicije "pravne institucije" privremene mere, se konstatuje da se za njenu primenu moraju da se ispune dva osnovna uslova a) nepopravljiva moguća šteta koja bi se izazvala podnosiocu zahteva u slučaju da sud ne primeni privremenu meru ib) ako bi uvođenje privremene mere bilo u javnom interesu.

35. Zastupnik podnosioca zahteva, osim što je naglasio da će se privremenom merom izbeći nepopravljiva šteta podnosiocima zahteva, on nije potkrepio nijednom činjenicom ovaj zahtev, opravdavajući potrebu uvođenja ove mere. On nije objasnio zašto bi šteta bila nepopravljiva i zašto bi se neuvođenjem privremene mere kršio javni interes.

36. U ovim okolnostima podnosilac žalbe nije "argumentovao na dovoljan način svoje navode" i ne može da se zaključi da je zahtev bio osnovan, i stoga Sud treba da odbije zahtev za privremenu meru odbije. Shodno pravilu 36 stav 2 tačka c i d, Sud nalazi da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno clanu 113. stavu 7. Ustava, clan 27 i 46. Zakona i pravile 36, 55 i 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 21. Januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Kadri Kryesziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 41/12, Gezim i Makfire Kastrati, datum 26 Februar 2013- Protiv Opštinskog suda u Prištini i Sudskog saveta Kosova

Slučaj KI 41/12, odluka od 25. januara 2013. god.

Ključne reči: Opštinski sud u Prištini, Sudski savet Kosova, individualni zahtev, presuda, pravo na život, pravo na pravna sredstva, sudska zaštita ljudskih prava.

Podnosioci zahteva su roditelji pokojne D.K., koja je nakon nekoliko nesporazuma koje su pratile pretnje smrću, od strane njenog bivšeg partnera, tražila nalog za hitnu zaštitu od Opštinskog suda u Prištini. Opštinski sud u Prištini nije odgovorio D.K., čime njen zahtev nije ni usvojen ni odbijen. Nakon nekoliko dana, D.K. je tragično izgubila život, što je posledica povreda zadobijenih iz vatrenog oružja, kojim je pucao njen bivši partner.

Podnosioci su podneli zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da Opštinski sud u Prištini nije delovao prema Zakonu br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici. Prema navodima podnosilaca, kršenje nije posledica sudske odluke, već nedelovanja Opštinskog suda u Prištini, i sledstveno tome, ovim nedelovanjem je izvršeno kršenje člana 25 [Pravo na život], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 32 [Pravo na pravno sredstvo] i 54 [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo. Podnosioci takođe navode da Sudski savet Kosova ne samo da ne rešava slučaj D.K. i kršenje njenih prava, nego ni ne pruža pravna sredstva za buduće slučajeve nasilja u porodici, kada žrtve traže delovanje od strane opštinskih sudova, a oni uopšte ne deluju.

Sud je zaključio da je zahtev podnosilaca prihvatljiv, obzirom da ispunjava kriterijume prihvatljivosti, propisane Poslovnikom o radu. Prilikom ocene merituma zahteva podnosilaca, sud je zaključio da je Opštinski sud u Prištini bio odgovoran za preduzeta delovanja predviđena Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, a njegovo nedelovanje predstavlja kršenje ustavnih obaveza koje proizilaze iz člana 25 Ustava i člana 2 EKLJP. Dalje, sud zaključuje da nedelovanje Opštinskog suda u Prištini na zahtev pokojne D.K., za izdavanje naloga za hitnu zaštitu, kao i praksa razvijena od strane SSK, za rešavanje nedelovanja redovnih sudova, onda kada treba da deluju, sprečila je žrtvu i podnosioce zahteva u ostvarivanju njihovih prava na delotvorna pravna sredstva, predviđena članom 32 i 54 Ustava i članom 13 EKLJP.

PRESUDA
u
slučaju br. KI 41/12
Podnosilac
Gëzim i Makfire Kastrati
protiv
Opštinskog suda Prištine i Sudskog Saveta Kosova

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:
Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Snezhana Botusharova, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su roditelji pokojne D. K., g. Gëzim Kastrati g.đa. Makfire Kastrati sa prebivalištem u Prištini, zastupljeni od strane Udruženja advokata "Sejdiu & Qerkini" d.o.o. sa sedištem u Prištini.

Predmetna stvar

2. Ponosioci zahteva navode da Opštinski sud u Prištini nije delovao prema Zakonu br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici. Shodno tome, kršenje nije posledica sudske odluke, već nedelovanja Opštinskog suda u Prištini.

Pravni osnov

3. Zahtev je zasnovan na Članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu, Ustav), članu 21. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom Sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu, Zakon) i pravila 56 (1) Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu, Poslovnik o Radu).

Postupak pred sudom

4. Dana 17. aprila 2012. god. podnosioci su preko svojih zastupnika podneli zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustavni sud) sa navodom da je Opštinski sud u Prištini svojim nedelovanjem izvršio kršenje člana 25, 31, 32 i 54. Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav).

5. Dana 23. aprila 2012. god. predsednik je imenovao sudiju Iliriana Islami za Sudiju Izvestioca i Veće za Razmatranje sastavljen od sudija Almiro Rodrigues (prededavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

6. Dana 4. maja 2012. god, Ustavni sud je poslao obaveštenje podnosiocima zahteva i zatražio dodatne informacije i dokumente.

7. Dana 7. maja 2012. god., Ustavni sud je obavestio Opštinski sud u Prištini i i Sudski Savet Kosova u vezi sa zahtevom podnosilaca i pozvao ih da podnesu svoje komentare u vezi sa pokrenutim navodom.

8. Dana 8. maja 2012. god. podnosioci zahteva podnose Ustavnom sudu jedan podnesak za proširenje prvobitnog zahteva, tražeći razmatranje navoda o kršenjima prava na život, predviđenim članom 25. Ustava, članom 3. Univerzalne Deklaracije za Ljudska Prava i člana 2. Evropske Konvencije za Ljudska Prava (u daljem tekstu: EKLJP).

9. Dana 11. maja 2012. god. podnosioci zahteva podnose dodatne informacije i dokumente koje je tražio Ustavni sud 4. maja 2012. god.

10. Dana 31. maja 2012. god. Ustavni sud je obavestio Opštinski sud u Prištini i Sudski Savet Kosova u vezi sa proširenjem prvobitnog zahteva od strane podnosilaca zahteva, i u isto vreme je zahtevao od Opštinskog suda da pruži komentare u vezi sa pokrenutim navodima od strane podnosilaca zahteva.

11. Istog s dana, Ustavni sud je u istom pismu zatražio od Opštinskog suda u Prištini da podnese kompletnu dokumentaciju predmeta pokojne i od Sudskog Saveta Kosova sa da pruži informacije dobijene u vezi sa rešavanjem slučaja pokojne. Do sada, Ustavni Sud nije dobio nikakav odgovor od Opštinskog suda u Prištini.

12. Dana 7. juna 2012. god. Sud je primio odgovor od SSK, kojim je obavešten u vezi sa preduzetim koracima od strane SSK vezano sa navedenim slučajem.

13. Dana 2. juna 2012. god. Predsednik je zamenio sudiju Iliriana Islami kao sudiju izvestioca, zbog okončanja mandata, sa sudijom Altay Suroy.

14. Dana 25. Januara 2013. god. Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izvestaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za prihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

15. Podnosioci zahteva su roditelji D. K., rođene 18. februara 1984. god. u Prištini, koja je lišena života 18. maja 2011. god. D. K. je živela sa svojom porodicom do 10. februara 2000. god.

16. Za vreme pohađanja srednje škole D. K. se upoznala sa A.J., sa kojim stupa u vezu i od 2. februara 2000. god. odlučili su da osnivaju vanbračnu zajednicu.

17. Dana 2. avgusta 2003. god., D.K. i A.J. se rađa čerka.

18. Dana 17. januara 2011. god., D. K. podnosi tužbu za prekid vanbračne zajednice sa A.J., zbog pogoršanja njihovih odnosa.

19. Nakon podnošenja tužbe D. K. je uzela čerku i zajedno su otilšle da žive kod njenih roditelja.

20. Dana 26. aprila 2011. god., D. K. se jednim podneskom obratila Opštinskom sudu u Prištini, precizirajući tužbu od 17. januara 2011. god., tako da je u ono vreme zahtevala da predmet razmatranja bude samo pitanje poverenja starateljstva, izdržavanja, ishrane i obrazovanja njihove ćerke.

21. Takođe, dana 26. aprila 2011. god., kao posledica stalnih navedenih pretnji od strane A.J. prema D.K. i njihovoj čerci, D.K. je podnela Opštinskom sudu u Prištini zaahtev za izdavanje naloga za hitnu zaštitu na osnovu člana 15. Zakona br. 03/L182 o zaštiti od nasilja u porodici.

22. Dana 18. maja 2011. god., D. K. umire nakon zadobijenih povreda na vratu iz vatrenog oružja kojim je pucao A.J. Njihova ćerka A. je odvedena kod roditelja A.J. sa prebivalištem u “AS” Hotelu.

23. Dana 30. maja 2011. god., roditelji D. K. (podnosioci zahteva) podnose podnesak za preciziranje tužbe Opštinskom sudu u Prištini od D. K. dana 17. januara 2011. god. u kojoj se zahteva da tuženi bude S. J. (otac A. J.).

24. Dana 29. jula 2011. god., Ne -Vladina Organizacija CLARD (Centre for Legal Aid and Regional Development) prema ovlašćenjima podnosilaca, podnosi putem jednog dopisa (01/031-1031)"zahtev za efikasnost u sprovođenju Zakona o zaštiti od nasilja u porodici" Sudskom Savetu Kosova fokusirajući se na slučaj D. K.

25. Dana 29. septembra 2011. god., NVO CLARD još jednom dostavlja dopis 01/031-1031 putem kojeg zahteva obaveštenje ili odgovor od strane Sudskog Saveta Kosova.

26. Dana 07. novembra 2011. god., NVO CLARD prima odgovor o dopisu 01/031-1031 od Sudskog Saveta Kosova, u kojem se navodi da će se zahtev razmotriti na jednoj od narednih sednica Saveta. U dopisu se takođe predlaže da za pojedine slučajeve u kojima CLARD smatra da određene sudije nisu uspeli da sporvedu zakon, da se pokrenu istrage u kancelariji Disciplinskog Tužioca (Zakon o Sudskom Savetu Kosova, Poglavlje VII, član 43, 44 i 45).

Navodi podnosilaca zahteva

27. Podnosioci zahteva navode da je Opštinski sud u Prištini svojim nedelovanjem, u skladu sa svojim ustavnim i zakonskim obavezama da razmotri zahtev za nalog za hitnu zaštitu, prekršio individualna prava D.K. i, indirektno, prava podnosiocima zahteva, zagarantovana članom 25, 31, 32 i 54. Ustava Republike Kosova i članom 2, 6 i 13. Evropske Konvencije za Ljudska Prava (u daljem tekstu: EKLJP).

28. Pored toga, podnosioci zahteva navode da Ustavni sud treba da reši ovaj slučaj u cilju sprečavanja istih, tragičnih slučajeva u budućnosti, kao i širenja javne svesti o hitnosti funkcionalnosti redovnih sudova.

29. U nastavku, podnosioci zahteva navode da je: "Opštinski Sud Prištine bio dužan da deluje unutar dvadeset i četiri (24) časova od momenta kada je D. K. podnela zahtev za hitnu zaštitu. Taj sud nije uopšte delovao u ovom slučaju. Pregled relevantnog zakonodavstva ukazuje da u pogledu pravnih sredstva u slučajevima nedelovanja od strane Opštinskog Suda Prištine, kada je on trebao da deluje kao što ga obavezuje član 12. Zakona br. 03/L-182 za Zaštitu od Nasilja u Porodici, može da se zaključi da ne postoje pravna sredstva koje žrtva može da iskoristi u slučaju ne delovanja Opštinskog Suda".

30. Podnosioci zahteva, takođe, navode da "Član 19. Zakona br. 03/L-182 za Zaštitu od nasilja u porodici predviđa samo žalbene postupke protiv

sudskih odluka za nalog za zaštitu, međutim, ne predviđa pravna sredstva za Podnosioce zahteva za zaštitu u slučaju kada Sud uopšte ne deluje."

31. Štaviše, prema podnosiocima, "Isto tako, Zakon br. 03/L- 006 o Parničnom Postupku predviđa razna pravna sredstva – uključujući ovde žalbe, revizije, ponavljanje postupka i zaštitu zakonitosti – međutim, sva ova sredstva ne rešavaju slučaj kada su navodna ustavna kršenja posledica ne delovanja javnog organa (ne izvršenje sudske odluke). Na isti način, Zakon br. 03/L-223 za Sudski Savet Kosova, u članovima 33 – 49, predviđa samo pokretanje disciplinskog postupka i sankcije protiv sudija ili sudija porotnika za nedolično ponašanje. Međutim, ovaj Zakon ne predviđa pravna sredstva za trenutne okolnosti, kada Sud ne deluje u zaštiti prava koja su zagarantovana ustavom i evropskom konvencijom."

32. Podnosioci zahteva insistiraju da "u ovom slučaju ne samo da iscrpljivanje pravnih sredstava nije efikasno, nego je i nemoguće, pošto pravna sredstva uopšte ne postoje."

33. U nastavku podnosioci zahteva navode da su se preko NVO CLARD obratili Sudskom Savetu Kosova zahtevajući sprovođenje Zakona o zaštiti od nasilja u porodici, u cilju sprećavanja nemarnosti redovnih sudova što za posledicu prouzrokuje kršenje individualnih prava drugih žrtvama. Međutim, prema podnosiocima zahteva, ovo rešavanje nije urodilo plodom, pošto u početku SSK nije odgovorio na dopise dostavljene preko CLARD, a kasniji su odgovorili da će se pitanje rešiti na narednoj sednici SSK. Međutim, podnosioci zahteva nisu primili nikakv odgovor u vezi sa ovime sve do 26. marta 2012. god.

34. Podnosioci zahteva, naglašavaju da su 26. marta 2012. god., preko NVO CLARD, primili jedan dopis od SSK, kojim se obaveštavaju da je SSK poslao Opštinskim sudovima svoju odluku kojom upućuje ove sudove da sprovode Zakon br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici. Ovime, prema podnosiocima zahteva: "Savet, ne samo da ne rešava slučaj Diane Kastrati i kršenje njenih prava, nego ni ne pruža pravna sredstva za buduće slučajeve nasilja u porodici kada žrtve traže delovanje od strane opštinskih sudova, a oni uopšte ne deluju".

35. Štaviše, podnosioci zahteva navode da "Sam nedostatak pravnih sredstava, teoretskih i praktičnih, u ovom slučaju mogu da se ocene kao kršenje individualnih prava. Član 1. Evropske Konvencije za Zaštitu Prava i Osnovnih sloboda i njenih Protokola i član 32. Ustava garantuju pravo na pravna sredstva. Zakon br. 03/L- 182 za Zaštitu od Nasilja u Porodici uopšte ne predviđa pravna sredstva za Podnosioce zahteva za

nalog za zaštitu od nasilja u slučajevima kada sud ne deluje. Stoga, nemogućnost pristupu pravnim sredstvima u navedenom slučaju, sam po sebi podrazumeva kršenje prava koja su zagarantovana ustavom i konvencijom".

36. U analiziranju njihovih navoda o kršenju člana 25. Ustava i člana 2. EKLJP, podnosioci zahteva se pozivaju na sudske prakse iz Evropskog suda za Ljudska Prava (u daljem tekstu: ESLJP) naglašavajući da je: "Ovaj sud, u slučaju *Osman protiv Ujedeinjenog Kraljevstva* ocenio da osoba koja navodida mu je izvršeno kršenje prava na život treba da dokaže da (1) je vlast znala ili je trebalo da zna u ono vreme za postojanje stvarne i neposredne opasnosti o životu jedne osobe ili osoba identifikovane iz krivičnih dela treće stranke i (2) nije uspeo da preduzme mere unutar oblasti svojih nadležnosti, razumno sudeći, moglo se očekivati da su mogle da spreće takvu opasnost. Dakle, država je dužna da deluje kada se određeni uslovi dokažu od strane jedne osobe, u suprotnom se ocenjuje da je ugrozio osobi praavo na život.

37. Štaviše, podnosioci zahteva navode da "ESLJP ide korak dalje i smatra da jedna osobakoja može da smatra državu odgovornom za kršenje prava na život, treba samo da dokaže da vlast nije učinila sve što razumno može od nje da se očekuje da spreči stvarnu i neposrednu opasnost po život za koji znaju ili za koji su trebali da su znali."

38. U nastavku, podnosioci zahteva navode da "Postoje brojni slučajevi u kojima je ESLJP ocenio da je javna vlast izvršila kršenje prava na život u okolnostima u kojima nije uspela da deluje u odbrani osobe, dakle, u uslovima veoma sličnim onima D. K. U slučaju *Kontrova protiv Slovačke,* policija je ubedila jednu ženu da povuće krivičnu prijavu protiv supruga kada ju je on pretukao elekričnim kablom. Nakon što je povukla krivičnu prijavu, suprug je ubio sina i čerku i ženi nisu dali odštetu. ESLJP je ocenio i našao kršenje prava na život, konkretno člana 2. Evropske Konvencije, jer policija nije uspela da zaštiti život dece. Sud je istovremeno utvrdio kršenje člana 13 (pravo na delotvorno sredstvo), zbog neplaćanja odštete majci. Qëndrime të ndashme për cenim të së drejtës për jetë (neni 2), GJEDNJ ka treguar edhe në raste të tjera si *Branko Tomašić i Ostali protiv Hrvatske iOpuz protiv Turske*."

Odgovor iz Sudskog Saveta Kosova

39. U primljenom odgovoru od strane SSK, od 7. juna 2012. god. se između ostalog naglašava:

"Disciplinska Komisija Sudskog Saveta Kosova je primila na dt. 21. Jula 2011. godine predlog ZPD/11/kb/0556 za pokretanje postupka za suspendovanje sudije Enver Shabanija, sudije u Opštinskom Sudu u Prištini, zbog nedoličnog vladanja: Neuspeh u obavljanju sudskih dužnosti iz člana 34. stav 1, tačka 1.2 Zakona o Sudskom Savetu Kosova: b) Kršenje postojećeg kodeksa etike član 34. stav 1, tačka 1.4 Zakona i to: 1. Opšti principi tačka 1 (sudija postupa u bilo koje vreme na takav način da uliva poverenje javnosti u dostojanstvo, integritet i nezavisnost sudske vlasti); b) Poštuje i pridržava se zakona; c) Obavlja dužnosti na pažljiv način; e) Obavlja dužnosti sa međunarodnim standardima o ljudskim pravima; i II Posebna pravila A. Delatnosti suđenja; I. Tokom postupka Sudija je dužan da štiti prava i slobode svih lica.

Disciplinska Komisija SSK je održala sednicu za razmatranje ovog zahteva za suspendovanje na dt. 31.08.2011. godine i odbila je zahtev za plaćeno suspendovanje kao neosnovan i kao takav je odbijen iz razloga što, od vremena kada je podnet predlog, prošlo je dosta vremena od dana kada se slučaj dogodio, odnosno predlog je podnet na dt. 21. Jula 2011. godine, dakle prošlo je skoro dva meseca i izricanje ove mere ne bi imalo nikakvog dejstva.

Na osnovu člana 36. stav 1 Zakona o Sudskom Savetu Kosova, Disciplinska Komisija je donela odluku da se protiv Enver Shabanija, sudije u Opštinskom Sudu u Prištini pokrene postupak i disciplinska istraga i da se ova sednica održi u zakonskom periodu, onda kada Kancelarija Disciplinskog Tužioca dostavi konačni izveštaj.

Protiv ove odluke je podneta žalba od strane KDT i Sudski Savet Kosova je održao sastanak i razmotrio ovu žalbu na dt. 31. Oktobra 2011. godine, žalbu Kancelarije Disciplinskog Tužioca je odbio kao ne predmetnu, pošto je komisija održala sednicu i donela odluku u vezi sa ovim pitanjem. Disciplinska Komisija je na održanoj sednici na dt. 18.10.2011. godine sa odlukom broj KD. Br. 40/2011 izrekao disciplinsku meru Smanjenje plate za 50 % za dva meseca od mesečne zarade. Sa ovom odlukom KD. br. 40/2011 je okončan postupak, tako da nezadovoljna stranka ima pravo na žalbu, o kojoj će odlučiti Savet. Međutim, protiv ove odluke nijedna stranka nije podnela žalbu."

Primenjivi zakoni

40. Zakonske relevantne odredbe vezano sa navedenim kršenjima podnosilaca zahteva su definisana u dole navedenim instrumentima:

Zakon br. 03/L-182 o zaštiti od nasilja u porodici

Član 1 [Cilj Zakona]

1. *Ovaj zakon ima za cilj sprečavanje nasilja u porodici, to jest sve forme nasilja, sa odgovarajućim zakonskim merama prema članovima porodice, koje su žrtve nasilja u porodici, posvećujući posebnu pažnju deci, starim osobama i licima sa ograničenim sposobnostima.*

2. *Ovaj zakon, takodje ima za cilj i tretiranje izvršilaca nasilja u porodici i ublažavanje posledica.*

[...]

Član 13 [Zahtev za donošenje naloga za zaštitu ili naloga za hitnu zaštitu]

1. *Zahtev za donošenje naloga za zaštitu može da podnese:*
   - *1.1. štićena strana;*
   - *1.2. ovlašćeni predstavnik štićene strane;*
   - *1.3. zaštitnik žrtava, posle saglasnosti štićene strane;*
   - *1.4. predstavnik centra za socijalni rad u opštini u kojoj štičena strana ima boravište ili prebivalište u slučajevima u kojima je žrtva maloletnik.*

2. *Zahtev za donošenje naloga za hitnu zaštitu može da podnese:*
   - *2.1. štićena strana;*
   - *2.2. ovlašćeni predstavnik štićene strane;*
   - *2.3. zaštitnik žrtava, posle saglasnosti štićene strane;*
   - *2.4. lice sa kojim je štićena strana u porodičnoj vezi;*
   - *2.5. predstavnik centra za socijalni rad u opštini u kojoj štićena strana ima prebivalište ili boravište u slučajevima u kojima je žrtva maloletnik;*
   - *2.6. lice koje ima neposredno saznanje o jednom ili više dela nasilja u porodici nad štićenom stranom.*

3. *Zahtev za nalog za zaštitu ili nalog za hitnu zaštitu mogu podneti i NVO- koje su familijarizovane problemom žrtve i koje su dobro upoznate sa njegovim tretiranjem.*

[...]

Član 16 [Razmatranje zahteva za donošenje naloga za hitnu zaštitu]

1. *Sud odlučuje u vezi sa zahtevom za donošenje naloga za hitnu zaštitu u roku od dvadeset četiri (24) sata od prijema tog zahteva.*
2. *Pri razmatranju zahteva za donošenje naloga za hitnu zaštitu, sud održava raspravu kojoj prisustvuju sledeća lica:*
    - *2.1. štićena strana, ovlašćeni predstavnik ili zaštitnik žrtava;*
    - *2.2. izvršilac nasilja ili ovlašćeni predstavnik;*
    - *2.3. podnosilac zahteva; i*
    - *2.4. bilo koji svedok koji je upoznat sa nasiljem u porodici.*
3. *Prema potrebi, sud može da održi raspravu u i izda nalog za zaštitu odsustvu izvršioca nasilja u porodici, koristeći i druga alternativna sredtvs, uključujući i ona ektronska.*

Član br. 03/L-223 o sudskom savetu Kosova

Član 34 [Nedolično vladanje]

1. *Za potrebe ovog zakona, nedolično vladanje sudije ili sudije porotnika je:*
    - *1.1. konačna osuda za krivično delo, osim za prekršaje kao što je definisano zakonom;*
    - *1.2. nehat u izvođenju, neispunjavanju, odnosno zloupotrebi sudijske funkcije;*
    - *1.3. neispunjavanje sudijske funkcije na nezavisan i nepristrasan način;*
    - *1.4. kršenje postojećeg kodeksa etike*
2. *Disciplinska komisija može odrediti plaćenu suspenziju tužiocu u bilo kom periodu u toku istrage ili disciplinskog postupka.*
3. *Sudski savet donosi pravilnik kojim se utvrĐuju nedolična ponašanja.*

[...]

Član 37 [Disciplinske mere]

1. *Disciplinska komisija može da izrekne sledeće disciplinske sankcije:*
    1.1. *ukor;*
    1.2. *ukor sa direktivom za korektivne mere;*
    1.3. *privremeno smanjenje plate i do (50 %) procenata, uzimajući u obzir prirodu neprofesionalnog ponašanja; ili*
    1.4. *predlaže razrešenje sudije ili sudije porotnika sa dužnosti.*

2. *Disciplinska Komisija mora odredi mere koje su u skladu sa okolnostima, stepenom odgovornosti i posledicama neprofesionalnog ponašanja;*
3. *Komisija podnosi pismenu preporuku Savetu za razrešenje sudije ili sudije porotnika sa dužnosti , kako je utvrđeno ovim zakonom;*
4. *Ako sudija ili sudija-porotnik oslobođen od optužbi po završetku disciplinskog postupka, on ili ona se mora vratiti na svoju prethodnu funkciju na osnovu odluke Saveta.*

Član 38 [Razrešenje sudija ili sudija porotnika sa duţnosti]

1. *Savet mora odrediti, na osnovu disciplinskog postupka, da li zbog lošeg ponašanja sudije ili sudije porotnika opravdava razrešenje sa dužnosti. Svaka preporuka od strane Saveta za razrešenje sudije ili sudije porotnika mora sadržati pismene razloge za takve preporuke i osnovne zaključke Odbora.*
2. *Preporuka Saveta za razrešenje, kako je predviđeno u stavu (1) ovog člana, mora se dostaviti Predsedniku Republike Kosovo.*
3. *Predsednik Kosova, u skladu sa Ustavom Republike Kosovo i ovog zakona, odlučuje o preporuci Saveta za razrešenje.*
4. *Sudije i sudije-porotnici moraju zvanično da budu obavešteni od strane Saveta u vezi sa odlukom predsednika Kosova za odobravanje ili neodobravanje razrešenja sa dužnosti pre nego što se takva odluka sprovede .*

[...]

Član 45 [Odgovornosti Disciplinskog tužioca]

1. *Kancelarija disciplinskog tužioca je odgovorna za pokretanje istrage sudija ili sudija porotnika kada postoji razumna osnova da se dogodilo nedolično ponašanje kao i za davanje preporuka i*

predstavljanja kojima se potkrepljuju disciplinske mere Disciplinskoj komisiji.

2. *Kancelarija disciplinskog tužioca pokreće istragu u slučajevima kada:*
    - 2.1. *postoji prigovoru u Kancelariji disciplinskog tužioca od strane bilo kog fizičkog ili pravnog lica;*
    - 2.2. *na sopstvenu inicijativu, kada postoji razumna osnova da veruje da sudija ili sudija porotnik se bavi zloupotrebom.*
3. *Sve žalbe, bez obzira na njihovo poreklo, dostavljaju se Kancelariji disciplinskog tužioca za istragu.*
4. *Kancelarija disciplinskog tužioca će detaljno istražiti sva pitanja koja su mu upućena, utvrđujući da li preporuka za disciplinski postupak mora biti predstavljena Disciplinskoj komisiji i u pismenoj formi o sumnja sudije ili sudije porotnika u pogledu rezultata istrage.*
5. *Kancelarija disciplinskog tužioca mora imati pravo da pozove svedoka i dokumenuje što je potrebno da se ispitalo i utvrdilo da li je bilo potrebe za disciplinskim postupkom pred Disciplinskom komisijom.*
6. *Kancelarija disciplinskog tužioca mora podneti preporuke disciplinske mere i dokaze koji potkrepljuju disciplinski postupak zbog neprofesionalnog ponašanja pred Disciplinsku komisiju.*

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

41. Kako bi bio u stanju da sudi zahtev podosilaca, Ustavni sud prvo treba da razmotri da li su podnosioci zahteva ispunili sve uslove prihvatljivosti određeni u Ustavu, i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku o radu.

42. U ovom pogledu, Sud se poziva n ačlan 113.7. Ustava, koji predviđa sledeće:

    "Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

    Kao i na član 47, Zakona, koji predviđa da:

“ Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.”

i da:

“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva
ostala zakonom određena pravna sredstva.”

43. Sud prvo razmatra da li podnosioci zahteva ispunjavaju uslove predviđene da bi bili ovlašćena stranka, u skladu sa relevantnim ustavnim i zakonskim odredbama.

44. U cilju ovoga, Sud se poziva na na sudsku praksu ESLJP, koji je u sličnim slučajevima primio individualne zahteve od strane pojedinaca koji smatraju da su indirektne žrtve kada postoji lična i specifična veza između žrtve i podnosioca zahteva. U ovom pogledu, ESLJP je prihvatio jedan slučaj kao ovlašćenu stranku suprugu pokojnog (vidi McCann i Ostali protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 18984/91, Presuda od 27. septembra 1995. god.), dok je u jednom drugom slučaju priznao status ovlašćene stranke unuku pokojnog (vidi Yaşa protiv Turske, br. 63/1997/847/1054 , Presuda br. 2. septembra 1998. god.).

45. Shodno tome, s obzirom da su podnosioci zahteva roditelji pokojne, Sud smatra da podnosioci zahteva mogu da se smatraju ovlašćenim strankama u skladu sa članom 113.7. Ustava i članom 47. Zakona.

46. Pored toga, Sud treba da utvrdi da li su podnosioci zahteva iscrpeli postojača pravna sredstva u okviru pravosudnog sistema Republike Kosovo.

47. Sud podseća da u Presudi AGJ63/10 u slučaju KI 06/10 Valon Bislimi protiv Ministristva unutrašnjih poslova, Sudski Savet Kosova i Ministrstvo pravde su naglasili da prema pravilnoj sudskoj praksi ESLJP, podnoisoci zahteva treba da iscrpe lokalna pravna sredstva koja su dostupna i delotvorna. Štaviše, ovo pravilo treba da se primenjuje sa određenim stepenom fleksibilnosti i bez preteranog formalizma. ESLJP je dalje priznao da pravilo iscrpljenosti pravnih sredstava nije ni absolutno, niti je u stanju da se autmtski primeni; prilikom razmatranja da li je primenjiv, važno je uzeti u obzir posebne okolnosti svakog pojedinačnog slučaja. To između ostalog znači, da on teba da uzme u obzir, ne samo postojanje formalnih pravnih sredstava sistema u zemlji,

već i opšti pravni i politički kontekst u kojem deluju, kao i lične okolnosti podnosioca zahteva (vidi Presudu ESLJP u slučaju Akdivar protiv Turske).

48. Ustvani Sud primećuje da je 26. aprila 2010. god. pokojna podnela jedan zahtev za izdavanje naloga za hitnu zaštitu Opštinskom sudu u Prištini.

49. PokojnaD.K. nije imala neko drugo pravno sredstvo za rešavanje ovog problema, pošto nije primila nikakvu odluku od Opštinskog suda u Priština.

50. S druge strane, podnosioci zahteva, insistiraju da oni nisu imali raspoloživa i efektivna sredstva na raspolaganju koja bi mogli da ostvare.

51. U tom pogledu, Sud primećuje da na osnovu zakona na snazi i pismenog odgovora SSK u kojem se opisuje disciplinski postupak vođen u vezi sa ovim slučajem, sve što su podnosici zahteva mogli da urade je bilo ulaganje žalbe Kancelariji Disciplinskog Tužioca, dok u daljim postupcima u relevantnim komisijama u SSK nije postojala mogućnost da budu ovlašćena stranka.

52. Shodno tome, Sud smatra da podnosioci zahteva nisu imali na raspolaganju nijedno pravno efektivno sredstvo za odbranu njihovih prava.

53. Sud smatra da su podnosioci zahteva ispunili uslove prihvatljivosti pošto su podnosioci zahteva ovlašćena stranka, nisu imali raspoloživa pravna sredstva koja bi bila efektivna i tačno su razjasnili navedena kršenja prava i sloboda.

Ocena ustavnosti zahteva

I. Što se tiče prava na život

54. Podnosioci zahteva se žale da je kao posledica nedelovanja Opštinskog suda u Prištini došlo do kršenja prava na život predviđeno članom 25.1. Ustava.

55. Član 25.1 Ustava predvidja:

"*Svako lice ima pravo na život*"

56. Sa druge strane Član 2 EKLJP naglašava:

"Pravo na život svakog čovjeka zaštićeno je zakonom. Niko ne može biti namerno lišen života, osim kod izvršenja smrtne kazne po presudi suda, kojom je proglašen krivim za zločin za koji je ova kazna predviđena zakonom."

57. Sud naglašava da je pravo na život najvažnije pravo svih ljudskih bića. To je pravo iz kojeg proistiću sva ostala prava.

58. Sud podseća da, u skladu sa članom 53 Ustava, je njegova ustavna dužnost da tumačenje prava i osnovnih slobode izvrši u skladu sa sudskom praksom ESLJP.

59. U tom pogledu, ESLJP naglašava da je dužnost državnih organa ne samo da se uzdržavaju od namernog i nezakonitog uzimanja života, već i da preduzmu odgovorajuće korake za zaštitu života pojedinaca unutar svojih nadležnosti (vidi L.C.B. protiv Ujedinjenog Kraljevstva, 9. juna 1998. god.). Ovo podrazumeva osnovnu obavezu Države da obezbedi pravo na život, postavljajući efikasne krivične odredbe, kako bi sprečila izvršenje krivičnih dela proitv pojedinca, uz podršku izvršnih mehanizama za sprečavanje, kažnjivanje i suzbijanje kršenja ovakvih odredaba. U odgovorajućim okolnostima, proširuje se takođe u pozitivnu obavezu da vlasti preduzmu operativne mere sprečavanja da zaštite jednog pojedinca, čiji je život u opasnosti od krivičnih dela od strane drugog pojedinca (vidi Osman protiv Ujedinjenog Kraaljevstva, 28. oktobra 1998. god., citiraan i u Kontrova protiv Slovačke, 24. septembra 2007. god. i Opuz protiv Turske, 9. juna 2009. god.).

60. Pored toga, u cilju uspostavljanja pozitivne dužnosti, treba da se dokaže da su vlasti znale ili je trebalo da znaju u vreme postojanja stvarne i neposredne opasnosti za život identifikovanog pojedinca od krivičnih dela treće stranke i da nisu uspele da preduzmu mere u okviru svojih nadležnosti, razumno rasuđivati, moglo bi da se očekuje izbegavanje te opasnosti (ibid. , stav 116).

61. U tom smislu, Sud primećuje da iz dokumenata podnetih Sudu može da se zaključi da odgovorni organ, u ovom slučaju, Opštinski sud u Prištini je trebalo da zna realnu opasnost koja je postojala prilikom podnošenja zahteva za izdavanje naloga za hitnu zaštitu, pošto je D.K. na hronološki način objasnila pogoršanje njihovih odnosa, precizirajući čak i pretnje smrću od strane bivšeg partnera i pružajući dokaze o prethodnom prijavljivanju u organama policije u vezi sa pretnjama koje je dobila.

62. Štaviše, Opštinski sud u Prištini je prethodno razmotrio jedan predmet podnet od strane D.K. u vezi sa prekidom vanbračne zajednice i o određivanju starateljstva nad detetom pokojne i njenog bivšeg partnera, kada su i ozbiljni problemi počeli da se pojavljuju, koji su kasnije rezultirali različitim pretanjama.

63. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je Opštinski sud u Prištini bio odgovoran za preduzeta delovanja predviđena Zakonom o zaštiti od nasilja u porodici, a njegovo nedelovanje predstavlja kršenje ustavnih obaveza koje proizilaze iz člana 25. Ustava i člana 2. EKLJP.

II. što se tiče prava na pravna sredstva

64. Podnosioci zahteva se, takođe žale da je izvršeno kršenje njihovih prava na pravna delotvorna sredstva zagarantova članom 32 i 54.

65. Član 32 [Pravo na Pravno Sredstvo] predvidja:
"*Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.*"

66. Takodje, Član 54 [Sudska Zaštita Prava] predvidja da:

" Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno."

67. Istovremeno član 13. EKLJP navodi da:

"Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lijek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinila lica u vršenju svoje službene dužnosti."

68. Sud podseća da je u Presudi od 30. oktobra 2010. god. u slučaju KI 06/10, Valon Bislimi protiv Ministarstva unutrašnjih poslova, Sudskog Saveta Kosova i Ministarstva pravde, razmotrio pitanje efikasnih pravnih sredstava, prilikom čega je naglasio da: *"...da prema sudskoj praksi Evropskog suda za Ijudska prava, clan 13. Konvencije garantuje dostupnost (na nacionalnom nivou) pravnog sredstva u cilju sprovodenja suštine prava i sloboda iz Konvencije, bez obzira na koji*

nacin se one obezbeduju u nacionalnom sistemu pravosuda. Stoga delotvornost clana 13. je zahtevanje odredivanja nacionalnog pravnog sredstva koje ce se baviti sustinom "dokazive tvrdnje" prema Konvenciji kao i obezbedivanje odgovarajuceg pravnog leka." (vidi Presudu 63 10, od 30. oktobra 2010. god., § 91)

69. U nastavku je, u istoj presudi Sud naglasio: *"Opseg dužnosti prema članu 13. Konvencije se menja u zavisnosti od prirode žalbe podnosioca zahteva; međutim pravno sredstvo predviđeno članom 13. mora biti "delotvorno" u praksi kao i u zakonu. "Delotvornost" "pravnog sredstva" u okviru značenja člana 13. ne zavisi od izvesnosti povoljnog ishoda za podnosioca zahteva. Niti je neophodno da "vlast", na koju se referiše ta odredba, bude zakonodavna vlast; ali ako nije, nadležnosti i garancije koje ona pruža su od važnosti u određivanju da Ii je pravno sredstvo pred istom delotvorno. Takođe, ako jedno pravno sredstvo samo od sebe u potpunosti ne ispunjava uslove člana 13. onda možda skup pravnih sredstava predviđenih nacionalnim zakonom može to ispuniti (vidi Evropski sud za Ijudska prava, presuda u slučaju Silver i ostali protiv Ujedinjene Kraljevine, presuda od 25. marta 1983. god, serija A, br. 61, str. 42, stav 113). "))."* (ibid. § 92).

70. Treba, takođe, naglasiti da ista presuda objašnjava da *"Pravilo iscrpljenja pravnih sredstava je zasnovano na pretpostavci izrazenoj u clanu 13. (sa kojim ima veliku slicnost) da postoji raspolozivo delotvorno nacionalno pravno sredstvo u odnosu na navodnu povredu prava pojedinca po Konvenciji (vidi Evropski sud za Ijudska prava, presuda u slucaju Kudla protiv Poljske od 26. oktobra 2000. god). "*

71. U tom smislu, Sud primećuje da zakoni na snazi: Zakon o zaštiti od nasilja u porodici i Zakon o Sudskom Savetu Kosova ne pružaju delotvorna pravna sredstva za zaštitu prava podnosioca.

72. S jedne strane, Zakon o zaštiti od nasilja u porodici ne predviđa mere za rešavanje propusta odgovornih institucija u onim slučajevima kada su dužni da deluju. S druge strane, kao što može da se vidi iz Zakona o sudskom savetu Kosova, a isto tako i iz odgovora od SSK, podnosioci zahteva nemaju drugu mogućnost, osim da se žale Kancelariji disciplinskog tužioca, ali ne i dalje u drugim fazama postupka. Prema članu 45.5 ovog Zakona pravo je, ali ne i obaveza Kancijarije disciplinskog tužioca *"da pozove svedoke i dokumentuje što je potrebno da bi se ispitalo i utvrdilo da li je bilo potrebe za disciplinskim postupkom pred Disciplinskom komisijom."*

73. Sud podseća da glavna odgovorna institucija, Opštinski sud u Prištini, nije uspeo da pruži odgovore na pitanja postavljena od strane Suda i nije pružio dokumentaciju koju poseduje u vezi sa ovim slučajem.

74. Stoga, Ustavni Sud zaključuje da nedelovanje Opštinskog suda u Prištini na zahtev pokojne D.K. za izdavanje naloga za hitnu zaštitu, kao i praksa razvijena od strane SSK za rešavanje nedelovanja redovnih sudova onda kada treba da deluje, je sprečila žrtvu i podnosioce zahteva u ostvarivanju njihovih prava na delotvorna pravna sredstva, predviđenim članom 32 i 54. Ustava i člana 13. EKLJP.

III. Što se tiče člana 31. Ustava i člana 6 . EKLJP

75. Imajući u vidu da je Sud utvrdio kršenje člana 25, 32 i 54. Ustava i članova 2 i 13. EKLJP i činjenicu da se nije vodila nikakva rasprava ili saslušanje u vezi sa navedenim slučajem, Sud ne smatra da je neophodno razmatranje navoda o krešnjima člana 31. Ustava i člana 6. Konvencije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno clanu 113. stavu 7. Ustava, clanu 20. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 25. Januara 2012. god., jednoglasno :

ODLUČIO

I. Da zahtev proglasi prihvatljivim;

II. Da zaključuje da je došlo do kršenja prava na život, predviđena članom 25. Ustava i člana 2. EKLJP;

III. Da zaključuje da je došlo do kršenja prava na pravna sredstva, predviđena članom 32 i 54. Ustava i člana 13. EKLJP;

IV. Smatra nepotrebnim razmatranje navoda o kršenjima prava na pravično i nepristrasno suđenje predviđeno članom 31. Ustava i člana 6. EKLJP;

V. Ova odluka će biti dostavljena stranama.

VI. Ova odluka će biti objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

VII. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani

PODUDARNO I SUPROTNO MIŠLJENJE
u
slučaju br. KI41/12
Podnosioci
Gëzim i Makfire Kastrati
protiv
Opštinskog suda u Prištini i Sudskog saveta Kosova

U ovom slučaju, D. K., ćerka podnosilaca zahteva, je 26. aprila 2011. god. podnela zahtev Opštinskom sudu u Prištini za izdavanje hitnog naloga za zaštitu. Opštinski sud u Prištini nikada nije postupio po zahtevu D.K. za dobijanje naloga za zaštitu. Tragično, 22 dana kasnije, dana 18. maja 2011. god. D. K. je ubijena od osobe za koga je ona tražila od Opštinskog suda da se uzdržava od povređivanja D.K. ili njenog deteta. Njeni roditelji podnosioci zahteva u ovom slučaju sada traže od ovog Suda da proglasi da su propustom Opštinskog suda da postupi po zahtevu njihove ćerke povređena njena prava na osnovu Ustava.

U ovom slučaju ćerka podnosilaca zahteva je podneo specifični zahtev Opštinskom sudu u Prištini kao što sledi:

Podnosilac zahteva: D.K., adresa ulica „.....“ br. ..., P.
Tel. ....

Protiv- Podnosilac: A.J., ulica „...“ br. ... P.
...
...
Na osnovu Zakona br. 03/L-182 o Nasilju u Porodici, podnosi:

<u>Zahtev za izdavanje naloga za HITNU zaštitu</u>

Ja, D.K. i A.J., smo bili u vanbračnoj zajednici još od 02. 02. 2000. godine, sve do dt. 26. 11. 2010. godine. Iz ove vanbračne zajednice imamo jednu devojčicu A.J.2 koja je rođena na dt. 02. Avgusta 2003. godine u Prištini. Tokom svog vremena vanbračne zajednice, ja sam trpela pritisak i nasilje koje je vrši nadamnom. Samo zbog dobrog života ćerke A., kako ne bi ostala bez roditelja i da ne preživi druge traume, trpela sam i nosila sam se sa ovim nasiljem. I, nakon rođenja ćerke, on je počeo da vrši pritisak i nasilje na najrazličitiji način. Počev od fizičkih povreda, vređanja i uvreda različitih vrsta, doticao me je i u moral, ne samo mene nego i moju porodicu. Kasnije, on je počeo da ulazi u dugove, i jedno vreme je pobegao sa Kosova. Nisam znala gde se nalazi, a

štaviše nisam imala ni kontakta preko telefona. Tokom vremena dok je bio van Kosova, meni se pretilo na različite načine od njegovih dužnika. Ove dugove ja ni ne znam u šta je on taj novac investirao. Nakon što se vratio na Kosovo, on je ponovo nastavio sa nasiljem i sa ne odgovornošću i nemar prema ćerki, a sve vreme je bio pod uticajem alkohola, reklo bi se tokom svog vremena. Uvek je izbegavao porodičnu odgovornost, i s vremena na vreme je bežao. Nasilje prema meni je bila još veća kada je on insistirao da uzmemo kredit, kredit u iznosu od 1500 Evra. Ja sam bila primorana da potpišem ugovor za kredit. Ja sam pokrenula ovaj predmet u Opštinskom Sudu (c-75/11), i od dt. 26. Novembra ja ne živim sa A.J. zbog straha da može da dođe do najgoreg. Na dt. 19. Aprila 2011. Godine, ja sam se sastala sa A.J., a on sa roditeljima i njegovom rodbinom. Ja sam bila zajedno sa ocem i dedom kako bi razgovarali i pokušali da rešimo problem. On ni na jedan način nije prihvatio rastavu i u prisustvu svih je počeo da vređa i da preti na najniži mogući način i sve vreme je imao podršku i od strane njegovog oca S.J. Pretio mi je da će me ubiti i krivio me je da ja navodno imam neku drugu vezu. Zbog straha i fizičkog nasilja koje se vršilo prema meni, ja sam prijavila slučaj i u policiji.

DOKAZ: slučaj prijavljen u policiji sa brojem 2011- AB – 1561 (nejasan tekst).

Ovakvo ponašanje koje je vršio moj bivši partner (bivši suprug) otežava mi i rizikuje moj život, i isto tako i pogoršava emotivno stanje naše ćerke. Stoga, na osnovu ovoga što sam izjavila, i na osnovu Zakona br. 03/L-182, takođe zahtevam na osnovu ...../nejasan tekst).....člana 4. 5.6 i 9. Ovog zakona da Opštinski Sud u Prištini razmotri ovaj hitni zahtev i predlažem da održi jedno razmatranje gde će doneti sledeće:

REŠENJE

IZDAJE se NALOG za zaštitu kojim odgovorno lice A.J. sa adresom ul. "..." br....u P. ...(nečitak tekst) zbog pretnje da će izvršiti nasilnički čin protiv zaštićene strane D. K. sa adresom u ul."..." br. ... u P. Istovremeno, NALAŽE SE A.J. da dopusti zaštićenoj strani D. K. da nastavi svoj život bez prepreka zajedno sa svojom ćerkom A. i u skladu sa zakonom br. 03/L-182 o nasilju u porodici, odnosno sa članom 1, 6, 7 i 9 ovog zakona.

> Kao što je predviđeno zakonom, žalba ne zaustavlja izvršenje ovog rešenja.

Priština, 22.04. 2011. god.

Važeći zakon, br. 03/L-182, zaštita od nasilja u porodici, zahteva od suda da održi raspravu u roku od 24 časa od prijema zahteva za zaštitu, i da odluči da li postoji dovoljno dokaza za donošenje sudskog naloga kojim se naređuje licu za koje se sumnja da je počinilo dela pretećeg ponašanja i koja mogu biti neposredna pretnja predlagaču ili članovima porodice predlagača, da se suzdrži od kontaktiranja predlagača i da se suzdrži od posećivanja mesta gde boravi predlagač i druga mesta, kao što je radno mesto, mesta koja predlagač često posećuje. Kršenje sudskog naloga, ukoliko je izdat, predstavlja zločin. Prema zakonu, sudski nalog je dodatno sredstvo koje pomaže policiji u sprečavanju određenih lica od izvršenja zločina protiv predlagača, jednostavno smatrajući da je to lice počinilo zločin ako stupa u kontaktu sa predlagačem. To čini krivično ponašanje, što inače ne bi bio zločin, ali za sud, ako zaključi da pod sada primljenim dokazima, postoji opravdani strah da će lice koje treba biti obuzdano nauditi predlagaču, ukoliko se ne sprovedu dodatne mere da pomognu policiji da zaštiti predlagača. Zapravo, zakon dozvoljava policiji da takođe donese neposredan nalog za do 24 sata, ukoliko dobiju takav zahtev u vreme kada sud ne zaseda.

U ovom slučaju, iako ona nije konkretno navela kakvu vrstu naloga je želela da opštinski sud izda, ona je obavestila sud o ponašanju koje je kod nje opravdano izazivalo neposredan strah za nju i njenu ćerku, i tražila je da dobije izvesnu zaštitu u skladu sa zakonom. Da li je propust suda da postupi po njenom zahtevu u roku od 24 sata, kao što se zahteva zakonom, ili čak i u toku narednih 22 dana, kršenje njenih prava iz Ustava?

Član 54 Ustava predviđa:

> Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.

U ovom slučaju, D.K. je imala zakonito pravo da njena molba bude saslušana od strane opštinskog suda. Da je Opštinski sud održao pretres i našao dovoljno dokaza da izda nalog za njenu zaštitu, policija bi imala dodatno pravno sredstvo koje bi im pomoglo da je zaštite od mogućeg budućeg zla. Ona nikada nije dobila taj nalog, a čak ni pretres na njen zakoniti zahtev Opštinskom sudu. Ona nikada nije dobila obrazloženo objašnjenje zašto njen zahtev nije odobren. Ona nikada nije dobila pravni lek, koje je imala pravo da dobije

prema Ustavu. Dakle, slažem se sa većinom da je povređeno ustavno pravo D.K. na delotvoran pravni lek.

Podnosioci zahteva takođe navode da su prava D.K. u skladu sa članom 25 Ustava povređena. Oni dalje navode da su sudovi i državne institucije povredili prava D.K. iz člana 25. Član 25 predviđa:

1. Svako lice ima pravo na život.
2. Smrtna kazna je zabranjena.

Nema sumnje da je D.K. uskraćeno njeno pravo na život. Da li su sudovi i državne institucije uskratili njen život, pošto se taj termin koristi u Ustavu?

Jasno je da član 25 Ustava zabranjuje državi nametanje smrtne kazne bilo kome ko je osuđen za bilo koju vrstu zločina. Član 25 ne zabranjuje državi ili njenim službenicima i radnicima da koriste smrtonosnu snagu da bi zaštitili mir i bezbednost stanovništva, kao i bezbednost države. Poglavlje XI Ustava je prepuno sa mnogim članovima koji jasno ovlašćuju državne zvaničnike da koriste snagu, čak i smrtonosnu snagu u ekstremnim ali razumno prikladnim situacijama. Zapravo, nije sporno da policija, ako je potrebno, može koristiti smrtonosnu snagu da zaštiti građane od predstojeće i neposredne smrtonosne snage koja se nanosi ostalim građanima.

U ovom slučaju, podnosioci zahteva priznaju da nijedan državni zvaničnik nije učinio ništa da izazove smrt D.K. Podnosioci zahteva prećutno tvrde da, da je sudija Opštinskog suda delovao na zahtev D.K. za meru zaštite, ona ne bi bila ubijena. Ovo je pogrešan zaključak. Nalog za zaštitu bi dao policiji jedno dodatno sredstvo koje bi pomoglo da drži ubicu D.K. podalje od nje. Ali ne bi mogao da garantuje da on ne bi izvršio zločin, koji je on tragično izvršio. Baš kao pretnja teške kazne po zakonu, koja je mogla ili će biti nametnuta ubici D.K. ako bude uhvaćen i osuđen za ovo ubistvo, nije ga sprečila od ubistva D.K., spekulativno je pretpostaviti da bi sudski nalog za zaštitu u ovom slučaju bio dovoljan da ga spreči od izvršenja ubistva, ili da bi policija bila u stanju da ga uhvati u zabranjenom kontaktu sa D.K. pre nego što je počinio ubistvo.

Zato što ne postoji tvrdnja, a još manje dokaz, da je propust sudije Opštinskog suda kao državnog zvaničnika, bio neposredan uzrok smrti D.K. ili da je pomogao u izvršenju njenog ubistva, njena prava shodno članu 25 Ustava nisu prekršena od strane države ili bilo kog državnog zvaničnika.

Podnosioci zahteva pokušavaju da prizovu vlast ovog suda da postupa u ime ustavnih prava D.K., u skladu sa članom 113. 7 Ustava. Član 113.7 predviđa:

> *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

Nema sumnje da su podnosioci zahteva lično pretrpeli neopisiv gubitak preranom i tragičnom smrću svoje ćerke, i da će nastaviti da pate do kraja njihovog života. Oni međutim, nisu pretrpeli povrede njihovih individualnih ustavnih prava. Ustav im ne dozvoljava da afirmišu individualna ustavna prava druge osobe. Nasuprot tome, Ustav izričito dopušta drugim javnim zvaničnicima da Sudu podnesu pitanja o tumačenju Ustava.Stoga, zahtev podnosilaca zahteva se ne može razmatrati od strane Suda, prema članu 113.7.

Podnosioci zahteva tvrde da član 53 Ustava dozvoljava svakom pojedincu koji tvrdi da je ljudsko pravo povređeno, da podnese zahtev sudu, iako član 113.7 ograničava takav zahtev za samo one slučajeve u kojima je pravo pojedinca navodno povređeno. Član 53 predviđa:

> Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava.

Odredbe Ustava koje se odnose na osnovne slobode i ljudska prava, sadržane su u poglavlju II (Član 21 do 56) Ustava. Član 53 izričito predviđa da ovaj Sud, u tumačenju ovih članova Ustava, treba tražiti smernice iz odluka Evropskog suda za ljudska prava. To ne zahteva da sud treba da sledi odluke Evropskog suda za ljudska prava u odnosu na druge članove Ustava, kao što su oni koji se odnose na oblik vlasti, bezbednosti i specifične nadležnosti ovog Suda kao što je navedeno u članu 113 Ustava. Član 53 priznaje da je ovaj Sud državni Sud, dok je Evropski sud za ljudska prava međunarodni sud koji je zadužen posebno za presuđivanje Evropske konvencije o ljudskim pravima. S obzirom da su uloge ova dva suda različite, član 53 ograničava njegovu primenu u tumačenju tih ljudskih prava i sloboda u Ustavu koje bi mogle biti slične onima utvrđenim u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima. To se ne odnosi na tumačenje člana 113 Ustava. Stoga, podnosioci zahteva nisu ovlašćeni da podnesu svoj zahtev pred ovim Sudom.

S poštovanjem podnosi,

Robert Carolan
Sudija

KI 65/11, Holding korporacija "EMIN DURAKU", datum 28 Februar 2013- Ocena ustavnosti naloga SCC- 0041 izdatog dana 27. aprila 2011. god. od strane Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju

Slučaj KI65/11, rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava

Podnosilac zahteva navodi da je član 25.7 AN UNMIK-a br. 2008/6 u suprotnosti sa članom 5 [Jezici]; članom 7 [Vrednosti; nediskriminacija]; članom 21 [Opšta načela], članom 23 [Ljudsko dostojanstvo]; članom 24 [Jednakost pred zakonom]; članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]; članom 102 [Opšta načela sudskog sistema] Ustava; i članom 6 (Pravo na pravično suđenje), u vezi sa članom 14 (Zabrana diskriminacije) EKLJP.

Štaviše, podnosilac zahteva navodi da nije poznat nijedan slučaj u svetu koji obavezuje stranku da se obrati sudu na nezvaničnom jeziku. Činjenica da zahtevi podneti sudu moraju biti prevedeni na engleski jezik o trošku stranke koja je podnela zahteve, uprkos zvaničnom jeziku, je fundamentalna nepravda. Štaviše, shodno članu 53 Ustava u vezi sa članom 41 EKLJP, podnosilac zahteva od Republike Kosovo traži da mu bude isplaćen iznos od 20.000 evra kao nadoknada za štetu koju podnosilac navodno pretrpeo.
U ovom slučaju, Sud zaključuje da slučaj podnosioca zahteva još uvek stoji nerešen u Posebnoj komori i da je razmatranje po ovom pitanju zakazano za 12. oktobar 2012. god.

Iz ovoga proizilazi da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva raspoloživa prema primenjivom zakonu, kao sto se zahteva prema članu 113.7 Ustava i članu 47.2 Zakona i Sud je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI65/11
Podnosilac
Holding korporacija "EMIN DURAKU"
Ocena ustavnosti naloga SCC- 0041 izdatog dana 27. aprila 2011. god. od strane Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac je Holding Korporacija "EMIN DURAKU" iz Đakovice, zastupljena od strane g. Myrteza Dule, sa prebivalištem u Đakovici.

Osporena odluka

2.Podnosilac osporavanalog SCC- 0041 Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo koji se odnosi na Kosovsku povereničku agenciju (u daljem tekstu: "Posebna komora"), od 27. aprila 2011. god. na osnovu kojeg se od podnosioca traži da obezbedi prevod svih dokumenata na engleski jezik.

3. Nakon toga, podnosilac osporava ustavnost člana 25.7. Administrativnog naređenja UNMIK br. 2008/6 o izmeni i zameni Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2006/17, implementaciji Uredbe UNMIK-a br. 2002/13 o osnivanju posebne komore Vrhovnog suda Kosovo o pitanjima koja se odnose na Kosovsku povereničku agenciju (u daljem tekstu: UNMIK AD 2008/6).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") naloga SCC- 0041 Vrhovnog suda od 27. aprila 2011. god. koji je izdat u skladu sa članom 25.7. Administrativnog naređenja UNMIK-a br. 2008/6.

5. Podnosilac, takođe, zahteva da mu se izvrši nadoknada u iznosu od 20.000 evra shodno članu 53. Ustava u vezi sa članom 41. EKLJP.

Pravni osnov

6. Član 113.7. Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: "Zakon"), i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Poslovnik o radu").

Postupak pred sudom

7. Dana 9. maja 2011. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

8. Dana 17. avgusta 2011. god., predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik imenovao i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrgiues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

9. Takođe, dana 17. avgusta 2011. god., Sekretarijat Ustavnog suda je obavestio Posebnu komoru u vezi sa zahtevom podnosioca.

10. Dana 24. septembra 2012. god., Sekretarijat Suda je pitao i podnosioca i Posebnu komoru u vezi sa statusom slučaja podnosioca u Posebnoj komori.

11. Dana 29. septembra 2012. god., zastupnik podnosioca je obavestio Sud da je slučaj podnosioca još uvek nerešen u Posebnoj komori.

12. Posebna komora je svojim pismom od 2. oktobra 2012. god. obavestila Sud da je razmatranje pitanja podnosioca zakazano za 12. oktobar 2012. god.

13. Dana 21. novembra 2012. god., nakon što je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

14. Činjenice predmeta kao što su predstavljene od strane podnosioca i podržane dokumentima mogu se sažeti na sledeći način.

15. Podnosilac je podneo tužbu nenaznačenog datuma protiv Kosovske agencije za privatizaciju (KAP) u Posebnoj komori.

16. Dana 27. aprila 2011. god., sudsko veće Posebne komore je izdalo nalog SCC- 0041 sa datumom od 27. aprila 2011. god., shodno članu 28.4. AN UNMIK-a 2008/6 vezano sa članom 25.7, zahtevajući da podnosilac obezbedi prevod svih dokumenata na engleski jezik u roku od 7 dana zajedno sa pismenim podnescima i pratećim dokumentima na engleskom jeziku.

17. Dana 4. maja 2011. god. zastupnik podnosioca je podneo zahtev za produženje roka od 7 dana, navodeći da zbog ekonomskih i logističnih nedostataka podnosilac je imao poteškoća prilikom organizovanja prevoda dokumenata.

18. Zastupnik podnosioca je takođe naveo da je zahtev osporenog naloga *"neshvatljiv i nejasan jer je albanski jezik zvanični jezik na Kosovu shodno Ustavu, ... i da akt zvani Administrativno Naređenje ne može biti iznad Ustava..."*

19. Međutim, zastupnik podnosioca je potvrdio nameru da postupi prema osporenom nalogu i da obezbedi Posebnoj komori prevedene dokumente.

Navodi podnosioca

20. Podnosilac navodi da je član 25.7. AN UNMIK- a 2008/6 u suprotnosti sa članom 5. [Jezici], 7. [Vrednost: nediskriminacija], 21. [Opšti principi], 23. [Ljudsko dostojanstvo], 24. [Jednakost pred sudom], 31. [Pravo na pravedno i nepristrasno suđenje], 102. [Opšta načela sudskog sistema] Ustava i član 6. [Pravo na pravično suđenje] vezano sa članom 14. [Zabrana diskriminacije] EKLJP.

21. Štaviše, podnosilac navodi da nije poznat nijedan slučaj u svetu koji obavezuje stranku da se obrati sudu na nezvaničnom jeziku. Činjenica da zahtevi podneti sudu moraju biti prevedeni na engleski jezik o trošku stranke koja je podnela zahteve, uprkos zvaničnom jeziku, je fundamentalna nepravda.

22. Štaviše, shodno članu 53. Ustava u vezi sa članom 41. EKLJP, podnosilac zahteva od Republike Kosovo da mu bude isplaćen iznos od 20.000 evra kao nadoknada za štetu koju je podnosilac navodno pretrpeo.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Na samom početku, Sud bi želeo da ponovi da samo može da odlučuje o prihvatljivosti zahteva, ako podnosilac pokaže da je iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva na raspolaganju prema primenjivom zakonu shodno članu 113.7. Ustava I člana 47.2. Zakona, navodeći:

> "*113 .7 Ustava: Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom."*
> *" 47.2 Zakona: Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstava."*

24. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da ponudi nadležnim vlastima, uključujući sudove, mogućnost da spreče ili postave na pravo mesto navodnu povredu Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da pravni poredak Kosova će pružiti delotvorno pravno sredstvo za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt zavisnog karaktera Ustava (vidi rešenje o prihvatljivosti: AAB-RIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09, od 21. januara 2010. godine, i vidi *mutatis mutandis*, EKLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. godine).

25. U ovom slučaju, Sud zaključuje da slučaj podnosioca još uvek stoji nerešen u Posebnoj komori i da je razmatranje po ovom pitanju zakazano za 12. oktobar 2012. god.

26. Iz ovoga proizilazi da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva raspoloživa prema primenjivom zakonu, kao što se zahteva prema članu 113.7. Ustava i članu 47.(2) Zakona.

27. Što se tiče zahteva podnosioca o oceni ustavnosti AN UNMIK-a br. 2008/6, Sud primećuje da samo ovlašćene stranke pod članom 113.2. Ustava imaju pravo da podnesu pitanje o usklađenosti zakona sa Ustavom. Zbog toga, podnosilac nije ovlašćena stranka prema članu 113.2. Ustava (vidi rešenje o neprihvatljivost Sami Burnjaku, ocena ustavnosti odluke sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda, SCC 10-0079, od 21. januara 2011. godine, i ustavnosti Administrativnog

naređenja UNMIK-a br. 2008/6..., slučaj br. KI 34/11, od 8. decembra 2011. god.).

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava i pravilom 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 91/12, Ali Latifi, datum 28 Februar 2013,- Ocena ustavnosti odluke o imenovanju branioca po službenoj dužnosti izdate od strane Tužilaštva EULEX-a u Prizrenu u slučaju HP-155/12

Slučaj KI 91/12, rešenje od 30. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni rešenje, *ratione materia*, rešenje o neprihvatljivosti.
Podnosilac zahteva, u zahtevu podnetom 10. septembra 2012. god., traži "ocenu ustavnosti odluke o imenovanju podnosioca zahteva za branioca, izdate od strane Tužilaštva EULEX-a u Prizrenu, u slučaju HP-155/12. Podnosilac zahteva traži od Suda da objasni da li podnosilac zahteva može da bude branilac okrivljenog S. P, koji se optužuje za ratne zločine.

Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije pokrenuo ustavno pitanje unutar pravnog okvira predviđenog članom 113.7, stoga, u skladu sa pravilom 36, stav 3 (f), zahtev se proglašava neprihvatljivim zbog *ratione materiae* neusaglašenosti sa Ustavom“.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI91/12
Podnosilac
Ali Latifi
Ocena ustavnosti odluke o imenovanju branioca po službenoj dužnosti izdate od strane Tužilaštva EULEX-a u Prizrenu u slučaju HP-155/12

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ali Latifi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Odluka javnog organa kojom se navodi kršenje prava zagarantovanih Ustavom, je odluka o imenovanju branioca, izdata od strane Tužilaštva EULEX-a u Prizrenu, kojoj podnosilac zahteva nije precizirao broj, ni datum donošenja a niti datum prijema, a odluka se odnosi na slučaj HP-155/12.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva, podnetog 10. septembra 2012. god. Ustavnom sudu, je ocena ustavnosti odluke o imenovanju podnosioca zahteva za branioca, izdate od strane Tužilaštva EULEX- a u Prizrenu, u slučaju HP-155/12.Podnosilac zahteva od Suda da objasnida li podnosilac može da bude branilac okrivljenog S. P. koji se optužuje za ratne zločine.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i član 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 10. septembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Dana 31. oktobra 2012. god., odlukom GJ.R. KI91/12 predsednik Suda je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik Suda imenovao Veće za razmatranje u sledećem sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

7. Dana 25. septembra 2012. god., Ustavni sud je zahtevao od podnosioca zahteva da, u skladu sa članom 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. Poslovnika, popuni obrazac Suda i da dostavi sudske odluke i dokaze potrebne za procesuiranje i razmatranje zahteva.

8. Podnosilac zahteva se nije odazvao nijednom zahtevu Suda.

9. Dana 15. novembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o registraciji zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 10. septembra 2012. god. podnosilac zahteva je podneo Sudu zahtev samo na jednoj stranici.

11. Podnosilac zahteva je isti zahtev dostavio i sledećim institucijama:

    Advokatskoj komori Republike Kosovo,
    Ministarstvu pravde Vlade Kosovo,
    Sudskom i Tužilačkom savetu Kosova,
    Državnom tužilaštvu Kosova i okružnim tužiocima,
    EULEX- u,
    Specijalnom tužilaštvu Kosova,
    Vrhovnom sudu Kosova i
    Ustavnom sudu Republike Kosova.

12. Podnosilac zahteva osporava odluku o imenovanju branioca, koja je izdata od strane Tužilaštva EULEX-a u Prizrenu, u slučaju HP-155/12 gde se podnosilac zahteva imenuje kao branilac okrivljenog S. P.

    S.P. se tereti za zločine izvršene nad civilnim stanovništvom u Kruši, S.O. Prizren (ova odluka se ne nalazi među spisima predmeta).

13. Podnosilac zahteva naglašava da je obavestio Tužilaštvo EULEX-a preko Advokatske komore Kosova od kojih je tražio da sazna da li može da bude imenovan kao branilac zato što je, kako on navodi: "dana 20.08.1998. godine u Hagu i dana 06.09.2003. godine u Tužilaštvu Kosova pokrenuo postupak za ratne zločine nad civilnim stanovništvom koje je država Srbije počinilaprema nezaštićenom narodu Kosova".

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva nije precizirao koja su mu Ustavom zagarantovana prava prekršena.

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Kako bi bio u mogućnosti da sudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost određene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

16. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.1. i član 113.7. Ustava koji određuje da:

    "1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na
    zakonit način.
    (...)
    7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im
    garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva
    ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

17. U ovom slučaju, podnosilac zahteva:

    a. nije podneo nikakvu prateću dokumentaciju za razmatranje njegovog zahteva i

b. nije ponudio nikakve dokaze da su njegova prava i slobode prekršene od strane nekog javnog organa.

18. Sud, takođe, uzima u obzir:

Pravilo 36. stav 3. Poslovnika o radu Ustavnog suda, gde se predviđa:

" *(3) Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva*:

f) *kada zahtev nije ratione materiae u skladu sa Ustavom.*

19. Sud naglašava da usklađenost nekog zahteva *ratione materiae* sa Ustavom, potiče iz suštinske nadležnosti o jurisdikciji suda predviđene članom 113. Ustava, a posebno članom 113.7. kada se radi o individualnim zahtevima.

20. Kako bi jedan zahtev bio *ratione materiae* sa Ustavom, pravo za koje se navodi da je prekršeno podnosiocu zahteva, treba da bude zagarantovano i zaštićeno Ustavom.

21. U ovom smislu i Evropski sud za ljudska prava razmatra samo slučajeve koji su podneti u vezi sa navodnim kršenjem prava zagarantovanih Evropskom konvencijom o ljudskim pravima i njenim protokolima, a ne i prava koja su zagarantovana ostalim pravnim instrumentima ili koja su van nadležnosti ovog suda (Vidi Peñafiel Salgado protiv Španije, zahtev br. 65964/01 od 16. aprila 2002. god. i X protiv Holandije odluka ESLJP od 4. oktobra 1976. god.).

22. G. Latifi nije naveo u svom zahtevu koja prava zagarantovana Ustavom su mu prekršena, dok iz teksta zahteva koji je podneo, Sud ne može da ustanovi da je neko od prava zagarantovano Ustavom Kosova moglo da bude predmet mogućih kršenja.

23. Pitanje imenovanja branioca po službenoj dužnosti, samo po sebi, nije ustavno pitanje, i nije određeno nijednim pravom zagarantovanim Ustavom na koje se podnosilac zahteva mogao pozvati.

24. Pod ovim okolnostima, podnosilac nije pokrenuo ustavno pitanje unutar pravnog okvira predviđenog članom 113.7, stoga, u skladu sa pravilom 36. stavom 3. (f) zahtev se proglašava neprihvatljivim zbog *ratione materiae* neusaglašenosti sa Ustavom".

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova je, u skladu sa članom 113. Ustava i u saglasnosti sa pravilom 36. stavom 3. tačkom f. Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 29. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 102/12, Bilall Osmani, datum 28 Februar 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Mitrovici, Ac. br. 15/10, od 21. februara 2011. god.

Slučaj KI 102/12, odluka od 23. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neblagovremen zahtev, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, načelo pravne sigurnosti

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena dijametralno suprotnim odlukama Okružnog suda u Mitrovici. Podnosilac je, između ostalog, naveo da je povređeno njegovo pravo na pravično suđenje, pravo na imovinu i načelo pravne sigurnosti.

Sud je zaključio da je zahtev podnosioca neblagovremen, odnosno nije podnet Sudu u zakonskom roku propisanom članom 49 Zakona. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 49 Zakona i pravilu 36 (1) b) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI102/12
Podnosilac
Bilall Osmani
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Mitrovici Ac. br. 15/10 od 21. februara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Bilall Osmani koga zastupa g. Adem Vokshi, advokat iz Mitrovice.

Osporena odluka

2. Presuda Okružnog suda u Mitrovici Ac. br. 15/10 od 21. februara 2011. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je potvrđivanje imovinskog prava nad jednim poslovnim objektom kupljenim od strane podnosioca zahteva na osnovu kupoprodajnog ugovora overenog u Opštinskom sudu u Vučitrnu.

Postupak pred sudom

5. Dana 19. oktobra 2012. god. podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 5. novembra 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI102/12, imenovao sudiju Altay Suroy za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom br. KSH. KI102/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 5. novembra 2012. god., podnosilac zahteva je obavešten o registraciji zahteva. Istog dana su o zahtevu obavešteni Okružni sud u Mitrovici i Kancelarija glavnog državnog tužioca.

8. Dana 22. januara 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva. Veće za razmatranje nije bio u punom sastavu, jedan od troje sudija je nedostajao, takav postupak nije standardan, ali je izuzetno dozvoljen, zato što Veće za razmatranje nema ovlašćenje za donošenje odluke.

Pregled činjenica kao što su podnete od strane podnosioca zahteva

9. Dana 2. juna 2003. god., podnosilac zahteva sklapa ugovor o kupoprodaji poslovnog prostora br. 1 koji se nalazi u Vučitrnu u ul. “Bedri Pejani” br. 30. Poslovni prostor ima površinu od 31.5 m2 i prostire se na katastarskoj parceli 36/1 na mestu zvanom “Qytet” koja je registrovana u posedovanom listu pod br. 1292 K.O. Vučitrn. (Podnosilac zahteva je ranije imao u posed navedeni poslovni prostor kao podstanar).

10. Gorenavedeni ugovor je legalizovan u Opštinskom sudu u Vučitrnu sa brojem Vr. br. 749/2003 od 9. juna 2003. god. Ugovor*inter alia* navodi da je prodavac imao pravo da prodati poslovni prostor može da vrati u svoje vlasništvo pod uslovom da u 2010. god. plati podnosiocu zahteva iznos od 20.000 evra (kupoprodajna cena je iznosila 15.000 evra, dok je prodavac u 2010. god. trebalo da plati dodatnih 5.000 evra podnosiocu zahteva, ukoliko je želio da vrati vlasništvo nad navedenim poslovnim prostorom).

11. Podnosiocu zahteva se negira potvrđivanje imovinskog prava nad navedenim poslovnim prostorom od strane trećeg lica, koje navodi da je kupilo navedeni poslovni prostor zajedno sa kućom gde se on nalazi.

12. Dana 23. decembra 2005. god., Opštinski sud u Vučitrnu je presudom C. br. 742/05 odlučio da: 1) odbije tužbeni zahtev podnosioca zahteva da dokaže da je on vlasnik poslovnog prostora, 2) poništio kupoprodajni ugovor o poslovnom prostoru, i 3) naredio je podnosiocu zahteva da poslovni prostor preda u posed trećoj strani.

13. Dana 10. oktobra 2006. god., nakon uložene žalbe od strane podnosioca zahteva, Okružni sud u Mitrovici je rešenjem Ac. br. 43/2006 u potpunosti poništio gorenavedenu presudu Opštinskog suda u Vučitrnu, i istom predmet vratio na ponovno suđenje.

14. Dana 7. marta 2008. god., Opštinski sud u Vučitrnu je presudom C. br. 495/06 odlučio da: 1) odbije tužbeni zahtev podnosioca zahteva da dokaže da je vlasnik poslovnog prostora, 2) potvrdi raskid ugovora o kupoprodaji, 3) obaveže prodavca da podnosiocu zahteva plati naknadu, kao što je to određeno ugovorom o kupoprodaji poslovnog prostora i 4) obaveže podnosioca zahteva da poslovni prostor preda u posed trećoj strani.

15. Dana 21. februara 2011. god., nakon uložene žalbe od strane podnosioca zahteva, Okružni sud u Mitrovici je presudom Ac. br. 15/2010 u potpunosti potvrdio presudu Opštinskog suda u Vučitrnu C. br. 495/06 od 7 marta 2008. god., i odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu.

16. Dana 6. marta 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev državnom tužiocu za pokretanje postupka za zaštitu zakonitosti.

17. Dana 15. aprila 2011. god., državni tužilac je dopisom KMLC. br. 25/2011 obavestio podnosioca zahteva da nakon čitanja predmeta nije našao pravnu osnovu za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da je Okružni sud u Mitrovici sa svoje dve dijametralno suprotne odluke izvršio ozbiljno kršenje principa pravne sigurnosti.

19. Podnosilac zahteva navodi da je kupio poslovni prostor, da je platio kupoprodajni iznos, da je ušao u posed kupljene imovinu, i da je overio ugovor u Opštinskom sudu i postavlja pitanje šta je on još trebalo da uradi kako bi imao pravnu sigurnost.

20. Podnosilac zahteva od Suda sledeće:

a) da njegov zahtev proglasi prihvatljivim.

b) da konstatuje da je izvršeno kršenje člana 46. [Zaštita imovine] Ustava u vezi sa članom 1. protokola 1 EKLJP;

c) da konstatuje da je izvršeno kršenje člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP;

d) da proglasi presudu Okružnog suda u Mitrovici Ac. br. 15/10 od 21. februara 2011. god. nevažećom;

e) da vrati predmet na ponovno razmatranje Okružnom sudu u Mitrovici u skladu sa presudom donetom od strane Ustavnog suda.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud prvo treba da ispita da li su ispunjeni svi uslovi za prihvatljivost koji su određeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

22. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji navodi:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog".

23. Iz podnesaka se vidi da je zahtev podnet 19. oktobra 2012. god. i da je podnosiocu odluka suda poslednjeg stepena dostavljena 24. februara 2011. god., što znači da zahtev nije podnet u okviru zakonskog roka predviđenog članom 49. Zakona.

24. Proizilazi da je zahtev neblagovremen.

25. Stoga, zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv zbog nepoštovanja vremenskog roka određenog članom 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113. stavu 7. Ustava i članu 20. Zakona i u skladu sa pravilom 36. stavom 3. tačkom h Poslovnika o radu, dana 17. januara 2012. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 108/12, Hazir Kadriu, datum 06 Mart 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, A. br. 212/2012, od 24. maja 2012. god.

Slučaj KI108/12, odluka od 18. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pravo na rad i obavljanje profesije, osnovna ljudska prava i slobode, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava, navodeći da je Vrhovni sud, presudom A. br. 212/2012, od 24. maja 2012. god., kojom mu konačno uskraćuje pravo na priznavanje statusa lica sa ograničenim sposobnostima, počinio kršenje njegovih prava garantovanih Ustavom.

Sud u ovom slučaju, kao i u drugim, podseća da je konstatovanje pravilnog i potpunog činjeničnog stanja u nadležnosti redovnih sudova, a u ovom slučaju, upravnih organa. Uloga Suda je samo da obezbedi usaglašenost prava zagarantovanih Ustavom i stoga ne može da deluje kao sud četvrtog stepena (vidi *mutatis mutandis*, odnosno Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D. 1996-IV, stav 65).

Sud je zaključio da podnosilac zahteva nije dovoljno argumentovao svoje navode za kršenje nekog ustavnog prava, stoga, u skladu sa pravilom 36 (2) b) i d), Sud je proglasio zahtev neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI108/12
Podnosilac
Hazir Kadriu
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosova
A. br. 212/2012 od 24. maja 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Hazir Kadriu, sa stalnim prebivalištem u Prištini.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa kojom se navode kršenja prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Ustav") je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo,A. br. 212/2012 od 24. maja 2012. god. (u daljem tekstu: Vrhovni sud), koju je podnosilac zahteva primio 25. avgusta 2012 god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda A. br. 212/2012 od 24. maja 2012. god. i odnosi se na pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 16. decembra 2008. god. je stupio na snagu 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Žalba podnosioca

5. Podnosilac zahteva se žali da su mu lekarske komisije Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) na nezakonit način odbile "pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima" i pored toga što isti navodi da je ispunio uslove za dobijanje ovakve penzije, dok Vrhovni sud, presudom A. br. 212/2012 od 24. maja 2012. god., odbijajući njegovu tužbu u vezi sa ovim pitanjem, navodi da je isti počinio kršenje njegovih prava zagarantovanih Ustavom.

Postupak pred sudom

6. Dana 31. oktobra 2012. god. Sud je primio zahtev podnet od strane g. Hazira Kadriua i registrovao ga pod br. KI 108/12.

7. Dana 5. novembra 2012. god., predsednik je odlukom GJR. 108/12 imenovao sudiju izvestioca, sudiju Artu Rama-Hajrizi. Istog dana je predsednik odlukom KSH. 108/12 imenovao članove veća za razmatranje u sledećem sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović (član) i prof. dr Enver Hasani (član).

8. Dana 5. decembra 2012. god. Sud je obavestio podnosioca zahteva, kao i Vrhovni sud, o registraciji zahteva.

9. Dana 18. janara 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Ministarstvo rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ), odnosno Odeljenje penzijske administracije Republike Kosova (u daljem tekstu: OPA) je, odlukom br. dos. 5089422 od 8. juna 2011. godine, uskratilo podnosiocu zahteva pravo na dobijanje invalidske penzije za lica sa ograničenim sposobnostima.

11. Podnosilac zahteva je protiv odluke OPA br. dos. 5089422 od 8. juna 2011. god. podneo tužbu Vrhovnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud). Podnosilac zahteva je u svojoj tužbi naveo da

lekarske komisije nisu uzele u obzir činjenicu da je njegovo zdravstveno stanje teško, zato što isti nije sposoban za rad i da dokazi koje je on predstavio nisu uzeti u obzir od strane upravnih organa, zbog čega i činjenično stanje nije potvrđeno na potpun način, gde je kao posledica toga, prema podnosiocu zahteva, došlo do primene materijalnog prava na njegovu štetu.

12. Dana 24. maja 2012. god., Vrhovni sud je doneo presudu A. br. 212/2012 i odbio tužbu podnetu protiv MRSZ, odnosno OPA sa br. dos. 50894220d 8. juna 2011. god. Vrhovni sud je konstatovao da su administrativni organi pravilno primenili odredbu člana 3. Zakona 2003/23 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima, zato što je Komisija potvrdila da podnosilac zahteva ne ispunjava zakonske uslove za priznavanje prava na dobijanje invalidske penzije za lica sa ograničenim sposobnostima.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud, presudom A. br. 212/2012 od 24. maja 2012. god., kojom mu konačno uskraćuje pravo na priznavanje statusa lica sa ograničenim sposobnostima, počinio kršenje njegovih ustavnih prava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Kako bi Sud bio u stanju da sudi po zahtevu podnosioca, prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio proceduralne uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, koji se dalje preciziraju u Zakonu i u Poslovniku o radu Suda.

15. U vezi s tim, Sud se poziva na pravilo 36.1. tačku (c) Poslovnika o radu, koje jasno navodi sledeće:

> *"(1)* Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve*:*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

16. Sud primećuje da podnosilac zahteva u svom zahtevu nije tačno precizirao iz kojih ustavnih odredaba su povređena njegova prava (vidi član 48. Zakona o Ustavnom sudu), dok se iz spisa predmeta jasno može videti da se podnosilac zahteva žali na pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

17. Sud nalazi da se Ustav Republike Kosova, u pogledu prava na penziju, poziva samo na član 105. i 109. Ustava, i to u vezi sa mandatom i

procesom ponovnog imenovanja sudija i državnih tužilaca ”sve do penzionisanja prema zakonu”. Ti članovi se ne bave pitanjem da li građanin ili službenik ima pravo na penziju.

18. Jedina odredba Ustava koja se poziva na penzije je stav 2. člana 51. [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] Ustava, koji predviđa da: ”Osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom.” Ovaj član ne predviđa da građanin ima pravo na penziju ili ne određuje kako neko lice može da stekne pravo na penziju.

19. Socijalna zaštita za “ograničene sposobnosti, nezaposlenost i starost” se reguliše Zakonom. U ovom slučaju, pitanje penzije za lica sa ograničenim sposobnostima je regulisano Zakonom br. 2003/23 o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu koji je usvojen u Skupštini Kosova 6. novembra 2003. god.

20. Postupak podnošenja zahteva i ispunjavanja uslova za uživanje ovog prava je predviđen ovim zakonom, kao i pravo na žalbu na odluke kada stranke nisu zadovoljne odlukama javnih organa u vezi sa njihovim zahtevima.

21. Podnosilac zahteva nije uspeo da dokaže da je Vrhovni sud doneo odluku o kršenju njegovih ustavnih prava. Vrhovni sud je u presudi A. br. 212/2012, od 24. maja 2012. god.konstatovao da su odluke upravnih komisija, u ovom slučaju, bile zakonite.

22. Ustavni sud nije Sud koji nalazi činjenice i ovom prilikom želi da naglasi da konstatovanje pravilnog i potpunog činjeničnog stanja je nadležnost redovnih sudova, a u ovom slučaju, upravnih organa. Uloga Suda je samo da obezbedi usaglašenost prava zagarantovanih Ustavom i stoga ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena", *(vidi, mutatis mutandis, odnosno Akdivar protiv Turske, 16. septembar 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).*

23. Sud zaključuje da u ovom zahtevu nema ničeg što ukazuje da je Vrhovnom sudu, u ovom slučaju, odborima MRSZ za vreme ispitivanja slučaja, nedostajala nepristrasnost ili da je postupak razmatranja bio nepravedan. Jednostavna činjenica da je podnosilac zahteva nezadovoljan rezultatom slučaja, ne daje njemu pravo da pokrene jedan argumentovani zahtev za kršenja prava zagarantovanih Ustavom *(vidi mutatis mutandis presuda ESLJP aplikacija br. 5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).*

24. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da podnosilac nije dovoljno argumentovao svoje navode za kršenje nekog ustavnog prava, stoga, u skladu sa pravilom 36.2. tačka (b) i (d) zahtev se smatra kao očigledno neosnovan.

25. Sledstveno, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 56.2. Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno pravilu 36. stavu 2. tački (b) i (d), pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, dana 18. januara 2012. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 115/12, Fadil Salihu, datum 06 Mart 2013- Ocena ustavnosti regularnosti izbora predsednika pokreta Vetëvendosje u Uroševcu od 4. novembra 2012 god

Predmet KI-115/12, odluka od 25. januara 2013. godine .

Ključne reči: individualni zahtev, ratione materiae,nadležnost suda,tumačenje statuta.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući ocenu ustavnosti regularnosti izbora predsednika pokreta Vetëvendosje u Uroševcu od 4. novembra 2012 god osporavajući način tumačenja statuta Pokreta Vetëvendosje u vezi sa izborom predsednika ovog pokreta u Uroševcu

Podnosilac je tvrdio da pomenuto lice (kandidat za predsednika pokreta) u momentu izbora nije bilo prisutno na Kosovu i nije učestvovalo u kampanji, kao i da je na mesto predsednika izabrano kupovinom glasova.

Podnosilac zahteva je ukazivao na navodnu povredu u vezi sa tumačenjem "statuta pokreta Vetëvendosje". Sud je zaključio da Pokret Vetëvendosje nije državni organ (javna vlast). Stoga,podnesak je ne spojiv sa *ratione materiae* odredbama Ustava, jer nadležnost Ustavnog suda obuhvata sporove koji se odnose na navodno kršenje Ustava od strane javnih vlasti. Zbog toga je Sud proglasio da je podnesak je ne spojiv sa *ratione materiae* odredbama Ustava i kao takav je neprihvatljiv.

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI115/12
Podnosilac
Fadil Salihu
Ocena regularnosti izbora predsednika pokreta Vetëvendosje u Uroševcu od 4. novembra 2012 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Fadil Salihu iz Uroševca (u daljem tekstu podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava odluku o izboru predsednika Pokreta Vetëvendosje u centru Uroševac od 04. novembra 2012 god.

Predmetna stvar

3. Tumačenje statuta Pokreta Vetëvendosje sa izborom predsednika ovog pokreta u Uroševcu.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 03. decembra 2012. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. 115/12 od 06. decembra 2012), sudija Arta Rama-Hajrizije imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. KI 115/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues(predsedavajući), Ivan Čukalović i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 25. januara 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Arte Rama-Hajrizi, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues(predsedavajući), Ivan Čukalović i prof. dr Enver Hasani, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

8. *Dana 04. novembra 2012 god. održani su izbori za predsednika pokreta Vetëvendosje u centru Uroševac.*

9. *Istoga dana za predsednika centra u Uroševcu većinom glasova izabrano je lice koje je već prethodno obavljalo funkciju predsednika centra.*

Tvrdnje podnosioca zahteva

10. *Prema tvrdnjama podnosioca zahteva, na izborima za predsednika pokreta Vetëvendosje u Uroševcu, održanim 04. novembra 2012 god., izabrano je lice koje ne ispunjava kriterijume shodno statutu pokreta Vetëvendosja od jula 2012 god.*

11. *Podnosilac posebno navodi član 17. statuta pokreta Vetëvendosje koji kaže:*

> "Član pokreta Vetëvendosje, ne može biti lice koje je učestvovalo u kompromitujućim radnjama koje krše ustanovljena načela i dokumenta pokreta Vetevendosje. Kao kompromitujuće radnje smatraju se:

a) Saradnja sa stranim obaveštajnim službama, kao i sa vojnim, paravojnim i stranim policijskim službama koje su vršile ili nastavljaju da vrše fizičko i psihičko nasilje prema građanima.“

12. *Osnovu za svoju tvrdnju podnosilac nalazi u činjenici da je pomenuto lice već bilo izabrano na poziciju predsednika koju je obavljalo u predhodnom periodu, i da su tokom njegovog predhodnog mandata nastale finansijske zloupotrebe, koje su i evindentirane od strane revizora pokreta.*

13. *Podnosilac tvrdi da pomenuto lice (kandidat za predsednika pokreta) u momentu izbora nije bilo prisutno na Kosovu i nije učestvovalo u kampanji, kao i da je na mesto predsednika izabrano kupovinom glasova.*

14. *Podnosilac u zahtevu navodi* “da seobraća Ustavnom sudu jer želi da vodi borbu protiv totalitarizma u praksi, protiv kupovine položaja, zlostavljanja i da pravo pobedi.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

15. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva zadovoljio uslove za prihvatljivost predmeta, utvrđene Ustavom. Sa tim u vezi, Sudu upućuje na član 113.7. Ustava, koji predviđa sledeće:

“*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*.

16. Podnosilac u zahtevu ne navodi koja su mu Ustavna ili zakonska prava prekršena izborom pomenutog lica za predsednika pokreta, i ako član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo kaže:

“Podnosilac podneska dužan je da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“

17. Što se tiče konkretnog zahteva podnosioca, Sud se poziva na pravilo 36. stav 3. tačku f) Poslovnika o radu Ustavnog suda koje propisuje sledeće:

"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi f) da podnesak nije ratione materiae u skladu sa Ustavom";

18. Sud je dužan da ispita da li ima nadležnost *ratione materiae* u svakoj fazi postupka. Kompatibilnost sa Ustavom i međunarodnim aktima koji su sastavni deo Ustava u skladu sa članom 53. Ustava *ratione materiae* nekog zahteva proističe iz suštinske nadležnosti Suda. Da bi jedan zahtev bio spojiv *ratione materiae* sa Ustavom, pravo na koje se poziva podnosilac zahteva mora biti zaštićeno Ustavom.

19. Podnosilac zahteva ukazuje na navodnu povredu u vezi sa tumačenjem "statuta pokreta Vetëvendosje". Pokret Vetëvendosje nije državni organ . Stoga,podnesak je ne spojiv sa *ratione materiae* odredbama Ustava, jer nadležnost Ustavnog suda obuhvata sporove koji se odnose na navodno kršenje Ustava od strane javnih vlasti. Stoga,podnesak je ne spojiv sa *ratione materiae* odredbama Ustava i kao takav je neprihvatljiv.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36. (3f) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 25. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 89/12, Brahim Delijaj, datum 07. Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 374/2009, od 2. maja 2012. god.

KI89/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva navodi da su presudom Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 374/2009 od 2. maja 2012. god., kojom se odbija izjavljena revizija, povređena njegova prava garantovana Ustavom, tačnije članovima 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 121 [Imovina] Ustava i članom 6.1 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sa zahtevom da se poništi presuda Vrhovnog suda, Rev.br. 374/2009, od 2. maja 2012. god., i potvrdi presuda Okružnog suda u Peći, Ac. br. 83/2008 od 22. aprila 2009. god.

Prema činjenicama koje je izneo podnosilac zahteva, podnosilac zahteva nije podreno nikakav dokaz *prima facie* koji ukazuje na povredu njegovih prava garantovanih Ustavom.
Zahtev je očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36. 2 (b) i (d) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI89/12
Podnosilac zahteva
Brahim Delijaj
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo Rev. Br. 374/2009 od 2. maja 2012. godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1 Podnosilac zahteva je Brahim Delijaj nastanjen u selu Donji Ratiš, opština Dečani.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Rev. Br. 374/2009, od 2. maja 2012. Godine, koju je podnosilac primio18. juna 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar se odnosi na zahtev podnosioca za poništenje presude Vrhovnog suda Kosovo Rev. Br. 374/2009 od 2. maja 2012. godine i potvrđivanje presude Okružnog suda u Peći Ac. Br. 83/2008 od 22. aprila 2009. godine, o stalnom pravu službenosti.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 22 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 4. oktobra 2012. godine, podnosilac zahteva podneo je zahtev Ustavnom sudu Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika Br. GJR. KI 89/12 od 31. oktobra 2012. godine, sutkinja Arta Rama- Hajrizi je određena za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika za Br. KSH. 15/12, određeno je veće za razmatranje u sastavu od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Kadri Kryeziu (član) i Prof. Dr. Enver Hasani (član).

7. Ustavni sud je dana 19. novembra 2012. godine, obavestio podnosioca zahteva te i Vrhovni sud Kosova u vezi sa upisom zahteva.

Kratak opis činjenica

8. Podnosilac u svom zahtevu tvrdi da je vlasnik katastarske parcele br. 114, ukupne površene od 0.08,24 hektara u selu Donje Ratiš, opština Dečani. Prema dokumentima priloženih uz zahtev, na istočnoj strani ova parcela graniči se sa katastarskom parcelom br. 111, upisana na ime pokojnog Sejd Hasan Delijaj, otac Isufa, Perparima i Hasana Delijaj, koji je imaju na korišćenje i posed, istovremeno rođaci podnosioca zahteva. Na severoistočnom kraju nalaze se vrata dvorišta podnosioca zahteva, koja su povezana sa javnim putem i prelazi kroz katastarsku parcelu br. 111, dužine od 8 metara i širine od 4 metara, takođe u selu Ratiš, opština Dečani.

9. Dana 18. avgusta 2004. godine, podnosilac zahteva u svom tužbenom zahtevu podnet Opštinskom sudu Dečani, tražio je da mu se prizna pravo stalne službenosti preko parcele br. 111. Podnosilac zahteva je dana 5. jula 2007. godine, na osnovu katastarskih podataka pojasnio svoj podnesak tvrdeći da je vlasnik parcele br. 114/2 na površini od 0.04.12 hektara.

10. Opštinski sud Dečani je svojom presudom C. Br. 130/06 od 19. decembra 2007. godine, na osnovu člana 59 Zakona o osnovama svojinsko-pravnih odnosa, odbio tužbeni zahtev podnosioca zahteva kao neosnovan, s obzirom da podnosilac zahteva nije izolovan, već ima normalnu vezu komunikacije sa javnim putem sela. Opštinski sud Dečani je dalje ocenio da podnosilac zahteva povodom razdvajanja sa svojim bratom, nije vršio pravo službenosti prelaza 35 godina, i takođe nije obezbedio put prelaza.

11. Podnosilac zahteva je podneo žalbu na presudu Opštinskog suda Okružnom sudu u Peći. Okružni sud u Peći je svojom presudom AC. Br. 83/08 od 22. aprila 2009. godine, usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva samo u delu utvrđivanja postojanja službenosti stalnog prelaze kroz zapadni deo katastarske parcele br. 111.

12. Okružni sud u Peći je svojom presudom AC. Br. 83/08 od 22. aprila 2009. godine ocenio da "ne usvaja pravni položaj prvostepenog suda kao zakoniti i ispravni" Okružni sud je dalje ocenio da [...] *" u ovoj pravnoj stvari, potvrđena je ključna činjenica za donošenje odluke da je obim i veličina ostvarivanja prava službenosti od strane tužioca ali, iz toga proističe ocena da tužilac nije iskoristio sporni put za prelaz."* i na kraju je zaključio [...] da je u "*ovoj pravnoj stvari materijalno pravo pogrešno primenjeno [...]."*

13. Suprotna strana je podnela reviziju na presudu Okružnog suda u Peći Vrhovnom sudu Kosova uz obrazloženje bitnih povreda odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

14. Vrhovni sud je svojom presudom Rev. Br. 374/2009 od 2. maja 2012. godine, koja je uručena podnosiocu zahteva dana 18. juna 2012. godine, odobrio reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva kao osnovanu, menjajući presudu Okružnog suda u Peći i odlučujući da presuda Opštinskog suda ostane na snazi sa obrazloženjem da je Okružni sud pogrešno primenio materijalno pravne odredbe.Vrhovni sud, pozivajući se na član 49, stav 1, je dalje ocenio [...] "*stvarna službenost je pravo vlasnika jedne nepokretnosti (povlasno dobro) da za potrebe te nepokretnosti vrši određene radnje na nepokretnosti drugog vlasnika (poslužno dobro) ili da zahteva od vlasnika poslužnog dobra da se uzdržava od vršenja određenih radnji koje bi inače imao pravo vršiti na svojoj nepokretnosti, što znači da lica koji nisu vlasnici povlasnog dobra nemaju pravo da tužbom traže sudsku zaštitu*. " Vrhovni sud u svojoj presudi na kraju zaključuje da "*nosilac parcele koji nije vlasnik, nema pravo da podnese tužbu tražeći utvrđivanje postojanja stvarnog prava službenosti puta od vlasnika poslužnog dobra*."

15. Dana 7. jula 2012. godine, podnosilac zahteva je protiv presude Vrhovnog suda podneo predlog za podnošenje zahteva za zakonitost državnom tužiocu.

16. Državni tužilac je dana 30. jula 2012. godine, nakon razmatranja predmeta, odbio podnošenje zahteva za zakonitost. U svom saopštenju, državni tužilac smatra [...] *"u ovoj građansko-pravnoj stvari, Vrhovni*

sud je izdao presudu postupajući prema reviziji tuženih i protiv takve presude, zahtev za zaštitu zakonitosti nije dozvoljen."

Primenljiv zakon, u kome se vrhovni Sud poziva

17. Zakon o parničnom postupku (Zakon Br. 03/L-006) u članu 182, stav 1 i 2, i u članu 224, stav 1, propisuju sledeće:

182.1 Osnovno kršenje odredbi parničnog postupka postoji ukoliko sud tokom postupka nije primenjivao ili je primenjivao na nepravilan način neku odredbu ovog zakona, a ova je imala ili mogla da ima uticaj na donošenje zakonite i pravedne presude.
182.2 Suštinsko kršenje odredbi parničnog postupka postoji uvek:
n) ukoliko presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati a posebno ukoliko je dispozitiv presude nerazumnjiv ili kontradiktoran, po sebi ili sa razlozima presude, ili ukoliko presuda nema uopšte razloga ili u njoj nisu uopšte navedeni razlozi odlučnih činjenica , ili su ti razlozi nejasni, ili kontradiktorni ili ukoliko o odlučnim činjenicama postoje protvurečnosti između onoga što se u razlogu presude navodi o sadržaju dokumenta ili zapisnika o podacima datim u postupku i samih tih dokumenata ili zapisnika;

224.1 Ukoliko reviziona komisija konstatuje da je materijalno pravo pogrešno primenjeno, presudom usvaja podnetu reviziju i menja pobijenu presudu.

18. Zakon o osnovama svojinsko-pravnih odnosa od 30. januara 1980 (objavljen u Službenom glasniku Br. 6/80) član 49, stav 1 i član 59 propisuju:

Član 49, stav 1

"Stvarna službenost je pravo vlasnika jedne nepokretnosti (povlasno dobro) da za potrebe te nepokretnosti vrši određene radnje na nepokretnosti drugog vlasnika (poslužno dobro) ili da zahteva od vlasnika poslužnog dobra da se uzdržava od vršenja određenih radnji koje bi inače imao pravo vršiti na svojoj nepokretnosti.

Član 59

"Ako se podeli povlasno dobro, stvarna službenost ostaje u korist svih njegovih delova. Vlasnik poslužnog dobra može zahtevati da stvarna službenost vlasnika pojedinog dela podeljenog povlasnog dobra prestane ako stvarna službenost ne služi za potrebe tog dela.

Ako je podeljeno poslužno dobro, stvarna službenost ostaje samo na delovima na kojima je vršena.“

Navodi podnosioca zahteva

19. Kao što je gore navedeno, podnosilac zahteva tvrdi da presuda Vrhovnog suda Kosova Rev. 374/2009 od 2. maja 2012. godine, kojom je odbijena podneta revizija, povređuje njegova prava zagarantovana Ustavom, odnosno članovima 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 121 [Imovina] Ustava i član 6.1 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP).

20. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sa zahtevom da poništi presudu Vrhovnog suda Rev. Br. 374/2009 od 2. maja 2012. godine i da potvrdi presudu Okružnog suda u Peći Ac. Br. 83/2008 od 22. aprila 2009. godine.

Prihvatljivost zahteva

21. Kako bi presudio o zahtevu podnosioca, sud prvo treba da razmotri da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume prihvatljivosti, navedene u Ustavu, te dalje navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

22. Sud prvo treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, da u skladu sa zahtevima iz člana 113.7. Ustava podnese zahtev sudu.

    Član 113, stav 7 Ustava predviđa:

    “Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

    U vezi sa ovom tužbom, sud nalazi da je podnosilac fizičko lice i ovlašćena strana u skladu sa zahtevima iz člana 113.7 [Pojedinačni zahtevi] Ustava.

23. Sud takođe treba da utvrdi da li je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa zahtevima iz člana 113 (7) Ustava i člana 47 (2) Zakona. U ovom slučaju, sud nalazi da su žalbe i zahtev za reviziju podneti u skladu sa postupcima propisanim zakonom, odnosno u

Opštinskom sudu Dečani, u Opštinskom sudu Peć, te i u Vrhovnom sudu Kosova, i sledstveno tome iscrpljena su sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava.

24. Podnosilac takođe treba da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49 Zakona, u vezi sa podnošenjem zahteva u propisanom roku. Iz spisa predmeta može se uočiti da je odluka Vrhovnog suda podnosiocu zahteva uručena dana 18. juna 2012. godine, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu 4. oktobra 2012. godine, što znači da je zahtev podnet u roku od četiri meseca, predviđen u Zakonu i Poslovniku o radu.

25. U vezi sa zahtevom, Sud takođe uzima u obzir Pravilo 35 Poslovnika, kojim se predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c)samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

26. Na osnovu spisa zahteva, Sud nalazi da je obrazloženje dato u odluci Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja postupka u celini, Sud je takođe utvrdio da postupci pred redovnim sudovima nisu bili nepravedni i proizvoljni (Vidi, *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine*).

27. Sud želi da podseti da Ustavni sud nije sud činjenica, i u ovom slučaju ističe da je utvrđivanje ispravnog i potpunog činjeničnog stanja, puna nadležnost redovnih sudova i da je njegova uloga samo da obezbedi usklađenost sa pravima zagarantovanim Ustavom i drugim pravnim instrumentima (vidi, *mutatis mutandis*, i.a., *Akdivar protiv Turske*, 16. septembar 1996. godine, R. J. D, 1996-IV, stav 65).

28. Sud takodje želi da podseti da Ustavni sud nije sud četvrtog stepena, gde se razmatraju odluke izdate od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primenjuju određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije [DHM],* br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I*, Vidi takođe, Rešenje o neprihvatljivosti u predmetu br. 70/11, Podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule* Hima *i Besart Hima*, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda,A. Br. 983/08 od 7. februara 2011. godine*)*.

29. Činjenica da je podnosilac zahtev nezadovoljan ishodom odluke Vrhovnog suda, ne može ga poslužiti kao pravo da podnese opravdani zahtev za kršenje članova 7 [Vrednosti], 21 [Opšta načela], 22 [Direktna

primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava], 121 [Imovina] Ustava i član 6.1 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] EKLJP (Vidi, *mutatis mutandis* Presuda ESLJP Appl. Br. 5503/02, Mezotur-*Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske*, Presuda od 26. jula 2005. godine).

30. U zaključku, prema činjenicama koje je izneo podnosilac zahtev, Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji bi ukazao na povredu njegovih prava zagarantovana Ustavom (Vidi, *mutatis mutandis, Vanek protiv Republike Slovačke Republike,* Odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. godine).

31. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 2. (b) i (d) Poslovnika o Radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36. 2 (b) i (d). Poslovnika o radu, 29 januara 2013. god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 35/12, Agron Prenaj, datum 07 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, PKL. 11/2012, od 6. februara 2012. god.

Slučaj KI 35/12, odluka od 17. januara 2013. god.

*Ključne reči:*individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, rešenje o neprihvatljivosti, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, ljudsko dostojanstvo, krivični postupak.

Opštinski sud u Đakovici proglasio je podnosioca krivim za zloupotrebu biračkog prava, u skladu sa odgovarajućim odredbama Krivičnog zakonika Kosova. Podnosilac je uložio žalbu na odluku, Okružnom sudu u Peći, a zatim i Vrhovnom sudu Kosova.

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da je odlukom Vrhovnog suda PKL. 11/2012, povređeno njegovo pravo na dostojanstvo, garantovano članom 23 Ustava, u vezi sa članom 31 (4) Ustava, obzirom da je, kao što navodi, osuđen zbog navodne šale.

U ovom slučaju, sud ponavlja da nije njegova dužnost da se ponaša kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena, u pogledu odluka donetih do strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju propise procesnog i materijalnog prava, i može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak generalno gledano u celini, održan na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje.

Stoga, prilikom pregleda dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, Ustavni sud ne nalazi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili dotaknuti proizvoljnošću.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI 35/12
Podnosilac
Agron Prenaj
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda PKL. 11/2012, od 6. februara 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1 Podnosilac zahteva je Agron Prenaj, sa prebivalištem u selu Novesellë-opština Đakovica, koga ga zastupa Mustafë Kastrati, advokat iz Peći.

Osporena odluka

2 Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosovo PKL. 11/2012, odobrena 6. februara 2012. god.

Predmetna stvar

3 Podnosilac zahteva je bio osuđen na zloupotrebu biračkog prava u skladu sa članom 178 (1) Krivičnog Zakona Kosovo (KZK).

Pravni osnov

4 Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5 Dana 2. aprila 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud").

6 Odlukom predsednika (br. GJR. 35/12 11. aprila 2012. god) Robert Carolan je imenovan za Sudiju izvestioca.

7 Istog dana, odlukom br. KSH. 35/12, predsednik je imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sledećih sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Gjyljeta Mushkolaj i Iliriana Islami.

8 Dana 7. juna 2012. god., Ustavni sud je putem pisma obavestio advokata podnosioca da je zahtev registrovan.

9 Dana 8. juna 2012. god., Ustavni sud je putem pisma obavestio Vrhovni sud da je podnosilac podneo zahtev za ocenu odluku Pkl. 11/2012, od 6. februara 2011. god. i priložio je kopiju zahteva.

10 Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom GJR. 35/12 ponovo imenovao novo Veće za razmatranje sastavljeno od sledećih sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Mr.Sc. Kadri Kryeziu je imenovan da zameni sudiju Gjyljeta Mushkolaj, pošto je njen mandat kao sudija Ustavnog suda istekao 26. juna 2012. god., i Ivan Čukalović je imenovan da zameni sudiju Iliriana Islami zato što je njen mandat u Sudu istekao 26. juna 2012. god.

11 Dana 17. Januara 2013, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izvestaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12 Dana 12.12.2010. god., Podnosilac je bio zadužen da dobavlja hranu i bio je registrovani posmatrač za politički subjekt Alijansa za budućnost Kosova (AAK) u biračkom centru br. 0210 C, u biračkom mestu 04 D, u Osnovnoj Školi "Shtjefën Kurti" u selu "Novesellë e Epërme", opština Đakovica.

13 Oko 13:00 časova on je pomagao svojoj majci da glasa, a oko 15:00 časova on je i sam glasao.

14 Nakon ovoga, on je otišao na ručak u susednom gradu i vratio se između 17:30 i 18:00 časova.

15 Nakon toga, on je ušao u prostoriju za glasanje i izvestili su da je pokušao da glasa po drugi put. On je rekao očevidcima i komisionerima "Ja ću da glasam i vi me ne možete zaustaviti". Međutim, oni su ga zaustavili. Podnosilac zahteva je naveo da je to bila samo šala koju je Opštinski sud odbio.

16 Predsednik biračkog mesta, MM, je izjavio da je u skladu sa svojim obavezama, obavestio podnosioca da on može samo jednom da glasi, a podnosilac zahteva je naveo da je on bio samo u svojstvu pratnje.

17 Mogućnost da je podnosilac zahteva imao nož u ruci kada je prilazio glasačkoj kutiji je naveden sudu u izjavi P.Q., a podnosilac zahteva se branio izjavljujući da su to bili samo ključevi automobila.

18 Opštinski sud u Đakovici je u svojoj presudi P. br. 7/2011 od 13. aprila 2011. god., našao da je podnosilac zahteva kriv za zloupotrebu biračkog prava u skladu članom 178 (1) KZK. Njegova osuda podrazumeva kaznu od 250 evra.

19 Okružni javni Tužilac u Peći je uložio žalbu na ovu presudu na osnovu toga da je kazna bila preblaga. Okružni sud u Peći (AP. br. 52/11 od 31. decembra 2011. god) je odobrio žalbu tužioca da društvena opasnost i posledice učinjenog krivičnog dela ne odgovaraju kazni.

20 Okružni sud u Peći je našao da je Opštinski sud uzeo u obzir samo olakšavajuće okolnosti, ali ne i otežavajući, kao što je činjenica da je podnosilac u svojstvu posmatrača trebalo da ima veću odgovornost nego što je pokazao kao bi izbegao zloupotrebu glasova. Pored novčane kazne, podnosilac zahteva je dobio i tri meseca zatvora.

21 Podnosilac zahteva, zastupljen od strane branioca, je uložio žalbu Vrhovnom sudu protiv presude Okružnog suda AP. br. 52/11 od 31. decembra 2012. god.

22 Branilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti zbog navodnog kršenja odredaba KZK (član1 (3), član 7 i član 14), ZKPK (član 404 (1.2), član 157 (1) i član 322 (3)) i kršenja odredaba Zakona o izborima (član 51.1 i član 84.2).

23 Podneskom državnog tužilaštva, KMLP. 11. 9/2012 of 24.01.2012, je predloženo da se zahtev za zaštitu zakonitosti odbije kao neosnovan.

24 Što se tiče člana 1 (3), 7 i KZK i član 14. KZK u vezi sa članom 404 (1.2) ZKPK, branilac je naveo da Okružni sud nije dokazao subjektivni element predumišljaja dela kako oni navode da je njegova namera bila da se šali sa onima koji su se nalazili na biračkom mestu, a ne da počini krivično delo, a naročito da akt koji je počinio nije bio toliko težak da pripadne grupi krivičnog dela predviđenog članom 7.

25 Presuda Vrhovnog suda Pkl. br. 11/2012, objavljujući navode neosnovanim, zaključuje da branilac nije razumeo ove zakonske odredbe i pozvao se na pogrešnu pravnu osnov, jer stav 3 člana 1. KZK ima veze sa sprečavanjem analogije, a ovaj slučaj se bavi krivičnim delom koji je jasno predviđen u skladu sa principom zakonitosti. Član 14. KZK ima veze sa uzročnom vezom između činjenja ili načinjene posledice, a u ovom slučaju nije bilo sumnje u povezanost (član 178. KZK diktira da se postupak smatra izvršenim i u samom pokušaju glasanja).

26 Branilac navodi da je sud izvršio kršenje članova 157 (1) i 322 (3) ZKPK zato što je osudu optuženog zasnovao isključivo na svedočenju P.Q., posmatrač NVO, BIRN (Balkanska Mreža Istraživačkog Novinarstva) i nije primorio druga dva svedoka koji su ignorisali sudski poziv da svedoče. Međutim, podnosilac zahteva nije ničim ukazao koji to kritičan dokaz nije primio redovni sud, tako da je njegovo ustavno pravo na pravično suđenje prekršeno.

27 Onisu takođe naveli da je član 51.1 Zakona o izborima bio prekršen, jer je žalba trebalo da bude upućena Izbornoj komisiji za predstavke i žalbe (ECAC), a sud nije pružio ovaj dokaz. Isto tako je navedeno slično kršenje člana 84.2 pošto birački spisak nije predstavljen kao dokaz i nije se zahtevala neposredna pomoć policije.

28 Vrhovni sud smatra da KZK (član 451) izričito određuje pravnu osnov za zaštitu zakonitosti, a kršenje Zakona o izborima nije jedna od tih pravnih osnova.

29 Vrhovni sud je istekao da on nije Sud koji pronalazi činjenice i da pokušaji branioca da ponovo pokrene - na primer: dostupnost svedoka i težine date u njiohvim izjavama, ne mora ponovo da preispita od strane suda.

30 Vrhovni sud je razmotrio spisa predmeta u skladu sa članom 454 (1) u vezi sa članom 355 (1) ZKPK i proglasio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan.

Navodi podnosioca

31 Podnosilac ističe da samim tim što je osuđen kaznom zbog navodne šale, njegovo dostojanstvo je povređeno u skladu sa članom 23. Ustava u vezi sa članom 31 (4) istog.

32 Pored toga, podnosilac navodi da pojedine činjenice i situacije nisu razjašnjene od strane sudova, kao što je: da li su ključevi ili nož u stvari bili u njegovoj ruci, da li je on u stvari glasao sa svojom majkom prvi put i u kojem svojstvu je on učestvovao, da li kao dobavljač hrane ili posmatrač. Dakle, on navodi da je osuda doneta na pukim pretpostavkama, a ne na dokazima.

33 Podnošenjem zahteva ovom Sudu, podnosilac želi da ostvari fer i nepristrasno suđenje.

34 Podnosilac zahteva navodi da je osuđen samo na osnovu jednog svedočenja od strane svedoka incidenta P.Q., posmatrača NVO BIRN.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

35 Iako je podnosilac zahteva iscrpeo sva pravna sredstva kako bi ostvario svoje navodno pravo na pravično suđenje, kao što je predviđeno u članu 113.7 Ustava, on nije predstavio nijedan dokaz ili relevantnu činjenicu kojom bi podržao svoj zaključak da su "Administrativni ili pravosudni organi izvršili kršenje njegovih prava zagarantovanih Ustavom" (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, ESLJP Odluka o prihvatljivosti u slučaju br. 53363 od 31. maja 2005. god).

36 Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost prema Ustavu da se ponaša kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i da primenjuju propise procesnog i materijalnog prava (vidi, mutatis mutandis, Garcia Ruiz protiv Španije (GC) br. 30544/96, stav 28 ESLJP 1999-I).

37 Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li je postupak generalno gledano u celini, održani na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi, Izveštaj Evropske Komisije za Ljudska Prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva Zahtev br. 13071/87 odobren 10. jula 1991. god).

38 Međutim, prilikom pregleda dokumenata podnetih od strane podnosioca zahteva, Ustavni sud ne nalazi da su relevantni postupci na bilo koji način bili nepravedni ili dotaknuti proizvoljnošću (vidi *mutatis mutandis*, Zahtev br. 53363/99, Vanek protiv Slovačke Republike, ESLJP Odluka od 31. maja 2005. god).3

ZA OVIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno clanu 113. stavu 7. Ustava, clanu 46. Zakona i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 17. Januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

Gani Morina, Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, AP. br. 90/10, od 8. aprila 2011. god.

Slučaj KI 103/11, odluka od 23. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, *ratione temporis*, nezakonit pretres, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na poštovanje privatnog i porodičnog života.

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena pogrešnim delovanjem kosovske policije i odlukom Okružnog suda u Peći. Podnosilac je između ostalog naveo povredu prava na poštovanje privatnog i porodičnog života i prava na pravično i nepristrasno suđenje.

Što se tiče navoda podnosioca, Sud je prvenstveno odredio njegovu vremensku nadležnost, a zatim je zaključio da su navodi podnosioca izneti u vremenskom periodu kada Sud nije imao vremensku nadležnost, odnosno navodno ometanje prava podnosioca dogodilo se pre nego što je Ustav Kosova stupio na snagu. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava i pravilu 36 (3) h) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI103/11
Podnosilac
Gani Morina
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, AP. br. 90/10, od 8. aprila 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Gani Morina, advokat iz opštine Klina.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Okružnog suda u Peći, AP. br. 90/10, od 8. aprila 2011. koja je dostavljena podnosiocu zahteva 25. aprila 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je žalba podnosioca zahteva u vezi sa pogrešnim izvršenjem naloga za pretres njegove kuće 17. aprila 2007. god.,njegovim hapšenjem i stavljanjem lisica, traumom nanetom njemu i njegovoj supruzi u vezi sa upadom u njihovu kuću i povrede prava privatnosti.

4. Štaviše, podnosilac zahteva je zahtevao od Ustavnog suda da se ne otkrije njegov identitet.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

6. Dana 25. jula 2011. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 17. avgusta 2011. god. predsednik je imenovao sudiju Gjyljeta Mushkolaj za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sledećih sudija: Altay Suroy, predsedavajući, Almiro Rodrigues i Iliriana Islami.

8. Sud je zatražio informacije od javnog tužioca Kosova 22. septembra 2011. god. i oktobra 2011. god. Odgovor je dobio od javnog tužioca dana 11. novembra 2011. god.

9. Sud je 14. oktobra 2011. god. od podnosioca zahteva primio dodatnu dokumentaciju pismenim putem pod datumom 26. jul 2011. god.

10. Sud je 8. decembra 2011. god. dalje zahtevao informacije od podnosioca zahteva u vezi sa zahtevom. Dana 23. decembra 2011. god., Sud je primio odgovor od 15. decembra 2011. god., od strane podnosioca zahteva.

11. Dana 26. novembra 2012. god., predsednik je odlukom (br. GJR. KI-103/11) imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca nakon što je mandat sudije Gjyljeta Mushkolaj kao sudije u Sudu okončan. Istog dana je predsednik odlukom (br. KSH. KI-103/11), imenovao novo Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović, nakon što je mandat sudije Iliriana Islami kao sudije u Sudu okončan.

12. Dana 17. januara 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica kao što se dokazuje iz dokumenata podnetih od strane podnosioca

13. Nalog za pretres je izdat 16. aprila 2007. god. od strane međunarodnog sudije iz Okružnog suda u Prizrenu odobravajući pretres za tri različite prostorije za istragu u vezi sa drogom. Jedna od prostorija, trospratna

kuća u ulici Bajram Curri, Klina, je navodno bila u vlasništvu SS i HS. Prema nalogu, pretres je trebalo da se obavi između 06:00 i 22:00 časova.

14. Ovaj nalog je izvršen 17. aprila 2007. god. od strane određenih policajaca iz Kline. Izveštaj policije pripremljen 2. maja 2007. god. ukazuje da je prema informacijama kojima raspolaže policija, kuća u ulici Bajram Curri imala dva odvojena ulaza sa prednje strane. Sumnjalo se da su dvojica osumnjičenih SS i HS tamo živeli i ako ulaz na zadnjoj strani, gde je živelo dvoje starijih ljudi, nije imao nikakve veze sa prvim ulazom zadnjeg dela, onda zadnji deo nije trebalo pretresati. Pretres kuće bez broja je počeo u 05:50 časova. Zapisničar policijskog izveštaja je naveo da su dva ulaza bila spojena u jedan zajednički ulaz, što znači da se iz jednog ulaza moglo preći u drugi. Podnosilac zahteva, advokat, Gani Morina je tamo bio uhapšen, stavljene su mu lisice na 2 – 3 minuta, pa su mu nakon toga i skinute.

15. Tu se nalazila i jedna ženska osoba, supruga podnosioca zahteva, sada pokojna. Policajac (žena) je bila zadužena za suprugu podnosioca, a njoj nisu stavili lisice. Podnosilac zahteva je imao stavljene lisice na 2 -3 minuta. Nalog za pretres mu je pročitan na engleskom jeziku. Za vreme pretresa, oblasni komandant operacije je kontaktiran i on je potvrdio da se pretres obavlja na tačnom mestu. Pretres je nastavljen i na kraju okončan u 07:06 časova.

16. Dana 20. aprila 2007. god. podnosilac zahteva je uložio žalbu Kancelariji okružnog tužioca u Prizrenu, u vezi sa sprovođenjem naloga za pretres koji je izdat od strane Okružnog suda u Prizrenu 16. aprila 2007. god.; međutim, on nije dobio odgovor.

17. Dana 21. aprila 2007. god. podnosilac zahteva se obratio Kancelariji opštinskog tužioca u Peći, podnoseći optužbe na osnovu: člana 166. (1) i (3) (krivično delo kršenja integriteta stana), člana 167. (krivično delo nezakonitog pretresa), i člana 304. (1) i (2) (krivično delo neprijavljivanja krivičnog dela ili neprijavljivanje počinioca krivičnog dela) Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK). Podnosilac zahteva je pokrenuo ove optužbe zato što je on naveo da su F.H., R.F., S.H. i D.V. prekršili odredbe člana 240. (5), člana 242. (1), (2), (3) i (4), i člana 245. (5) Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekst: PZKPK).

18. Dana 11. juna 2007. god. opštinski javni tužilac u Peći je saslušao svedoke spornog pretresa. On je došao do zaključka da je bilo mesta za

postupak i za odgovornost za one koji su sproveli pretres. Ovaj zaključak je dobio oznaku protokola PPN. br. 64/02 od 16. jula 2007. god.

19. Dana 24. avgusta 2007. god. podnosilac zahteva se pismeno obratio opštinskom javnom tužiocu u Peći sa žalbom na smanjenje optužbe, međutim, on nije dobio odgovor.

20. Dana 15. novembra 2007. god. opštinski javni tužilac u Peći je predstavio predložene optužbe sa kaznenim nalogom PP. br. 1853/2007 protiv okrivljenih R.F., S.H. i D.V., ali ne i protiv F.H. koji je bio glavno odgovorno lice za izdavanje naloga za pretres, a ni protiv E.I., koji je i pored toga što je bio član pretresnog tima, bio saslušan samo u svojstvu svedoka. Optužbe protiv R.F., S.H. i D.V. su svedene na krivično delo nezakonitog pretresa u skladu sa članom 167. PKZK.

21. Dana 22. novembra 2007. god., podnosilac zahteva se pismeno obratio Opštinskom javnom tužiocu zahtevajući izmenu i proširenje predloženih optužba, uključujući i ponovljeni pretres, za koji podnosilac navodi da se sproveo bez prisustva svedoka, i bez znanja vlasnika. Podnosilac zahteva navodi da je ovo bilo u suprotnosti sa odredbama člana 243. (7) PZKPK. Podnosilac zahteva nije dobio odgovor na njegov zahtev.

22. Dana 14. decembra2007. god. Opštinski sud u Klini je doneo svoju presudu P. br. 162/2007 i našao da su R.F., S.H. i D.V bili krivi za izvršenje krivičnog dela nezakonitog pretresa na osnovu člana 167. (1) u vezi sa članom 23. PKZK i kaznio svakog novčanom kaznom od 250 € kao i troškovima postupka.

23. Opštinski sud je naveo u svom obrazloženju da je doneo ovu odluku na osnovu dokaza priloženih u predlogu za izdavanje kaznenog naloga, kao što su: krivične prijave koje je podneo podnosilac zahteva, nalog za pretres od 16. aprila 2007. god., izveštaj sa pretresa, članak podnosioca zahteva objavljen u dnevnom listu Epoka e Re, izveštaj lekara za suprugu podnosioca i ostale spise predmeta.

24. Dana 10. januara 2008. god. R.F., S.H i D.V su se žalili na odluku P. br. 162/07. Oni su naveli da je kazneni nalog izdat na osnovu pogrešnih dokaza. Oni su zahtevali da se predlog tužioca za izdavanje naloga odbije i da Opštinski sud zakaže i glavni pretres u vezi sa ovim slučajem.

25. Dana 18. februara 2010. god. u svojoj konačnoj reči, nakon predstavljanja dokaza, javni tužilac u Peći je povukao predlog optužbi protiv R.F., S.H i D.V. zbog nedostatka svedoka. Podnosilac zahteva je međutim nastavio slučaj kao subsidijarni tužilac.

26. Dana 22. februara 2010. god. Opštinski sud u Klini je svojom presudom P. br. 162/07 oslobodio R.F., S.H i D.V od predloženih optužbi.

27. Opštinski sud je zaključio da na osnovu potvrđenih dokaza sa glavnog pretresa i na osnovu iskaza svedoka, naloga za pretres i saslušanja R.F., S.H i D.V. je zaključio da u ponašanju R.F., S.H i D.V. nema ni elemenata, a ni odlika krivičnog dela nezakonitog pretresa. Stoga je Opštinski sud oslobodio R.F., S.H i D.V. od predloženih optužbi, pošto je čak i Opštinski tužilac iz Peći u svom konačnom izlaganju odustao od krivičnog gonjenja za R.F., S.H i D.V. zbog nedostatka dokaza.

28. Dana 25. maja 2010. god. podnosilac zahteva se žalio na presudu P. br. 162/07. Podnosilac zahteva je naveo da je u presudi bilo bitnih povreda odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog potvrđivanja činjeničnog stanja i kršenja i pogrešnog tumačenja materijalnog prava.

29. Dana 8. aprila 2011. god. Okružni sud u Peći je doneo presudu Ap. br. 90/10 kojom je potvrdio odluku Opštinskog suda u Klini P. br. 162/07.

30. Dana 6. maja 2011. god. podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Kancelariji glavnog državnog tužioca Kosova.

31. Dana 12. maja 2011. god. državni tužilac Kosova je odbio zahtev podnosioca. On je izjavio da nakon detaljnog razmatranja predloga podnosioca zahteva, nijedan osnovani razlog iz člana 451. i 452. PZKPK nisu pronađeni da bi se podneo zahteva za zaštitu zakonitosti.

Navodi podnosioca

32. Podnosilac zahteva navodi kršenje člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 54. [Sudska zaštita prava], člana 55.5. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava. Podnosilac zahteva, takođe, navodi kršenje člana 1 – Obaveza poštovanja ljudskih prava ičlana8 – Pravo na poštovanje privatnog i porodičnog životaEvropske konvencije za ljudska prava i osnovne slobode (Konvencija).

33. Podnosilac zahtev između ostalog navodi:

- da je nalog za pretres bio na jeziku koji on nije razumeo,
- da nije sadržao njegovo ime ili ime bilo kog člana njegove porodice,

- da policijski izveštaj navodi da je kuća bila dvospratna, a ne trospratna,
- da je njegova kuća imala broj 13 spolja,
- da droga nije bila pronađena u njegovom dvorištu ili bunkeru,
- da je pretres ponovljen nakon 09:00 časova sa treniranim psima bez prisustva svedoka ili vlasnika, ali se o ovom ne piše nikakav izveštaj.

34. Podnosilac zahteva navodi da su mnoge odredbe PKZK , PZKPK, Zakona o policiji i Zakona o državnom tužiocu prekršena u vreme izvršenja pretresa i tokom sudskih postupaka koji su usledili.

Preliminarna ocena prihvatljivosti

35. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

36. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na pravilo 36. (3) (h) koje glasi:

> *“ Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
>
> *(h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom.”*

37. Kako bi se uspostavilo vremenska nadležnost Suda, neophodno je da se identifikuje, u svakom konkretnom slučaju, tačno vreme navodnog ometanja. Na taj način, Sud mora da uzme u obzir obe činjenice na koje se podnosilac žalio, kao i oblast ustavnog prava koje navodi da je povređeno (vidi mutatis mutandis, Evropski sud za ljudska prava, presuda Veća u slučaju Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. *59532/0, od 8. marta 2006. god., stav 82).*

38. Sud primećuje da se podnosilac žali na pogrešno izvršenje naloga za pretres njegove kuče 17. aprila 2007. god., od strane Kosovske policije.

39. To znači da se navodno ometanje prava podnosioca zahteva, zagarantovana Ustavom, dogodilo pre 15. juna 2009. što je datum

stupanja na snagu Ustava, a od tog datuma Sud ima vremensku nadležnost.

40. Sud je slično odlučio u slučaju KI100-10 rešenje o neprihvatljivosti, podnosilac Eduard Thaqi (takođe poznat kao Sokol Thaqi) – ustavno razmatranje odluke Policije Kosova, br, 398-SHPK-2002 od 22. oktobra 2002. god.

41. Štaviše, Sud je odbio zahtev podnosioca za neotkrivanje njegovog identiteta na osnovu toga da on nije opravdao davanje takvog zahteva.

42. Iz toga proizilazi da zahtev podnosioca nije u skladu „*ratione temporis*“ sa odredbama Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113. stavu 7. Ustava i članu 20. Zakona i u skladu sa pravilom 36. stavom 3. tačkom h Poslovnika o radu, dana 17. januara 2013. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

udija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. Dr. Enver Hasani

KI 90/12, Ramadan Kastrati, datum 07 Mart 2013- Ocena ustavnosti naloga SCC-04-0100 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, od 18. avgusta 2004. god.

Slučaj KI 90/12, odluka od 23. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, *ratione temporis*, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na imovinu, posedovni list

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113. 7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena odlukom Posebne komore Vrhovnog suda Kosova. Podnosilac je između ostalog naveo da ga Posebna komora Vrhovnog suda nije obavestila u vezi sa donošenjem odluke.
Što se tiče navoda podnosioca, Sud je prvenstveno odredio njegovu vremensku nadležnost, a zatim je zaključio da su navodi podnosioca izneti u vremenskom periodu kada Sud nije imao vremensku nadležnost, odnosno navodno ometanje prava podnosioca dogodilo se pre nego što je Ustav Kosova stupio na snagu. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava i pravilu 36 (3) h) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI90/12
Podnosilac
Ramadan Kastrati
Ocena ustavnosti naloga SCC-04-0100 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, od 18. avgusta 2004. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ramadan Kastrati (pravni zastupnik svog pokojnog oca Q.K.), zastupljen od strane Isaka Islamija, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva ocenu naloga SCC-04-0100 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova (u daljem tekstu: PKVS), od 18. avgusta 2004. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar podneska je zahtev podnosioca da se zaustavi prodaja poslovnog prostora od strane Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) za koju podnosilac zahteva navodi da je njegovo vlasništvo.

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 36. (3) (h) Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 10. septembra 2012. god. podnosilac zahteva je podneo podnesak Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 13. septembra 2012. god. Sud je zatražio od podnosioca zahteva da pojasni nekoliko aspekta svog zahteva.

7. Dana 31. oktobra 2012. god. Sud je obavestio podnosioca u vezi sa registracijom zahteva i još jednom zatražio od podnosioca da pojasni svoj zahtev.

8. Dana 2. novembra 2012. god. predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu: Altay Suroy, predsedavajući, Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 27. novembra 2012. god. podnosilac zahteva je podneo dodatnu dokumentaciju Sudu.

10. Dana 17. januara 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo preporuku Sudu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica kao što je dokazano iz dokumenata dostavljenih od strane podnosioca zahteva

11. Dana 27. juna 1984. god., opština Gnjilane je izdala potvrdu br. 04-431/31 kojom se potvrđuje da je Q.K (pokojni otac podnosioca zahteva), od 1966. god. vlasnik poslovnog prostora koji se nalazi u Gnjilanu.

12. Dana 8. maja 1985. god., Q.K. je zaključio pismeni sporazum o naknadi sa Sekretarijatom za komunalno-stambene i imovinske pravne poslove u Gnjilanu, kojim se taj sekretarijat obavezuje da mu kao protivnaknadu za eksproprisano zemljište i zgrade, da u vlasništvo Q.K. poslovni prostor od 30 kvadratnih metara.

13. Prema gorenavedenom sporazumu, obavezu davanja poslovne prostorije Q. K je trebalo da sprovede Fabrika baterija u Gnjilanu, koja je na eksproprisanom zemljištu izgradila, za svoje lične potrebe, stambene zgrade u koje je takođe uključen i poslovni prostor.

14. Dana 7. marta 1988. god., Q. K je podneo tužbu Opštinskom sudu u Gnjilanu, i tom prilikom zatražio, od gorenavedenog suda, da primora tužene (opštinu Gnjilane i Fabriku baterija u Gnjilanu), da preda Q. K

poslovni prostor, kao što je navedeno u pismenom sporazumu o naknadi od 8. maja 1985. god. Ishod ove tužbe je nepoznat zbog nedostatka dokumentacije i/ili zbog činjenice da su neki dokumenti u ovom zahtevu nečitki.

15. Dana 14. marta 1988. god., Q.K je podneo podnesak Izvršnom veću Skupštine Gnjilane, u kojem je objasnio da je on na drastičan način oštećen od strane Fabrike baterija u Gnjilanu, zato što poslovni prostor koji je njemu dodeljen "nije bio apsolutno pogodan za radnju, već za magacinski prostor".

16. Dana 9. oktobra 2003. god., Opštinski sud u Gnjilanu je odlukom C. br. 529/03 nakon predloga za uvođenje privremene mere od strane tužioca Q.K. (pokojni otac podnosioca zahteva) u odnosu na eksproprijaciju nepokretnosti (poslovni prostor), odlučio: 1) da uvede privremenu meru, i 2) da zabrani tuženima, opštini Gnjilane i Fabrici baterije u Gnjilanu, da prodaju poslovni prostor sa površinom od 40 m² sve dok se definitivno ne reši pitanje vlasništva.

17. Dana 28. juna 2004. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu PKVS protiv opštine Gnjilane i Fabrike baterija u Gnjilanu, zahtevajući neuključivanje gorenavedenog poslovnog prostora u prodaju.

18. Dana 18. avgusta 2004. god., PKVS je izdala obavezujući nalog za slučaj SCC 04-0100, u kome navodi:

"Ova tužba zahteva nadoknadu koja proizlazi iz naloga za eksproprijaciju i jedan zahtev za poništavanje istog naloga eksproprijacije ukoliko se zahtev za eksproprijaciju ne odobri. U skladu sa članom 52 i 53. Zakona o eksproprijaciji vezano sa članom 139. Zakona o vanparničnom postupku, ova komora upućuje odluku o količinskom pravu i nadoknadi Opštinskom sudu. Tako da prema članu 17.2 UNMIK –ovog Administrativnog Uputstva 2003/12 ovaj Sud upućuje predmet odgovarajućem lokalnom sudu. U slučaju da se uloži žalba, ista treba da se uloži Posebnoj komori".

„Ovaj nalog je obavezujući za stranke i za sud kojem je upućen predmet".

19. Dana 28. maja 2012. god., Opštinski sud u Gnjilanu, je nakon tužbe tužioca Q.K. protiv tuženih, opštine Gnjilane i Fabrike baterija u Gnjilanu, za proveru navedene imovine proglasio: (1) sebe nenadležnim da odlučuje u navedenom spornom postupku; i (2) spise predmeta će dostaviti PKVS, kao nadležnom sudu, na dalje procesiranje.

20. Dana 27. avgusta 2012. god., podnosilac zahteva od KAP neuključivanje poslovnog prostora u Grupu privatizacije.

21. Dana 11. septembra 2012. god., podnosilac je podneo podnesak PKVS protiv KAP u vezi sa njegovim zahtevom za neuključivanje poslovnog prostora u Grupu privatizacije.

Navodi podnosioca

22. Podnosilac zahteva navodi da KAP nije razmotrila posedovni list i kopiju plana poslovnog prostora koji je registrovan na ime Q.K (pokojni otac podnosioca zahteva).

23. Podnosilac zahteva navodi da KAP nije razmotrila rešenje PKVS (nalog SCC 04-0100), a ni rešenje Opštinskog suda u Gnjilanu (odluka C. br. 529/03, od 9. oktobra 2003. god.).

24. Podnosilac zahteva navodi da je podneo zahtev Sudu za zaštitu zakonitosti u vezi sa slučajem br. SCC-04-0100 od 28. juna 2004. god., kao i PKVS i KAP u vezi sa zabranom i neuključivanjem poslovnog prostora u Grupu privatizacije.

25. Štaviše, podnosilac zahteva navodi kršenje člana 7. [Vrednosti] Ustava, zato što je PKVS izdala rešenje, a da pritom nije obavestila ni vlasnika, a ni njegovog ovlašćenog zastupnika pismenim putem. Pored toga, podnosilac zahteva smatra navedeno delovanje PKVS za kršenje ljudskih prava i sloboda u vezi sa vladavinom prava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

26. Kako bi bio u mogućnosti da reši slučaj podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

27. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na pravilo 36. (3) (h) koje glasi:

“ Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

(h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom.”

28. U cilju uspostavljanja vremenske nadležnost Suda, bitno je da se identifikuje, u svakom konkretnom slučaju, tačno vreme navodnog

ometanja. Na ovaj način, Sud mora da uzme u obzir obe činjenice na koje se podnosilac žalio, kao i oblast Ustavnog prava za koje navodi da je prekršeno. *(vidi, mutatis mutandis, Evropski sud za ljudska prava presuda Veća u slučaju Blečić protiv Hrvatske, zahtev br. 59532/0, od 8. marta 2006. god., stav 82).*

29. Sud primećuje da se podnosilac zahteva žali da mu je imovinsko pravo zagarantovano Ustavom Republike Kosovo bilo prekršeno. U tom pogledu, podnosilac zahteva ocenu naloga PKVS br. 04-0100 od 18. avgusta 2004. god.

30. To znači da se navodno uplitanje u pravo podnosioca zagarantovano Ustavom desilo 15. juna 2008. god. i to je dan stupanja na snagu Ustava i od tog dana, Sud ima vremensku nadležnost.

31. Sud je na sličan način odlučio u slučaju KI-100/10 rešenje o neprihvatljivosti, podnosilac zahteva Eduard Thaqi (takođe poznat kao Sokol Thaqi) – ocena ustavnosti odluke Policije Kosova, br. 398-SHPK-2002 od 22. oktobra 2002. god.

32. Iz toga proizilazi da zahtev podnosioca nije *"ratione temporis"* u skladu sa odredbama Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, shodno članu 113. stavu 7. Ustava i članu 20. Zakona i u skladu sa pravilom 36. stavom 3. tačkom h Poslovnika o radu, dana 17. januara 2012. god., jednoglasno,

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 82/12, Milorad Rajović, datum 12 Mart 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti primene UNMIK-ove uredbe br.2000/4 i Zakona Republike Kosovo br. 2008/03 – L033

Predmet KI-82/12, odluka od 25. januara 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, apstraktna ocena ustavnosti zakona, prava na pravno sredstvo, imunitet, zaštita imovine, ovlašćena stranka.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući od Ustavnog ocenu ustavnosti i zakonitosti primene UNMIK-ove uredbe br.2000/4 "o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR-a, UNMIK-a i njihovog osoblja" i Zakona Republike Kosovo br. 2008/03 – L033 "o statusu, imunitetu i privilegijama diplomatskih i konzularnih misija i osoblja na Kosovu i prisustvu međunarodnih vojnih snaga i njihovog osoblja" Podnosilac zahteva osporava način na koji Organizacija za Evropsku Bezbednost i Saradnju (u daljem tekstu OEBS), tumači i primenjuje UNMIK-ovu uredbu br. 2000/4 kao i Zakona br. 2008/03 – L033., smatrajući da oni pogrešnim tumačenjem zloupotrebljavaju povlastice koje proizlaze iz statusu, imuniteta i privilegija koje kao diplomatske i konzularne misije i osoblje na Kosovu imaju.

Podnosilac zahteva navodi da su ovi zakoni izvršili kršenja njegovih imovinskih prava zagarantovanih članom 46 (Zaštita imovine) Ustava Republike Kosova, kao i prava i slobode predviđene članom 1 (Zaštita imovine) Protokola 1 Evropskom Konvencijom o Zaštiti Ljudskih Prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: "EKLJP").

Odlučujući o zahtevu podnosioca Milorad Rajović, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, utvrdio da pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, međutim da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da zahteva tumačenje UNMIK Uredbe br. 2000 /47, i Zakona 2008 / 03-033. na apstraktan način. Zbog toga Sud je ovaj zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, jer je podnet od neovlašćene stranke.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI82/12
Podnosilac
Milorad Rajović
Zahtev za ocenu ustavnosti i zakonitosti primene UNMIK-ove uredbe br. 2000/4 i Zakona Republike Kosovo br. 2008/03 – L033

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahtev je g. Milorad Rajović, vlasnik „P.P. Udarnik Komerc“ u Mitrovici, koga zastupa advokat Avni Q. Vula iz Prištine (u daljem tekstu: podnosilac).

Osporena odluka

2. Osporena je ustavnost primene UNMIK-ove uredbe br.2000/4 “o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR-a, UNMIK-a i njihovog osoblja“ (u daljem tekstu UNMIK-ove uredbe br. 2000/4), kao i Zakona br. 2008/03 – L033 “o statusu, imunitetu i privilegijama diplomatskih i konzularnih misija i osoblja na Kosovu i prisustvu međunarodnih vojnih snaga i njihovog osoblja“(u daljem tekstu: Zakon br. 2008/03 – L033).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva osporava način na koji Organizacija za evropsku bezbednost i saradnju (u daljem tekstu OEBS), tumači i primenjuje UNMIK-ovu uredbu br. 2000/4, kao i Zakona br. 2008/03 – L033. On navodi da su ovi zakoni izvršili kršenja njegovih imovinskih prava zagarantovanih članom 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosova,

kao i prava i slobode predviđene članom 1. (Zaštita imovine) Protokola 1 Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 07. septembra 2012 god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR. KI-82/12 od 5. oktobra 2012), sudija Robert Carolanje imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. KI-82/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajziri.

7. Dana 25. januara 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Roberta Carolana, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajziri, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

8. G. Milorad Rajovićvlasnik P.P. Udarnik Komerca, sada sa sedištem u Mitrovici, tvrdi da je neosporni vlasnik poslovnog prostora koji se nalazi u Peći, na adresi: stambeni objekat „Tarolit II“ sa ukupnom površinom od 1.078 m^2.

9. Ovo preduzeće je steklo imovinska prava nad pomenutim poslovnim prostorijama na osnovu ugovora o kupoprodaji overenog u Opštinskom sudu u Peći C. br. 224 / 94 od 13. marta 1994. godine, što je potvrđeno i presudom Opštinskog suda u Peći, kao C. br. 224 / 94 od 13. aprila 1994. godine.

10. Sredinom 1999 godine, ovu poslovnu prostoriju je zaposela Misija OEBS, bez prethodnog sporazuma ili bez znanja vlasnika poslovne prostorije.

11. Pošto je saznao da se u njegovim prostorijama smestio Regionalni centar Misije OEBS-a na Kosovu, g. Milorad Rajović se 1999 god. se obraća Misiji OEBS-a, zahtevajući sklapanje ugovora za korišćenje njegovih prostorija, i za plaćanje odgovarajuće zakupnine. Međutim, njegovi zahtevi nisu razmotreni, a ni prihvaćeni.

12. Sredinom 1999 god.- 2007 god., podnosilac zahteva šalje više dopisa Misiji OEBS-a zahtevajući da se njegovaimovinskih pravaispoštuju, i da se sklopi ugovor o zakupu pomenutog objekta. Međutim, osim pismenih odgovora podnosiocu, Misija OEBS-a ne preduzima nikakve konkretne radnje u rešavanju ovog problema.

13. Dana 28. decembra 2007 god. podnosilac se obraća žalbom Instituciji Narodnog Advokata.

14. Dana 03. marta 2008 godine Narodni Advokat donosi odluku br 2355/07 proglašavajući žalbu podnosioca neprihvatljivom,jer nije bila u skladu sa ratione personae na osnovu Poslovnika o radu.

15. Dana 15 januara 2008 god. dolazi do prvog sastanka između podnosioca zahteva i predstavnika Misije OEBS-a. Na tom sastanku podnosilac po prvi put dobija konkretnu ponudu za plaćanje zakupnine od strane Misije OEBS-a. Ponuda koju je izneo predstavnik Misije OEBS-a, važila je samo za period posle 01. jula 2007 god. uz jednogodišnje trajanje sa mogućnošću produžetka.

16. Podnosilac je naveo da posle višečasovnih pregovora „pod pritiskom i ucenom“ od strane predstavnika Misije OEBS-a, on prihvata ponudu, te pristupa potpisivanju ugovora o zakupu, uz usmeni dogovor da bi se rešavanje duga o zakupnini za period 1999 – 01. novembra 2007, nastavio tek po potpisivanju ponuđenog ugovora.

17. Dana 20. februara 2008 godine, podnosilac šalje prvi dopis predstavniku Misije OSCE-a g. John Fennessy, sa zahtevom da se krene sa rešavanjem zaostalog duga za period 1999 – 01. novembara 2007 god.

18. Dana 25. februara 2008 god. Odeljenje za Administraciju Misije OEBS-a (John Fennessy), je informisao podnosioca da je njegov zahtev za isplaćivanje zakupnine za period 1999 – 01. novembar 2007 god. bio prosleđen glavnom sedištu Misije OEBS-a u Beču, da je centrala Misije raspravljala o ovom pitanju, i da se njihov stav iščekuje.

19. Podnosilac u periodu od 2009 god. do 2011 god. šalje još tri (3) dopisa Misiji OEBS-a.

20. Na sve dopise podnosioca, Misija OEBS-a šalje odgovore slične sadržine *"da se slučaj podnosioca nalazi u centrali OEBS-a u Beču, i da će Misija OEBS-a obavestiti podnosioca o odluci i stavu centrale, čim njima stav bude poznat"*.

Tvrdnje podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je misija OEBS-a namerno izbegavala svoju obavezu koju ona ima prema njemu, svesna svoje pozicije koja je predviđena UNMIK-ovom Uredbom br. 2000 /47.

22. U prilog svojoj tvrdnji podnosilac navodi slučaj Kreditne banke Prištine protiv misije OEBS-a, iz 2011. god., gde je Opštinski sud u Prištini svojim rešenjem EDA. br. 2553 / 2011 od 30. decembra 2011. god. dozvolio izvršenje protiv misije OEBS-a za neplaćenu zakupninu za korišćenje poslovnih prostorija ove banke.

23. Dana 30. aprila 2012. god. misija OEBS-a je osporila ovo izvršenje svojim podneskom HOM / 54/ 12, pozivajući se na svoj imunitet određen odredbama Uredbe UNMIK-a br. 2000 / 47.

24. Na osnovu podneska misije OEBS-a HOM / 54/ 12, Opštinski sud u Prištini nakon toga stavlja van snage rešenje EDA. br. 2553 / 2011.

25. Opštinski sud je naveo da poverilac može da reši ovo pitanje tako što će se obratiti Komisiji za zahteve koja je osnovana od strane KFOR-a i UNMIK-a, shodno članu 7. UNMIK / RREG 2000 /47 od 18. avgusta 2000. god.

26. Podnosilac navodi da se dopisom od 10. septembra 2009. godine, obratio „Savetodavnom veću za ljudska prava", odnosno Komisiji za zahteve, i da je od ovog Veća primio samo jedan dopis koji je zaveden pod br. 308/09, kojim su ga oni obavestili da je njegov zahtev primljen, kao i da je određeno lice koje će voditi slučaj.

27. Takođe, podnosilac navodi *"da već nekoliko godina nije primio nikakav dopis od Savetodavnog veća za ljudska prava"*.

28. Podnosilac u svom zahtevu tvrdi da su mu uskraćena prava na pravno sredstvo da zaštiti svoja imovinska prava. Osnov za tvrdnju podnosioca zahteva jeste UNMIK uredba br. 2000 /47, kao i Zakon 2008 / 03-033 članom 2.1. ovog zakona određeno je da: „UNMIK (u ovom slučaju

OEBS), njegova imovina, fondovi i sredstva, su izuzeti od bilo kog pravnog procesa“.

29. Podnosioci zahteva su se obratili Ustavnom sudu sledećim zahtevima:

“Da ovaj Sud pokrene i vodi odgovarajući sudski postupak shodno odredbama člana 46. Zakona br. 03/L- 121 „o Ustavnom sudu Republike Kosovo“ i da u toku ovog postupka izvrši pravnu procenu činjenica i predstavljenih argumenata, da ispita dokaze i da, shodno odredbama Ustava i odgovarajućim pravnim domaćim i međunarodnim odredbama izvrši ocenu zakonitosti i ustavnosti gore navedenih odredbi Uredbe UNMIK–a br. 2000/47 „o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR –a, UNMIK –a i njihovog osoblja“ i Zakona br. u pogledu zaštite neprikosnovenih prava i osnovnih sloboda građanima Kosova i da zatim, na osnovu određenih odredbi Ustava, pravnih domaćih i međunarodnih akata, a posebno naglašenih u članu 22 / 31 vezano sa članom 46. ovog Ustava, člana 6.1 Evropske konvencije za ljudska prava i osnovne slobode:“

“Da proglasi kao pogrešna, neosnovana, nepravedna, neustavna i protivzakonita tumačenja odredbi o imunitetu određenih Uredbom UNMIK –a br. 2000 /47 „o statusu, privilegijama i imunitetu KFOR –a, UNMIK –a i njihovog osoblja“ , i Zakonom br. 2008 / 03- L033 „o statusu, imunitetu i privilegijama diplomatskih i konzularnih misija i osoblja na Kosovu i prisustva međunarodnih vojnih snaga i njihovog osoblja” za slučajeve povrede i kršenja imovinskih prava građana Kosova, kao neprikosnoveno i neotuđivo ljudsko pravo i osnovne slobode, odnosno građanima na Kosovu, i za slučajeve materijalnih – finansijskih zahteva građana Kosova, dugova i civilnih odšteta vezano sa korišćenjem usluga i privatne imovine građana Kosova ili njihove odštete,“

“Da imenuje kao nadležan Privredni sud u Prištini ili Vrhovni sudu Kosova – Posebna komora u Prištini, da odluči u vezi zahteva Privatnog preduzeća „UDARNIK KOMERC“ u ime neplaćene zakupnine za korišćenje njenih poslovnih prostorija od strane Misije OEBS–a – Regionalni centar Peć za period juli 1999 – 01.11.2007. god.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud mora da ispita da li je podnosilac ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, kao i Zakonom i Poslovnikom o radu.

31. Sa tim u vezi, Sud se poziva na član 113, stavovi 1. i 7. Ustava:

> *"1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."*
> *"7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

32. U ovom konkretnom slučaju, podnosilac zahteva „ocenu ustavnosti UNMIK-uredbe br. 2000 /47 „O statusu, privilegijama i imunitetu KFOR –a, UNMIK-a i njihovog osoblja na Kosovu"), kao i Zakon 2008 / 03-033 Republike Kosovo „O statusu, imunitetu i privilegijama diplomatskih i konzularnih misija i osoblja na Kosovu i prisustva međunarodnih vojnih snaga i njihovog osoblja", pri tome Ustav jasno definiše u članu 113. ko može zahtevati ocenu ustavnosti zakona.

33. Ovakav zahtev za „ocenu ustavnosti UNMIK-uredbe br. 2000 /47, i Zakona 2008 / 03-033", je apstraktno osporavanje gorenavedene uredbe i zakona. Ako je to cilj podnosioca zahteva, kao pojedinca, on se ne može smatrati ovlašćenom strankom.

34. Članovi 113.2, 113.6. i 113.8. Ustava je eksplicitno predviđeno ko su ovlašćene stranke da se obrate Sudu po pitanjima apstraktne ocene ustavnosti zakona.

35. Sud primećuje da u ovom slučaju podnosiocu zahteva nedostaje „položaj" ili autoritet pred Sudom, jer podnosilac zahteva nije ispunio proceduralne zahteve člana 113.1. Ustava. Pored toga, kosovski ustavni pravni sistem ne predviđa *„actio popularis",* što je modalitet pojedinačnih žalbi koji omogućava bilo kom pojedincu, koji teži da zaštiti javni interes i ustavni poredak, da se obrati Ustavnom sudu povodom takvih povreda iako nema status žrtve.

36. Prema tome, Sud smatra da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da zahteva tumačenje UNMIK-uredbe br. 2000 /47, i Zakona 2008 / 03-033. Stoga, ovaj zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim, jer je podnet od neovlašćene stranke.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.1. i 113.7. Ustava, član 46, član 47. i 48. Zakona i pravilima 36. (1a) i 36. (3c). Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 25. januara 2013. god., je jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 97/11, Mon Nushi, datum 14 Mart 2013.– Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini, Rev. br. 87/12, od 21. marta 2011. god.

Slučaj KI 97/11, Rešenje o neprihvatljivosti, od 17. januara 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva navodi da je pornenutorn presudorn izvršeno kršenje clana 31. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 6.1. EKLJP zajedno sa njenirn protokolima. Podnosilac u nastavku navodi da su takođe izvršena kršenja člana 7, 21, 22, 31, 46, 53 i 121 Ustava.

Ustavni sud, u presudi Vrhovnog suda, Rev.br. 87/12, od 21. marta 2011. god. nije našao elemente proizvoljnosti, a ni navedeno kršenje ljudskih prava, kao što je podnosilac zahteva naveo.

U ovim okolnostima, podnosilac žalbe nije "argumentovao na dovoljan način svoj navod" i ne može da se ustanovi da je zahtev osnovan, stoga Sud, u skladu sa pravilom 36, stav 2, tačka c i d, zaključuje da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan.

REŠENJA O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 97/11
Mon Nushi
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini
Rev. br. 87/12 od 21. marta 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Mon Nushi iz sela Vranić, opština Đakovica koga zastupa advokat Rexhep Gjikolli iz Đakovice (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa jepresuda Vrhovnog suda u Prištini rev. br. 87/12 od 21. marta 2011. god. koju je prema ličnom navodu podnosilac zahteva primio 7. aprila 2011. god.

Predmetna stvar

3. Osnovno pitanje predmeta podnetog u Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 19. jula 2011. god., je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda u Prištini rev. br. 87/12 od 21. marta 2011. god. kojom je Vrhovni sud odbio kao neosnovanu reviziju ovlašćenih zastupnika podnosioca zahteva g. Mona Nushija podnetu protiv presude Okružnog suda u Peći Ac. br. 404/2003 od 15. novembra 2006. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo, član 22. i član 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. i pravilo 54, pravilo 55. i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred sudom

5. Dana 19. jula 2011. god. Ustavni sud je primio putem pošte zahtev podnet od strane advokata Rexhepa Gjikollija koji zastupa podnosioca zahteva g. Mona Nushija iz Đakovice i ovaj zahtev je registrovan u Sudu pod br. KI 97/11.

6. Dana 14. novembra 2011. god. Ustavni sud je dostavio dopis zastupniku podnosioca zahteva kojim je zahtevao dodatnu dokumentaciju potrebnu za dalju obradu zahteva.

7. Dana 22. novembra 2011. god. Sud je putem pošte primio dodatnu dokumentaciju od strane zastupnika podnosioca zahteva i tom prilikom je zahtevu priložena presuda Okružnog suda u Peći C. br. 57/83 od 20. maja 1987. god. i presuda Okružnog suda u Peći Ac. br 4040/03 od 15. novembra 2006. god.

8. Dana 17. avgusta 2011. god. odlukom GJR. KI97/11, predsednik Suda je imenovao sudiju izvestioca, sudiju Alltaya Suroya, dok je odlukom KSH97/11, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudije: Almiro Rodrigues, Ivan Čukalović i Gjyljeta Mushkolaj.

9. Dana 26. novembra 2012. god. predsednik Suda je doneo odluku o zameni odluke KSH 97/11, tako da je u tački 1. zbog isteka mandata sudije, na mesto bivšeg sudije Gjulijete Mushkolaj u Veću za razmatranje, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua.

10. Dana 17. januara 2013. god. nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 18. septembra 1981. god. prema navodima zastupnika podnosioca zahteva g. Mon Nushi je u svojstvu kupca sklopio ugovor o kupoprodaji sa g. Mušovićem Arifom iz Đakovice u svojstvu prodavca, sa predmetom ugovora: „Kupoprodaje nepokretnosti – kuće i dvorište koja se nalazi u Đakovici, ulica Miloš Gilić, br. 139.“

12. Ovaj navodni ugovor nije podnet zajedno sa zahtevom i njegovo postojanje nisu potvrdili ni redovni sudovi u kasnijim sudskim postupcima.

13. U stvari, Okružni sud u Peći je presudom P. br. 57/83 konstatovao da jedan ovakav ugovor naveden od strane podnosioca zahteva nema pravnu vrednost, zato što je sklopljen u suprotnosti sa zakonskim odredbama na snazi u ono vreme. Međutim, potvrđujući činjenicu da je g. Mon Nushi isplatio određeni novčani iznos g. Mušoviću, Sud je ustanovio da je on oštećen, tako da je presudom odredio da mu se isplati nadoknada u iznosu od 1.950.000 ondašnjih dinara sa kamatom od 7,5%, počevši od 18. januara 1983. god.

14. Dana 19. februara 2002. god. Opštinski sud u Đakovici je doneo presudu C. br. 3004/2000 kojom odbija kao neosnovanu tužbu tužioca Mon (Nue) Nushija iz sela Vranić, opština Đakovica, kojom je zahtevao od Suda da se tuženi Arif (Amri) Mušović OBAVEŽE da sklopi i potvrdi ugovor o kupoprodaji nepokretnosti kojim tuženi prodaje tužiocu nepokretnost koja je registrovana na katastarskoj parceli br. 305/4 kuća u površini od 0,01.15 ha i dvorište u površini od 0.02.14 ha prema posedovnom listu br. 1133, SO Đakovica-grad.

15. U obrazloženju presude Opštinski sud u Đakovici je konstatovao da se iz spisa predmeta potvrđuje kao neosporna činjenica da je nepokretnost koja je predmet spora u katastarskoj dokumentaciji Đakovice registrovana kao vlasništvo tuženog Mušovića. Sud je takođe konstatovao da nikad nije postojao neki zvanično sastavljen i potvrđen ugovor u sudu prema zakonodavstvu na snazi između stranaka koje su sada u sporu i da se prema presudi Okružnog suda u Peći Civ. 57/83 potvrđuje da je tuženi, dakle g. Mušović bio obavezan da tužiocu g. Mon Nushiju vrati iznos od 1.950.000 ondašnjih dinara.

16. U istoj presudi Opštinski sud u Đakovici je naglasio da tužilac nikad nije ušao u posed imovine za koju navodi da je kupio.

17. Protiv ove presude g. Mon Nushi je preko svog zastupnika, advokata Tekija Bokshija, uložio žalbu Okružnom sudu u Peći.

18. Dana 15. novembra 2006. god. Okružni sud u Peći je odbio žalbu tužioca g. Mona Nushija kao i žalbu njegovog zastupnika, advokata Tekija Bokshija, potvrđujući presudu Opštinskog suda u Đakovici C. br. 3004/2000 od 19. februara 2002. god.

19. U obrazloženju ove presude Okružni sud je naglasio da je za vreme razmatranja uložene žalbe tužioca i njegovog zastupnika našao da je prvostepeni sud "sa izvođenjem potrebnih dokaza, pravilno i na potpun način potvrdio činjenično stanje, i da je sa pravilnom ocenom dokaza, pravilno primenio materijalno pravo, kada je zaključio da je tužbeni zahtev neosnovan i u obrazloženju je dao dovoljno pravnih razloga i faktičkih relevantnih činjenica važnih za pravilno rešenje ovog pitanja koje prihvata i ovaj sud".

20. Protiv ove presude podnosilac zahteva g. Mon Nushi je podneo reviziju Vrhovnom sudu Kosova.

21. Dana 21. marta 2011. god. Vrhovni sud Kosova je doneo presudu rev. br. 87/2008, kojom je odbio kao neosnovane revizije oba ovlašćena zastupnika g. Mona Nushija, kao i reviziju samog podnosioca g. Nushija podnetu protiv presude Okružnog suda u Peći Ac. br. 404/2003 od 15. novembra 2006. god.

22. U obrazloženju ove presude se navodi sledeće: "Vrhovni sud je našao da su sudovi nižeg stepena, potvrđujući pravilno i na potpun način činjenično stanje, pravilno primenili odredbe parničnog postupka, kao i materijalno pravo, kada su zaključili da je tužbeni zahtev tužioca neosnovan".

Navodi podnosioca za ustavna kršenja

23. Podnosilac zahteva navodi da je pomenutom presudom izvršeno kršenje člana 31. Ustava (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) člana 6.1. EKLJP zajedno sa njenim protokolima. Podnosilac u nastavku navodi da su takođe izvršena kršenja člana 7, 21, 22, 31, 46, 53. i 121. Ustava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

24. Kako bi Sud bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da oceni da li je stranka ispunila uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu Suda.

25. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava gde se navodi sledeće:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

26. Sud takođe uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se navodi sledeće:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan:

27. Pozivajući se na zahtev podnosioca i na navedena ustavna kršenja, Ustavni sud naglašava da:

28. Ustavni sud nije činjenični sud i ovom prilikom želi da naglasi da pravilna i potpuna utvrđivanje činjeničnog stanja je potpuna nadležnost redovnih sudova, kao u ovom slučaju Vrhovnog suda, tako što odbija reviziju tužioca i njegovih zastupnika i tako što ostavlja na snazi presudu Okružnog suda u Peći. Uloga Ustavnog suda je samo da obezbedi usaglašenost sa pravima koja su zagarantovana Ustavom i ostalim pravnim instrumentima i stoga ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena", (vidi, *mutatis mutandis,* odnosno, Akdivar protiv Turske, od 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).

29. Uzimajući u obzir ono što je gore navedeno, Sud, prema opštim pravilima, neće osporiti konstatacije i zaključke koji proizilaze od strane redovnih sudova kao i primenu unutrašnjeg prava, ocene dokaza u postupku, pravičnost ishoda jednog civilnog nesporazuma ili krivice ili nevinosti nekog optuženog u krivičnom pitanju.

30. U izuzetnim slučajevima, Sud može staviti pod znak pitanja ove nalaze i zaključke, ako su oni pod uticajem flagrantne ili očigledne proizvoljnosti, u suprotnosti sa pravdom i pravičnim suđenjem, i koji izazivaju kršenja Ustava ili Evropske konvencije za ljudska prava. (*Syssoyeva i ostali protiv Letonije* (brisanje) [DHM], § 89), i da tokom razmatranja zahteva g. Nushija sud nije našao elemente arbitrarnosti u spornih odluka).

31. Činjenica da je podnosilac nezadovoljan ishodom slučaja ne može da mu posluži kao pravo da pokrene jedan argumentovan zahtev za kršenje člana 31. Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda EKLJP zahtev br. *5503/02,* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god. ili Tengerakisprotiv Kipra,br.35698/03, odluka od 9. novembra 2006. god., §74).

32. Ustavni sud u presudi Vrhovnog suda rev br. 87/12 21. marta 2011. god nije našao elemente proizvoljnosti a ni navedeno kršenje ljudskih prava, kao što je podnosilac zahteva naveo.

33. U ovim okolnostima, podnosilac žalbe nije "argumentovao na dovoljan način svoj navod" i ne može da se ustanovi da je zahtev osnovan, stoga Sud, u skladu sa pravilom 36. stav 2. tačka c i d, zaključuje da zahtev treba da se odbije kao očigledno neosnovan, i shodno tome

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7. Ustava, i u skladu sa pravilom 36. tačka c i d Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 17. januara 2013. godine, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 49/11, Ibrahim Sokoli, datum 14 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 362/2009, od 4. februara 2011. god.

Slučaj KI 49/11, odluka od 15. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan zahtev, pravo na rad i obavljanje profesije

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena odlukom Vrhovnog suda Republike Kosovo. Podnosilac je između ostalog naveo da je po naredbi njegovog poslodavca nepravično i bez pravnog osnova poslat na neplaćeno odsustvo, a Vrhovni sud je odlučio u korist poslodavca i na štetu podnosioca.

Sud je zaključio da podnosilac nije potkrepio njegove navode, i Vrhovni sud je u dovoljnoj meri opravdao svoju odluku, obrazložavajući obavezujuće odnose između podnosioca i njegovog poslodavca. Sud je takođe ponovio da je konstatacija činjeničnog stanja i zakona puna nadležnost redovnih sudova, i Ustavni sud ne može da deluje kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava i pravilu 36 (1) c) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI49/11
Podnosilac
Ibrahim Sokoli
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo rev. br. 362/2009 od 4. februara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Ibrahim Sokoli sa prebivalištem u Kaçaniku.

Osporena odluka

2. Presuda Vrhovnog suda Kosova rev. br. 362/2009 od 4. februara 2011. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je promena radnog mesta podnosioca od strane njegovog poslodavca usmenim putem bez ikakve pismene odluke, kao i

pružanje novog radnog mesta koje ne odgovara iskustvu i stručnim kvalifikacijama podnosioca.

Postupak u Ustavnom sudu

5. Dana 14. aprila 2011. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 19. aprila 2011. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-49/11, imenovao sudiju Altay Suroy kao sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik odlukom br. KSH. KI-49/11 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Mr. sc. Kadri Kryeziu.

7. Dana 25. januara 2012. god., podnosilac zahteva je obavešten u vezi sa registracijom zahteva. Istog dana su u vezi sa zahtevom obaveštene opština Kaçanik, Opštinski sud u Kaçaniku i Vrhovni sud Kosovo.

8. Dana 5. decembra 2012. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i predložio je Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica kao što su podnete od strane podnosioca

9. Podnosilac je bio zaposlen u Glavnom centru porodične medicine kao zubni tehničar (u daljem tekstu: GCPM) u Kaçaniku još od 1977. god.

10. Od januara 2007. god., zbog nove sistematizacije, GCPM u Kaçaniku je usmeno, bez pismene odluke obavestio podnosioca da će mu biti promenjeno radno mesto. Podnosilac se žalio Upravnom odboru GCPM u Kaçaniku.

11. Dana 20. februara 2007. god., Upravni Odbor GCPM u Kaçaniku je odlukom br. 180 odbio zahtev podnosioca i ponudio mu da izabere jedno od sledećih radnih mesta: 1) asistent stomatologa; 2) zaposlen u operativnom informativnom sistemu; i 3) vozač.

12. Dana 1. aprila 2007. god. podnosiocu su bez pismene odluke prekinuli lični dohodak, a u spiskovima zaposlenih, u rubrici gde treba da je napisano njegovo ime, bilo je zapisano NO što znači Neplaćeno Odsustvo. Protiv ovih delovanja, podnosilac je uložio žalbu Komisiji za žalbe u SO Kaçanik.

13. Komisija za žalbe SO Kaçanik nije odgovorila podnosiocu unutar zakonski predviđenim rokovima. Podnosilac je uložio žalbu Nezavisnom Nadzornom Odboru Kosova (u daljem tekstu: NNOK).

14. Dana 18. septembra 2007. god., NNOK je Odlukom 2081/07/07 *inter alia* odredio: 1) delimično odobravanje žalbe podnosioca zahteva, 2) povratak predmeta na ponovno razmatranje Komisiji za žalbe SO Kaçanik, i 3) obavezu Izvršnog direktora u SO Kaçanik da ovlasti Komisiju za žalbe da odluči u vezi sa predmetom podnosioca.

15. Dana 9. novembra 2007. god., opštinska Komisija za žalbe je odlukom br. 566/07 odobrila zahtev podnosioca i sistematizovala ga na novo radno mesto kao tehničara za održavanje stomatoloških uređaja što odgovora stručnoj spremi podnosioca zahteva. Međutim, navedena odluka nije izvršena od strane nadležnog organa SO Kaçanik.

16. Dana 8. februara 2008. god., podnosilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Kaçaniku, koji je (Presuda C. nr. 32/08 od 30. maja 2008. god) *inter alia* odredio: 1) odobravanje u potpunosti tužbenog zahteva podnosioca, 2) obavezu za SO Kaçanik da podnosioca zahteva vrati na radno mesto prema stručnoj spremi, i 3) obavezu za SO Kaçanik da podnosiocu zahteva plati lične dohotka od 1. aprila 2007. god.

17. Opština Kaçanik je uložila žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv gore navedene presude. Okružni sud u Prištini (Presuda Ac. br. 1014/2008 od 12. marta 2009. god.) je odbio kao neosnovanu žalbu SO Kaçanik i potvrdio presudu Opštinskog suda u Kaçaniku.

18. Protiv presude Okružnog suda, opština Kaçanik je podnela reviziju Vrhovnom sudu Kosova koji je (Presuda Rev br. 362/2009 od 4. februara 2011. god.) primio reviziju SO Kaçanik i preinačio presude Okružnog suda u Prištini, odnosno Opštinskog suda u Kaçaniku.

19. Vrhovni sud je *inter alia* obrazložio:

> *"... Iz spisa predmeta proizilazi da je tužlac bio zaposlen kod tužene od 1973. godine pa do januara 2007. godine. Zbog nove sistematizacije njemu je usmeno saopšteno bez ikakve pisane odluke da mu se menja radno mesto....Tužiocu je pruženo radno mesto asistenta stomatologije u operativnom sistemu operacija ili vozač, tako da je direktor GCPM doneo odluku i tužiocu je promenio radno mesto kao stomatološki tehničar, uzimajući u obzir budžetske mogućnosti koje imaju veze sa pokrivanjem ličnih dohodaka".*

"... Polazeći od ovakvo stanja stvari, Vrhovni sud je utvrdio da su nižestepeni sudovi potpuno potvrdili činjenično stanje, ali su pogrešno primenili materijalno pravo kada su odlučili da je zahtev tužioca bio osnovan. Ovo je zbog činjenice da je promena radnog mesta tužioca urađena u skladu sa budžetskim mogućnostima u vezi sa pokrivanjem ličnog dohotka.Pored toga, dokazi u spisima predmeta ukazuju da je za radna mesta zubarskog pomoćnika ili radnika u operativno informacionom sistemu, koja su ponuđena tužiocu, platni razred bio isti kao i za njegovo dotadašnje radno mesto i da je to bilo u skladu sa članom 11.1 Administrativnog uputstva br. 2003/2 o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 2001/36 o javnim službama na Kosovu".

"...Pored ovih činjenica, tužilac je bio zaposlen na određeno vreme, do 31. decembra 2006. godine, a primao je lični dohodak do 1. aprila 2007. godine. Takođe, njemu su ponuđena gore pomenuta radna mesta, ali ih je on odbio, a odbio je i da potpiše novi trogodišnji ugovor o produžetku radnog odnosa posle isteka prethodnog ugovora, sa istom platom i u skladu sa njegovim profesionalnim mogućnostima".

Navodi podnosioca

20. Podnosilac navodi da je Vrhovni sud Kosova, odlučujući prema reviziji tužene (SO Kaçanik) preinačio odluke sudova nižih stepena i na taj način izvršio kršenje njegovih prava zagarantovanih članom 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava.

21. Podnosilac navodi da mu je na proizvoljan način, bez ikakve pismene odluke i bez pravne podrške, prekinut lični dohodak i da je na listama zaposlenih, u rubrici kod imena podnosioca zapisano velikim slovima NO, što znači Neplaćeno Odsustvo.

22. Štaviše, podnosilac navodi, da alternativna radna mesta koja su mu ponuđena od strane poslodavca, ne odgovaraju njegovoj stručnoj spremi.

Ocena prihvatljivosti zahteva

23. Kako bi sudio zahtev podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li su se ispunili svi uslovi prihvatljivosti određeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

24. Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji određuje sledeće:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisana zakonom".*

25. Sud se isto tako poziva na pravilo 36. Poslovnika o radu koji određuje sledeće:

> (1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:
> c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan

26. U ovom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7 Ustava.

27. Sud primećuje da je podnosilac pokrenuo upravni postupak i da je NNOK delimično odobrio njegov zahtev i da je Komisija za žalbe opštine Kaçanik isto tako odobrila zahtev podnosioca. Međutim, odluka Komisije za žalbe nije sprovedena od strane opštine Kaçanik.

28. Sud primećuje da je podnosilac pokrenuo parnični postupak tako što je podneo tužbu u Opštinskom sudu u Kaçaniku, koji je doneo povoljniju odluku po podnosioca. Odluka Opštinskog suda u Kaçanik je potvrđena od strane Okružnog suda u Prištini, nakon žalbe tužene stranke, odnosno SO Kaçanik.

29. Sud takođe primećuje da je Vrhovni sud Kosova preinačio presude sudova nižih stepena, prilikom čega je zaključio da su sudovi nižih stepena pogrešno primenili materijalno pravo, zato što je promena radnog mesta podnosiocu izvršena prema budžetskim mogućnostima, i da su istom pružena nova radna mesta na istom nivou sa ranijom platom, međutim, podnosilac nije prihvatio da potpiše novi ugovor.

30. U ovom slučaju, na osnovu podnetih dokumenata, Sud je zaključio da je Vrhovni sud Kosova ocenio predmet kako sa aspekta pitanja činjenica, tako i sa aspekta materijalnog prava. Vrhovni sud je takođe analizirao odnos između poslodavca i zaposlenog, i dao je svoje tumačenje zakonskim odredbama koje regulišu odnos između poslodavca i zaposlenog.

31. U vezi s ovim, podnosilac nije potkrepio svoje navode i nije objasnio kako i zašto je izvršeno neko kršenje, niti je pružio dokaz kojim bi se potvrdilo da je izvršeno neko kršenje prava zagarantovano Ustavom.

32. Sličan način je u slučaju KI-127/11 podnosilac zahteva Ardian Hasani – ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 219/2009, od 10. juna 2011. god. datog od strane Suda 24. maja 2012. god.

33. Ustavni sud nije sud koji nalazi činjenice, Ustavni sud i ovom prilikom naglašava da konstatacija pravilnog i potpunog činjeničnog stanja je puna nadležnost redovnih sudova i da je njena uloga samo da obezbedi poštovanje prava zagarantovana Ustavom i drugim pravnim instrumentima i stoga ne može da deluje kao "sud četvrtog stepena", *(vidi, mutatis mutandis, odnosno Akdivar protiv Turske 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 65).*

34. Štaviše, zahtev ne ukazuje da je Vrhovni sud delovao na proizvoljan ili nepravedan način.Nije dužnost Ustavnog suda da zameni svoju ocenu činjenica sa ocenom redovnih sudova. Kao opšte pravilo, to je dužnost redovnih sudova da ocene dokaze koje imaju pred sobom.Dužnost Ustavnog suda je da utvrdi da li je postupak u redovnim sudovima u celosti bio pravilan, uključujući i način na koji su se dobili ti dokazi. *(vidi Presuda ESLJP Zahtev br.13071/87* Edwards *protiv Ujedinjenog Kraljevstva, stav 3, od 10. jula 1991. god).*

35. Činjenica da je podnosilac nezadovoljan rezultatom slučaja, ne znači da može da pokrene jedan argumentovan zahtev o kršenju člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava *(vidi mutatis mutandis Presuda ESLJP Zahtev br. 5503/02, MezoturTiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, Presuda od 26. jula 2005. god).*

36. U ovim okolnostima, podnosilac nije potkrepio dokazima svoje navode, a ni kršenje člana 49 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava, zato što predstavljene činjenice ni na jedan način ne ukazuju da mu je Vrhovni sud negirao njegova prava zagarantovana Ustavom.

37. Shodno tome, zahtev je očigledno neosnovan i treba da se odbije kao neprihvatljiv u skladu sa pravilom 36. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustvani sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava i članom 20. Zakona, kao i u skladu sa pravilom 36 (1) c) Poslovnika o radu, dana 5. decembra 2012. god., jednoglasno je:

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 113/12, Haki Gjocaj, datum 18 Mart 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, P. br. 791/2012, od 5. oktobra 2012. god., i presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 175/12, od 6. novembra 2012. god.

Slučaj KI 113/12, odluka od 25. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, preuranjeni zahtev, privremena mera, neiscrpljenje pravnih sredstava, javni tužilac, obavezno psihijatrijsko lečenje, pravo na slobodu i bezbednost, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zdravstvena i socijalna zaštita, ograničenje osnovnih prava i sloboda.

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava i članu 27 Zakona o Ustavnom sudu, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena odlukama Vrhovnog suda Republike Kosovo. Podnosilac je između ostalog naveo da se zbog njegovog zdravstvenog stanja on treba osloboditi iz pritvora, i premestiti iz psihijatrijskog odeljenja pritvorske institucije u građansku zdravstvenu ustanovu. Vrhovni sud je odredio da podnosilac mora da ostane u pritvoru dok nižestepeni sudovi ne reše slučaj.

Sud je zaključio da je zahtev podnosioca preuranjen jer je Vrhovni sud naložio da se o slučaju podnosioca ponovo sudi u nižestepenim sudovima. Sud je dalje obrazložio načelo subsidijarnosti i iscrpljenje pravnih sredstava, i istovremeno je odbio zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere. Sud je takođe ponovio da činjenična i zakonska pitanja spadaju u nadležnost redovnih sudova, i oni su nezavisni u tumačenju tih pitanja. Zbog iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 27 Zakona i pravilu 36 (1) a) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI113/12
Podnosilac
Haki Gjocaj
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda P. br. 791/2012 od 5. oktobra 2012. god., presude Vrhovnog suda Pkl. br. 175/12 od 6. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Haki Gjocaj zastupljen od strane Hilmi Zhitije, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda P. br. 791/2012 od 5. oktobra 2012. god, i presudu Vrhovnog suda Pkl. br. 175/12 od 6. novembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar podneska je zahtev podnosioca da bude pušten iz psihijatrijskog odeljenja pritvorske ustanove i da bude smešten u civilnoj zdravstvenoj ustanovi.

4. Podnosilac zahteva je takođe predložio uvođenje privremene mere za njegovo puštanje iz psihijatrijskog odeljenja pritvorske ustanove i da se smesti u građansku zdravstvenu ustanovu, gde se može lečiti u skladu sa odredbama Zakona o zdravstvu, kao što je predviđeno članom 9.4. UNMIK-ove uredbe 34/2004.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 20. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), i na pravilu 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 8. novembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. decembra 2012. god., podnosilac je zahtevu priložio dodatnu dokumentaciju.

8. Dana 6. decembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Snežanu Botusharevu za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan, predsedavajući, Altay Suroy i Ivan Čukalović.

9. Dana 28. decembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

10. Veće za razmatranje je 18. i 25. januara 2013. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica kako su dokazane dokumentima podnetim od strane podnosioca

11. Dana 16. februara 2011. god., javni tužilac u Peći je podneo optužnicu PP. br. 283/10, protiv podnosioca zahteva Okružnom sudu u Peći i predložio izricanje obaveznog psihijatrijskog lečenja u zdravstvenoj instituciji na osnovu sumnje da je izvršio krivično delo – ubistvo iz člana 147. tačka 4. u vezi sa članom 24. i neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK).

12. Dana 21. novembra 2011. god., tužilac je pre početka suđenja izmenio optužnicu protiv podnosioca zahteva, optužujući ga za krivično delo – ubistvo iz člana 147. tačka 4. u vezi sa članom 24. i neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja iz PKZK, i tom prilikom predložio da se podnosilac zahteva proglasi krivim i osudi u skladu sa zakonom. Do izmena optužnice je navodno došlo nakon

urađenog psihijatrijskog veštačenja u regionalnoj bolnici u Peći 14. oktobra 2011. god.

13. Dana 9. jula 2012. god., Okružni sud u Peći je doneo odluku P. br. 137/11, kojom je obustavio krivični postupak.

14. Okružni sud u Peći je utvrdio:

„Da optuženi Haki Gjocaj nije sposoban da se izloži sudskom pretresu u krivičnom predmetu P. br. 137/1."

„U skladu sa članom 9, stav 1, Uredbe 34/2004 od 24.08.2004. godine, o krivičnom postupku gde su uključeni počinioci sa mentalnim poremećajima zbog nesposobnosti optuženog da se izloži suđenju i zbog njegove trajne bolesti OBUSTAVLJA SE KRIVIČNI POSTUPAK protiv optuženog Haki Gjocaj."

„Postupak protiv istog će ponovo početi zahtevom ovlašćenog tužioca čim prestanu da postoje razlozi za donošenje njegovog rešenja."

15. Okružni sud u Peći je odlukom P. br. 137/112, dalje obrazložio:

„Okružni javni tužilac u Peći, u ovom sudu je podigao optužnicu PP. br. 283/10 od 16.02.2011. godine protiv optuženih F.D., zbog krivičnog dela: podstrekavanje drugog da izvrši teško ubistvo iz člana 147, tačka 4 u vezi sa članom 24 ZKP-a, F.D. i F.Gj., zbog zajedničkog izvršenja krivičnog dela u saučesništvu: Pokušaj ubistva iz člana 146 u vezi sa članom 20 i 23 ZKP-a, i protiv optuženog Haki Gjocaj zbog krivičnih dela, Teško ubistvo iz člana 147, tačka 4 ZKP-a i krivičnog dela neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje ili upotreba oružja iz člana 328, stav 2 ZKP- a."

„Nalogom ovog suda OJT br. 86/10 od 11.10.2011. godine, na osnovu člana 6, stav 1, tačka a i b, UNMIK-ove Uredbe 2004/34 od 24.08.2004. godine a koje se odnose na krivični postupak gde su uključeni počinioci sa mentalnim poremećajem, naloženo je da se u UKCK- u Psihijatrijskoj klinici, Odeljenje za sudsku medicinu, obavi klinički psihijatrijski pregled i opservacija optuženog Haki Gjocaj."

16. Nakon predloga okružnog tužioca u Peći, dana 28. septembra 2012. godine, Okružni sud u Peći je odlukom P. br. 297/12, produžio pritvor podnosiocu zahteva u psihijatrijskom odeljenju pritvorske ustanove.

17. Okružni sud u Peći je u odluci P. br. 297/12, dalje obrazložio:

„Okružni sud u Peći, rešenjem P. Br. 297/2012 od 28.09.2012. godine, optuženom Haki Gjocaj, zbog krivičnog dela Teško ubistvo iz člana 147, tačka 4 KZK-a kao i krivičnog dela Neovlašćeno vlasništvo, kontrola, posedovanje i upotreba oružja iz člana 328, stav 2 KZK-a, u skladu sa članom 286, stav 3 u vezi sa članom 7, stav 7.1., tačka a, b, c, stav 7.2, 7.3, 7.4, 7.5 i 7.6 Uredbe br. 34/2004 od 24.08.2004. godine, o krivičnom postupku za počinioce sa mentalnim poremećajima, produžen je pritvor optuženom Haki Gjocaj još za dva (2) meseca tako da će mu prema ovom rešenju pritvor trajati do dana 28.11.2012. godine i pošto se optuženi momentalno nalazi u stanju mentalnog poremećaja, naloženo je da se pritvor održi u zdravstvenoj ustanovi. „

Zakon

Prizvane odredbe UNMIK-ove Uredbe 34/2004 (Odluka Okružnog suda P. br. 297/12, od 28. septembra 2012. godine)

Član 7

Pritvor lica sa mentalnim poremećajem

7.1. Osim u slučajevima iz člana 281, privremenog zakonika o krivičnom postupku, gde se može narediti pritvor, sud može da naredi pritvor protiv lica ako:

a) postoji osnovana sumnja da je to lice počinilo krivično delo;

b) prema psihijatrijskom pregledu, naloženo prema članu 6.1, lice je bilo stanju mentalne neuračunljivosti ili smanjene uračunljivosti u vreme izvršenja krivičnog dela; i

c) lice trenutno ima mentalni poremećaj, a kao rezultat toga, postoje osnovi da se veruje da će on ili ona ugroziti život ili zdravlje drugog lica.

7.2. Sudski pritvor u skladu sa stavom 1. Ovog člana, može se narediti samo ako je javni tužilac podneo zahtev iz člana 10 ove Uredbe. Takav pritvor će biti poslužen u zdravstvenoj ustanovi i može trajati dok god optuženi predstavlja opasnost, ali ne sme da prelazi propisane vremenske periode za pritvor propisane u članu 284, privremenog zakonika o krivičnom postupku.

7.3. Ukoliko je optuženi već u pritvoru, a naknadno je utvrđeno da je bio u stanju neuračunljivosti u vreme izvršenja krivičnog dela, sud će naložiti tuženom da odsluži pritvor u zdravstvenoj ustanovi , ukoliko on ili ona trenutno ima mentalni poremećaj.

7.4. Sud će izdati rešenje u skladu sa stavom 1 i 3 ovog člana, tek nakon saslušanja javnog tužioca, branioca i tuženog, ukoliko njegovo ili njeno stanje to dopusti, i nakon razmatranja mišljenja veštaka. To rešenje će biti dostavljeno javnom tužiocu, tuženom i njegovom braniocu, zdravstvenoj ustanovi i pritvorskom objektu.

7.5. Zdravstvena ustanova odlučuje o merama radi osiguranja javne bezbednosti i sigurnosti te i bezbednost i sigurnost tuženog nakon konsultacija sa nadležnim organima pritvora, uzimajući u obzir bezbednost i terapijske potrebe.

7.6. Odredbe iz privremenog zakonika o krivičnom postupku o pritvoru, će se primenjivati mutatis mutandis na pritvor odslužen u zdravstvenoj ustanovi.

Prizvane odredbe UNMIK-ove Uredbe 34/2004 (Okružni sud u Peći u odluci P. br. 137/11, od 9. jula 2012. godine) Član 9. Razrešenje ili obustava postupka zbog odluke o nesposobnosti da izdrži suđenje.

9.1. Ukoliko sud presudi da je optuženi nesposoban da izdrži suđenje u toku postupka, zbog stalnog mentalnog poremećaja, doneće odluku da obustavi postupak.

9.4. Ukoliko sud presudi da optuženi nije sposoban da izdrži suđenje u skladu sa ovim članom, može zatražiti pokretanje postupka za njegovo ili njeno upućivanje u zdravstvenoj ustanovi u skladu sa važećim zakonom o vanparničnom postupku.
U tom slučaju, sud može odlučiti da optuženi bude pritvoren u zdravstvenoj ustanovi za maksimalan period od 72 časova, dok se ne pokrene postupak za upućivanje u zdravstvenoj ustanovi na osnovu važećeg zakona o vanparničnom postupku, ako kao rezultat mentalnog poremećaja postoje razlozi da se veruje da će on ili on ugroziti život ili zdravlje drugog lica.

18. Podnosilac zahteva je podneo žalbu na odluku Okružnog suda, i 5. oktobra 2012. godine, Vrhovni sud Kosova je izdao odluku P. br. 791/2012, kojom je odlučio:

„Odbija se kao neosnovana žalba podneta od strane branioca optuženog Haki Gjocaj protiv rešenja Okružnog suda u Peći, P. br. 297/2012 od 28.09.2012. godine.“

19. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti, i dana 6. novembra 2012. godine, Vrhovni sud Kosova je presudom Pkl. br. 175/12 delimično odobrio zahtev podnosioca zahteva, odlučujući:

„Po odobrenju zahteva za zaštitu zakonitosti branioca optuženog Hakija Gjocija, poništeno je rešenje Okružnog suda u Peći P. br. 297/2012, od 28.09.2012. godine i rešenje Vrhovnog suda Kosova u Prištini, P.n. br. 791/2012, a stvar se vraća prvostepenom sudu na ponovno razmatranje“:

„Tuženi ostaje u pritvoru dok se ne izda nova odluka“.

20. Vrhovni sud dalje obrazlaže:

„…Javni tužilac je podneo predlog za meru obaveznog psihijatrijskog lečenja, iako je veštak izjavio da se tuženi Haki Gjocaj u vreme kada je počinio krivično delo smatrao ODGOVORNIM, ali sa smanjenom mentalnom sposobnošću. Nakon primedbe Vrhovnog suda da se prema odgovornom licu ne mogu izreći mere obaveznog lečenja, javni tužilac je izmenio optužnicu od predloga u optužnicu i nastavlja sa postupkom protiv tuženog Haki Gjocija, na osnovu odredaba PZKPK- a, do trenutka kada je psihijatar izjavljuje da tuženi nije u stanju da prati suđenje. Nakon toga, sudsko veće Okružnog suda u Peći je dana 09.07.2012. godine, izdalo rešenje br. P. br. 137/2011, kojom je odlučeno da obustavi krivični postupak protiv tuženog Haki Gjocija, u skladu sa članom 7 Uredbe 2004/34 o krivičnom postupku, gde su uključeni počinioci sa mentalnim poremećajima, koji će ponovno započeti kada razlozi za donošenje takve odluke prestanu da postoje“.

„…Da bi izašao iz ove situacije, prvostepeni sud treba da naloži psihijatrijsko ispitivanje (Podnosioca zahteva) optuženog, u cilju konstatacije njegove odgovornosti ili ne odgovornosti u vreme izvršenja krivičnog dela i njegovo sadašnjeg stanje da bi se objasnilo koji bi postupak trebalo da se primeni –redovni ili posebni postupak u skladu sa Uredbom 2004/34”.Treba naglasiti da je za sada, tuženi tretiran kao mentalno nesposobno lice bez mišljenja od nadležnog veštaka, jer zaključak da tuženi nije u stanju da prati suđenje nije rešilo stvar da li je bio odgovoran u

trenutku kada je počinio krivično delo, i nema odgovora da li je ova nesposobnost privremena ili trajna.

21. Lekarski izveštaji se samo pominju u obrazloženju odluka redovnih sudova; podnosilac zahteva ih nije priložio uz podnesak. Pominju se nekoliko kontradiktornih medicinskih izveštaja u vezi sa psihičkim stanjem podnosioca zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac navodi kršenje člana 29. [Pravo na slobodu i sigurnost], člana 31. stav 1. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], člana 51. stav 2. [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu], i člana 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda] Ustava.

23. Podnosilac takođe smatra da je izvršeno kršenje Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i Evropske konvencije o ljudskim pravima i osnovnim slobodama i njenim protokolima.

24. Podnosilac zahteva navodi da je do gorenavedenih kršenja došlo, jer postoji jedna konačna odluka kojom se obustavlja krivičan postupak zbog njegove stalne mentalne bolesti, a on se i dalje nalazi na psihijatrijskom odeljenju pritvorske ustanove.

25. Podnosilac zahteva navodi da na osnovu člana 4. stava 1. Privremenog zakona o krivičnom postupku Kosova, kada je postupak obustavljen pravosnažnom odlukom niko ne može biti krivično gonjen. Podnosilac zahteva takođe navodi kršenja nekoliko drugih članova PKZK od strane redovnih sudova.

26. Podnosilac zahteva navodi da je trebalo da redovni sudovi primene član 9.4. Uredbe 34/2004 kojom je predviđeno da sud pokreće postupak za slanje osoba sa psihičkim poremećajem u zdravstvenu instituciju na osnovu odredbi o vanparničnom postupku kako bi se prema njemu postupalo u skladu sa Zakonom o zdravstvu. Podnosilac zahteva takođe tvrdi da je bio na psihijatrijskom odeljenju pritvorske institucije od 23. avgusta 2010. godine, i da će se njegovo mentalno stanje samo pogoršati dok je tamo.

27. Štaviše, podnosilac zahteva traži da Sud zaključi napred navedene povrede odredaba Ustava i da poništi prvostepeno rešenje P. br. 297/12 od 28. septembra 2012. godine, te i rešenje Vrhovnog suda Kosova Pn. br. 791, od 05. oktobra 2012. godine, i da ga puste iz pritvora, tako da Sud pokrene vanparnični postupak, kako bi ga smestili u zdravstvenu

ustanovu, kao što je predviđeno članom 9.4. UNMIK-ove Uredbe 34/2004.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Kako bi bio u mogućnosti da sudi o zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da preispita da li je podnosilac ispunio sve uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

29. Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom"*

30. U ovom slučaju, Sud primećuje da je Vrhovni sud Kosova (presuda Pkl. br. 175/12, od 6. novembra 2012. godine), nakon zahteva podnosioca za zaštitu zakonitosti, naredio da sudovi nižeg stepena moraju da postupe u skladu sa uputstvima Vrhovnog suda i da odrede da li je PKZK ili Uredba UNMIK -a 34/2004 primenljiva u predmetu podnosioca.

31. Sud primećuje da je Vrhovni sud Kosova razmotrio zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti i utvrdio da je došlo do situacije pravne nejasnoće i vratio je predmet sudu nižeg stepena na ponovno suđenje, odlučujući da podnosilac zahteva ostaje na psihijatrijskom odeljenju pritvorske institucije sve dok se ne donese odluka u vezi sa ovim pitanjem.

32. Sud primećuje da je zahtev podnosioca prevremen, zato što je Vrhovni sud Kosova vratio slučaj na ponovno suđenje, što znači da je slučaj podnosioca i dalje u toku u redovnom sudskom postupku.

33. Štaviše, Sud ponavlja da je Vrhovni sud Kosova, kao i ostali redovni sudovi, nezavisan u vršenju svoje sudske vlasti i njegova je ustavna dužnost i prerogativ da tumači činjenična i zakonska pitanja koja su relevantna za predmet kojei se nalazi pred njima.

34. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se priušti nadležnim vlastima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili da isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorno pravno sredstvo protiv kršenja ustavnih prava. Ovo je važan aspekt subsidijarnog karaktera Ustava. *(vidi rešenje o neprihvatljivosti: AABRIINVEST Univerzitet D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/ 09, od 21. januara 2010. god., i vidi*

mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

35. Pored toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije podneo nijedan *prima facie* dokaz, a nije ni potkrepio svoj zahtev za uvođenje privremene mere u skladu sa članom 27. Zakona. Podnosilac zahteva nije pokazao *kako* i *zašto* bi uvođenje privremene mere sprečilo situaciju nepopravljive štete, niti je na bilo koji način pokazao da je u javnom interesu da se to uradi.

36. Imajući u vidu sve gorenavedeno, Sud odbija zahtev podnosioca za uvođenje privremene mere.

37. Iz toga proizilazi da podnesak ne ispunjava uslove propisane u članu 113.7. Ustava i članu 27. i 47. Zakona o Ustavnom sudu i mora biti odbijen kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članovima 20. i 27. Zakona i u saglasnosti sa pravilom 36. (1) (a) Poslovnika o radu, dana 25. januara 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 124/11, Ljubiša Živić, datum 18 Mart 2013– Zahtev za ocenu žalbenog postupka pred Okružnim sudom u Mitrovici, u vezi sa presudom Opštinskog suda u Vučitrnu K66/09, od 25. maja 2010. god. (odugovlačenje postupka)

Slučaj KI124/11, Rešenje o neprihvatljivosti od 21. novembra 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Predmetna stvar zahteva koji je podnosilac podneo Ustavnom sudu je navodno nerazumno dugo trajanje žalbenog krivičnog postupka protiv presude Opštinskog suda u Vučitrnu, K 66/2009, od 25. maja 2010. god. Taj krivični postupak je pokrenut protiv okrivljenog D. D. Podnosilac zahteva je zainteresovana stranka u postupku.

Podnosilac zahteva smatra da su mu povređena prava garantovana članovima 3 i 24 [Jednakost pred zakonom]; članom 54 [Sudska zaštita prava]; kao i članom 56 [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja] Ustava.

Sud primećuje da u ovom slučaju podnosilac zahteva nije dokazao "status žrtve prouzrokovane od strane javnih organa" kao što se zahteva članom 113.7 Ustava, u vezi sa članom 34 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava.
Sud podseća da je žrtva fizičko ili pravno lice. Lice koje nije pogođeno na ovakav način nije u položaju žrtve, pošto Ustav ne predviđa *actio popularis*.

Stoga, u skladu sa pravilom 36 (2) c) Poslovnika o radu, Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI124/11
Podnosilac
Ljubiša Živić
Zahtev za ocenu žalbenog postupka pred Okružnim sudom u Mitrovici u vezi sa presudom Opštinskog suda u Vučitrnu K 66/09 od 25. maja 2010. god. (odugovlačenje postupka)

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Živić Ljubiša sa prebivalištem u Gračanici.

Predmetna stvar

2. Predmetna stvar zahteva koji je podneo Ustavnom sudu podnosilac je navodno nerazumno dugo trajanje žalbenog krivičnog postupka protiv presude Opštinskog suda u Vučitrnu K 66/2009 od 25. maja 2010. god. Taj krivični postupak je pokrenut protiv okrivljenog D.D. Podnosilac zahteva je zainteresovana strana u postupku.

3. Podnosilac zahteva smatra da su mu povređena prava garantovana članovima 3. i 24. [Jednakost pred zakonom], članom 54. [Sudska zaštita prava] i članom 56. [Prava i osnovne slobode tokom vanrednog stanja] Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona, i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. 19. septembra 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu.

6. Predsednik Suda je 7. februara 2012. god. imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Enver Hasani i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Sud je 18. januara 2012. god. obavestio podnosioca zahteva, Okružni sud u Mitrovici i Opštinski sud u Vučitrnu o zahtevu.

8. Dana 12. novembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Kadri Kryeziu za zamenu sudije Gjyljeta Mushkolaj.

9. Dana 21. novembra 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Navodi podnosioca zahteva

10. U svom zahtevu podnosilac zahteva tvrdi sledeće: „Okružni sud u Mitrovici ni posle 16 meseci ne zakazuje suđenje po predmetu br. K 66/09 čime nam se krši ustavno pravo i pravično suđenje“.

11. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda „zakazivanje procesa ispred Okružnog suda u Mitrovici i donošenje konačne odluke.“

Kratak opis činjenica

12. Podnosilac zahteva nije posebno naveo ni jednu činjenicu o slučaju osim navoda koji su gore navedeni.

13. Iz dokumenata podnetih u prilogu zahteva primećuju se sledeće činjenice.

14. 25. maja 2010. god., Opštinski sud u Vučitrnu je doneo presudu K 66/09 u krivičnom postupku protiv okrivljenog D.D. koji je proglašen krivim za Krivično delo lažno predstavljanje iz člana 325. Krivičnog zakona Kosova (KZK), Krivično delo posebni slučajevi falsifikovanja dokumenata iz člana 333.(4) KZK i krivično delo izborna prevara iz člana 180. KZK-a.

15. Primećuje se iz presude da je okrivljeni D.D. osuđen kaznom zatvora u trajanju od dvanaest (12) meseci i novčanom kaznom u iznosu od 1300 (hiljadu i trista) evra.

16. Iz presude K 66/09 Opštinskog suda u Vučitrnu takođe se primećuje da je podnosilac zahteva naveden kao oštećena strana u krivičnom postupku.

17. Neodređenog datuma branilac okrivljenog je podneo žalbu Okružnom sudu u Mitrovici navodeći povredu materijalnog i procesnog krivičnog prava.

18. Iz dokumenata koje je podneo podnosilac zahteva dalje primećuje se da on nije podneo pismene ili usmene podneske u vezi sa krivičnom postupkom protiv okrivljenog D.D.

Primenljivi zakon

19. Član 151. Zakona o krivičnom postupku Kosova (ZKPK, Zakon br. 2003/26) u poglavlju XVIII opisuje značaj pravnog izraza „oštećeni“ kao što sledi: *„Pojedini izrazi koji se koriste u ovom Zakonu imaju sledeće značenje “Oštećeni” je lice čije je lično ili imovinsko pravo povređeno ili ugroženo krivičnim delom.”*

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, koji su posebno navedeni u Zakonu i u Poslovniku o radu.

21. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa da: *“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom”.*

22. Sud takođe uzima u obzir: pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda koje određuje da:

> *“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

23. Kao što je prethodno navedeno, glavni argument podnosioca zahteva je taj da je njemu povređeno pravo na pravično suđenje jer Okružni sud u Mitrovici ni posle 16 meseci ne zakazuje suđenje po krivičnom predmetu br. K 66/09 protiv D.D.

24. Sud primećuje da u ovom slučaju podnosilac zahteva nije dokazao „status žrtve prouzrokovane od strane javnih organa“, kao što se zahteva članom 113. stavom 7. Ustava u vezi sa članom 34. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava (vidi *mutatis mutandis* Lindsay protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 31699/96, odluka komisije od 17. januara 1997, 23 E.H.R.R., Agrotexim i drugi protiv Grčke, presuda od 24. oktobra 1995, Serija A br. 330-A, pp. 22-26, §§ 59-72; vidi takođe rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KO43/10, podnosioci zahteva LDD-AAK-LDD ocena ustavnosti pravnih akata koje je doneo gradonačelnik Prizrena od 25. oktobra 2011. god.).

25. Sud podseća daje žrtva fizičko ili pravno lice (vidi slučaj Univerzitet AAB-RIINVEST DOO, Priština protiv Vlade Republike Kosova, slučaj br. KI. 41 /09) čija ljudska prava su lično ili direktno pogođena preduzetim merama ili aktom javne vlasti. Lice koje nije pogođeno na ovakav način nije u položaju žrtve pošto Ustav ne predviđa *actio popularis*.

26. Stoga Sud, u skladu sa pravilom 36.2 (c) Poslovnika o radu, odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan *„kada zaključida podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom”*.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava i pravilom 36. 2 (c) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA SAOPŠTI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 24/11, Ali Buzhala, datum 18 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 593/2010, od 20. januara 2011. god.

Slučaj KI24/11, rešenje o neprihvatljivosti od 12. jula 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava

Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac.br. 593/2010, od 20. januara 2011. god., kojom je njegova žalba u ovoj pravnoj izvršnoj stvari u vezi sa izvršenjem odluke Nezavisnog nadzornog odbora (NNO) odbijena kao neosnovana.

Podnosilac zahteva tvrdi da je povređen član 49 tačka 1 [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6 u vezi sa članom 13 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Sud je zaključio da zahtev ne ispunjava uslove člana 113.7 Ustava, člana 47.2 Zakona i pravila 36 (1) a) Poslovnika o radu i kao takav je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI24/11
Podnosilac
Ali Buzhala
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu
Ac. br. 593/2010, od 20. januara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Kadri Kryeziu, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Ivan Čukalović, sudija

Zahtev

1. Zahtev je podnet od strane Ali Buzhale iz sela Budakova, opština Suva Reka, (podnosilac zahteva). U postupcima pred Sudom podnosilac zahteva je zastupljen od strane Gafurra Elshanija, advokat iz Prištine.

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac.br. 593/2010, od 20. januara 2011. god., kojom je njegova žalba u ovoj pravnoj izvršnoj stvari u vezi sa izvršenjem odluke Nezavisnog nadzornog odbora (NNO) odbijena kao neosnovana.

3. Podnosilac zahteva tvrdi da je povređen član 49. tačka 1. [Pravo na rad i obavljanje profesije] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i član 6. u vezi sa članom 13. Evropske Konvencije o ljudskim pravima.

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 24. februara 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 2. marta 2011. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani iGjyljeta Mushkolaj.

7. Okružni sud u Prizrenu je, 24. avgusta 2011. god., odgovorio dostavljajući Sudu neke dokumente, svi već priloženi zahtevu.

8. Dana 9. novembra 2011. god., Sud je obavestio NNO o zahtevu.

9. Dana 23. novembra 2011. god., NNO je odgovorio Sudu, ukazujući na proceduralne činjenice i istorijat slučaja, i dostavio je neke dokumente koji su takođe priloženi zahtevu.

10. Dana 9. decembra 2011. god., Sud je zahtevao od zastupnika podnosioca zahteva dodatne informacije o "tužbi podnetoj Vrhovnom sudu Kosova br. 193/7, od 8. juna 2010. god.". Dana 1. februara 2012. god., Sud je zahtevao od podnosioca da "dostavi Ustavnom sudu kopiju peticije i bilo koju drugu sudsku dokumentaciju u vezi sa postupkom Vrhovnog suda".

11. Sud je, 11. maja 2012. god., zahtevao od Vrhovnog suda informacije o statusu postupka pred Vrhovnim sudom u slučaju br. 193/07.

12. Vrhovni sud je, 30. maja 2012. god., informisao da "prema evidenciji ovog Suda nije ukazano da g. Buzhala ima slučaj sa br. 139/07 pred ovim Sudom".

13. Dana 4. jula 2012. god., NNO je odgovorio Sudu po drugi put i dostavio dokumente koji su već bili priloženi u prvom odgovoru.

14. Dana 4. jula 2012. god., Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja – Kosovska agencija za šumarstvo, poslala je Ustavnom sudu sve spise predmeta u vezi sa sporom g. Alija Buzhale.

15. Dana 15. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za člana Veća za razmatranje, umesto sudije Gjyljete Mushkolaj.

16. Dana 12. jula 2012. god., nakon što je razmatralo izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica
Ugovor o radu

17. Dana 19. novembra 2008. god., podnosilac zahteva je započeo radni odnos u Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja (u daljem tekstu: MPŠRR) kao direktor Koordinacione uprave u Prizrenu. Njegov ugovor o radu je trajao godinu dana, odnosno do 19. novembra 2009. god.

18. Dana 11. juna 2009. god., MPŠRR je (odlukom KE-344/09) zbog "teške povrede dužnosti i pravnih odredbi" suspendovao podnosioca zahteva "sa platom, (...) dok Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja ne bude donelo drugu odluku".

19. Dana 18. juna 2009. god., podnosilac zahteva se žalio na ovu odluku (KE-344/09, od 11. juna 2009. god.) glavnom izvršnom službeniku MPŠRR, tvrdeći "nepotpuno i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja i činjenica i povredu materijalnog prava" i predložio "poništenje odluke protiv koje se žalio".

20. Dana 21. avgusta 2009. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu (br. 02 178/2009) NNO-u protiv odluke o suspenziji navodeći da je ta odluka arbitrarna, drastična i da je doneta protiv zakona.

Odluke upravnog postupka

21. Dana 8. septembra 2009. god., NNO je doneo je odluku (A 02/178/2009) obavezujući MPŠRR da pokrene disciplinski postupak protiv podnosioca zahteva, kao što je i navedeno u odluci o suspenziju KE-344/09, od 11. juna 2009. god.

22. Dana 13. oktobra 2009. god., podnosilac zahteva je uložio NNO-u novu žalbu (br. 02 216/09) protiv odluke (br. ref. KE-344/09, od 11. juna 2009. god.) o suspenziji sa posla.

23. NNO je, 4. decembra 2009. god., odobrio (odluka A. 02 (216)2009) žalbu podnosioca zahteva "poništavajući odluku poslodavnog organa br. KE-344/09, od 11. juna 2009. god." i "obavezujući poslodavni organ da omogući vraćanje žalioca na njegovo radno mesto i

omogućuje mu uživanje svih prava koje proizilaze iz takvog radnog odnosa, i to u roku od 15 dana od dana prijema odluke".

24. U međuvremenu, 30. novembra 2009. god., disciplinska komisija MPŠRR je donela odluku (br 1541/09) kojom podnosioca zahteva proglašava krivim i izrekla mu disciplinsku meru - prekid radnog odnosa.

25. Dana 22. decembra 2009. god., podnosilac zahteva se žalio žalbenoj komisiji protiv odluke disciplinske komisije MPŠRR.

26. Dana 28. aprila 2010. god. i opet 4. novembra 2010. god., podnosilac zahteva se žalio NNO-u, pošto MPŠRR nije izvršio odluku NNO-a o vraćanju na njegovo radno mesto.

27. NNO je, 30. aprila 2010. god., obavestio podnosioca zahteva da su oni obavestili Skupštinu Republike Kosovo o neizvršenje odluke NNO-a i podučio podnosioca zahteva da pokrene sudske postupke za izvršenje njihove odluke.

Postupak pred Opštinskim sudom u Prizrenu

28. Dana 6. maja 2010. god., podnosilac zahteva je uložio zahtev Opštinskom sudu u Prizrenu za izvršenje odluke NNO-a.

29. Dana 21. maja 2010. god., Opštinski sud u Prizrenu je doneo odluku kojom se dozvoljava traženo izvršenje.

30. MPŠRR je, 16. jula 2010. god., podneo prigovor "protiv sudskog rešenja E. br. 942/10 Opštinskog suda u Prizrenu, od 21. maja 2010. god.".

31. Dana 27. jula 2010. god., podnosilac zahteva je odgovorio na prigovor MPŠRR, predlogom da "Sud odbaci prigovor dužnika kao neosnovan i ostavi na snazi izvršnu odluku."

32. Dana 2. septembra 2010. god., Opštinski sud u Prizrenu (E. br. 942/2010) je doneo odluku kojom se "usvaja kao osnovan prigovor dužnika, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i ruralnog razvoja, Kosovske agencije šumarstva u Prištini, Koordinacione uprave u Prizrenu, protiv ovog sudskog rešenja E. br. 942/10, od 21. maja 2010. god." i "obustavlja postupak koji se odnosi na ovu pravnu stvar i sudsko rešenje odobravajući izvršenje rešenja E. br. 942/10, od 21.

maja 2010. god., kao i druge proceduralne mere preduzete do sada u ovoj pravnoj stvari".

Postupak pred Okružnom sudom u Prizrenu

33. Dana 18. oktobra 2010. god., podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu u Prizrenu na odluku Opštinskog suda, "zbog nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i zbog pogrešne primene materijalnog prava".

34. Dana 20. januara 2011. god., Okružni sud u Prizrenu je doneo odluku "odbivši kao neosnovanu žalbu žalilaca, Alija Buzhale (...) i potvrđujući rešenje koje je doneo Opštinski sud u Prizrenu E. br. 492/2010, od 2. septembra 2010. god.".

35. Dana 4. februara 2011. god., podnosilac zahteva podneo javnom tužiocu Kosova zahtev za zaštitu zakonitosti protiv izvršnih rešenja Opštinskog suda u Prizrenu E. br. 942/10, od 2. septembra 2010. god. i drugostepenog izvršnog rešenja donetog od strane Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 593/2010, od 20. januara 2011. god.

36. Dana 9. februara 2001. god., kancelarija javnog tužioca je "potvrdila da nije našla pravni osnov za zahtevanje zaštite zakonitosti (...)".

Slučaj u postupku pred Vrhovnim sudom

37. Dana 15. decembra 2011. god., zastupnik podnosioca zahteva informisao je Sud da "Vrhovni sud Kosova još nije odlučio o slučaju br. 193/07".

38. Dana 14. februara 2012. god., zastupnik podnosioca zahteva je dogovorio da "slučaj pred Vrhovnim sudom pod gorenavedenim brojem se odnosi na pitanja i odluke koje su nastale nakon izvršnog naslova".

39. Dana 7. jula 2012. god., Kosovska agencija šumarstva je dostavila Sudu kopiju svog odgovora o slučaju br. 193/7 od 8. juna 2010. god., u kome je podnosilac zahteva tužilac u postupku pred Vrhovnim sudom.

40. Dostavljena dokumentacija ukazuje da je postupak koji je pokrenuo podnosilac zahteva pred Vrhovnim sudom još uvek u toku.

Preliminarna ocena prihvatljivosti

41. Uslovi za prihvatljivost su utvrđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

42. Vezano sa tim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa:

> *" Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

43. S druge strane, član 47. (2) Zakona isto tako utvrđuje da:

> *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

44. Štaviše, pravilo 36. (1) a) predviđa da:

> *Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.*

45. Čini se da u ovom slučaju podnosilac zahteva nije uspeo da iscrpi sva dostupna pravna sredstva, pošto je postupak pred Vrhovnim sudom još uvek u toku.

46. U stvari, kao što je i gore navedeno, advokat podnosioca zahteva je, 15. decembra 2011. god. obavestio Sud da je postupak pred Vrhovnim sudom, koji se odnosi na pravo podnosioca zahteva na rad, još u toku.

47. Prema tome, u okolnostima ovog pitanja koje je još u toku pred Vrhovnim sudom, Ustavni sud nije u mogućnosti da nastavi sa ocenom prihvatljivosti zahteva. Čini se da je njegov zahtev preuranjen.

Zaključak

48. Prema tome, Sud nalazi da zahtev ne ispunjava uslova iz člana 113. (7) Ustava, člana 47. (2) Zakona i pravila 36. (1) (a) Poslovnika o radu, i da je kao takav neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 47. (2) Zakona i pravilom 36. 1 (a) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 162/11, Behxhet Makolli, datum 18 Mart 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova Mlc. br. 13/2010 dana 09. novembra 2011.

Predmet KI-162/11, odluka od 17. januara 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravično suđenje,očigledno neosnovan, privremena mera.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući rešenje Vrhovnog suda Kosova Mlc. br. 13/2010 dana 09. novembra 2011. godinekojim je rešen imovinsko-pravni spor nastao usled zahteva za utvrđivanje vlasništva nad spornom nepokretnosti između podnosioca zahteva i trećih lica.

Podnosilac zahteva smatra da su mu ovom prilikom povređena ustavna prava iz člana 31. Ustava Republike Kosovo i člana 6. Konvencije o ljudskim pravima, jer nije bio pozivan u postupku, i ovom prilikom poricano mu je pravo na pravedno suđenje. Istovremeno je zahtevao uvođenje privremene mere pošto je izvršenje i udaljenje iz sporne imovine (lokala) određeno za dan 28. decembar 2011. godine. Istovremeno zahtevao je razmatranje zahteva po hitnom postupku.

Podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), i član 6. (Pravo na pravično suđenje) Protokola 1. EKLJP.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Behxhet Makolli, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Istovremeno sudu je odbio zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI162/11
Podnosilac
Behxhet Makolli
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova
Mlc. br. 13/2010 dana 09. novembra 2011.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Behxhet Makolliiz Prištine, koga pred Ustavnim sudom zastupa Jehona Makolli iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je rešenje Vrhovnog suda Kosova Mlc. br. 13/2010 dana 09. novembra 2011, kojom je odbijen kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca Kosova protiv rešenja Okružnog suda u Prištini Ac. br. 625/2010 od dana 30. avgusta 2010. godine i rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 994/2009 od dana 04. maja 2010. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je imovinsko pravni spor između podnosioca zahteva i trećih lica u vezi sa vlasništvom nad nekretninom (lokalom), koji se nalazi u bivšoj Ul. “M. Tito“ br. 43, sada Ul.“Nëna Terezë“, br. 43, izgrađen na katastarskoj parceli br. 7122/3 KZ Priština, posedovna lista br. 4093 u površini od 203 m² i podruma u površini od 51 m², u ukupnoj površini od 254 m².

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 20. decembra 2011. godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“). Istovremeno podnosilac zahteva je od Ustavnog suda zahteva određivanje privremene mere zato što je kao dan izvršenja i udaljenja iz lokala određen 28. decembar 2011. godine.

6. Odlukom predsednika (br. GJR.162/11 od 17. januara 2012), sudija Snezhana Botusharovaje imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 162/11 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues(predsedavajući), Kadri Kryeziu i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 17. januara 2012. godine, podnosilac zahteva je dostavio Ustavnom sudu dodatna dokumenta.

8. Dana 17. januara 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues(predsedavajući), Kadri Kryeziu i prof. dr Enver Hasani, je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

9. Istovremeno Veće za razmatranje je predložilo sudu u punom sastavu da odbije zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

Pregled činjenica

10. Prema tvrdnjama podnosilac zahteva neodređenog dana je sklopljen ugovor o kupoprodaji nepokretnosti između DP “JUGOPLASTIKA“ iz Beograda i podnosioca zahteva.

11. Predmet zaključenog ugovora je nepokretnost (poslovni prostor), koji se nalazi u Prištini, bivša ul. Maršala Tita br. 43, površine 203 m2, plus

podrumske prostorije površine 51 m2, sa robom i osnovnim sredstvima koja se nalaze u tom poslovnom prostoru.

12. Prilikom zaključivanja tog ugovora prodavac DP "JUGOPLASTIKA" iz Beograda je kupcu predao u posed i na slobodno raspolaganje poslovni prostor, robu i osnovna sredstva.

13. Dana 27. septembra 1999. godine, prodavac i kupac pristupaju potpisivanju aneksa ugovora, kojim utvrđuju kupoprodajnu cenu u iznosu od 540.000 DM (270.000 evra), stim da je kupac u obavezi da isplati polovinu iznosa prodavcu od ugovorene cene koja je iznosila 540.000 DM, a da prodavac u roku od 30 dana od dana potpisivanja aneksa ugovora u obavezi obezbedi pretpostavke za overu ugovora i prenos prava vlasništva nad predmetnom nepokretnosti.

14. Budući da prodavac nije bio u mogućnosti da obezbedi pravne pretpostavke za overu ugovora od 27. septembra 1999. godine, zato što prodavac nije imao potrebnu dokumentaciju, prenos prava vlasništva između kupca i prodavca nije ostvaren.

15. Istovremenodana 16. novembra 1999. godine, kupoprodajnim ugovorom br. 11236/99 koji je sklopljen i overen kod notara u Splitu između D.D. „D." iz Splita kao prodavaca i Z.Al., Z.A. i S.R. kao kupca, nepokretnost (poslovni prostor), koji se nalazi u Prištini, bivša ul. Maršala Tita, br. 43, površine 203 m2, plus podrumske prostorije površine 51 m2 postaje zajedničko vlasništvo gorepomenutih kupaca.

16. Opštinski Sud u Prištini presudom C. br. 182/2002 od dana 10. marta 2008. godine usvaja tužbeni zahtev tužitelja: Z.Al. i Z.A., obojica iz sela Rečica, Opština Tetovo i S.R. iz Štipske – Tetovo, po kojoj je utvrđeno da tužitelji na osnovu ugovora o kupoprodaji sklopljenog dana 16. novembra 1999. godine sa tuženom D.D. „D." iz Splita kao prodavaca i tužitelja kao kupca, ugovor overen kod notara u Splitu dana 16. novembra 1999. godine sa brojem br. 11236/99, tužitelji stekli pravo na vlasništvo, suvlasništvo nad nekretninom koja se nalazi u ul. „M. Tito", br. 43, sada Ul."Nëna Terezë", br. 43, poslovni lokal u površini od 203 m^2 i podrum u površini od 51 m^2, u ukupnoj površini od 254 m^2, izgrađen na katastarskoj parceli br. 7122/3 KZ u Prištini, posedovni list br. 4093.

17. Protiv ove presude tužena D.D. „D." iz Splita nije podnela žalbu i presuda je postala pravosnažna 11. marta 2008. godine.

18. Tužitelji su u svojstvu poverioca dana 23. novembra 2009. godine, priložili predlog za izvršenje pravosnažne presude Opštinskog suda u Prištini C. br. 182/2002 godine od 10. marta 2008. godine protiv dužnika D.D. „D.“ iz Splita.

19. Dana 02. januara 2010. godine Opštinski sud u Prištini donosi rešenje o izvršenju E. br. 334/09 i dozvoljava izvršenje i nalaže dužniku da poveriocima preda u posed poslovni lokal kako je gore opisano.

20. Dana 27. januara 2010. godine Opštinski sud donosi i zaključak po kome određuje izvršenje prema dužniku i zaključkom se odlučuje da se izvrši oslobađanje lokala od ljudi i predmeta i treće stranke.

21. Protiv rešenja o dozvoli izvršenja D.D. „D.“ iz Splita nije podneo prigovor.

22. Dana 15. februara 2010. godine pojavljuje se treća strana sa imenom Bedrije Makolli i osporava dozvolu za izvršenje sa obrazloženjem da je izvršenje rešenja nedozvoljivo i nepodobno jer se ovaj lokal nalazi u njenom posedu.

23. Od dana 15. februara 2010. godine prijavljuju se još 2 lica treće stranke, D.D. „Jugoplastika“ iz Beograda i Behxhet Makolli iz Prištine koje zastupa – advokat M.R., koji prigovaraju na dozvolu izvršenja.

24. Opštinski sud u Prištini dana 04. maja 2010. godine donosi rešenje E. br. 994/09 po kome rešenje prigovor treće strane Bedrije Makollija iz Prištine odbacuje kao nedozvoljen, a prigovor Jugoplastike i Behxheta Makollija odbija kao neosnovan.

25. Okružni Sud u Prištini odlučujući po prigovorima treće strane Bedrije Makollija, Jugoplastike iz Beograda i Behxhet Makollija iz Prištine odbija njihove žalbe kao neosnovane i potvrđuje presudu Opštinskog suda u Prištini.

26. Treća lica D.D. „Jugoplastika“ iz Beograda i Behxhet Makolli iz Prištine, nezadovoljni izvršnom procedurom prema njima, dana 30. novembra 2010. godine obratili su se Javnom tužilaštvu Kosova sa molbom da tužilac podnese zahtev za zaštitu zakonitosti.

27. Dana 15. decembra 2010. Državno tužilaštvo Kosova podneskom KMLC. br. 63/2010 ulaže zahtev za zaštitu zakonitosti na pravosnažno rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 994/09 od 08. januara 2010. godine

zbog pogrešne primene materijalnog prava u kome između ostalog navodi sledeće:

> "Izvršno rešenje konačnog oblika Opštinskog suda u Prištini E. br. 994/09 dana 08. januara 2010. godine je nepodobna za izvršenje, kojom prilikom je sud prvog stepena pogrešno primenio materijalno pravo, pošto je sud drugog stepena podržao ovo rešenje, onda rezultira da je i sud drugog stepena pogrešno primenio materijalno pravo."
>
> "Rešenje kojim se dozvoljava izvršenje nema ništa zajedničko sa presudom konačnog oblika Opštinskog suda u Prištini C. br. 182/2002 jer ovom presudom nije odlučeno da sporni poslovni lokal preda poveriocima."
>
> "Činjenično stanje na terenu je drugačije, jer debitor D.D. „D." iz Splita, protiv koga se traži izvršenje nije u posedu poslovnog lokala, naprotiv u posedu i držanje poslovnog lokala nalaze se sasvim druga fizička osoba, u konkretnom slučaju Bedrije Makolli, koja od 1999. godine ušla na nezakonit način i držala u posed, a koja ga je kasnije dala pod kiriju trećim licima sa imenima: Behxhet Makollija. Sada poslovni lokal od 1999. godine i nadalje, nalazi se u posedu ovih lica koja stvarno nemaju nikakvu zakonsku osnovu za držanje poslovnog lokala na koji pretenduju da imaju pravo."
>
> "Ali, pošto prema njima nije vođena nikakva sporna procedura za udaljavanje od poseda, prema njima ne postoji nikakvo konačno rešenje da oni napuste prisilno poslovni lokal, i smatramo da je civilni sud pogrešio kada je osudio civilni predmet C. br. 182/2002 i nije obuhvatio u svojstvu međusudske stranke u smislu člana 269.1. u kom postupku bi bili obuhvaćeni u svojstvu tuženih."
>
> "Pošto presuda konačnog oblika C. br. 182/2002 proizvodi pravni efekat samo prema strankama koji su bili u sporu a ne prema trećim osobama, onda rešenje o izvršenju Opštinskog suda u Prištini E. br. 994/09 je neprihvatljivo za izvršenje."
>
> "Opštinski Sud u Prištini je pogrešio kad je pitanje odlučio u izvršnoj proceduri i nije odlučio posebnim zaključkom da treća lica koja pretendiraju na nekakvo pravo uputi u spornoj proceduri."
>
> "Izvršno rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 994/09 ne može se sprovoditi protiv treće strane, protiv kojih nije donošena nikakvo rešenje konačnog oblika za njihovo udaljavanje, predmeta iz

poslovnog lokala i za predaju poslovnog lokala poveriocima. Takvu obavezu ne sadrži rešenje konačnog oblika."

28. *Rešenjem Vrhovnog suda Kosova Mlc. br. 13/2010 dana 09. novembra 2011. godine odbija se kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti državnog tužioca Kosova protiv rešenje Okružnog suda u Prištini Ac. br. 625/2010 od dana 30. avgusta 2010. godine i rešenje Opštinskog suda u Prištini E. br. 994/2009 od dana 04. maja 2010. godine sa obrazloženjem;*

"Vrhovni Sud Kosova je ocenio kao neosnovane tvrdnje u zahtevu za zaštitu zakonitosti, da presuda konačnog oblika C. br. 182/2002 proizvodi pravni efekat samo prema strankama u sporu, a ne i prema trećoj stranki, tako da je presuda neodgovarajuća, jer se u konkretnom slučaju radi o presudi za utvrđivanje vlasništva na osnovu ugovora o kupoprodaji, kojom je utvrđeno da su poverioci vlasnici lokala, koja presuda je konačnog oblika i postoji izvršno načelo kojom traži predaju vlasništva lokala, a treća strana bez zakonske osnove poseduju i koriste lokal tako da se prema trećoj strani ne traži izvršenje ali predaja objekta od debitora. I navodi zahteva za zaštitu zakonitosti u vezi sa članom 39.1. ZIP-a, da predlog za izvršenje, sadrži „nešto drugo", a ovom članom taksativno se predviđa sadržina predloga, jer su neosnovana jer u konkretnom slučaju predlog sadrži sve elemente izvršenja na osnovu kojih je i dozvoljeno izvršenje po članu 39. ZIP-a i ispunjena su zakonske uslove za dozvoljavanje izvršenja na osnovu načelnog izvršenja."

Tvrdnje podnosioca zahteva

29. Podnosilac zahteva navodi da su član 31. Ustava Kosova i član 6. Konvencije o ljudskim pravima povređeni ovim rešenjem Vrhovnog suda, i tvrdi sledeće:

"Poznato je, da se sva prava građana garantuju Zakonom i Ustavom. Zato, ocenjujući da su nam ovom prilikom povređena ustavna prava iz člana 31. Ustava Republike Kosovo i člana 6. Konvencije o ljudskim pravima, to je evidentno ovom slučaju. Jer mi nismo bili pozvani u postupku, i ovom prilikom poricano nam je pravo na pravedno suđenje."

30. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

"Putem ovog zahteva tražimo da se ovaj, za nas vrlo važan predmet razmotri i da se pravilno reši i na nejednostran način, kako je dosada

rađeno, gde nam je povređeno pravo na pravilno suđenje, koje je zagarantovana Ustavom Republike Kosova, a i međunarodnim konvencija o ljudskim pravima, gde je pravo na pravilno suđenje jedno od osnovnih prava."

"Pošto kao dan izvršenja i udaljenja od lokala određen je dan 28. decembar 2011. godine, smatramo da ćete razmotriti naš zahtev na hitan način."

Ocena prihvatljivosti zahteva

31. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

32. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

33. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

34. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način član 31. Ustava i član 6. Konvencije o ljudskim pravima podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

35. U ovom slučaju podnosilac zahteva ima mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona u parničkom postupku i istovremeno dokaže da je on vlasnik predmetne nepokretnosti, u konkretnom slučaju Bedrije Makolli koja od 1999. godine ušla na nezakonit način i držala u posed predmetnu nepokretnost, a koja je kasnije dala predmetnu nepokretnost pod kiriju podnosiocu zahteva, ne

može se smatrati strankom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

36. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. Podnosilac zahteva nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

37. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava,“*.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 17. januara 2013. godine, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. ODBIJA SE zahtev za uvođenje privremenih mera;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 17/13, Bujar Bukoshi, datum 20 Mart 2013- Ocena ustavnosti odluke Okružnog suda u Prištini, Ka. br. 562/12 od 8. oktobra 2012. god.

Slučaj KI 17/13, odluka od 14. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, imunitet članova Vlade, ljudsko dostojanstvo.

Podnosilac je podneo zahtev, zasnovano na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da je za sve radnje i odluke koje je doneo kao ministar zdravlja u Vladi Republike Kosovo, imao funkcionalni imunitet, i one su bile u skladu sa zakonom koji se primenjuje na Kosovu. Stoga, on ne može biti krivično gonjen. Takođe, podnosilac navodi da je potvrđivanje optužnice bilo javno, i to je poljuljalo njegovu reputaciju, vršeći povredu njegovog ljudskog dostojanstva. Štaviše, podnosilac traži od suda da uvede privremene mere, obustavljajući krivične istrage protiv njega u redovnim sudovima, dok ovaj sud ne donese konačnu odluku.

Sud je ovom prilikom zaključio da je u ovoj fazi nadležnost redovnih sudova da prikupe i ocene dokaze, i odluče da li su radnje i odluke bile u okviru nadležnosti ministra zdravlja, koji je zaštićen funkcionalnim imunitetom, kako bi se sudilo na odgovarajući način. Stoga, bez prejudiciranja naredne odluke o prihvatljivosti ili meritumu, koju će u budućnosti doneti sud, odlučio je da odbije zahtev za privremenu meru.

ODLUKA O ZAHTEVU ZA PRIVREMENE MERE
u
Slučaju br. KI17/13
Podnosilac
Bujar Bukoši
Ocena ustavnosti Odluke Okružnog suda u Prištini, Ka, br. 562/12 od 8. oktobra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik-predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bujar Bukoshi, bivši Ministar zdravstva, sa prebivalištem u Prištini, zastupljen od strane Besnik R. Berisha, advokata iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: "Sud") da oceni odluku Ka. br. 265/12, Okružnog suda u Prištini, donetu 8. oktobra 2012. god., koja je dostavljena podnosiocu 10. oktobra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti Odluke Ka. br. 265/12, Okružnog suda u Prištini, kojom se potvrdjuje optužnica protiv podnosioca. Podnosilac zahteva naglašava da su navodi protiv njega u optužnici neustavni, jer su delovanja i odluka koje je on donosio bile u okviru nadležnosti Ministra zdravlja.

4. Podnosilac zahteva u nastavku traži od Suda da uvede privremene mere, obustavljajući krivičnu istragu protiv njega sve dok Sud ne donese konačnu odluku.

Pravni osnov

5. Član 113.7 Ustava, član 22, 48 i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: "Zakon") i pravilo 54, 55 i 56. Poslovnika o radu Republike Kosovo (u daljem tekstu:“Poslovnik o radu”).

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. februara 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 13. februara 2013. god., podnosilac je podneo dodatna dokumenta Sudu.

8. Dana 25. februara 2013. god., predsednik Suda je Odlukom br. GJR. KI. 17/13, imenovao sudiju Snezhana Botusharova kao sudiju izvestioca. Predsednik Suda je istog dana, Odlukom br. KSH. KI. 17/13, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudije Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.

9. Dana 8. marta 2013. god., Ustavni sud je preko dopisa obavestio podnosioca da je Zahtev registrovan.

10. Istog dana, Zahtev je bio saopšten Apelacionom sudu u Prištini kao naslednik Okružnog suda u Prištini.

Pregled činjenica prema podnosiocu

11. Dana 16. jula 2012. god., specijalni tužilac EULEX-a je podneo Okružnom sudu u Prištini preinačenu optužnicu, PPS BR: 64/11, 465/09 i 424/09, kojom se podnosilac optužuje za krivično delo Zloupotreba službenog položaja ili ovlašćenja predviđena članom 339. stav 1 i 3, u vezi sa članom 23. Krivičnog zakonika Kosovo, za koje je predviđena kazna zatvorom u trajanju od 1-8 godina.

12. Okružni sud u Prištini je 3 i 5. septembra 2012. god. održao sednice za potvrđivanje optužnice. Za vreme saslušanja 3. septembra, branilac podnosioca zahteva je pokrenuo pitanje funkcionalnog imuniteta tokom mandata kada je podnosilac bio Ministar zdravlja.

13. Dana 11. septembra 2012. god., sudija odgovoran za potvrđivanje optužnice je odlukom Ka.br. 562/12, odbio zahtev branioca da se uzme u obzir zaštita predviđena članom 98. Ustava. Sudija je obrazložio da optužba za zloupotrebu službenog položaja nije bila u okviru odgovornosti Ministra zdravlja.

14. Dana 14. septembra 2012. god., branilac podnosioca zahteva je uložio žalbu protiv gore navedene odluke, Krivičnom veću od troje sudija. Podnosilac zahteva navodi da su delovanja i odluke koje je on doneo, za koje je optužen, bile u svojstvu Ministra zdravlja.

15. Dana 18. septembra 2012. god., Veće Okružnog suda je Odlukom Ka.br. 562/12, odbio žalbu kao neosnovanu u pogledu imuniteta podnosioca kao bivšeg Ministra zdravstva.

16. Dana 8. oktobra 2012. god., sudija odgovoran za potvrđivanje optužnice je doneo odluku KA. br. 265/12, kojom je potvrdio optužnicu specijalnog tužioca i suđenje je započelo.

Navodi podnosioca

17. Podnosilac u svom Zahtevu navodi da je izvršeno kršenje člana 98 i člana 23. Ustava.

18. Član 98 [Imunitet] Ustava predviđa da:

> *"Članovi Vlade Kosova uživaju imunitet od krivičnog gonjenja, građanskih tužbi ili razrešenja za postupke i odluke tokom vršenja svojih dužnosti kao članova vlade."*

19. U tom pogledu, podnosilac zahteva navodi da je on uživao funkcionalni imunitet za sva delovanja i odluke koje je doneo kao Ministar zdravlja u Vladi Republike Kosovo i one su bile u skladu sa primenjivim Zakonom na Kosovu. Dakle, on ne može biti krivično gonjen.

20. Član 23 [Ljudsko Dostojanstvo] Ustava pruža zaštitu ljudskog dostojanstva ličnosti, i propisuje da:

> *"Ljudsko dostojanstvo je neosporivo i predstavlja osnov svih ljudskih prava i osnovnih sloboda."*

21. U tom pogledu, podnosilac zahteva navodi da je potvrđivanje optužnice izašla u javnost i to je oštetilo njegovu reputaciju, kršeći njegovo ljudsko dostojanstvo.

Zahtev za privremene mere

22. U ovom slučaju, podnosilac zahteva traži od Suda da uvede privremene mere, obustavljajući krivične postupke protiv njega u redovnim sudovima, sve do konačnog odlučivanja o zahtevu.

23. U tom pogledu, Sud uzima u obzir da u skladu sa pravilom 55 (1) Poslovnika o radu, *"Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima."* Kao i pravilo 55 (6) *"[...] Preporuka Veća za razmatranje o zahtevu za uvođenje privremenih mera postaje odluka Suda osim ako jedan ili vise sudija podnesu primedbu sekretaru u roku od tri dana. [...]"*.

24. Član 116.2 [Pravni Efekat Odluka] Ustava uspostavlja:

2. *Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.*

25. Takođe, član 27. Zakona predviđa:

> *"Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenih mera u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu."*

26. Pored toga, kako bi Sud uveo privremene mere u skladu sa pravilom 55 (4) Poslovnika o radu, mora, znači, da nađe da:

> *"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta, i ukoliko prihvatljivost još uvek nije*
> *utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;*
>
> *(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera; ili*
>
> *(..)*

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva."

27. Sud primećuje da se slučaj razmatra u redovnom sudu, gde će podnosilac moći da iznese svoje žalbe u vezi sa navodnim kršenjima svojih prava.

28. Ustavni sud ponavlja da nije sud činjenica, to je u nadležnosti redovnih sudova da u ovoj fazi prikupljaju i ocenjuju dokaze i da odluče da li su delovanja i odluke bile u okviru Ministra zdravlja, koji je zaštićen funkcionalnim imunitetom i da se shodno tome sudi.

29. Stoga, Ustavni sud, bez obzira na bilo koju sledeću odluku od strane Suda o prihvatljivosti ili o meritumu, dana 14. marta 2013 god. Većinom glasova

ODLUČUJE

I. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

II. DA URUCI ovu odluku strankama; i

III. Ova odluka će biti objavljena u skladu sa članom 20 (4) Zakona i stupa odmah na snagu.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasan

KI 120/10, Zyma Berisha, datum 27 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosov, Rev. br. 308/2007, od 10. juna 2010. god.

Slučaj KI120/10, odluka od 29. januara 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pravo na pravično suđenje, jednakost pred zakonom, prihvatljiv zahtev, očigledno osnovan zahtev, kršenje člana 6.1 EKLJP

Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud u svojoj presudi Rev. br. 308/2007, od 10. juna 2010. god., doveo nju u neravnopravan položaj *vis-a-vis* njenim bivšim kolegama koji su bili u istoj situaciji, odnosno koji su imali status stalnog zaposlenja u istoj kompaniji, dobili slučaj u Vrhovnom sudu i samim tim su ponovo vraćeni na prethodna radna mesta.

Podnosilac zahteva navodi da se samo u njenom slučaju drugačije odlučilo u Vrhovnom sudu, i tako je ona postala žrtva nepravde i diskriminacije. U početku, ona je u svakom podnesku priložila dve presude Vrhovnog suda, obe izdate 17. januara 2008. god. (pod Rev. br. 126/2007 i Rev. br. 177/2007) koje se odnose na dvoje njenih bivših kolega, dok u svom pisanom podnesku od 26. septembra 2011. god. podnosilac je navela imena 6 bivših kolega koji su dobili slučajeve pred Vrhovnim sudom (uključujući i imena dvojice kolega čije je presude već podnela).

Međutim, po mišljenju ovog Suda, presuda Vrhovnog suda, zanemarujući pristojnu procenu argumenata podnosioca zahteva, u vezi sa stalnim statusom zaposlenja, iako su oni bili specifični, relevantni i važni, nije ispunio obaveze Vrhovnog suda, iz člana 6.1 EKLJP da ispuni obavezu navođenja uslova (vidi,mutatismutandis, EKLJP*, presuda od* 18. jula 2006. god., *u slučaju Pronina protiv Ukrajine, zahtev br. 63566/00; vidi*, takođe,sudsku presudu u slučaju *br. KI40/09, Imer* Ibrahimii 48drugih radnikaKEK-a, *odnosno* "KEK presuda").

Štaviše, Sud primećuje da je Vrhovni sud svoju presudu Rev. br. 154/2008, od 7. februara 2011. god. odnosno 7 meseci nakon presude u slučaju podnosioca zahteva, nije ponovio svoje nalaze u slučaju podnosioca zahteva, ali je ponovo rešio na isti način, kao što je učinio u četiri prethodna slučaja, pre slučaja podnosioca zahteva, smatrajući potvrđivanje statusa stalnog radnog odnosa kao predmetnu stvar sporova i koristeći isto obimno i detaljno obrazloženje za odbijanje revizije podnete od strane "Kosova e Re".

U ovim okolnostima, Sud je ustanovio da je Vrhovni sud u slučaju podnosioca zahteva očigledno delovao arbitrarno i u suprotnosti sa načelima elaborisanim

od strane ESLJP u gore navedenoj presudi u slučaju *Nejdet Sahin i Perihan Sahin protiv Turske* [GC], br. 13279/05, od 20. oktobra 2011. god.

Prema tome, Sud zaključuje da je bilo povrede člana 31 Ustava, u vezi sa članom 6.1 EKLJP.

PRESUDE
u
slučaju br. KI 120/10
Podnosilac
Zyma Berisha
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo
Rev. 308/2007 od 10. juna 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik redsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Zyma Berisha (u daljem tekstu: podnosilac zahteva) sa prebivalištem u Peći.

Osporena odluka

2. Odluka javnog organa koja se osporava je presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo rev. 308/2007 od 10. juna 2010. god., koju je podnosilac zahteva primila 13. septembra 2010. god.

Predmetna stvar

3. Zahtev podnosioca se odnosi na navodna kršenja njenih ljudskih prava pod članom 3.2. [Jednakost pred zakonom] i 24.1. [Jednakost pred zakonom] Ustava, presudom rev. 308/2007 Vrhovnog suda od 10. juna 2012. god. Ovom presudom su poništene odluke nižih sudova koje su bile u korist podnosioca zahteva i odobrena revizija koju je zahtevala „Kosova e re“ [Novo Kosovo], (u daljem tekstu: Kosova e re). Predmet ovog građanskog postupka je bio dobijanje potvrde statusa

stalnog zaposlenja podnosioca u Kosova e re, kao i njenog povratka na ranije radno mesto. Ovaj postupak je prekinut 10. juna 2012. god. kada je Vrhovni sud doneo osporenu presudu rev. 308/2007.

Pravni osnov

4. Član 113. stav 7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 22. Zakona o Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. stav 1. Poslovnika o radu Suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak u Sudu

5. Podnosilac zahteva je 3. decembra 2010. god. podnela zahtev Sudu.

6. Sud je 27. januara 2011. god. obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova o registrovanju zahteva.

7. Predsednik je 2. juna 2011. god. imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Enver Hasani i Iliriana Islami.

8. Dana 21. septembra 2011. god. Sud je zahtevao od podnosioca zahteva da podnese dodatnu dokumentaciju u vezi sa njenim predmetom.

9. Dana 26. septembra 2011. god., podnosilac zahteva je dostavila Sudu dodatnu dokumentaciju zatraženu i dalje preciziranu u zahtevu.

10. Dana 24. maja 2012. god. podnosilac je dostavio dodatne pismene podneske Sudu.

11. Dana 19. juna 2012. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca.

12. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za novog člana Veće za razmatranje, zamenjujući sudiju Ilirianu Islami, jer je njen mandat sudije Suda istekao 26. juna 2012. god., i imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za predsedavajućeg Veća.

13. Dana 13. septembra 2012. god., podnosilac zahteva je dostavio dodatne pismene materijale Sudu.

14. Dana 6. decembra 2012. god., Veće za razmatranje je većalo o preliminarnom izveštaju sudije izvestioca.

15. Dana 7. decembra 2012. god., Sud je primio dodatnu dokumentaciju.

16. Dana 29 januara 2013.god., Sud u punom sastavu je razmotrio slučaj na zatvorenoj sednici.

Pregled činjenica

17. Podnosilac zahteva je od 1986. godine bila zaposlena u Osiguravajućem društvu za imovinu i osiguranje „Kosova“ u Prištini sa statusom „radnog odnosa na neodređeno vreme“, t.j. stalno zaposlenje. Ona je držala radno mesto prevodioca u poslovnoj jedinici zajedničkih usluga. Nakon toga, osiguravajuće društvo „Kosova“ je otuđena i transformisana u osiguravajuće društvo „Kosova e Re“ [Novo Kosovo] (u daljem tekstu: „Kosova e re“). U vezi sa ovom transformacijom kolektivnim sporazumom, koji je postignut između generalnog direktora „Kosova e Re“ i predsednika sindikata, bilo je predviđeno, između ostalog, da radnici transformisane kompanije ostanu u istom radnom odnosu u novom subjektu.

18. „Kosova e Re“ je 13. septembra 2000. god., odlukom br. 345 rasporedila podnosioca zahteva na radno mesto: lektor-arhivar i pratilac medija. Na ovom mestu podnosilac zahteva je radila sve dok, prema sporazumu o prenosu profila koji je postignut između osiguravajućeg društva Kosova i Kurum Commerce Group, poznata kao „Kurum“, nije premeštena.

19. Nakon toga, Kosova e Re je novim ugovorom podnosiocu zahteva promenila status iz radnog odnosa sa neodređeno vreme u radni odnos na određeno vreme i nekoliko puta joj produžio radni ugovor tokom perioda od 2001. god. do 2004. god.

20. Podnosiocu zahteva je 25. oktobra 2002. god. uručena odluka o privremenom udaljavanju s posla.

21. Podnosilac zahteva je 18. septembra 2003. god. dobila jednomesečni ugovor o radu br. 1523/08.09.2003 na određeno vreme, važeći od 1. septembra 2003. god. do 31. septembra 2003. god., na koji se je istog dana žalila i navela: *„Prihvatam ugovor, ali bez moje volje, pošto mi se nešto ovakvo nameće, kako bih obezbedila sredstva za život.“*

22. Podnosilac zahteva je još jednom primila ugovor o radu na određeno vreme u roku od samo jednog meseca, od 1. januara 2004. god. do 31. januara 2004. god.

23. Podnosilac zahteva se 9. januara 2004. god. obratila generalnom direktoru „Kosova e Re“, žalbom, osporavajući jednomesečni ugovor i zahtevajući da se poštuje kolektivni sporazum. Podnosilac zahteva tvrdi da je ugovor potpisala pod pritiskom i protiv svoje volje iz straha da će ostati bez posla.

24. Podnosilac zahteva je 3. februara 2004. god, obaveštenjem br. 9, obaveštena da od 4. februara 2004. god. više nije dužna da dolazi na posao zbog raskida ugovora na određeno vreme. U obaveštenju nisu navedeni razlozi za raskid radnog odnosa u kompaniji.

25. Istog dana, podnosilac zahteva, zajedno sa dvoje kolega (S.B. i R.B) koji su se nalazili u istoj situaciji, su uložili žalbu protiv ovog obaveštenja.

26. Dana 5. februara 2004. god. prijavila svoj slučaj Inspekciji za rad u Prištini, koja je organ Ministarstva rada i socijalne zaštite, i od iste je zahtevala preduzimanje pravnih mera za zaštitu njenih prava iz radnog odnosa.

27. Dana 23. februara 2004. god. Inspekcija za rad je odgovorila podnosiocu zahteva i njenim dvoje kolegama S.B. i R.B. sledeće:

„Članom 16. Kolektivnog ugovora Kompanije „Kosova e re“... jasno je predviđeno da radni odnos na određeno vreme može biti uspostavljen u sledećim slučajevima: zamene zaposlenog, koji je odsutan, privremeno povećanje obima posla, zapošljavanje pripravnika na određeno vreme i u drugim slučajevima predviđenim u kolektivnom ugovoru. Nije sporno da su žalioci bili u neodređenom radnom odnosu u staroj Kompaniji za osiguranje „Kosova“, stoga, u skladu sa odgovarajućim navedenim odredbama, dotični radni odnosi treba da budu uspostavljeni na neodređeno vreme... U ovakvim okolnostima poslodavac je bio obavezan da potpiše ugovor o radu na neodređeno vreme sa zaposlenima...“

28. Marta 2004. god. podnosilac zahteva i dvoje njenih kolega su zatražili od Upravnog odbora „Kosova e re“ da sprovede zaključke Inspekcije za rad i da ih vrati na njihova radna mesta.

29. Pošto se gorenavedeni zahtev nije ispunio, podnosilac zahteva je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv „Kosova e re“.

30. U svojoj tužbi, podnosilac zahteva je zahtevala od Suda da potvrdi njen stalni radni status i da naloži njeno vraćanje na radno mesto kod tužene „Kosova e re“.

31. Opštinski sud u Prištini je 20. septembra 2004. god. presudom C1. br. 31/04 i usvojio tužbu podnosioca zahteva kao osnovanu i potvrdio da je podnosilac zahteva uživala status zaposlenog na neodređeno vreme kod tužene Kosova e Re u Prištini, odnosno status stalnog radnog odnosa sa svim pravima i obavezama koje proizilaze iz takvog statusa. Štaviše, Sud je naložio tuženom da vrati podnosioca zahteva na dužnost i zadatke shodno odgovarajućim kvalifikacijama i sposobnostima, u roku od 8 dana od datuma konačne presude, pod pretnjom prinudnog izvršenja.

32. Opštinski sud je u obrazloženju između ostalog naveo da:

„Sud je nakon analiziranja izvedenih dokaza, prema člana 8. ZPP-a, i na osnovu utvrđenih činjenica, konstatovao da je tužba tužiteljke osnovana.

[...]

U ovom slučaju, od početka radnog odnosa tužiteljka je imala svojstvo radnika na neodređeno vreme, tako da istoj bez prethodne saglasnosti ovaj radni odnos nije mogao biti preinačen u radni odnos na određeno vreme, i utvrđuje se da je tužiteljka sve vreme podnosila žalbe u vezi sa ovim njenim statusom kod tuženog.

*Zaključci I*nspektorata rada *od 15. oktobra 2003. god., podržavaju nalaženja Suda uključujući i uslove tendera CBK-a od 07. februara 2002. god., u kome je takođe navedeno da će postojeći radnici bivšeg Osiguravajućeg društva biti prebačeni u sadašnje Osiguravajuće društvo „Kosova e Re“.*

[...]Na osnovu izvedenih dokaza, Sud utvrđuje da je tuženi „Kosova e Re“ učinio povredu odredaba postupka utvrđenog zakonom i iz ovog razloga se tužiteljki treba priznati status radnika na neodređeno vreme u kontinuitetu, zato što poslovi koje je obavljala nisu

privremenog karaktera niti po zakonu, niti po normativnom aktu tuženog, a takođe ti poslovi nisu ni ugašeni, niti je umanjen njihov obim, a što je najvažnije prethodni posao tužiteljke sada obavlja nova radnica, čime je tuženi postupio u suprotnosti sa članom 12. Uredbe o Osnovnom zakonu o radu 2001/27.

Sud je takođe utvrdio da kolektivnim ugovorom koji je na snazi, a koji je važeći za radnike ovog osiguravajućeg društva, nije predviđena mogućnost prestanka radnog odnosa na način na koji je postupio tuženi".

33. Dana 29. marta 2007. god. nakon uložene žalbe od strane „Kosova e re", Okružni sud u Prištini je presudom Ac. br. 234/2005 odlučio da odbije njegovu žalbu kao neosnovanu i potvrdio je presudu Opštinskog suda u Prištini C1. br. 31/2001 od 29. septembra 2004. god.

34. Okružni sud u Prištini je presudom Ac. br. 234/2005 obrazložio između ostalog da:

„Po oceni veća, neosnovani su žalbeni navodi tuženog (Osiguravajuće društvo „Kosova e Re") da je od strane prvostepenog suda pogrešno primenjeno materijalno pravo, i to zato što su odredbama člana 16. gorenavedenog kolektivnog ugovora, na taksativan način predviđeni slučajevi u kojima se radni odnos kod tuženog sa radnicima zasniva na određeno vreme. Ovim istim ugovorom nije predviđen način zasnivanja radnog odnosa sa prebačenim radnicima i preinačavanje pravnog statusa prebačenih radnika, kao što je postupio tuženi. Veće ocenjuje da tužiteljka, kao radnica koja je prebačena kod tuženog, na osnovu navedenog ugovora uživa isti pravni status kao i ostali radnici tuženog, i da je preinačavanje statusa radnog odnosa tužiteljke na neodređeno vreme u radni odnos na određeno vreme, u konkretnom slučaju od strane tuženog obavljeno na nezakonit način, tako da je prvostepeni sud sa pravom ocenio da tužiteljka uživa sva prava iz radnog odnosa kod tuženog počev od 04.02.2004. god. pa sve do povratka na prethodne poslove i radne zadatke."

35. Dana 10. juna 2010. god. nakon revizije podnete od strane Kompanije Osiguranja „Kosova e re", Vrhovni sud je presudom br. rev. 308/2007 potvrdio reviziju kao osnovanu i preinačio presudu Ac. br. 234/2005 od 29. marta 2007. god. Okružnog suda u Prištini i presudu C1. br. 31/2004 od 29. septembra 2004. god. Opštinskog suda u Prištini.

36. Vrhovni ud je između ostalog naveo da:

„Vrhovni sud Kosova je našao da su sudovi niže instance pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje koje se odnosi na činjenice odlučujuće za pravilno presuđivanje ove pravne stvari, ali da su na osnovu takvog stanja, po oceni ovog suda, pogrešno primenili materijalno pravo kada su našli da je tužbeni zahtev tužiteljke osnovan. Ovo stoga što je tužiteljki u poslednjem ugovoru, koji je ona lično potpisala, produžen radni odnos na određeno vreme od 01.01.2004. god. do 31.01.2004. god., koji ističe po isteku vremena na koji je zaključen na osnovu člana 11.1.(d) Osnovnog zakona o radu na Kosovu. Tuženi je na osnovu odredbe člana 11.5. (a) gorenavedenog zakona, pismenim putem obavestio tužiteljku obaveštenjem br. 9 od 03.02.2004. god. o raskidanju ugovora o radu, tako da je po oceni ovog suda, neosnovana ocena sudova niže instance da je ugovor o radu na određeno vreme za period od 01.01. do 31.01.2004. god. nezakonit.

Pravni stav sudova niže instance, da je tužiteljki trebalo produžiti ugovor o radu, zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tuženog, po oceni ovog suda je u suprotnosti sa odredbama gorenavedenog zakona, s obzirom na to da se ugovor o produženju radnog odnosa može zaključiti uz saglasnost poslodavca i zaposlenog, ukoliko nije u suprotnosti sa zakonom i normativnim aktima, tako da je tužiteljki ugovor o radu raskinut po isteku trajanja zaposlenja“.

37. Dana 8. novembra 2010. god. podnosilac je podnela otvoreno pismo predsedniku Vrhovnog suda i EULEX–u (Misija Evropske unije o vladavini prava) navodeći kršenje Ustava i naročito prava na jednak tretman.

38. Podnosilac je izjavila sledeće: *„Pred sobom imam tri presude: Rev.br. 126/2007, rev. br. 177/2007 i rev. br. 308/2007. Ova poslednja je revizija za moj predmet. Dve napred navedene revizije, i 3-4 druge revizije mojih bivših kolega su u Vrhovnom sudu Kosova presuđene u korist mojih bivših kolega, a Osiguravajuće društvo „Kosova e Re“ je obavezano da ih vrati na posao i da im nadoknadi materijalnu štetu koja im je prouzrokovana. Obrazloženje u gorenavedenim presudama po reviziji je potpuno i potvrđuje pravičnost presuda drugih sudskih instanci, odnosno prvostepenog i drugostepenog suda. Sasvim suprotno se dešava u presudi revizije mog predmeta, u kojoj obrazloženje nije sveobuhvatno, nepotpuno je, manjkavo i nedostaju mu relevantni elementi...“*

39. Podnosilac je naveo sledeće: „Odredbama člana 11. i 12. pomenutog Zakona o radu i člana 89-98 Kolektivnog ugovora o radu tuženog, utvrđeni su pravni osnovi za prestanak radnog odnosa, ali iz spisa predmeta ne proizilazi da je ispunjen neki od zakonskih osnova za prekid radnog odnosa, stoga obaveštenje tuženog kojom je tužiteljki stavljeno do znanja da joj se neće produžiti ugovor o radu, ne može imati pravni uticaj na prestanak radnog odnosa tužiteljke (podnosilac zahteva)“. Upravo ovo nedostaje obrazloženju u mojoj presudi po reviziji“.

Navodi podnosioca zahteva

40. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud u svojoj presudi rev. 308/2007 od 10. juna 2010. god. doveo nju u neravnopravan položaj vis-a-vis njenim bivšim kolegama koji su bili u istoj situaciji, odnosno, koji su imali status stalnog zaposlenja u istoj kompaniji, dobili slučaj u Vrhovnom sudu i samim tim su ponovo vraćeni na prethodna radna mesta.

41. Podnosilac zahteva navodi da se samo u njenom slučaju drugačije odlučilo u Vrhovnom sudu, i tako je ona postala žrtva nepravde i diskriminacije. U početku ona je u svom podnesku priložila dve presude Vrhovnog suda, obe izdate 17. januara 2008. god. (pod rev. br. 126/2007 i rev. br. 177/2007) koje se odnose na dvoje njenih bivših kolega, dok u svom pismenom podnesku od 26. septembra 2011. god. podnosilac je navela imena 6 bivših kolega koji su dobili slučajeve pred Vrhovnim sudom (uključujući i imena dvojice kolega čije je presude već podnela).

42. Podnosilac navodi kršenja člana 3.2. [Jednakost pred zakonom] i člana 24.1. [Jednakost pred zakonom] Ustava.

Relevantan zakonski istorijat

Relevantne odredbe UNMIK-ove Uredbe br. 2001/27, o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu

Član 10. Ugovor o radu

10.1 Ugovor o radu se može sklopiti na:

(a) neodređeno vreme, ili

(b) određeno vreme.

Član 11. Prestanak ugovora o radu

(a) smrću zaposlenog;
(b) pismenim sporazumom između zaposlenog i poslodavaca;
(c) ako zaposleni ozbiljno povredio obaveze radnog odnosa;
(d) ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način;
(e) nakon isteka vremena na koje je ugovor sklopljen, i
(f) po sili zakona.

Član 11. 2 Ugovor o radu poslodavac raskida ako zaposleni ozbiljno povredi obaveze iz radnog odnosa ili ako zaposleni ne izvršava svoje obaveze na zadovoljavajući način.

11.5. U slučajevima u kojima se primenjuje član 11.2:

(a) poslodavac pismenim putem obaveštava zaposlenog da namerava da raskine ugovor o radu. To obaveštenje mora sadržavati razloge zbog kojih se ugovor raskida; i
(b) održava se sastanak između poslodavca i zaposlenog i na tom sastanku poslodavac zaposlenom daje usmeno obaveštenje o razlogu za raskid ugovora. Ako je zaposleni član sindikata, on ima pravo da predstavnik sindikata prisustvuje tom sastanku.

Član 12. Prestanak ugovora o radu zbog privrednih, tehnoloških i organizacionih promena u preduzeću

12.1 Poslodavac može da raskine ugovor o radu zbog privrednih, tehnoloških ili organizacionih promena u preduzeću. Takve se promene dešavaju kada poslodavac uvede bitne promene u proizvodnji, programiranju, organizaciji, strukturi i tehnologiji koje zahtevaju smanjenje broja zaposlenih. Pod otpuštanjem velikih razmera smatra se slučaj u kojem je najmanje 50 zaposlenih otpušteno u roku od 6 meseci.

Relevantne odredbe Kolektivnog sporazuma sa KO „Kosova e re“ br. 686 od 7. oktobra 2002. god.

Član 1.
Ovaj Sporazum definiše prava i obaveze između Kompanije osiguranja „Kosova e Re“ sa sedištem u Prištini, u daljem tekstu poslodavac, i zaposleni u ovoj Kompaniji, u skladu sa zakonom, kolektivnim ugovorom na nacionalnom nivou, nivou sektora i drugih pravnih akata.

Član 2.
Druga prava i obaveze, koje nisu obuhvaćene ovim Sporazumom, biće realizovana na osnovu Zakona i drugih kolektivnih ugovora.

Član 15.
Radni odnos može da bude uspostavljena na neodređeno i određeno vreme.

Član 16.
Radni odnos na određeno radno vreme može da se uspostavi kada:
-se zameni zaposleni koji je odsutan;
-se privremeno poveća obim posla;
-se zapošljavaju pripravnici na određeno vreme.
Član 103.
Ovaj ugovor će biti na snazi tri godine.

Član 104.
Ovaj ugovor stupa na snagu 8 dana nakon objavljivanja.

Relevantne odredbe tendera CBK-a

„IV. BPK navodi da će Kompanija uspešna u nadmetanju napraviti transfer svih zaposlenih kompanije u novu Kompaniju „Kosova e re“.

Prihvatljivost

43. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

44. Sud prvo mora da utvrdi da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka za podnošenje zahteva Sudu u skladu sa uslovima sa člana 113.7. Ustava. U ovom konkretnom slučaju podnosilac zahteva je fizičko lice i ovlašćena stranka prema članu 113 .7. (Lični zahtevi) Ustava.

45. Sud, isto tako utvrđuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove iscrpljenja domaćih pravnih sredstava predviđenim članom 113.7. Ustava i članom 47.2. Zakona koji glasi:*"* [...] *" Pojedinci mogu da pokrenu postupak samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom "*.

46. Vezano s tim, Sud se poziva na svoj slučaj KI41/09, gde je navedeno:

„Sud želi da naglasi da obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava, prema tumačenju Evropskog suda za ljudska prava (vidi član 53. Ustava), postoji da bi se predmetnim organima, uključujući sudova, dala prilika da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni red Kosova obezbediti delotvoran lek za kršenje ustavnih prava. To je važan aspekat supsidijarnog karaktera Ustava (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Semouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.). Međutim, nije neophodno da se izričito poziva na ustavna prava u predmetnim postupcima. Ukoliko je stvar pokrenuta prećutno ili značajno, pravna sredstva su iscrpljena (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004. god.).

U tom smislu, sud bi želeo da naglasi da se od podnosioca zahteva traži da iskoriste samo ona pravna sredstva koja su dostupna i delotvorna. Diskreciona i vanredna pravna sredstva se ne moraju iskoristiti, na primer da se od suda traži da revidira svoju odluku (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Cinar protiv Turske, br. 28602/95, odluka od 13. novembra 2003. god.).

Kada je podnosilac zahteva iskoristio pravno sredstvo koje sud ne smatra prikladnim, vreme koje je bilo potrebno da se to uradi ne sme ometati trajanje roka od četiri meseca („Rokovi" član 49. Zakona), što može dovesti do toga da se žalba odbije kao neblagovremena (vidi, mutatis mutandis, ECHR, Prystavka Rezgui protiv Francuske, br. 49859/99, odluka od 7. novembra 2000. god.).

47. U ovom konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda, kojom je ovaj poslednji dozvolio reviziju

podnetu od „Kosova e Re“ protiv odluke Okružnog suda u Prištini i preinačio je presude sudova nižih instanci. U odsustvo bilo kakvog raspoloživog pravnog sredstva u okolnostima ovog slučaja, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ispunio uslov iscrpljenosti.

48. Pošto zahtev takođe nije očigledno neosnovan, Ustavni sud nalazi da je zahtev podnosioca prihvatljiv.

Meritum

49. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom rev. 308/2007 Vrhovnog suda od 10. juna 2010. god. povređena njena prava zagarantovana članom 3.2. [Jednakost pred zakonom] i 24.1. [Jednakost pred zakonom] Ustava.

50. U tom pogledu, treba podsetiti da je Sud „majstor karakterizacije koji će se dati u zakonu za činjenice slučaja i nije vezan sa karakterizacijom datom podnosiocu zahteva ili Vladi. Žalba se karakteriše iz navedenih činjenica koje se nalaze u njoj, a ne samo iz pravnih osnova ili podržanih argumenata. (vidi, ESLJP presuda u slučaju Stefanica i drugi protiv Rumunije od 2. novembra 2010. god., stav 23).

51. Shodno tome, Sud smatra da žalbe podnosioca treba da se razmotre u skladu sa članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, a u vezi sa članom 6.1. EKLJP [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 24. [Jednakost pred zakonom] Ustava u vezi sa članom 14.[Zabrana diskriminacije] i 6.1. EKLJP.

Presude Vrhovnog suda u vezi sa bivšim kolegama podnosioca

52. Podnosilac zahteva argumentuje da, sve njene bivše kolege, koji su bile u istoj situaciji kao i ona, su dobili slučajeve pred Vrhovnim sudom, i da je samim tim ona postala žrtva diskriminacije.

53. U tom smislu je Sud 7. decembra 2012. god. primio overene kopije šest presuda Vrhovnog suda, prve tri presude su donete 17. januara 2010. god. (odnosno, rev. 126/2007, rev. 177/2007, rev. 183/2007), dok jedna presuda je doneta 28. januara 2008. god. (rev. 180/2006). Peta presuda je doneta u slučaju podnosioca 10. juna 2010. god. (rev. 308/2007), dok je šesta presuda doneta 7. februara 2011. god. (rev. 154/2008), odnosno, 7 meseci nakon presude u slučaju podnosioca zahteva.

54. Sud primećuje da je u svim slučajevima bila ista tužena strana, naime Kosova e re“, ali Vrhovni sud je razmotrio predmetnu stvar podnosioca zahteva drugačije od slučajeva njenih kolega.

55. Prema tome, dok je u slučajevima bivših kolega podnosioca zahteva Vrhovni sud kvalifikovao kao predmetnu stvar potvrđenje statusa njihovog stalnog radnog odnosa i kasnijeg ponovnog postavljanja na njihova radna mesta u okviru “Kosova e Re”, u slučaju podnosioca zahteva Vrhovni sud je smatrao kao predmetnu stvar pitanje produženja njenog ugovora o radu sa “Kosova e Re”.

56. Sud, isto tako primećuje, da operativni deo u presudama Vrhovnog suda u slučajevima bivših kolega podnosioca, glase:

„Odbijena je kao neosnovana revizija tuženog podneta protiv presude Okružnog suda u Prištini“.

57. Sud dalje primećuje da obrazloženje dato od strane Vrhovnog suda u ovim slučajevima je suštinski isto i smatra važnim da citira, kao primer, jedan značajan deo presude Vrhovnog suda koja je doneta 7. februara 2011. god. (rev. 54/ 2008), odnosno 7 meseci nakon presude u slučaju podnosioca zahteva:

„Zbog činjenice da poslovi koje je tužiteljka izvršavala na radnom mestu na koje je bila sistematizovana, nisu bili privremene ili povremene prirode, već trajne prirode, proizilazi da je tužiteljka zasnovala radni odnos na neodređeno vreme. Ova vrsta radnog odnosa je zasnovana u skladu sa odredbom člana 10.1. tačka (a) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu i članom 15. Kolektivnog ugovora o radu tuženog, zato što se na osnovu odredbe člana 16. ovog Ugovora radni odnos na određeno vreme može zasnovati samo u sledećim slučajevima: prilikom zamene radnika koji odsustvuje sa posla, zbog privremenog povećanja obima posla, sa pripravnicima, i u drugim slučajevima koji su predviđeni zakonom i kolektivnim ugovorom. Uprkos činjenici da je tuženi gorenavedenim ugovorima tužiteljki produžavao radni odnos na određeno vreme, sudovi nižih instanci su pravilno zaključili da su ti ugovori u suprotnosti sa gorenavedenim zakonskim odredbama, zato što su poslovi i radni zadaci na njenom radnom mestu bili trajne prirode i zato što je takav ugovor, ne samo u suprotnosti sa pomenutim pravnim odredbama, već i sa principom savesnosti i časti – bona fide, pri čemu je tužiteljka držana u situaciji pravne nesigurnosti, a na njeno radno mesto je primljen drugi radnik, tako da su sudovi nižih instanci pravilno zaključili da radni odnos tužiteljke ima status radnog odnosa na neodređeno vreme.

Odredbama člana 11. i 12. pomenutog Zakona o radu i člana 89-98 Kolektivnog ugovora o radu tuženog, utvrđeni su pravni osnovi za prestanak radnog odnosa, ali iz spisa predmeta ne proizilazi da je ispunjen neki od zakonskih osnova za prekid radnog odnosa, stoga obaveštenje tuženog kojom je tužiteljki stavljeno do znanja da joj se neće produžiti ugovor o radu, ne može imati pravni uticaj na prestanak radnog odnosa tužiteljke".

Što se tiče člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP:

58. Podnosilac je izrazila žalbe pod Ustavom i EKLJP, kao što sledi: *„Obrazloženje u obe presude o gorenavedenoj reviziji je potpuno i potvrđuje pravdu presude suda nižeg instanci. Međutim, suprotno se dešava kada se presuđuje revizija u mom slučaju, što je isključivo, pristrasno i nedostaju relevantni elementi".*

59. Podnosilac zahteva navodi da je Vrhovni sud prekršio njena prava, pošto je u njenom slučaju doneo presudu koja je drugačija od presuda koje su donete od strane istog suda u slučajevima bivših kolega koji su tužili tuženog („Kosova e re") i da je predmetna stvar ista u njihovim zahtevima (odnosno potvrđivanje statusa stalnog radnog zaposlenja).

60. U tom pogledu, Sud se poziva na sledeće zakonske odredbe:

Član 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava koja predviđa, „Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".

Član 31.[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] glasi:

1. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih nadležnosti".*

Član 6. EKLJP, koji predviđa:

„Tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama....svako ima pravo na pravično...raspravu...pred nezavisnim i nepristrasnim...sudom...".

61. Ustavni sud ponavlja da nije njegov zadatak na osnovu Ustava da postupa kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova, uključujući i Vrhovni sud. U principu *„Sudovi sude na osnovu Ustava i zakona“* (član 102. Ustava). Preciznije, uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantne propise oba materijalnog i procesnog prava (vidi *mutatis mutandis*, Gracia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28. Evropski sud o ljudskim pravima [ESLJP] 1999-I).

Opšti principi koji se tiču suprotstavljenih sudskih odluka

62. Za bolje razumevanje ovih opštih principa „Sud se poziva na nedavnu presudu Velikog veća u slučaju Nejdet Sahin i Perihan Sahin protiv Turske ([GC] br. 13279/05, 20. oktobra 2011) EKLJP je ponovio glavne principe primenjive u slučajevima koji se odnose na suprotstavljene sudske odluke. To se može sažeti na sledeći način:

„(i) *Nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu navodno počinjenih od strane domaćeg suda, osim u meri u kojoj su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (vidi Garcia Ruiz protiv Španije [GC] br. 30544/96 § 28, ESLJP 1999-I). Isto tako, nije njena dužnost, osim u slučaju jasne proizvoljnosti da upoređuje različite odluke domaćih sudova, čak i ako su donete u naizgled sličnim postupcima, pošto nezavisnost tih sudova mora da poštuje (vidi Adamson protiv Letonije, br. 3669/03 § 118, 24. juna 2008).*
(ii) Mogućnost sukobljenih sudskih odluka je prirodna osobina svakog pravosudnog sistema koji je zasnovan na mreži sudskih i žalbenih sudova sa nadležnošću nad oblasti njihove teritorijalne nadležnosti. Takve odstupanja mogu nastati u okviru istog suda. To, samo po sebi, ne može biti u suprotnosti sa Konvencijom (vidi Santos Pinto protiv Portugalije, br. 39005 /04, § 41 , 20. maja 2008 , i Tudor Tudor , gore navedeno, § 29).;
(iii) Kriterijumi koji upravljaju procenu suda o uslovima u kojima sukobljene odluke različitih domaćih sudova vladaju u poslednjoj instanci su u suprotnosti sa fer suđenjem zahteva sadržanih u članu 6. § 1. Konvencije sastoji u uspostavljanju da li „duboke i duge razlike“, postoji u sudskoj praksi domaćih sudova, da li domaći zakon predviđa za mašineriju za prevazilaženje ove nedoslednosti, da li je oprema primenjena i, ako je potrebno, do kog efekta (vidi Iordan Iordanov i drugi, citiran gore, § 49-50, vidi takođe Beian (br. 1), gore navedeno, § 34 40;. Stefan i Stef protiv Rumunije, br. 24428/03 i 26977/03, § 33-36, 27. januar 2009, Schvarzkopf i Taussik, citiran u gornjem tekstu, 2. decembra 2008; Tudor Tudor, gore navedeno, § 31; i Stefanica i ostali, gore navedeno, § 36);

(iv) Procena Suda je takođe uvek bila zasnovana na principu pravne sigurnosti koja je sadržana u svim članovima Konvencije i predstavlja jedan od osnovnih aspekata vladavine prava (vidi, među mnogim drugim izvorima, Beian (br. 1), gore navedeno, § 39; Iordan Iordanov i ostali, gore navedeno, § 47 i Stefanica i drugi, citiran u gornjem tekstu, § 31);
(v) Načelo pravne izvesnosti, garantuje, između ostalog, određenu stabilnost u pravnim situacijama i doprinosi poverenju javnosti u sudovima. Upornost konfliktnih sudskih odluka, s druge strane, može da stvori stanje pravne nesigurnosti i verovatno smanjiti poverenje javnosti u pravosudni sistem, dok je ovakvo poverenje jasno jedan od bitnih komponenti države zasnovane na vladavini prava (vidi Paduraru protiv Rumunije, § 98, br 63252/00, ECHR 2005- KSII (izvodi);. Vinčić ostali protiv Srbije i nos 44698/06 i drugi, § 56, 1. decembar 2009;. i Stefanica i drugi, citiran gore, § 38);
(vi) Međutim, zahtevi pravne sigurnosti i zaštite legitimnog poverenja javnosti ne pružaju stečeno pravo na doslednosti sudske prakse (vidi Unedić protiv Francuske, br 20153 /04, § 74, 18. decembar 2008). Razvoj sudske prakse nije, samo po sebi, suprotno pravilnom sprovođenju pravde, jer bi neuspeh da se održi dinamičan i evolutivni pristup rizikovao kočenje reforme ili poboljšanje (vidi Atanasovski protiv „Bivše Jugoslovenske Republike Makedonije", br 36815 . / 03 , § 38 14 , januar 2010.)“

Primena opštih principa u ovom slučaju

63. Kako bi se primenio test iz gorenavedene presude EKLJP na odluku Vrhovnog suda u slučaju podnosioca zahteva i onih donetih u pet ostalih slučajeva koji su isti kao slučaj podnosioca zahteva, Sud treba da ispita da li je u slučaju podnosioca Vrhovni sud dao dovoljne razloge za odbijanje argumenata podnosioca zahteva ili da li njegova presuda pokazuje „očiglednu proizvoljnost”.

64. U to pogledu, Sud se poziva na svoju do sada dobro uspostavljenu sudsku praksu u vezi sa obavezama redovnih sudova da pruže razloge za njihove presude, na primer u slučaju „KEK prva presuda“, kao i u svojoj nedavnoj presudi usvojenoj 7. decembra 2012, u slučaju KI 72/12, Veton Berisha i Ifete Haziri, Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda A. br. 1053/2008 od 31. maja 2012. god., gde je Sud utvrdio kršenje člana 31. [Pravo na pravično nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6.1. EKLJP.

65. U svojoj I KEK presudi, Sud je podsetio na sudsku praksu Evropskog suda za ljudska prava, kao što sledi:

„Član 6. EKLJP obavezuju sudove da pruže razloge za svoje presude. Međutim, to ne podrazumeva detaljan odgovor na svaki argument ili pitanje. Mera na koju se ova obaveza odnosi, može da varira u zavisnosti od prirode odluke. To je, štaviše, neophodno uzeti u obzir, između ostalog, raznovrsnost podnesaka koje stranka može podneti pred sudovima i razlike koje postoje u državama ugovornicama u pogledu zakonskih odredaba, običajnih pravila, pravnog mišljenja i prezentacije i izrade presuda. Tako, pitanje da li sud nije uspeo da ispuni obavezu da navede razloge, koji proizilaze iz člana 6. Konvencije, može se utvrditi samo u svetlu okolnosti predmeta (vidi Ruiz Torija protiv Španije, presuda od 9. decembra 1994, Serija A br. 303-A, § 29)."

66. U slučaju KI 72/12, Veton Berisha i Ifete Haziri, Sud je dalje naveo: *„ESLJP je smatrao da, dok vlasti uživaju značajnu slobodu u izboru odgovarajućih sredstava da obezbede da su njihovi pravosudni sistemi u skladu sa zahtevima iz člana 6. (1) konvencije, njihovi sudovi treba da „jasno da ukažu na osnove na kojima zasnivaju svoje odluke". U nedavnoj presudi, ESLJP je ponovio da „presude sudova i tribunal treba adekvatno da navedu razloge na kojima su zasnovane"(vidi Tatishvili protiv Rusije, ESLJP presuda od 22. februara 2007. god. stav 58).*

67. Prema tome, ako je podnesak od fundamentalnog značaja za ishod slučaja, kao što je to slučaj stalni radni status podnosioca zahteva, Sud tada mora da se posebno time bavi u svojoj presudi.

68. U slučaju KI72/12, Veton Berisha i Ifete Haziri, Sud takođe navodi da:

„U Hiro Balani protiv Španije, podnosilac zahteva je podneo podnesak Sudu koji je zahtevao precizan i izričit odgovor.Sud nije dao taj odgovor onemogućavajući da se utvrdi da li su oni jednostavno zanemarili da se bave pitanjem ili su imali nameru da odbace podnesak, i ako je tako koji su to razlozi za to odbacivanje. ESLJP je utvrdio da to predstavlja povredu člana 6. (1). Konvencije. Shodno tome, obrazloženje treba da omogućiti licu kome je odluka namenjena i javnosti uopšte, da prati obrazloženje koje je uticalo da Sud donese određenu odluku. Dakle, obrazloženje odluke treba navesti odnos između nalaza merituma i održavanje kada se razmatra predloženi dokaz, s jedne strane, i pravni zaključci Suda, s druge strane. Presuda suda će povrediti ustavni princip zabrane

proizvoljnosti u odlučivanju, ako dato obrazloženje ne sadrži utvrđene činjenice, zakonske odredbe i logični odnos između njih.

69. U ovom slučaju, Sud podseća da je podnosilac zahtevala od redovnih sudova da potvrde njen status stalnog radnog odnosa (na isti način kao što je i urađeno u slučajevima njenih bivših kolega). Ona se pozvala, posebno na odredbe Kolektivnog ugovora u vezi sa njenim radnim statusom, kao i na relevantne odredbe UNMIK-ove Uredbe o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu, i takođe je predstavila dokaze da ona je imala pravo da uživa sva prava iz statusa stalnog radnog odnosa, pošto su nalazi Inspektorata za rad, takođe, potvrdili isto. Što se tiče presuda Vrhovnog suda u identičnim slučajevima njenih bivših kolega, na osnovu sličnih činjenica kao u slučaju podnosioca zahteva, podnosilac zahteva bi legitimno mogla očekivati odbijanje revizije pokrenute od strane "Kosova e Re".

70. Međutim, iako je Vrhovni sud, kao što i ukazuje tekst osporene presude, našao da su sudovi nižih instanci pravično i u potpunosti ustanovili činjenično stanje u vezi sa ključnim činjenicama za pravično suđenje slučaja, očigledno nije analizirao na isti način i žalbu podnosioca zahteva kao što je učinio u slučajevima njenih bivših kolega, i kao što je sud niže instance učinio u slučaju podnosioca zahteva. Umesto toga, Vrhovni sud je smatrao da, suprotno podnescima podnosioca zahteva, predmet slučaja podnosioca zahteva je bio produžetak ugovora na određeno vreme i uopšte nije uzeo u obzir argumente podnosioca i dokaze koji se odnose na njeno pravo na stalni status zaposlenosti ponovno postavljanje na njeno radno mesto.

71. Stoga, iako je podnosilac zahteva jasno pokrenula pitanje o njenom statusu stalnog radnog odnosa na isti način kao što su učinile njene bivše kolege pred Vrhovnim sudom, Vrhovni sud je smatrao njenu žalbu kao pitanje produženja njenog ugovora o radu.

72. Kao posledica toga, Vrhovni sud je u svojoj presudi u slučaju podnosioca zahteva, rešio drugačije nego u identičnim slučajevima bivših kolega podnosioca zahteva. Umesto nalaženja da u tim slučajevima u kojima niži sudovi su "pravično primenili odredbe parničnog postupka i materijalnog prava kada su smatrali da je tužbeni zahtev tužioca osnovan", u slučaju podnosioca zahteva Vrhovni sud je našao da su sudovi nižih instanci "pogrešno primenili materijalno pravo kada su smatrali *da je tužbeni zahtev tužioca osnovan.*"

73. Vrhovni sud je dalje konstatovano sledeće:

„Pravni stav sudova niže instance, da je tužiteljki trebalo produžiti ugovor o radu zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tuženog, po oceni ovog suda je u suprotnosti sa odredbama gorenavedenog zakona, s obzirom na to da se ugovor o produženju radnog odnosa može zaključiti uz saglasnost poslodavca i zaposlenog, ukoliko nije u suprotnosti sa zakonom i normativnim aktima, tako da je tužiteljki ugovor o radu raskinut po isteku trajanja zaposlenja.“

74. Nije zadatak Ustavnog suda da odluči koji bi bio najprikladniji način za Vrhovni sud da se bavi argumentom podnosioca zahteva, u vezi sa potvrđivanjem statusa stalnog zaposlenja, na osnovu gorepomenutog kolektivnog ugovora i na osnovu važećih zakona.

75. Međutim, po mišljenju ovog suda, presuda Vrhovnog suda, zanemarujući pristojnu procenu argumenata podnosioca zahteva, iako su oni bili specifični, relevantni i važni, nije ispunio obaveze Vrhovnog suda iz člana 6. 1 EKLJP da ispuni obavezu navođenja uslova (vidi, *mutatis mutandis,* EKLJP, presuda od 18. jula 2006. u slučaju Pronina protiv Ukrajine, zahtev br. 63566/00, vidi takođe sudsku presudu u slučaju br. 40/09 Imer Ibrahimi i 48 drugih radnika KEK-a , odnosno „I KEK presuda).

76. Štaviše, Sud primećuje da je Vrhovni sud u svoju presudu rev. br. 154/2008, od 7. februara 2011. god. odnosno 7 meseci nakon presude u slučaju podnosioca zahteva, nije ponovio svoje nalaze u slučaju podnosioca zahteva, ali je ponovo rešio na isti način kao što je i učinio u četiri prethodna slučaja pre slučaja podnosioca zahteva, smatrajući potvrđene statusa stalnog radnog odnosa kao predmetnu stvar sporova i koristeći isto obimno i detaljno obrazloženje za odbijanje revizije podnete od strane “Kosova e Re”.

77. U ovim okolnostima, Sud je ustanovio da je Vrhovni sud u slučaju podnosioca zahteva očigledno delovao arbitrarno i u suprotnosti sa načelima elaborisanim od strane ESLJP u gorenavedenim presudama u slučaju *Nejdet Sahin i Perihan Sahin protiv Turske* [GC], br. 13279/05, od 20. oktobra 2011. god.

78. Prema tome, Sud zaključuje da je bilo povrede člana 31. Ustava u vezi sa članom 6.1. EKLJP.

U vezi sa navodnim povredama članova 3.2. i 24.1. Ustava

79. Sud primećuje da je Vrhovni sud presudom rev. 308/2007, od 10. juna 2010. god., stavio nju u nejednak položaj vis-a-vis prema njenim bivšim kolegama i povredio članove 3.2. [Jednakost pred zakonom] i 24.1. [Jednakost pred zakonom] Ustava**.**

80. Imajući u vidu gorenavedene nalaze u odnosu na član 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, Sud ne smatra neophodnim nastavak razmatranja ove žalbe.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, je na sednici održanoj 29 januara 2013.god., većinom glasova:

I. PROGLASIO zahtev prihvatljivim;

II. UTVRDIO da je bilo kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] u vezi sa stavom 1. člana 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima;

III. PROGLAŠAVA nevažeću presudu Vrhovnog suda Kosova rev. 308/2007 od 10. juna 2010. god.;

IV. VRAĆA presudu Vrhovnog suda na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda;

V. OSTAJE posvećen ovom pitanju u očekivanju sprovođenja tog naloga;

VI. NALAŽE da se ova presuda dostavi strankama i u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona da se objavi u Službenom listu i

VII. PROGLAŠAVA da ova presuda stupa na snagu odmah.

Zamenik predsednika
Prof. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

Slučaj br. KI 120/10
Podnosilac zahteva
Zyma Berisha
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. 308/2007, od 10. juna 2010. god.
Suprotno mišljenje
sudije Robert Carolan

Zahtev

Podnosilac zahteva, u svom zahtevu tvrdi da je Vrhovni sud Republike Kosovo, u svojoj presudi Rev. br. 308/2007 od 10. juna 2010. god. prekršio načelo jednakosti pred zakonom, zaštićeno članom 24, stav 1 Ustava.

U prilog svog zahteva, podnosilac zahteva navodi da se presuda Vrhovnog suda u njenom slučaju razlikuje od presuda Vrhovnog suda u pet drugih slučajeva (presuda Rev. br. 126/2007 od 17. januara 2008. god. i presuda Rev. br. 177/2007 od 17. januara 2008. god. i još tri druge presude). Podnosilac zahteva tvrdi da je njena situacija identična situacijama tužilaca u tim drugim slučajevima.

Činjenice

Činjenice ovog slučaja se tiču podnosioca zahteva, koja je bila zaposlena od 1986. god. u osiguravajućem društvu "Kosova" sa radnim ugovorom na neodređeno vreme. U 2000. god., ova kompanija je reorganizovana, ili drugačije, njena sredstva i obaveze su prenete u osiguravajućem društvu pod nazivom "Kosova e re". Tim prenosom, obuhvaćeni su svi članovi osoblja zaposleni u bivšoj kompaniji, kao što je bilo propisano u sporazumu o prenosu između dve kompanije.

Podnosilac zahteva je nastavila da radi u novom osiguravajućem drušvu, ali na osnovu niza ugovora na određeno vreme. Njena funkcija unutar kompanije se takođe promenila od prevodioca na druge funkcije. U početku, ona je imala ugovor o radu sa "Kosova e Re" na neodređeno vreme. Nakon toga, ona je dobila niz ugovora na određeno vreme. Ova situacija se nastavila sve dok je podnosilac zahteva primila obaveštenje o raskidu njenog radnog odnosa 4. februara 2004. god.

Podnosilac zahteva ističe da je postojao kolektivni ugovor (br. 686 od 7. oktobra 2002. god.) između njenog originalnog poslodavca i članova osoblja osiguravajućeg društva "Kosova" koji je predviđao koje vrsta radnih mesta se smatraju isključivo kao "zaposlenja na neodređeno vreme". Navodno, ovaj kolektivni ugovor je formirao deo prenosa sredstava i obaveza iz originalne

kompanije u novoj kompaniji "Kosova e Re". Podnosilac zahteva tvrdi da je ona prihvatila da potpiše niz ugovora na određeno vreme pod pritiskom, s obzirom da je ona želela da nastavi svoj posao i bio joj je potreban prihod. Ona tvrdi da je ona u potpunosti očekivala da će kompanija "Kosova e Re" priznati da je imala pravo na ugovor o radnom odnosu neograničenog trajanja, pod uslovima iz Kolektivnog ugovora.

Nakon njenog konačnog otpuštanja u 2004. god., podnosilac zahteva je pokrenula sporni postupak pred Opštinskim sudom u Prištini, tražeći da sud naloži kompaniji "Kosova e Re" da je vrati kao radnika sa ugovorom na neodređeno vreme. Ovaj sud je presudom C1. br. 31/03, od 20. septembra 2004. god., utvrdio da je kolektivni ugovor obavezujući za "Kosova e Re", i da je prema važećem zakonu o radu, ova kompanija dužna da vrati podnosioca zahteva.
Tužena kompanija "Kosova e Re" se žalila Okružnom sudu u Prištini, koji je presudom Ac. Br. 234/2005 od 29. marta 2007. god., potvrdio nalaze i utvrđivanje Opštinskog suda.

Presuda Vrhovnog suda

Potom je tužena kompanija "Kosova e Re" zatražila reviziju u Vrhovnom sudu, tvrdeći da je Okružni sud pogrešno primenio materijalno pravo. Vrhovni sud, u svojoj presudi Rev. br. 308/2007 od 10. juna 2010. god. našao je reviziju osnovanom. Vrhovni sud je našao da su *"sudovi nižih instanci pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje koje se odnosi na činjenice odlučujuće za pravilno presuđivanje ove pravne stvari, ali da su na osnovu takvog stanja, [...] pogrešno primenili materijalno prava kada su našli da je tužbeni zahtev tužilje osnovan". Konkretno, Vrhovni sud je obrazložio da:*

> *„Pravni stav sudova nižih instanci, da je tužilji trebalo produžiti ugovor o radu zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tužene, po oceni ovog suda je u suprotnosti sa odredbama gore navedenog zakona, s obzirom na to da se ugovor o produženju radnog odnosa može zaključiti uz saglasnost poslodavca i zaposlenog, ukoliko nije u suprotnosti sa zakonom i normativnim aktima, tako da je tužilji ugovor o radu raskinut po isteku trajanja ugovora. „*

Iz gore navedenih postupaka može se zaključiti da su sudovi nižih instanci pravično i potpuno utvrdili činjenice tužbe podnosioca, kao i Vrhovni sud u svojoj reviziji. Ključna razlika leži u pravnom tumačenju statusa kolektivnog ugovora u vezi zapošljavanja u odgovarajućim osiguravajućim društvima "Kosova" i, nakon prenosa "Kosova e Re" . Dok su sudovi nižih instanci utvrdili

da je ovaj kolektivni ugovor obavezujući za "Kosova e Re", i da je u skladu sa materijalnim zakonom, Vrhovni sud je našao da su stranke imale koristi od zakonite slobode ugovora, i, očigledno, utvrdio da je Kolektivni ugovor bio u suprotnosti sa materijalnim pravom. Napominjemo da je fraza *„zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tuženog* " nije u potpunosti jasna da li se odnosi ili ne na Kolektivni ugovor. Alternativno, to jednostavno može da se odnosi na radno mesto i funkcije koje je podnosilac vršila.

Međutim, bez obzira na tumačenje utvrđivanja Vrhovnog suda, jasno je da je izvršio nalaze na materijalnom pravu, koji je u potpunosti u okviru njegove nadležnosti. Zapravo, nije u nadležnosti Ustavnog suda da vrši nalaze na materijalnom pravu. U skladu sa jasnom sudskom praksom Ustavnog suda, on nije sud četvrte instance. Kao takav, nije na Ustavnom sudu da ispita ocenu materijalnog prava od strane Vrhovnog suda u presudi o slučaju podnosioca zahteva.

Prethodne presude Vrhovnog suda

Podnosilac zahteva se poziva na pet drugih odluka Vrhovnog suda, gde su njene kolege primili drugačije presude od njene, dakle, zaključuje da nije bila tretirana ravnopravno sa njenim kolegama. Dve od tih presuda Vrhovnog suda su donete 17 meseci ranije, dana 17. januara 2008. god. od strane znatno drugačijeg veća sudija Vrhovnog suda[1]. U ovim presudama, veće Vrhovnog suda je zaključilo:

> *„Izvedenim dokazima prvostepeni sud je utvrdio da je tužilja ugovorom br. 240 od 27.06.2002. godine kod tužene zasnovala radni odnos čije vremensko trajanje nije bilo određeno. Zbog činjenice da poslovi koje je tužilja izvršavala na radnom mestu na koje je bila sistematizovana, nisu bili privremeni ili povremene prirode, već trajne prirode, proizilazi da je tužilja zasnovala radni odnos na neodređeno vreme. Ova vrsta radnog odnosa je zasnovana u skladu sa odredbom člana 10.1 tačka (a) Uredbe UNMIK-a br. 2001/27 o Osnovnom zakonu o radu na Kosovu i članom 15 Kolektivnog ugovora o radu tužene, zato što se na osnovu odredbe člana 16 ovog Ugovora radni odnos na određeno vreme može zasnovati samo u sledećim slučajevima: prilikom zamene radnika koji odsustvuje sa posla, zbog privremenog povećanja obima posla, sa pripravnicima, i u drugim slučajevima koji su predviđeni zakonom i kolektivnim*

ugovorom. Uprkos činjenici da je tužena gore navedenim ugovorima tužilji produžavao radni odnos na određeno vreme, sudovi nižih instanci su pravilno zaključili da su ti ugovori u suprotnosti sa gore navedenim zakonskim odredbama, zato što su poslovi i radni zadaci na njenom radnom mestu bili trajne prirode i zato što je takav ugovor, ne samo u suprotnosti sa pomenutim pravnim odredbama, već i sa principom savesnosti i časti – bona fide, pri čemu je tužilja držana u situaciji pravne nesigurnosti, a na njeno radno mesto je primljen drugi radnik, tako da su sudovi nižih instanci pravilno zaključili da radni odnos tužilje ima status radnog odnosa na neodređeno vreme.„

Vrhovni sud Kosova, u svoje dve druge presude izdate 17. januara 2008. god. gde su oštećene radnice takođe bile žene kao i podnosilac zahteva, zaključio je da prema zakonu ugovori treba da budu na neodređeno vreme, zbog prirode posla koji objavljuju dotične radnice. Vrhovni sud u tim slučajevima nijednom se nije bavio pitanjem da li su zaposleni i njihov poslodavac mogli da se obostrano slažu da promene takav ugovor o radu za ovu vrstu zaposlenja od neodređenog ugovora o radu na određeni ugovor o radu. Posle 17 meseci, znatno drugačiji sastav veća Vrhovnog suda u slučaju podnosioca zahteva, je pokrenuo ovo pitanje i pojasnio po prvi put na Kosovu, da zaposleni statusom stalne zaposlenosti može zakonito da se saglasi da promeni svoj status zaposlenosti na imenovanje na određeni vremenski period.[2]

Pravo na pravično suđenje

Većina izvodi zaključak da podnosilac zahteva navodi povredu prava na pravično suđenje, garantovano članom 31, stav 1, Ustava. Ova odredba glasi:

1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

U skladu sa <u>članom 53 Ustava</u>, ovaj član će se tumačiti u skladu sa sudskoim odlukama Evropskog suda za ljudska prava. Odgovarajući član u <u>Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima (EKLJP) je član 6, stav 1,</u> koji predviđa:

1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama [...] ima pravo na pravičnu i javnu

[2]Jedan od sudija koji je bio član petočlanog veća sudija u Vrhovnom sudu u slučaju podnosioca je isto tako bio I član u različitim petočlanim većima sudija Vrhovnog suda u slučajevima na koje se pozvao podnosilac zahteva.

> *raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.[...]*

Nije sporno da sporovi u vezi sa odnosima između poslodavca i zaposlenih spadaju u okviru "građanskih prava i obaveza" (*Vidi npr*Buchholz protiv Nemačke, br. 7759/77, stav 46.). Takođe nije sporno da su se razni sudski postupci odnosili na spor u vezi sa ovim građanskim pravima, s obzirom da je u pitanju bio prekid radnog odnosa, što je imalo uticaja na podnosioca zahteva koji su "pravi i ozbiljni" (*Vidi npr*Benthem protiv Holandije, br. 8848/80, stav 32-33).

U meri u kojoj su niz presuda redovnih sudova u slučaju podnosioca zahteva u stvari, i zakonom "neposredno odlučujući za građanska prava o kojima je reč" može se zaključiti da su se razni sudski postupci bavili "utvrđivanjem" građanskim pravima i obavezama podnosioca zahteva (Vidi npr. Le Comte, Van Leuven i De Meyere, br. 6878/75 i 7238/75, stav. 47).

Nije sporno da su redovni sudovi na nivou opštinskog, okružnog i vrhovnog suda, propisno utvrđeni zakonom i predstavljaju "tribunale" u smislu člana 6 EKLJP. Takođe, nije sporno trajanje postupka u pitanju u ovom zahtevu, koji je započeo uvođenjem tužbe pred Opštinskim sudom u neko vreme u prvoj polovini 2004. god. i koji je zaključen presudom Vrhovnog suda, uručena strankama 13. septembra 2010. god. Pored toga, podnosilac zahteva ne navodi da razni sudovi nisu bili nezavisni i nepristrasni.

Preostaje da se razmotri u kojoj meri je podnosilac zahteva imao koristi od proceduralne garancije na pravično suđenje. Podnosilac zahteva je imao delotvoran pristup na tri nivoa jurisdikcije u okviru kosovskog sudskog sistema. Podnosilac zahteva je imao koristi od zastupljenosti od strane kvalifikovanog advokata pred sva tri nivoa suda. Kao takvo, "pristup sudu" podnosioca se ne može dovesti u pitanje (*See npr*. Golder protiv Ujedinjenog kraljevstva, br. 4451/70, stav. 36). Pored toga, s obzirom da ne izgleda da je bilo nekih aspekata predstavljenih dokaza koji nisu uzeti u obzir od strane sudova (vidi, između ostalog u daljem tekstu), zajedno uz pomoć podnosioca zahteva u svim fazama od strane kvalifikovanog advokata, može se zaključiti da je podnosilac zahteva u potpunosti imao koristi od „ravnopravnosti stranaka" sa tuženom stranom u postupku.
Ono što preostaje da se razmotri je način na koji su redovni sudovi ispitali slučaj podnosioca zahteva i u kojoj meri su pružili obrazloženja da opravdaju svoje odluke. U svojim presudama, kao prvostepeni tako drugostepeni sud su pružili detaljni opis činjenica u slučaju podnosioca zahteva. Pored toga, sudovi niže instance su jasno naveli važeći materijalni zakon, i takođe su izričito naveli nastavak važenja Kolektivnog ugovora. Opštinski sud uključuje i

pozivanje na ocenu valjanosti Kolektivnog ugovora koju je sproveo Inspektorat za rad, očigledno proizveden u izveštaju od 15. oktobra 2003. god.

Kao takav, postupak pred Opštinskim sudom i Okružnim sudom po žalbi, može se smatrati da se bavio svim najbitnijim činjenicama slučaja i da je pravilno ispitao argumente podnosioca zahteva (*Vidi npr.* Tatishvili protiv Rusije, br. 1509/02, stav. 58-63). Shodno tome, ne izgleda da postoji nijedan osnov da se dovede u pitanje pravičnost postupka pred prvostepenim i drugostepenim sudom. U svakom slučaju, podnosilac zahteva nije naveo nikakvu tvrdnju na pravičnost ove faze postupka.

Ono što preostaje da se razmotri jeste pravičnost postupka u Vrhovnom sudu, i da se uzme u obzir njegov uticaj na pravičnost postupka u celini. Naročito, svi ostali elementi o zadovoljenju pravičnog postupka, preostaje da se vidi u kojoj meri je Vrhovni sud pravilno ispitao sve elemente slučaja i da se to odrazilo na pravilno obrazloženu presudu.

Utvrđivanje građanskih prava podnosioca zahteva u ovom slučaju zavisi od Kolektivnog ugovora 2002. god. i njegova primena prilikom zapošljavanja podnosioca zahteva nakon prenošenja sa osiguravajućeg društva "Kosova" na osiguravajuće društvo "Kosova e Re". Ne može da bude slučaj da Vrhovni sud nije bio dovoljno upoznat sa postojanjem ovog Kolektivnog ugovora, s obzirom da se pominje po imenu i datumu u obe odluke Opštinskog suda i odluke po žalbi Okružnog suda. Revizija protiv odluke Okružnog suda je podneta od strane tužene kompanije "Kosova e Re", i da li je ili nije pravni zastupnik podnosioca pokrenuo ponovo pitanje Kolektivnog ugovora, može se smatrati da formira deo spisa predmeta pred Vrhovnim sudom.

U svojoj presudi o reviziji, Vrhovni sud ne pominje Kolektivni ugovor po imenu. Međutim, pozivanje na ugovor može se iščitati iz izraza, "*zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tuženog",* i nalaza Vrhovnog suda da „*Pravni stav sudova niže instance [na osnovu ovih normativnih akata] je u suprotnosti sa odredbama gore navedenog zakona, [...]",*da je Vrhovni sud bio svestan Kolektivnog ugovora i da se uopšteno pozvao na ugovor sa izrazom „normativnih akata tuženog".
Konačno obrazloženje Vrhovnog suda, *"[...]ugovor o produženju radnog odnosa može zaključiti uz saglasnost poslodavca i zaposlenog, ukoliko nije u suprotnosti sa zakonom i normativnim aktima, tako da je tužilji ugovor o radu raskinut po isteku trajanja zaposlenja."* ukazuje da je namera Vrhovnog suda bila dovoljno jasna da isključi valjanost Kolektivnog ugovora iz odnosa radnog odnosa podnosioca zahteva sa tuženom kompanijom "Kosova e Re", čak iako nije pomenuo Kolektivni ugovor po imenu.

U ovim okolnostima, Vrhovni sud je adekvatno ispunio obaveze da u potpunosti preispita sve argumente u slučaju podnosioca zahteva, i da obezbedi adekvatno obrazloženu presudu. Shodno tome, nije bilo nikakvih povreda prava podnosioca zahteva na pravično suđenje iz člana 31, stav 1 Ustava i člana 6, stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Ustavno pitanje pred sudom

Da li je ovo jednostavno razjašnjenje od strane Vrhovnog suda važećeg zakona Ustavna povreda?

Prilikom donošenja svog zaključka, većina Ustavnog suda se oslanjala na tumačenje pruženih činjenica i na zakonu u presudama Vrhovnog suda u slučajevima pet drugih lica, u kojima je situacija bila navodno identična sa situacijom podnosioca zahteva (Rev. br. 126/2007 i Rev. br. 177/2007, obe od 17. januara 2008. god. i druge tri presude). Većina je smatrala da ova razlika u presudi u slučaju podnosioca zahteva, u odnosu na presude u tih pet drugih slučajeva, ukazala na nejednaki tretman pred zakonom u suprotnosti sa članom 24, stav 1 Ustava.

U skladu sa doslednom sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, dužnost je podnosioca zahteva da dokaže na koji je način ona bila različito tretirana, i na osnovu čega se ova razlika u tretmanu navodno dogodila (*npr.*Fredin protiv Švedske (br. 1), Br. 12033/86, 18. februar 1991. god., stav. 60-61). Jedino kada se razlika u tretiranju utvrdi i kada se nađe priroda osnova za ovu razliku u tretiranju, može da se proveri opravdanje za ovaj nejednaki tretman za njegovu razumnost i objektivnost.

Većina je zasnovala svoju odluku na navodnu očiglednu nedoslednost u presudama Vrhovnog suda u šest slučajeva. U dolaženju do tog zaključka, većina se oslonila na presudu Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Bejan protiv Rumunije (Br. 1)(Br. 30658/05, 6 .decembar 2007. god.).

Presude Evropskog suda za ljudska prava

Naglašavamo da je Evropski sud za ljudska prava u raznim prilikama odlučivao o implikacijama nedoslednih sudskih odluka o pravu na pravično suđenje. U nekim od tih slučajeva, protivrečne sudske odluke se tiču raznih sudova ili jurisdikcija, dok u drugim, tiču se suprotnih odluka koje su donele isti sudovi u naizgled sličnim postupcima. Broj slučajeva se tiču protivrečnih odluka domaćih Vrhovnih sudova, kao što je slučaj kojim se bavimo u ovom zahtevu.

U slučaju Nejdat Şahin i Perihan Şahin protiv Turske, br. 13279/05/ od 20. oktobra 2011. god. Veliko veće Suda je utvrdilo opšta načela koja se primenjuju u ovim slučajevima (stav. 49-59). ESLJP je,između ostalog, naveo;

> *"50. [...] sem u slučaju očigledne proizvoljnosti, uloga suda nije da se bavi tumačenjem domaćeg prava od strane domaćih sudova (vidi npr. Adamsons protiv Latvie, br. 3669/03, stav 118, od 10. maja 2007. god.). Na isti način, nije zadatak Suda da upoređuje različite odluke domaćih sudova, čak i kada su donete u naizgled sličnim postupcima; s obzirom da se nezavisnost ovih sudova mora poštovati (videti Engel i drugi protiv Holandije, 8. juna 1976. god. stav. 103, Serija A br.22; Gregório de Andrade protiv Portugalije, br. 41537/02, stav. 36, 14. novembar 2006. god.; i Ādamsons, gore naveden, stav. 118).*
>
> *52. Sud je nekoliko puta bio pozvan da ispituje slučajeve u vezi sa protivrečnim sudskim odlukama [...] i na taj način je imao priliku da izrekne presudu o uslovima u kojima su protivrečne odluke domaćih vrhovnih sudova bile u suprotnosti sa zahtevom na pravično suđenje, sadržano u članu 6, stav. 1 Konvencije (videti Perez Arias protiv Španije, br. 32978/03, stav. 25, 28. juni 2007. god.; Beian protiv Rumunije (br. 1), 30658/05, stav. 34-40, 6. decembar 2007. god.; Ştefan i Ştef protiv Rumunije, br. 24428/03 i 26977/03, stav. 33-36, 27. januar 2009. god.; Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske, br. 23530/02, stav. 48-49, 2. juli 2009. god.; i Schwarzkopf i Taussik protiv Češke Republike (odluka.), br. 42162/02, 2. decembar 2008. god.).*
>
> *53. Na taj način je objasnio kriterijume koje su predvodile svoju ocenu, koja se sastoji u uspostavljanju da li "korenite i dugoročne razlike" postoje u sudskoj praksi vrhovnih sudova, da li domaći zakon predviđa mehanizaciju za prevazilaženje ovih nedoslednosti, da li se ta mehanizacija primenjuje i, ako je potrebno, kojim efektom (videti Iordan Iordanov i drugi, gore naveden, stav 49-50).*
>
> *56. Sudska ocena okolnosti koja je dovedena pred sudom za ocenjivanje je takođe uvek bilo zasnovano na principu pravne sigurnosti koji je sadržan u svim članovima Konvencije i predstavlja jedno od suštinskih aspekata vladavine prava [...]*

57. U tom smislu, sud takođe podseća da se pravo na pravično suđenje mora tumačiti u svetlu preambule Konvencije, koji izjavljuje vladavinu prava kao zajednički deo nasleđa država ugovornica. Sada, jedan od suštinskih aspekata vladavine prava je princip pravne sigurnosti (videti Brumărescu protiv Rumanija [GC], br. 28342/95, stav. 61, 28. oktobar 1999. god.), koji, između ostalog, garantuje izvesnu stabilnost u pravnim situacijama i doprinosi u poverenju javnosti u sudovima [...]. Postojanost protivrečnih sudskih odluka, s druge strane, može da stvori stanje pravne neizvesnosti koje će verovatno smanjiti javno poverenje u pravosudni system, a takvo poverenje je jasno jedan od bitnih komponenti države zasnovane na vladavini prava [...].

58. Sud ističe, međutim, da uslov pravne sigurnosti i zaštite legitimnog poverenja javnosti ne dodeljuje stečeno pravo na doslednost sudske prave (vidi Unédic protiv Francuske, br. 20153/04, stav. 74, 18. decembar 2008. god.) [...]"

Ključno načelo koje treba da se primenjuje u slučajevima odstupanja odluka Vrhovnog suda u naizgled sličnim slučajevima ili okolnostima je da li postoje ili ne "korenite i dugoročne razlike" *u sudskoj praksi Vrhovnog suda (videti* Nejdat Şahin i Perihan Şahin, citiran u gornjem tekstu, stav. 53). U slučaju podnosioca zahteva, odluka Vrhovnog suda o njenoj reviziji je protivrečna sa pet drugih odluka Vrhovnog suda koje se odnose na naizgled slične činjenice i zakon. Teško je videti kako, na osnovu samo šest odluka Vrhovnog suda, se može zaključiti da postoje "korenite i dugoročne razlike" u sudskoj praksi Vrhovnog suda koja ugrožava načelo pravne izvesnosti, a samim tim, podriva vladavinu prava.

Nasuprot tome, slučaj Beian protiv Rumunije, odnosi se na utvrđivanje prava na posebne socijalne beneficije predviđene novim zakonom za lica koja su prinuđena da se podvrgnu obaveznoj ne-militarnoj javnoj službi u 1950. god. Zakon je precizirao da su korisnici lica koja su bila uključena u obavezne službe pod nadležnošću određene agencije zvana DGT. Podnosilac zahteva je u tom slučaju obavio obaveznu službu, ali ne pod nadležnošću organa DGT. U periodu od 2003-2006. god. Vrhovni sud Rumunije je bio pozvan da odluči da li lica koja su obavili obaveznu službu ali ne pod nadležnošću DGT, ipak imaju pravo na naknade navedene u zakonu. Tokom tog vremenskog perioda, Vrhovni sud Rumunije je presudio 18 puta u korist lica koja nisu bila predmet DGT, i 17 puta protiv takvih lica. Ponekad, su protivrečne odluke donete čak istog dana. ESLJP je posebno bio zabrinut da je Vrhovni sud bio sam izvor

pravne neizvesnosti, imajući u vidu značaj uloge Vrhovnog suda da reši protivrečnost u sudskom tumačenju.

Slučaj Beian protiv Rumunije uključuje znatan niz protivrečnih odluka izdate od strane Vrhovnog suda Rumunije u periodu od više od tri godine, koje se obavilo neselektivno između jednog tumačenja na drugo. Mnoštvo slučajeva u značajnom vremenskom periodu u kojima je nedostajala doslednost je ono što vodi do zaključka očigledne proizvoljnosti u tom slučaju. Nalaz ove očigledne proizvoljnosti vodi do zaključka povrede člana 6, stav 1 Konvencije.

Protivrečnost sa ovim slučajem koji se razmatra od strane Ustavnog suda je značajna. Samo šest slučajeva Vrhovnog suda su predstavljena od kojih su dva rešena 17. januara 2008. god, a slučaj podnosioca zahteva je odlučen dana 10. juna 2010. god. Tumačenje Vrhovnog suda o materijalnom pravu je bilo drugačije u prva dva slučajeva u odnosu na treći slučaj. Ni broj navodno nedoslednih presuda, ni vremenski okvir u kojem je došlo do tih presuda, ne dostižu nivo težine odnosno pravne neizvesnosti koji bi opravdao zaključak očigledne proizvoljnosti.

Zaključak

Shodno tome, očigledna razlika u pravnom tumačenju u odlukama Vrhovnog suda u slučaju podnosioca zahteva naspram pet drugih slučajeva ne ukazuje na "korenitu i dugoročnu razliku" u sudskoj praksi Vrhovnog suda.

Vrhovni sud Kosova je konačni tumač pravilne primene zakona u Republici Kosova. Mada u skladu sa članom 102, stav 3 Ustava, svi sudovi Kosova su u obavezi da primene Ustav u svojim odlukama i presudama, Ustavni sud je konačni tumač Ustava. Ustavni sud nema nadležnost da služi kao konačni tumač pravilne primene zakona na Kosovu, čak iako se Ustavni sud ne slaže sa pravnim tumačenjem Vrhovnog suda, osim kada takvo tumačenje krši Ustav. Stoga, ovaj sud treba da odluči da li je presuda Vrhovnog suda u slučaju podnosioca prekršila Ustav, bez obzira na to da li sud smatra da je Vrhovni sud primenio ispravan zakon u slučaju podnosioca zahteva.

U ovom slučaju, podnosilac zahteva tvrdi da ju je Vrhovni sud Kosova tretirao drugačije od ostalih pet radnika sa različitim radnim mestima sa identičnim poslodavcem u pogledu odlučivanja da li je njen status zaposlenosti bio stalan ili na određeno vreme. Odluke Vrhovnog suda na koje se ona oslanja uključuju druge radnike istog poslodavca, ali sa različitim radnim zadacima. Neke od tih odluka su odlučene 17 meseci ranije od značajno različitih sudija Vrhovnog suda koji su tumačili zakon o radu Kosova, ali se nisu posebno bavili pravnim pitanjem da li se radnik može zakonito složiti da se ne tretira kao stalni

zaposlenik. 17 meseci kasnije, Vrhovni sud se u slučaju podnosioca zahteva bavi tim pravnim pitanje i zaključio je da je bilo zakonito da se stalni zaposleni, kao podnosilac zahteva, složi da bude zaposleni na određeno vreme. Vrhovni sud se jednostavno bavio tim pitanjem na racionalan i objektivan način u slučaju podnosioca zahteva. Nema dokaza u zapisniku ili pred ovim sudom da je podnosilac zahteva bio drugačije tretiran iz bilo kog drugog razloga. Nema dokaza da je podnosilac zahteva bio tretiran drugačije zbog svog pola ili njene etničke pripadnosti.

Ustav Kosova zahteva da svi dobiju jednaku zaštitu zakona. Ne zahteva da svi budu tretirani apsolutno isto. Inače, svi, od predsednika Republike to službenika održavanja autoputa bi trebali da dobiju jednaku naknadu i druge apsolutno jednake pogodnosti bez obzira na njihove različite radne veštine i dužnosti. Ne zahteva da odluka svakog suda gde sudije, bilo da su sudije Ustavnog suda ili redovnih sudova, moraju da isto tumače važeći zakon. On jednostavno zabranjuje nejednako tretiranje ljudi, ako se tretira isključivo zbog pola ili etničke pripadnosti ili drugih zaštićenih osnova opisanih u stavu 2, člana 24. U ovom slučaju, ne postoji apsolutno nikakav dokaz da je presuda Vrhovnog suda u vezi sa podnosiocem zahteva, iz bilo kog razloga osim razjašnjenja suda važećeg zakona, a ne zbog pola ili etičke pripadnosti podnosioca zahteva. Nije bilo povrede prava podnosioca zahteva na jednaku zakonsku zaštitu, kao što je definisano u članu 24 Ustava ili na pravično suđenje kako je definisano u članu 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima. Stoga, zahtev podnosioca zahteva treba biti odbijen.

S poštovanjem podnosi,

Robert Carolan
sudija

Zajedničko suprotno mišljenje
Sudija Almiro Rodrigues i Snezhane Botusharova
Slučaj br. KI 120/10
Podnosilac zahteva
Zyma Berisha
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, Rev. 308/2007, od 10. juna 2010. god.

Primećujemo presudu većine sudija Ustavnog suda (u daljem tekstu, "većina"). Međutim, mi se ne možemo složiti sa njom iz razloga koji slede:

Podnosilac zahteva tvrdi da je Vrhovni sud Republike Kosovo, u svojoj presudi Rev. br. 308/2007 od 10. juna 2010. god. prekršio načelo jednakosti pred zakonom, zaštićeno članom 24, stav 1 Ustava.

U prilog svog zahteva, podnosilac zahteva navodi da se presuda Vrhovnog suda u njenom slučaju razlikuje od presuda Vrhovnog suda u dva ranijih slučaja (presuda Rev. br. 126/2007 od 17. januara 2008. god. i presuda Rev. br. 177/2007 od 17. januara 2008. god.). Podnosilac zahteva se takođe poziva na 4 drugih slučajeva u kojima su presude Vrhovnog suda pratile obrazloženje u pomenuta dva slučajeva. Podnosilac zahteva tvrdi da je njena situacija identična situacijama tužilaca u svim 6 drugih slučajeva.

Mi smo saglasni sa tumačenjem većine sudija Ustavnog suda da se *„žalba odlikuje činjenicama navedenih u njoj, a ne samo po pravnim osnovama ili argumentima na kojima se oslanja"* (videti, presudu ESLJP u slučaju Ştefanica i drugi protiv Rumunije od 2. novembra 2010. god. stav 23). Kao takav, mi prihvatamo mišljenje da žalbe podnosilaca trebaju biti razmotrene na osnovu člana 31 Ustava, a u vezi sa članom 6. 1 Konvencije, i članom 24 Ustava a u vezi sa članom 14 i članom 6.1 Konvencije.
Činjenice ovog slučaja se tiču jednog podnosioca zahteva, koji je bio zaposlen od 1986. god. u osiguravajućem društvu "Kosova" sa radnim ugovorom na neodređeno vreme. U 2000. god., ova kompanija je reorganizovana, ili drugačije, njena sredstva i obaveze su prenete u osiguravajućem društvu pod nazivom "Kosova e re". Tim prenosom, obuhvaćeni su svi članovi osoblja zaposleni u bivšoj kompaniji, kao što je bilo propisano u sporazumu o prenosu između dve kompanije.

Podnosilac zahteva je nastavila da radi u novom osiguravajućem društvu, međutim na osnovu niza ugovora na određeno vreme. Njena funkcija unutar kompanije se takođe promenila od prevodioca na druge funkcije. U početku, ona je imala ugovor o radu sa "Kosova e Re" na neodređeno vreme. Nakon toga, ona je dobila niz ugovora na određeno vreme. Ova situacija se nastavila

sve dok je podnosilac zahteva primila obaveštenje o raskidu njenog radnog odnosa, očigledno od 4. februara 2004. god.

Podnosilac zahteva ističe da je postojao kolektivni ugovor (br. 686 od 7. oktobra 2002. god.) između njenog originalnog poslodavca i članova osoblja osiguravajućeg društva "Kosova" koji je predviđao koje vrsta radnih mesta se smatraju isključivo kao "zaposlenja na neodređeno vreme". Navodno, ovaj kolektivni ugovor je formirao deo prenosa sredstava i obaveza iz originalne kompanije u novoj kompaniji "Kosova e Re". Podnosilac zahteva tvrdi da je ona prihvatila da potpiše niz ugovora na određeno vreme pod pritiskom, s obzirom da je ona želela da nastavi svoj posao i bio joj je potreban prihod. Ona tvrdi da je ona u potpunosti očekivala da će kompanija "Kosova e Re" priznati da je imala pravo na ugovor o radnom odnosu neograničenog trajanja, pod uslovima iz Kolektivnog ugovora.

Nakon njenog konačnog otpuštanja u 2004. god., podnosilac zahteva je pokrenula sporni postupak pred Opštinskim sudom u Prištini, tražeći da sud naloži kompaniji "Kosova e Re" da je vrati kao radnika sa ugovorom na neodređeno vreme. Ovaj sud je presudom C1. br. 31/03, od 20. septembra 2004. god., utvrdio da je kolektivni ugovor obavezujući za "Kosova e Re", i da je prema važećem zakonu o radu, ova kompanija dužna da vrati podnosioca zahteva.
Tužena kompanija "Kosova e Re" se žalila Okružnom sudu u Prištini, koji je presudom Ac. Br. 234/2005 od 29. marta 2007. god., potvrdio nalaze i utvrđivanje Opštinskog suda.

Potom je tužena kompanija "Kosova e Re" zatražila reviziju u Vrhovnom sudu, tvrdeći da je Okružni sud pogrešno primenio materijalno pravo. Vrhovni sud, u svojoj presudi Rev. br. 308/2007 od 10. juna 2010. god. našao je reviziju osnovanom. Vrhovni sud je našao da su *"sudovi nižih instanci pravilno i potpuno utvrdili činjenično stanje koje se odnosi na činjenice odlučujuće za pravilno presuđivanje ove pravne stvari, ali da su na osnovu takvog stanja, [...] pogrešno primenili materijalno prava kada su našli da je tužbeni zahtev tužilje osnovan". Konkretno, Vrhovni sud je obrazložio da:*

> *„Pravni stav sudova nižih instanci, da je tužilji trebalo produžiti ugovor o radu zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tužene, po oceni ovog suda je u suprotnosti sa odredbama gore navedenog zakona, s obzirom na to da se ugovor o produženju radnog odnosa može zaključiti uz saglasnost poslodavca i zaposlenog, ukoliko nije u suprotnosti sa zakonom i normativnim aktima, tako da je tužilji ugovor o radu raskinut po isteku trajanja ugovora. „*

Iz gore navedenih postupaka može se zaključiti da su sudovi nižih instanci pravično i potpuno utvrdili činjenice tužbe podnosioca, kao i Vrhovni sud u svojoj reviziji. Ključna razlika leži u pravnom tumačenju statusa kolektivnog ugovora u vezi zapošljavanja u odgovarajućim osiguravajućim društvima "Kosova" i, nakon prenosa "Kosova e Re" . Dok su sudovi nižih instanci utvrdili da je ovaj kolektivni ugovor obavezujući za "Kosova e Re", i da je u skladu sa materijalnim zakonom, u slučaju podnosioca zahteva Vrhovni sud je našao da su stranke imale koristi od zakonite slobode ugovora, i, očigledno, utvrdio da je Kolektivni ugovor bio u suprotnosti sa materijalnim pravom. Napominjemo da je fraza *„zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tuženog* " nije u potpunosti jasna da li se odnosi ili ne na Kolektivni ugovor. Alternativno, to jednostavno može da se odnosi na radno mesto i funkcije koje je podnosilac vršila.

Međutim, bez obzira na tumačenje utvrđivanja Vrhovnog suda, jasno je da je izvršio nalaze na materijalnom pravu, koji je u potpunosti u okviru njegove nadležnosti. Zapravo, nije u nadležnosti Ustavnog suda da vrši nalaze na materijalnom pravu. U skladu sa jasnom sudskom praksom Ustavnog suda, nije četvrta instanca i ne zamenjuje svoju ocenu činjenica i tumačenje materijalnog prava sa onom od redovnih sudova. Kao takav, nije na Ustavnom sudu da ispita ocenu materijalnog prava od strane Vrhovnog suda u presudi o slučaju podnosioca zahteva.

U meri u kojoj zahtev podnosioca zahteva pokreće pitanja koja se odnose na povredu prava na pravično suđenje, garantovano članom 31, stav 1, Ustava. Ova odredba navodi:

2. *Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.*

U skladu sa članom 53 Ustava, ovaj član će se tumačiti u skladu sa sudskim odlukama Evropskog suda za ljudska prava. Odgovarajući član u Evropskoj konvenciji o ljudskim pravima (EKLJP) je član 6, stav 1, koji predviđa:

2. *Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama [...] ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona.[...]*

Nije sporno da sporovi u vezi sa odnosima između poslodavca i zaposlenih spadaju u okviru "građanskih prava i obaveza" (*Vidi npr* Buchholz protiv Nemačke, br. 7759/77, stav 46.). Takođe nije sporno da su se razni sudski postupci odnosili na spor u vezi sa ovim građanskim pravima, s obzirom da je u pitanju bio prekid radnog odnosa, što je imalo uticaja na podnosioca zahteva

koji su "pravi i ozbiljni" (*Vidi npr* Benthem protiv Holandije, br. 8848/80, stav 32-33).

U meri u kojoj su niz presuda redovnih sudova u slučaju podnosioca zahteva zapravo, i zakonom "neposredno odlučujući za građanska prava o kojima je reč" možemo zaključiti da su se razni sudski postupci bavili "utvrđivanjem" građanskim pravima i obavezama podnosioca zahteva (Vidi npr. Le Comte, Van Leuven i De Meyere, br. 6878/75 i 7238/75, stav. 47).

Dakle, zaključujemo da slučaj podnosioca zahteva spada u delokrug člana 6, stav 1, EKLJP i člana 31, stav 1 Ustava. Ka takav, podnosilac zahteva je imao pravo da koristi pogodnosti garancije „pravičnog i javnog suđenja u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, ustanovljenim na osnovu zakona."

Nije sporno da su redovni sudovi na nivou opštinskog, okružnog i vrhovnog suda, propisno utvrđeni zakonom i predstavljaju "tribunale" u smislu člana 6 EKLJP. Takođe, nije sporno trajanje postupka u pitanju u ovom zahtevu, koji je započeo uvođenjem tužbe pred Opštinskim sudom u neko vreme u prvoj polovini 2004. god. i koji je zaključen presudom Vrhovnog suda, uručena strankama 13. septembra 2010. god. Pored toga, podnosilac zahteva ne navodi da razni sudovi nisu bili nezavisni i nepristrasni.

Preostaje da se razmotri u kojoj meri je podnosilac zahteva imao koristi od proceduralne garancije na pravično suđenje. Mi primećujemo da je podnosilac zahteva imao delotvoran pristup na tri nivoa jurisdikcije u okviru kosovskog sudskog sistema. Mi dalje primećujemo da je podnosilac zahteva je imao koristi od zastupljenosti od strane kvalifikovanog advokata pred sva tri nivoa suda. Kao takvo, "pristup sudu" podnosioca se ne može dovesti u pitanje (*Videti npr*. Golder protiv Ujedinjenog kraljevstva, br. 4451/70, stav. 36). Pored toga, s obzirom da ne izgleda da je bilo nekih aspekata predstavljenih dokaza koji nisu uzeti u obzir od strane sudova (vidi, između ostalog u daljem tekstu), zajedno uz pomoć podnosioca zahteva u svim fazama od strane kvalifikovanog advokata, ubeđeni smo da je podnosilac zahteva u potpunosti imao koristi od „ravnopravnosti stranaka" sa tuženom stranom u postupku.

Ono što preostaje da se razmotri je način na koji su redovni sudovi ispitali slučaj podnosioca zahteva i u kojoj meri su pružili obrazloženja da opravdaju svoje odluke. Mi primećujemo da u svojim presudama, kao prvostepeni tako i drugostepeni sud, pružili su detaljni opis činjenica u slučaju podnosioca zahteva. Pored toga, sudovi niže instance su jasno naveli važeći materijalni zakon, i takođe su izričito naveli nastavak važenja Kolektivnog ugovora. Opštinski sud uključuje i pozivanje na ocenu valjanosti Kolektivnog ugovora koju je sproveo Inspektorat za rad, očigledno proizveden u izveštaju od 15.

oktobra 2003. god. Oba suda su utvrdili da je tužena kompanija „Kosova e Re“ u svom postupku razrešenja podnosioca zahteva prekršila postupak sadržan u Zakonu, s obzirom na uslove u prilogu tendera, koje je izdao Bankarski i platni autoritet Kosova u vezi transfera postojećih članova osoblja bivše kompanije „Kosova“, kao i odredbe kolektivnog ugovora.

Kao takav, postupak pred Opštinskim sudom i Okružnim sudom po žalbi, može se smatrati da se bavio svim najbitnijim činjenicama slučaja i da je pravilno ispitao argumente podnosioca zahteva (*Vidi npr*. Tatishvili protiv Rusije, br. 1509/02, stav. 58-63). Shodno tome, ne izgleda da postoji bilo koji osnov da se dovede u pitanje pravičnost postupka pred prvostepenim i drugostepenim sudom. U svakom slučaju, podnosilac zahteva nije naveo nikakvu tvrdnju na pravičnost ili nepravičnost ove faze postupka.

Ono što preostaje da se dalje razmotri jeste pravičnost postupaka pred Vrhovnim sudom, i da se uzme u obzir njihov uticaj na pravičnost postupka u celini. Naročito, svi ostali elementi o zadovoljenju pravičnog postupka, preostaje da se vidi u kojoj meri je Vrhovni sud pravilno ispitao sve elemente slučaja i da se to odrazilo na pravilno obrazloženu presudu.

Utvrđivanje građanskih prava podnosioca zahteva u ovom slučaju zavisi od Kolektivnog ugovora 2002. god. i njegova primena prilikom zapošljavanja podnosioca zahteva nakon prenošenja sa osiguravajućeg društva “Kosova” na osiguravajuće društvo “Kosova e Re”. Ne može da bude slučaj da Vrhovni sud nije bio dovoljno upoznat sa postojanjem ovog Kolektivnog ugovora, s obzirom da se pominje po imenu i datumu u obe odluke Opštinskog suda i odluke po žalbi Okružnog suda. Revizija protiv odluke Okružnog suda je podneta od strane tužene kompanije “Kosova e Re”, i da li je ili nije pravni zastupnik podnosioca pokrenuo ponovo pitanje Kolektivnog ugovora, može se smatrati da formira deo spisa predmeta pred Vrhovnim sudom.

Mi primećujemo da u svojoj presudi o reviziji, Vrhovni sud ne pominje Kolektivni ugovor po imenu. Međutim, možemo izvesti zaključak iz izraza, “*zbog toga što radno mesto na kome je ona radila postoji na osnovu normativnih akata tuženog“,* i nalaza Vrhovnog suda da *„Pravni stav sudova niže instance [na osnovu ovih normativnih akata] je u suprotnosti sa odredbama gore navedenog zakona, […]”,*da je Vrhovni sud bio svestan Kolektivnog ugovora i da se uopšteno pozvao na ugovor sa izrazom „normativnih akata tuženog“.

Konačno obrazloženje Vrhovnog suda, *“[…]ugovor o produženju radnog odnosa može zaključiti uz saglasnost poslodavca i zaposlenog, ukoliko nije u suprotnosti sa zakonom i normativnim aktima, tako da je tužilji ugovor o radu raskinut po isteku trajanja zaposlenja.“* ukazuje da je namera Vrhovnog

suda bila dovoljno jasna da isključi valjanost Kolektivnog ugovora iz odnosa radnog odnosa podnosioca zahteva sa tuženom kompanijom “Kosova e Re”, čak iako nije pomenuo Kolektivni ugovor po imenu.

U ovim okolnostima, mi nalazimo da je Vrhovni sud adekvatno ispunio obaveze da u potpunosti preispita sve argumente u slučaju podnosioca zahteva, i da obezbedi adekvatno obrazloženu presudu. Shodno tome, mi ne možemo naći da je došlo do bilo kakvih povreda prava podnosioca zahteva na pravično suđenje iz člana 31, stav 1 Ustava i člana 6, stav 1 Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Prilikom donošenja svog zaključka, većina Ustavnog suda se oslonila na tumačenje pruženih činjenica i na zakonu u presudama Vrhovnog suda u slučajevima šest drugih lica, u kojima je situacija bila navodno identična sa situacijom podnosioca zahteva.

Tekst presude većine navodi pet drugih presuda Vrhovnog suda: tri presude izdate 17. januara 2008. god. (Rev. 126/2007, Rev. 177/2007, Rev. 183/2007), četvrta je izdata 28. januara 2008. god. (Rev. 180/2006), i peta je izdata 7. februara 2011. god. (Rev. 154/2008). Zajedno sa presudom Vrhovnog suda u slučaju podnosioca zahteva (Rev. 308/2007 od 10. juna 2010. god.), koja čini ukupno šest presuda Vrhovnog suda, navodno u identičnim okolnostima.

Većina je smatrala da je ova razlika u presudi u slučaju podnosioca zahteva, u odnosu na presude u tih pet drugih slučajeva, ukazala na nejednaki tretman pred zakonom u suprotnosti sa članom 24, stav 1 Ustava.

U skladu sa doslednom sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, dužnost je podnosioca zahteva da dokaže na koji je način ona bila različito tretirana, i na osnovu čega se ova razlika u tretmanu navodno dogodila (*npr.* Fredin protiv Švedske (br. 1), Br. 12033/86, 18. februar 1991. god., stav. 60-61). Jedino kada se razlika u tretiranju utvrdi i kada se nađe priroda osnova za ovu razliku u tretiranju, može da se proveri opravdanje za ovaj nejednaki tretman za njegovu razumnost i objektivnost.

Međutim, mi razumemo da je većina zasnovala svoju odluku na navodnu nedoslednost u presudama Vrhovnog suda u ovih šest slučajeva. Većina je obrazložila svoju odluku sa osvrtom na presudu Evropskog suda za ljudska prava u slučaju Bejan protiv Rumunije (Br. 1) (Br. 30658/05, 6 .decembar 2007. god.).

Naglašavamo da je Evropski sud za ljudska prava u raznim prilikama trebao da odluči o implikacijama nedoslednih sudskih odluka o pravu na pravično suđenje. U nekim od tih slučajeva, protivrečne sudske odluke se tiču raznih

sudova ili jurisdikcija, dok u drugim, tiču se suprotnih odluka koje su donele isti sudovi u naizgled sličnim postupcima. Broj slučajeva se tiču protivrečnih odluka domaćih Vrhovnih sudova, kao što je slučaj kojim se bavimo u ovom zahtevu.

U slučaju Nejdat Şahin i Perihan Şahin protiv Turske, br. 13279/05/ od 20. oktobra 2011. god. Veliko veće Suda je utvrdilo opšta načela koja se primenjuju u ovim slučajevima (stav. 49-59). ESLJP je,između ostalog, naveo;

> *"50. [...] sem u slučaju očigledne proizvoljnosti, uloga suda nije da se bavi tumačenjem domaćeg prava od strane domaćih sudova (vidi npr. Adamsons protiv Latvie, br. 3669/03, stav 118, od 10. maja 2007. god.). Na isti način, nije zadatak Suda da upoređuje različite odluke domaćih sudova, čak i kada su donete u naizgled sličnim postupcima; s obzirom da se nezavisnost ovih sudova mora poštovati (videti Engel i drugi protiv Holandije, 8. juna 1976. god. stav. 103, Serija A br. 22; Gregório de Andrade protiv Portugalije, br. 41537/02, stav. 36, 14. novembar 2006. god.; i Ādamsons, gore naveden, stav. 118).*
>
> *52. Sud je nekoliko puta bio pozvan da ispituje slučajeve u vezi sa protivrečnim sudskim odlukama [...] i na taj način je imao priliku da izrekne presudu o uslovima u kojima su protivrečne odluke domaćih vrhovnih sudova bile u suprotnosti sa zahtevom na pravično suđenje, sadržano u članu 6, stav. 1 Konvencije (videti Perez Arias protiv Španije, br. 32978/03, stav. 25, 28. juni 2007. god.; Beian protiv Rumunije (br. 1), 30658/05, stav. 34-40, 6. decembar 2007. god.; Ştefan i Ştef protiv Rumunije, br. 24428/03 i 26977/03, stav. 33-36, 27. januar 2009. god.; Iordan Iordanov i drugi protiv Bugarske, br. 23530/02, stav. 48-49, 2. juli 2009. god.; i Schwarzkopf i Taussik protiv Češke Republike (odluka.), br. 42162/02, 2. decembar 2008. god.).*
>
> *53. Na taj način je objasnio kriterijume koje su predvodile svoju ocenu, koja se sastoji u uspostavljanju da li "korenite i dugoročne razlike" postoje u sudskoj praksi vrhovnih sudova, da li domaći zakon predviđa mehanizaciju za prevazilaženje ovih nedoslednosti, da li se ta mehanizacija primenjuje i, ako je potrebno, kojim efektom (videti Iordan Iordanov i drugi, gore naveden, stav 49-50).*
>
> *56. Sudska ocena okolnosti koja je dovedena pred sudom za ocenjivanje je takođe uvek bilo zasnovano na principu pravne*

sigurnosti koji je sadržan u svim članovima Konvencije i predstavlja jedno od suštinskih aspekata vladavine prava [...]

57. U tom smislu, sud takođe podseća da se pravo na pravično suđenje mora tumačiti u svetlu preambule Konvencije, koji izjavljuje vladavinu prava kao zajednički deo nasleđa država ugovornica. Sada, jedan od suštinskih aspekata vladavine prava je princip pravne sigurnosti (videti Brumărescu protiv Rumunije [GC], br. 28342/95, stav. 61, 28. oktobar 1999. god.), koji, između ostalog, garantuje izvesnu stabilnost u pravnim situacijama i doprinosi u poverenju javnosti u sudovima [...]. Postojanost protivrečnih sudskih odluka, s druge strane, može da stvori stanje pravne neizvesnosti koje će verovatno smanjiti javno poverenje u pravosudni system, a takvo poverenje je jasno jedan od bitnih komponenti države zasnovane na vladavini prava [...].

58. Sud ističe, međutim, da uslov pravne sigurnosti i zaštite legitimnog poverenja javnosti ne dodeljuje stečeno pravo na doslednost sudske prave (vidi Unédic protiv Francuske, br. 20153/04, stav. 74, 18. decembar 2008. god.) [...]"

Mi primećujemo da ključno načelo koje treba da se primenjuje u slučajevima odstupanja odluka Vrhovnog suda u naizgled sličnim slučajevima ili okolnostima je da li postoje ili ne "korenite i dugoročne razlike"*u sudskoj praksi Vrhovnog suda (videti* Nejdat Şahin i Perihan Şahin, citiran u gornjem tekstu, stav. 53). U slučaju podnosioca zahteva, odluka Vrhovnog suda o njenoj reviziji je protivrečna sa pet drugih odluka Vrhovnog suda koje se odnose na naizgled slične činjenice i zakon. Teško je videti kako, na osnovu samo šest odluka Vrhovnog suda, mi zaključujmo da postoje "korenite i dugoročne razlike" u sudskoj praksi Vrhovnog suda koja ugrožava načelo pravne izvesnosti, a samim tim, podriva vladavinu prava.

Nasuprot tome, primećujemo da se slučaj Beian protiv Rumunije odnosi na utvrđivanje prava na posebne socijalne beneficije predviđene novim zakonom za lica koja su prinuđena da se podvrgnu obaveznoj ne-militarnoj javnoj službi u 1950. god. Zakon je precizirao da su korisnici lica koja su bila uključena u obavezne službe pod nadležnošću određene agencije zvana DGT. Podnosilac zahteva je u tom slučaju obavio obaveznu službu, ali ne pod nadležnošću organa DGT. U periodu od 2003-2006. god. Vrhovni sud Rumunije je bio pozvan da odluči da li lica koja su obavili obaveznu službu ali ne pod nadležnošću DGT, ipak imaju pravo na naknade navedene u zakonu. Tokom tog vremenskog perioda, Vrhovni sud Rumunije je presudio 18 puta u korist lica koja nisu bila predmet DGT, i 17 puta protiv takvih lica. Ponekad, su protivrečne odluke donete čak istog dana. ESLJP je posebno bio zabrinut da je

Vrhovni sud bio sam izvor pravne neizvesnosti, imajući u vidu značaj uloge Vrhovnog suda da reši protivrečnost u sudskom tumačenju.

Slučaj Beian protiv Rumunije uključuje znatan niz protivrečnih odluka izdate od strane Vrhovnog suda Rumunije u periodu od više od tri godine, koje se obavilo neselektivno između jednog tumačenja na drugo. Mnoštvo slučajeva u značajnom vremenskom periodu u kojima je nedostajala doslednost je ono što vodi do zaključka očigledne proizvoljnosti u tom slučaju. Nalaz ove očigledne proizvoljnosti vodi do zaključka povrede člana 6, stav 1 Konvencije.

Razlika sa sadašnjim slučajem pod razmatranjem Ustavnog suda je značajna. Samo su šest slučajeva Vrhovnog suda predstavljena, od kojih je o tri slučajeva odlučeno 17. januara 2008. god. a o četiri drugih odlučeno je 28. januara 2008. god. o petom slučaju odlučeno je 10. juna 2010. god, a o šestom slučaju odlučeno je 7. februara 2011. god. Vremenski okvir tokom kojeg su ove navodno nedosledne presude Vrhovnog suda izdate, obuhvata period od oko 3 godine.

Tumačenje Vrhovnog suda materijalnog prava je navodno bilo drugačije u petom slučaju u odnosu pet drugih slučajeva. Ni broj navodno nedoslednih presuda, ni vremenski okvir u kojem je došlo do tih presuda, ne dostižu nivo težine odnosno pravne neizvesnosti koji bi opravdao zaključak očigledne proizvoljnosti.

Shodno tome, nalazimo da se ne možemo složiti da divergencija pravnog tumačenja koja je evidentna u odluci Vrhovnog suda u slučaju podnosioca zahteva naspram tih pet drugih slučajeva, ukazuje na "korenitu i dugotrajnu razliku" u sudskoj praksi Vrhovnog suda.

Prema tome, nalazimo da se ne možemo složiti sa nalazom većine da je bilo kršenja prava na pravično suđenje zbog nejednakog tretmana, i zaključujemo da nije bilo kršenja "prava na pravično i nepristrasno suđenje" koje je sadržano u članu 24, stav 1 Ustava.

S poštovanjem podnose,

Sudija Almiro Rodrigues

Sudija Snezhana Botusharova

KI 19/13, Mark Duhanaj, datum 27 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći, P. br. 274/2008, od 2. maja 2012. god., i presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo, AP. br. 316/2012, od 23. avgusta 2012. god., i Pkl. br. 184/2012, od 17. decembra 2012. god.

Slučaj KI19/13, odluka od 12. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, građanska parnica, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na pravičan sudski proces, očigledno neosnovan zahtev.

Podnosilac zahteva tvrdi da je presudama redovnih sudova došlo do kršenja člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i članova 6 i 13 EKLJP.

Sud primećuje da je presuda Okružnog suda u Peći P. br. 278/2008, od 2. maja 2012. god. obrazložena, i ovaj Sud nije primetio da je tokom postupka suđenja u predmetu bilo procesnih kršenja koja bi rezultirala povredom osnovnih prava podnosioca zagarantovanih Ustavom i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Zahtev podnosioca za saslušanje svedoka je odobren, njegov ovlašćeni zastupnik je saslušan, njemu su pružene sve mogućnosti za odbranu tokom celog procesa suđenja u slučaju. Stoga, Sud nalazi da podnosilac zahteva niti je izgradio niti dokazao *prima facie* slučaj, niti po meritumu ni po prihvatljivosti zahteva. U svemu, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

Sud dalje zaključuje da, pošto je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zahtev za privremenu meru je bespredmetan i stoga treba da se odbije.

ODLUKA O ZAHTEVU ZA PRIVREMENU MERU I REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI19/13
Podnosilac
Mark Duhanaj
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Peći P. br. 274/2008 od 2. maja 2012. god., presuda Vrhovnog suda Republike Kosovo AP. br. 316/2012 od 23. avgusta 2012. god. i Pkl. br. 184/2012 od 17. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Mark Duhanaj sa prebivalištem u Radulovcu, opština Klina, zastupljen od strane g. Gjergja Skelija i Zeqira Berdynaja, advokata.

Osporene odluke

2. Osporene sudske odluke su: presuda Okružnog suda u Peći P. br. 274/2008 od 2. maja 2012. god. i presude Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Vrhovni sud) AP. br. 316/2012 od 23. avgusta 2012. god. i Pkl. br. 184/2012 od 17. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti gorenavedenih presuda, kojima podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje.

4. Podnosilac, isto tako, zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremenu meru na odlaganje izdržavanja kazne dok Sud ne donese meritornu odluku o predmetu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 27. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

6. Dana 21. februara 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 26. februara 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Ivana Čukalovićaza sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 28. februara 2013. god., Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva, Vrhovni sud i Apelacioni sud u Prištini o registraciji zahteva pod br. KI19/13.

9. Dana 12. marta 2013. god., Veće za razmatranje je nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

10. Dana 30. januara 2006. god., karabinjeri su pretresali kuću oca podnosioca zahteva (Zef Duhanaj), pri čemu su zaplenili pet (5) komada različitog oružja u sobama kuće.

11. Dana 3. februara 2006. god., Okružno javno tužilaštvo u Peći je podiglo optužnicu protiv podnosioca zahteva za neovlašćeno posedovanje i nošenje oružja koje su zaplenili karabinjeri.

12. Dana 29. januara 2007. god. Okružni sud u Peći je doneo presudu P. br. 111/2006 kojom su podnosilac zahteva i njegov otac proglašeni krivim za

krivično delo za koje su bili optuženi jer su oni priznali krivicu tokom svih faza krivičnog postupka. Navedeni sud je zaključio da je priznanje krivice vršeno u skladu sa zakonom na osnovu dokaza iznetih u optužnici.

13. Na ovu presudu P. br. 111/2006 podnosilac zahteva je iskoristio pravo na žalbu zbog suštinskih povreda odredaba krivičnog postupka i odluke o osudi.

14. Dana 5. avgusta 2007. god. Vrhovni sud je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio je presudu Okružnog suda u Peći.

15. Dana 25. februara 2008. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev za ponavljanje krivičnog postupka zbog pojave novih činjenica.

16. Dana 12. juna 2008. god. Okružni sud u Peći je rešenjem P. br. 116/2006 odobrio zahtev podnosioca za ponavljanje krivičnog postupka u vezi sa pravosnažnom presudom P. br. 111/2006 iz razloga što su braća podnosioca zahteva izjavili da je zaplenjeno oružje u zajedničkoj kući bilo njihovo, a ne podnosiočevo, osim jednog pištolja, ostalo oružje je bilo njihovo, a ne podnosiočevo, kao što je utvrđeno pravosnažnom presudom. Na osnovu izjava ovih svedoka, Okružni sud u Peći je ustanovio da su ispunjeni svi uslovi za ponavljanje sudskog postupka. Odluku o izvršenju kazne navedeni sud je odložio do okončanja ponavljanja krivičnog postupka.

17. Dana 2. maja 2012. god. Okružni sud u Peći je doneo presudu P. br. 278/2008 i proglasio podnosioca zahteva krivim za neovlašćeno vlasništvo, kontrolu, posedovanje ili upotrebu oružja iz člana 328. stava 2. KZK-a i osudio ga kaznom zatvora u trajanju od godinu dana, kaznu koju bi on izdržavao nakon što ova presuda postane pravosnažna. U obrazloženju presude između ostalog se navodi:

> *"Na osnovu ovih dokaza, sud je potvrdio na nesumnjiv način da odbrana optuženog da je oružje pripadalo njegovoj braći, sa izuzetkom pištolja „TT", je samo zakasneli pokušaj za odstupanje od krivične odgovornosti, jer je on tokom čitavog postupka imao mogućnost da predloži saslušanje ovih svedoka, koji su mu braća, i od prvog momenta je mogao da kaže da je oružje njihovo, ako je tako kako navode optuženi i svedoci Jozë i Mihill Duhani. On je čak pričao o mestu i načinu kupovine nekoliko vrsta ovog oružja. Podneti razlozi od strane optuženog, da je priznao krivicu kako bi zaštitio svoje snahe (supruge braće) od mogućeg hapšenja i posle*

kako ne bi inkriminisao svoju braću, zato što oni žive i rade u inostranstvu, i krivično gonjenje protiv njih rezultiralo bi njihovom deportacijom iz zemalja gde žive i rade, su neodrživi i nelogični".
[...]
"Sud je na osnovu gorenavedenih razloga potvrdio da je van svake sumnje da je optuženi imao neovlašćeno vlasništvo, posedovanje i kontrolu nad svim oružjem opisanim u izreci presude i na ovaj način je ostvario sve subjektivne i objektivne elemente krivičnog dela iz člana 328. stava 2. ZKPK-a".

18. Na presudu P. br. 278/2008 od 2. maja 2012. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom sudu.

19. Dana 23. avgusta 2012. god., Vrhovni sud Kosova (presuda Ap. br. 316/2012) je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva. Vrhovni sud, nakon što je saslušao navode ovlašćenog zastupnika podnosioca zahteva i izjašnjavanje samog podnosioca i nakon razmatranja svih spisa predmeta u ovoj pravno-krivičnoj stvari, je ocenio da je žalba neosnovana iz razloga što žalbena presuda nije sadržala suštinske povrede odredaba krivičnog postupka, kao što se navodilo u žalbi.

20. Dana 8. marta 2012. god., Podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti zbog suštinskih povreda odredaba ZKPK-a i zbog pogrešne primene odredaba PKZK sa predlogom da se usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti kao osnovan, kao i da se ukinu osporene presude (P. br. 278/2008 od 2. maja 2012 i Ap. br. 316/2012 od 23. avgusta 2012. god.) i predmet da se vrati na ponovno suđenje.

21. Dana 17. decembra 2012. god., Vrhovni sud (presuda PKL. br. 184/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnet od strane podnosioca protiv presude Okružnog suda u Peći P. br. 278/2008 od 2. maja 2012. god. i presude Vrhovnog suda Ap. br. 316/2012 od 23. avgusta 2012. god. Vrhovni sud je ustanovio da su pitanja koja je podnosilac zahteva pokrenuo u zahtevu za zaštitu zakonitosti o povredama zakona na štetu osuđenog neosnovana.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac zahteva tvrdi da je presudama redovnih sudova došlo do kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, kao i članova 6. i 13. EKLJP-a.

Zahtev za privremenu meru

23. Podnosilac isto tako zahteva od Suda da uvede privremenu meru, obustavljajući izvršenje kazne određene presudom Okružnog suda u Peći (P. br. 278/2008 od 2. maja 2012. god.) potvrđene od strane Vrhovnog suda Kosova (Ap. br. 316/2012 od 21. avgusta 2012. god.) sve dok se ovo pitanje ne okonča pred Ustavnim sudom Kosova.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2. [Pravni efekat odluka] Ustava koji određuje:

> *2. „Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu.“*

25. Sud, isto tako, uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

> *“Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu.”*

26. Pored toga, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu predviđa da:

> *„Uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.“*

27. Konačno, pravilo 55. (1) Poslovnika o radu predviđa da:

> *“Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima.“*

28. Štaviše, kako bi Sud uveo privremenu meru, treba da, u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika o radu, utvrdi da:

> *„(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko*

prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da će pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera, ili

(c) je privremena mera u javnom interesu.“

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.

Prihvatljivost zahteva

29. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] koji predviđa:

8.*Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

30. Član 47. (2) Zakona o sudu, isto tako predviđa da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.“

31. Sud se isto tako poziva na član 48. Zakona, koji predviđa da:

„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori”.

32. Štaviše, pravilo 36. (1) a), b) i c) Poslovnika određuje da:
2.Sudu je dozvoljeno da rešava zahteva:

(d) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke, ili

(e) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva, ili

(f) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.

33. Sud smatra da je podnosilac zahteva ispunio propisan rok od četiri meseca, računajući od dana kada mu je uručena presuda Vrhovnog suda; da je opravdao zahtev relevantnim činjenicama i jasnim pozivanjem na navodna kršenja; on izričito osporava presudu Okružnog suda u Peći i presude Vrhovnog suda, kao akte javnog organa; da je jasno istakao zatraženu pravnu zaštitu; i da je priložio različite odluke i druge potkrepljujuće informacije i dokumenta.

34. Podnosilac zahteva uglavnom navodi da mu je presudom prvostepenog suda i presudama drugostepenog suda povređeno pravo garantovano članom 31. Ustava [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], kao i prava garantovana Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda, odnosno članom 6. i 13. EKLJP-a.

35. Podnosilac zahteva je uložio žalbu Vrhovnom suduprotiv presude Okružnog suda u Peći *„zbog bitnih kršenja odredaba krivičnog postupka, pogrešnog i nepotpunog potvrđivanja činjeničnog stanja, kršenja krivičnog zakona i odluke o osudi, sa predlogom da se žalbena presuda poništi i da se predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno suđenje ili da se ista preinači, tako da se optuženom izrekne uslovna osuda”*.

36. Vrhovni sud, nakon što je sveobuhvatno analizirao osnove žalbe, našao je da su „*gorenavedeni žalbeni navodi neosnovani*“.

37. Podnosilac zahteva je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti protiv presude Vrhovnog suda “*zbog bitnih kršenja odredaba ZKPK kao i zbog pogrešne primene odredbi KZK sa predlogom da se usvoji zahtev za zaštitu zakonitosti kao osnovan i da se ukinu osporene presude i predmet da se vrati na ponovno suđenje.”* Vrhovni sud (PKL. br. 184/2012 od 17. decembra 2012. god.) je nakon razmatranja zahteva za zaštitu zakonitosti našao da je zahtev neosnovan.

38. Sud primećuje da je presuda Okružnog suda u Peći (P. br. 278/2008 od 2. maja 2012. god.) obrazložena i ovaj Sud nije primetio da je tokom postupka suđenja u predmetu bilo procesnih kršenja koja bi rezultirala povredom osnovnih prava podnosioca zagarantovanih Ustavom i

Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Zahtev podnosioca za saslušanje svedoka je odobren, njegov ovlašćeni zastupnik je saslušan, njemu su pružene sve mogućnosti za odbranu tokom celog procesa suđenja u slučaju.

39. Ustavni sud primećuje da osnove žalbe na odluke Okružnog suda i Vrhovnog suda, sadrže navode u vezi sa suštinskim kršenjem odredaba krivičnog postupka, pogrešnim i nepotpunim utvrđivanjem činjeničnog stanje, kršenjem krivičnog zakona i odlukom o krivičnoj sankciji.

40. Ustavni sud smatra da ti navodi mogu da budu u domenu zakonitosti.

41. Ustavni sud dalje primećuje da pred Okružnim i Vrhovnim sudom podnosilac zahteva nije izneo nijedan navod na osnovu ustavnosti, bilo implicitno ili u suštini kojim bi pokrenuo navodnu povredu njegovih Ustavom zagarantovanih ljudskih prava i osnovnih sloboda.

42. U tom smislu, Evropski sud (vidi slučaj Fressoz i Roire protiv Francuske (zahtev br. 29183/95), presuda od 21. januara 1999. god.), presuda od 21. januara 1999. god.) je naglasio *mutatis mutandis* da je „svrha pravila (pravilo o iscrpljenju) koje se navodi gore je da se pruži zemljama ugovornicama mogućnost da spreče ili isprave – uglavnom kroz sudove – povrede koje se navode protiv njih pre nego što ti navodi budu podneti Sudu. Ovo pravilo mora da se primenjuje „uz izvestan stepen fleksibilnosti i bez preteranog formalizma“; dovoljno je da se žalbe koje se nameravaju da budu naknadno podnete u Strazburu da su već bile pokrenute, „bar u suštini i u saglasnosti sa formalnim uslovima i rokovima postavljenim domaćim pravom“ pred domaćim organima (Vidi The Castells protiv Španije, presuda od 23. aprila 1992. god., serija A br. 236, p. 19, § 27, i Akdivar i drugi protiv Turske, presuda od 16. septembra 1996, izveštaji 1996-IV, pp. 1210-11, §§ 65-69).

43. U saglasnosti sa načelom supsidijarnosti, podnosilac zahteva je dužan da iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom, kao što je utvrđeno članom 113. (7), kao i drugim pravnim odredbama, koje su već gore navedene.

44. U stvari, svrha pravila iscrpljenosti, u ovom slučaju, je da se dozvoli Okružnom i Vrhovnom sudu mogućnost da isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo iscrpljenosti je operativno kombinovano sa supsidijarnim karakterom proceduralnog okvira ustavnog pravosuđa. (Vidi *mutatis mutandis*, Selamouni protiv Francuske [VK], § 74; Kudla protiv Poljske [VK], § 152; Andrašiki i drugi protiv Slovačke (dec.)).

45. Načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnih prava. Stoga, veoma je verovatno da se slučaj podnosioca zahteva proglasi neprihvatljivim od strane Ustavnog suda, kada isti propušta da iskoristi redovne postupke ili propušta da prijavi kršenje Ustava u redovnom postupku. Takvo propuštanje će se shvatiti kao odricanje od prava na dalje poricanje povrede i na žalbu. *(*Vidi *rešenje, u slučaju br. KI. 07/09, Demë KURBOGAJ i Besnik KURBOGAJ, ocena presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008, stav 18).*

46. Uvek kada se osporava odluka na osnovu pravne pozicije koja je neprihvatljiva sa tačke gledišta ljudskih prava i osnovnih sloboda, redovnim sudovima koji su doneli odluku treba da se pruži mogućnost da preispitaju osporenu odluku. To znači da, svaki put kada se navodi povreda ljudskih prava, ta povreda ne može kao pravilo da stigne u Ustavni sud pre nego što se razmatra od strane redovnih sudova.

47. Podnosilac zahteva u konkretnom slučaju je trebalo da se implicitno ili u suštini žali pred Okružnim i Vrhovnim sudom na navodnu povredu njegovog prava na pravično suđenje, pošto ti sudovi „sude na osnovu Ustava i zakona“ (član 102. stav 3. Ustava).

48. U praksi, ništa nije sprečilo podnosioca zahteva da se žali pred Okružnim i Vrhovnim sudom na navodnu povredu prava na pravično suđenje. Ako bi ovi sudovi uzeli u obzir povredu i ako bi ispravili istu, završilo bi se sve; ako sudovi ne bi ispravili povredu ili ako je ne bi razmotrili, podnosilac zahteva bi ispunio uslov za iscrpljenje svih pravnih sredstava u smislu da je ovim sudovima pružena mogućnost da isprave navodnu povredu.

49. U stvari, ovakva analiza je u saglasnosti sa jurisprudencijom Evropskog suda kojom je uspostavljeno da su podnosioci zahteva dužni da iscrpe domaća pravna sredstva koja su na raspolaganju u teoriji i u praksi u odgovarajuće vreme, to jest, sredstva koja su dostupna, koja omogućavaju obeštećenje u pogledu njihovih žalbi i koja pružaju razumni izgled na uspeh (Sejdović protiv Italije [VK], br. 56581/00, ECHR 2006-II § 46). Treba da se ispita da li je, pod svim okolnostima slučaja, podnosilac učinio sve što se može razumno očekivati od njega da iscrpi domaća pravna sredstva (D. H. i drugi protiv Češke Republike (VK) stav 116-22).

50. Ustavni sud je takođe primenio isto obrazloženje kada je doneo rešenje o neprihvatljivosti na osnovu neiscrpljenosti pravnih sredstava (vidi dana 4. decembra 2012. god. u slučaju br. KI 120/11, Ministarstvo zdravlja

protiv ocene ustavnosti odluke Vrhovnog suda A. br. 551; dana 27. janura 2010. god. u slučaju br. KI 41/09, AAB –RIINVEST Univerzitet DOO Priština protiv Vlade Republike Kosovo i dana 23. marta 2010. god. u svojoj odluci u slučaju br. KI 73/09, Mimoza Kusari Lila protiv Centralne izborne komisije).

51. U načelu i u stvari, podnosilac zahteva ne može da se žali direktno pred Ustavnim sudom na navodnu povredu ljudskih prava i osnovnih sloboda, a da nije pokrenuo implicitno ili u suštini tu navodnu povredu pred redovnim sudovima.

52. U svakom slučaju, Ustavni sud smatra da činjenice slučaja ne dozvoljavaju ubedljiv zaključak da osnove žalbe *„bitne povrede odredaba krivičnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanja činjeničnog stanja, kršenja krivičnog zakona i odluka o krivičnoj sankciji“,* koje su navedene pred Vrhovnim sudomispunjavaju test Evropskog suda. Stoga nije potrebno da se stvar dalje razmatra pod ovakvim okolnostima slučaja.

53. Pored toga, Sud smatra da podnosilac zahteva nije argumentovao i dokazima potkrepio navodno kršenje njegovih prava od strane Okružnog i Vrhovnog suda.

54. U stvari, navodi podnosioca o kršenju ustavnih prava ne predstavljaju *prima facie* dovoljan osnov za pokretanje slučaja u Sudu; nezadovoljstvo podnosioca zahteva odlukom redovnih sudova ne predstavlja ustavnu osnovu da se žali pred Ustavnim sudom.

55. Štaviše, Sud primećuje da, da bi slučaj *prima facie* ispunio uslove za prihvatljivost zahteva, podnosilac zahteva treba da dokaže da postupci pred Okružnim i Vrhovnim sudom, gledano u celini, nisu sprovedeni na način na koji bi podnosilac zahteva imao pravično suđenje ili da su ostala kršenja ustavnih prava mogla biti izvršena od strane redovnih sudova tokom suđenja.

56. U tom smislu, Sud se poziva na pravilo 36. (1.c) Poslovnika o radu, koje određuje *”Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) Samo ako zahtev nije očigledno neosnovan“.*

57. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi činjeničnim ili zakonskim greškama (zakonitost) koje su navodno počinili redovni sudovi, osim ukoliko su oni povredili prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost).

58. Stoga, Sud ne treba da postupa kao sud trećeg stepena, u ovom slučaju, prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

59. U svakom slučaju, podnosilac zahteva ne objašnjava zašto i kako je izvršeno kršenje njegovih prava, on ne potkrepljuje *prima facie* navod po ustavnim osnovama i nije pružio dokaze koji ukazuju da su njegova prava i slobode zagarantovane članom 31. Ustava i članovima 6. i 13. EKLJP-a kršene od strane redovnih sudova.

60. Ustavni sud ne može da smatra da su relevantni postupci pred Okružnim i Vrhovnim sudom na bilo koji način bili nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

61. U stvari, podnosilac zahteva nije dokazao *prima facie* zašto i kako su mu Okružni i Vrhovni sud povredili prava zagarantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članovima 6. i 13. EKLJP-a.

62. Dakle, Sud nalazi da podnosilac zahteva niti je izgradio niti dokazao *prima facie* slučaj, niti po meritumu ni po prihvatljivosti zahteva.

63. U svemu, Sud zaključuje da je zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

64. Sud dalje zaključuje da, pošto je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zahtev za privremenu meru je bespredmetan i, stoga, treba da se odbije.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, na osnovu člana 116. (2) Ustava, članova 27. i 48. Zakona, i u skladu sa pravilima 36. (1.c), 55. i 56. (2) Poslovnika o radu, dana 12. marta 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI ovu odluku strankama i

IV. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20.(4) Zakona.

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 19/10, DOO „Syri“, datum 27 Mart 2013 –Ocena ustavnosti naloga koji je izdala Posebna komora Vrhovnog suda Republike Kosovo, SCA-09-0041, od 9. februara 2010. god.

Slučaj KI19/10, rešenje o neprihvatljivosti od 27. novembra 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava

Podnosilac zahteva osporava ustavnost naloga koji je donela Posebna komora Vrhovnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Posebna komora), SCA - 09-0041 od 9. februara 2010. godine (u daljem tekstu: nalog od 9. februara 2010. godine), kojim se od podnosioca zahteva, kao tužioca u parničnom postupku, pred Posebnom komorom tražilo da dostavi prevod svih podnesaka i relevantnih dokumenata na engleski jezik, o njegovom trošku.

Podnosilac traži da Ustavni sud nađe kršenje ljudskih prava i zahteva da Posebna komora prevede dokumenta o svom trošku.

Sud zaključuje da zahtev ne ispunjava uslove člana 113.7 Ustava, člana 47.2 Zakona, kao ni uslove pravila 36 (1) a) Poslovnika i kao takav je neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI19-10
Podnosilac
D.O.O . "Syri"
Ocena ustavnosti naloga koji je izdala Posebna komora Vrhovnog suda Republike Kosovo SCA -09-0041 9. februara 2010. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je D.O.O . "Syri", koje zastupa g. Enver Mulliqi iz Đakovice.

Predmetna stvar

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost naloga koji je donela Posebna komora Ustavnog suda Republike Kosovo (posebno veće), SCA -09-0041 od 9. februara 2010. godine (nalog od 9. februara 2010. godine), kojim se od podnosioca zahteva, kao tužioca u parničnom postupku pred Posebnom komorom tražilo da dostavi prevod svih podnesaka i relevantnih dokumenata na engleski jezik, o njegovom trošku.

3. Zatim, podnosilac zahteva osporava ustavnost člana 25.7. Administrativnog naređenja UNMIK-a 2008/6 koje menja i dopunjuje Administrativno naređenje UNMIK-a br. 2006-17 o sprovođenju UNMIK Uredbe br. 2002/13 o osnivanju Posebne komore vrhovnog suda Kosova za pitanja u vezi sa kosovskom povereničkom agencijom (u daljem tekstu: UNMIK AN 2008/6).

4. Podnosilac zahteva navodi da je osporeni nalog od 9. februara 2010. godine donet u skladu sa članom 25.7. UNMIK Administrativnog

uputstva br. 2008/6 u suprotnosti sa članom 5. [Jezici], članom 23. [Ljudsko dostojanstvo], članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje i članovima 6, 14. i 1. Protokola 1 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Podnosilac zahteva dalje navodi "da sudije EULEX-a ne treba da primenjuju nijednu odredbu koja krši osnovna ljudska prava, a posebno u odredbi koja se zove administrativni nalog, koji je, zapravo podzakonski akt."

5. Osporen deo Administrativnog uputstva br. 2008/6 je član 25.7. i on je predviđen za jezik na kojem slučajevi podneti Posebnom veću moraju da budu poslati Posebnoj komori pod sledećim uslovima:

> *25.7. Dokazna i prateća dokumenta se mogu podneti na albanskom, srpskom ili engleskom jeziku. Međutim, ukoliko su podneta na albanskom ili srpskom jeziku, zajedno sa dokaznim dokumentima treba obezbediti prevod na engleski svih dokaznih i pratećih dokumenata. Prevod se obavlja o trošku stranke.*

6. Podnosilac zahteva traži da Ustavni sud nađe kršenje ljudskih prava i zahteva da Posebna komora prevodi dokumenta o svom trošku.

Pravni osnov

7. Član 113.1. i 7. Ustava Kosova (u daljem tekstu: Ustav); (u daljem tekstu: zakon'); član 20. Zakona i pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupci pred sudom

8. Dana 1. marta 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

9. 17. marta 2010. godine, predsednik Suda imenovao je zamenika predsednika Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Ivan Čukalović (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.

10. 24. avgusta 2010. godine, Sud je poslao zahtev Posebnoj komori i tražio njihove komentare i/ili zapažanja o zahtevu.

11. Posebna komora je odgovorila 10. novembra 2010. godine. Njihov odgovor će biti razmotren u nastavku.

12. 10. marta 2011. godine, Sekretarijat Ustavnog suda je prosledio odgovor Posebnoj komori podnosiocu zahteva i tražio njihove komentare. Sud je takođe tražio primerke dodatnih dokumenata u vezi sa slučajem podnosioca pred Okružnim privrednim sudom.

13. Dana 23. marta 2011. godine, podnosilac zahteva je odgovorio Sudu. Informisao ga je da je zbog "nesprovođenja, prema nalogu posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na KPA, rizikovao odbijanje žalbe, tužilac platio prevod presude i da je poslao prevedenu presudu, žalbu i prateće dokaze. Treba pomenuti da su prevodilačke usluge relativno visoke, jedna strana košta 10 evra."

14. Podnosilac zahteva je dalje dodao da je "dotično Administrativno uputstvo u suprotnosti sa članom 6 – pravo na pravično suđenje, članom 14 – zabrana diskriminacije, Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i članom 1, Protokola 1 Konvencije, u vezi sa članom 53. Ustava Republike Kosovo i ustavnim odredbama i garancijama iz članova 5, 23, 24, 31. Ustava Republike Kosovo. Sudije EULEX-a ne treba da primenjuju nijednu odredbu koja krši osnovna ljudska prava, posebno u propisu koji se zove Administrativni nalog, koji je, zapravo, podzakonski saglasan akt." Podnosilac je takođe priložio žalbu protiv presude Okružnog privrednog suda koja je bila predmetna stvar pred Posebnom komorom.

15. Dana 5. jula 2012. god., predsednik je imenovao članove novog Veća za razmatranje i sastav sudija je sledeći:Robert Carolan (predsedavajući), koji zamenjuje sudiju Ilirijanu Islami, jer je njen mandat u Sudu istekao 26. juna 2012. god., Snezhana Botusharova i Enver Hasani (član).

16. Takođe, 2. jula 2012. god. Veće za razmatranje je većalo o izveštaju sudije izvestioca i odložilo slučaj za dalje razmatranje.

17. Dana 24. septembra 2012. god., Sekretarijat Suda je zahtevao od podnosioca zahteva i od Posebne komore da ga obaveste o statusu slučaja podnosioca zahteva pred Posebnom komorom.

18. Sud nije primio nikakav odgovor na dopis od 24. septembra 2012. god.

19. Posebna komora takođe nije dostavila odgovor na dopis Suda od 24. septembra 2012. god.

20. Dana 27. novembra 2012. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Kratak opis činjenica

21. Iz dokumenata koje su dostavile strane u postupku mogu se rezimirati sledeće činjenice.

22. Okružni privredni sud u Prištini je 19. juna 2008. godine odbio žalbu podnosioca protiv tužene Kosovske energetske korporacije – odeljenje mreža, oblast Đakovica, zbog navedenog duga u iznosu od 28.689,85 evra.

23. 6. aprila 2009. godine, podnosilac zahteva je uložio žalbu Posebnoj komoru protiv presude Okružnog privrednog suda I.C. br. 198/2007 od 19. juna 2008. godine.

24. Žalba i prateća dokumentacija, tj. tekst osporene presude, doneti su na albanskom jeziku i nisu bili praćeni engleskim prevodom.

25. 9. februara 2010. godine, Posebna komora Vrhovnog suda izdalo je nalog kojim je tražila da podnosilac zahteva u ovom zahtevu dostavi Posebnoj komori, u vremenskom roku od 14 (četrnaest) dana od prijema naloga, sledeće:

Nalog

"Tražimo od tužioca/podnosioca žalbe da dostavi sledeće, u roku od 14 (četrnaest) dana od prijema ovog naloga:

1. Prema članovima 58.2 i 25.4 (b) Administrativnog uputstva (AU) UNMIK-a br. 2008/6, izjavu o ovlašćenju koja daje ovlašćenje da se tuženi zastupa u postupku u Posebnoj komori (uključujući ime, prezime i adresu advokata, zajedno sa engleskim prevodom);
2. Prema članu 60.2 AU UNMIK-a br. 2008/6, primerak presude okružnog privrednog suda I.c. br. 198/2007, protiv je koje uložena žalba, zajedno sa engleskim prevodom;

3. Prema članu 58.2 i 25.7 Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/6, engleski prevod žalbe, kao i drugih pratećih dokumenata;
4. Prema članu 25.7 Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/6: "podnesci i priložena dokumenta mogu se predati na albanskom, srpskom ili engleskom jeziku. Međutim, ako su predati na albanskom ili srpskom jeziku, moraju da imaju relevantan prevod na engleski, svih podnesaka i relevantnih dokumenata. Stranka snosi odgovornost za nadoknade za prevod". Prema članu 58.2 Administrativnog uputstva UNMIK-a br. 2008/6, važi za sve žalbene postupke.
5. Ukoliko tužioci ili podnosioci žalbi ne predaju potpunu i ispravnu žalbu, koja ispunjava sve predviđene uslove iz člana 28.2 b AU UNMIK-a u roku od 14 dana od dana izdavanja ovog naloga ili ne dostavi navedenu dokumentaciju u roku od 14 dana, Posebna komora će, onda, odbiti žalbu/tužbu po osnovu neprihvatljivosti.

26. Ovaj nalog Posebne komore Vrhovnog suda potpisao je sudija EULEX-a. Nakon donošenja ovog naloga 9. februara 2010. godine, upućen je zahtev Ustavnom sudu 1. marta 2010. godine.

27. Uprkos podnošenju zahteva Ustavnom sudu, podnosilac zahteva je ispoštovao nalog u predviđenom vremenskom roku od 14 dana i obezbedio prevod traženih dokumenata 29. marta 2010. god.

Komentari Posebne komore

28. 10. novembra 2010. godine, Posebna komora je odgovorila na obaveštenje Ustavnog suda koje je od njih primila 25. avgusta 2010. godine.

29. U svom odgovoru, Posebna komora je navela sledeće: "tužilac SH.P. Syri u Gjakovë/Đakovici, 6. jula 2009. godine, uložio je žalbu pred Posebnom komorom protiv presude Okružnog privrednog suda I.C. br. 198/2007 od 19. juna 2008. godine. S obzirom da je žalba koju je uložio tužilac podneta samo na albanskom jeziku, zadužen sudija izdao je nalog tužiocu/podnosiocu žalbe D.O.O. Syri, tražeći od tužioca da podnese presudu protiv koje je žalba podneta i prevod žalbe i pratećih dokumenata na engleski prema članu 25.7. UNMIK Administrativnog uputstva (UNMIK AU) 2008/6 u vezi sa članom 58.2. of UNMIK AU. ... član 58.2. UNMIK Administrativnog uputstva 2008/6 predviđa da Poslovnik o radu i dokazi koji regulišu postupak u sudskom veću važe *mutatis mutandis* za postupke u žalbenom veću.

Sa druge strane, član 60.2. UNMIK Administrativnog uputstva 2008/6 zahteva da odluka sudskog veća ili suda protiv koje je žalba uložena bude priložena žalbi. Kako tužilac nije obezbedio odluku i žalbu i odluku protiv koje je podneta žalba, tužiocu je bilo naloženo da ih dostavi sudu. Ovo je bio deo opšte prakse suda u skladu sa Administrativnim uputstvom 2008/6 koji je primenjivan na sve tužbe/žalbe podnete Posebnoj komori jer je radni jezik suda engleski. Vredno je pomenuti da ukoliko je tužilac/podnosilac žalbe fizičko lice (a), podseća se na mogućnost da on/ona može da zatraži pomoć pri prevodu. Dana 29. marta 2010. god. tužilac/podnosilac zahteva je ispoštovao gorenavedeni nalog i dostavio Posebnoj komori zatražene dokumente i prevod.

Ocena prihvatljivosti

30. Uslovi za prihvatljivost su predviđeni u Ustavu, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

31. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.*

32. Sa druge strane, član 47. stav 2. Zakon određuje da:

> *“Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva*
> *ostala zakonom određena pravna sredstva.”*

33. Pored toga, pravilo 36. stav 1. tačka a) predviđa da:

> *“Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.”*

34. Kao što je navedeno gore, Sud nije primio odgovor na svoj dopis kojim su bile zatražene informacije o statusu slučaja koji je u postupku pred Posebnom komorom niti od podnosioca zahteva niti od Posebne komore.

35. Stoga izgleda da u ovom slučaju podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju pošto postupak pred Posebnom komorom još nije okončan.

36. Sledstveno, pod okolnostima da predmet još nije rešen pred Posebnom komorom, Ustavni sud nije u stanju da nastavi sa daljom ocenom prihvatljivosti zahteva. Izgleda da je zahtev preuranjen.

Zaključak

37. Iz gorenavedenog, Sud nalazi da zahtev ne ispunjava uslove iz člana 113. stava 7. Ustava, člana 47. stava 2. Zakona i pravila 36. stava 1. tačke a) Poslovnika i stoga je isti neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47. stavom 2. Zakona i pravilom 36. stavom 1. tačkom a) Poslovnika o radu, većinom glasova:

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI odluku stranama;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 10/13, Enver Zeneli, datum 27 Mart 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl.br.125/2012, od 30. novembra 2012. god.

Slučaj KI 10/13, odluka od 12. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, očigledno neosnovan, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da je prekršeno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31 Ustava. Podnosilac dalje zahteva od Ustavnog suda, iako ne izričito, da uvede privremenu meru u njegovom slučaju, obustavljajući izvršenje presude prvostepenog suda u Prištini, identifikovane u spisima.

Sud je zaključio da je zahtev podnosioca neprihvatljiv, zasnovano na pravilu 56.2 Poslovnika o radu, jer sud nije mogao da deluje kao četvorostepeni sud, u odnosu na odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava. Dalje, imajući u vidu da je zahtev proglašen neprihvatljivim, sud je odlučio da odbije zahtev za privremenu meru, obzirom da podnosilac jednostavno traži od suda da uvede privremenu meru, a da nije pružio dodatne argumente ili relevantne dokumente koji potkrepljuju njegov zahtev.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br.KI 10/13
Podnosilac
Enver Zeneli
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl. br. 125/2012, od 30. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Zahtev

1. Zahtev je podnet od strane Enver Zeneli, sa prebivalištem u selu Mališevo, Opština Gnjilane (u daljem tekstu: Podnosilac), zastupljen od strane g. Shemsedin Piraj.

2. Podnosilac osporava presudu Vrhovnog suda Pkl. br. 125/2012, od 30/11/2012 (u daljem tekstu: presuda).

3. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona i pravilu 30 i 75 Poslovnika o radu.

Postupak pred sudom

4. Dana 25. januara 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

5. Dana 3. februara 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almiro Rodrigues kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

6. Dana 27. februara 2013. god., Sud je obavestio Vrhovni sud u vezi sa zahtevom.

7. Dana 27. februara 2013. god., Sud je poslao dopis podnosiocu, tražeći od njega da popuni zvanični obrazac zahteva i da uključi ovlašćenje za svog advokata.

8. Dana 4. marta 2013. god. advokat podnosioca zahteva je podneo traženu dodatnu dokumentaciju.

9. Dana 12. marta 2013, Veće za razmatranje razmotrilo preliminarni izvestaj sudije izvestioca i Sudu iznelo preporuku za neprihvatljivost zahteva, i da se odbija zahtev za privremenu meru.

Pregled činjenica

10. Dana 6. aprila 2006. god., Opštinski sud u Prištini je proglasio podnosioca krivim (P. br. 210/2005) za optužbe teška krađa [Član 253. KZK] i falsifikovanje isprava [Član 332. KZK] i osudio ga sa 6 meseci zatvora i novčanom kaznom od 1000 € (hiljadu Evra).

11. Dana 17. juna 2006. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu Okružnom sudu u Prištini protiv presude, osporavajući je, predlažući poništavanje presude i vraćanje na ponovno suđenje.

12. Dana. 21 novembra 2008. god., Okružni sud je delimično odobrio žalbu (AP. br. 452/06) podnosioca i preinačio je presudu Opštinskog suda, potvrđujući kaznu zatvora za 6 (šest) meseci i menjajući iznos novčane kazne sa 1000 € (jedna hiljada Evra) na 800 (osam stotina Evra).

13. Dana 13. jula 2012. god., podnosilac je podneo Vrhovnom sudu zahtev za zaštitu zakonitosti, zato što "*onemogućeno mi je je da predstavim tezu odbrane, čime je povređeno moje pravo na odbranu u ovoj fazi postupka, a što je bilo od važnosti za donošenje zakonite i pravične presude*".

14. Dana 22. marta 2010. god., Vrhovni sud (Pkl. br. 15/2010) je proglasio zahtev osnovanim, poništio je presudu Okružnog suda i vratio postupak na ponovno suđenje, jer je Okružni sud u Prištini izvršio

kršenje odredaba Zakonika o krivičnom postupku Kosova kojim se reguliše učešće stranaka na sudskim sednicama.

15. Dana. 6 maja 2010. god., Okružni sud je odbio žalbu podnosioca (Ap. br. 152/2010) i potvrdio je presudu (P. br. 210/2005) Opštinskog suda.

16. Dana 13. jula 2012. god., podnosilac je još jednom tražio od Vrhovnog suda zaštitu zakonitosti.

17. Dana 30. novembra 2012. god., Vrhovni sud je odbio (Pkl. br. 125/2012) zahtev kao neosnovan, navodeći da:

"...a bitne povrede odredaba krivičnog postupka za koje se tvrdi ne stoje, jer kao što se u obrazloženju ove presude navodi, njihove izreke su razumljive, jasne i bez protivrečnosti, bilo same sa sobom, bilo sa svojim obrazloženjima".

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da: "*Prvostepeni sud, iz meni nepoznatih razloga je sebe lišio mogućnosti da u konkretnom slučaju sa punom tačnošću utvrdi činjenično stanje, iz činjenice da se upoređivanjem ova dva vozila koje je trebalo da se obavi, sasvim lako se moglo doći do donošenja zaključka da se radi o dva vozila, koja su prema tehničkim podacima potpuno različita...".*

19. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da: *"usled nedostatka obezbeđivanja predloženog materijalnog dokaza od strane veštaka odgovarajuće oblasti-mašinstva, veštačenje koje je predloženo sa moje strane i od strane branioca, činjenično stanje je ostalo nerasvetljeno".*

20. Ukratko, podnosilac se žali da presuda Vrhovnog suda krši njegovo ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava.

21. Podnosilac zaključuje, zahtevajući od Ustavnog suda da donese presudu koja navodi:

> "***PROGLAŠAVA*** *se prihvaćenim zahtev podnosioca zahteva Envera Zeneli iz sela Mališevo, opština Gnjilane.*

UKIDAJU *se sve sudske odluke i stvar se vraća prvostepenom sudu na ponovno suđenje.*

NALAŽE *se prvostepenom sudu da obezbedi neophodni materijalni dokaz od strane veštaka odgovarajuće oblasti-mašinstva, dokaz koji je predložen od strane branioca i podnosioca ovog zahteva ".*

22. Podnosilac dalje zahteva, iako ne izričito, od Ustavnog suda da uvede privremene mere u njegovom slučaju, tražeći:

> *" **NALAŽE SE** obustavljanje izvršenja presude prvostepenog suda u Prištini, identifikovane u spisima".*

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

23. Pre svega, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove o prihvatljivosti propisane Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

24. Sud primećuje da je podnosilac opravdao zahtev relevantnim činjenicama i implicitnim pozivanjem na navodna kršenja; izričito osporava presudu, predmet ocene, kao konkretan akt javnog organa; ističe traženu pravnu pomoć; i prilaže različite odluke i ostale potkrepljujuće informacije i dokumente.

25. Međutim, Sud primećuje da pravilo 36 (1).c) Poslovnika o radu predviđa:

"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.."

26. Sud se isto tako poziva na stav 1 člana 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava koji utvrđuje:

"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način".

27. Glavni zahtev podnosioca ima veze sa navodnom pogrešnom i nepotpunom ocenom materijalnih dokaza od strane redovnih sudova.

28. Sud podseća da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjenih od strane Vrhovnog suda, osim u meri u kojoj su povređena prava i slobode zaštićena Ustavom (ustavnost).

29. Stoga, Sud ne treba da deluje kao sud četvrtog stepena prilikom razmatranja odluka donetih od strane redovnih sudova. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za Ljudska Prava [ESLJP] 1999-I).

30. Konačno, Sud može samo da razmotri da li su dokazi prikazani na takav način, kao i da li su postupci uopšteno, gledani u njihovoj celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahtevao imao pošteno suđenje (vidi između ostalog, Izveštaj Evropske Komisije za Ljudska Prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva Zahtev br. 13071/87, donet 10. jula 1991. god.).

31. Štaviše, podnosilac zahteva prosto osporava da li je Vrhovni sud u potpunosti primenio zakon na snazi i ne slaže se sa činjeničnim nalazima sudova u vezi sa njegovim slučajem.

32. U stvari, podnosilac nije potkrepio navode na ustavnim osnovama i nije pružio nijedan dokaz da su njegova prava i slobode prekršena od strane Vrhovnog suda.

33. Stoga, Ustavni sud ne može doći do zaključka da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili arbitrarni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, Odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

34. Štaviše, Sud primećuje da su presude Vrhovnog i Okružnog suda bile dobro argumentovane i potpuno obrazložene i ponovo podseća da nije u nadležnosti ustavne ocene da proverava procenu dokaza izvršenu od strane redovnih sudova.

35. Iz toga sledi da je, u skladu sa članom 113 (1) Ustava i pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu, zahtev neprihvatljiv kao očigledno neosnovan.

Zahtev za uvođenje privremene mere

36. Član 27. Zakona, i naročito pravilo 54 (1) Poslovnik o radu, određuju da "kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, stranka može zahtevati uvođenje privremenih mera.

37. Međutim, uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva, shodno pravilu 54 (1) Poslovnika o radu, nema pravo da zahteva privremene mere.

38. Pored toga, podnosilac samo traži od Suda da uvede privremene mere, a da nije pružio dodatne argumente ili relevantne dokumente njegovom zahtevu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni Sud, shodno članu 113. stavu 7. Ustava, članu 20. i 27. Zakona i pravilu 54, 55 i 56. stavu 2. Poslovnika o radu, nakon većanja od 12. marta 2012. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv.

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru.

III. DA DOSTAVI ovu odluku stranama

IV. DA OBJAVLJUJE ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 81/10, datum 27 Mart 2013– Odluka o ispravci tehničkih grešaka u Rešenju o neprihvatljivosti donetom od strane Ustavnog suda Republike Kosovo, u slučaju KI81/10, od 15. septembra 2012. god.

Slučaj KI 81/10, odluka od 4. marta 2013. god.

Ključne reči: Odluka o ispravci tehničkih grešaka

Ustavni sud je, u cilju da tekst rešenja o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god. odražava meritornu odluku ovog Suda u vezi sa zahtevom podnetim od strane ovlašćenog podnosioca i da se izbegnu nejasnoće koje mogu da proizađu kao posledica tehničkih grešaka objavljenih u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god., u saglasnosti sa clanom 113. Ustava i u skladu sa pravilom 61 (1.1) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 4. marta 2013. god., jednoglasno odlučio da usvoji EX OFFICIO ispravke u Rešenju o neprihvatljivosti, u slučaju KI81/10, od 15. septembra 2012. god.

Shodno članu 11.1. (1.4) Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo (br. 03/L-121) od 15. januara 2009. god., pravilu 61. (1.1) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (Službeni list Republike Kosovo od 14. decembra 2012. god.), u cilju ispravke tehničkih grešaka u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god., Ustavni sud, *ex officio*, dana 4 mart 2013. god. donosi:

ODLUKU

o ISPRAVCI tehničkih grešaka u rešenju o neprihvatljivosti donetom od strane Ustavnog suda Republike Kosovo u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god.

I. **ISPRAVLJA SE** rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god. tako što se, u stavu 1, umesto imena Ramadan Rrahmani, ime podnosioca zahteva piše g. NAZIF REKA.

II. **ISPRAVLJA SE** rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god. tako što se, u stavu 13, u trećem redu, posle teksta "Opštinski sud i Okružni sud u Prištini" briše reč "žalba".

III. **ISPRAVKE** izvršene ovom odlukom važe za sve tri jezičke verzije rešenja o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god., dok ostatak teksta u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god. ostaje nepromenjen i na snazi.

IV. Ova odluka je sastavni deo rešenja o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god. i biće objavljena i dostavljena stranama na isti način kao i rešenje o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u cilju da tekst rešenja o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god. odražava meritornu odluku ovog Suda u vezi sa zahtevom podnetim od strane ovlašćenog podnosioca i da se izbegnu

nejasnoće koje mogu da proizađu kao posledica tehničkih grešaka objavljenih u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god., u saglasnosti sa članom 113. Ustava i u skladu sa pravilom 61. (1.1) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 4 mart 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA USVOJI EX OFFICIO ispravke u rešenju o neprihvatljivosti u slučaju KI81/10 od 15. septembra 2012. god.;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 37/12, Murtez Gashi i Shehide Gashi, datum 28 Mart 2013- Osporavanje ustavnosti odluke Sudskog saveta Kosova, od 29. novembra 2011. god.

Slučaj KI 37/12, odluka od 19. septembra 2012. god.

Ključne reči: Odluka o povlačenju zahteva sa liste

Podnosioci tvrde da im nije pruženo pravo na besplatne lekove, uvrštene na listu besplatnih lekova u skladu sa Zakonom o zdravstvu, što predstavlja diskriminaciju jer su oni pripadnici ugrožene zajednice i marginalizovane grupe, odnosno pripadnici su aškalijske zajednice.

Pored toga, podnosioci tvrde da Državna strategija za smanjenje broja starih predmeta nije u skladu sa politikom prioriteta i sudskom praksom Evropskog suda za ljudska prava, što predstavlja povredu člana 53. Ustava i, kao takvu, Ustavni sud Republike Kosovo treba da je proglasi protivustavnom.

Kako bi odlučio o tome kakve dalje korake treba da preduzme nakon komunikacije sa zastupnikom podnosilaca zahteva, Sud se pozvao na pravilo 32. Poslovnika o radu Suda, koji utvrđuje povlačenje zahteva i odgovora.

Ustavni sud je u skladu sa članom 20. Zakona i pravilom 32. Poslovnika o radu, jednoglasno odlučio da povuče zahtev sa liste.

ODLUKA O POVLAČENJU ZAHTEVA SA LISTE PREDMETA
u
slučaju br. KI37/12
Podnosioci
Murtez Gashi i Shehide Gashi
Osporavanje ustavnosti odluke Sudskog saveta Kosova, od 29. novembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su Murtez i Shehide Gashi iz Kosovog Polja, koje zastupa Bahtir Troshupa iz Evropskog centra za pitanja manjina, Kosovo.

Predmetna stvar

2. Podnosioci zahteva tvrde da im nije omogućeno njihovo pravo na besplatne lekove koji su navedeni na listi besplatnih lekova prema Zakonu o zdravstvu i da je ovo dovelo do diskriminacije pošto su oni pripadnici ugrožene zajednice i marginalizovane grupe, tj. aškalijske zajednice.

3. Pored toga, podnosioci zahteva tvrde da Nacionalna strategija za smanjenje nerešenih slučaja je u suprotnosti sa politikom prioriteta i jurisprudencijom Evropskog suda za ljudska prava što predstavlja povredu člana 53. Ustava i kao takva mora da se proglasi protivustavnom od strane Ustavnog suda Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. stavu 7. Ustava Republike Kosovo, članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 32. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Kratak opis činjenica na osnovu dokumenata koje su podneli podnosioci zahteva

5. Dana 16. septembra 2009. god. podnosioci zahteva su podneli zahtev Opštinskom odeljenju zdravstva u Kosovom Polju. U navedenom zahtevu lokalne vlasti se podsećaju na prava koja podnosioci zahteva imaju na osnovu člana 22. stava 1. Zakona o zdravstvu, koji se odnosi na lekove navedene na listi besplatnih lekova i o odgovornosti Republike Kosovo da obezbedi ugroženim zajednicama i marginalizovanim grupama jednak pristup zdravstvenima uslugama bez diskriminacije i u skladu sa Zakonom o zaštiti i promovisanju prava zajednica.

6. Dana 4. novembra 2009. god., zahtev podnosilaca je skrenuo pažnju Jedinice za ljudska prava u okviru Ministarstva zdravlja. Šef jedinice koji je odgovoran za praćenje slučajeva diskriminacije u zdravstvenom sektoru nije preduzeo istragu kako bi potvrdio potencijalno diskriminisanje, onako kako je u početku obećao.

7. Dana 12. marta 2010. god. podnosioci zahteva su podneli tužbu protiv Vlade Kosova, slučaj koji je označen brojem 565/2010.

8. Dana 29. jula 2011. god., podnosioci zahteva su se obratili pismom predsedniku Opštinskog suda tražeći da se da prioritet njihovom slučaju. Oni nisu dobili nikakav odgovor.

9. Dana 28. oktobra 2011. god. podnosioci zahteva su se obratili pismom predsedniku Sudskog saveta Kosova tražeći da se da prioritet njihovom slučaju jer bi kašnjenje u razmatranju slučaja bilo štetno po zdravlje podnosilaca zahteva.

10. Dana 29. novembra 2011. god., podnosioci zahteva su primili odgovor od Pravnog odeljenja Sudskog saveta Kosova gde su informisani da predmetna stvar slučaja koji su pokrenuli tužioci ne spada u kategorije slučaja kojima se daje prioritet na osnovu Nacionalne strategije za smanjenje nerešenih slučaja.

Postupak pred Sudom

11. Podnosioci zahteva su 29. marta 2012. god., preko Evropskog centra za pitanja manjina, na Kosovu, podneli zahtev Ustavnom sudu.

12. Sud je 20. aprila 2012. god. tražio razjašnjenje u vezi sa ovlašćenjem Evropskog centra za pitanja manjina, na Kosovu, da podnese zahtev u ime podnosilaca zahteva.

13. Zastupnik podnosilaca zahteva je odgovorio da podnosioci zahteva nisu u stanju da dostave ovlašćenje u to vreme usled bolesti jednog od podnosilaca zahteva.

14. Predsednik je 22. maja 2012. god. imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Predsednik je istoga dana imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

15. Zastupnik podnosilaca zahteva je 25. maja 2012. god. obavestio Sud da su se pojavile nove činjenice koje ukazuju da podnosioci zahteva nisu u mogućnosti da nastave sa zahtevom.

16. Dana 2. jula 2012. god., predsednik je odlukom (br. K.SH KI-37/12) imenovao sudiju Ivana Čukalovića za člana Veća za razmatranje nakon što je sudiji Gjyljeti Mushkolaj istekao mandat sudije Ustavnog suda.

Ocena Suda

17. Kako bi bio u mogućnosti da odluči koje sledeće korake da preduzme nakon dopisa zastupnika podnosilaca zahteva, Sud se poziva na pravilo 32. Poslovnika o radu Suda.

18. Pravilo 32. Poslovnika o radu propisuje sledeće:

„Pravilo 32.

Povlačenje podnesaka ili odgovora

(1) Strana može povući podneti podnesak ili odgovor u bilo koje vreme, ali ne više od nedelju dana pre početka rasprave ili u bilo koje vreme pre nego što Sud donese odluku bez održavanja rasprave.

(2) Bez obzira na povlačenje podneska, Sud može odrediti donošenje odluke o podnesku.

(3) Sud će u tim slučajevima doneti odluku bez rasprave i jedino na osnovu podneska, odgovara i dokumenata priloženih podnesku.

(4) Sud može odbiti podnesak onda kada zaključi da je podnesak sporan ili da na neki drugi način ne predstavlja predmet ili spor.

(5) Sekretarijat će pismenim putem obavestiti strane u postupku o povlačenju odluke Suda u slučajevima povučenih podnesaka i o bilo kojoj odluci o odbijanju podneska pre donošenja konačne odluke.“

19. Dana 19. septembra 2012. god., u svetlu gorenavedenih dešavanja, sudija izvestilac Snezhana Botusharova je predložila Veću za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović da se prekine dalje razmatranje zahteva. Nakon što je saslušao sudiju izvestioca, Veće za razmatranje se složilo da ne postoje posebne okolnosti u vezi sa zaštitom ljudskih prava podnosilaca zahteva za koje bi bilo potrebno dalje razmatranje zahteva i istoga dana prosledilo ovu preporuku Sudu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, shodno članu 20. Zakona i pravilu 32. Poslovnika o radu, jednoglasno,

ODLUČUJE

I. DA BRIŠE zahtev sa liste predmeta.

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 141/11, Ramadan Rrahmani, datum 04 April 2013- Ocena ustavnosti odluke Penzijske administracije Republike Kosovo br. 5017415, od 26. februara 2009. god.

Slučaj KI 141/11, odluka od 19. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neblagovremen zahtev, premoć Ustava, sudska zaštita prava, invalidska penzija

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava, navodeći da su povređena njegova prava garantovana Ustavom jer mu je Penzijska administracija Republike Kosovo uskratila pravo na penziju. Podnosilac je između ostalog naveo da je povređeno i njegovo pravo na sudsku zaštitu prava. Sud je zaključio da je zahtev podnosioca neblagovremen, odnosno nije podnet Sudu u zakonskom roku propisanom članom 49 Zakona. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 49 Zakona i pravilu 36 (1) b) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI-141/11
Podnosilac
Ramadan Rrahmani
Ocena ustavnosti odluke Penzijske administracije Republike Kosovo br. 5017415, od 26. februara 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac je g. Ramadan Rrahmani sa prebivalištem u Kosovu Polju.

Osporena odluka

2. Odluka Odeljenja penzijske administracije Republike Kosovo br. 5017415 u okviru Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: OPAK-MRSZ), od 26. februara 2009. god.

Pravni osnov

3. Član 113.7. Ustava, članovi 20, 22.7. i 22.8. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 56.2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar se odnosi na prava podnosioca na invalidsku penziju, kao i na nadoknadu za telesne povrede koje je podnosilac zadobio tokom radnog vremena.

Postupak pred sudom

5. Dana 31. oktobra 2011. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 17. januara 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-141/11 imenovao sudiju Ilirianu Islami za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI-141/11, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Gjyljeta Mushkolaj.

7. Dana 18. aprila 2012. god., Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i od njega je zahtevao da precizira zahtev.

8. Dana 16. maja 2012. god., podnosilac je odgovorio na zahtev Suda.

9. Dana 5. novembra 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-141/11, imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca nakon okončanja mandata sudije Iliriane Islami kao sudije Suda. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI-141/11, imenovao novo Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Kadri Kryeziu, nakon okončanja mandata sudije Gjyljete Mushkolaj kao sudije Suda.

10. Dana 12. novembra 2012. god., Sud je zahtevao od podnosioca da razjasni nekoliko drugih aspekata svog zahteva. Podnosilac nije odgovorio na zahtev.

11. Dana 5. decembra 2012. god. Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica kao što su podnete od strane podnosioca

12. Dana 5. maja 1984. god., Samoupravna interesna zajednica (SIZ) Penzijskog i invalidskog osiguranja Kosova je odlukom P. br. 20714, odredila da se podnosiocu, koji spada u prvu kategoriju invalidnosti, prizna pravo na invalidsku penziju počev od dana prekida isplate ličnog dohotka. Isto tako, pored penzije podnosiocu se priznaje i pravo na zaštitni dodatak.

13. Dana 24. decembra 1986. god., Osnovni sud udruženog rada u Prištini je odlukom Np. br. 903/82, odredio da D.P. “Ramiz Sadiku” kompanija za transport i mehanizaciju u Prištini, podnosiocu isplati nadoknadu za

umanjene radne sposobnosti zbog povrede na radu, u roku od 15 dana od dana kada odluka postane pravnosnažna. Istovremeno se D.P. "Ramiz Sadiku" obavezuje da podnosiocu svakog meseca isplati RENTUna ime nadoknade za umanjene radne sposobnosti, kao i troškove postupka.

14. Dana 1. septembra 2004. god., podnosilac je podneo zahtev u vezi sa penzijom za lica sa ograničenim sposobnostima u Ministarstvu rada i socijalne zaštite.

15. Dana 26. februara 2009. god., Ministarstvo rada i socijalne zaštite je obavestilo podnosioca da je lekarska komisija ocenila da podnosilac ispunjava uslove predviđene Zakonom 2003/23 za ostvarivanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima, i da se pravo podnosioca na penziju nastavlja od 1. januara 2009. god. Mesečni iznos koji će podnosilac primati za invalidsku penziju je 45 evra. Podnosilac je takođe obavešten da navedenu odluku može da ospori u OPAK – MRSZ.

16. U spisima predmeta nema nijednog dokaza da se podnosilac zahteva žalio na gorenavedenu odluku OPAK-MRSZ.

Navodi podnosioca

17. Podnosilac navodi kršenje članova 16. [Premoć Ustava] stava 3. "Republika Kosova će poštovati međunarodno pravo" i člana 54. [Sudska zaštita prava] Ustava na njegovu štetu.

18. Podnosilac navodi da Penzijski centar za lica sa ograničenim sposobnostima nije poštovao prethodne odluke sudova na osnovu kojih on treba da uživa pravo na razliku plate (Rentu) sve do vremena penzionisanja, što podrazumeva pravo na ostvarivanje osnovne penzije u iznosu od 80 evra (a ne izdvojeni iznos od €45), još od početka ostvarivanja penzije od 1. maja 2004. god.

19. Podnosilac navodi da mu je negirano ostvarivanje rente, odnosno razlike između osnove plate zaposlenog i invalidske penzije još od početka primanja penzije od 1. maja 2004. god., onako kako je bilo određeno prethodnim odlukama različitih sudova, a predstavljeno kao dokaz.

20. Podnosilac navodi da mu je uskraćeno pravo na ortopedska pomagala, rehabilitaciju u banjama i nastavak njegovog lečenja u institucijama van države.

21. Konačno, kako bi zasnovao svoje navode, podnosilac je pružio sledeće dokaze:

a) presudu Vrhovnog suda Kosova A. br. 1120/83, od 19. januara 1984. god.;

b) odluku Opštinskog suda u Prištini P. br. 2202/92 od 28. januara 1993. god.;

c) odluku Osnovnog suda udruženog rada u Prištini Np. br. 903/82 od 24. decembra 1986. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Kako bi sudio o zahtevu podnosioca, Sud prvo treba da razmotri da li je on ispunio sve kriterijume za prihvatljivost, određene u Ustavu, Zakonu i Poslovniku o radu.

23. Što se tiče zahteva podnosioca, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji definiše:

"Podnesak se podnosi u roku od četiri (4) meseca. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog".

24. Iz podnesaka se vidi da je zahtev podnet 31. oktobra 2011. god. i da je podnosiocu dostavljena odluka OPAK - MRSZ od 26. februara 2009. god., što znači da zahtev nije podnet u okviru zakonskog roka predviđenog članom 49. Zakona.

25. Proizilazi da je zahtev neblagovremen.

26. Stoga, zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv zbog nepoštovanja zakonskog roka određenog članom 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36. stavom 1. tačkom b) Poslovnika o radu, dana 5. decembra , jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 14/13, Opština Podujevo, datum 04 April 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, rev. br. 50/2011, od 22. novembra 2012. god.

Predmet KI 14/13, rešenje o neprihvatljivosti od 12. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, privremene mere, očigledno neosnovan, zaštita imovine, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac, opština Podujevo, podnela je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova osporavajući presudu Vrhovnog suda Rev. br. 50/2011, od 22. novembra 2012. god., jer je navodno doneta kršeći njena prava garantovana članom 46 [Zaštita imovine] Ustava i članom 1 Protokola 1 [Zaštita imovine] EKLJP, jer na „osnovu [...] rešenja br. 04-466-765/3 od 28. jula 1980. god., izvršena eksproprisana i da je preku tužioca isplaćena nadoknada, gde je isto rešenje postalo konačno dana 22.12.1982. god., i zgrada doma kulture je izgrađena na gore navedenoj imovini“. Osim toga, podnosilac zahteva je tražio od Suda da uvede privremene mere zaustavljanja izvršenja presude Vrhovnog suda.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije podneo dokaze da su relevantni postupci bili na bilo koji način nepravični ili proizvoljni. Dakle, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu. Osim toga, što se tiče uvođenja privremene mere, Sud smatra da uzimajući u obzir da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac nema pravo prema pravilu 54 (1) Poslovnika o radu da traži uvođenje privremene mere.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI14/13
Podnosilac
Opština Podujevo
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Republike Kosovo, rev. br. 50/2011, od 22. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Opština Podujevo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa g. Faik Rama.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda, rev. br. 50/2011, od 22. novembra 2012. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 26. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu gorenavedenom presudom povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), tačnije članom 46. [Zaštita imovina] i Evropskom konvencijom o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: EKLJP), tačnije članom 1. protokola 1. (Zaštita imovine).

4. Pored toga, podnosilac je zahtevao da se uvedu privremene mere *obustave izvršenja presude Vrhovnog suda, rev. br. 50/2011, zato što*

postoji opasnost da tužilac traži prinudno izvršenje presude rev. br. 50/2011 i da se na taj način prouzrokuje nepopravljiva šteta za tuženu i ugrozi javni interes.“

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 54, 55. i 56.(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 5. februara 2013, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 25. februara 2013, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. GJR. KI14/13 imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je odlukom br. KSH.KI-14/13 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 26. februara 2013. god., Sud je zahtevao od g. Faika Rame da dostavi ovlašćenje, koje je on i dostavio Sudu.

9. Dana 27. februara 2013. god., Vrhovni sud je obavešten o zahtevu.

10. Dana 12. marta 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

11. Dana 28. jula 1980. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo je donelo odluku, br. 04-466-765/3, o eksproprijaciji nepokretne imovine privatnih vlasnika za potrebe i interese Samoupravne interesne zajednice SIZ (Bashkësia Vetëqeverisëse e Interesit – BVI) za izgradnju kulturnog centra u Podujevu. Jedan deo eksproprisane imovine je pripadao Z. (Xh.) A.

12. Dana 11. avgusta 1980. god., Z. (Xh.) A. se žalio Pokrajinskoj upravi za imovinska pravna pitanja u Prištini protiv odluke o eksproprijaciji.

13. Dana 27. oktobra 1980. god., Sekretarijat za privredu Skupštine opštine Podujevo (odluka br. 04-360-547) je dodelio dvosoban stan Z. (Xh.) A.

14. Dana 27. oktobra 1980. god., Osnovna banka u Prištini je izdala garanciju prema kojoj Skupština opštine Podujevo garantuje da je obezbedila sredstva za eksproprijaciju zemljišta za izgradnju kulturnog centra.

15. Dana 31. oktobar 1980. god., postignut je sporazum između Z. (Xh.) A. i Odeljenja za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo o oslobađanju eksproprisane zgrade, dodeljivanju parcele i lokala za privatnu delatnost dok ne bude postignut sporazum o iznosu kompenzacije.

16. Dana 5. novembra 1980. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo je donelo zaključak o dozvoli izvršenja konačne odluke, br. 04-466-765/3, od 28. jula 1980.

17. Dana 6. novembra 1980. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo je donelo odluku (odluka br. 04-4784) da se dozvoli izvršenje odluke, br. 04-466-765/3, od 28. jula 1980. god.

18. Dana 25. novembra 1980. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo je održalo raspravu kako bi se odredio iznos kompenzacije.

19. Dana 9. januara 1981. god., Sekretarijat za privredu Skupštine opštine Podujevo (odluka br. 04-351-4919) je odobrio zahtev Samoupravne interesne zajednice SIZ (Bashkësia Vetëqeverisëse e Interesit – BVI) za početak izgradnje kulturnog centra.

20. Dana 9. maja 1981. god., Samoupravna interesna zajednica SIZ (Bashkësia Vetëqeverisëse e Interesit – BVI) je izdala garanciju kojom garantuje da raspolaže sredstvima za investiciju.

21. Dana 21. maja 1981. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo (odluka br. 04-466-765/3) je donelo zaključak nalažući Z. (Xh.) A. da oslobodi eksproprisanu imovinu i da se useli u dvosoban stan koji mu je dodeljen. Na ovu odluku Z. (Xh.) A. se žalio Pokrajinskoj upravi za imovinska pravna pitanja u Prištini.

22. Dana 22. maja 1981. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo (odluka br. 04-360-204) je dodelilo jednosoban stan Z. (Xh.) A.

23. Dana 22. decembra 1982. god., Pokrajinska uprava za imovinska pravna pitanja u Prištini (odluka br. 03-466-576/82) je odbila kao neosnovanu žalbu Z. (Xh.) A. jer je Z. (Xh.) A. bilo dodeljen stan i postignut je sporazum o kompenzaciji.

24. Dana 4. maja 1983. god., Skupština opštine Podujevo i Z. (Xh.) A. su postigli sporazum pri čemu je Skupština opštine Podujevo bila obavezana da obezbedi lokal za Z. (Xh.) A. za obavljanje delatnosti.

25. Dana 21. jula 1995, Skupština opštine Podujevo je donela odluku o potvrđivanju sadržine pravosnažnih rešenja o izvršenoj eksproprijaciji i izuzimanju iz poseda nepokretnosti i potvrdila da su parcele 554, 555 i 556 prešle u vlasništvo opštine kao društvena svojina.

26. Aprila 2001. godine, sporne parcele 554, 555 i 556 su registrovane na ime Samoupravne interesne zajednice SIZ (Bashkësia Vetëqeverisëse e Interesit – BVI) na osnovu konačne odluke Odeljenja za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo, odluka br. 04-466-765/3 od 28. jula 1980. god.

27. 2003. godine, sporne parcele 554, 555 i 556 su upisane u vlasništvo Opštine Podujevo.

28. Dana 15. marta 2006. god., naslednici Z. (Xh.) A. su podneli Opštinskom sudu u Podujevu tužbu protiv Opštine Podujevo za potvrđivanje vlasništva nad parcelama 554, 555 i 556 koji je bio vlasnik ovih parcela na osnovu posedovnog lista od 2001. Naslednici su tvrdili da se ove parcele nalaze u oblasti gde se nalazi nezavršeni objekat i da im Opština Podujevo ometa posed i korišćenje.

29. Dana 2. jula 2007. god., Opštinski sud u Podujevu (presuda C. br. 122/2006) je odbio tužbu naslednika kao neosnovanu. Opštinski sud je utvrdio da:

- dana 28. jula 1980. god., Odeljenje za imovinska pravna pitanja Skupštine opštine Podujevo je donelo odluku, br. 04-466-765/3, o eksproprijaciji;

- 2001. godine, eksproprisane parcele su bile registrovane na ime Samoupravne interesne zajednice SIZ (Bashkësia Vetëqeverisëse e Interesit – BVI) i 2003. godine Opština Podujevo je registrovana kao vlasnik.

Stoga, Opštinski sud je odlučio da je tužba naslednika neosnovana. Na ovu presudu naslednici su podneli žalbu Okružnom sudu u Prištini.

30. Dana 22. oktobra 2008. god., Okružni sud u Prištini (odluka Ac. br. 821/2007) je poništio presudu Opštinskog suda u Podujevu i vratio predmet na ponovno suđenje. Okružni sud je ocenio da Opštinski sud treba da utvrdi sledeće:

- Na osnovu koje pravne osnove je nepokretna imovina 2001. godine registrovana kao vlasništvo Xh. (A) Z.
- Po kojoj pravnoj osnovi je nakon toga ova nepokretna imovina registrovana kao vlasništvo Opštine Podujevo.
- Da li je sporna predmetna imovina preneta u vlasništvo i na korišćenje korisnicima eksproprisane imovine nakon pravosnažnog rešenja o eksproprijaciji shodno svrsi eksproprijacije.

31. Dana 24. februara 2010. god., Opštinski sud u Podujevu (presuda C. br. 879/2008) je usvojio tužbu naslednika i potvrdio da su oni vlasnici spornih parcela. Opštinski sud je utvrdio da *"potvrđena je takođe činjenica da cilj eksproprijacije nije postignut, jer je samo počela izgradnja objekta doma kulture koji još uvek nije okončan i tuženoj ovaj objekat do sada nije služio cilju eksproprijacije."* Opštinski sud je takođe utvrdio da na osnovu svedočenja svedoka, predak naslednika nikada nije primio nadoknadu za eksproprijaciju. Na ovu presudu podnosilac zahteva se žalio Okružnom sudu u Prištini.

32. Dana 31. januara 2011. god., Okružni sud u Prištini (presuda Ac. br. 490/2010) je usvojio žalbu podnosioca zahteva i preinačio presudu Opštinskog suda tako što je dao pravo podnosiocu zahteva kao vlasniku spornih parcela. Okružni sud je utvrdio da *"[...] prvostepeni sud je u vezi sa ovom parničnim predmetom zauzeo pogrešan stav u odnosu na ocenu činjenica predstavljenih i samim tim, žalbena presuda je doneta na osnovu pogrešne primene materijalnog prava."* Okružni sud je dalje utvrdio da na osnovu *"[...] rešenja br. 04-466-765/3 od 28. jula 1980. god. izvršena eksproprijacija i da je pretku tužioca isplaćena nadoknada, gde je isto rešenje postalo konačno dana 22.12.1982. god., i zgrada doma kulture je izgrađena na gorenavedenoj imovini. "* Okružni sud je takođe utvrdio da naslednici nisu podneli zahtev za deeksproprijaciju, a ni zahtev za poništavanje odluke o eksproprijaciji. Naslednici su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu protiv ove presude.

33. Dana 22. novembra 2012. god., Vrhovni sud je usvojio zahtev za reviziju i preinačio presudu Okružnog suda i potvrdio presudu Opštinskog suda

od 24. februara 2010. god. Vrhovni sud je utvrdio da *"[...] pravni stav prvostepenog suda je pravičan, zato što je rešenje o eksproprijaciji doneto 1980. god. dok je odluka o potvrđivanju pravosnažnosti rešenja o eksproprijaciji od 21.07.1995. god., što znači da je drugostepeni sud pogrešno konstatovao da je rešenje o eksproprijaciji postalo konačno 22.12.1982. god. Ovaj sud ocenjuje da je prvostepeni sud na pravičan način potvrdio činjenicu izvođenjem dokaza, saslušanje svedoka da pretku tužilaca nije plaćena nikakva naknada za eksproprisane parcele, zato što su nakon 23 godina ove parcele registrovane kao društvena svojina. U ovom slučaju, relevantna činjenica je da tužena nije predstavila, i nije ni dokazala nijednim dokazom da je precima tužilaca nadoknađena imovina zbog eksproprijacije."* Pored toga, Vrhovni sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz da je eksproprisana imovina korišćena za svrhe za koje je eksproprisana.

Navodi podnosioca zahteva

34. Podnosilac zahteva tvrdi da su presude Vrhovnog suda i Opštinskog suda donete kršenjem člana 46. [Zaštita imovine] Ustava i člana 1. protokola 1. (Zaštita imovine) EKLJP-a.

Prihvatljivost zahteva

35. Sud primećuje da, da bi mogao da presudi po žalbi podnosioca zahteva, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

36. U vezi s tim, Sud se poziva na pravilo 36. (1.c) Poslovnika o radu koje predviđa da *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

37. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost) navodno počinjene od strane Vrhovnog suda, osim i samo ako su povredili prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, Sud ne treba da postupa kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [Ge], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

38. U kratko, Sud može samo razmotriti da li su dokazi predstavljeni na takav način da je postupak uopšte, gledajući u celosti, sproveden na

takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalog, izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, donet 10. jula 1991).

39. Štaviše, podnosilac zahteva samo osporava to da je Vrhovni sud u potpunosti primenio zakon na snazi i ne slaže se sa činjeničnim nalazima sudova u vezi sa njegovim slučajem.

40. U stvari, podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju po ustavnoj osnovi i nije predočio dokaze da su mu njegova prava i slobode povređene od strane tog javnog organa. Sledstveno, Ustavni sud ne može da zaključi da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravični ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

41. Stoga podnosilac zahteva nije pokazao zašto i na koji način je Vrhovni sud povredio njegova Ustavom zagarantovana prava. Sud primećuje da su presuda Vrhovnog suda i presuda Opštinskog suda od 24. februara 2010. god. dobro argumentovane i obrazložene.

42. Proizilazi da je zahtev neprihvatljiv jer je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (1.c) Poslovnika o radu.

Zahtev za privremene mere

43. Član 27. Zakona i, naročito, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu previđa da "*Uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera*."

44. Međutim, imajući u vidu da je zahtev proglašen neprihvatljivim, podnosilac zahteva na osnovu pravila 54. (1) Poslovnika o radu nema pravo da zahteva privremene mere.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36. stavom 1. tačkom c), pravilom 54. i pravilom 56. stav 2. Poslovnika o radu, dana 12. marta 2013, jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev o privremenim merama;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 103/12, 'INTEGRAL" DOO, datum 04 April 2013-Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda ASC-11-0056-A0001 od 7. juna 2012. god.

Slučaj KI103/12, rešenje o neprihvatljivosti od 13. marta 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu, osporenom presudom Posebne komore, povređena prava na imovinu, zagarantovana članom 46 Ustava i članom 1 Protokola 1 Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: Evropska konvencija o ljudskim pravima ili EKLJP).
Podnosilac zahteva od Ustavnog suda traži da poništi osporenu presudu i vrati predmet Posebnoj komori na ponovno razmatranje.

Sud je, u skladu sa pravilom 36 (2) c) Poslovnika o radu, zahtev proglasio očigledno neosnovanim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI103/12
podnosilac
INTEGRAL DOO
Ocena ustavnosti presude Posebne komore Vrhovnog suda ASC-11-0056-A0001 od 7. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je "Integral", privatna firma iz Prištine, predstavljena od strane Agima Aliua, direktor.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Posebne komore Vrhovnog suda Kosova po pitanjima koja se odnose na Kosovsku poverilačku agenciju (u daljem tekstu: Posebna komora) pod brojem ASC-11-0056-A0001, od 7. juna 2012. god., koja je uručena podnosiocu zahteva 5. jula 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu, osporenom presudom Posebne komore, povređena prava na imovinu, zagarantovana članom 46. Ustava i članom 1. Protokola 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Evropska konvencija o ljudskim pravima ili EKLJP).

4. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda da poništi osporenu presudu i vrati predmet Posebnoj komori na ponovno razmatranje.

Pravni osnov

5. Zahtev se zasniva na članu 113. 7. Ustava, čl. 46, 47, 48. i 49. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56.(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 19. oktobra 2012. god., podnosilac zahteva podneo je zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 31. oktobra 2012. god., predsednik Suda je, odlukom br. GJR.103/12, imenovao sudiju Artu Rama-Hajrizi za sudiju izvestioca i odlukom br.KSH.103/12 od istog dana imenovao je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

8. Dana 13. marta 2013. god., nakon što je razmatralo izveštaj Sudije izvestioca, Veće za razmatranje je predložilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 7. septembra 2006. god., podnosilac zahteva uložio je žalbu Posebnoj komori Vrhovnog suda protiv Kosovske poverilačke agencije (u daljem tekstu: KPA) i Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP), zahtevajući potvrđivanje vlasništva nad nepokretnom imovinom, poslovnim prostorom koji se nalazi u Prištini, ulica UÇK br. 2 (bivša JNA, potom ulica Kralja Milutina), u ukupnoj površini od 814,00 m2. Podnosilac zahteva svoju tužbu zasniva na kupoprodajnom ugovoru između podnosioca zahteva i "Investbanka DD" (u stečaju) u Beogradu. Ugovor o prodaji je potvrđen u Prvom opštinskom sudu u Beogradu pod br. 900/61, od 19. aprila 2006. god.

10. Dana 15. marta 2007. god., KPA je dostavila odgovor na tužbu podnosioca zahteva navodeći, *inter alia*, da sporna imovina pripada Kosovskoj banci, poznata kao Bankos Osnovna banka u Prištini, koja je deo Banke Kosova DD (u daljem tekstu: Banka). KPA je takođe naveo da su oni vodili istragu i utvrdili da je Banka osnovana od strane društvenog preduzeća (DP) i da je njena imovina društveno vlasništvo.

11. Dana 13. aprila 2011. god., Sudsko veće je donelo presudu SCC-06-0394 i odbilo tužbu podnosioca kao neosnovanu.

12. Sudsko Veće je u svom obrazloženju navelo da: *"Pošto je Sud ustanovio da tužilac [tj. podnosilac zahteva] ne poseduje dokaz o pravnom osnovu, imovinski spor ostaje između Investbanke i Bankkosa (bilo da se upravlja ili ne od strane KPA), nije izvršeno određivanje u ovom dosijeu. Ovo je razlog zašto izložen naslov od strane tužioca ne može da predstavlja validan razlog za zahtev."*

13. Dana 23. maja 2011. god., podnosilac zahteva je uložio žalbu na presudu Sudskog veća Posebne komore, zbog kršenja odredaba o parničnom postupku, nepotpuno i pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

14. Žalbeno veće Posebne komore je doneo osporenu presudu br. ASC -11-0056-10001, 7. juna 2012. god. i odbilo žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdilo presudu Sudskog veća Posebne komore od 13. aprila 2011. god., SCC- 06-0394.

15. U pravnom obrazloženju Žalbeno veće Posebne komore je navelo da "*Sudsko veće PKVS u svome obrazloženju je jasno naglasilo... da „tužilac ne poseduje dokaz o pravnom naslovu.*"

16. Štaviše, Žalbeno veće je potvrdilo mišljenje Sudskog veća da "*prenos imovinskih prava tužiocu putem 'imovinskog naslova' koji on poseduje, nije izvršen na zakonit način."* Žalbeno većeje takođe potvrdilo da sporna imovina "*je društveno vlasništvo"*.

17. Pored toga, Žalbeno veće Posebne komore je navelo da "*prenos imovinskog prava za spornu nepokretnost je izvršen na osnovu ugovora sklopljenog u Beogradu, koji nije ispunio pravne zahteve primenjivog zakona na Kosovu. Stoga ovaj ugovor ne predstavlja nikakvo pravno delovanje primenjivog zakona na Kosovu i to nije dokaz pravnog naslova koji bi dozvolio tužiocu nesmetani prenos i registrovanje imovinskog prava na kupljenu imovinu."*

18. Štaviše, Žalbeno veće Posebne komore primećuje da se imovina koju je kupio podnosilac zahteva nalazi u Prištini, dok je kupoprodajni ugovor overen u Opštinskom sudu u Beogradu, i ovo pravno delovanje kao takvo je bez ikakvog pravnog dejstva.

19. Konačno, Žalbeno veće Posebne komore nalazi da "*ovo pravno delovanje je u suprotnosti sa članom 4. Zakona o prometu nepokretnosti... odredba koja zabranjuje otuđenje nepokretnosti u društvenom vlasništvu privatnim licima*."

Tvrdnje podnosioca zahteva

20. U svom zahtevu Ustavnom sudu podnosilac zahteva tvrdi da su povređena njegova prava zagarantovana Ustavom, jer je Posebna komora *"nepravedno tvrdila da tužilac ne poseduje bilo kakav dokaz o pravnom naslovu, kako bi dokazao njegovo pravo nad ovim poslovnim prostorijama*". Podnosilac zahteva tvrdi da "*banka kao finansijska institucija se ne može tretirati kao društveno ili javno preduzeće*". Podnosilac zahteva je naveo da je "*Investbanka DD, u skladu sa zakonom, sprovela postupak stečaja, odluku o prodaji imovine ne samo na Kosovu, već i u ostalim zemljama bivše Jugoslavije...*" Podnosilac zahteva smatra da je kupoprodajni ugovor sklopljen i overen pred nadležnim sudom u Beogradu, shodno primenjivom zakonu.

21. Prema tome, podnosilac zahteva je zahtevao da "*svaki navod, bilo od strane suda ili neke druge institucije da negira Integralu d. o. o. imovinska prava u vezi sa kupljenim prostorom, osporavajući pravni naslov za prenos imovinskog prava, je protivzakonit i kršenje je ustavnih odredaba. Tačnije, člana 22. i 46. Ustava Republike Kosovo.*"

Ocena prihvatljivosti zahteva

22. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva zadovoljio uslove za prihvatljivost predmeta, utvrđene Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

23. S tim u vezi, Sud primećuje da je, shodno članu 113.7. Ustava i člana 47.2. Zakona, podnosilac zahteva iscrpeo sva zakonom predviđena pravna sredstva.

24. Sud dalje primećuje da je podnosilac zahteva podneo zahtev u roku predviđenom članom 49. Zakona.

25. Sud dalje mora da ispita da li je zahtev podnosioca ispunio uslove za prihvatljivost predviđene pravilom 36.2. Poslovnika o radu, koji glasi:

"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a. da zahtev nije prima facie opravdan, ili

b. da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili

c. da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

26. Ustavni sud naglašava da nije četvrtostepeni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

27. Na osnovu činjenica podnetih u zahtevu Ustavni sud primećuje da je tokom postupka podnosilac zahteva u više navrata imao mogućnost da dostavi dokaze koje on smatra relevantnim za njegov slučaj. Činjenična i pravna obrazloženja odluke prve instance, kojom je odbijena tužba podnosioca zahteva, su detaljno navedena. U presudi u žalbenoj fazi Žalbeno veće je potvrdilo činjenično i pravno obrazloženje presude Sudskog veća, u smislu da nisu bile u suprotnosti sa njegovim nalazima. Prema tome, oba veća Posebne komore, Sudsko i Žalbeno veće, su uzeli u obzir i u stvari odgovorili na žalbe podnosioca zahteva zakonskim tačkama.

28. Sud naglašava da ima samo ograničenu vlast da se bavi navodnim greškama u činjenicama ili u zakonu, počinjenim od strane redovnih sudova, i da ne može zameniti stav domaćih sudova o vlasništvu podnosioca zahteva nad poslovnim prostorom svojim stavom (vidi ESLJP, Jantner protiv Slovačke,br. 39050/97, stav 32, presuda od 4. marta 2003. god.).

29. Prema tome, čak i pod pretpostavkom da su presude Posebne komore ugrozile podnosiocu zahteva pravo na imovinu, one su zasnovane na zakonu i proporcionalne su javnom interesu i zaštiti prava stvarnih vlasnika (*mutatis mutandis* ESLJP, slučaj Čadek i drugi protiv

Republike Češke, stav 51, presuda od 21. novembra 2012. god.). Stoga, ove žalbe su očigledno neosnovane.

30. Tako da, Sud u skladu sa pravilom 36.2. (c) Poslovnika o radu odbacuje ovaj zahtev kao očigledno neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, i u skladu sa pravilom 36. (2) Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku strankama i

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.(4) Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Arta Rama-Hajrizi

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 77/12, Rifat Hamiti, datum 11 April 2013- Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova rev I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godine

Predmet KI-77/12, odluka od 06. marta 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na pravično suđenje, pravo na pravno sredstvo, pravo na sudsku zaštitu, očigledno neosnovan, Ne bis in ide.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući rešenje Vrhovnog suda Kosova rev I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godinekojim je rešen imovinsko-pravni spor između podnosioca zahteva i trećih lica u vezi sa pravom na korišćenje stana..

Podnosilac zahteva smatrao da je povređeno osnovno načelo parničkog postupka *„nema dva suđenja po istom pitanju" (Ne bis in ide)*jer je tužilac u istom Sudu predmetom C. BR. 146/ 2001 pokrenuo parnički postupak protiv podnosioca zahteva kao tuženog a rešenjem istog suda C. BR. 146/2001 od 08 maja 2002. godine tužba odbačena kao nedozvoljena.

Zbog gore navedenog podnosilac zahteva je smatrao da je Opštinski sud u Suvoj Reci povredio njegova prava na pravedno i nepristrasno suđenje i upotrebu pravnog leka, zbog toga što je Opštinski Sud u Suvoj Reci odlučivao o pitanju koje je ranije bilo suđeno presudom i rešenjem. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva sud je povredio zabranu nema suđenja dva puta po istom pitanju (Ne bis in idem),a potom određujući privremenog zastupnika podnosiocu zahteva bez ispunjavanja zakonskih uslova iz ZPP-A onemogućio podnosiocu zahteva učešće u raspravi.

Zbog gore navedenog podnosilac zahteva je smatrao da su povređeni članovi 21. (Opšta Načela) 31 (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje), 32 (Pravo na Pravno Sredstvo) i 54. (Pravo na Sudsku Zaštitu) Ustava Republike Kosovo i Član 6 (Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima).

Odlučujući o zahtevu podnosioca Rifat Hamiti, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI77/12
Podnosilac
Rifat Hamiti
Ocena ustavnosti rešenja Vrhovnog suda Kosova
rev I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Rifat Hamiti iz sela Mušetište, Opština Suva Reka, koga pred ustavnim sudom zastupa Ekrem Agushi, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporeno je rešenje Vrhovnog suda Kosova, rev. I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godine, koja je podnosilac zahteva dostavljena 26 aprila 2012 godine, kojom je odbijena revizija na presudu Opštinskog suda u Suvoj Reci, C. br. 211/ 02 od 17. decembra 2007. godine, i presudu Okružnog suda u Prizrenu, AC. br. 48 /08od 20. januara 2011 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je imovinsko pravni spor između podnosioca zahteva i trećih lica u vezi sa pravom na korišćenje stana koji je okončan rešenjem Vrhovnog suda Kosova rev. br. I 89/2011 od 05. marta 2012. Godine koje je podnosilac zahteva dostavljena 26 aprila 2012 godine, kojim je prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen veći broj članova Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 17. avgusta 2012. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).

6. Odlukom predsednika (br. GJR.77/12 od 04. septembra 2012), sudija Snezhana Botusharovaje imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH. 77/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan(predsedavajući), Altay Suroyi Ivan Čukalović.

7. Dana 24. septembra 2012. godine Ustavni sud se obratio podnosiocu zahteva sa zahtevom za dopunu dokumentacije kako bi sud mogao da meritorno odluči o zahtevu podnosioca da Sudu dostavi sledeća dokumenta:

   - ✓ Rešenje Vrhovnog suda Kosova, rev I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godine,
   - ✓ Punomoćje kojim ovlašćujete advokata Ilaza Kadollija da Vas zastupa pred sudom,
   - ✓ Presudu Opštinskog suda u Suvoj Reci br: 164/01 od 01. avgusta 2002. godine.

8. Dana 04. oktobra 2012. godine, Sud je obavešten od strane Pošte i telekomunikacija Kosova da pismeno koje je Sud uputio nije uručeno podnosiocu zahteva zato što se podnosilac zahteva nalazi u inostranstvu.

9. Dana 23. oktobra 2012. godine Ustavni sud se ponovo obratio podnosiocu zahteva i njegovom advokatu sa zahtevom za dopunu dokumentacije kako bi Sud mogao da meritorno odluči o zahtevu podnosioca zahteva.

10. Dana 09. novembra 2012. podnosilac zahteva je Sudu dostavio dokumenta koja je Sud zahtevao od podnosioca zahteva i ovlašćenje kojim je promenio advokata koji ga zastupa pred Ustavnim sudom.

11. Dana 23 januara 2013 godine, Ustavni sud Kosova je od Opštinskog suda u Suvoj Reci i Okružnog suda u Prizrenu zahtevao da mu se dostave sledeća dokumenta;

    - ✓ Kompletan dosije predmeta sa br. C br. 94/2004, od 20. marta 2006. god. Opštinskom sudu u Suvoj Reci;

    - ✓ Kompletan dosije predmeta: rešenja Vrhovnog suda Kosova sa br. Rev. I br. 89/2011, od 5. marta 2012. god., kojim je odbijena revizija Presude Opštinskog suda u Suvoj Reci C. br. 211/ 02, od 17. decembra 2007. god., i Presude Okružnog suda u Prizrenu AC. br. 48 */08,* od20. januara 2011. god.

    - ✓ Kompletan dosije predmeta sa br. Opštinskog suda u Suvoj Reci C. br. 146/ 2001, od 8. maja 2002. god.

12. Dana 04 februara 2013 godine Opštinski sud u Suvoj Reci i Okružni sud u Prizrenu su dostavila celokupne spise predmeta po zahtevu Ustavnog suda.

13. Dana 06. marta 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija Robert Carolan(predsedavajući), Altay Suroyi Ivan Čukalović., je iznelo preporuku Sudu u punom sastavu za neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Na osnovu ugovora o izgradnji stanova A.Sh.iz Mušetišta sa saglasnošću davaoca stana, Opštine Suva Reka i Skupštine Kosova je stekao stanarsko pravo na stan u ulici „M. Tito“, sada „Palih boraca“, i to stan br. 1, ulaz br. 1, prvi sprat, koja se sastoji od dve sobe, jedne kuhinje, jednog kupatila i jednog WC-a, koja je potpisana od davaoca stana i ima broj 04. br. 360-84 na ime opštine Suva Reka, dok iz Prištine nosi br. 05 br. 360-120/82 od 24. aprila. 1982. godine.

15. Podnosilac zahteva i A.Sh.su sklopili ugovor o davanju u zakup društvenog stana Vr.br. 319/84, dana 12. aprila 1984. koji je overen u sudu.

16. Dana 23 aprila 1984 godine, između istih lica je sklopljen još jedan ugovor o kupoprodaji iste nepokretnosti koji nije overen u sudu.

17. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva ovaj pismeni, u sudu nepotvrđeni, ugovor je u potpunosti sproveden od strane ugovarača jer je prodavac A.Sh.predao prodati stan u posed kupca.

18. Podnosilac zahteva tvrdi da između njega, kao kupca, i A.Sh., kao prodavca, postoji dopunski sporazum sačinjen 03. januara 1988. godine u prisustvu svedoka S.H., S.A., S.Aj., Sh.Sh.i A.J., svi iz sela Mušutišta, na osnovu koga su se podnosilac zahteva i prodavac Ahmet Shala složili da jedan prema drugom ispune svoje ugovorne obaveze usporazumu i da je prodavac A.Shu obavezi da povuče ranije podnetu tužbu u Opštinskom sudu u Suvoj Reci protiv podnosioca zahteva**.**

Postupak pred sudom po zahtevu za iseljenje iz stana(oslobađanje stana)

A. Prvi tužbeni zahtev

19. Nosilac stanarskog prava (tužilac) A.Sh je podneo tužbu Opštinskom sudu u Suvoj Reci kojom je zahtevao da se *"obaveže tuženi R. A. i da u roku od 15 dana oslobodi stan koji se nalazi u ulici „M. Tito", sada „Palih boraca", i to stan br. 1, ulaz br. 1, prvi sprat i da se isti preda tužiocu",* Međutim tokom postupka tužilac A.Shje povukao tužbeni zahtev.

20. Zbog ovako nastalog činjeničnog stanja Opštinski sud u Suvoj Reci je doneo rešenje C. br. 419/87 od 06. januara 1988. godine, u kome u izreci navodi*;* "*Tužba i tužbeni zahtev tužioca A. R. –Sh. iz sela Mušutišta protiv tuženog Rifa Hamiti..... smatra se* povučenom" uz obrazloženje*:* "pošto su se za ovo pitanje sporazumeli sa tuženim za ovaj način korišćenja stana."

B. Drugi tužbeni zahtev

21. Nosilac stanarskog prava (tužilac) A.Shje dana 09 maja 2004 godine podneo drugi tužbeni zahtev sa identičnom sadržinom Opštinskom sudu u Suvoj Reci kojom je zahtevao da se *"obaveže tuženiR. A. da u roku od 15 dana oslobodi stan koji se nalazi u ulici „M. Tito", sada „Palih boraca", i to stan br. 1, ulaz br. 1, prvi sprat i da se isti preda tužiocu".*

22. Ovaj parnički postupak protiv podnosioca zahteva, kao tuženog, završava se presudom Opštinskog suda u Suvoj Reci, C. br. 94/2004 od

20. marta 2006. godine, kojim Sud odbacuje tužbu kao nedozvoljenu sa obrazloženjem;

> ***"Odbija se tužba i tužbeni zahtev tužioca, jer je tužilac dan 06. 01. 1988. g. odustao od tužbe i tužbenog zahteva za isto predmetno pitanje"***
>
> *"Prema predmetu C. br. 490/ '87, i uvida u parnične spise predmeta vidi se da je tužilac dana 17. 04. 1987. godine, pri ovom sudu podneo tužbu za oslobađanje stana protiv upravo istog tuženog, Rifat Hamiti iz Suve Reke. U zapisniku od 06. 01. 1988. godine se vidi da je tužilac izjavio da je odustao od tužbe i tužbenog zahteva, tako da je sud doneo rešenje C. br. 490/ '87 gde se smatralo da tužba i tužbeni zahtev tužioca su povučeni i ovo rešenje je pravosnažno od 01. 03. 1988. godine."*

Postupak pred sudom po zahtevu za utvrđivanje stanarskog prava

C. Treći tužbeni zahtev

23. Nosilac stanarskog prava (tužilac) A.Sh. podnosi novi tužbeni zahtev pred Opštinskim sudom u Suvoj Reci kojim zahteva da se" *POTVRDI da je tužilac titular stanarskog prava za stan koji se nalazi u ulici „M. Tito" 1/1 u Suvoj Reci u površini od 50,28 m2 na osnovu ugovora o zameni stanova od 20. Aprila 1984 godine,..."*

24. Rešavajući po tužbi nosioca stanarskog prava (tužilac) A.ShOpštinski sud u Suvoj Reci donosi rešenje C. br. 146/2001 od 08. maja 2002. godine, kojim Sud odbacuje tužbu kao nedozvoljenu sa obrazloženjem*;*

> *"U prethodnom razmatranju tužbe na osnovu spisa u prilog ovom sudskom predmetu sud je konstatovao da prema pravosnažnom sudskom rešenju C. Br. 419/87 između istih stranaka u postupku i po istom pravnom pitanju je smatrano da je povučena tužba i tužbeni zahtev tužioca."*
>
> *"Pošto prema članu 193 ZPP-a koji se primenjuje u skladu sa Uredbom UNMIK-a br. 24/ 99 je predviđeno da kada tužilac povuče tužbeni zahtev, ne može da se po istom pitanju podnese tužba, s toga je sud na osnovu ovog pravila i u skladu sa članom 288 stav 1 ZPP-a je odbacio tužbu tužioca kao nedozvoljenu i odlučio kao u izreci ovog rešenja."*

25. Na rešenje C. br. 146/2001 od 08. maja 2002. godine Opštinskog suda u Suvoj Reci nosilac stanarskog prava (tužilac) *A.Sh*izjavljuje žalbu dana 22 maja 2002 godine Okružnom Sudu u Prizrenu.

26. Okružni sud u Prizrenu rešenjem Ac.br. 167/02 od 21.10.2002 godine, usvaja žalbu tužioca i poništava rešenje C. br. 146/2001 od 08. maja 2002. godine Opštinskog suda u Suvoj Reci i nalaže da se predmet vrati na ponovno odlučivanje sa obrazloženjem;

> *"Ustvari sud je odbacio tužbu smatrajući da je po istom pitanju odlučivano prethodno i da je tužilac odustao od tužbe po predmetu C.br. 419/87, ali ovakav zaključak kao ispravan nemože prihvatiti ovaj sud zato što je u predmetu C.br. 419/87 zahtevano oslobađanje stana , dok se sada u tužbi zahteva potvrda stanarskog prava, prema vrednovanju ovog suda u pitanju je druga pravna osnova potpuno drugčija od one prethodne ...."*

27. U ponovljenom postupku pred Opštinskim sudom u Suvoj Reci rešenjem C. br. 211/02 od 21. marta 2007. godine, podnosiocu zahteva je u skladu sa članom 84. stavom 4. i članom 287. stavom 1. ZPP-a, određen privremeno ovlašćeni advokat B. N. iz Prizrena., pošto se podnosilac zahteva nije nalazio na adresi navedenoj u tužbi.

28. Privremeni zastupnik podnosioca zahteva, advokat B. N. iz Prizrena, u načelu osporava tužbu i tužbeni zahtev dodajući da tuženi, na osnovu ugovora o kupoprodaji državnog stana od 13. 04. 1984. godine, je vlasnik spornog stana, gde prema ovom ugovoru je prethodio i ugovor o kupoprodaji vozila.

29. Sud u smislu člana 8. ZPP-a je izvršio izvođenje svih zavedenih dokaza i to ugovor o zameni stanova 04 br. 360 – 84 od 20. 04. 1982. godine, ugovor o kupoprodaji društvenog stana sastavljenog dana 13. 04. 1984. godine, koji je fotokopija i nije overen u sudu, te ugovor o kupoprodaji vozila od dana 12. 04. 1984. godine, koji je u fotokopiji, ali koji, jasno se vidi da je overen u sudu pod brojem V. br. 336/84, i nakon njihovog cenjenja svakog zasebno i povezano, Opštinski sud u Suvoj Reci je u presudi C. br. 211/ 02 od 17. decembra 2007. godine odlučuje: "*Usvaja se tužba i tužbeni zahtev tužioca kao osnovan"*, iz sledećih razloga:

> *"Zakon o stambenim odnosima, koji je na snazi, ne poznaje kategoriju kupovine prava korišćenja kao zakonitu kategoriju, i na osnovu ovog istog zakona tužilac je korisnik stana i da je ovo pravo neotuđivo. Otuđenje stana u društvenoj svojini se priznaje samo vlasniku stana – davaocu stana na korišćenje, u konkretnom*

slučaju tužilac nema pravo otuđenja stana jer isti je njen korisnik, i zabranjeno je da se prodaje odnosno kupuje, ili da se na drugi način protivno odredbama ovog zakona prenese odnosno, stekne pravo svojine stana.“

“Argumenat privremenog zastupnika za podnosioca zahteva sud je takođe ocenio, ali je isti odbio kao neosnovane, pošto ugovor o kupoprodaji stana od 13. aprila. 1984. godine, nema pravno dejstvo, jer isti nije overen na sudu, dok ugovor o kupoprodaji vozila, sastavljen 12. 04. 1984. godine, ne podleže zahtevu tužbe.“

30. Presuda Opštinskog suda u Suvoj Reci, C. br. 211/ 02 od 17. decembra 2007. godine je potvrđena presudom Okružnog suda u Prizrenu AC. br. 48 /08 od 20. januara 2011. godine sa obrazloženjem;

“Sud prvog stepena je pravilno postupio kada je usvojio tužbeni zahtev kao u izreci napadnute presude. Jedan takav zaključak proizilazi iz izvedenih dokaza od strane suda prvog stepena i to ugovora o zameni stana 04. br. 360-84 od 20. 04. 1982. godine, ugovora o kupoprodaji društvenog stana od 13. 04. 1984. godine, ne overenog u sudu, ugovora o kupoprodaji vozila V. br. 336 / 84. Iz dokaza iz spisa predmeta nesumnjivo proizilazi da je tužilac prema ugovoru o zameni nosilac prava korišćenja navedenog stana kao u izreci napadnute presude i na osnovu odredbi Zakona o stambenim odnosima korisniku stana nije dozvoljena kupoprodaja stana, jer tužilac je samo korisnik, ali nije i vlasnik.“

31. *Revizija na presudu Okružnog suda u Prizrenu AC. Br. 48 /08 od 20. januara 2011 godine je odbačena kao nedozvoljena rešenjem Vrhovnog suda Kosova, rev. I br. 89/2011 od 05. marta 2012. godine, sa obrazloženjem da su stranke u postupku navele da je vrednost spora 200 nemačkih maraka.*

Tvrdnje podnosioca zahteva

32. Podnosilac zahteva tvrdi sledeće:

“Prodavac – tužilac A.Shza stan koji je bio predmet ugovora i pomenutog sporazuma u Opštinskom sudu u Suvoj Reci je podneo Tužbu u vezi koje je sačinjen građanski predmet C. BR. 419 / 87 i tokom postupka tužilac A.Shje povukao tužbeni zahtev. Povlačenje tužbenog zahteva dokazujem rešenjem Opštinskog suda u Suvoj Reci C. BR. 419/87 od 06 januara 1988 godine.“

"Vezano sa istim zahtevom prodavac A.Shkao, tužilac u istom Sudu predmetom C. BR. 146/ 2001 je pokrenuo parnički postupak protiv podnosioca zahteva kao tuženog rešenjem istog suda C. BR. 146/2001 od 08 maja 2002. godine tužba odbačena kao nedozvoljena (radi se o presuđenom pitanju/ res judicata)."

"Podnosilac zahteva smatra da je povređeno osnovno načelo parničkog postupka „nema dva suđenja po istom pitanju" (Ne bis in ide) jer je tužilac u istom Sudu predmetom C. BR. 146/ 2001 je pokrenuo parnički postupak protiv podnosioca zahteva kao tuženog rešenjem istog suda C. BR. 146/2001 od 08 maja 2002. godine tužba odbačena kao nedozvoljena (prilaže rešenje C. BR. 146/2001 od 08 maja 2002)."

33. Podnosilac dalje smatra da;

"...da je Opštinski sud u Suvoj Reci povredio njegova prava na pravedno i nepristrasno suđenje i upotrebu pravnog leka, zbog toga što je Opštinski Sud u Suvoj Reci odlučivao o pitanju koje je ranija bilo suđeno presudom i rešenjem navedenog u Tački II. zahteva, dakle sud je povredio zabranu nema dva puta po istom pitanju (Ne bis in idem), potom određujući privremenog zastupnika podnosiocu zahteva bez ispunjavanja zakonskih uslova iz ZPP-A onemogućavajući podnosiocu zahteva učešće u raspravi za ove teške povrede postupka podneti su razlozi u reviziji podnosioca zahteva."

"... su tokom postupka razmatranja u Opštinskom sudu u Suvoj Reci povređena njegova prava predviđena odredbama člana 21. (Opšta Načela) Člana 31 (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje), Član 32 (Pravo na Pravno Sredstvo) Član 54. (Pravo na Sudsku Zaštitu) Ustava Republike Kosovo i Član 6 (Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima)."

34. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sa sledećim zahtevom:

"...da se Presuda Opštinskog suda u Suvoj Reci C. Br. 211/ 02 od 17 decembra 2007. Godine i Presuda Okružnog Suda u Prizrenu AC. Br. 48 */08 od* 20. januara 2011. godine PONIŠTE."

Ocena prihvatljivosti zahteva

35. Podnosilac zahteva navodi da su član *21. (Opšta Načela) Član 31 (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje), Član 32 (Pravo na Pravno*

*Sredstvo) Član 54. (Pravo na Sudsku Zaštitu) Ustava Republike Kosovo i Član 6 (Evropske Konvencije o Ljudskim Pravima)*osnova za njegov podnesak.

36. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

37. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane nižih sudova. Uloga nižih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila postupka i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28., Evropski sud za ljudska prava [ESLjP] 1999-I).

38. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 21., 31., 32. i 54. Ustava kao i član 6. EKLJP podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i članu 48. Zakona.

39. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane nižih sudova, navodeći *da je "sud je povredio zabranu nema dva puta po istom pitanju (Ne bis in idem)" kao i da rešenjem istog suda C. BR. 146/2001 od 08 maja 2002. godine tužba odbačena kao nedozvoljena (radi se o presuđenom pitanju/ res judicata)".*

40. Iz spisa predmeta se jasno vidi da je rešenje Opštinskog Suda u Suvoj Reci C. BR. 146/2001 od 08 maja 2002 godine, za koje podnosilac zahteva navodi da je *res judicata* poništeno rešenjem Okružni sud u Prizrenu Ac.br. 167/02 od 21.10.2002 godine, gde je u obrazloženje rešenja detaljno obrazloženo da nije u pitanju drugo suđenje po istom pitanju*Ne bis in idem* što je podnosilac navodio kao osnov za podnošenje zahteva pred Ustavnim Sudom.

41. U ovom slučaju podnosiocu prava su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Opštinskim Sudom u Suvoj Reci, Okružnim Sudom u Prizrenu i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv

Litvanije, Odluka ESLjP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god).

42. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

43. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa Pravilom 36 (2b) pravilnika o radu koja predviđa *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi c) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava,“*.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 48. Zakona, i pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu, na zasedanju održanom 06. marta 2013. godine, jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 20/13, Rifat Osmani, datum 11 April 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 10/2013 od 22. januara 2013. god.

KI20/13, Rešenje o neprihvatljivosti od 12. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zahtev za privremenu meru, pritvor, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na slobodu i bezbednost, očigledno neosnovan

Podnosilac osim zahteva za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl. br. 10/2013 od 22. januara 2013. god., koja potvrđuje odluke Okružnog suda i Osnovnog suda u Prištini za produženje pritvora, takođe traži da Ustavni sud Republike Kosovo uvede privremenu meru, odnosno oslobođenje podnosioca zahteva iz pritvora.

Podnosilac zahteva navodi da su [...] "*Okružni sud i Vrhovni sud u Prištini, kao javni organi, time što su zanemarili i odlagali istražni sudski postupak*" prekršili njegova individualna prva, garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, član 5.3 i 5.4 [Pravo na slobodu i bezbednost] i član 6.1 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda i njenih protokola.

U konkretnom zahtevu, Tužilaštvo i sudovi se u obrazloženju za produženje pritvora pozivaju na težinu krivičnog dela, okolnosti izvršenja dela, hladnokrvnost optuženog, kao i na rizik da optuženi može pobeći ili ponoviti delo, ili počiniti slično krivično delo. Ove okolnosti mogu se pripisati složenosti predmeta, koje onemogućuju ovom Sudu da utvrdi da je dužina postupka neopravdana.

Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način nisu opravdale navode o kršenju ustavnih prava, i podnosilac zahteva nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode garantovana Ustavom prekršena od strane redovnih sudova.

Sud takođe primećuje da podnosilac nije dokazao da će njegovi interesi pretrpeti nepopravljivu štetu, ukoliko se ne uvede privremena mera, i sledstveno tome, nije usvojio zahtev za privremenu meru.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI 20/13
Podnosilac
Rifat Osmani
Ocena ustavnosti presude
Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 10/2013 od 22. januara 2013. godine.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Rifat Osmani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), zastupan od strane advokatskog udruženja "Sejdiu &Qerkini" d.o.o.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Kosova, Pkl.br. 10/2013 od 22. januara 2013, koja je podnosiocu zahteva predata dana 20. februara 2013 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti osporene presude suda Kosova, Pkl.br. 10/2013 od 22. januara. 2013 godine.

4. Podnosilac zahteva takođe zahteva od strane Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da uvede privremene mere, odnosno da podnosioca zahteva oslobodi iz pritvora.

Pravni osnov

5. Zahtev je osnovan na članu 113.7 i 21.4 Ustava, članu 22 i 27 Zakona br. 03-L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova od 15. januara 2009. godine (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 54, 55 i 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 22. februara 2013. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu.

7. Dana 25. februara 2013. godine, predsednik suda je imenovao sudiju Snezhana Botusharova kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudijaRobert Carolan (predsedavajući), Altay Surroy (član) i Ivan Čukalović (član).

8. Dana 26. februara 2013. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva u vezi sa registracijom zahteva i zatražio kopije odluka donetih od strane redovnih sudova, koje su navedene od strane podnosioca u zahtevu. Istoga dana, Sud je takođe obavestio Vrhovni sud da je zahtev registrovan pod brojem KI 20/13.

9. Dana 27. februara 2013. godine, pravni zastupnik podnosioca zahteva je dostavio Ustavnom sudu zahtevane odluke o produžetku pritvora, donetih od strane Okružnog suda i Osnovnog suda u Prištini, uključujući sledeće odluke Vrhovnog suda: Pn. br. 228/2010 (7. maj 2010. godine); Pn. br. 737/2010 (28. decembar 2010. godine); Pn. br. 730/2011 (29. decembar 2011. godine); Pn. br. 475/2012 (26. juni 2012. godine); Pn. br. 659/2012 (22. avgust 2012. godine); and Pn. br. 854/2012 (22. oktobar 2012. godine).

Pregled činjenica

10. Dana 24. maja 2009 godine, policija Kosova je podnela krivičnu prijavu Okružnom javnom tužiocu u Prištini, zbog postojanja osnovane sumnje da je podnosilac zahteva počinio krivično delo pomaganje u izvršavanju teškog ubistva,iz člana 147, stav 1, tačka 9, vezano za član 25 Krivičnog zakonika Kosova.

11. Istoga dana, predpretresni sudija oslanjajući se na odluku GJPP. br. 136/2009 od 24. maja 2009 godine, određuje pritvor protiv podnosioca zahteva u trajanju od jednog (1) meseca, odnosno do 22. juna 2009. godine.

12. Dana, 13. avgusta 2009 godine Okružno javno tužilaštvo u Prištini je podiglo optužnicu PP. br. 465-6/2009 za osnovanu sumnju da je podnosilac zahteva počinio krivično delo pomaganje u izvršavanju teškog ubistvaiz člana 147, stav 1, tačka 9, vezano za član 25 Krivičnog zakonika Kosova.

13. Dana, 05. oktobra 2009 godine, Okružni sud u Prištini je svojom odlukom, KA. br. 348/09 potvrdio optužnicu PP. br. 465-6/2009 protiv podnosioca zahteva za krivično delo pomaganje u izvršavanju teškog ubistva. U predhodnoj odluci sudija nadležan za potvrđivanje optužnice je našao da je optužnica podneta u skladu sa zakonom, i da je krivično delo za koje je podnosilac zahteva optužen sadržalo elemente krivičnog dela, predviđeno članom 147, stav 1, tačka 9, vezano za član 25 starog Krivičnog zakonika Kosova, i zaključio da [...]"*ne postoje okolnosti osim krivične odgovornosti optuženih, i sprečavanje njihovog krivičnog gonjenja"*.

14. Na osnovu dokumenata dostavljenih od strane podnosioca zahteva, računajući obavezu suda da svaka dva meseca donosi odluku u vezi sa nastavljanjem ili prekidom pritvora, od juna 2009 godine do februara 2013 godine, osamnaest (18) odlukao produžetku pritvora je doneto od strane Okružnog suda u Prištini. Zadnja odluka, naime odluka P. No. 383/09 o produžetku pritvora je doneta od strane Osnovnog suda u Prištini dana 13. februara 2013. godine. Šest odluka Okružnog suda je pred Vrhovnim sudom osporeno od strane podnosioca. Vrhovni sud je potvrdio pet od ovih odluka.

15. Na osnovu dokumenata dostavljenih uz zahtev, odnosno zapisnika sa pretresa usudu, održano je nekoliko pretresa pred Okružnim sudom u Prištini. Slično tome, postojalo je nekoliko svedoka, uključujući i veštake stručnjake, koji su pozvani da se pojave pred Sudom. Međutim, dokumentacija podnešena od strane podnosioca zahteva sadrži zvanične zapisnike ovog Suda samo za 2011. godinu.

16. Protiv odluke veća Okružnog suda u Prištini P.br. 383/2009 od 12. oktobra 2012. godine, i odluke Vrhovnog suda Kosova, Pn. br. 854/2012 od 22. oktobra 2012. godine, zbog bitnih povreda krivičnog postupka, zastupnici podnosioca zahteva su podneli zahtev za zaštitu zakonitosti pred Vrhovnim sudom u Prištini, predlažući Vrhovnom sudu da [...]" preinači osporene odluke, čime će ukinuti pritvor optuženima, ili da uvede neku drugu alternativnu meru."

17. Dana, 22. januara 2013. godine Vrhovni sud Kosova je svojom presudom Pkl. br. 10/2013 odbio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan,

navodeći da odluke osporene zahtevom za zaštitu zakonitosti nisu više na snazi, iz razloga što oslanjajući se na odluku prvostepenog suda, pritvor je produžen do 17. decembra 2012. godine i zahtev za zaštitu zakonitosti je primljen dana 18. januara 2013. godine.

18. Vrhovni sud u svojoj presudi je takođe naveo da [...]" *prema nalazu ovog suda, Prvostepeni sud je obezbedio dovoljno dokaza o odlučujućim činjenicama o pravnoj osnovi za produžetak pritvora, i da je pravilno postupio kada je produžio pritvor optuženom, u skladu sa članom 281, stav 1, podstav 1 i 2, tačka (i) Zakonika o krivičnom postupku Kosova, iz razloga što optuženi može pobeći ili izbeći krivičnu odgovornost, zbog ozbiljnosti krivičnog dela, i eventualne kazne koja mu se može izreći ukoliko bude proglašen krivim, a samim tim, njegova sloboda može predstavljati rizik bekstva, i ometati njegovo prisustvo u daljem krivičnom postupku".*

19. U istoj presudi br. 10/2013, Vrhovni sud je takođe naveo da [...] *"prema nalazima ovog suda, prvostepeni sud je pravilno postupio kada je produžio pritvor optuženom, u skladu sa članom 281, stav 1, podstav 1 i 2, tačka (iii) PZKPK, uzimajući u obzir težinu krivičnog dela, i prilično surovi način izvršenja-on je čekao u vozilu ostalih optuženih, koji su ubili njegovog tasta, u dvorištu džamije, i stoga hladnokrvnost optuženog, planiranje i izvršenje krivičnog dela, kao i okolnosti izvršenja takvog krivičnog dela, su činjenice koje ukazuju na rizik da ako se on nađe na slobodi, može ponoviti delo, ili počiniti slično krivično delo".*

Navodi podnosioca zahteva

20. U svom zahtevu, podnosilac zahteva naročito osporava zadnju presudu Vrhovnog suda Pkl. br. 10/2013 od 22. januara 2013 godine, koja se odnosi na odbijanje zahteva za zaštitu zakonitosti, osporavajući je u svakom njenom delu zbog nezakonitosti i nedostatka dokaza.

21. Podnosilac zahteva dalje navodi da su [...] "*Okružni sud i Vrhovni sud u Prištini, kao javni organi, time što su zanemarili i odlagali istražni i sudski postupak"* prekršili njegova individualna prava, garantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava, član 5.3 i 5.4 [Pravo na slobodu i bezbednost] i član 6.1 [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda (u daljem tekstu: the ESLJP) i njenih protokola.

22. Podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda da utvrdi da li su ustavna prava garantovana članom 22 [Direktna primena međunarodnih

sporazuma i instrumenata] i članom 53 [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava i član 5.3 i 5.4 [Pravo na slobodu i bezbednost] ESLJP-a i njenih protokola prekršena kao rezultat neustavnosti i nezakonitosti produžetka pritvora.

23. Podnosilac zahteva je dalje zatražio od Ustavnog suda da utvrdi da li je *"ustavno pravo na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31 Ustava, i članom 6.1 ESLJP-a i njenog protokola prekršeno kao rezultat nedostatka nepoštovanja gore navedenih članova."*

24. Pored gore navedenih zahteva od strane podnosioca zahteva, takođe je podnet zahtev za uvođenje privremenih mera. U svom zahtevu za uvođenje privremenih mera, podnosilac zahteva traži da oslobode podnosioca zahteva iz pritvora.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Pre svega, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca, Sud mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove prihvatljivosti, koji su predviđeni Ustavom i dalje precizirani Zakonom i Poslovnikom o radu.

26. Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ovlašćeno lice za podnošenje zahteva pred Sudom, u skladu sa zahtevima iz člana 113.7 Ustava.

Član 113, stav 7 Ustava predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

U vezi sa ovim zahtevom, Sud primećuje da je podnosilac zahtevafizičko lice i ovlašćena strana, u skladu sa članom 113.7 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava.

27. Sud takođe mora utvrditi da li je podnosilac zahteva, u skladu sa zahtevima iz člana 113 (7) Ustava, i člana 47 (2) Zakona, iscrpeo sva pravna sredstva. U ovom slučaju, konačna odluka o predmetu podnosioca zahteva je presuda Vrhovnog suda Pkl. Br. 10/2013 od 22. januara 2013. godine. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je pokazao

da je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu raspolaganju u skladu sa važećim zakonima.

28. Podnosilac zahteva mora takođe da dokaže da je on ispunio zahteve iz člana 49 Zakona, u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. To se može videti iz spisa predmeta da je presuda Vrhovnog suda Pkl.br.10/2012 uručena podnosiocu zahteva dana 20. februara 2013. godine, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu dana 22. februara. 2013. godine, što znači da je zahtev podnet u roku od četiri meseca, kao što je predviđeno Zakonom i Poslovnikom o radu.

29. U vezi sa podneskom, Sud takođe uzima u obzir pravilo 36 Poslovnika o radu, koje predviđa da:

"*Sud može da se bavi samo zahtevima samo ako: c) Zahtev nije očigledno neosnovan.*"

30. U ovom slučaju, s obzirom na postupke pred redovnim sudovima, Sud se poziva na potvrđivanje optužnice od 05. oktobra 2009. godine, i na odluke donete od strane Okružnog suda 2009. godine, uključujući konačnu odluku od strane Osnovnog suda od 13. februara 2013. godine, o produžetku pritvora. U svim svojim odlukama o produžetku pritvora, Okružni sud je našao da na osnovu okolnosti pod kojima je počinjeno krivično delo i ozbiljnosti zločina, postoji pravni osnov za produžetak pritvora. Ovo obrazloženje je potvrdio Vrhovni sud u svojim odlukama kada je odbacio žalbe podnosioca zahteva kao neosnovane.

31. Sud dalje zaključuje da je Vrhovni sud Kosova u svojoj presudi Pkl. Br. 10/2013 odbacio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan, čime se potvrđuje da je prvostepeni sud obezbedio dovoljno dokaza o odlučujućim činjenicama o pravnom osnovu za produžetak pritvora, i da je pravilno postupio kada je produžio pritvor podnosiocu zahteva.

32. U tom kontekstu, ovo ostaje na sudovima da utvrde, s obzirom na okolnosti slučaja, da li je dužina pritvora premašila razumnu granicu. Drugim rečima, sudovi imaju diskreciono pravo da odluče šta je razumno pod određenim okolnostima, (Vidi, *mutatis mutandisWemhoffprotiv Federalne Republike Nemačke*, 7 ESLJP (ser. A) na 23, 1968). U ovom zahtevu, obrazloženje tužilaštva i sudova za nastavljanje pritvora se odnosi na ozbiljnost zločina, okolnosti njegovog izvršenja, hladnokrvnosti optuženog, i zbog stoga, rizik od bekstva okrivljenog i na ponavljanje krivičnog dela, ili izvršenja sličnog dela. Ove okolnosti izgleda da se suštinski mogu pripisati složenosti predmeta, koje onemogućuju ovom Sudu da utvrdi da je dužina postupka

neopravdana (vidi *mutatis mutandis,Boddaert protiv Belgije*, App. br. 12919/87, usvojena dana 12. oktobra 1992 godine).

33. Štaviše, s obzirom na postupke tužilaštva i prvostepenog suda, ne postoji takav dokaz koji govori da je pritvor nepotrebno produžen, ili da je sud bio potpuno neaktivan, ili neaktivan za duži vremenski period (vidi *mutatis mutandis,Arsov protiv Republike bivše Jugoslavije,* App. br. 44208/02, usvojene dana, 19 oktobra 2006. godine).

34. Sve u svemu, Sud samo može da razmotri da li su postupci uopšteno, gledani u njihovoj celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje, (vidi između ostalih organa, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva Velike Britanije, App. br. 13071/87, usvojenog dana 10. jula 1991. godine).

35. Osim toga, Sud ponavlja da su Vrhovni sud Kosova i ostali redovni sudovi nezavisni u ostvarivanju njihovih sudskih vlasti.

36. Iz svih gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na koji način nisu opravdale navode o kršenju ustavnih prava, i podnosilac zahteva nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode garantovana Ustavom prekršena od strane redovnih sudova.

Zahtev za uvođenje privremenih mera

37. Član 27 Zakona, a naročito pravilo 54 (1) Poslovnika o radu, predviđa da "U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera".

38. Međutim, imajući u vidu da je podnesak smatran neosnovanim, podnosilac zahteva nema pravo na osnovu pravila 54 (1) Poslovnika o radu da zahteva privremene mere.

39. Osim toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva nije pokazao da ako privremeno oslobađanje nije odobreno, kako bi njegovi interesi trpeli nepopravljivu štetu. U stvari, u vezi sa zahtevom podnosioca za njegovo oslobađanje iz pritvora, ovaj Sud ne može smatrati da je u njegovoj nadležnosti da obezbedi podnosiocu zahteva ovu zaštitu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članu 20. i 27. Zakona i pravilu 36. 2, 54, 55 i 56 Poslovnika o radu, 12 marta 2013. god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog sud
Prof. dr Enver Hasani

KI 114/12, Kastriot Hasi, datum 16 April 2013- Ocena ustavnosti zaključka odeljenja za urbanizam i zaštitu sredine opštine Đakovica, br. 07/351-8460, od 24. januara 2011. god.

Slučaj KI 114/12, rešenje o neprihvatljivost, od 6. marta 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, prevremen zahtev.

Podnosilac zahteva navodi da mu je zaključcima opštine i obaveštenjima Opštinskog suda negirano pravo izgradnje u njegovom vlasništvu, iako nije neposredno precizirao koja su mu ustavna prava povređena.

U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije dokazivao da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva predviđena zakonom, stoga, Sud, u skladu sa pravilom 36, stavom 1, tačkom a, nalazi da zahtev treba odbaciti kao prevremen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI114/12
Kastriot Hasi
Ocena ustavnosti zaključka Odeljenja za urbanizam i zaštitu sredine Opštine Đakovica br. 07/351-8460 od 24 januara 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Kastriot Hasi iz Đakovice, sa prebivalištem u Đakovici, ul. „A. Mojsiu“, bb.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa jezaključak Odeljenja za urbanizam i zaštitu sredine Opštine Đakovica br. 07/351-8460, od 24. januara 2011. god., koji je podnosilac zahteva primio neodređenog datuma.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnosioca, podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 8. novembra 2011. god., je ocena ustavnosti zaključka Odeljenja za urbanizam i zaštitu sredine Opštine Đakovica, br. 07/351-8460 od 24. januara 2011. god. kojim se podnosilac zahteva obaveštava da je ovo odeljenje prekinulo postupak izdavanja dozvole za izgradnju objekta za stanovanje visoke gradnje na katastarskoj parceli 382/2 i 382/4 na katastarskoj zoni grada Đakovice – pokrenuto na zahtev g. Hasija.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, članovi 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., i pravila 54, 55. i 56.(2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

5. Dana 8. novembra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu, i isti je registrovan u odgovarajućem registru Suda pod br. KI114/12.

6. Dana 11. decembra 2012. god., predsednik Suda je, odlukom br. GJR KI114/12, imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca, dok je, odlukom br. KSH KI114/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 11. decembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca da je zahtev registrovan u odgovarajućem sudskom registru

8. Dana 20. decembra 2012. god., Ustavni sud je putem pošte primio dodatnu dokumentaciju dostavljenu od strane podnosioca zahteva, a koja se sastoji od kopije plana i urađenih skica parcela gde je bila predviđena izgradnja objekta koji je podnosilac zahteva imao nameru da izgradi.

9. Dana 6. marta 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 29. maja 2008. god., Odeljenje za urbanizam i zaštitu sredine Opštine Đakovica je, nakon razmatranja zahteva podnetog od strane g. Kastriota Hasija za urbanističku dozvolu i visokogradnju u gradu Đakovica, donelo obaveštenje br. 07-351-1956 kojim se g. Hasi obaveštava da u katastarskoj zoni gde je on tražio dozvolu za visoku gradnju, prema idejnom planu opštine usvojenom 29. avgusta 2001. god. dozvoljava se „izgradnja postojećeg objekta plus jedan sprat“ na katastarskim parcelama čiji je on vlasnik. Međutim, pošto je g. Hasi zatražio dozvolu za visoku gradnju, Odeljenje je tražilo od podnosioca zahteva dopunu predmeta - saglasnost komšija za izgradnju njegovog objekta.

11. Opština je tražila od g. Hasija dobijanje i dostavu Opštini pristanak četvorice komšija i to: 1) pristanak Opštinskog suda u Đakovici, koji je

bio vlasnik parcela. 382/1 i 383/1 katastarska zona Đakovica-grad i koje se graniče sa parcelom gde je g. Hasi nameravao da izgradi svoj višespratni objekat, 2) pristanak komšije koji je bio vlasnik katastarske parcele 382/3, pristanak zapadnog komšije i 4) pristanak severnog komšije g. Selima Tolaja.

12. Opština je naglasila da dobijanje i dostavljanje „pismenog pristanka je osnovni uslov za razmatranje i ispitivanje predmeta za nastavak postupka o izdavanju urbanističke dozvole za izgradnju“. Dalje, Opština je naglasila da bi propust da se dostavi pismeni pristanak doprineo neizdavanju tražene dozvole.

13. Dana 29. maja 2008. god., g. Hasi je pismenim zahtevom tražio od komšije sa kojim se graniči, Opštine Đakovica, saglasnost za izgradnju, ali je dobio negativan odgovor sa obrazloženjem da prema idejnom planu grada na tim parcelama nije dozvoljena visoka gradnja.

14. Dana 30. juna 2008. god., Opština Đakovica - Odeljenje za urbanizam i zaštitu sredine donelo je zaključak br. 07/351-1956 kojim se obustavlja postupak pokrenut na zahtev g. Kastriota Hasija iz Đakovice o izdavanju dozvole za kolektivnu (visoku) gradnju u Đakovici, jer na zahtev Opštine za dopunu podneska, podnosilac nije uspeo da predstavi pismeni pristanak komšija za izgradnju: Opštinskog suda u Đakovici, zapadnog i severnog komšije, shodno uslovima utvrđenim u zahtevu opštine za dopunu predmeta.

15. U zaključku je naglašeno da u slučaju eventualnog ispunjavanja uslova opštine, g. Hasi može ponovo da podnese zahtev za građevinsku dozvolu.

16. Dana 6. decembra 2010. god., Odeljenje za urbanizam i zaštitu sredine opštine Đakovica, nakon razmatranja ponovnog zahteva g. Kastriota Hasija za urbanističku dozvolu visoke gradnje u gradu Đakovici, izdalo obaveštenje br. 07/351-8460 kojim je od podnosioca zahteva tražilo dopunu predmeta: pismeni pristanak komšija, isto kao u stavu 11. ovog izveštaja, o izgradnji njegovog objekta.

17. Dana 8. decembra 2010. god., g. Hasi je podneo pismeni zahtev Opštinskom sudu u Đakovici kojim je zahtevao pismeni pristanak za izgradnju objekta visoke gradnje, shodno uslovima Opštine Đakovica i ponovo je dobio negativan odgovor sa istim obrazloženjem da nije dozvoljena visoka gradnja na parcelama gde je on planirao gradnju.

18. Dana 24. januara 2011. god., kao posledica nedostataka prezentacije (iznošenja) saglasnosti od strane Opštinskog suda (jer je u međuvremenu g. Hasi dobio pismeni pristanak od drugih komšija), Opština Đakovica – Odeljenje za urbanizam i zaštitu sredine donosi zaključak br. 07/351-8460, kojim se ponovo obustavlja postupak pokrenut od strane g. Kastriota Hasija iz Đakovice za izdavanje dozvole za kolektivnu visoku gradnju u Đakovici, obzirom da podnosilac zahteva nije postupio prema zahtevu opštine o dopuni predmeta kada nije uspeo da iznese pismeni pristanak o izgradnji od strane komšije - Opštinskog suda u Đakovici.

19. U pravnoj pouci ovog zaključka naglašeno je da nezadovoljna strana ima pravo da protiv ovog zaključka uloži žalbu Ministarstvu sredine i prostornog planiranja u Prištini, u roku od 30 dana od prijema istog.

20. Dana 15. novembra 2012. god., g. Hasi je dobio odgovor od Sekretarijata Sudskog veća gde se ponavlja da Opštinski sud u Đakovici i Sudsko veće u njegovo ime ne mogu dati pozitivnu saglasnost o izgradnji objekta visoke gradnje zahtevanu od strane g. Hasija, dok Opština Đakovica nema detaljan urbanistički plan, a važeći idejni plan opštine ne dozvoljava visoku gradnju na katastarskim parcelama gde se planira izgradnja, stoga ni Opštinski sud, ali ni Sudsko veće ne mogu mimo zakona.

Navodi podnosioca zahteva o ustavnim povredama

21. Podnosilac zahteva navodi da mu je zaključcima opštine i obaveštenjima Opštinskog suda negirano pravo izgradnje u njegovom vlasništvu, iako nije neposredno precizirao koja su mu ustavna prava povređena.

22. Podnosilac dalje ističe da se oseća kao žrtva nesporazuma između Opštinskog suda i Opštine Đakovica, jer kao posledica prebacivanja odgovornosti sa jednog na drugi organ, on nije mogao da izgradi objekat kao što je planirao.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

23. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

24. U vezi sa time Sud se poziva na član 113.7. Ustava, koji utvrđuje:

a. " *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom*".

25. U tom pogledu, Sud zaključuje da je g. Hasi građanin Kosova, da je pojedinac koji navodi da su mu zaključcima Opštine i obaveštenjima Opštinskog suda povređena prava zagarantovana Ustavom, prema tome Sud će tretirati zahtev unutar pravnog okvira člana 113.7. (pojedinačni zahtevi) Ustava Kosova.

26. Sledstveno tome, u skladu sa prethodnim stavom g. Hasija pre obraćanja Ustavnom sudu, trebalo je da iscrpi sva dostupna i zakonom predviđena pravna sredstva.

27. Stalno imajući u vidu podnete predmetne spise, koje je dostavio podnosilac zahteva, Sud primećuje da saglasnosti koje je zahtevao Opštinski sud u Đakovici su "dokumentacija u funkciji ispunjavanja uslova za dobijanje građevinske dozvole" stoga je jasno da se glavni zahtev podnosioca odnosi na "GRAĐEVINSKU DOZVOLU", koju, prema zakonodavstvu na snazi, izdaje Opština.

28. Radi utvrđenja činjenice da li je podnosilac zahteva iscrpio sva raspoloživa pravna sredstva, koja su povezana sa predmetom pokrenutog pitanja pred Ustavnim sudom, Sud uzima u obzir zakonodavstvo koje je na snazi i naročito:

Zakon o lokalnoj samoupravi (2008/03-l040)

Član 17. Izvorna nadležnost

Opština ima potpunu i isključivu nadležnost u pogledu brige o lokalnim interesima,
poštujući pri tom standarde predviđene važećim zakonodavstvom iz sledećih oblasti:

(.....)

d) realizacija i primena uredbi u pogledu izgradnje i kontrola građevinskih
standarda;

Član 74 – Ciljevi administrativnog nadgledanja

Administrativno nadgledanje opština ima sledeće ciljeve:

b) da obezbedi zakonitost aktivnosti organa lokalne samouprave;

Član 76.

Nadzorne vlasti

76.1. Ministarstvo za lokalnu samoupravu je nadzorna vlast osim kad se radi o posebnoj oblasti; odgovornost za nadgledanje opština dodeljeno je zakonom odgovornom ministarstvu ili instituciji za to naročitu oblast.

Statut Opštine Đakovica

29. Statut Opštine Đakovica takođe sadrži relevantne odredbe po ovom pitanju, a posebno sledeće odredbe:

Član 1

Statut Opštine Đakovica (u daljem tekstu:"Statut") je najviši pravni akt opštine koji se usvaja u Skupštini Opštine, u skladu sa članom 12. tačka 3. Zakona o lokalnoj samoupravi.

Član 55

Odeljenje za urbanizam i zaštitu sredine

Ovo Odeljenje je odgovorno za:
(.....)

i) razmatranje zahteva o izdavanju građevinskih dozvola i za utvrđivanje urbanističkih planova za sprovođenje RPO, URP, Regulativnih i drugih planova usvojenih u Skupštini.

j) davanje podataka o veličini i namenu određene građevinske parcele ili zemljišnog kompleksa i građevinske karakteristike – izdaje urbanističke saglasnosti i urbanističke dozvole,

k) izdavanje građevinskih i dozvola za upotrebu

30. Iz jasno navedenih pravnih odredbi, Sud dolazi do zaključka da:

a) građevinske dozvole izdaje Opština (Odeljenje za urbanizam i zaštitu sredine),

b) da je građevinska dozvola administrativni akt izdat od strane nadležnog organa u administrativnom postupku,

c) u slučaju odbijanja dozvole ili obustavljanja postupka sa zaključkom, kao u konkretnom slučaju, postoji pravno sredstvo žalbe,

d) da je pravno sredstvo, prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, odgovarajuće ministarstvo, a u konkretnom slučaju, prema pravnoj pouci Opštine u zaključku br. 07/351-8460, od 24.01.2011. god., je Ministarstvo sredine i prostornog planiranja (u daljem tekstu: MSPP).

31. Štaviše, u slučaju dobijanja negativnog odgovora i od MSPP, nezadovoljna strana je mogla da pokrene postupak administrativnog spora pred nadležnim sudom gde bi se razmatrala zakonitost administrativnih akata.

32. Iz spisa dostavljenih Sudu od strane podnosioca, Sud ne dovodi u pitanje činjenicu da podnosilac zahteva g. Hasi nije iskoristio sva raspoloživa i zakonom predviđena pravna sredstva, ali je umesto toga podneo zahteve i žalbe Sudu, a zatim i Sudskom Veću, uz insistiranje na saglasnost o izgradnji objekta od Opštinskog suda, kao što mu je traženo od strane Opštine Đakovica.

33. Sud ističe da svrha pravila iscrpljenosti osim što je ustavna obaveza iz zakonskog definisanja člana 113.7, je i da se pruži mogućnost domaćim organima, i pre svega sudovima i/ili administrativnim organima da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Takav pristup ima i Evropski sud o ljudskim pravima koji se zasniva na pretpostavci, koja se odražava na član 13. Evropske Konvencije o ljudskim pravima, shodno kome domaći pravni poredak će obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv kršenja prava sankcionisanih Konvencijom (*Selmouni protiv Francuske [DHM], §74; Kudla protiv Poljske [DHM], § 152; Andrašik i drugi protiv Slovačke (sud)).*

34. Ustavni sud ima subsidijarnu ulogu u odnosu na domaći sistem redovnih sudova ili/i administrativni, i poželjno je da se domaćim sudovima ili administrativnim organima sa delotvornim ovlašćenjima za odlučivanje pruži prilika da odlučuju o pitanjima usaglašenosti

domaćeg prava sa Ustavom *(vidi odluku ESLJP A, B i C protiv Irske [DHM], § 142).*

35. U ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije dokazivao da je iscrpeo sva raspoloživa pravna sredstva predviđena zakonom, stoga, Sud u skladu sa pravilom 36, stavom 1, tačkom a, nalazi da zahtev treba odbaciti kao prevremen i

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, u skladu sa članom 20. Zakona o Ustavnom sudu i u skladu sa pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, 6. marta 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 130/12, Xhymshit Xhymshiti, datum 16 April 2013- Ocena ustavnosti obaveštenja Kancelarije za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca, ZZVP/12/123, od 23. novembra 2012. god.

Slučaj KI 130/12, odluka od 18. marta 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, upravni spor, neiscrpljenje pravnih sredstava, pravo na rad

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena odlukama Veća za ocenjivanje Tužilačkog saveta Kosova. Podnosilac je, između ostalog, naveo da je povređeno njegovo pravo na rad i pravo na zastupljenost pri zapošljavanju u javnim institucijama, jer on nije preporučen za mesto tužioca u Gnjilanu i Uroševcu.

Sud je zaključio da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva, propisana članom 113.7 Ustava. Sud je dalje obrazložio da je pravilo iscrpljenosti pravnih sredstava da se pruži mogućnost nadležnim organima, uključujući sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Zbog iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 47 Zakona i pravilu 36 (1) a) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju KI130/12
Podnosilac
Xhymshit Xhymshiti
Ocena ustavnosti obaveštenja Kancelarije za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca ZZVP/12/123 od 23. novembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Xhymshit Xhymshiti, advokat iz Gnjilana.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava obaveštenje ZZVP/12/213 Veća za ocenjivanje pri Kancelariji za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca od 23. novembra 2012. god. koje je podnosiocu zahteva uručeno 24. novembra 2012. god., i odluku Veća za ponovno razmatranje Tužilačkog saveta Kosova, KPK/82 od 30. novembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je navodna povreda prava na rad od strane Veća za ocenjivanje pri Kancelariji za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca, kao i ustavno tumačenje 25-godišnjeg iskustva podnosioca zahteva u kosovskom pravosuđu.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 20. i 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 36. (1) a) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 18. decembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 10. januara 2013. god., predsednik je odlukom br. GJR. KI-130/12 imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik je odlukom br. KSH. KI-130/12 imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Enver Hasani.

7. Dana 1. februara 2013. god. podnosilac zahteva je podneo dodatne dokumente Sudu.

8. Ustavni sud je 28. februara 2013. god. obavestio podnosioca, Kancelariju za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca i Tužilački savet Kosova o registraciji zahteva.

9. Dana 13. marta 2013. god., Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Kratak opis činjenica

10. Dana 22. maja 2012. god., Tužilački savet Kosova je raspisao konkurs za slobodna radna mesta za tužioce na celoj teritoriji Republike Kosovo, uključujući i opštinska tužilaštva u Gnjilanu i Uroševcu.

11. Podnosilac zahteva je konkurisao za mesto tužioca u opštinskim tužilaštvima u Gnjilanu i Uroševcu, i 24. novembra 2012. je bio obavešten od strane Veća za ocenjivanje pri Kancelariji za ocenjivanje i verifikaciju tužilaca da nije preporučen za mesto za koje je konkurisao i da su se drugi kandidati pokazali uspešnijim.

12. Podnosilac zahteva je podneo zahtev Veću za ponovno razmatranje pri Tužilačkom savetu Kosova i 4. decembra 2012. god. navedeno veće je odbilo zahtev podnosioca za ponovno razmatranje sa obrazloženjem da je potvrđeno da je podnosilac zahteva imao manje poena od drugih kandidata koji su bili preporučeni od strane Veća za ocenjivanje.

Navodi podnosioca zahteva

13. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu Veće za ocenjivanje i Veće za ponovno razmatranje pri Tužilačkom savetu Kosova njihovim obaveštenjima odnosno odlukama, ne preporučujući njega za mesto tužioca u Gnjilanu i Uroševcu, povredili pravo na rad, kao i član 61. [Zastupljenost pri zapošljavanju u javnim institucijama] Ustava.

14. Podnosilac zahteva tvrdi da njegov zahtev ima ustavnu osnovu jer je tokom konkurisanja za mesto tužioca pružio činjenice i potvrđene dokumente o njegovom 25-godišnjom iskustvu u kosovskom pravosuđu.

15. Podnosilac zahteva traži od Suda da da tumačenje o svom 25-godišnjom iskustvu u kosovskom pravosuđu, kao i da utvrdi povredu njegovih prava počinjenu od strane Veća za ocenjivanje i Veća za ponovno razmatranje prilikom ocenjivanja da podnosilac zahteva nije sakupio neophodan broj poena da bi se preporučio za mesto opštinskog tužioca u opštinskim tužilaštvima u Gnjilanu ili Uroševcu.

16. Podnosilac je uz svoj zahtev pred ovim sudom dostavio dokaze o svom iskustvu pravnika u kosovskom pravosuđu, uključujući i iskustvo tužioca i sudije.

17. Štaviše, podnosilac zahteva tvrdi da *"Istina je da predloženi kandidati nemaju nijednu godinu radnog iskustva u Tužilaštvu"*.

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu o Ustavnom sudu i u Poslovniku o radu.

19. Sud se poziva na član 113.7. Ustava:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom"*.

20. Sud se takođe poziva na članove 10.1. i 11. Zakona br. 03/L-202 o upravnim sporovima koji određuju da:

"Pravo pokretanja upravnog spora ima fizičko ili pravno lice ako smatra da mu je upravnim aktom povređeno neko pravo ili neposredni interes koji je zasnovan na zakonu."

"Upravni spor, po tužbi, rešava Vrhovni sud Republike Kosovo."

21. Iz podnetih dokumenata jasno se primećuje da podnosilac zahteva nije pokrenuo upravni spor na osnovu zakonodavstva na snazi na Kosovu i stoga nije iscrpeo sva pravna sredstva u skladu sa članom 113.7. Ustava.

22. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se pruži mogućnost nadležnim organima, uključujući i sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803194, odluka od 28. jula 1999. god.

23. Sud je 18. maja 2011. god. na sličan način odlučio rešenjem o neprihvatljivosti u slučaju br. KI-114/10, podnosilac zahteva Vahide Badivuku – ocena ustavnosti obaveštenja Sudskog saveta Kosova o ponovnom imenovanju sudija i tužilaca, br. 01/118-713, od 27. oktobra 2010. god.

24. Sledstveno, zahtev je neprihvatljiv zbog neiscrpljenja svih pravnih sredstava u skladu sa članom 113.7. Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, članom 47. Zakona, i u skladu sa pravilom 36. (1.a), Poslovnika o radu, dana 13. marta 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku strankama i

III. DA OBJAVI ovu odluku u skladu sa članom 20.(4) Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KO 131/12, Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo, datum 18 April 2013- Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41. i 60. Zakona o zdravstvu,br. 04/L 125, usvojen od Skupštine 13. decembra 2012. god.

Slučaj KO 131/12, presuda od 6. marta 2013. god.

Ključne reći: Institucionalni zahtev, privremene mere, održavanje rasprave, Pravo na rad i obavljanje profesije.

Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost članova 18, 19, 41 i 60. Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojenog od strane Skupštine Republike Kosovo 13. decembra2012. god.

U njihovom zahtevu, podnosioci zahteva osporavaju član 41. Zakona o zdravstvu, koji u stavu 1, zabranjuje svakom zdravstvenom radniku, zaposlenom u bilo kojoj zdravstvenoj, javnoj ustanovi, uključujući i one sa skraćenim radnim vremenom, rad u privatnim ustanovama.

Podnosilac zahteva je tražio uvođenje privremene mere obustava primene Zakona, sve do konačne odluke Suda u vezi sa ovim zahtevom.

Dana 24. decembra 2012. god., Sud je usvojio zahtev podnosilaca za uvođenje privremene mere i OBUSTAVIO je primenu članova 18, 19, 41 i 60. Zakona o zdravstvu do 31. januara 2013. god.

Dana 7. marta 2013. god., Sud je održao raspravu, gde su pozvani podnosioci i stranke u postupku.

Uzimajući u obzir argumente podnete od strane stranki u postupku i nakon razmatranja osporenih odredaba člana 18 i 19 *vis-à-vis* sa ovim argumenatima, Sud je našao da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje tvrdnje o navodnoj neusaglašenosti članova 18 i 19. sa Ustavom. Sud nije našao ništa što bi predstavljalo povredu Ustava.

Što se tiče člana 60. Zakona o zdravstvu, Sud primećuje da nakon što je održao raspravu, da su tvrdnje pokrenute od strane podnosilaca zahteva, zasnovane na tekstu člana 60. Nacrt-zakona koji je naknadno izmenjen. Stoga, Sud konstatuje da nisu relevantni argumenti podnosilaca zahteva što se tiče navodne neusaglašenosti člana 60. Ustava.

Na osnovu gore navedenog, Sud primećuje da su članovi 18, 19 i 60. Zakona o zdravstvu, usvojen od strane Skupštine od 13. decembra 2012. god., u skladu sa Ustavom.

Sud je 15. marta 2013. god., odlučio da proglasi zahtev prihvatljivim, članovi 18, 19 i 60. Zakona o zdravstvu br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god., su u skladu sa Ustavom Republike Kosovo; član 41. stavovi 1, 5 i 6. Zakona o zdravstvu br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god., nisu u skladu sa članom 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo; član 41. stavovi 1, 5 i 6. Zakona o zdravstvu br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god., je nevažeći.

Smatra da odluka Suda o produžavanju privremene mere od 24. januara 2013. god., o obustavi primene članova 18, 19, 41 i 60. Zakona o zdravstvu br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god., prestaje sa stupanjem ove presude na snagu.

PRESUDA
u
slučaju br. KO131/12
Podnosilac
Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41. i 60. Zakona o zdravstvu, br. 04/L 125, usvojen od Skupštine 13. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su poslanici Skupštine Republike Kosovo: dr Shaip Muja, Nait Hasani, Ramiz Lladrovci, Petar Miletić, Azem Syla, Time Kadrijaj, Xhevdet Neziraj, Kymete Bajraktari, Kurtan Kajtazi, Hydajet Hyseni, Saša Milosavlević i Sala Berisha.

Osporeni zakon

2. Podnosioci zahteva osporavaju ustavnost članova 18., 19., 41., i 60. Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojen od Skupštine Kosova 13. decembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna star zahteva je da Sud oceni ustavnosti članova 18, 19, 41. i 60. Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god. (u daljem tekstu: Zakon o zdravstvu).

4. Dalje, podnosilac zahteva traži od Suda da se uvede privremena mera obustavljanje primene Zakona o zdravstvu do donošenja konačne odluke o ovom zahtevu.

Pravni osnov

5. Član 113.5 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav), član 22., član 27., i član 42. Zakona o Ustavnom sudu, Br. 03/L-121, od 15. Januara 2009. God. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54., 55. i 56. Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnika o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 20. decembra 2012. god, podnosioci zahteva su podneli zahtev Ustavnom Sudu. U prilogu zahteva, podnosioci zahteva su dostavili Sudu i kopiju Zakona o radu (Br. 03/L-212), Zakona o sprečavanju sukoba interesa tokom obavljanja javnih funkcija (br. 02/L-133) i Zakona protiv diskriminacije, za koje podnosioci zahteva tvrde da su relevantni za ocenu ustavnosti.

7. Dana 20. decembra 2012. god., Predsednik Suda je imenovao sudiju Ivan Čukalovića, za sudiju izvestioca, i istog dana imenovao i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 21. decembra 2012. god., Sud je obavestio Skupštinu Republike o zahtevu.

9. Dana 21. decembra 2012. god., Sud je primio kopiju Zakona o zdravstvu, usvojenog od Skupštine Kosova.

10. Dana 24. decembra 2012. god., Sud je odobrio Zahtev podnosioca zahteva za Privremene Mere i odlučeno je da se odmah obustavi primena članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o Zdravstvu do 31. januara 2013. god.

11. Dana 26. decembra 2012. god., Predsednik Skupštine Republike Kosova dostavio je Sudu sledeću dokumentaciju:

    a. Zakon o Zdravstvu koji je usvojen od strane Skupštine;

b. Izveštaj sa preporukama Funkcionalnog Odbora za Zdravstvo, Rad i Socijalno Staranje za Nacrt Zakona o Zdravstvu;
c. Ostale preporuke od strane drugih Funkcionalnih Odbora Skupštine.

12. Dana 10. januara 2013. god. ministar zdravlja je poslao Sudu dopis zahtevajući:

a. da se ministarstvu zdravlja dozvoli status zainteresovane strane u postupku, i
b. u slučaju da se ovaj zahtev odbije onda da se odobri dozvola za podnošenje podneska *amicus curiae*.

13. Dana 11. januara 2013. god. Sud je obavestio ministarstvo zdravlja da će Sud razmatrati njihov zahtev.

14. Dana 14. januara 2013. god. Ustavni sud je primio komentare o Zakonu o zdravstvu koje je samoiniciativno poslalo Udruženje gluvih Kosova. U ovim komentarima Udruženje opisuje položaj gluvih na Kosovu i naglašava činjenicu da su oni bili aktivni učesniciu procesu izrade nacrt zakona, tako da je na na njihovu inicijativu u nacrtu zakona bila predviđena posebna odredba kojom je bio omogućen pun pristup gluvim licima u zdravstvenim institucijama putem jezika znakova. Ova odredba je kasnije ukinuta iz zakona od strane skupštinske funkcionalne komisije. Udruženje traži da se ova odredba vrati u zakon jer bi u suprotnom diskriminisao gluva lica u pogledu prava na pristup zdravstvenim institucijama. Štaviše, Udruženje naglašava činjenicu da je odlukom Vlade br. 06/146 od 29. septembra .2010. god. potpisane od strane premijera Kosova jezik znakova je postao službeni jezik.

15. Dana 24. januara 2013. god., predstavnik podnosilaca zahteva dostavio je Sudu kopije ličnih karata podnosilaca zahteva i kopiju ovlašćenja.

16. Istog dana, Sud je primio podnesak *amicus curiae* od strane Ministarstva Zdravlja i Savez sindikata zdravstvenih radnika Kosova.

17. Idalje istog dana, Komisija za Razmatranje je razmotrila izveštaj Sudije Izvestioca i donela sledeće preporuke sudu u punom sastavu:

a. Odluka da se produži rok za privremene mere nametnute od strane Suda prvobitnom odlukom od 24. decembra 2012. god., sledećim periodom od tri meseca do 30. aprila 2013. god;
b. Odluka da se zahteva Amicus Curiae;

c. Odluka da se održi javna rasprava 7. marta 2013. god.

18. Dana 24. januara 2013. god., Sud u punom sastavu je jednoglasno podržao preporuku Veća za razmatranje.

19. Dana 7. marta 2013. god., Sud je održao javnu raspravu na kojoj su bili pozvane stranke, prisutni i saslušani:
    a. Predstavnik podnosilaca zahteva, Dr. Shaip Muja;
    b. Predstavnik Skupštine Republike Kosova, g. Xheladin Hoxha;
    c. Ministarstvo Zdravlja, predstavljeno od strane Ministra Ferid Agani;
    d. Savez sindikata zdravstvenih radnika Kosova, predstavljen od g. Blerim Syla; i
    e. Obudsman, predstavljen od strane g. Isa Hasani.

20. Predstavnik Skupštine, tokom Javnog Saslušanja podneo je Sudu sledeću dokumentaciju:
    a. Odluku o usvajanju Zakona o Zdravstvu od 13. decembra 2012. god,
    b. Izveštaj o Preporukama Funkcionalnog Odbora za Zdravstvo, Rad i Socijalno Staranje za Nacrt Zakona o Zdravstvu od 13. decembra 2012. god.; i
    c. Zakon o Zdravstvu.

21. Predstavnik Ministarstva Zdravlja, tokom javne rasprave je dostavio Sudu Komentare Svetske Banke o Revidiranom Nacrtu Zakona o Zdravstvu, od 28. septembra 2011. god.

22. Predstavnik Saveza sindikata zdravstvenih radnika Kosova, tokom javne rasprave podneo je sudu sledeću dokumentaciju:

    a. Predlog o amandmanima Nacrta zakona o zdravstvu; i
    b. Pismo podrške savezu poslanto od strane Evropskog saveza sindikata javne službe (u daljem tekstu: EPSU).

23. Predstavnik Ombdusmana, je tokom javne rasprave, dostavio Sudu u pismenoj formi svoje mišljenje o osporenim članovima Zakona o Zdravstvu.

24. Dana 8. marta 2013. god., Skupština je dostavila Sudu zapisnik plenarne sednice na kojoj je usvojen Zakon o Zdravstvu.

25. Dana 15. marta 2013. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Kratak opis činjenica

26. Nacrt Zakona o zdravstvu bio je promovisan od strane Ministarstva zdravlja (MZ) i predložen od strane Vlade Kosova Skupštini Kosova. Zakon je usvojen od strane Skupštine u prvom čitanju 28. juna 2012. god.

27. Dana 9. jula 2012. god., povodom nacta zakona organizovana je javna rasprava u Prištini.

28. Dana 6. novembra 2012. god., Komisija za prava i interese zajednica dostavila je Funkcionalnom Odboru za Zdravstvo, Rad i Socijalno Staranje da nacrt Zakona ne utiče na prava i interese zajednica.

29. Štaviše, dana 12. novembra 2012. god., Odbor za evropske integracije je zaključio da je nacrt Zakona u skladu sa *Acquis Communnitiare*. Takođe, odbor za budžet i finansije je izneo budžetske troškove nacrta Zakona za 2013. godinu i 2014. godinu.

30. Dana 27. novembra 2012. god., Odbor za zakonodavstvo Skupštine Kosova je poslao preporuku(04/3239/L-125) i zauzeo stav da nacrt zakona o zdravstvu se ne može prosledi na dalje razmatranje, sugerivši funkcionalnom odboru za zdravstvo, rad i socijalno staranje da ponovo razmatra amandmane 1, 3, 12, 34, 48, 49, 50, 51. i 52.

31. Dana 3. decembra 2012. god., Funkcionalni odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje ponovo razmatrao komentare Odbora za zakonodavstvo Skupštine Kosovo i *"većinom glasova je usvojio konačni izveštaj o nacrt Zakona o zdravstvu."*

32. Dana 7. decembra 2012. god., odbor za zdravstvo, rad i socijalno staranje dostavio je Skupštini izveštaj o Nacrtu Zakona o zdravstvo sa preporukama.

33. Dana 13. decembra 2012. god., Skupština Republike Kosovo je raspravljala u drugom čitanju nacrta zakona i usvojila je sledeće amandmane nacrta zakona: 2, 3A, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30A, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50A, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59 i 60.

34. Sledstveno tome, nacrt zakona je usvojen sa 43 (četrdeset i tri) glasa „za“, 18 (osamnaest) glasova „protiv“, i 3 (tri) „uzdržanih„ glasa.

35. Dana 17. decembra 2012. god., Savez sindikata zdarvstvenih radnika Kosova je uputila zahtev ombudsmanu za pokretanje postupka za ocenu ustavnosti člana 41. Zakona o zdravstvu, usvojen dana 13. decembra 2012. god., tvrdeći da je član 41. u suprotnosti sa Ustavom, naročito sa članom 49. [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava.

36. Dana 21. decembra 2012. god. predsednik Skupštine je podneo predsedniku Republike usvojen Zakon o zdravstvu na proglašenje.

Navodi podnosioca zahteva

a) Pisani podnesci

37. U zahtevu, podnosioci zahteva osporavaju član 41. Zakona o zdravstvu, koji u stavu 1. zabranjuje svakom zdravstvenomstručnjaku koji je zaposlen u bilo kojoj zdravstvenoj ustanovi, uključujući i zapošljavanje sa nepunim radnim vremenom, da rade u privatnoj praksi.

38. Član 41. Zakona o zdravstvu, pod nazivom „Sprečavanje sukoba interesa“, glasi:

„Član 41“

1. Zdravstveni stručnjak koji je zaposlen u javnom zdravstvenom sektoru sa punim ili delimičnim radnim vremenom, nema pravo da radi u privatnoj instituciji zdravstvene zaštite.

2. Strogo se zabranjuje upućivanje pacijenata iz institucija sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite u privatne ustanove zdravstvene zaštite, iz razloga koji se ne mogu objasniti lekarskim argumentima, bez obzira na listu čekanja.

3. Strogo se zabranjuje svaka formalna i neformalna finansijska ili druga nagrada za zdravstvenog stručnjaka, nadoknada za upućivanje građana iz javne u privatnu zdravstvenu ustanovu, i profitabilni odnos sa farmaceutskom industrijom.

4. Prekršitelji stavova ovog člana biće predmet kazni ili drugih zakonskih postupaka predviđenih ovim zakonom i podzakonskim aktom, izdatim od strane Ministarstva

5. Javne zdravstvene institucije imaju pravo da omogućavaju zdravstvenim stručnjacima zaposlenih u njima da obavljaju privatnu zdravstvenu delatnost unutar same javne zdravstvene institucije .

6. Privatna zdravstvena delatnost iz stava 5. ovog člana će biti obavljena na osnovu posebnog podzakonskog akta koji će doneti Ministarstvo.

39. U vezi sa osporenim članom 41. podnosioci zahteva tvrde sledeće "*Član 41 nacrta* Zakona *o zdravstvu...., je u potpunoj suprotnosti sa međunarodnim konvencijama o ljudskim pravima primenjenih direktno na Kosovu (član 22 Ustava).* Medjutim sud primećuje da podnosioci zahteve nisu naveli koje su to kenvencije.

40. Podnosioci zahteva dalje tvrde da istovremeno član 41 Zakona o zdravstvu krši član 49 Ustava koji glasi:

„Član 49 (Pravo na Rad i Obavljanje Profesije)
1. Garantuje se pravo na rad.
2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto."

41. Pored toga, podnosioci zahteva takođe osporavaju članove 18. i 19. Zakona o zdravstvu tvrdeći da su ove odredbe u suprotnosti sa samim tekstom tog Zakona ali takođe i Zakonom o javnom privatnom partnerstvu.

42. Član 18 zakona o zdravstvu pod nazivom *„Primarna zdravstvena zaštita"* glasi:

1. Osnovna zdravstvena zaštita se obezbeđuje saglasno sa politikama, planovima i standardima, utvrđeni podzakonskim aktom od strane Ministarstva.

2. Primarna zdravstvena zaštita obuhvata:

2.1 prevenciju, rano otkrivanje, dijagnostifikovanje, lečenje, oporavak i rehabilitaciju u vezi sa bolestima, poremećajima ili povredama, uključujući i male hirurške operacije;

2.2 posebnu preventivnu zaštitu dece i omladine, posebno u osnovnim, srednjim i visokim školama na teritoriji opštine;

2.3 održavanje i unapređenje javnog zdravlja, uključujući i seroprofilaksu, vakcioprofilaksu i hemoprofilaksu u skladu sa zakonom, i sistematsko obrazovanje i zdravstvene edukacije stanovništva;

2.4 promovisanje oralnog zdravlja i osnovnu stomatološku zaštitu;

2.5 rano diagnostifikovanje i tretiranje tuberkuloze;

2.6 organizovanje hitne medicinske službe kao deo sveobuhvatne urgentne službe na sva tri nivoa zdravstvene zaštite;

2.7 usluge prenatalne zaštite i planiranja porodice.

2.8 usluge mentalnog zdravlja

3. Opštine su odgovorne za pružanje usluga javne primarne zdravstvene zaštite, kao i za procenu zdravstvenog stanja građana na svojoj teritoriji.

4. Opštine su odgovorne da sa prioritetom sprovode preventivne mere zdravstvene zaštite.

5. Primarna zdravstvena zaštita se obezbeđuje i sprovodi preko usluga porodične medicine, saglasno sa podzakonskim aktom, donetim od Ministarstva.

6. Osnovnu zdravstvenu zaštitu sprovodi ekipa porodične medicine,saglasno sa podzakonskim aktom iz stava 1 ovog člana.

7. Svaki građanin i stanovnik sa otežanim zdravljem je obavezan da se najpre prijavi kod porodičnog lekara, izuzev hitnih slučajeva.

8. Od svakog građanina tražiće se da se opredeli za porodičnog lekara.

9. Svaki građanin ima pravo da izabere porodičnog lekara u opštini gde živi i da promeni istog.

10. Stručnjaci u primarnoj zdravstvenoj zaštiti sarađivaće sa zdravstvenim stručnjacima na sekundarnom i tercijarnom nivou, u skladu sa zakonom.

11. Sa ciljem povećanja kvaliteta zdravstvenih usluga, institucije na primarnom nivou zdravstvene zaštite obezbediće međusektorijalnu saradnju sa službama socijalne zaštite, sa vaspitno obrazovnim službama; sa organima javne sigurnosti, sa posebnim profesionalnim organizacijama, kao i sa humanitarnim vladinim i nevladinim organizacijama.

12. Standardi organizovanja i funkcionisanja službe porodične medicine, utvrđuju se podzakonskim aktom stav 1 ovog člana.

13. U cilju podrške usluga porodične medicine, Ministarstvo nadgleda i reguliše integrisane usluge primarne zdravstvene zaštite, u skladu sa ovim zakonom.

43. Član 19. zakona o zdravstvu pod nazivom *„Sekundarna zdravstvena zaštita“,* glasi:

1. Sekundarna zdravstvena zaštita obuhvata: bolničke zdravstvene usluge, vanbolničke zdravstvene usluge (dijagnostiku, terapiju i rehabilitaciju; hitnu službu i usluge javnog zdravstva.

2. Organizacija i delatnost zdravstvene ustanove iz prethodnog stava, određuju se podzakonskim aktima donetim od strane Ministarstva.

44. Konačno, podnosioci zahteva osporavaju član 60. Z**akona o zdravstv**u, koji je prema njima u suprotnosti sa Zakonom o javnim preduzećima, jer definiše zdravstvene ustanove kao neprofitabilne ustanove.

45. Član 60. Zakona o zdravstvu pod nazivom *„Finansiranje institucija zdravstvene zaštite“* glasi:

1.Zdravstvene institucije i druga pravna i fizička lica, koja obavljaju zdravstvenu delatnost, obavezni su da za svakog pacijenta imaju pokrivene dokumentovane troškove, za vrstu, obim i kvalitet zdravstvenih usluga.

2. Zdravstvene institucije i organizacije koje primaju javne fondove za sprovođenje zdravstvene zaštite, dužne su da vode račune i evidencije, na način utvrđen zakonom, i obezbede potrebne informacije za ovlašćene organe

46. Podnosioci zahteva dalje tvrde da Zakon o zdravstvu sadrži odredbe koje stavljaju zdravstvene radnike u neravnopravan položaj sa drugim radnicima javnih institucija.

b) Navodi podnosilaca zahteva na javnoj raspravi

47. Predstavnik podnosilaca zahteva je pokrenuo pitanje na ročištu da postupak za usvajanje Zakona o zdravstvu nije bio praćen tokom drugog čitanja nacrta zakona o zdravstvu. Predstavnik podnosilaca zahteva tvrdi da je Komisija za zakonodavstvo napravila nekoliko amandmana na nacrt zakona o zdravstvu, koji navodno nisu uzeti u obzir.

48. Predstavnik podnosilaca zahteva dalje tvrdi da će usvojen Zakon o zdravstvu upropastiti sistem javnog zdravstva. On tvrdi da praksa koju Zakon o zdravstvu uvodi ne postoji nigde u regionu ili izvan.

49. On smatra da problem zloupotrebe od strane nekih zdravstvenih stručnjaka zaposlenih u javnom sektoru, koji su upućivali pacijente u privatne zdravstvene ustanove u cilju sticanja lične koristi, treba rešiti sa više restriktivnih mera preduzetih od strane rukovodstva.

50. Predstavnik podnosilaca zahteva je dodao da nisu svi zdravstveni radnici zloupotrebili svoj položaj, niti mogu biti odgovorni za probleme u javnom zdravstvenom sistemu.

51. Prema njemu postoji potreba za razvojem odgovarajućeg nadgledanja i postupka vrednovanja. Predstavnik podnosilaca zahteva smatra da će nova strategija zdravstva koja će uvesti informacioni sistem zdravstva do 2015. god. otkloniti zloupotrebu drugim merama.

52. Štaviše, predstavnik podnosilaca zahteva je takođe izjavio da stav 5, člana 41. Zakona o zdravstvu je u sebi kontradiktoran, jer omogućava da zdravstveni radnici zaposleni u javnom sektoru obavljaju privatni dopunski rad u okviru javne zdravstvene ustanove, ali u isto vreme nije im dozvoljeno da obavljaju privatnu lekarsku praksu van državnih bolnica. On dalje tvrdi da stav 5, člana 41. nije moguće sprovesti zbog prirode rada javnih zdravstvenih ustanova koje su otvorene 24 časa dnevno.

53. Predstavnik podnosilaca zahteva nije pružio jasan odgovor sudu o tome šta osporavaju u vezi sa stavovima 2, 3 i 4, člana 41. Zakona o zdravstvu.

54. Umesto toga, on tvrdi da član 41. Zakona o zdravstvu u celini nije usaglašen sa članom 49. Ustava. Pored toga, predstavnik podnosilaca zahteva je izjavio da Zakon o radu ne zabranjuje zaposlenima da obavljaju dopunski rad.

55. Što se tiče toga zašto podnosioci zahteva smatraju članove 18, 19 i 60 neustavnim, predstavnik podnosilaca zahteva nije obezbedio jasan odgovor sudu. On je ukazao na probleme u vezi sa ovim članovima koji su bili u nacrtu Zakona o zdravstvu.

Odgovor od strane Ministarstva zdravstva

a) Pisani podnesci

56. U njihovom pisanom podnesku od 24. januara 2013. god. MZ preporučuje da Sud odbije zahtev podnosilaca zahteva kao neosnovan iz sledećih razloga.

57. Što se tiče argumenta podnosioca zahteva da član 41. Zakona o zdravstvu krši član 49. Ustava, MZ je izjavio da „prava garantovana Ustavom nisu apsolutna prava, i mogu se ograničiti u skladu sa uslovima utvrđenim u članu 55. Ustava.“ (član 55. je citiran dole u tekstu ove presude).

58. MZ dalje smatra da član 41. Zakona o zdravstvu ne ometa prava garantovana članom 49 Ustava, jer ne zabranjuje nijednom lekaru da vrši svoju profesiju.

59. Čak i pod pretpostavkom da je došlo do ometanja prava garantovanih članom 49. Ustava, MZ smatra da je takvo ometanje opravdano članom 55. Ustava.

60. U izradi testa proporcionalnosti MZ navodi da je *„legitiman cilj zabrane istovremenog zapošljavanja zdravstvenih stručnjaka u javnom i privatnom sektoru uživanje prava građana na zdravstvenu zaštitu, kako je predviđeno članom 51.1 Ustava […]“.*

61. MZ dalje tvrdi da je *„istovremeno zapošljavanje zdravstvenih stručnjaka u javnom i privatnom sektoru štetno za interes građana.„* Dakle, prema MZ „cilj obaveze izbora zaposlenja između javnog i privatnog sektora je da eliminiše ovu vrstu zloupotrebe radnog mesta u javnom sektoru u cilju sticanja lične koristi, uputivši pacijente iz javnog u privatni sektor, što je samo po sebi u suprotnosti sa pravima pacijenta da biraju između javnih i privatnih zdravstvenih usluga.“

62. Što se tiče neophodnosti odredaba, MZ *inter alia* tvrdi da „građanin ne može da sačeka da lekar završi njegovo/njeno radno vreme u javnom sektoru i tek onda koristi njegove/njene usluge kao lekar u privatnom sektoru.“ MZ dalje dodaje da, pošto su zdravstvene usluge prvenstveno u javnom interesu, zdravstvena zaštita za građane, kao normativna vrednost na ustavnom nivou normativno uživa nadmoć nad slobodom zdravstvenog stručnjaka da stekne materijalnu korist i da vrši njegovu/njenu profesiju.

63. MZ takođedodaje da ograničenje kod ovog pitanja nije apsolutno, jer član 41.5 Zakona o zdravstvene zaštite bi trebao dozvoliti zdravstvenim stručnjacima zaposlenih kod javnih zdravstevih ustanova da pružaju privatnu zdravstvenu zaštitu unutar javnih zdravstvenih institucija. MZ tvrdi da „ovo ima za cilj eliminisanje pojave upućivanja pacijenata u privatne klinike sa ciljem sticanja materijalne koristi.„

64. Stoga, MZ smatra da ukoliko se član 41. Zakona o zdravstvu meša sa članom 49. Ustava, ovo mešanje je opravdano u skladu sa članom 55. Ustava.

65. MZ dalje osporava argumenat podnosilaca zahteva da Zakon o zdravstvu sadrži odredbe koje stavljaju zdravstvene stručnjake u nejednakom položaju naspram zaposlenih u drugim javnim ustanovama.

66. Pored toga, MZ osporava argumenat podnosilaca zahteva da su članovi 18, 19 i 60 u suprotnosti sa drugim zakonima na snazi. MZ posebno ističe da je zadatak suda da preispita ustavnost bilog kog zakona ali ne i sukob zakona koji su na snazi.

b) Odgovor dat na saslušanju

67. Što se tiče navoda podnosilaca zahteva vezanih za članove 18, 19 i 60 Zakona o zdravstvu, Ministar MZ (u daljem tekstu: “Ministar“) je naveo da se primedbe podnosilaca zahteva odnose na raniji tekst ovih članova koji je postojao u nacrtu Zakona, ali je sadržaj tih članova izmenjen i dopunjen od strane Funkcionalne komisije i Skupština je usvojila izmenjene verzije članova 18, 19 i 60. Nasuprot navodima podnosilaca zahteva nigde se u usvojenom tekstu Zakona o zdravstvu ne koriste pojmovi kao što su javne neprofitabilne organizacije ili Upravni odbor.

68. Što se tiče člana 41. Zakona o zdravstvu, Ministar MZ tvrdi da dok zabrana dvostruke medicinske prakse može izgledati grubo, nije bilo

druge mogućnosti da se spreči mogući sukob interesa u vršenju medicinske profesije.

69. U svom odgovoru na pitanje Suda što se tiče drugih mera za sprečavanje mogućeg sukoba interesa koje su razmatrane, Ministar MZ je izjavio da zbog ograničenog budžeta i nedostatka odgovarajućeg mehanizma nadgledanja, sprečavanje dvostruke medicinske prakse propisane u članu 41.1 Zakona bila je jedina opcija kako bi se izbegao financijski gubitak građana. On je dodao da mere kao što su disciplinske mere za lica koja zloupotrebljavaju profesiju su neadekvatne zbog nedostatka medicinskih inspektora, jer na terenu postoje samo 12 inspektora za celu zemlju.

70. Ministar MZ je ponovio da član 41. Zakona o zdravstvu ne krši Ustav jer ne ograničava licu pravo na rad, već samo namerava da reguliše radni odnos u okviru javnog sektora zdravstvene zaštite. Čak i ako se ovaj član može posmatrati kao ograničenje prava na rad, ovo ograničenje je u skladu sa članom 55. Ustava.

71. Što se tiče stava 5, člana 41. Zakona o zdravstvu, Ministar MZ je izjavio da se ista praksa koristi u Velikoj Britaniji, i Ministarstvo zdravlja je ocenilo da je mnogo lakše kontrolisati zdravstvene radnike koji rade u okviru javnog sektora zdravstvene zaštite, čak i ako bi oni radili privatno u njenom okviru.

72. Što se tiče navoda podnosilaca zahteva da postupak za usvajanje zakona nije sleđen, Ministar MZ je tvrdio da podnosioci zahteva nisu pokrenuli to pitanje u zahtevu. Bez obzira na to on naglasio da su sve preporuke Komisije za zakonodavstvo razmatrane i usvojene od strane Komisije za zdravstvo, rad i socijalno staranje pre drugog čitanja od strane Skupštine.

Savez sindikata zdravstvenih radnika Kosova

a) Pismeni podnesci

73. U svom pismenom podnesku od 24. januara 2013. god. Saveza sindikata zdravstvenih radnika Kosova(u daljem tekstu: SSZRK) je naveo, *inter alia*, da proces koji je prethodio usvajanju Zakona o zdravstvu nije bio transparentan.

74. SSZRK je dalje naveo da je usvajanje Zakona o zdravstvenom osiguranju važnije od Zakona o zdravstvu jer Kosovo ima Zakon o zdravstvu od 2004. god.

75. SSZRK je takođe naveo da su razmotrili iskustva iz regiona u vezi sa dvostrukom medicinskom praksom i da su izneli nekoliko predloga za izmene i dopune Nacrta Zakona o zdravstvu (uključujući osporene odredbe članova 18, 19, 41 i 60).

76. SSZRK je podneo peticiju sa 6,000 potpisa protiv Nacrta zakona o zdravstvu predsedniku i Ombudsmanu. SSZRK je takođe podneo pisma za 120 poslanika Skupštine Kosova, informišući ih o njihovim primedbama o Nacrtu zakona.

77. SSZRK je takođe napomenuo da Zakon o zdravstvu otvara mogućnost privatizacije javnih zdravstvenih ustanova.

78. Prema SSZRK, Zakon o zdravstvu otvara mogućnost korupciji u javim zdravstvenim ustanovama. U isto vreme šteti državnim zdravstvenim politikama, izazivajući potencijalna napuštanja javnih zdravstvenih ustanova od strane stručnjaka i njihov prelazak u privatni sektor zdravstvene zaštite. Oni takođe tvrde da Zakon krši prava zdravstvenih radnika koji pruuzrokuje propadanje javnog zdravstvenog sistema.

b) Argumenti izneti tokom rasprave:

79. Zastupnik SSZRK je izjavio da zemlje u regionu ne zabranjuju dopunski rad u privatnom sektoru i da kosovski Zakon o radu ne predviđa takvu zabranu.

80. Zastupnik SSZRK je takođe izjavio da će Zakon o Zdravstvu stvoriti više troškova za stanovništvo i ometaće pristup javnom sektoru zdravstvene zaštite.

81. U vezi sa tim da li je SSZRKbio deo postupka za usvajanje zakona o zdravstvu, njihov zastupnik je izjavio da su oni samo jednom bili javno pozvani da budu konsultovani u Skupštini i da su oni takođe izrazili svoju zabrinutost putem protesta i pisanih podnesaka različitim institucijama.

Skupština Republike Kosovo

82. Zastupnik Skupštine je izjavio da je Zakon o zdravstvu usvojen u skladu sa potrebnim postupcima Ustava i Poslovnika o radu Skupštine.

83. Međutim, zastupnik Skupštine nije pružio Sudu odgovor da li je Skupština razmotrila bilo koje druge mere koje bi sprečile navodni sukob interesa u obavljanju lekarske prakse, niti da li je Skupština razmotrila kako su zemlje u regionu regulisali ovo pitanje.

84. Zastupnik Skupštine je izjavio da je on ovlašćen od strane Skupštine da odgovori na pitanja u vezi sa postupkom koji je sleđen od strane Skupštine i u vezi sa sadržajem zakona. U svakom slučaju, pošto su 90% odredaba koje je predložila Vlada (tj. MZ) usvojeni bez ikakvih promena, pitanja u vezi sa alternativnim merama u rešavanju sukoba interesa i/ili pitanja regionalnih praksi bi trebalo da budu odgovoreni od strane MZ i Vlade a ne od strane Skupštine.

Ombudsman

85. Zastupnik Ombudsmana je tokom saslušanja izjavio da Ombudsman nije našao kršenje Ustava u pogledu osporenih članova Zakona o zdravstvu. Razlog tome je da su oni primili nekoliko žalbi od građana u vezi sa zloupotrebom, i to u slučajevima kada su ih zdravstveni radnici uputili u privatni sektor, i stoga Ombudsman pozdravlja Zakon koji reguliše aktuelne zloupotrebe.

86. Što se tiče toga da li je Ombudsman primio ikakav zahtev za osporavanje Zakona o zdravstvu, zastupnik Ombudsmana je izjavio da su oni primili zahtev od SSZRK da ospore Zakon o zdravstvu pred Ustavnim Sudom, međutim, Ombudsman nije smatrao da je došlo do kršenja Ustava zakonom o kojem je reč.

Relevantna pozadina na Kosovu

87. Na Kosovu pre usvajanja zakona o zdravstvu u decembru 2012. god. Zakon br. 2004/4 Kosovski zakon o zdravstvu je bio na snazi.

88. Član 96 Zakona o zdravstvu Kosova je predviđao da zdravstveni radnici mogu raditi nezavisno u licenciranim ustanovama ako su članovi Opšteg zdravstvenog saveta i ako imaju dozvolu za određenu zdravstvenu delatnost.

89. Štaviše, vredi podsetiti da član 98 poglavlja XIV Zakona o zdravstvu 2004/4 pod nazivom „Privatna zdravstvena zaštita“ glasi:

Član 98

98.1. Zdravstveni radnici iz člana 96 mogu biti osnivači samo jedne privatne zdravstvene institucije.

98.2. Zdravstveni radnik naveden u članu 86, zaposlen na puno radno vreme u javnoj ustanovi zdravstvene zaštite, može obavljati aktivnosti privatne zdravstvene zaštite, nakon redovnog radnog vremena.

98.3. Javne zdravstvene ustanove mogu iznajmiti svoje prostorije i opremu, na korišćenje nakon redovnog radnog vremena za privatne aktivnosti zdravstvene zaštite, u skladu sa podzakonskim aktom donetim od strane Ministarstva zdravlja.

90. Tokom postupka pred sudom, u nekoliko navrata je pomenuta praska u zemljama regiona..

91. Sud primećuje, na primer, da u Federaciji Bosne i Hercegovine, jednom od Entiteta Bosne i Hercegovine (Službeni glasnik 46/10) ministar zdravlja na osnovu ovlašćenja iz zakona o zdravstvu (službeni glasnik 46/10) je imao pravo da izda „Uredbu o načinu, postupku i uslovima organizovanja dopunskog rada zdravstvenih radnika u zdravstvenim ustanovama ili u privatnoj praksi“ i ova uredba je objavljena u Službenom glasniku Federacije Bosne i Hercegovine od 13. jula 2012. god br. 60.

92. Ovom Uredbom je u članu 2. predviđeno da zdravstveni radnik može da obavlja dodatni rad ako ima zvanje specijalista i najmanje 10 godina radnog iskustva sa zvanjem specijalista u toj oblasti. Radnici u zdravstvu, navedeni u članu 2. ove uredbe, mogu da obavljaju dopunski rad u zdravstvenoj ustanovi u kojoj su zaposleni, u drugoj zdravstvenoj ustanovi u bilo kom obliku vlasništva, ili sa drugim zdravstvenim radnikom iste specijalizacije, koji vrši registrovanu privatnu zdravstvenu delatnost.

93. U Republici Hrvatskoj na osnovu Zakona o zdravstvenoj zaštiti Republike Hrvatske (Službeni glasnik 150/08, 71/10 i 139/10) ministar zdravstva i socijalnog staranja Republike Hrvatske je izdao Uredbu o uslovima davanja dozvole zdravstvenim radnicima za obavljanje dopunski rada."

94. Na osnovu ove Uredbe, u članu 2. predviđeno je da se ova dozvola može izdati samo radnicima koji imaju zvanje specijaliste i samo zdravstvenim ustanovama koje imaju ugovore sa ustanovama zdravstvenog

osiguranja. Ova dozvola se može izdati najviše polovini zdravstvenih stručnjaka iste delatnosti.

95. Ustavni sud Republike Hrvatske je svojim odlukama br. U-II-787/1994 U-II-290/1995, U-II-120/1998 od 17. marta 2000. god. rešila pitanje nejednakog tretmana zdravstvenih stručnjaka iste specijalizacije na osnovu nivoa obrazovanja u ostvarivanju prava na vršenje dopunskog rada u privatnim zdravstvenim ustanovama. Sud je utvrdio kršenje člana 54 Ustava Hrvatske koji garantuje pravo na rad i slobodu u zapošljavanju.

96. Zakon o zdravstvu Republike Makedonije (RM Službeni Glasnik br. 43/12 od 23. marta 2012. god.) u članu 222. predviđa uslove i kriterijume za dopunski rad zdravstvenih radnika kao što sledi ”*zdravstveni radnici – specijalisti zaposleni u zdravstvenoj ustanovi za obavljanje zdravstvene konsultativne specijalističke delatnosti kao dopunski rad najviše do 8 sati nedeljno nakon završetka redovnog radnog vremena u skladu sa dozvolom rada ustanove gde je zaposlen ili u drugoj zdravstvenoj ustanovi koja je registrovana za istu delatnost”*.

97. Kao što se na gore navedenih primera iz zemalja u regionu vidi, nije na Sudu da razmotri adekvatnost bilo koje prakse ili regulatornih mehanizama za rešavanje problema dvostruke prakse u zdravstvenom sektoru. Dok jednostavno istraživanje pokazuje da postoje mnogi primeri dobre prakse u regulisanju pitanja dvostruke medicinske prakse u malim, srednjim i razvijenim zemljama ovo pitanje je izvan delokruga nadležnosti suda.

Prihvatljivost zahteva

98. Kako bi mogao da reši zahtev podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

99. Ovom prilikom Ustavni sud se poziva na član 113.1 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava gde se predviđa da*:” Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.”*

100. Štaviše, Sud se poziva na član 113.5 Ustava Kosova koji određuje da *„Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja*.

101. U ovom slučaju, Sud ustanovljava da je zahtev podnet od strane 12 poslanika Skupštine, koji su tražili ocenu usaglašenosti Zakona o zdravstvu sa Ustavom, kao njegove suštine samo.

102. Sud primećuje da podnosioci zahteva u svom zahtevu nisu izneli nikakve argumente u vezi sa navodnim kršenjem u postupku usvajanja zakona. Isto tako, zastupnik podnosilaca zahteva nije uspeo da potkrepi svoje argumente u vezi sa navodnim kršenjem postupka tokom javne rasprave održane od strane Suda.

103. Sud dalje primećuje na osnovu priloženih dokumenata da je Zakon o zdravstvu usvojen od strane Skupštine 13. decembra 2012. god. a da je zahtev podnet Sudu 20. decembra 2012. god. Stoga, zahtev je podnet u okviru zakonskog roka od osam (8) dana, koji je predviđen članom 113.5 Ustava.

104. Budući da su podnosioci zahteva ovlašćena stranka, da su ispunili neophodni rok da podnesu zahtev Sudu i da su precizno opisali navodnu povredu Ustava, uključujući osporeni zakon Skupštine, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ispunio zahteve prihvatljivosti.

105. To znači da Sud može da razmotri meritum žalbe navedene u zahtevu. Obim merituma će biti ograničen na nadležnost iz člana 113.5 Ustava, tj. da odluči da li su osporeni članovi Zakona o zdravstvu usvojeni od strane Skupštine Kosova ustavni.

Ocena ustavnosti zahteva

106. Prilikom ocenjivanja ovog zahteva, Sud treba da ima u vidu da se, u principu, pretpostavlja da su svi zakoni ustavni, dok se ne dokaže suprotno. Mandat Suda je samo da oceni ustavnost jedne odluke ili zakonskog akta, a ne da oceni njegovu zakonitost, ili da li je zasnovan na dobrim javnim smernicama.

107. Da bi se ocenilo da li jedan zakon ili neka njev sastavni deo krši Ustav, Sud treba da ima u vidu sledeće Ustavne odredbe:

a. Član 16 [Premoć Ustava] Ustava

1. *Ustav je najviši pravni akt Republike Kosovo. Zakoni i ostali pravni akti moraju biti u saglasnosti sa ovim Ustavom.*

2. *Upravna vlast potiče iz Ustava.*
3. *Republika Kosovo će poštovati međunarodno pravo.*
4. *Svako lice i organ Republike Kosovo se obavezuje da poštuje odredbe Ustava.*

b. Član 4.2[Oblik Vladanje i Podela Vlasti] Ustava

„Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast“.

c. Član 65. [Nadležnosti Skupštine] Ustava

“Skupština Republike Kosovo: “(1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte”

d. Član 74.9 [Vršenje Funkcije] Ustava

“Poslanici Skupštine Kosova vrše svoju funkciju u najboljem interesu Republike Kosovo i u saglasnosti sa ovim Ustavom, zakonima i poslovnikom o radu Skupštine”

I. U vezi sa članovima 18,19. i 60. Zakona

108. Podnosioci zahteva tvrde da je sadržaj članova 18. i 19, u sukobu sa samim tekstom Zakona o zdravstvu i sa Zakonom o javno-privatnom partnerstvu.

109. MZ se usprotivilo argumentima podnosilaca zahteva i posebno je naglasilo da je zadatak suda da razmotri ustavnost bilo kog zakona, ali ne i sukob zakona koji su na snazi.

110. Sud primećuje da podnosioci zahteva nisu razradili nikakav argument zbog čega smatraju da ove odredbe nisu u saglasnosti sa Ustavom.

111. Štaviše, podnosioci zahteva u pisanim i usmenim podnescima nisu pomenuli ili nagovestili koje ustavne odredbe nisu ispoštovane usvajanjem članova 18 i 19 Zakona o zdravstvu.

112. Što se tiče navodne nesaglasnosti člana 60. Zakona o zdravstvu sa Ustavom; „Sud primećuje da je glavni argument podnosilaca zahteva bio da je ova odredba u suprotnosti sa Zakonom o javnim preduzećima.

113. MZ je osporio argumente podnosilaca zahteva o članu 60 Zakona. Ministar MZ je tokom ročišta tvrdio da su tačni prigovori podnosilaca

zahteva koji se odnose na raniji tekst osporenih članova koji su postojali u Nacrtu zakona, ali je sadržaj tih članova izmenjen i dopunjen od strane Funkcionalne komisije i Skupština je usvojila izmenjenu i dopunjenu verziju članova 18, 19 i 60. Ministar MZ je takođe izjavio da se nigde u usvojenom tekstu Zakona o zdravstvu ne koriste pojmovi kao što su „javne neprofitabilne organizacije“ ili „Upravni odbor“.

114. Sve u svemu, uzimajući u obzir argumente iznete od strane stranaka tokom postupku i nakon razmatranja osporenih odredaba članova 18. i 19. Zakona o zdravstvu u svetlu ovih argumenata, Sud nalazi da podnosioci zahteva nisu potkrepili svoje tvrdnje o navodnoj nesaglasnosti članova 18. i 19. sa Ustavom.

115. Shodno tome analizom članova 18. i 19. Zakona o zdravstvu, Sud nije našao ništa što bi ukazivalo da postoji kršenje Ustava.

116. U vezi sa članom 60. Zakona o zdravstvu, Sud primećuje, nakon što je postalo očigledno tokom rasprave, da su tvrdnje iznete od strane podnosilaca zahteva zasnovane na tekstu člana 60. Nacrta zakona koji je posledično izmenjen. Sud stoga nalazi da argumenti podnosilaca zahteva u pogledu navodne nesaglasnosti člana 60. sa Ustavom, nisu relevantni.

117. S obzirom na gore navedena razmatranja, Sud nalazi da su članovi 18, 19. i 60. Zakona o zdravstvu usvojeni od strane Skupštine dana 13. decembra 2012. god. u saglasnosti sa Ustavom.

II. U vezi sa članom 41. Zakona o zdravstvu

Uopšteno

118. Na samom početku, Sud nalazi da zastupnik podnosilaca zahteva tvrdi uopšteno da je član 41. Zakona o zdravstvu u suprotnosti sa međunarodnim legalnim instrumentima koji su u skladu sa članom 22. Ustava direktno primenjivi u Republici Kosovo, i u slučaju sukoba, imaju prioritet nad svim zakonskim odredbama i ostalim aktima javnih ustanova.

119. Dok se podnosioci zahteva nisu pozvali na bilo koji sporazum ili instrument, Sud primećuje da član 23 Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima glasi:

„Član 23

1. Svako ima pravo na rad, na slobodan izbor zaposlenja, na pravične i zadovoljavajuće uslove rada i na zaštitu od nezaposlenosti.

2. Svako, bez ikakve razlike, ima pravo na jednaku platu za jednaki rad.

3. Svako ko radi ima pravo na pravednu i zadovoljavajuću naknadu koja njemu i njegovoj porodici obezbeđuje egzistenciju koja odgovara ljudskom dostojanstvu i koja će, ako bude potrebno, biti upotpunjena drugim sredstvima socijalne zaštite.

4. Svako ima pravo da osniva sindikat i učlanjuje se u njega radi zaštite svojih interesa.

120. Po mišljenju suda dok je pravo na rad garantovano međunarodnim pravom, to ne treba shvatiti kao apsolutno i bezuslovno pravo za dobijanje zaposlenja. Međutim, postoji snažna pretpostavka da retroaktivne mere preduzete u vezi prava na rad nisu dozvoljene.

121. Pored toga, dok Evropska Konvencija za zaštitu Ljudska Prava (EKLJP) ne štiti izričito pravo na rad, u skladu sa sudskom praksom Evropskog suda za zaštitu ljudskih prava štiti određene aspekte ovog prava uključena u specifičnim slučajevima prava na imovinu kako je garantovano Članom 1 Protokola 1 EKLJP.

122. Pored toga, Sud će uzeti u obzir odredbe relevantnih internacionalnih instrumenata prilikom procene usklađenosti osporenog Člana 41. Zakona o Zdravstvu sa Ustavom.

123. Kao što je ranije pomenuto, podnosioci zahteva dalje tvrde da član 41. Zakona o zdravstvu nije u saglasnosti sa članom 49. Ustava.

124. Ministarstvo zdravlja tvrdi da Član 49. Ustava nije apsolutno pravo, ali se može ograničiti u skladu sa ograničenjima propisanim članom 55. [Organičenje Prava i Osnovnih Sloboda] Ustava.

125. Sud se slaže sa ovom tvrdnjom Ministarstva zdravlja.

126. U skladu sa tim, Sud smatra da je neophodno razmotriti navodne povrede Člana 49. Ustava u vezi sa ograničenjima.

Ocena navodnog kršenja člana 49. Ustava u vezi sa članom 55. Ustava:

127. Sud napominje da kada zakon, kao što je u ovom slučaju Zakon o zdravstvu, ograničava ustavna prava, kao u ovom slučaju prava garantovana Članom 49 Ustava, kao što je ustavno ograničenje ukoliko je proporcionalno. Test proporcionalnosti propisan je Članom 55 Ustava.

128. Član 55 Ustava je dvostruk: on pruža opravdanje za ograničenje ustavnih prava, ali u isto vreme granice tog ograničenja.

129. Član 55 Ustava glasi:

Član 55 [Ograničenje Prava i Osnovnih Sloboda]

1. *Prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom, se jedino mogu ograničiti zakonom.*

2. *Prava i osnovne slobode garantovane ovim Ustavom, se mogu ograničiti samo do onih mera koje su neizbežne, kako bi se u otvorenom i demokratskom društvu ispunio cilj, radi kojeg je dozvoljeno ograničenje.*

3. *Ograničenja garantovanih prava i osnovnih sloboda garantovanih ovim Ustavom, se ne mogu sprovoditi u druge svrhe, osim onih zbog kojih su određena.*

4. *U slučaju ograničavanja ljudskih prava i sloboda i sprovođenja istih, sve institucije javne vlasti, a posebno sudovi, su dužni da se posvete suštini prava koje se ograničava, značaju cilja ograničenja, prirodi ograničenja, odnosu ograničenja sa ciljem koji se želi postići, kao i razmatranju mogućnosti realizovanja tog cilja sa što blažim ograničenjima.*

5. *Ograničenje prava i sloboda garantovanih ovim Ustavom, na nijedan način ne sme da ospori suštinu garantovanih prava.*

130. Vraćajući se na konkretan predmet, Sud primećuje da je navodno ograničenje prava na rad sadržano u Zakonu koji je usvojen od strane Skupštine Kosova, državni institut koji je poveren Ustavom sa zakonodavnom moći. Kao takvo, ograničenje je u skladu za zahtevom da je ograničenje propisano zakonom, kao što stoji u stavu 1 Člana 55.

131. Prema stavu 2 Člana 55, ograničenja mogu biti nametnuta pravima koja leže u članu 49 Ustava, ali samo "[...] u meri neophodnoj za ispunjenje svrhe ograničenja u otvorenom demokratskom društvu."

132. Pojam izraza „neophodno [...] u otvorenom i demokratskom društvu" treba biti pročitan u vezi sa specifičnim zahtevima koji leže u stavovima 3, 4 i 5 člana 55. Ovi zahtevi zauzvrat trebaju biti pojedinačno pregledani i navedeni kako sledi:

a. Suština Ustavnog prava;
b. Značajnost svrhe ograničenja;
c. Priroda i obim ograničenja;
d. Odnos između ograničenja i cilja koji treba postići; i
e. Mogućnost postizanja cilja sa manje ograničenja.

Što se tiče suštine Ustavnog prava

133. Sud podseća da Član 49 Ustava glasi:

„Član 49 (Pravo na Rad i Obavljanje Profesije)

1. Garantuje se pravo na rad.
2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto."

134. Ova odredba mora biti pročitana u vezi sa međunarodnim instrumentima koji se direktno primenjuju na Kosovu kao što je gore navedeno.

135. Jasno je iz tekstu člana 49.2 da Ustav garantuje obe slobodu za odabir profesije i slobodu za odabir zanimanja.

136. Kada se primeni u datom slučaju, Sud smatra da Član 41.1 Zakona o Zdravstvu ne nameće nikakva ograničenja zdravstvenim radnicima u odabiranju svojih profesija.

137. Oni koji postanu zdravstveni radnici učinili su svoj odabir u trenutku upisa na Univerzitet i ostale obrazovne institucije.

138. Međutim, sobzirom na da je zakonodavstvo odlučila da zabrani zdravstvenim radnicima na određeno ili neodređeno vreme iz javnog sektora rade u privetnom sektoru zdravstvene zaštite, Sud smatra da je neophodno da se razmotri da li je došlo do mešanja u slobodu obavljanja i slobodu odabira zanimanja kako je garantovano Članom 49. Ustava.

139. Ovo je još važnije, ukoliko, kao što u konkretnom slučaju, takvo ograničenje nije bilo predviđeno u ranijem zakonu koji je bio na snazi više od osam godina.

Što se tiče svrhe ograničenja

140. Član 41 Zakona je posebno označen u Zakonu radi „Sprečavanja sukoba interesa“. Svrha Zakona o Zdravstvu u celini je definisana u članu 1, koji glasi:

> *„Ovaj zakon ima za cilj uspostavljanje pravne osnove za zaštitu i unapređenje zdravlja građana Republike Kosova kroz promociju zdravlja, preventivne aktivnosti i pružanje sveobuhvatnih i kvalitetnih zdravstvenih usluga.“*

141. Kao što je ranije pomenuto prema Ministarstvu za Zdravstvo *„istovremeno zapošljavanje zdravstvenih radnika u javnim i privatnim zdravstvenim ustanovama dokazano je da je štetno za interes građana.“* Stoga, *prema MZ „cilj obaveze izbora zaposlenosti između javnog i privatnog sektora je eliminisanje ove vrste zloupotrebe radnog mesta u javnom sektoru za ličnu korist, upućujući pacijente iz javnog u privatni sektor, što je samo po sebi u suprotnosti sa pravima pacijenata da biraju između javnih i privatnih zdravstvenih usluga.“*

142. Sud navodi da zastupnik podnosilaca zahteva nije osporio legitimitet ograničenja, već je tvrdio da je cilj može postići sa manje strožim merama.

143. Shodno tome,Sud ustanovljava da svrha ograničenja propisana članom 41. Zakona teži, zabrani sukoba interesa u zdravstvenoj zaštiti. Ovakvo definisanje zluži opštim ciljevima zakonodavstva i težnji ka zaštiti važnog javnog interesa, odnosno obezbedjivanju,kvalitetne i sveobuhvatne zdravstvene usluge u javnom sektoru.

Što se tiče prirode i obima ograničenja

144. Član 41 Zakona o Zdravstvu je pod nazivom „Sprečavanje Sukoba Interesa“. Stavovi 1, 5 i 6 glase:

1.„Zdravstveni radnici zaposleni u javnom sektoru zdravstva na puno radno vreme ili skraćeno radno vreme nemaju prava na rad u privatnim zdravstvenim ustanovama.

[...]

5. Javne zdravstvene institucije imaju prava da omoguće zdravstvenim radnicima koji su u njima zaposleni, da obavljaju privatne delatnosti u okviru njihovih javnih zdravstvenih institucija.
6. Privatna zdravstvena delatnost iz stava 5 ovog člana treba biti primenjena na osnovu podzakonitog akta izdatog od strane Ministarstva.“

145. Ukratko, Član 41.1 zabranjuje svim zdravstvenim radnicima zaposlenim u javnom sektoru zdravstvene zaštite zapošljavanje u privatnoj zdravstvenoj ustanovi. Ovo važi bez obzira da li je zdravstveni radnik zaposlen sa punim radnim vremenom ili skraćenim radnim vremenom u javnom sektoru zdravstva.

146. S druge strane, član 41.5 dozvoljava zdravstvenim radnicima koji rade u javnom sektoru zdravstvene zaštite da obavljaju privatne poslove zdravstvene zaštite u okviru javne ustanove zdravstvene zaštite, uz prethodnu dozvolu rukovodstva javne ustanove. Regulisanje kada i kako takva ovlašćenja mogu biti data treba se dodatno regulisati podzakonskim aktima koji se izdaju od strane Ministarstva za Zdravstvo.

147. Sud dalje navodi da zabrane sadržane u članu 41.1 ozbiljno ograničavaju mogućnosti za zdravstvene radnike koji rade u javnom sektoru zdravstva da dopune svoje prihode kroz zaposlenje ili udruženja sa bilo kojim privatnim institucijama ili preduzećima zdravstvenih usluga.

148. Dok oni mogu biti ovlašćeni da obavljaju privatne delatnosti zdravstvene zaštite u okviru javnog sektora zdravstvene zaštite, način i obim u kome mogu biti ovlašćeni još nisu definisani zakonom.

149. Sud podseća da dok je ranija odredba člana 98.2 iz 2004. god. Zakona o Zdravstvu dozvoljavala mogućnost da javna institucija zdravstvenih usluga iznajmljuje svoje objekte i opremu, za upotrebu nakon redovnog radnog vremena u bilo kojim privatnim ustanovama zdravstvenih usluga, ovo više nije slučaj.

150. Kao takvi, Sud nalazi da su priroda i obim ograničenja utvrđeni članom 41, da fundamentalno ograniči obavljanje profesije zdravstvene zaštite bilo u javnom ili privatnom sektoru.

151. Sud je mišljenja da priroda i obim ograničenja ozbiljno umanjuju prava zdravstvenih radnika koja su imali do sada.

152. Mogućnost stvorena članom 41. za zdravstvene radnike kavnog sektora da bude ovlašćenu obavlja privatne delatnosti zdravstvene zaštite u okviru javne ustanove zdravstvene zaštite je još uvek nedefinisan, ali ne izgleda da značajno menja prirodu i obim ovog ograničenja.

Što se tiče odnosa između ograničenja i cilja koji treba biti postignut

153. Ograničenja na osnovna prava i slobode kao što je definisano članom 55. Ustava mogu se uporediti ograničenja prava garantovanim članovima 8-11 (EKLJP) kao što je prikazano u ovom sudu u slučaju BR. KI. 06/10, Valon Bislimi protiv Ministarstva unutrašnjih poslova, Kosovskog Sudskog saveta i Ministarstva Pravde, presuda od 30. Oktombra 2010.

154. U pogledu ograničenja ovih prava (EKLJP) Evropski Sud je naveo da je"[...] svojstvena celoj Konvenciji potraga za pravičnom ravnotežnom između zahteva opšteg interesa zajednice i zahteva zaštite osnovnih prava pojedinaca“ (vidi Soering protiv Velike Britanije, App. Br. 14038/88, od 7. Jula ’1989. god. Stav 89).

155. Iako Pravo na Rad nije zaštićeno pravo prema EKLJP, test Evropskog suda pravičnost ravnoteže između ograničenja prava u članu 8-11 (EKLJP) i zatitu ovih prava može vršiti analogiju u datom slučaju. Evropski sud razmatra dali je ograničenje „neophodnosti u demokratskom društvu“ Osnovni principi koji se trebaju primeniti pojmu „neophodnosti u demokratskom društvu“, i priroda „pravične ravnoteže“ da bude uspostavljen između opšteg interesa i individualnih prava, navodi se u presudi Evropskog Suda Silver i drugi protiv Velike Britanije (br. 5947/72; 6205/73; 7052/75; 7061/75; 7107/75; 7113/75; 7136/75, od 25. marta 1983. god, stav 97):
“97U više navrata, Sud je naveo svoje razumevanje izraza „neophodnost u demokratskom društvu“ priroda njegovih funkcija u ispitivanju pitanja o toj frazi i način na koji će obavljati te funkcije. Ovde je dovoljno pregledavanje određenih načela:
a)Pridev „neophodan“ nije sinonim za „neophodno“, niti je to fleksibilnost takvih izraza kao „prihvatljivo“, „obično“, „korisno“, „razumno“ ili „poželjno“ (vidi presudu Handyside od 7. decembra 1976. god., serija A br. 24, str. 22 , § 48);
b)Države ugovornice uživaju izvesno, ali ne i neograničeno polje slobodne procene u pitanju nametanja ograničenja, ali je na Sudu da

donese konačnu odluku o tome da li su saglasni sa Konvencijom (ibid., str. 23., § 49);
c)Izraz „neophodnost u demokratskom društvu“ znači da, biti kompatibilan sa Konvencijom, interferencija mora, inter alia, odgovarati „hitnim društvenim potrebama“ i da bude „srazmerna legitimnom cilju kome se teži“ (ibid, str. 22-23, §§ 48 - 49);
d)Ovi stavovi članova Konvencije koji pružaju izuzetak na garantovano pravo trebaju usko biti tumačeni (vidi gore navedenu presudu Klass i ostali, serija A br. 28, str. 21. § 42).“

156. U pogledu neophodnosti ograničenja u demokraskom društvu, Sud navodi da je MZ tvrdilo u svom pismenom podnesku da „građanin ne može čekati dok lekar završi njegovo/njeno radno vreme u javnom sektoru zdravstvene zaštite i tek onda da koriste njene/njegove usluge lekara u privatnom sektoru zdravstvene zaštite.“

157. Načelo koje se treba primeniti u tumačenju značenja „neophodnost u demokratskom društvu“ jeste da ograničenje na fundamentalnom pravu treba odgovarati „nužnoj društvenoj potrebi“ i da ograničenja moraju biti „proporcionalna legitimnom cilju kome se teži.“

158. U primeni ovih opštih načela u zahtevu, Sud treba da utvrdi da li postoji pravična ravnoteža između interesa pojedinaca u uživanju njihovih prava na rad i interesa da izaberu njiohovu profesiju i legitimnog interesa društva u obezbeđivanju pružanja sveobuhvatnih i kvalitetnih zdravstvenih usluga i zdravstvene zaštite. Sud treba da osigura da je priroda ograničenja predviđenih Zakonom o zdravstvu u članu 41. srazmerna postizanju legitimnog cilja sveobuhvatne i kvalitetne zdravstvene zaštite.

159. Sud zapaža da zabrana za zdravstvene radike javnog sektora zdravstvene zaštite rada u privatnim zdravstvenim ustanovama nije usmeren ka sprečavanju zdravstvenih stručnjaka od rada na dva ili više različita posla u javnom sektoru zdravstvene zaštite. Zapravo, takva zabrana već postoji u okviru ugovornih obaveza zdravstvenih stručnjaka. Umesto toga, odredbe člana 41. Zakona zabranjuju zapošljavanje zdravstvenih stručnjaka u javnom sektoru zdravstevene zaštite da van radnog vremena rade u javnoj ustanovama zdravstvene zaštite.

160. Sud nalazi da nije pokazano kako bi takva zabrana doprinela cilju sveobuhvatne i kvalitetnije zdravstvene zaštite u javnom sektoru. Kao što je već pomenuto svrha zabrane očigledno nije sprečavanje zdravstvenim stručnjacima da imaju dva ili više radnih mesta. Odnos

između ove zabrane i iskazane svrhe je još nejasniji u član 41 koji omogućava zdravstvenim stručnjacima da se uključe u privatnim zdravstvenim delatnostima u okviru javnih zdravstvenih ustanova.

161. Da li je svrha ovih ograničenja javnih zdravstvenih radnika i zabrana neopravdanih upućivanja pacijenata u privatnim zdravstvenim ustanovama da spreči zdravstvene stručnjake od profitiranja iz javnog zdravstvenog sistema negirajući usluge pacijentima javnog sektora u korist pružanja tim istim pacijentima lekarske usluge za značajne troškove u ustanovama privatnog sektora? Ako je to u pitanju, to bi izgledalo da je nadležnost uprave javnog sektora i zdravstvenih ustanove da odgovarajućim mendžiranjem održe profesionu disciplinu u okviru sektora.

162. U ovakvim okolnostima, Sud smatra da je opšta zabrana zapošljavanja zdravstvenih stručnjaka u javnom i privatnom sektoru zdravstvenih ustanova neprikladno sredstvo za postizanje željene javne svrhe Zakona o zdravstvu.

163. U tom smislu, Sud se poziva na odluku Ustavnog suda Mađarske (Odluka 21/1994, od 16. aprila 1994. god.) o slobodi preduzeća i licenciranja taksi. U odluci, mađarski ustavni sud je proglasio neustavnom odredbu statuta kojom je omogućavajućeno lokalnim samoupravama da ograniče broj taksi dozvola. Ustavni sud Mađarske je zaključio:

„Ova uredba je neustavna na više osnova. (a) Ustavni sud nije uspeo da otkrije takvo ustavno pravo ili interes koji bi doneo objektivna ograničenja ne izboru zanimanja neophodnih i srazmernih u taksi industriji. Obrazloženja pružena od strane parlamenta su posebno adekvatna da ispune zahteve ustavnog ograničenja osnovnog prava. „Neželjeno proširenje svoje ponude, nedostatak likvidnosti i stečaj većine preduzetnika, neplaćanje poreza i taksi usluga“; njihova „eliminacija i zaštita potrošača – s obzirom na odsustvo samo-regulisajućeg mehanizma na taksi tržištu– zahteva čvrstu intervenciju“ – napisao je Ministar za Transport, Komunikaciju i Vodu. Ali ova „intervencija“ ne može iznositi povredu suštinskog sadržaja ustavnog osnovnog prava. Ograničenje prava preduzeća brojnim klauzulama nije ustavni instrument regulacije konkurencije, ne može biti upotrebljeno za povećanje kvaliteta usluga, da ne pominjemo njegovu upotrebu kao zamena za naplatu poreza. Anomalija na tržištu taksi – istiskivanjem konkurenata, itd. – mogu i moraju biti napadnuti i rešeni upotrebom drugih administrativnih sredstava. (Na primer, plaćanje zajedničkih naknada i taksi treba biti regulisano umesto prepisivanja

obaveznih pitanja u vezi prihoda i instaliranjem taksi metara, a ne ograničavanjem ulaza u profesiju, kao što je bio slučaj.) Javna uprava ne može rasvetliti svoja iskušenja na račun takvog ograničenja osnovnih prava. (b) zakonska regulativa koja ovlašćuje lokalnu vlast da dekretom ograniči broj taksi je takođe protivustavna, zbog toga što ovlašćenje ne sadrži kriterijum za izdavanje ograničenja. (Ova situacije je logička posledica činjenice da ograničenje čak nema bilo koju ustavnu osnovu – vidi stav (a) gore.) Direktno i značajno ograničenje osnovnog prava može biti propisano zakonom (Dec. 64 od 1991. god. (XII.17) AB (MK 1991/139)). Dati neograničeno ovlašćenje lokalnim vlastima za takvo ograničenje ustavom je zabranjeno. Iz tog razloga, Ustavni sud poništava s. 1 (2) Zakona LXXVIII od 1992. god., sa izmenama s. 19 Act I od 1988. god.“

Što se tiče mogućnosti postizanja cilja sa manjim ograničenjem

164. Sud podseća da saslušanje zastupnika Skupštine nije pružilo Sudu odgovor da li je Skupština tokom postupka usvajanja Zakona razmotrila mogućnosti ostvarivanja cilja zakonodavstva sveobuvtnu i kvalitetnu zdravstvenu zaštitu građana Republike Kosovo nametanjem manjih ograničenja od onih propisanih članom 41.1 Zakona o zdravstvu.

165. U odgovoru na isto pitanje sudu, zastupnik MZ je izjavio da se zbog ograničenog budžeta i nedostatka odgovarajućeg mehanizma nadgledanja, sprečavanje konfliktne medicinske prakse propisane u članu 41.1. Zakona bila je jedina opcija kako bi se izbegli financijski troškovi građana.

166. Kao što je ranije pomenuto, ministar MZ smatra da su druge mere, kao što su disciplinske mere za one koji zloupotrebljavaju profesije, neadekvatne zbog nedovoljnog broj medicinskih inspektora, postoje samo 12 inspektora za celu zemlju.

167. S druge strane, zastupnik podnosilaca zahteva smatra da strože mere treba biti preduzete protiv onih koji zloupotrebljavaju svoju javnu zdravstvenu profesiju, umesto prazne zabrane dvostruke prakse.

168. Kao zastupnik podnosilaca zahteva tako i ministar MZ su se složili da će nova zdravstvena strategija koja će uvesti odgovarajuće nadgledanje rada zdravstvenih stručnjaka, biti od koristi u izbegavanju moguće zloupotrebe u vršenju profesije od strane zdravstvenih stručnjaka.

169. Iako nije na sudu da savetuje koje mere treba da se koriste da obezbedi manja ograničenja, Sud primećuje da druge mere nisu uzete u obzir.

170. U ovim okolnostima Sud primećuje da član 85. Zakona o radu predviđa disciplinske mere za kršenje radnih zadataka. Član 86 istog zakona predviđa izricanje takvih mera.

171. Sud nije ubeđen u argument MZ, da je zbog nedostatka sredstava i inspektora zdravstvene zaštite, da već postojeće zakonodavstvo koje se može primeniti u sprečavanju sukoba interesa je neadekvatno.

172. Sudu smatra da odredbe Zakona o radu mogu postiči zeljeni cilj , bez potrebe da se posebno zabrani zdravstvenim stručnjacima koji su zaposleni u javnom sektoru zdravstva od angažovanja u daljim delatnostima privatne zdravstvene prakse u svoje slobodno vreme.

173. Sredstvo ove alternative je jednako u efikasnosti sa sredstvima odabranim od strane zakonodavca u postizanju odgovarajuće svrhe.

174. U zaključku, Sud nalazi da član 41 ne postiže pravičnu ravnotežu između interesa pojedinaca u njihovom ostvarivanju prava na izbor profesije i javnog interesa u obezbeđivanju sveobuhvatne i kvalitetne zdravstvene zaštite. Posebno, sud nalazi da zabrana zapošljavanja u privatnim zdravstvenim ustanovama predstavlja nesrazmerno sredstvo za postizanje cilja da se osigura pružanje sveobuhvatnih i kvalitetnih zdravstvenih usluga u cilju zaštite i unapređenja zdravlja građana Kosova.

175. Sud zaključuje da odredbe člana 41. Zakona o zdravstvu ograničavaju uživanje prava na rad kao što je predviđeno u članu 49. Ustava, i ova ograničenja nisu u saglasnosti sa prirodom ograničenja ovlašćenih članom 55. Ustava. Stoga, član 41, Zakona o zdravstvu nije u saglasnosti sa Ustavom.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.5 Ustava, člana 20 i člana 27. Zakona i pravila 54, 55. i 56. Poslovnika o radu, dana 15. marta 2013. god.

ODLUČUJE

I. Jednoglasno PROGLAŠAVA zahtev prihvatljivim;

II. Jednoglasno PROGLAŠAVA da su članovi 18,19 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125 od 13. decembra 2012. god. u saglasnosti sa Ustavom Republike Kosovo;

III. Većinom PROGLAŠAVA da član 41, stav 1, 5 i 6 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, od 13. decembra 2012. god. su u nesaglasnosti sa članom 49 [Pravo na Rad i Obavljanje Profesije] Ustava Republike Kosovo;

IV. Zaključuje da je član 41, stav 1, 5 i 6 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125 od 13. decembra 2012. god. ništav;

V. Zaključuje da se sudska odluka o produženju privremene mere od 24. januara 2013. god. koja obustavlja sprovođenje članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125 od 13. decembra 2012. god. ukida po stupanju na snagu ove presude;

VI. Nalaže da se ova presuda uruči stranama, i u skladu sa članom 20.4 Zakona, da se objavi u Službenom glasniku; i,

VII. Izjavljuje da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac **Predsednik Ustavnog suda**
Ivan Čukalović Prof. dr. Enver Hasani

Zajedničko suprotno mišljenje
Sudija Robert Carolan i Almiro Rodrigues
u
Slučaju br. KO131/12
Podnosilac
Dr Shaip Muja i 11 poslanika Skupštine Republike Kosovo
Ocena ustavnosti članova 18, 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, Br. 04/L-125, usvojen od strane Skupštine dana 13. decembra 2012. god.

U ovom slučaju podnosioci zahteva tvrde da članovi 18 , 19, 41 i 60 Zakona o zdravstvu, br. 04/L-125, usvojenog od strane Skupštine Republike Kosova dana 13. decembra 2012. god., nisu u skladu sa Ustavom Republike Kosovo. Većina ovog suda je utvrdila da su članovi 18 , 19 i 60 ovog zakona bili u saglasnosti sa Ustavom ali je našla da član 41 nije bio u skladu sa Ustavom. Većina zaključuje da <u>član 41</u> zakona krši <u>član 49</u> Ustava. Ovaj zaključak se zasniva na pogrešnom tumačenju Ustava.

<u>Član 41</u> spornog zakona glasi:

1. *Zdravstveni stručnjak koji je zaposlen u javnom zdravstvenom sektoru sa punim ili delimičnim radnim vremenom, nema pravo da radi u privatnoj instituciji zdravstvene zaštite.*

2. *Strogo se zabranjuje upućivanje pacijenata iz institucija sekundarnog i tercijarnog nivoa zdravstvene zaštite u privatne ustanove zdravstvene zaštite, iz razloga koji se ne mogu objasniti lekarskim argumentima, bez obzira na listu čekanja.*

3. *Strogo se zabranjuje svaka formalna i neformalna finansijska ili druga nagrada za zdravstvenog stručnjaka, nadoknada za upućivanje građana iz javne u privatnu zdravstvenu ustanovu, i profitabilni odnos sa farmaceutskom industrijom.*

4. *Prekršitelji stavova ovog člana biće predmet kazni ili drugih zakonskih postupaka predviđenih ovim zakonom i podzakonskim aktom od strane Ministarstva.*

5. *Javne zdravstvene ustanove imaju pravo da dozvole njihovim zdravstvenim stručnjacima da vrše svoje privatne delatnosti u okviru javne zdravstvene ustanove.*

6. *Privatna zdravstvena delatnost iz stava 5 ovog člana sprovodi se na osnovu posebnog podzakonskog akta koji donosi Ministarstvo.*

Iako <u>član 41</u> postavlja neka ograničenja za zdravstvene stručnjake koji rade u javnoj ustanovi, on izričito dopušta tim zdravstvenim stručnjacima da obavljaju privatne zdravstvene poslove u javnoj ustanovi.

<u>Član 41</u> postavlja tri ograničenja za zdravstvene stručnjake:

(1) Ako ste zdravstveni stručnjak zaposlen u javnom sektoru, nije vam dozvoljeno da radite u privatnoj zdravstvenoj ustanovi;

(2) Ako želite da uputite pacijente sa sekundarne ili tercijarne javne zdravstvene ustanove u privatnoj zdravstvenoj ustanovi, morate artikulisati opravdane medicinske razloge za uputstvo;

(3) Ne možete da primite novčanu nagradu za upućivanje pacijenta u privatnoj zdravstvenoj ustanovi.

Podnosioci zahteva tvrde da ovaj član krši <u>član 49</u> Ustava u pogledu prava na rad i obavljanja profesije. <u>Član 49</u> predviđa:

1. Garantuje se pravo na rad.
2. Svako lice ima pravo da slobodno izabere svoju profesiju i radno mesto.

Pitanje pred ovim Sudom je da li član 41 poriče bilo kom građaninu "pravo na rad" ili pravo "da izabere svoju profesiju". Ne poriče nikome pravo na rad ili da slobodno izabere svoju profesiju ili radno mesto.

Član 41 ne sprečava nikoga ko je propisno kvalifikovan obrazovanjem, obukom ili testiranjem da služi kao zdravstveni stručnjak u bilo javnom ili privatnom sektoru.

Zapravo, u skladu sa članom 51 Ustava, ovaj zakon ispunjava mandat Ustava da zdravstvena zaštita treba biti regulisana zakonom. Ovaj zakon to čini pokušavajući da zabrani istovremeno zapošljavanje u oba sektora, tako da ne postoji ni sukob interesa, niti pojava sukoba interesa od strane zdravstvenih stručnjaka, kako bi pružena zdravstvena zaštita kako u javnom tako i u privatnom sektoru mogla biti relativno jednaka.

Svaki poslodavac ima pravo da postavi ograničenja o tome kako njeni zaposleni obavljaju svoje poslove za poslodavca i da li istovremeno mogu imati dodatno zapošljavanje. Na primer, javni policajci mogu biti sprečeni da isto tako rade kao privatni službenik obezbeđenja, jer te zajedničke uloge mogu biti u sukobu. Sudijama je zabranjeno angažovanje u mnogim drugim vrstama zaposlenja dok služe kao sudije. Zapravo, sam Ustav zabranjuje kandidatima za članstvo u Skupštini od održavanja raznih drugih zanimanja. Član 73 predviđa:

"1. Sledeća lica se ne mogu kandidovati niti izabrati za poslanika Skupštine, bez davanja ostavke:
(1) sudije i tužioci;
(2) pripadnici Bezbednosnih snaga Kosova;
(3) pripadnici Policije Kosova;
(4) pripadnici Carincke službe Kosova;
(5) pripadnici Kosovske obaveštajne agencije;
(6) rukovodioci nezavisnih agencija;
(7) diplomatski predstavnici;
(8) predsednici i članovi Centralne Izborne Komisije.
2. Ne mogu se kandidovati za poslanike ni lica koja su razrešena prava konačnom odlukom suda.
3. Ne mogu se izabrati za poslanike Skupštine ni predsednici opština ni ostali službenici koji na opštinskom nivou zauzimaju izvršne funkcije, dok ne daju ostavku na iste.

Nijedno od ovih ograničenja ne poriče pravo na rad ili odabir profesije i radnog mesta. Ona jednostavno uspostavljaju neke od kvalifikacija za obavljanje posla. Član 41 jednostavno pokušava da umanji, na proporcionalni način, bilo kakav sukob interesa ili pojave sukoba interesa kod zdravstvenog stručnjaka koji se opredelio da radi u javnom sektoru. Takođe pokušava da uspostavi jednake kvalitete zdravstvenih usluga koje se pružaju od strane javnog i privatnog sektora. Da li će član 41 postići te ciljeve, nije do ovog suda da odluči. Ta funkcija je isključiva odgovornost članova Skupštine koji su uredno izabrani od strane građana Kosova. To što ovaj sud treba da odluči je da li član 41 krši član 49 Ustava. On to ne čini.

S poštovanjem podnose

Sudija Robert Carolan

Sudija Almiro Rodrigues

KO 97/12, Ombudsman, datum 18 April 2013- Ocena ustavnosti članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Slučaj KO 97/12, presuda od 12. aprila 2013. god.

Ključne reči: ekonomija, privremene mere, sloboda udruživanja, zakon u saglasnosti sa Ustavom, zaštita imovine

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.2 (1) Ustava Kosovo, osporavajući ustavnost članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116 Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., jer "[...] Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, uglavnom u poglavlju II, dozvoljava NVO mikro-finansijskim institucijama da se transformišu u akcionarska društva, odnosno privatna lica u suprotnosti sa ciljem njihovog osnovanja. Kao takav, Zakon krši ustavna načela, krši međunarodna načela neprofitabilnog zakona, i u suprotnosti je sa primenjivom legislaturom Kosova koja uređuje slobodu udruživanja NVO i ugrožava budućnost civilnog društva u celini."
Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena stranka, pošto je ispunio rokove za podnošenje zahteva Sudu i precizno je opisao navodnu povredu Ustava, uključujući osporeni zakon Skupštine, Sud je nastavio sa ocenom osnovanosti zahteva.

U tom smislu, Sud zaključuje da članovi 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim institucijama br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., nisu u skladu sa članom 10 [Ekonomija], 44 [sloboda udruživanja] i 46 [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo, jer bi transformisanje NVO u akcionarska društva odstupalo od početnog cilja postojanja NVO i ozbiljno bi moglo škoditi jednom od ključnih elemenata demokratije.

PRESUDA
u
slučaju br. KO97/12
Podnosilac
Ombudsman
Ocena ustavnosti članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Institucija ombudsmana Republike Kosovo (u daljem tekstu: podnosilac zahteva).

Osporeni zakon

2. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) ukidanje članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je ocena, od strane Suda, ustavnosti članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

4. Podnosilac zahteva je dalje zahtevao od Suda uvođenje privremenih mera i obustavu primene Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Pravni osnov

5. Član 113.2. (1) Ustava, članovi 22, 27, 29. i 30. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. janar 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 54, 55, 56, 62, 64. i 65. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. oktobra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

7. Dana 31. oktobra 2012. god., predsednik Suda je, odlukom br. GJR. KO. 97/12, imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Suda je, odlukom br. KSH. KO. 97/12, imenovao Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 14. decembra 2012. god., o podnetom zahtevu su obavešteni predsednik Republike Kosovo, predsednik Skupštine i Vlada.

9. Istog dana, o podnetom zahtevu Sud je obavestio i zahtevao komentare od: skupštinskog odbora za zakonodavstvo (u daljem tekstu: odbor za zakonodavstvo), Centralne banke Republike Kosovo (u daljem tekstu: CBK), Ministarstva za finansije (u daljem tekstu: MF), Ministarstva javne uprave, Departmana za registraciju i vezu sa NVO. Do sada, samo Odbor za zakonodavstvo nije odgovorio.

10. 24. decembra 2012. god. Sud je odobrio zahtev podnosioca za privremene mere u trajanju do 31. januara 2013. god.

11. Dana 10. januara 2013. god. advokatska kancelarija „Sejdiu&Qerkini“ D.O.O. Priština, zastupajući Udruženje mikrofinansijskih institucija Kosova (u daljem tekstu: “UMIK”), je podnela zahtev za informacije i spise predmeta u slučaju KO 97-12 kako bi pripremila: (i.) zahtev za

dozvolu za podnošenje podneska *Amicus Curiae* i (ii.) podnesak *Amicus Curiae*.

12. Dana 14. januara 2013. god., Sud je odgovorio advokatskoj kancelariji „Sejdiu&Qerkini“, D.O.O. Priština navodeći:

> *„Uzimajući u obzir pravilo 53. Poslovnika o radu Ustavnog suda koje predviđa „Sud može, ukoliko smatra neophodnim za odgovarajuću analizu i utvrđivanje slučaja, pozvati ili dozvoliti organizaciji ili licu da se pojavi pred njim i da pruži usmene ili pismene podneske po pitanju koje navede Sud”, kao i imajući na umu tačke 1, 6. i 7. Uputstva o praksi, br. 01/2012, “o smernicama i postupku za podnošenje Amicus Curiae podnesaka”,obaveštavamo Vasda je vaš zahtev primljen i registrovan, dok u skladu sa gorenavedenim pravnim odredbama, isti je prosleđen Sudu u punom sastavu, koji će u zakonom određenim rokovima doneti odluku o vašem zahtevu i bićete obavešteni odmah nakon donošenja odluke. Uzimajući u obzir vaš interes po ovom zahtevu, kao i ustavne i zakonske odredbe na snazi, Sud će vas blagovremeno obavestiti o svim radnjama koja će preduzeti a koje se odnose na vaš zahtev.“*

13. Dana 18. januara 2013. god., advokatska kancelarija “Sejdiu & Qerkini”, DOO Priština, koja zastupa Udruženje mikrofinansijskih institucija Kosova, je podnela zahtev za dozvolu za podnošenje podneska Amicus Curiae i sam podnesak *amicus curiae*. Pored toga, advokatska kancelarija “Sejdiu & Qerkini”, DOO Priština, je zatražila od Suda da ne razmotri njihov dopis podnet ovom sudu 10. januara 2013. god. *“pošto prijem gorenavedenih dokumenata ne zahteva odgovor na podnesak”*.

14. Dana 24. januara 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu da donese:
    a. odluku da produži rok privremene mere izrečene od strane Suda prvobitnom odlukom od 24. decembra 2012. god. za dalji period od tri meseca do 30. aprila 2013. god.;
    b. odluku da zatraži *Amicus Curiae*;
    c. odluku da održi javnu raspravu 5. marta 2013. god.

15. Sud je u punom sastavu, istog dana, jednoglasno usvojio preporuke Veća za razmatranje.

16. Dana 25. januara 2013. god., Sud je tražio od predsednika Skupštine Republike Kosovo sledeće dodatne informacije:

a) *Molimo Vas, možete li dostaviti Sudu transkript sednice kada je Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama usvojen, uključujući i registar elektronskog glasanja?*

b) *Molimo Vas da pojasnite i potvrdite da li je bio potrebnog kvoruma na sednici, kao što je predviđeno članovima 69. i 80. Ustava?*

c) *Molimo Vas, možete li podneti Sudu informacije o datumu stupanju na snagu ovog zakona, uključujući i datum proglašenja od strane predsednika Republike i datum objavljivanja u Službenom listu Republike Kosovo?*

17. Dana 30. januara 2013. god., predsednik Skupštine Republike Kosovo je odgovorio Sudu:

a) *Skupština Republike Kosovo je na svojoj plenarnoj sednici dana 12. aprila 2012. god. usvojila Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093.*

b) *Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093 je dostavljen za proglašenje predsedniku Republike Kosovo dana 18. aprila 2012. god.*

c) *Predsednik Republike Kosovo nije u roku od osam (8) dana doneo odluku da li da proglasi ili da vrati zakon. Dakle, na osnovu člana 80.5. Ustava Republike Kosovo, zakon se smatra proglašenim, bez potpisa predsednika i objavljen je u Službenom listu 30. aprila 2012. god.*

d) *Član 118. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-09, predviđa da ovaj zakon stupi na snagu 12. aprila 2012. god. (vidi stranu 21. transkripta).*

e) *Predsednik Skupštine Republike Kosovo je dostavio ovom sudu takođe i sledeće dokumente: 1) transkript i zapisnik održane plenarne sednice dana 12. aprila 2012. god.; 2) odluku Skupštine*

Republike Kosovo br. 04-V-333 od 12. aprila 2012. god. o usvajanju Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-09, i 3) registar elektronskog glasanje o Zakonu o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-09.

18. Dana 31. januara 2013. god., Sud je na osnovu pravila 53. Poslovnika o radu uputio poziv Pallaska & Associates D.o.o. g. Dastid Pallaska, advokat, da Sudu podnese *Amicus curiae* u pisanom obliku o njegovom pravnom stavu u vezi sa Zakonom o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-09.

19. Dana 5. marta 2013. god., Sud je održao javnu raspravu.

20. Dana 6. marta 2013. god., generalni sekretar Skupštine Republike Kosovo je zatražio od Suda da dobije transkript sa javne rasprave.

21. Dana 7. marta 2013. god., g. Dastid Pallaska je podneo Sudu svoj podnesak *amicus curiaeu* u pisanom obliku.

22. Dana 14. marta 2013. god., Sud je većao i glasao o slučaju.

Pregled činjenica

23. Dana 12. aprila 2012. god., Skupština Republike Kosovo (u daljem tekstu: Skupština), je usvojila Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 4/L-093, sa 55 (pedeset i pet) glasova "za", 0 (nula) glasova "protiv", i 4 (četiri) "uzdržana".

24. Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 4/L-093, je stupio na snagu 12. aprila 2012. god. u skladu sa članom 118. ovog zakona.

25. Dana 19. aprila 2012. god., nevladine organizacije: Fond kosovskog civilnog društva (KCSF), pokret FOL, Kosovski demokratski institut (KDI) i 55 drugih podržavajućih NVO-a obratilo se putem dopisa predsedniku Republike Kosovo, zahtevajući da se ne proglasi zakon i da se isti vrati Skupštini na ponovno razmatranje.

26. Dana 11. maja 2012. god., u skladu sa članom 80.(5) Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), objavljen je Zakon o bankama,

mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 4/L-093, u Službenom listu Republike Kosovo.

27. Dana 11. maja 2012. god., ombudsman je primio podnesak od jednog broja NVO-a: Fond kosovskog civilnog društva (KCSF), pokret FOL, Kosovski demokratski institut (KDI) i 55 drugih podržavajućih NVO-a, koji su zajedno tražili od Institucije ombudsmana da zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo da, u skladu sa dužnostima i odgovornostima poverenim zakonom, oceni ustavnost članova 90, 95.(1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 4/L-093.

28. Gorenavedeni NVO-i smatraju da ovi članovi predstavljaju ustavnu povredu i zahtevaju obustavu primenjivanja ovog zakona dok Sud ne bude doneo meritornu odluku po ovom pitanju.

29. Gorenavedeni NVO-i smatraju da sledeće odredbe: članovi 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama br. 04/L-093, povređuju član 44. [Sloboda udruživanja], član 46. [Zaštita imovine], i član 10. [Ekonomija] Ustava, međunarodna načela o neprofitabilnim NVO-ima i primenljivo zakonodavstvo Kosova kojim se uređuje oblast slobode udruživanja NVO-a.

Argumenti podnosioca zahteva

30. Podnosilac se u svom zahtevu poziva na sledeće pravne mehanizme što se tiče predmetne stvari pred Sudom:

31. Član 44. [Sloboda udruživanja] Ustava predviđa da je sloboda udruživanja zagarantovana i uređena zakonom:

> *"1. Garantuje se sloboda udruživanja. Sloboda udruživanja uključuje i pravo na osnivanje organizacija bez dobijanja dozvole, da bude ili ne bude član neke organizacije, kao i da učestvuje u aktivnosti neke organizacije.*
>
> *2. Sloboda osnivanja sindikata i organizovanja radi zaštite interesa, je takođe zagarantovana [...]"*

32. Član 46. [Zaštita imovine] Ustava izričito garantuje zaštitu imovine:

"1. Garantuje se pravo na imovinu.

2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.

3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. [...]."

33. Član 10. [Ekonomija] Ustava se odnosi na ekonomski poredak Republike Kosovo:

"Tržišna privreda sa slobodnim tržištem je osnov ekonomskog regulisanja Republike Kosovo."

34. Član 1. Zakona o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, br. 04/L-057, predviđa da:

"Ovim zakonom uređuje se osnivanje, upis, unutrašnje upravljanje, delatnosti, ugašenje brisanje iz registra i prestanak rada pravnih lica organizovanih kao nevladine organizacije na Kosovu."

35. Prema članu 4. Zakona o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, br. 04/L-057:

"1. NVO ne deli neto dohotke ili zarade nijednom licu.

2. Imovina, prihodi i profit NVO se koriste za podržavanje neprofitabilnih ciljeva odredjenih organizacija.

3. Imovina, prihodi i dohoci jedne NVO-e ne upotrebljavaju se da bih direktno ili indirektno doprinesu dobitke za jednog osnivača direktora, službenika, člana, radnika, ili donatora NVO-a. Ovaj član ne isključuje isplatu ili nadoknadu razumnih kompenzacija licima za njihov rad obavljen za organizaciju."

36. Član 5. Zakona o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, br. 04/L-057, jasno je definisao pojam i svrhu osnivanja NVO-a na Kosovu:

"1. Domaća NVO je udruženje ili fondacija osnovana na Kosovu za obavljanje delatnosti zasnovane na zakonu, radi opšte koristi ili uzajamnog interesa[...]"

37. Član 11.1. Zakona o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, br. 04/L-057, predviđa:

"1. Lokalna NVO ima status pravnog lica po osnovu registracije u skladu sa ovim zakonom."

38. Član 20. Zakona o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, br. 04/L-057, definiše uslove za prestanak rada NVO-a:

"1. NVO prestaje sa radom:

1.1. dobrovoljnom odlukom o prestanku rada organizacije donetom od strane
upravnog odbora u skladu sa statutom NVO;

1.2. ako NVO postaje nesolventna kako je definisano važećim zakonom;

1.3. istekom roka za koji je osnovana, ako isti rok je odredjen na osnovnom
aktu;

1.4. na osnovu pravosnažne sudske odluke."

39. Član 21. Zakona o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, br. 04/L-057, predviđa način i nadležne organe za otpisivanje i način upravljanja imovinom NVO-a:

"3. *U slučaju prestanka sa radom ili brisanje iz spiska NVO koja je koristila poreske ili fiskalne olakšice, javne donacije, ili grantove od Vlade, celokupna njihova imovina nakon izmirenja dugova NVO će se dati drugoj NVO za iste ili slične ciljeve. Ova NVO će se identifikovati na osnovu statuta NVO-a, ili po predlogu nadležnog višeg rukovodstvenog organa NVO odlukom nadležnog organa. Ministarstvo osniva komisiju za raspodelu imovine koja je ostala od NVO koja je otpisana i ugašena, prestavnicima NVO , osnivajući se na podzakonskom aktu koji je donet od Vlade.*

4. U svim drugim slučajevima svaka druga imovina nakon isplate dugova će se
raspoređivati na osnovu statuta ili odluke višeg rukovodstvenog organa i u svim
slučajevima u skladu sa članom 4. ovog zakona. "

40. U vezi s tim, podnosilac zahteva tvrdi da *"[...] Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, uglavnom u poglavlju II, omogućava NVO mikrofinansijskim institucijama da se transformišu u akcionarska društva, odnosno privatna lica u suprotnosti sa ciljem njihovog osnivanja. Kao takav Zakon krši ustavna načela, krši međunarodna načela neprofitabilnog zakona, i u suprotnosti je sa primenjivom legislaturom Kosova koja uređuje slobodu udruživanja NVO, i ugrožava budućnost civilnog društva u celini."*

41. Dalje, podnosilac zahteva tvrdi da su NVO-i mikrofinansijske institucije osnovani i registrovani shodno pravu na udruživanje, zagarantovanom članom 44. Ustava i Zakonom o slobodi udruživanja u nevladine organizacije, br. 04/L-057. Međutim, navodno, Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, i njegova promena pravnog subjektiviteta NVO-a mikrofinansijskih institucija, i omogućavanje njihovog transformisanja u akcionarska društva, udaljava ih od delokruga člana 44. Ustava i Zakona o slobodi udruživanja, i sprečava njihovo pravo da deluju na osnovu prava na udruživanje.

42. Štaviše, navodno, "Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama namerava da uređuje delovanje NVO mikrofinansijskih institucija svojim propisom načela i procedura upravljanja. Ipak, odredbe Zakona bave se pitanjem pravne subjektivnosti NVO mikrofinansijskih institucija, tako da omogućavaju njihovu transformaciju od uživanja statusa NVO-a na pravno lice akcionarskog društva.

43. Podnosilac zahteva tvrdi da *"Zakon o slobodi udruživanja u NVO, u svom članu 4, stavu 2. i 3, ne dozvoljava NVO da se transformiše u drugo pravno lice, a još manje u pravno lice za profit. NVO-u može prestati postojanje (odnosno otkazati svoj pravni status kao NVO), samo prestankom rada, i ni na koji način transformisanjem. Biti osnovano i registrovano u skladu sa ovim zakonom (i uredbama i zakonima pre ovog sadašnjeg zakona), pravni status svih NVO-a (uključujući i NVO mikrofinansijske institucije) je regulisan izričito*

Zakonom o slobodi udruživanja u NVO, i bilo kakvo regulisanje pravnog statusa takvih institucije drugim zakonima je nezakonito."

44. Dalje, podnosilac zahteva argumentuje da *"nekoliko zemalja ne dozvoljavaju pravne mogućnosti za takvu transformaciju (kao što je slučaj na Kosovu), a drugi izričito zabranjuju takvu transformaciju, relevantnim zakonima, kao što je Zakon Republike Bugarske o neprofitabilnim entitetima, član 12, član 42; Zakon Republike Makedonije o udruženjima i fondacijama, član 6.2. i Zakon Republike Estonije o fondacijama, član 1.3."*

45. Prema podnosiocu zahteva osnovno generalno načelo sektora ne-za-profit je: *"zabranjuje distribuciju neto zarade ili profita bilo kog lica, i korišćenje sredstva, zarade i profita NVO da bi obezbedio beneficije, direktno ili indirektno, bilo kom osnivaču, direktoru, službeniku, članu zaposlenog, ili donatora NVO-a, osim plate ili razumne nadoknade takvom licu za obavljeni rad za organizaciju."* Navodno, "Ovo načelo podrazumeva da NVO nema vlasnika, i prema tome se njena imovina ne može tretirati kao privatna imovina. *"Sredstva, zarada, i profit NVO-a biće korišćena za podršku neprofitabilne svrhe namenjene za tu organizaciju", dok u slučaju prestanka rada NVO-a, "sredstva tog NVO-a biće distribuirana nekom drugom NVO-u za slične svrhe."*

46. Na osnovu gorenavedenog, podnosilac zahteva tvrdi da *"ove odredbe obezbeđuju da ni na koji način, bilo to tokom delovanja, ili čak i nakon prestanka rada, sredstva NVO-a ne mogu se preneti na profitne entitete. Naprotiv, Zakon o bankama i mikrofinansijskim institucijama, i nebankarskim finansijskim institucijama, omogućavanjem NVO mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim Institucijama da se transformišu u akcionarska društva, omogućava da se sredstva NVO pretvore u privatne akcije/imovine."*

47. Shodno članu 46. Ustava, niko ne sme biti lišen imovine arbitrarno, uključujući i imovinu pravnih lica. Sledstveno tome, podnosilac zahteva tvrdi da *"ovaj član štiti imovinu nevladinih organizacija. NVO-i su pravna lica osnovana u skladu sa ne-profitnim pravima, i kao takva nisu u vlasništvu. Sredstva NVO-a su upravljena od rukovodećih organa NVO-a, ali uvek na osnovu univerzalnih načela nedistribucije profita. Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, omogućavanjem transformisanja NVO-a mikrofinansijskih institucija u akcionarska društva, arbitrarno otuđuje sredstva NVO-*

a, prenoseći sredstva NVO-a nekom drugom pravnom ili fizičkom licu za akcionarstvo."

48. Prema podnosiocu zahteva, *"Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, omogućavanjem transformisanja NVO-a mikrofinansijskih institucija u akcionarska društva, omogućava kapitalu stečenom bez naplaćivanja poreza da se ubrizga u konkurentno komercijalno tržište između banaka i drugih finansijskih institucija koje su dužne da naplaćuju porez od samog osnivanja."* To je, navodno, u suprotnosti sa članom 10. Ustava koji predviđa da *"tržišna privreda sa slobodnim tržištem je osnov ekonomskog regulisanja Republike Kosovo."*

49. Po mišljenju podnosioca zahteva, *"Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama je takođe u suprotnosti sa preporukom CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, i Zakonom br. 04/L-0570 o slobodi udruživanja NVO-a, osnovni zakon koji predviđa osnivanje, delovanje i prestanak rada NVO-a na Kosovu."*

Odgovor iz CBK-a

50. Dana 28. decembra 2012. god., CBK je odgovorila Sudu navodeći da: *„Svrha Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama je registracija, regulisanje i nadzor ovih institucija od strane CBK. Dakle, zakon takođe dozvoljava svim nevladinim organizacijama koje izraze želju da obavljaju finansijske poslove utvrđene ovim zakonom da budu registrovane, regulisane i nadzirane od CBK bez pravljenja bilo kakve razlike između NVO, bez obzira na njihovu namenu za koju su ustanovljene."*

51. Pored toga, CBK tvrdi da *„Navodi podnosioca zahteva da je član 90, član 95 , stav 1,6; član 110, član 111. i član 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, nisu u skladu sa Ustavom Republike Kosova i da su u suprotnosti sa zakonom na snazi koji reguliše oblast slobode udruživanja u NVO, potpuno neosnovani (...)".*

52. U tom pogledu što se tiče člana 90. CBK tvrdi da *„Sve mikrofinansijske institucije registracijom u CBK kao "mikrofinansijska institucija "bilo kao NVO ili kao akcionarsko*

društvo su predmet zakonskog okvira i nadzornih zahteva CBK. Dakle, odredbom ovog člana izričito se navodi da NVO-u nije dozvoljeno da prodaje ili transferiše svoj posao, pripoji ili promeni svoju strukturu, niti joj je dozvoljeno da distribuira i na bilo koji način isplaćuje profit, višak kapitala, dividende, ili bilo koje od njenih sredstava, osim u skladu sa ovim zakonom. Apsolutno je nesporno da Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama ne podstiče ili prisiljava postojeće NVO da se transformišu u akcionarsko društvo. Njihova je autonomna odluka da li žele da nastave svoje aktivnosti onakve kakve su ili da se transformišu u akcionarsko društvo."

53. Štaviše, što se tiče člana 95. (1.6), CBK tvrdi da „*Kao što je gore navedeno, sve mikrofinansijske i nebankarske institucije nezavisno od njihovog pravnog statusa, bilo kao NVO ili kao akcionarsko društvo, u vreme njihovog registrovanja u CBK za obavljanje finansijskih aktivnosti (aktivnosti kreditiranja ili druge finansijske aktivnosti) regulišu se i nadziru od CBK. Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim Institucijama koje podležu regulaciji finansijskih institucija koje obavljaju finansijsku aktivnost i jedini regulator finansijskih institucija koje posluju na Kosovu je CBK, i ni na koji način odredbe ovog zakona ne zahtevaju niti podstiču ijednu NVO ili MFI da se ugasi ili da stvara akcionarsko društvo MFI. Svaka NVO mikrofinansijska institucija koja odluči da prekine svoje aktivnosti mora da se pridržava Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama i drugih važećih zakona. Zakon izričito navodi da profit i sredstva ne mogu biti podeljeni ili preneti osim za dobrotvorne svrhe, u skladu sa Zakonom o nevladinim organizacijama. Sve finansijske institucije, bilo da su mikrofinansijske institucije, banke ili nebankarske finansijske institucije, kao i kada je NVO mikrofinansijska institucija, DOO ili AD treba da sprovode regulisanje i nadzor CBK-a u pitanjima finansijskog posredovanja.*"

54. Pored toga, što se tiče člana 110, CBK tvrdi da „*važno je napomenuti da stav 1. ovog člana izričito navodi da "darovan kapital, ili suficit kapitala treba da se podeli s ciljem dobročinstva u skladu sa zakonima na snazi" koji jasno podrazumeva primenu važećih zakona, koji obuhvata takođe i Zakon o NVO i svrha ovog stava je da će Zakon o NVO biti primenjen u takvim slučajevima. Takođe, ovaj stav, kaže, "i plan odobren od strane CBK", ali pošto mikrofinansijska institucija NVO je finansijska institucija, i da CBK nadgleda sve finansijske institucije, onda je jasno da CBK na ovaj*

način pruža samo stabilnost finansijskog sektora, kao jedan od svojih glavnih ciljeva, i da obezbedi da se razlaganje finansijske institucije vrši onako kako bi trebalo da bude i sa minimalnom interferencijom sektora, klijenata i javnosti. Stav 2. ovog člana čini jasnu činjenicu da CBK ne može na bilo koji način da se okoristi od razlaganja NVO mikrofinansijske institucije i podele doniranog kapitala ili suficita kapitala."

55. U vezi sa članom 111. CBK tvrdi da „*Prema ovom članu, a kako je definisano ovim zakonom, jasno je da donirani kapital ne treba da se koristi za bilo koju drugu svrhu osim za dobrotvorne svrhe zbog činjenice da je donator ponudio ovo za dobrotvorne svrhe. Ovaj član predviđa da ukoliko NVO mikrofinansijska institucija odluči da se registruje kao akcionarsko društvo, onda ova institucija treba da primeni odredbe člana 110. i 112. samo u smislu doniranog kapitala, što znači da donirani kapital treba da se vrati originalnim donatorima ili podeljen u dobrotvorne svrhe kao što je definisano odredbama ovih članova, odnosno u skladu sa Zakonom o NVO kao što je definisano u članu 110, koji izričito naglašava da "darovan kapital, ili suficit kapitala treba da se podeli s ciljem dobročinstva u skladu sa zakonima na snazi (...)* ". Dakle, sve ovo znači da darovan kapital i suficit kapitala treba iskoristiti za dobrotvorne svrhete da prema Zakonu o nevladinim organizacijama ukoliko će biti drugačije korišćen onda će darovan kapital i suficit kapitala biti predmet oporezivanja, ali ni na koji način Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama ne obavezuju ili podstiču na bilo koji drugi način korišćenje darovanog kapitala i suficit kapitala. Tako da, NVO mikrofinansijskoj instituciji koja se registruje kao akcionarsko društvo, onda se toj instituciji, samom činjenicom da prekida svoju dobrotvornu delatnost, ukida status poreskog izuzeća kao NVO."

56. Što se tiče člana 116. CBK tvrdi da *„(...) ovaj član nema nikakve veze sa registracijom NVO koje nastavljaju da budu registrovane i nadgledane od strane Ministarstva javne uprave, nego samo sa onim NVO mikrofinansijskim institucijama koje vrše finansijske aktivnosti.*"

57. Štaviše, CBK smatra da „*ovaj zakon donosi dodatnu vrednost u smislu razvoja tržišne ekonomije sa slobodnom konkurencijom*."

Odgovor iz Ministarstva finansija

58. Dana 28. decembra 2012. god. Ministarstvo finansija je odgovorilo Sudu navodeći da tvrdnje podnosioca zahteva da Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama nije u saglasnosti sa Ustavom i u suprotnosti sa Zakonom o slobodi udruživanja u nevladine organizacije ne stoje i naglasilo više razloga u podršci njegovih argumenata.

59. U tom pogledu, Ministarstvo finansija tvrdi da *„Zakon br. 04/L057 o slobodi udruživanja u nevladine ogranizacije ne reguliše pravo NVO-a da deluju (budu registrovane) kao mikrofinansijske institucije. Ovaj zakon br. 04/L'057 o slobodi udruživanja u nevladine organizacije reguliše osnivanje, registraciju, unutrašnje upravljanje, aktivnosti, gašenje i brisanje NVO-a iz registra, ali nema odredbe o aktivnostima NVO mikrofinansijskih institucija.“*

60. Dodatno, Ministarstvo finansija tvrdi da *„(...) podnosilac zahteva je zaboravio pravna načela: „Načelo Lex Temporise i Lex Specialis, Zakon o slobodi udruživanja u NVO je opšti zakon za sve NVO, dok je Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, i njegov deo o NVO mikrofinansijskim institucijama je specifičan, stoga ima prvenstvo u primenjivanju.“*

61. Što se tiče člana 90. Ministarstvo finansija tvrdi da reguliše samo definicije i *„u logičnom redosledu reguliše naziv mikrofinansijska NVO i određuje koje su obaveze, prava i odgovornosti mikrofinansijskih institucija, na osnovu Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama. Stoga, nema pravne osnove da se tvrdi da je član 90. ovog zakona u suprotnosti sa Zakonom o slobodi udruživanja u NVO“.*

62. Pored toga, što se tiče člana 95. Ministarstvo finansija tvrdi da: *„Ova odredba ima dva dela. Cilj prvog dela je da se ne dozvoli prodaja ili prenošenje aktivnosti, spajanje, odvajanje strukture, ili misije donosi dobit osnivaču, direktoru, službeniku, članu itd. Ovaj deo je u skladu sa članom 4. Zakona o slobodi udruživanja u NVO (...) Drugi deo odredbe je izuzetak od ograničenja postavljenih u prvom delu, to jest osim kada se podvrgne dobrovoljnoj likvidaciji ili prinudnoj likvidaciji, ili službenom upravljanju na osnovu Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama. Identična odredba može da se nađe i u Zakonu o slobodi udruživanja u NVO, član 20. koji predviđa: NVO može da se ugasi dobrovoljnom odlukom, pravosnažnom sudskom odlukom, kada NVO postaje*

nesolventna kao što je definisano primenljivim zakonom. Stoga kao što se može primetiti od ovih odredbi, ne postoji nespojivost (...)".

63. U smislu člana 110. Ministarstvo finansija tvrdi da „*svrha ove odredbe je to da u slučaju dobrovoljne likvidacije ili prinudne likvidacije NVO mikrofinansijske institucije, doniran kapital u početku od strane odgovarajućeg donatora za osnivanje NVO mikrofinansijske institucije na osnovu gorenavedenih zakona prvobitni donator biće obavešten i biće mu pružena mogućnost da uzme donirani kapital kako bi iskoristio za druge humanitarne svrhe, u slučaju da prvobitni donator ne vrati (uzima) donirani kapital, onda donirani kapital i višak će se raspodeliti u dobrotvorne svrhe prema zakonima na snazi, tu spada Zakon o slobodi udruživanja u NVO na osnovu plana usvojenog od strane CBK-a. Uloga CBK-a je samo da se nadgleda finansijska stabilnost*."

64. Što se tiče člana 111. Ministarstvo finansija tvrdi da „*Svrha ovog člana je to da donirani kapital ne može da se koristi za druge svrhe, osim za dobrotvorne svrhe. Ako NVO mikrofinansijska institucija odlučuje, dobrovoljno, a ne na prinudni način, samo na osnovu volje NVO-a, da se registruje kao akcionarsko društvo, onda ova institucija mora da primeni odredbe člana 110. i 112. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama. Donirani kapital i višak kapitala mora da se koristi samo za dobrotvorne svrhe i u skladu sa Zakonom o NVO i ako bi bilo korišćenja u druge svrhe, onda bi se podlegao oporezivanju, ali da Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama ni na koji način ne obavezuje ili ohrabruje korišćenje doniranog kapitala i viška kapitala, kao što se primećuje ovde imamo samo promenu statuta sa NVO mikrofinansijske institucije u akcionarsko društvo. Zakon samo predviđa dodatnu pravnu mogućnost*."

65. Što se tiče člana 116. Ministarstvo finansija tvrdi da ovaj član samo reguliše obaveze mikrofinansijskih institucija da deluju u saglasnosti sa Zakonom o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, i nema nikakve veze sa NVO koje se regulišu Zakonom o slobodi udruživanja u NVO.

Odgovor iz Ministarstva javne uprave, Odeljenje za registraciju i veze sa NVO

66. Dana 31. decembra 2012. god., Ministarstvo javne uprave, Odeljenje za registraciju i veze sa NVO je odgovorilo Sudu navodeći da:

> "...
> a) Pošto Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama utiče na pitanje mikrofinansijskih institucija registrovanih kao NVO, smatramo da je trebalo da se konsultujemo prilikom sastavljanja zakona na osnovu mandata koji imamo shodno zakonodavstvu na snazi.
>
> b) Što se tiče navoda u podnetom zahtevu, činjenica je da se odredbe koje se osporavaju u zakonu, smatramo da su u suprotnosti sa odredbama Zakona br. 04/L-7-57 o slobodi udruživanja u NVO u Republici Kosovo i, kao takave, predstavljaju konfuziju za njihovu primenu.
> ..."

Javna rasprava

67. Dana 5. marta 2013. god. Sud je održao javnu raspravu na koju su bili pozvani i na kojoj su bili saslušani sledeći:
    a) podnosilac zahteva predstavljen od strane g-đe Shqipe Malaj, zamenice ombudsmana;
    b) Odbor za zakonodavstvo, predstavljen od strane g. Arbena Gashija, šef Odbora za zakonodavstvo;
    c) Ministarstvo finansija, predstavljeno od strane g. Lulzima Rafune,
    d) Centralna banka, predstavljena od strane g. Skendera Kllokoqija i
    e) Ministarstvo za javnu upravu, Odeljenje za registraciju i vezu sa NVO, predstavljena od strane g. Muhamet Dabicaj.

68. Odbor za zakonodavstvo je tokom javne rasprave dostavio sledeće dokumente:

    a) zapisnik sa sastanka Komisije za budžet i finansije od 18. januara 2012. god. (br. 44/12);
    b) zapisnik sa sastanka Komisije za budžet i finansije od 22. marta 2012. god. (br. 53/11);
    c) zapisnik sa sastanka Komisije za budžet i finansije od 4. aprila 2012. god. (br. 57/12) i
    d) zapisnik sa sastanka Komisije za zakonodavstvo od 5. aprila 2012. god. (br. 42).

69. Ministarstvo finansija je tokom javne rasprave dostavilo Sudu sledeće dokumente:

a) transkript javne rasprave Komisije za budžet i finansije od 8. februara 2012. god. i
b) transkript plenarne sednice Skupštine Republike Kosovo od 12. aprila 2012. god.

Štaviše, Sud je tokom rasprave, na zahtev predstavnika MF, takođe saslušao g. Jacquesa Boribonda u svojstvu veštaka.

70. Pored toga, Sud je takođe saslušao g. Dastida Pallasku u svojstvu podnosioca *amicus curiae*.

Podnosilac zahteva

71. Podnosilac zahteva je pored zahteva, tokom rasprave usmeno naveo da je "*Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama takođe u suprotnosti sa preporukom CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, jer član 9. ove preporuke takođe predviđa da NVO-i ne treba da dele nikakve zarade koje bi mogle nastati iz njihovih aktivnosti svojim članovima ili osnivačima, ali mogu da ih koriste za ostvarivanje svojih ciljeva*."

72. "Pored toga, podnosilac zahteva je tokom rasprave usmeno tvrdio da "*član 9 ove preporuke jasno predviđa da NVO sa pravnim subjektivitetom može odrediti naslednika da primi njihovu imovinu u slučaju njihovog raskida, ali tek nakon što su njihovi dugovi izmireni i nakon što su prava donatora na otplatu ispoštovana. Međutim, u slučaju kada naslednik nije određen, odnosno kada je NVO o kojoj je reč, nedavno imala koristi od javnog finansiranja, ili drugog oblika podrške, može se zahtevati da se imovina prenese drugoj NVO ili pravnom licu koje je najpribližnije u saglasnosti sa njenim ciljevima, ili za njih aplicirati država. Štaviše, država može biti naslednik ako je utvrđeno da su bilo ciljevi ili sredstva koja se koriste od strane NVO za postizanje tih ciljeva, neprihvatljivi.* "

73. Podnosilac zahteva je tokom rasprave usmeno naveo da je „*cilj određenog broja NVO mikrofinansijskih institucija da se transformišu u preduzeća, uglavnom u formi akcionarskih društava, raniji pokušaji su dokumentovani još od 2004. god. najpre kroz UNMIK uredbe. Napori da se mikrofinansijske NVO transformišu u*

akcionarska društva od strane različitih aktera nisu bili zabranjeni i bili su evidentni u procesu izmene i dopune Zakona o slobodi udruživanja u nevladine organizacije u 2010. god. Izveštaj ombudsmana u 2010. god. je preporučio da tokom procesa razmatranja izmene Zakona o slobodi udruživanja u NVO, parlamentarni odbori treba da uzmu u obzir komentare i sugestije proizašle iz civilnog društva, kako bi dopune i izmene u Zakonu bile transparentne i da zaključak zakona bude u skladu sa evropskim standardima. Uprkos činjenici da je proces izrade zakona prošao kroz mnoge izazove, civilno društvo je sa intenzivnim angažovanjem i saradnjom sa međunarodnom zajednicom na Kosovu, uspelo da zaustavi uvođenje elemenata koji podrivaju kredibilitetu civilnog društva u Zakonu o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, koji je usvojen od strane Skupštine u avgustu 2011. god. "

74. Štaviše, podnosilac zahteva je tokom rasprave usmeno izjavio da "*iako ombudsman osporava navedene članove u pogledu njihovog sadržaja, takođe je važno napomenuti da je proces usvajanja ovog zakona izvođen u suprotnosti sa Poslovnikom o radu Skupštine i članom 69.3. Ustava. Naime, član 57. Poslovnika o radu Skupštine utvrđuje da, nakon usvajanja nacrta zakona u prvom čitanju, Skupština je dužna da pored Funkcionalnog odbora, još četiri stalne komisije treba da razmotre nacrt zakona. Međutim, ovaj nacrt zakona nikad nije razmatran i odobren od strane Komisije za zakonodavstvo Skupštine Republike Kosova. Umesto toga, nakon razmatranja i odobrenja od strane Komisije za budžet i finansije, prosleđen je neposredno Skupštini za usvajanje. Pored toga, što se tiče člana 69.3. Ustava kojim se utvrđuje kvorum za Skupštinu, ombudsman, navodno, primećuje na osnovu zvaničnih dokumenata Skupštine da su 58 poslanika bili prisutni, pri čemu od tih 58 poslanika , 54 poslanika je glasalo za, 4 poslanika su bili uzdržani i 0 protiv. Osim toga, navodno, poslanik je obavestio da on ne može glasati elektronskim putem, što dovodi broj prisutnih poslanika na 59 poslanika. To je, navodno, u suprotnosti sa potrebnim kvorumom od 61 prisutnog poslanika*". Sud primećuje da ovo pitanje nije pokrenuto od strane podnosioca zahteva u zahtevu.

75. Podnosilac je usmeno naveo takođe i tokom rasprave da "prihod civilnog društva, kako bi obavili svoje aktivnosti, dolazi uglavnom od strane donatora. Na Kosovu, oko 80 % finansiranja nevladinog sektora je od međunarodnih donatora. Svi ovi donatori daju sredstva NVO-ima na osnovu pravnih garancija da se njihove donacije ne mogu koristiti za privatne koristi. Dozvoljavanje transformacije NVO mikrofinansijskih institucija će predstavljati presedan bez premca i

direktno će ugroziti nastavak donatorske podrške za NVO na Kosovu, zbog opasnosti da se svaka NVO na osnovu ovog presedana, može transformisati i promeniti vlasništvo donatorskih sredstava transformisanjem NVO u privatne kompanije."

76. Sud primećuje da, na osnovu prezentacije strana, percepcija je da postoje dve vrste nevladinih organizacija, NVO i NVO mikrofinansijske institucije. Međutim, podnosilac zahteva je u toku rasprave usmeno izjavio da Zakon o slobodi udruživanja u NVO prepoznaje samo jednu vrstu NVO; ali, delokrug aktivnosti nevladinih organizacija se razlikuje. Delokrug aktivnosti ovih različitih nevladinih organizacija je regulisan posebnim zakonima.

77. U vezi s tim da li je Skupština imala kvorum kada je osporeni zakon usvojen, podnosilac zahteva je tokom rasprave usmeno izjavio da su samo 54 poslanika glasala za, 4 poslanika su bila uzdržana, nijedan od poslanika nije glasao protiv, a jedan poslanik nije mogao glasati elektronskim putem, dakle, navodno, bilo je 59 prisutnih poslanika. Pored toga, podnosilac zahteva je nastavio navodeći usmeno da se suština njihovog zahteva odnosi na ustavnost osporenih članova Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama.

Odbor za zakonodavstvo

78. Odbor za zakonodavstvo je pozvan da učestvuje u javnoj raspravi kako bi objasnio Sudu procedure koje je sledio za usvajanje osporenih članova Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama.

79. Prema dostavljenim zapisnicima sa sastanaka Odbora za budžet i finansije od 18. januara 2012. god. (br. 44/ 12), Sud primećuje da je Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama razmotren od strane Komisije i preporuke su date Skupštini da u načelu usvoji ovaj zakon.

80. Predsednik Odbora za budžet i finansije, prema gorenavedenim zapisnicima je dalje istakao da je cilj nacrta zakona o kojem je reč, regulisanje pravne infrastrukture bankarskih institucija, mikrofinansijskih institucija i nebankarskih finansijskih institucija u pogledu izdavanja dozvola, nadzora i drugih pitanja.

81. Prema ovim napred dostavljenim zapisnicima, ministar finansija u to vreme je takođe istakao da je ovaj Zakon o bankama,

mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama usaglašen sa Međunarodnim monetarnim fondom i Svetskom bankom i da je u saglasnosti sa međunarodnom praksom i direktivama Evropske zajednice. U zapisniku je dalje istaknuto da ovaj zakon ima za cilj da ukine UNMIK Uredbe koje regulišu ovu oblast i da će ojačati institucionalni okvir, održivost i stabilnost finansijskog sektora. Osim toga, prema zapisniku, ovaj zakon ima za cilj da poboljša standarde za upravljanje i da ograniči mogućnost za kredite bankama i privatnim licima, dajući Centralnoj banci Kosova mogućnost za novčano kažnjavanje ili da preduzme mere ukoliko su u suprotnosti.

82. Prema dostavljenim zapisnicima sa sastanka Komisije za budžet i finansije od 22. marta 2012. god. (br. 53/ 11), Sud primećuje da su izmene i dopune Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, odobrene od strane ove komisije i da su preporuke date u Skupštini na razmatranje i usvajanje u daljim postupcima.

83. Sud primećuje da su izmene i dopune, prema napred navedenim dostavljenim zapisnicima, bile tehničke prirode.

84. Prema dostavljenim zapisnicima sa sastanka Komisije za budžet i finansije od 4. aprila 2012. god. (br. 57/ 12), Sud primećuje da je NVO BIRN predložio amandman na Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, odredbu koja navodi da se ovaj zakon ne odnosi na NVO koje nemaju finansijskih aktivnosti, jer je bila zabrinuta da donatori neće donirati novac ukoliko se NVO može transformisati u akcionarsko društvo. Drugi glasovi su takođe izneti na sastanku sa Komisijom za budžet i finansije, pri čemu su pokrenuta pitanja: a) ko će biti vlasnik, kada se NVO transformiše u akcionarsko društvo, b) da li će novac donatora i suvišnog kapitala biti distribuirani u dobrotvorne svrhe, zatim odakle dolazi preostali kapital, kako bi otkupili 25% akcija bankovnih akcija. Dakle, tvrdnja je bila da mikrofinansijska NVO ne bi trebalo da bude u stanju da se transformiše u akcionarsko društvo, Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama je u sukobu sa Zakonom o slobodi udruživanja nevladinih organizacija i da mikrofinansijske NVO treba regulisati posebnim zakonom. Međutim, prema zapisniku ovi amandmani nisu uzeti u obzir.

85. U vezi s tim, da li je Skupština imala kvorum kada je osporen zakon usvojen, predstavnik Odbor za zakonodavstvo je usmeno naveo tokom rasprave da ne zna, jer je on napustio plenarnu sednicu tog dana.

86. Što se tiče sledećih okolnosti: 1) koje su procedure sleđene za stupanje na snagu ovog zakona, 2) koji je bio datum objavljivanja ovog zakona od strane predsednika Republike Kosovo, 3) koji je bio datum objavljivanja ovog zakona u Službenom listu Republike Kosovo, predstavnik Odbora za zakonodavstvo je usmeno naveo tokom rasprave, da nisu pratili redovne postupke, bez pružanja bilo kakvih pratećih dokumenata a za pitanje pod 2. i 3. odgovorio je da ne zna.

Ministarstvo za finansije

87. Predstavnik Ministarstva za finansije, pored pismenog odgovora koji je podneo Sudu 28. decembra 2012. god., naveo je usmeno tokom rasprave da "[...] *Zakon o bankama ne reguliše pravo na udruživanje za lica na Kosovu i ne ukida bilo kakvu odredbu u Zakonu o slobodi udruživanja za NVO*."

88. Štaviše, predstavnik Ministarstva finansija je tokom rasprave usmeno tvrdio da "*član 111. Zakona o bankama zahteva da svaka NVO mikrofinansijska institucija treba prvi put da se registruje pri Ministarstvu trgovine i industrije i Centralnoj banci Kosova kao AD, a zatim NVO mikrofinansijska institucija mora tretirati višak i donirani kapital kao što je predviđeno u članovima 110. i 112. ovog zakona. Ovo zahteva da višak kapitala mora biti predmet oporezivanja a donirani kapital treba biti vraćen donatoru, pre nego što se formira AD. To jasno znači da ovo nije prenos vlasti, već je potpuno nova registracija novog pravnog entiteta, kao AD. Dakle, izjava podnosioca zahteva da preneta nadležnost NVO nije u skladu sa odredbama Zakona o bankarstvu. Ne postoji nijedna odredba u Zakonu o bankama koja uklanja bilo kakvo pravo na imovinu i nijedna odredba ovog zakona koja je u suprotnosti sa članom 46 Ustava. U stvari, član 110. Zakona o bankama konkretno priznaje pravo vlasnika na njegovu imovinu u svakom trenutku. Samo onda kada ne postoji vlasnik, nema donatora i kada nema korporativnog upravljanja, CBK će se uključiti u razvijanje plana za distribuciju sredstava. Dalje, čak i ako NVO mikrofinansijska institucija odluči da stvori AD, Zakon o bankama ne zahteva NVO mikrofinansijsku instituciju da se zatvori, već izričito dozvoljava da nastavi da postoji i da zadrži svoj donirani kapital i višak kapitala dokle god nastavi da bude u skladu sa registracijom i propisom CBK. Ova odluka o nastavku, donosi se jedino od strane uprave/vlasnika*

mikrofinansijske NVO. Mora se zaključiti da član 110. Zakona o bankama ne krši nikakvo pravo na imovinu ili slobode udruživanja. U stvari, on zapravo daje veću širinu za pravičnu i jednaku raspodelu sredstava drugim vrstama dobrotvornih NVO-a opštih namena."

89. Pored toga, predstavnik Ministarstva finansija je usmeno tvrdio tokom rasprave da su "*mikrofinansijske NVO dosledno regulisane od strane UNMIK-a od 1999. god. Od 1999. god., su uvek postojali posebni zakoni i uredbe za mikrofinansijske institucije, iako su one takođe bile NVO. Uredba UNMIK-a 1999 /13 koja je izmenjena i dopunjena Uredbom 20008/28 u junu 2008. god. Ova uredba je sada ukinuta Zakonom o bankama.* "

90. Što se tiče toga da li je Skupština imala kvorum kada je osporeni zakon usvojen, predstavnik Ministarstvo finansija je usmeno naveo na raspravi da je 61 poslanik bio prisutan na sednici i da su 59 od tih poslanika glasali.

91. Što se tiče toga koji je bio pravni osnov NVO mikrofinansijske institucije pre nego što je osporeni zakon usvojen, predstavnik MF je usmeno izjavio tokom rasprave da je pravni osnov bila Uredba UNMIK-a br 1999/13 o licenciranju nebankarskih mikrofinansijskih institucija na Kosovu, Uredba UNMIK-a br 2008/28 o izmenama i dopunama Uredbe UNMIK-a br. 1999/13 o registraciji, licenciranju, nadzoru i regulisanju mikrofinansijskih institucija, i sada Zakonom o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama. Štaviše, predstavnik MF je takođe izjavio usmeno tokom rasprave da je *"Zakon o izmenama i dopunama zakona o poslovnim društvima predviđa da NVO ne mogu biti registrovane kao društvo sa ograničenom odgovornošću, ali ovaj zakon ne zabranjuje NVO da budu registrovane kao akcionarske kompanije.*" Međutim, Sud primećuje da Zakon br 04/L-006 o izmeni i dopuni Zakona o poslovnim društvima br. 02/L-123 u svom članu 22. predviđa da je "član 84. osnovnog zakona preformulisan sledećim tekstom: *Društvo sa ograničenom odgovornošću može imati kao osnivača i akcionara jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, isključujući NVO.*" Nigde u zakonu nije predviđeno da NVO može da se registruje kao akcionarsko društvo.

92. Što se tiče onoga što se dešava sa NVO mikrofinansijskom institucijom kada se transformiše u akcionarsko društvo, predstavnik Ministarstva finansije je usmeno izjavio tokom rasprave da postoje tri mogućnosti:

a) da može da nastavi da postoji kao NVO;

b) može se raspustiti i
c) može da postane deo banke sa do 25% akcija.

Centralna banka

93. Predstavnik Centralne banke je potvrdio usmeno tokom rasprave da oni stoje iza toga što je predstavnik Ministarstva finansija podneo u pisanom obliku i usmeno izjavio tokom rasprave.

Ministarstvo javne uprave, Odeljenje za registraciju i vezu sa NVO

94. Ministarstvo javnu upravu, Odeljenje za registraciju i vezu sa NVO, je ponovo usmeno navelo tokom rasprave da njih nikada nisu konsultovali prilikom izrade ovog zakona, a kao posledica, Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama je u sukobu sa Zakonom o slobodi udruživanja NVO.

***Amicus Curiae* podnesci**

95. Što se tiče *amicus curia* podnesaka, Sud ponavlja da na osnovu pravila 53. Poslovnika o radu *„Sud može, ukoliko smatra neophodnim za odgovarajuću analizu i utvrđivanje slučaja, pozvati ili dozvoliti organizaciji ili licu da se pojavi pred njim i da pruži usmene ili pismene podneske po pitanju koje navede Sud”.* Međutim, Sud primećuje da *amicus curiae* podnesci moraju da budu u skladu sa uputstvom o praksi br. 01/2012 o smernicama i postupku za podnošenje *amicus curiae* podnesaka, donetog dana. 5. marta 2012 god.

96. U vezi s tim, Sud primećuje da 18. januara 2013. god., advokatska kancelarija “Sejdiu & Qerkini”, DOO Priština, koja zastupa UMIK, je samoinicijativno podnela pismeni podnesak *amicus curiae* (vidi stav 13. ove presude). Međutim, Sud smatra da ovaj *amicus curiae* podnesak nije potreban za odgovarajuću analizu i utvrđivanje slučaja koji se nalazi u postupku pred ovim sudom i sledstveno, u skladu sa pravilom 53. Poslovnika o radu i uputstvom o praksi br. 01/2012 o smernicama i postupku za podnošenje podnesaka *amicus curiae* Sud neće dozvoliti podnošenje istog.

97. Dana 31. januara 2013. Sud je, u skladu sa pravilom 53. Poslovnika o radu, poslao poziv Pallaska&Associates D.O.O., g. Dastidu Pallaski, advokatu, da podnese Sudu pismeni *amicus curia* koji sadrži njegov pravni stav u vezi sa pitanjima pokrenutim u zahtevu o Zakonu o

bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama br. 04/L-09.

98. Dana 7. marta 2013. god. g. Dastid Pallaska je podneo svoj pismeni podnesak *amicus curiae* u vezi sa ocenom da li su članovi 90, 95, stav 1.6, 110, 111. i 116. osporenog zakona u skladu sa Ustavom.

99. U tom smislu, *"prema preporuci CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi "NVO su dobrovoljna samoupravna tela ili organizacije osnovane za postizanje suštinskih neprofitnih ciljeva svojih osnivača ili članova. One ne obuhvataju političke partije. Pored toga, na osnovu člana 1(9) preporuke CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi "NVO ne treba da raspodeljuju bilo kakav profit koji mogu steći sprovođenjem aktivnostima svojim članovima ili osnivačima, ali ga mogu koristiti za ostvarivanje svojih ciljeva. Ova zabrana se takođe ponavlja i ojačava u članu B (54) preporuke CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi, koji predviđa da "NVO sa pravnim statusom ne treba da koriste imovinu stečenu na osnovu izuzeća od plaćanja poreza u svrhe koje zahtevaju plaćanje poreza." Navedena načela preporuka CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi su takođe inkorporirana u zakon o NVO."*

100. Pored toga, podnesak u pisanom obliku objašnjava da "Pored navedenog, treba napomenuti da Zakon o NVO, u članu 16.3. takođe predviđa da "NVO može posedovati i upravljati imovinom i sredstvima za ostvarenje svojih neprofitnih ciljeva." Gore definisana načela jasno pokazuju da, ukoliko nije drugačije uređeno zakonom, NVO imaju pravo da poseduju pokretnu i nepokretnu imovinu, kao i druga sredstva, ali ni pod kakvim okolnostima se imovina i profit jedne NVO ne mogu koristiti da obezbede beneficije "direktno ili indirektno, za bilo kog osnivača, direktora, službenika, člana, zaposlenog, ili donatora NVO, osim isplate ili razumne kompenzacije licima za rad obavljen za organizaciju."

101. Pored toga, podnesak u pisanom obliku navodi da je "Zakon o NVO jedan i jedini zakon na Kosovu koji reguliše osnivanje NVO, njegovog upravljanja, prava i obaveze, kao i dobrovoljno raspuštanje NVO. U tom smislu, Zakon o NVO predstavlja jedini zakon u vezi sa ovim predmetom. S tim u vezi, treba napomenuti da je regulator finansijskog sektora i ostvarivanje finansijskih aktivnosti Centralna

banka Kosova, u daljem tekstu "CBK ", koja je odgovorna za nadzor i regulaciju finansijskog sektora". Međutim, dok CBK po spornom zakonu ostaje regulator licencirane finansijske aktivnosti koje se mogu sprovoditi od strane NVO, i odgovorna je za nadzor, upravljanje i regulisanje prisilne uprave i likvidaciju takvog NVO, CBK ne zamenjuje u bilo kom obliku ili na bilo koji način autoritet Odeljenja za registraciju NVO u okviru Ministarstva za javnu upravu. Dakle, ove dve funkcije ne treba da se mešaju i činjenica da NVO poseduje licencu za vršenje finansijske aktivnosti od strane CBK ne znači na bilo koji način, u bilo kojoj formi ili obliku da je to imalo uticaja ili da je promenilo pravni status takvog NVO."

102. Prema pisanom podnesku "član 111. je u sukobu sa neprofitnim karakterom i namenom NVO-a, koji predviđa zakon o NVO, kao i drugim odredbama spornog zakona, uključujući i njegove članove 90, 95, stav 1.6, i član 110. i kao rezultat toga krši članove 44. i 46. Ustava". „Naime, član 111. predviđa za mikrofinansijske institucije NVO da budu registrovane kao akcionarska društva pri Ministarstvu za trgovinu i industriju i pri CBK-u, takva NVO mikrofinansijska institucija mora da poštuje uslove predviđene članovima 110. i 112. spornog zakona u vezi sa doniranim kapitalom, prema članu 111, "svaka upotreba doniranog kapitala ili viška kapitala podleže porezu Poreske uprave Kosova."

103. Prema pisanom podnesku, "Druga rečenica člana 111. spornog zakona, koji predviđa da "svako korišćenje doniranog kapitala i viška kapitala je podvrgnuto oporezivanju od strane Poreske uprave Kosova", je u jasnoj suprotnosti sa članom 90, 95, stav 1.6, i 110. spornog zakona. Naime, ova rečenica implicira da se donirani kapital može koristiti za aktivnosti koje nisu u domenu neprofitabilne prirode NVO, što je strogo zabranjeno članovima 90, 95, stav 1,6. i 110. osporenog Zakona."

104. Osim toga, prema pisanom podnesku "[...] transformacija NVO mikrofinansijske institucije u akcionarsko društvo predstavlja grubo kršenje člana 90, 95, stav 1.6, i 110. osporenog Zakona i člana 4. Zakona o NVO, kao i članova 44. i 46. Ustava, jer imovina i sredstva koja su generišu aktivnostima NVO koje su oslobođene od taksi, se prenose profitabilnim privatnim kompanijama."

105. Štaviše, prema pisanom podnesku "[...] član 111. osporenog Zakona ne precizira koji su ili koji će biti vlasnici imovinskih prava u novonastalim akcionarskim društvima, koji bi primili sredstva iz NVO mikrofinansijskih institucija. To znači da sredstva NVO

mikrofinansijske institucije, nakon oporezivanja, mogu se koristiti za bilo koju namenu i biće preneta u vlasništvo profitabilnih firmi čiji su vlasnici nepoznati."

106. U tom pogledu, pisani podnesak dalje navodi da " Pored navedenog, primena člana 111. osporenog Zakona koji omogućava prenos zarade i sredstava NVO mikrofinansijske institucije kod profitabilne organizacije poslovanja, lišava pravo na imovinu nevladine organizacije koja bi imala koristi od raspodele viška preostalog nakon dobrovoljnog ili prinudnog raspada NVO mikrofinansijske institucije."

Prihvatljivost zahteva

107. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva članovi 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, od 12. aprila 2012. god., su neustavni, Sud primećuje da, da bi bio u mogućnosti da presudi po žalbi podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

108. Sud treba prvo ispitivati da li je podnosilac zahteva ovlašćena strana, u skladu sa članom 113.2. Ustava, koji glasi:

> *"Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:*
>
> *(1) saglasnsot zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;*

I članom 135.4. Ustava koji predviđa:

> *"Ustavni sud će odrediti svoju unutrašnu organizaciju, uredbu o radu, procese donošenja odluka i ostalih organizacionih pitanja, u saglasnosti sa zakonom."*

109. U konkretnom zahtevu, Institucija ombudsmana osporava ustavnost članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, od 12. aprila 2012. Prema tome, podnosilac zahteva je ovlašćena strana, i ima pravo da pokrene ovo pitanje pred Sudom, na osnovu člana 3.2. i člana 135.4. Ustava.

110. U tom smislu, Sud primećuje da Ustav daje ovlašćenje Ombudsmanu da pokrene zahteve pred Ustavnim sudom „o saglasnosti zakona, dekreta predsednika i premijera i uredbi Vlade sa Ustavom.“ Isto tako, podtačka (b) člana 113.2. predviđa da Ombudsman je takođe ovlašćen da pokrene zahteve u vezi sa „saglasnošću Statuta Opštine sa Ustavom.“ U tom smislu, Sud smatra da je jezik člana 113.2. Ustava jasan i nedvosmislen, što znači da ovlašćenje ombudsmana da pokrene tužbe pred Ustavnim sudom nije ograničeno na Poglavlju II Ustava.

111. Štaviše, što se tiče uslova propisanih članom 30. Zakona da podnosilac zahteva treba podneti zahtev u “roku od šest (6) meseci od dana kada osporeni akt stupa na snagu”, Sud je utvrdio da je Zakon br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama stupio na snagu 12. aprila 2012, dok je podnosilac zahteva podneo zahtev Sudu 11. oktobra 2012. god., prema tome podnosilac zahteva je ispoštovao rokove za podnošenje zahteva Sudu, predviđene članom 30. Ustava.

112. Pošto je podnosilac zahteva ovlašćena strana, ispoštovao je rokove za podnošenje zahteva Sudu i tačno opisao navodne povrede Ustava, uključujući i osporeni zakon Skupštine, Sud zaključuje da je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost.

Ustavna ocena zahteva

113. Kada ocenjuje ovaj zahtev, Sud treba da ima na umu da se, uopšteno, celokupno zakonodavstvo pretpostavlja ustavnim, dok se ne dokaže suprotno. Mandat Suda je samo da oceni ustavnost odluke ili zakonodavnog akta, a ne da oceni njihovu zakonitost ili da li se pridržava dobre javne politike.

I. Što se tiče sadržaja osporenih članova Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093.

114. U Republici Kosovo i drugim delovima sveta, nevladine organizacije daju bitan doprinos razvoju i ostvarivanju demokratije i ljudskih prava, naročito putem promocije javne svesti, naročito učestvovanjem u javnom životu i obezbeđivanjem transparentnosti i odgovornosti javnih vlasti.

115. Značaj ovoga se takođe izražava u članu 44. [Sloboda udruživanja] Ustava, koji garantuje pravo na slobodu udruživanja. Član 44. [Sloboda udruživanja] Ustava određuje da *“sloboda udruživanja uključuje i pravo na osnivanje organizacija bez dobijanja dozvole, da*

bude ili ne bude član neke organizacije, kao i da učestvuje u aktivnosti neke organizacije.” Ukoliko organizacije ili aktivnosti ne krše ustavni poredak, ne povređuju ljudska prava i sloboda ili ne izazivaju rasnu, nacionalnu, etničku ili religijsku mržnju.

116. Štaviše, nevladine organizacije su takođe regulisane Zakonom, br. 04/L-057, o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, kojim se utvrđuje osnivanje, registrovanje, unutrašnje upravljanje, delatnost, prestanak i brisanje iz registra pravnih lica organizovanih kao NVO na Kosovu.

117. Pored Zakona br. 04/L-057, o slobodi udruživanja nevladinih organizacija, Skupština je usvojila i Zakon br. 04/L-093 o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, u cilju postizanja i održavanja stabilnog finansijskog sistema putem promovisanja mudrog i razumnog upravljanja bankama, mikrofinansijskim institucijama i drugim nebankarskim finansijskim institucijama, i obezbeđivanjem odgovarajućeg nivoa zaštite interesa deponenata.

118. Što se tiče Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, podnosilac zahteva osporava članove koji predviđaju transformisanje NVO mikrofinansijskih institucija u akcionarska društva.

119. Član 90. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama predviđa da NVO mikrofinansijska institucija je mikrofinansijska institucija koja je registrovana u Ministarstvu javne uprave radi njenog statusa oslobođenog poreza kao u CBK kao nevladina organizacija koja za misiju ima humanitarnu svrhu. Nevladinoj mikrofinansijskoj instituciji nije dozvoljeno da proda ili prenese svoje poslovanje, da se ujedinjuje, ili da menja strukturu, niti je dozvoljena raspodela ili neki drugi način isplate zarade, viška kapitala, dividende, ili bilo kojih sopstvenih sredstava, osim kada je to u saglasnosti sa ovim zakonom.

120. Član 95. (1.6) Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama predviđa da NVO mikrofinansijskoj instituciji nije dozvoljeno da proda ili prenese svoje poslovanje, da se ujedinjuje, otuđuje ili da menja strukturu, misiju ili vlasništvo, osim kada je to u skladu sa odredbama dobrovoljne likvidacije, prinudom, ili zvaničnom administracijom, kao što je i predviđeno ovim zakonom uz pismenu saglasnost CBK-a.

121. Pored toga, član 110. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, predviđa da *"U slučaju dobrovoljne likvidacije, prinudne likvidacije jedne mikrofinansijske institucije NVO, svaki preostali darovan kapital, ili suficit kapitala treba da se vrati početnim donatorima ili da se podeli s ciljem dobročinstva na Kosovu, što se može zatražiti od strane početnih donatora. U slučaju kada uputstva za sistematizaciju darovanog kapitala i suficita kapitala, ako ga ima, ne mogu se preuzeti nakon poverilačkih pokušaja u skladu sa odredbama ovog zakona, od strane zvaničnog administratora, likvidatora ili CBK-a, darovani kapital ili suficit kapitala biće podeljen s ciljevima dobročinstva, u skladu sa usvojenim planom od strane CBK-a. Ni CBK, niti članovi organa odlučivanja pri CBK-u, ili lica vezana sa CBK-om, ne dozvoljava se da imaju posrednu ili neposrednu korist od nekog plana za raspodelu za dobročinstvo darovanog kapitala i suficita kapitala."*

122. Član 111. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama predviđa postupak koji treba slediti jedna NVO mikrofinansijska institucija da bi se registrovala u Ministarstvo trgovine i industrije i u CBK-u kao mikrofinansijska institucija akcionarsko društvo.

Član 111 – Postupak

1. *Svaka mikrofinansijska institucija NVO-a za registrovanje u Ministarstvu za trgovinu i industriju i u CBK-a, kao mikrofinansijska institucija akcionarsko društvo treba da sprovodi odredbe člana 110. i člana 112. ovog zakona za poklonjeni kapital. Svako korišćenje poklonjenog kapitala ili suficita kapitala podvrgava se utvrđivanju taksi od Poreske administracije Kosova. Dokaz saglasnosti sa Poreskom administracijom Kosova treba se predstaviti MTI ili njegovom nasledniku, kao deo registrovanja za akcionarsko društvo i takođe treba se predstaviti CBK-a. Za registrovanje kao akcionarsko društvo u Ministarstvu za trgovinu i industriju, registrovanu kao mikrofinansijska institucija NVO u CBK-a treba da prestane i novo registrovanje mikrofinansijskih institucija kao akcionarsko društvo treba se kompletirati i dostaviti CBK-a, u roku od dve (2) nedelje.*

2. *Registrovanje kao mikrofinansijska institucija NVO ostaje na snazi do njegovog prestanka, ipak odgovornost je mikrofinansijske institucije da predstavi CBK-a zahtev za*

registrovanje mikrofinansijske institucije kao akcionarskog društvo.

3. *Mikrofinansijska institucija takođe zahteva da informiše Ministarstvo za javnu upravu u cilju ukidanja statusa za oslobađanje od taksi NVO-a.*

123. Član 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama predviđa:

"...

Član 116 – Tranzicione provizije za mikrofinansijske institucije

1. *Svaka postojeća mikrofinansijska institucija mora da ispunjava zahteve ovog zakona, kao i važeća pravila i naredbe CBK-a, u svim svojim poslovima, i mora da podnese zahtev za novu registraciju najkasnije tri (3) meseca od stupanja na snagu ovog izmenjenog zakona.*

2. *Nakon što se prijava podnese i registracija se završi na osnovu ovog Zakona sa CBK-om, mikrofinansijskom institucijom neće više upravljati ministarstvo javne administracije.*

..."

124. U ovom zahtevu podnosilac zahteva se žali da su gorenavedeni članovi Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama Ustavnog suda u suprotnosti sa članom 44. [Sloboda udruživanja] Ustava, jer dopuštanje NVO mikrofinansijskim institucijama da se transformišu u mikrofinansijske institucije akcionarska društva spada van opsega člana 44. Ustava i njihovo pravo da deluju na osnovu prava na udruživanje biće ometano.

125. Podnosilac zahteva dalje navodi da omogućavanjem NVO mikrofinansijskim institucijama da se transformišu u mikrofinansijske institucije akcionarska društva nije u skladu sa primenljivim zakonom na Kosovu i međunarodnim načelima neprofitabilnog prava. U vezi sa tim, podnosilac zahteva tvrdi da Zakon o slobodi udruživanja (koji je stupio na snagu 24. septembra 2011. god.), član 4. stav 2. i 3., član 11. i član 20. ne dozvoljava da se NVO transformiše u neki drugi pravni subjekat. Zakon o slobodi udruživanja NVO je jedan i jedini zakon na Kosovu koji reguliše osnivanje NVO, njegovo upravljanje, zakonska

prava i obaveze, kao i dobrovoljno raspuštanje NVO. U tom smislu, ovaj zakon predstavlja jedini zakon u vezi sa ovim predmetom.

126. Sud podseća da je načelo pravne sigurnosti jedno od osnovnih načela ustavnog poretka u Republici Kosovo (*vidi slučajeve KO29/12 i KO48/12 predloženi ustavni amandmani koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo 23. marta 2012. god. i 4. maja 2012. god., presuda od 20. jula 2012. god.*).

127. U vezi s tim, Sud je u slučaju KO61/12 utvrdio da *"[...] shodno članu 65. (Nadležnosti Skupštine) Ustava "Skupština Republike Kosovo: 1) usvaja zakone, rezolucije i ostale opšte akte". Pitanje koje se dakle postavlja je to da li zakonom o amnestiji može da se propisuje spisak "lica koja su određena po imenu" pošto zakon mora da poseduje karakteristiku opšte norme, apstraktan po prirodi svrhe koju namerava da reguliše i da bude pristupan i predvidljiv u njegovoj primeni i u posledicama po sva lica. U ovom smislu, Sud se poziva na sudsku praksu ESLJP-a gde su uslovi za klasifikaciju zakona utvrđeni u odnosu na žalbe po onim članovima EKLJP-a i njenim protokolima koji uključuju i uslov "zakonitosti": članovi 5. (1), 7, 8, 9, 10. i 11. EKLJP-a, član 1. Protokola br. 1, član 2. protokola br. 4. i član 1. protokola br. 7. Ovi uslovi su naglašeni više puta u formuli koja je, do sada, postala standard i u posljednje vreme ponovljena je u slučaju Centro Evropa 7. S.R.L. i di Stefano protiv Italije (VK) br. 38433/09, stav 141 -142 , 7. juni 2012. god.): „(...) norma ne može da se smatra "zakonom" ukoliko nije formulisana sa dovoljnom preciznošću da omogući građaninu da reguliše svoje ponašanje: on mora da bude u stanju - ako je potrebno uz odgovarajući savet - da predvidi u meri koja je razumna pod datim okolnostima, posledice koje određena radnja može da podrazumeva. Te posledice ne moraju da budu predvidljive sa apsolutnom izvesnošću: iskustvo pokazuje da je to nedostižno. Opet, dok je izvesnost veoma poželjna, može da donese sa sobom prekomernu rigidnost i zakon mora da bude u stanju da održi korak sa promenjenim okolnostima. Sledstveno, mnogi zakoni su neizbežno formulisani u smislu koji, u većoj ili manjoj meri, je nejasan i čije tumačenje i primena su pitanja za praksu. Nivo preciznosti koji se traži za domaće zakonodavstvo - koji u svakom slučaju ne može da previdi svaku eventualnost - zavisi u znatnoj meri od sadržaja navedenog zakona, oblasti za koju je namenjen da pokriva i broja i statusa onih na koje se odnosi. Sud smatra da, ako se zakonom uspostavlja spisak "lica koja su određena po imenu", takav zakon neće ispuniti gorenavedeni standard ESLJP-a jer njegove posledice neće biti predvidljive do one mere koje su razumne u datim okolnostima." (vidi slučaj KO 61/12 utvrđivanje*

predloženih ustavnih amandmana koje je podneo predsednik Skupštine Republike Kosovo 22. juna 2012. god. dopisom br. 04-DO-1095, presuda od 31. oktobra 2012. god.).

128. Sud je svestan postojanja načela *lex specialis* koji podrazumeva da poseban zakon ima prednost u odnosu na opšti zakon i u tom smislu novi zakon ne može da ukine odredbe postojećeg zakona, ako nisu izmenjene odgovarajuće odredbe koje propisuju opšta načela, prava i obaveze NVO-a, jer bi to ugrozio načela pravne sigurnosti i vladavine prava.

129. U tom smislu, Sud primećuje da Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama je opšti zakon koji uređuje bankarski i finansijski sektor, dok Zakon o slobodi udruživanja u nevladine organizacije posebno uređuje načela, prava i obaveze NVO-a.

130. Osim toga, Sud podseća da organi imaju ustavnu obavezu da obezbeđuju jednaku primenu zakona, tako da ova ustavna obaveza može ometati uvođenje odredbi koje su u potpunoj suprotnosti sa drugim postojećim relevantnim odredbama zakona o NVO-ma, bez istovremenih izmena tih odredbi (vidi takođe stav 126 i 127).

131. Podnosilac zahteva nastavlja svoj argument pozivajući se na član 46. [Zaštita imovine] Ustava. On se žali da su gorenavedeni članovi Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama u suprotnosti sa članom 46. [Zaštita imovine] Ustava jer dozvoljavanjem NVO mikrofinansijskim institucijama da se transformišu u akcionarska društva arbitrarno otuđuje sredstva NVO-a, prenošenjem sredstava NVO-a drugim pravnim ili fizičkim licima za akcionarstvo, što znači da imovina i sredstva ostvarena od NVO aktivnosti koje su oslobođene od taksi, su prebačena profitabilnim privatnim kompanijama.

132. Sud podseća da sredstva koja su imovina NVO-a mogu se koristiti samo u funkciji ostvarivanja ciljeva i zadataka na osnovu kojih su osnovani NVO, u saglasnosti sa načelima neprofitabilne distribucije. Prema tome, prenošenje vlasništva nad sredstvima NVO-a bilo kom fizičkom ili pravnom licu bilo bi suprotno ovom načelu.

133. Štaviše, Sud ponavlja da se NVO smatraju kao veoma važan faktor i da imaju važnu ulogu u procesu razvoja demokratskih društva i promovisanjem ljudskih prava. Prema tome, transformisanje NVO-a u

akcionarska društva bi odstupalo od početnog cilja postojanja NVO-a i ozbiljno bi moglo škoditi jednom od ključnih elemenata demokratije.

134. Podnosilac zahteva se takođe žali da suprotno članu 10. [Ekonomija] Ustava, Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama omogućava kapitalu stečenom bez plaćanja poreza da se ubrizga u konkurentno komercijalno tržište između banaka i drugih finansijskih institucija koje su dužne da plaćaju porez od samog osnivanja.

135. U tom smislu, pošto mikrofinansijski NVO prikupljaju sredstva i povećaju njihova sredstva uglavnom putem primanja grantova donatora, bilo to domaći ili strani, zato što oni nisu zaduženi za plaćanje poreza. Transformacijom s NVO u akcionarsko društvo, stavljaju u nepovoljan položaj druge institucije koje redovno plaćaju porez, u saglasnosti sa zakonima na snazi.

136. Pored toga, tvrdnje da osporeni članovi Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama su u suprotnosti sa preporukom CM/Rec (2007) 14 Komiteta ministara Saveta Evrope o pravnom statusu nevladinih organizacija u Evropi(usvojena 10. oktobra 2007. god.).

137. Sud primećuje da ova preporuka nije obavezujući pravni instrument nego samo preporuka. Međutim, sadrži univerzalna demokratska načela kojih NVO treba da se pridržava, koja su široko poštovana i primenjivana u demokratskim društvima.

II. Što se tiče postupka usvajanja osporenih članova Zakona o bankama, mikro-finansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama br. 04/L-093.

138. Sud primećuje da na osnovu podnetog zahteva, podnosilac nije pokrenuo proceduralni aspekt usvajanja ovog zakona, međutim, tokom javne rasprave proceduralni aspekt usvajanja ovog zakona je pokrenut od strane podnosioca zahteva. Naime, podnosilac je naveo da nije bilo potrebnog kvoruma za usvajanje ovog zakona.

139. U tom smislu, Sud se pozvao na član 69.3. [Raspored sastanaka i kvorum] Ustava, koji predviđa: *„Skupština postiže kvorum onda kada je prisutno više od polovine svih poslanika Skupštine“*.

140. Štaviše, član 51. Poslovnika o radu Skupštine jasno navodi da: „Skupština ima kvorum kada je prisutno više od polovine poslanika

Skupštine“ i da su „Odluke sa sednica Skupštine važeće, ukoliko je za vreme njihovog donošenja u sali bilo prisutno više od polovine poslanika Skupštine“. Štaviše, ovaj član Poslovnika o radu Skupštine predviđa da „Zakoni, odluke i ostala akta Skupštine smatraju se usvojenim, ukoliko za njih glasa većina prisutnih poslanika i koji glasaju“.

141. U tom smislu, Sud se isto tako poziva na svoju sudsku praksu, a posebno na slučaj KO29/11 Sabri Hamiti i ostali poslanici – ocena ustavnosti odluke Skupštine Republike Kosovo br. 04-V-04, u vezi sa izborom predsednika Republike Kosovo od 22. februara 2011. god. gde je utvrđeno da: *„[...] Poslanici Skupštine su predstavnici naroda i imaće jednaka prava i obaveze da u potpunosti učestvuju u postupcima Skupštine i da će vršiti svoje zadatke kao predstavnici naroda Kosova u skladu sa Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu Skupštine. Dakle, dobijajući glasove građana, poslanici imaju obavezu prema njima, između ostalog, kao što se predviđa članom 40. [Obaveze] Zakona o poslanicima, budući da su dužni da prisustvuju na plenarnim sednicama [...]“* i *„[...] svih 120 poslanika Skupštine treba da se osećaju dužnim, po Ustavu, Zakonu o poslanicima, Poslovniku o radu Skupštine i Kodeksu ponašanja, da prisustvuju plenarnim sednicama Skupštine i da se pridržavaju postupaka utvrđenih u njima [...]“* što znači da se smatra da je poslanik učestvovao na sednici samo kada on/ona ispunjava navedene obaveze koje uključuju i glasanje, bilo da je za, protiv ili da je uzdržan.

142. Osim toga, Sud primećuje da potrebna procedura za stupanje na snagu zakona Skupštine mora da se pridržava člana 80.6. [Usvajanje Zakona] Ustava.

143. U ovom slučaju, Sud primećuje da član 118. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama predviđa da će ovaj zakon stupiti na snagu istog dana kada je usvojen od strane Skupštine, odnosno 12. aprila 2012. god.

144. U tom smislu, Sud primećuje da u skladu sa članom 80.6. [Usvajanje Zakona] Ustava, koji predviđa: *„Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja istog u Službenom listu Republike Kosovo, osim u slučajevima kada je to drugačije određeno samim zakonom“*. Rok od 15 dana, kao što je pomenuto, se može skratiti ako je to određeno u samom zakonu, ali taj rok ne može biti kraći od samog objavljivanja u Službenom listu. Svrha objavljivanja zakona je obavezni uslov da se društvo upozna sa pravilima koja treba da

ispoštuje i da shodno tome prilagodi svoje ponašanje i delovanje. Ovo je osnovni obavezni uslov za vladavinu prava.

145. Međutim, u skladu sa članom 80.2. Ustava, usvojeni zakoni od strane Skupštine će biti objavljen nakon potpisivanja od strane predsednika Republike Kosovo u roku od osam (8) dana od dana prijema. Međutim, predsednik Republike Kosovo je proglasio ovaj Zakon 30. aprila 2012. god. U tom smislu, u suprotnosti je sa vladavinom prava, principom pravne sigurnosti i već pomenuti postupak, Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama je stupio na snagu na dan kada još uvek nije postao zakon, jer Zakon nije proglašen od strane predsednika Republike Kosovo do 30. aprila 2012. god.

146. Sve u svemu, Sud, međutim, ponavlja da podnosilac zahteva prema članu 29.3. Zakona ima obavezu da u zahtevu: *„specifikuje sva pitanja koja se tiču neustavnosti spornog akta.“* Međutim, podnosilac zahteva nije na ubedljivi načinispunio ovaj uslov i nije dostavio nikakva prateća dokumenta za potkrepljivanje ove tvrdnje.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.2. Ustava, članovima 20. i 27. Zakona i pravilima 54, 55. i 56. Poslovnika o radu, dana 14. marta 2013. god.,

ODLUČIO

I. Jednoglasno, PROGLAŠAVA zahtev prihvatljivim;

II. Većinom glasova, PROGLAŠAVA da članovi 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., nisu u saglasnosti sa članovima 10. [Ekonomija], 44. [Sloboda udruživanja] i 46. [Zaštita imovine] Ustava Republike Kosovo;

III. Odlučuje da su članovi 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god., ništavni;

IV. Odlučuje da se odluka Suda o produženju privremenih mera od 24. januara 2013. god., ref. br.: MP 354/13, kojom se obustavlja primena članova 90, 95. (1.6), 110, 111. i 116. Zakona o bankama,

mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama, br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god, ukine stupanjem na snagu ove presude;

V. Nalaže da se ova presuda dostavi stranama i, u skladu sa članom 20. stavom 4. Zakona, da se objavi u Službenom listu i

VI. Oglašava da ova presuda stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

SUPROTNO MIŠLJENJE
Slučaj br. KO97/12
Podnosilac
Narodni advokat
Ocena ustavnosti članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama
br. 04/L-093, od 12. aprila 2012. god.

Većina se izjasnila da članovi 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikrofinsijskim institucijama i nebankarskim institucijama nisu u skladu sa Ustavom Republike Kosovo predlažući da ovi zakonski članovi nisu u skladu sa članovima 10, 44 i 46. Ustava. Zaključak većine se zasniva na pogrešnom tumačenju Ustava.

Primenjiv zakon

Član 90. Zakona definiše: "Kapital;" "Akcijski kapital;" "Donacijski kapital;" "Kredit;" "Ograničenje kredita;" "Domaćinstvo sa niskim prihodima;" "Pojedinac sa niskim prihodima;" "NVO Mikrofinansijska institucija;" "MSFI;" i "Višak kapitala." On takođe predviđa:

> *NVO Mikrofinansijskoj instituciji nije dozvoljeno da prodaje ili transferiše svoj posao, pripajanje, ili promena njene strukture, niti joj je dozvoljeno da distribuiše i na bilo koji način isplaćuje profit, višak kapitala, dividende, ili bilo koje od njenih sredstava, osim u skladu sa ovim zakonom.*

Član 95(1.6) ovog Zakona predviđa:

> *NVO Mikofinansijskoj instituciji nije dozvoljeno da proda ili da prenese svoje poslove, spajanje, lišavanje, ili druge promene u sktrukturi, misiji, ili vlasništvu, osim u skladu sa odredbama o dobrovoljnoj likvidaciji, stečaju, ili službenoj administraciji kao što je navedeno u ovom zakonu i uz pismeno odobrenje CBK-a;*

Član 110.ovog Zakona predviđa:

> *1. U slučaju dobrovoljne likvidacije, prinudne likvidacije jedne mikro-finansijske institucije NVO, svaki preostali kapital darovan, ili suficit kapitala treba da se vrača početnim donatorima 83 ili da se podeli s ciljem dobročinstva*

na Kosovu, što se može zatražiti od strane početnih donatora. U slučaju kada uputstva za sistematizaciju darovanog kapitala i suficita kapitala, ako ga ima, ne mogu se preuzeti nakon poverilačkih pokušaja u skladu sa odredbama ovog zakona, od strane zvaničnog administratora, likvidatora ili CBK-a, darovani kapital ili suficit kapitala biće podeljen s ciljevima dobročinstva, u skladu sa usvojenim planom od strane CBK-a.
2. Ni CBK, niti članovi organa odlučivanja pri CBK-u, ili lica vezana sa CBK-om, ne dozvoljava se da imaju posrednu ili neposrednu korist od nekog plana za raspodelu za dobročinstvo darovanog kapitala i suficita kapitala.

Član 111. ovog Zakona predviđa:

1. Svaka mikrofinansijska institucija NVO-a za registrovanje u Ministarstvu za trgovinu i industriju i u CBK-a, kao mikrofinansijska institucija akcionarsko društvo treba da sprovodi odredbe člana 110 i člana 112 ovog zakona za poklonjeni kapital. Svako korišćenje
poklonjenog kapitala ili suficita kapitala podvrgava se utvrđivanju taksi od Poreske administracije Kosova. Dokaz saglasnosti sa Poreskom administracijom Kosova treba se predstaviti MTI ili njegovom nasledniku, kao deo registrovanja za akcionarsko društvo i
takođe treba se predstaviti CBK-a. Za registrovanje kao akcionarsko društvo u Ministarstvu za trgovinu i industriju, registrovanju kao mikrofinansijska institucija NVO u CBK-a treba da prestane i novo registrovanje mikrofinansijskih institucija kao akcionarsko društvo treba se kompletirati i dostaviti CBK-a, u toku dve (2) nedelje.
2. Registrovanje kao mikrofinansijka institucija NVO ostaje na snazi do njegovog prestanka, ipak odgovornost je mikrofinansijske institucije da predstavi CBK-a zahtev za registrovanje mikrofinansijske institucije kao akcionarsko društvo.
Mikrofinanisjka institucija takođe zahteva da informiše Ministarstvo za javnu administraciju u cilju ukidanja statusa za oslobađanje od taksi NVO-a.

Član 116. ovog Zakona predviđa:

1. Svaka postojeća mikrofinansijska institucija mora da ispunjava zahteve ovog zakona, kao i važeća pravila i

naredbe CBK-a, u svim svojim poslovima, i mora da podnese zahtev za novu registraciju najkasnije tri (3) meseca od stupanja na snagu ovog izmenjenog zakona.

2. Nakon što se prijava podnese i registracija se završi na osnovu ovog Zakona sa CBK-om, mikrofinansijskom institucijom neće više upravljati ministarstvo javne administracije.

Prema ovom zakonu, ako mikro finansijska NVO dobrovoljno likvidira svoju imovinu ili ako je primorana u stečaj u skladu sa primenom zakona, svaki preostali kapital koji ona može da ima nakon toga, treba da ili: (1) da se vrati prvobitnim donatorima; ili (2) da se rasporedi odgovarajućim dobrotvornim institucijama prema uputstvima od strane prvobitnih donatora. Da li će Centralna Banka Kosova izvršiti pravilnu raspodelu kapitala odgovarajućim dobrotvornim institucijama kao i druge NVO samo u onim situacijama kada višak kapitala nije vraćen ili raspoređen u odgovarajućim dobrotvornim institucijama? Ovaj zakon ne uzima imovinu ni od koga ili bilo kog pravnog lica, samo ukoliko oni odluče da im na taj način bude oduzeta, neuspevajući da odrede gde će se njegov višak kapitala ili kapitala preneti.

Ovaj zakon reguliše bilo koje pravno lice, uključujući mikro finansijske institucije, koje pokušavaju da deluju kao banke ili obavljaju poslove sličnim bankama u mnogim aspektima. Ako NVO dobrovoljno odluči da deluje na takav način, onda ovaj zakon zahteva da ove NVO podležu nadležnosti Centralne Banke Kosovo i da se pridržavaju njihovim pravilima u vezi sa tim kako banke i institucije koje deluju kao bake mogu da vode poslovanje na Kosovu.

Ovaj zakon ne sprečava nikoga od osnivanja NVO. On ne sprečava nikoga od učestvovanja ili investiranja u NVO. On ne sprečava nikoga u formiranju NVO u uspostavljanju ograničenja o tome kako će se imovina NVO koristiti, rasporediti ili vratiti investitorima ako NVO treba da se restrukturira ili ako pokuša da promeni vlasništvo. On ne sprečava bilo koji entitet ili lice od slobodnog učestvovanja u nekoj NVO ili sa bilo kojim drugim licem ili pravnim entitetom.

Izazov

Narodni advokatnavodi da ovaj zakon, dozvoljavajući korišćenje imovine ili sredstava stečenih na osnovu oslobađanja poreza od strane NVO koje će se naknado koristiti za svrhe ne-oslobođenje poreza, lišava nekog prava na imovinu zaštićenu članom 46. Ustava. Narodni advokat navodi da su ostale NVO, koje su mogle dobiti neku ili čitavu imovinu NVO koja odluči da se

raspusti ili da postane akcionarsko društvo, uskraćene prava na tu imovinu. Narodni advokat zatim navodi da bez primanja tog potencijalnog transfera imovine NVO koje bi mogle biti primaoci ovih sredstava, njihovo pravo na slobodu udruživanja je odbijeno. Nedostatak ovog obrazloženja leži u tome da ostale NVO imaju pravo na imovinu koja nikad nije pripadala njima i koja im nikada u budućnosti ne može pripasti. Prema postojećem zakonu je moguće samo, a nije sigurno, da ako se NVO raspusti ili promeni svoj pravni identitet, jedna neimenovana NVO će dobiti neke ili sva sredstva te NVO. Mogućnost, iako daleka, mogućeg vlasništva nad imovinom u budućnosti nije isto što i trenutno vlasništvo. Ustav štiti postojeća imovinska prava, ne samu mogućnost da može da stekne imovinu u budućnosti.

Ustav

Član 46. Ustav predviđa:

> *1. Garantuje se pravo na imovinu.*
> *2. Korišćenje imovine je regulisano zakonom, u skladu sa javnim interesom.*
> *3. Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproriiše.*
> *4. O sporovima koje uzrokuje neko delo Republike Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo, a koji se smatraju eksproprijacijom, odlučuje nadležni sud.*
> *5. Intelektualno pravo je zaštićeno zakonom.*

Ova odredba Ustava posebno: (1) ovlašćuje Vladu da reguliše vlasništvo nad imovinom u skladu sa javnim interesom, i (2) zahteva da niko ne sme biti samovoljno lišen svoje imovine. Ovaj zakon reguliše korišćenje određene imovine ako fizičko ili pravno lice, kao što su mikro finansijske institucije, odluči da se uključi u određene bankarske aktivnosti. Ni od koga se proizvoljno ne uzima imovinu. Odredba ne zahteva da se neke aktivnosti za bankarske profite sada oporezuju na isti način kao i one bankarske aktivnosti banka i ostalih finansijskih institucija da se sada oporezuju, tako da se svi entiteti koji se bave sličnim poslovnim aktivnostima tretiraju jednako.

Član 44. Ustava predviđa:

> *1. Garantuje se sloboda udruživanja. Sloboda udruživanja uključuje i pravo na osnivanje organizacija bez dobijanja dozvole, da bude ili ne bude član neke organizacije, kao i da učestvuje u aktivnosti neke organizacije.*
> *2. Sloboda osnivanja sindikata i organizovanja radi zaštite interesa, je takođe zagarantovana.*
> *Ograničenje ovog prava se može sprovesti na osnovu zakona za određene kategorije zapošljenika.*
> *3. Organizacije ili aktivnosti koje imaju za cilj rušenje ustavnog poretka, kršenje ljudskih prava i sloboda, ili izazivanje rasne, nacionalne, etničke ili verske mržnje, se mogu zabraniti odlukom nadležnog suda.*

Čak ni sloboda udruživanja u Ustavu nije bez ograničenja, kao što može da se predvidi ograničenjima o ovoj slobodi utvrđenim stavovima 2. 3 ovog člana. Osporeni zakon nikom ne zabranjuje pripadnost bilo kojoj organizaciji. On samo reguliše"javni interes" kao što se nalaže članom 46. Ustava, kako moraju određeni pojedinci ili pravna lica da obavljaju svoje poslove ako će se oni angažovati u bankarskim aktivnostima.

Član 10. Ustava predviđa:

> *Tržišna privreda sa slobodnim tržištem je osnov ekonomskog regulisanja Republike Kosovo.*

Zahtevajući da sva pravna lica, uključujući i mikro finansijske NGO koje deluju kao banke na Kosovu, rade prema jednakim pravilima, zakon unapređuje i promoviše tržišnu imovinu sa slobodnom konkurencijom. U stvari, ovaj zakon donosi stvarni život u ovoj odredbi Ustava, zahtevajući da tržišna konkurencija bude jednaka i pravična.

Zaključak o meritumu

Zbog ovih razloga, zato što je osporeni zakon, članovi 90, 95(1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, u skladu sa Ustavom i legitimnim vršenjem Vladinih prava i obaveza, tada je u javnom je interesu regulisanje ove vrste finansijskih aktivnosti.

Da li je postojalo nepravilnosti prilikom usvajanja Zakona?

Iako nije razmotren na poseban način u operativnom delu presude Suda, u izraženim razlozima u mišljenju većine, je rečeno da se ovaj zakon nije usvojio u skladu sa Ustavom. To obrazloženje je netačno.

Pretpostavlja se da su Zakoni, usvojeni od strane Skupštine, zakonito usvojeni. U stvari, ni podnosilac, a ni bilo koja druga stranka, koje zakonito mogu da pokrenu ovo pitanje pred Sudom, nisu stavili pod znakom pitanja da li je ovaj zakon pravilno usvojen od strane Skupštine. Dakle, pitanje da li je ovaj zakon pravilno usvojen, nije predstavljeno pred ovim sudom. Čak i da je bilo osporeno da li je ovaj zakon usvojen na pravilan način u skladu sa zakonima Kosova, samo redovni sudovi, a ne ovaj Sud, imaju autoritet da tumače to pitanje, jer ovaj sud nije i ne može da služi kao sud četvrtog stepena za preispitivanje važećih zakona na Kosovu.

Čak i da je pitanje, da li je ovaj zakon usvojen na način koji nije u saglasnosti sa Ustavom, predstavljeno pred ovim sudom, sud bi bio primoran da zaključi da nije postojalo kršenja Ustava prilikom usvajanja ovog zakona. U analizi ovog pitanja najmanje tri odvojena člana Ustava moraju da se čitaju i tumače na takav način da tri odredbe Ustava budu u saglasnosti, ako je to iako moguće.

Član 69. 3. Ustava predviđa:

> *Skupština postiže kvorum onda kada je prisutno više od polovine svih poslanika Skupštine.*

Ovaj član se bavi ustavnim zahtevima kako bi Skupština imala kvorum i kako bi bili u mogućnosti da obavljaju poslovanje. To je odvojen i drugačiji član od člana80. Ustava koji se odnosi na potreban broj glasova poslanika Skupštine da donesu zakon.

Član 80.1. Ustav predviđa:

> *Zakoni, odluke i ostali akti se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj Ustav drugačije nalaže. (Naglasak dodat.)*

Ovaj član zabranjuje glasanje preko ovlašćenja. Član Skupštine mora i da bude prisutan u Skupštini i da glasa kako bi se računao njegov/njen glas u vezi sa usvajanjem jednog posebnog zakonodavnog predloga. On ne isključuje člana Skupštine da bude „prisutan“ za potrebe kvoruma, a ni da zvanično glasa, kao i da zvanično prihvati njihovo prisustvo u Skupštini kada se određeni deo zakonodavstva glasa. Zvanično brojanje glasova onih koji su glasali i onih koji su sebe registrovali kao“prisutni” ne mora da bude ukupan broj članova Skupštine prisutnih za „kvorum“ zato što pojedini članovi Skupštine mogu da biraju između toga da li da glasaju, ili da se registruju kao “prisutni” kada je glasanje o određenom delu zakonodavstva prosleđeno.

Dakle, to može da bude pogrešna pretpostavka ako bi ovaj sud zaključio da, kada je ovaj zakon usvojen, da je to učinjeno bez kvoruma, ako je svoj zaključak zasnovao samo na zvaničnom broju glasova onih koji su bili registrovani da su glasali, kao i onih koji su registrovani kao "prisutni."

Primećeno je da član 118. ovog Zakona, iako se ne osporava ni od jedne strane u ovom zahtevu, naglašava da će zakon stupiti na snagu 12. aprila 2012. god., dana kada je usvojen u Skupštini. Član 80. Ustava predviđa da predsednik Republike ima 8 dana od dana prijema ovog zakona od strane predsednika Skupštine da vrati taj zakon Skupštini na dalje razmatranje. Takođe se istaklo da, prema Ustavu, generalno zakoni ne stupaju na snagu do 15 dana nakon što su objavljeni u Službenom listu Republike Kosovo. Ustav, međutim, omogućava Skupštini, u određenim okolnostima, da navede neki drugi datum kada će zakon stupiti na snagu.

Član 80.6. Ustava predviđa:

> *Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja istog u Službenom listu, osim u slučajevima kada je to drugačije određeno samim zakonom*. (Naglasak dodat.)

Činjenica da je Skupština odlučila da ovaj zakon stupa na snagu dana kada je prošao u Skupštini, a ne 15 dana od dana objavljivanja u Službenom listu, ne čini ga nevažećim u pogledu ustavnosti. U najgorem slučaju, njegovo stupanje na snagu se odlaže 15 dana nakon što je zvanično objavljen u Služenom listu.

Zaključak o postupku

Dakle, članovi 90, 95(1.6), 110, 111 i 116. Zakon o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim institucijama, br. 04/L-093 je usvojen u skladu sa Ustavom Republike Kosovo.

S poštovanjem podnosi,

Robert Carolan
Sudija

Slučaj br. KO97/12
Podnosilac
Narodni advokat
Ocena ustavnosti
članova 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116
Zakona br. 04/L-093
o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama
od 12. aprila 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO
SUPROTNO MIŠLJENJE
sudije Almiro Rodrigues

Većina se izjasnila da članovi 90, 95 (1.6), 110, 111 i 116. Zakona o bankama, mikrofinansijskim institucijama i nebankarskim finansijskim institucijama (u daljem tekstu, Zakon) nisu u skladu sa Ustavom Republike Kosovo u tome da su ovi članovi Zakona u suprotnosti sa članovima 10, 44 i 46. Ustava.

Međutim, po našem mišljenju, a uz svo poštovanje, većina je prvo trebalo da uzme u obzir suštinski preliminarni aspekt u vezi sa zakonodavnim procesom, a to je: organizovani redosled koraka utvrđen Ustavom i dizajniran za donošenje pažljivo odmerenog i dobro razmotrenog zakona.

U stvari, za vreme usmene rasprave o Predmetu br. KO 97/12, Narodni advokat je pokrenuo proceduralno pitanje relevantno za zakonodavni proces zakona koji se razmatra.
Prvo, Narodni advokat je pomenuo da je Zakon razmotren i odobren od strane Komisije za budžet i finansije, kao funkcionalna komisija Skupštine, i prosleđen direktno na plenarnoj sednici na kojoj je usvojen kao takav, a da nije ni nikad razmotren i odobren od strane stalne komisije za zakonodavstvo.

Drugo, Narodni advokat je pomenuo da se nije poštovao kvorum potreban da bi se usvojio zakon. Narodni advokat se pozvao na član 69.3. Ustava i član 51. Poslovnika o radu Skupštine. Oba člana predviđaju da: *"Skupština postiže kvorum onda kada je prisutno više od polovine svih poslanika Skupštine"*.

Narodni advokat je izjavio da zvanični podaci koji su izneti na web-sajtu Skupštine Kosovo pokazuju da je 54 poslanika glasalo u korist usvajanja Zakona, 4 je bilo uzdržanih i jedan poslanik je izvestio da, zbog tehničkih razloga, nije bio u mogućnosti da glasa. Dakle, ukupan broj prisutnih poslanika i koji su glasali na plenarnoj sednici je bio 59.

Prema članu 64.1 Ustava *"Skupština ima sto dvadeset (120) poslanika koji su izabrani tajnim glasanjem, na osnovu otvorenih lista"*. Stoga, potreban broj poslanika da se postigne kvorum je 61 ili više od jedne polovine (1/2) kao što je predviđeno u članu 69.3 Ustava.

S druge strane, član 80 [Usvajanje Zakona] Ustava predviđa:

"1. Zakoni, odluke i ostali akti se usvajaju od strane Skupštine većinom glasova prisutnih
poslanika, osim u slučajevima kada to ovaj Ustav drugačije nalaže.
[...]."

Dakle, ponovo na osnovu zvaničnih podataka Skupštine Kosova, na dan usvajanja Zakona, 59 poslanika je bilo prisutno i glasalo, što ne ispunjava broj poslanika koji je potreban.

Zaključak je da postupak donošenja Zakona nije nadgledan, niti je ispunio proceduralne uslove da bi se postigao kvorum, kao što se to izričito propisuje u kombinovanim ustavnim odredbama člana 64.1, 69.3 i 80.1. Ustava. Kao posledica toga, Zakon ne može da se smatra da je bio usvojen u skladu sa ovim članovima i stoga, nije važeći.

Treće, čak i pod pretpostavkom da je Zakon pravilno usvojen, on nije mogao da stupi na snagu istog dana kada je i donet, tj. 12. aprila 2012. god. U tom smislu, dve ustavne odredbe su stupile u igru: u članu 80.2 i 80.6, i u članu 84.5 i 84.6. Ustava.

Član 80 [Usvajanje Zakona] Ustava

"[...]
2. Zakon koji je usvojila Skupština se potpisuje od strane Predsednika Skupštine Kosova i objavljuje se od strane Predsednika Republike Kosovo, nakon što ga je potpisao u roku od osam (8) dana od dana dobijanja istog.

[...]
6. Zakon stupa na snagu petnaest (15) dana nakon objavljivanja istog u Službenom listu, osim u slučajevima kada je to drugačije određeno samim zakonom."

Član 84 [Nadležnosti Predsednika] Ustava

"Predsednik Republike Kosovo:
[...]
(5) objavljuje zakone koje je usvojila Skupština Republike Kosovo;

(6) ima pravo da vrati na ponovno razmatranje usvojene zakone koje smatra štetnim po
legitimne interese Republike Kosovo ili jedne ili više zajednica. Pravo vraćanja zakona može iskoristiti samo jednom;
[...].”

To znači da je Zakon stupio na snagu ne poštujući nadležnosti predsednika Republike predviđenih u članu 84. Ustava, dakle, bez sprovođenja neophodnih proceduralnih uslova predviđenih Ustavom.

U zaključku, Zakon nije ispunio uslov kvoruma kao što je predviđeno kombinovanim ustavnim odredbama članova 64.1, 69.3 i 80. 1. Ustava; čak i pod pretpostavkom da se to desilo, Zakon nije mogao da stupi na snagu a da nije proglašen i razmotren od strane predsednika Republike Kosovo; i Zakon nije mogao da stupi na snagu pre nego što je bio proglašen u Službenom listu.

Iako su gore navedeni neuspesi proceduralne prirode, oni proizvode suštinske posledice, zato što utiču na principe koji su temelji Republike Kosovo.

U tom smislu, član 4 [Oblik Vladanja i Podela Vlasti] predviđa:

“1. Kosovo je demokratska Republika koja se zasniva na načelo podele vlasti i kontrolebalansa među njima, kao što je i određeno ovim Ustavom.

2. Skupština Republike Kosovo sprovodi zakonodavnu vlast.

3. Predsednik Republike Kosovo predstavlja jedinstvo naroda. Predsednik Republike Kosovo je legitimni predstavnik unutar i van zemlje, koji garantuje demokratsko funkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom.
[...]
6. Ustavni Sud je nezavistan organ za zaštitu ustavnosti i vrši konačno tumačenje tumačenje Ustava.
[...].”

Prema našem mišljenju, kontrola ustavnosti zakona se sastoji od ispitivanja njihove usklađenosti sa Ustavom, kao i provera njihove usklađenosti sa formalnim i materijalnim uslovima. Ustav zahteva da zakoni treba da budu pripremljeni i usvojeni na određen način i sa određenim sadržajem. Dakle, biće neustavnosti, ako je dat normativni akt proizveden bez potrebnih proceduralnih zakonodavnih postupaka, kao što je definisano u Ustavu.

Neuspesi u postupku u vezi sa usvajanjem, proglašavanjem i objavljivanjem Zakon, ometa "*kontrolu balansa među* njima *[silama] kao što je predviđeno u Ustavu"* i nadležnosti predsednika Republike da "*garantuje demokratskofunkcionisanje institucija Republike Kosovo, u saglasnosti sa ovim Ustavom".* Dakle, ovi neuspesi spadaju u nadležnost Suda kada se štiti ustavnost normativnih akata.

Kad god je ustavno pitanje pokrenuto pred Sudom, u vezi sa apstraktnom kontrolom ustavnosti normativnih akata, Sud mora da sledi tri proceduralna koraka, pre nego što se upusti u suštinsko ispitivanje takvih akata. Ovaj postupak u tri koraka uključuje: ispitivanje nadležnosti državnih organa za izdavanje akta; ispitivanje postupaka za izdavanje normativnih akata, i na kraju, ispitivanje suštinske usklađenosti normativnog akta sa Ustavom[3].

U slučaju u pitanju, nadležnost Skupštine da vrši *"zakonodavnu vlast"* za izdavanje Zakona nije sporno.

Međutim, sproveden zakonodavni postupak za donošenje Zakona koji se razmatra, je zaista diskutabilan, zato što je okarakterizovan sa više nedostataka na nekoliko nivoa, kao što je to gore navedeno. Po našem mišljenju, većina je trebalo da ih uzima u obzir.

Konačno, ne poštujući postupke definisane u Ustavu ugrožena je demokratija, vladavina zakona i ljudska prava. Usvajanje Zakona bez ustavno potrebnim kvorumom krši demokratski princip; stupanje na snagu Zakona na dan usvajanja bez ustavo potrebnim proglašavanjem od strane predsednika Republike Kosovo i objavljivanjem u Službenom listu, ne samo da je u suprotnosti sa načelom kontrole i balansa vlasti predviđene Ustavom, već i sa pravom građana na pravnu sigurnost i predvidljivost kao centralne aspekte principa vladavine prava. Objavljivanje je suštinski uslov za zakon da se obaveste ljudi koji su prema njemu obavezni.

Imajući u vidu sve gore navedeno, Ustavni sud, kao nezavisni organ za zaštitu ustavnosti i konačno tumačenje Ustava (član 4. 6 Ustava) bi trebalo da se umeša i da ojača premoć svoje redovne ustavne vlasti.

Dakle, ispitivanje materijalne usklađenosti ovog Zakona sa Ustavom ne bi trebalo da su preduzete od strane Suda bez prethodnog razmatranja osporenih proceduralnih propusta prilikom donošenja Zakona koji se razmatra.

---

[3]Vidi Evropsku komisiju za demokratiju kroz Zakon (Venecijska komisija), 30. jun – 1. jul 2005. god. Vilnius Litvanija, IZVEŠTAJ "Ispitivanje činjenica koja uključuju apstraktnu kontorlu normativnih akata" Marek Safjan, predsednik Ustavnog suda, Poljska.

Dakle, Sud ne bi trebalo da se usredsredi na osporene odredbe Zakona, jer materijalne osnovne povrede postupka čine drugi deo zahteva bez posledica.

S poštovanjem podnosi
Almiro Rodrigues, sudija

KI 95/12, Daut Jemin Hoxha, datum 02 Maj 2013- Ocena ustavnosti naloga C-III-12-274 Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, od 23. avgusta 2012. god.

Slučaj KI95/12, rešenje o neprihvatljivosti od 6. marta 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neiscrpljenje pravnih sredstava

Podnosilac traži od Ustavnog suda "da protumači da li Posebna komora Vrhovnog suda ima pravo da odbaci našu tužbu, zbog toga što nemamo finansijskih ni materijalnih sredstava da izvršimo potreban prevod na engleski jezik".

U konkretnom slučaju, bez obzira na koja ustavna prava se poziva, Sud smatra da podnosilac zahteva nije stavljen u položaj žrtve kojoj su povređena prava od strane javnog organa, jer dotični javni organ još nije preduzeo bilo koju radnju za koji bi moglo da se kaže da povređuje prava podnosiocu zahteva i Sud je zahtev proglasio neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI95/12
Podnosilac
Daut Jemin Hoxha
Ocena ustavnosti naloga Posebne komore Vrhovnog suda Kosovo C- III-12-274, od 23. avgusta 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Daut Jemin Hoxha, nastanjen u Prizrenu.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava nalog Posebne komore Vrhovnog suda (u daljem tekstu: Posebna komora), C-III-12-274, od 23. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva od Ustavnog suda *„da protumači da li Posebna komora Vrhovnog suda ima pravo da odbije našu tužbu, zbog toga što nemamo finansijskih ni materijalnih sredstava da izvršimo potreban prevod na engleski jezik.“*

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 49. Zakona o Ustavnom sudu od 15. januara 2009. godine (br. 03/L-121), (u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 25. septembra 2012. godine, podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 1. oktobar 2012. godine, Sekretarijat Ustavnog suda je tražio od podnosioca zahteva da dovrši svoj zahtev i da obavesti Sud da li je postupao u skladu sa članom 25.9. i 25.10. Aneksa Zakona o Posebnoj komori (Zakon br. 04-L-033). Podnosilac zahteva nije dostavio nikakav odgovor Sudu.

7. Dana 31. oktobra 2012. godine, predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Envera Hasani.

8. Dana 14. novembra 2012. godine, Sekretarijat je obavestio podnosioca zahteva da je njegov zahtev registrovan i obavestio je Vrhovni sud o zahtevu podnosioca.

9. Veće za razmatranje je 6. marta 2013. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 23. avgusta 2012. godine, Posebna komora Vrhovnog suda je izdala nalog C-III-12- koji u značajnom delu glasi:

> *„Nalaže se tužiocu(ima) da, u roku od 15 (petnaest) dana od dana dostavljanja ovog naloga, dostavi sledeća dokumenta:*
>
> 1. *prevod na engleski jezik svih dokumenata dosijea Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 618/11/II,*
>
> 2. *revidirana i dovršena tužba upućena Posebnoj komori u skladu sa članom 25, 27. i 28. Aneksa zakona o Posebnoj komori (Zakon br. 04/L-033) o obaveštenju Kosovske agencije za privatizaciju o nameri da podnese tužbu protiv tužene strane u skladu sa članom 29.1. Zakona o KAP (Zakon br. 04/L-034),*
>
> 3. *prevod na engleski jezik nove tužbe kao što je gore definisano u stavu 2. ovog naloga, te i njenih pratećih dokumenata.*

4. dokaz da je KAP obaveštena pre podnošenja nove tužbe Posebnoj komori, kao i njegov prevod na engleski jezik,

5. spisak dokaza koje tužilac(oci) namerava (ju) da predstavi(e), kao i njihov prevod na engleski jezik."

11. Isti nalog dalje ističe odredbe člana 25.9. Aneksa Zakona br. 04/l-033 o Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosovo za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, kao što sledi:

"9. Fizičko lice može podneti zahtev predsedniku veća za pomoć u prevodu podnesaka i pratećih dokumenata na engleski jezik. Takav zahtev podnosi se sa podnescima i uključuju izjavu stranke o finansijskim sredstvima i sve propratne dokaze koje stranka želi da predsedavajući sudija uzme u obzir."

Navodi podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva ne podnosi bilo koji navod osim što postavlja osnovno pitanje *„da li Posebna komora Vrhovnog suda ima pravo da odbije našu tužbu, zbog toga što nemamo finansijskih ni materijalnih sredstava da izvršimo potreban prevod na engleski jezik"*.

Prihvatljivost zahteva

13. Sud prvo proverava da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost utvrđene Ustavom, i posebno navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

14. U tom smislu, Sud naglašava da može da odluči o prihvatljivosti zahteva samo ako podnosilac zahteva pokaže da je iscrpeo sva delotvorna pravna sredstva koja su mu na raspolaganju po primenljivom zakonu, u skladu sa članom 113.7. Ustava i članom 47.2. Zakona, koji predviđaju:

„113. 7. Ustava: *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

„47.2. Zakona: *Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva"*.

15. Obrazloženje za pravilo iscrpljenosti je da se pruži mogućnost dotičnim organima, uključujući i redovne sudove, da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvorna pravna sredstva protiv kršenja ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi, rešenje o neprihvatljivosti: Univerzitet AAB-RIINVEST D.O.O., Priština protiv Vlade Republike Kosovo, od 27. januara 2010. god. i, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803194, odluka od 28. jula 1999. god.).

16. U konkretnom slučaju, Sud nalazi da podnosilac zahteva nije ukazao na mere koje je preduzeo, ako ih je uopšte preduzeo, da traži obeštećenje za navodno kršenje Ustava.

17. Sud primećuje da podnosilac zahteva očigledno nije podneo zahtev predsedavajućem sudiji Posebne komore Vrhovnog suda da mu pruži pomoć pri prevođenju podnesaka i pratećih dokumenata na engleskom jeziku.

18. Pored toga, Sud primećuje da podnosilac zahteva očigledno nije podneo žalbu protiv naloga Posebne komore C-III-12 od 23. avgusta 2012. god. Žalbenom veću Posebne komore kojom bi se žalio da na osnovu člana 5. Ustava, službeni jezici na Kosovu su albanski i srpski i da on nije dužan da prevodi dokumente na engleski.

19. Ukoliko ta žalba ne bi bila uspešna pred Žalbenim većem, onda bi podnosilac zahteva mogao da podnese zahtev pred ovim sudom.

20. Proizilazi da podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu na raspolaganju na osnovu primenljivog zakona, kao što se to zahteva članom 113.7. Ustava i članom 47.2. Zakona.

21. U opštem smislu, Sud se poziva na član 113.1. Ustava koji određuje da *„Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način“*.

22. U svakom slučaju, iako pretpostavimo da je podnosilac zahteva iskoristio raspoloživa pravna sredstva u vezi sa njegovim žalbama, Sud primećuje da podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda *„da tumači da li Posebna komora Vrhovnog suda ima pravo da odbije našu tužbu, zbog toga što nemamo finansijskih ni materijalnih sredstava da izvršimo potreban prevod na engleski jezik.“*

23. Podnosilac zahteva nije naveo da li je, u stvari, njegova tužba odbijena zbog propusta da podnese dokumente na engleskom jeziku ili iz drugih razloga. U mesto toga, Sud nalazi da podnosilac zahteva traži da se utvrdi u apstraktu da li Posebna komora „ima pravo da odbije“ tužbu zbog propusta da se dokumenti dostavljaju na engleskom.

24. Zahtev Posebne komore da svi spisi predmeta budu podneti uz engleski prevod je zasnovan na aneksu Zakona br. 04/L-033, kao što je predviđeno članom 7. stavom 1. Zakona. Kao takav zahtev upućen Ustavnom sudu može da se podrazumeva kao zahtev za ocenu ustavnosti odredaba Zakona br. 04/L-033 kojima se zahteva od lica koja pokrenu tužbe pred Posebnom komorom da obezbede prevod svih dokumenta na engleski jezik.

25. Sud podseća da član 113. stavovi 2. (1), 4, 5. i 8. preciziraju koje su strane ovlašćene da podnesu zahteve Sudu o saglasnosti odredaba zakona sa Ustavom. Ovo ovlašćenje nije priznato pojedincima.

26. Na osnovu člana 113.7. Ustava *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, (...).“*

27. U skladu sa pravilom 36. stavom 2. pod c), Sud će odbaciti zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi *„da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom“.*

28. U konkretnom slučaju, bez obzira na koja ustavna prava se poziva, Sud smatra da podnosilac zahteva nije stavljen u položaju žrtve kojoj su povređena prava od strane javnog organa, jer dotični javni organ još nije preduzeo bilo koju radnju za koju bi moglo da se kaže da povređuje prava podnosiocu zahteva.

29. U datom slučaju, Posebna komora je prosto informisala podnosioca zahteva o procesnom zahtevu, i stoga, (još) nije moguće da se utvrdi da li takav zahtev ima ili će imati nepovoljan efekat po podnosioca zahteva pri uživanju ustavnih prava.

30. Prema tome, iz gorenavedenih razloga zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47. stavom 2. Zakona i pravilom 36. stavom 1. tačkom a) Poslovnika o radu, dana 06 marta 2013 jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 111/12, Mit'hat Lozhani, datum 02 Maj 2013- Ocena ustavnosti rešenja Veća za uslovno puštanje na slobodu, MD/PLK br. 02/12, od 29. maja 2012. god.

Slučaj KI111/12, rešenje o neprihvatljivosti od 13. mata 2012. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan

Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti rešenja Veća za uslovno puštanje na slobodu od strane Ustavnog suda, MD/PLK br. 02/12 od 29. maja 2012. god., kojim je zahtev podnosioca za uslovno puštanje na slobodu odbačen.
U svom zahtevu, podnosilac je predložio Ustavnom sudu da preinači rešenje Veća za uslovno puštanje na slobodu MD/PLK br. 02/12 od 29. maja 2012. god. i da odobri njegov zahtev za uslovno puštanje na slobodu.

U zaključku, podnosilac zahteva niti je izgradio slučaj na povredi bilo kojeg od njegovih prava zagarantovanih Ustavom, niti je dostavio *prima facie* dokaze o takvom kršenju.

Ovaj sud ne može da posluži kao tumač pravilne primene nacionalnog zakona.

Sledstveno tome, zahtev je očigledno neosnovan, u skladu sa pravilom 36 (1) c) Poslovnika o radu, koje propisuje: "(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan".

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI111/12
podnosilac
Mit'hat Lozhani
Ocena ustavnosti odluke Veća za uslovno puštanje na slobodu MD/PLK br. 02/12 od 29. maja 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Mit'hat Lozhani, trenutno služi kaznu zatvora u zatvoru u Gnjilanu.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je odluka Veća za uslovno puštanje na slobodu Ministarstva pravde MD/PLK N002/12 od 29. maja 2012. god.

3. Pored toga, dana 26. jula 2012. god., Vrhovni sud Kosova je obavestio podnosioca zahteva da "*Sud nema nadležnosti da razmatra vaš zahtev, pošto je Veće za uslovno puštanje na slobodu nezavisno telo i njegova su rešenja konačna.*"

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti odluke Veća za uslovno puštanje na slobodu od strane Ustavnog suda MD/PLK N002/12 od 29. maja 2012. god. kojom je zahtev podnosioca za uslovno puštanje na slobodu odbijen.

5. U svom zahtevu, podnosilac je predložio Ustavnom sudu da preinači rešenje Veća za uslovno puštanje na slobodu MD/PLK N002/12 od 29. maja 2012. god. i da odobri njegov zahtev za uslovno puštanje na slobodu.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 46, 47, 48. i 49. Zakona, i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Dana 5. novembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu.

8. Dana 6. decembra 2012. god., predsednik Suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 10. decembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca i Veće za uslovno puštanje na slobodu o registraciji zahteva.

10. Dana 24. decembra 2012. god., Veće za uslovno puštanja na slobodu je dostavilo svoj odgovor podnosiocu zajedno sa dodatnom dokumentacijom u vezi sa slučajem podnosioca.

11. Dana 13. marta 2013. god., nakon što je razmatrao izveštaj sudije izvestioca, Veće za razmatranje je preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

12. Iz podnesaka koje su stranke podnele i priloženih dokumenata, sledeće činjenice se mogu sažeti.

13. Dana 26. januara 2004. god., presudom Okružnog suda u Peći podnosilac zahteva je proglašen krivim za krivično delo ubistvo, kao što je predviđeno članom 30. stavom 1. Privremenog krivičnog zakona Kosovo (PKZK) i bio je osuđen na 11 godina zatvora, računajući vreme provedeno u sudskom pritvoru.

14. Izvršenje služenja kazne zatvora od strane podnosioca zahteva je počelo 26. jula 2003. god.

15. Nakon odsluženja polovine njegove kazne, pozivajući se na član 80. 2 PKZK, podnosilac zahteva je podneo svoj prvi zahtev za uslovno puštanje na slobodu.

16. Zahtev podnosioca je razmotren 17. aprila 2009. god., od strane Veća za uslovno puštanje na slobodu sastavljenog od troje sudija koje su zaključile da uslovi precizirani u članu 80. PKZK nisu ispunjeni zbog ponašanja podnosioca zahteva. Sledeće razmatranje slučaja podnosioca je zakazano za godinu dana.

17. Dana 30. aprila 2010. god., Veće je razmotrilo novi zahtev podnosioca i odbilo ga je, uz obrazloženje da, i pored toga što je podnosilac počeo da se uzdržava od negativnog ponašanja, iz podataka profesionalnog tima popravnog centra se zaključuje da on nije uspeo da shvati posledice krivičnog dela.

18. Dana 7. juna 2011. god. Veće za uslovno puštanje na slobodu je dalje odbilo zahtev podnosioca za uslovno puštanje.

19. Dana 7. oktobra 2011. god., Veće za uslovno puštanje na slobodu je još jednom razmotrilo zahtev podnosioca delujući takođe *ex officio* i odbilo ga je. U toj odluci, Veće je priznalo da su načinili tehničku grešku u ranijoj odluci od 7. juna 2011. god., navodeći da je podnosilac uspeo da pobegne iz zatvora. Veće je zakazalo sledeće razmatranje za tri meseca.

20. Zahtev podnosioca za uslovno puštanje na slobodu je ponovo razmatran 21. februara 2012. god. i posledično je odbijen. Veće je predložilo podnosiocu da uloži napore za pomirenje i da poboljša odnose sa porodicom žrtve.

21. Dana 29. maja 2012. god. Veće za uslovni otpust je ponovo razmotrilo zahtev podnosioca i našlo da uslovi za njegovo puštanje još uvek nisu ispunjeni na osnovu ponašanja podnosioca zahteva, pošto je pretio zatvorskom čuvaru.

Navodi podnosioca zahteva

22. Glavni argument podnosioca zahteva u prilog njegovom zahtevu je da je odluka od 29. maja 2012. god. koja je izdata od strane Veća za uslovni otpust zasnovana na pogrešnim činjenicama i stoga je protivpravna. On tvrdi da su uslovi za puštanje na slobodu, propisani članom 80. ZKPK,

kao i odgovarajućim odredbama Zakona br. 03/02-191 o izvršenju krivičnih sankcija, bili ispunjeni i, stoga, Ustavni sud treba da izmeni osporenu odluku od 29. maja 2012. god.

Odgovor zainteresovanih strana

23. U njihovom odgovoru na zahtev, Veće za uslovni otpust je dalo detaljan opis svake odluke i dokumenata, na osnovu kojih su usvojene ove odluke.

24. Konačno, od strane Veća je predloženo da se zahtev podnosioca odbije kao neosnovan.

Važeći zakon

25. Član 80. PKZK (objavljeno pod UNMIK/REG/2003/25 od 6. jula 2003. god.) glasi kao sledeće:

> **"Uslovno puštanje na slobodu**
> Član 80.
>
> (*1) Osuđenom licu može da bude odobreno uslovno puštanje na slobodu ako postoji razuman osnov za verovanje da neće da izvrši novo krivično delo. Ponašanje osuđenog lica tokom izdržavanja kazne biće uzeto u obzir pri odlučivanju o njegovom uslovnom puštanju na slobodu.*
>
> *(2) Osuđenom licu koje je izdržalo polovinu kazne zatvora može da bude odobreno uslovno puštanje na slobodu iz zatvora uz uslov da ne izvrši neko drugo krivično delo pre isteka kazne.*
>
> *(3) Osuđenom licu koje je izdržalo trećinu kazne zatvora može izuzetno da bude odobreno uslovno puštanje na slobodu pod uslovom da posebne okolnosti koje se odnose na osuđeno lice ukazuju da neće da izvrši novo krivično delo.*
>
> *(4) Osuđenom licu koje je izdržalo tri četvrtine kazne dugotrajnog zatvora može da bude odobreno uslovno puštanje na slobodu.*
>
> *(5) Odluku o uslovnom puštanju na slobodu donosi veće koje ustanovi nadležna javna institucija u oblasti pravosudnih poslova u saglasnosti sa zakonom.*

26. Zakon o izvršenju krivičnih sankcija (2010/03-L-191) od 22. jula 2010. god. do relevantne mere propisane u članu 128. i 129, kao što sledi:

"Član 128.

Uslovni otpust

1. Osuđenom licu može se odobriti uslovni otpust u skladu sa odredbama Krivičnog zakona Kosova

.2. Osuđeno lice ima pravo da, preko ustanovljenog panela (komisije) podnese zahtev za uslovni otpust shodno odredbama Krivičnog zakona Kosova preko popravne ustanove u kojoj izdržava svoju kaznu.

3. Nakon podnošenja zahteva za uslovni otpust, Direktor popravne ustanove zahteva od Probacione Službe da obiđe osuđenika i potpiše sporazum o njegovom nadgledanju nakon uslovnog otpusta.

4. Direktor popravne ustanove može da podnese predlog za uslovni otpust

5. Nakon predaje zahteva ili predloga za uslovni otpust Direktor popravne ustanove dužan je da odmah podnese panelu za uslovni otpust primerak ličnog dosijea osuđenog lica i izveštaj o osuđenom licu koji je izradila ekipa stručnjaka popravne ustanove putem propratnog dopisa koji potpisuje Direktor popravne ustanove.

6. Ukoliko panel za uslovni otpust nema dovoljnih podataka, može zahtevati od popravne ustanove dodatne podatke.

7. Izveštaj iz stava 5 ovog člana obuhvata:

7.1. vrstu krivičnog dela izvršenog od strane osuđenog lica;

7.2. Stav osuđenog lica prema krivičnom delu, žrtvi i porodici žrtve;

7.3. sva ranija krivična dela koja je počinilo osuđeno lice;

7.4. njegove porodične okolnosti i socijalno poreklo;

7.5. njegovo fizičko i psihološko stanje, obuhvativši ocenu opasnosti kada god se to smatra potrebnim od strane psihijatra ili psihologa;

7.6. njegovo ponašanje u popravnoj ustanovi i napredak postignut u uklanjanju faktora koji su prouzrokovali krivično delo;
7.7. njegovi planovi posle otpusta;

7.8. podrška koja bi njemu bila pružena nakon otpuštanja; i
7.9. neka okolnost koja ukazuju da on neće da izvrši novo krivično delo.

Član 129.

1. *Panel za uslovni otpust ustanovljen od Ministra Pravde sastoji se od jednog sudije i dvoje sudija porotnika koji poseduju znanje i iskustvo iz oblasti psihologije, kriminologije, psihijatrije, pedagogije,sociologije i ostalih društvenih nauka u vezi sa uslovnim otpustom.*

2. *Panel za uslovni otpust odlučuje o svim zahtevima i predlozima za uslovni otpust.*

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Na početku, Sud nalazi da podnosilac zahteva ne navodi kršenje Ustava, samo navodno kršenje pravilne primene nacionalnog zakona.

28. Podnosilac zahteva samo traži od Suda da utvrdi zakonitost diskrecionog odbijanja njegovog zahteva za uslovno puštanje na slobodu iz ravnoteže njegove kazne, iako je Veće za uslovni otpust došlo do vanrednih nalaza zbog kojih je odbilo zahtev podnosioca.

29. U tom smislu, Ustavni sud želi da podseti, prema Ustavu, nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonom (zakonitost) navodno počinjenih od strane Veća za uslovno puštanje, samo ukoliko su možda povređena prava i slobode garantovane Ustavom (ustavnost). Dakle, ovaj sud ne deluje kao sud četvrte instance, kada razmatra odluke donete od strane javnih organa.

30. U zaključku, podnosilac zahteva niti je izgradio slučaj na povredi bilo kojeg od njegovih prava zagarantovanih Ustavom, niti je dostavio *prima facie* dokaze o takvom kršenju (videti, Vanek protiv Slovačke Republike,

odluka ESLJP o prihvatljivosti zahteva br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.).

31. Ovaj sud ne može da posluži kao tumač pravilne primene nacionalnog zakona.

32. Iz toga sledi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. 1. (c) Poslovnika o radu, koje predviđa da "Sud može da se bavi samo zahtevima: c) Zahtev nije očigledno neosnovan."

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. (7) Ustava, i u skladu sa pravilom 36. Poslovnika o radu, jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI ovu odluku strankama i

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.(4) Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 18/13, Blerim Uka, datum 31 Maj 2013- Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1314/2012, od 7. decembra 2012. god.

Predmet 18/13, odluka od 16. aprila 2013 godine.

Ključne reči; individualni zahtev, zahtev za uvođenjem privremenih mera, ocena ustavnosti presude Okružnog suda.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilac zahteva je dana 15. februara 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevao ocenu ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini.

Podnosilac u zahtevu je tvrdio da su mu presudom narušena prava i slobode na osnovu Člana 21 (Opšta načela Ustava), Člana 22 (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata), Člana 31 (Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje), kao i Člana 6 Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava.

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 18/13, od 26. februara 2013), sudija Almiro Rodrigues je imenovan za sudiju izvestioca, istog dana odlukom predsednika KSH 18/13, imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio i dokazao svoje navode u smislu ustavnog kršenja njegovih prava od strane Opštinskog i Okružnog suda. Pored toga, Sud primećuje da su presude i odluke Opštinskog i Okružnog suda dobro argumentovane i obrazložene i ne pokazuju nikakvu proizvoljnost.

Što se tičeZahtev za uvođenje privremenih mera Sud je primetio da je podnosilac zahteva prosto zatražio uvođenje privremenih mera, a nije pružio bilo kakav argumenat ili relevantan dokument kojim bi objasnio i pokazao zašto i na koji način bi pretrpeo nepopravljivu štetu.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici 16. aprila 2013 god., zaključio da je zahtev neprihvatljiv jer je očigledno neosnovan, i da se zahtev za uvođenjem privremenih mere odbije

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI18/13
Podnosilac
Blerim Uka
Ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prištini Ac. br. 1314/2012, od 7. decembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Blerim Uka, rođen u Mitrovici sa trenutnim prebivalištem u Prištini. Njega zastupa advokat Gani Asllani iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda u Prištini, Ac. br. 1314/2012, od 7. decembra 2012. god., a koja je njemu uručena 16. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da sud nije doneo pravičnu i nepristrasnu presudu, pri čemu su kršene odredbe Ustava Republike Kosova i odredbe Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

4. Podnosilac takođe zahteva uvođenje privremenih mera obustave izvršenja naloga suda u Prištini [E. br. 915/12], od 5. marta 2013. god.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2009. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu.

Postupak pred sudom

6. Dana 15. februara 2013 god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 26. februara 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

8. Dana 16. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva i odbijanju zahteva za privremenu meru.

Kratak opis činjenica

9. Dana 31. marta 2000 god., podnosilac zahteva je zasnovao radni odnos kao izvršni direktor u privatnoj kompaniji "P.P. DAK INGENIERING", vlasnika H.S.

10. Meseca novembra 2001 god., vlasnik pomenute kompanije H.S. je zbog finansijskih problema odlučio da obustavi delatnost kompanije, i tada on zahteva od podnosioca zahteva da on kao izvršni direktor obavesti sve osoblje kompanije pismenim putem da im je radni odnos raskinut.

11. Dana 27. novembra 2002. god., podnosilac je radniku I.H. u pisanoj formi dostavio odluku o raskidu njegovog ugovora od 15. avgusta 2001. god. I.H. je odbio da ga primi.

12. Nepoznatog datuma 2006 god., I.H. je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv podnosioca, za nadoknadu štete i uplatu mesečnih plata na osnovu ugovora o radu. Podnosilac tvrdi da on nikada nije primio tužbu od Suda.

13. Podnosilac zahteva navodi da je I.H. “veoma svestan da on nije zasnovao radni odnos sa Blerimom Ukom[podnosiocem zahteva], već sa kompanijom“N.P.DAK ENGINEERING”, čiji je vlasnik bio H.S.“

14. Dana 15. decembra 2008. god. Opštinski sud u Prištini je usvojio tužbu, i doneo je presudu [C1. br. 139/2006], kojom Sud nalaže da P.P.DAK INGENIERING“ isplati I.H. na ime njegovog ugovora o radu koji je sklopio dana 15. avgusta 2001. god.

15. Međutim, podnosilac navodi da presuda Opštinskog suda nalaže da “P.P.DAK INGENIERING“ isplati I.H., “obavezujući me, u svojstvu vlasnika ponekad (a zapravo sam bio zaposlen isto kao i tužilac, prema ugovoru o radu) a ponekad u svojstvu pravnog zastupnika” a, po svemu sudeći, ne znajući “razliku između vlasnika i izvršnog direktora kompanije” jer, u stvari, H.S. je bio vlasnik P.P.DAK INGENIERING ”koji je zasnovao radni odnos” sa I.H.

16. Dana 16. aprila 2009. god. podnosilac je podneo Okružnom sudu u Prištini žalbu na presudu [C1. br. 139/2006] od 15. decembra 2008. god.

17. Dana 27. aprila 2012. god., Okružni sud u Prištini je doneo presudu [Ac. br. 540/2009], kojom odbacuje žalbu podnosioca i potvrđuje u potpunosti presudu Opštinskog suda [C1. br. 139/2006] od 15. decembra 2008. god.

18. Dana 17. maja 2012 god., I.H. je podneo predlog za izvršenje presude Opštinskom sudu u Prištini [C1. br. 139/2006] protiv "DAK-ADK INGENIERING” vlasnika Blerima Uke.

19. Dana 10. oktobra 2012 god., Opštinski sud je doneo presudu [Ekz. br. 915/2012], kojom je usvojio predlog za izvršenje.

20. Dana 16. oktobra 2012 god., podnosilac zahteva ulaže žalbu Okružnom sudu na odluku Opštinskog suda u Prištini [Ekz. br. 915/2012].

21. Dana 07. decembra 2012 god., Okružni sud u Prištini je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu, dok je odluku Opštinskog suda u Prištini [Ekz.br. 915/2012], od 10. oktobra 2012. god., potvrdio.

Navodi podnosioca zahteva

22. Podnosilac tvrdi da on nije bio vlasnik kompanije "P.P. DAK INGENIERING“ i da je on ugovorom o radu zasnovao radni odnos kao izvršni direktor.

23. Podnosilac navodi da je on 24. novembra 2004 god., osnovao novu kompaniju sa nazivom ”ADK“, i da ona kao pravni subjekt nema ništa sa kompanijom "P.P. DAK INGRNIERIN” tada pod vlasništvom H.S.

24. Podnosilac tvrdi da je do greške došlo prilikom podnošenja zahteva za izvršenje od 17. maja 2012 god., kojim je predlagač zahtevao izvršenje nad kompanijom "DAK-ADK”, koje nije pomenuto u izreci konačne presude [Cl.br. 139/2006] od 15. decembra 2008. god.

25. Podnosilac zaključuje da su redovni sudovi doneli svoje odluke bez potpuno utvrđenoga činjeničnog stanja, u suprotnosti sa odredbama Ustava i Evropske konvencije o ljudskim pravima.

26. Podnosilac navodi da su mu narušena prava i slobode na osnovu člana 21. (Opšta načela Ustava), člana 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata), člana 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), kao i člana 6. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava.

27. Podnosilac traži od Ustavnog suda:

> *“da oceni zakonitost odluka redovnih sudova, usaglašenost-neusaglašenost ovih odluka sa važećim zakonima u Republici Kosovo, Ustavom Republike Kosova i Evropskom konvencijom o zaštiti osnovnih ljudskih prava i sloboda i njenih protokola“.*

28. Podnosilac dalje očekuje “*da Ustavni sud da ocenuo ovom građanskom pravnom pitanju”.*

Prihvatljivost zahteva

29. Podnosilac tvrdi da on nikada nije dobio tužbu koju je I.H. podneo Opštinskom sudu protiv njega. Podnosilac dalje tvrdi da u svim instancama „sudovi nisu utvrdili činjenično stanje o tome ko je tužena strana a ko je zapravo trebalo da bude tužena strana“.

30. Sud treba prvo da ispita da li je podnosilac ispunio sve uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i dalje navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

31. Sud se poziva na stav 1. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava koji predviđa:

"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način."

32. Sud napominje da pravilo 36. (1).c) Poslovnika o radu glasi:

"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

33. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (2) d) Poslovnika o radu, koji glasi:

"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi: d)da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju".

34. Ustavni sud napominje da je Opštinski sud u Prištini, u svojoj presudi [C1. br. 139/2006] od 15. decembra 2008. god. primetio da "i pored toga što je tuženi na redovan način pozvan za dan održavanja glavne rasprave, a što se potvrđuje iz povratnice od 04.12.2008. god., pozivu Suda se nije odazvao i svoje odsustvo nije opravdao. Stoga je Sud u skladu sa odredbom člana 295. ZPP i prema predlogu ovlašćenog zastupnika tužioca, glavnu javnu raspravu održao u njegovom odsustvu".

35. Podnosilac se nikada nije žalio, tokom redovnog postupka, da nije primio tužbu podnetu Opštinskom sudu protiv njega od strane I.H., niti je izgradio i dokazao slučaj pred Sudom o tom navodnom kršenju.

36. S druge strane, Okružni sud je u svojoj presudi od 7. decembra 2012. god. obrazložio da:

"Žalbeni navod u navedenim okolnostima da dužnik Kompanija „ADK" nema nikakvu obavezu prema poveriocu u vezi sa nadoknadom štete, pošto se konačnom presudom obavezala Kompanija „DAK – Ingeniering", ovaj sud nije odobrio kao osnovan. To je zato što se radi o istoj tuženoj, sada dužniku. Navedenu činjenicu je ovaj sud potvrdio iz dokaza koji se nalaze u spisima predmeta. Drugim rečima, dužnik je javnim aktom naveo da „DAK- Ingeniering", čije je vlasnik bio H.S., a direktor Blerim Uka, se sada vodi pod imenom Kompanija „ADK" čiji je vlasnik Blerim Uka, a direktor H.S. A, sve ovo nas dovodi do činjenice da se radi o istoj kompaniji koja je samo promenila naziv. Promena naziva kompanija i rotacija vlasnika i direktora ih ne oslobađa od obaveza koje ima prema dužniku i koje su potvrđene konačnom presudom".

37. Ustavni sud podseća da on nije sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od strane redovnih sudova o utvrđivanju činjenica i primeni zakona.

38. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

39. Ustavni sud primećuje da je podnosilac zahteva u više navrata imao mogućnost da dokaže svoj slučaj izvođenjem dokaza koje on smatra relevantnim za svoj slučaj pred redovnim sudovima. Činjenična i pravna obrazloženja u odlukama redovnih sudova su detaljna u svim presudama i odlukama Opštinskog i Okružnog suda. Okružni sud je doneo presudu, odgovarajući na argumente podnosioca, potvrđujući činjenično i pravno obrazloženje presude Opštinskog suda.

40. Prema tome, oba suda, Opštinski i Okružni, su uzeli u obzir i zapravo odgovorili na žalbe podnosioca zahteva.

41. Ustavni sud ima samo ograničena ovlašćenja u proceni navodnih grešaka u činjenicama ili u zakonu, počinjenim od strane redovnih sudova, i ne može zameniti stav redovnih sudova svojim stavom (vidi ESLJP, Jantner protiv Slovačke,br. 39050/97, stav 32, presuda od 4. marta 2003. god.).

42. Prema tome, podnosilac zahteva nije dovoljno potkrepio i dokazao svoje navode u smislu ustavnog kršenja njegovih prava od strane Opštinskog i Okružnog suda. Pored toga, Sud primećuje da su presude i odluke Opštinskog i Okružnog suda dobro argumentovane i obrazložene i ne pokazuju nikakvu proizvoljnost.

43. Prema tome proizilazi da je zahtev neprihvatljiv jer je očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2). b) Poslovnika o radu.

Zahtev za uvođenje privremenih mera

44. Član 27. Zakona i naročito, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu predviđa da *"uvek kada upućivanje nije rešeno pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera."*

45. Međutim, imajući u vidu da je zahtev neprihvatljiv, zahtev za privremene mere ne ispunjava uslove predviđene pravilom 54. (1) Poslovnika o radu.

46. Sledstveno, zahtev za privremenu meru se odbija kao neosnovan.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. i 27. Zakona i pravilima 36.2, 54, 55. i 56. Poslovnika o radu, dana 17. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremene mere;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 41/13, Sadik Qollopeku, datum 31 Maj 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 61/2008, od 16. oktobra 2009. god., i presude Okružnog suda u Prizrenu, AC. br. 158/2010, od 10. oktobra 2011. god., i zahtev za uvođenje privremene mere

Slučaj KI41/13, odluka od 30. aprila 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, zahtev za privremenu meru, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, zaštita imovine, jednakost pred zakonom, iscrpljenje delotvornih pravnih sredstava

Podnosilac zahteva navodi da presuda C. br. 61/08, od 16. oktobra 2009. god. Opštinskog suda u Prizrenu i presuda Ac. br. 158/2010 Okružnog suda u Prizrenu, od 10. oktobra 2011. god., povređuju njegova prava garantovana članom 3, stav 1 i 2, članom 21, 31 i 46, stav 3 Ustava, kao i članom 6 i 14 EKLJP.

U ovom slučaju, Sud je zaključio da je zahtev podnosioca preuranjen, obzirom da imovinski spor još uvek nije okončan u Apelacionom sudu u Prištini. Stoga, Sud smatra da podnosilac nije iscrpeo delotvorna pravna sredstva pripisana zakonom. Obzirom da zahtev nije ispunio uslove prihvatljivosti, Sud je i zahtev za uvođenje privremene mere odbio kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI I ODLUKA O ZAHTEVU ZA PRIVREMENU MERU
u
slučaju br. KI41/13
Podnosilac
g. Sadik Qollopeku
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 61/2008 od 16. oktobra 2009. god. i presude Okružnog suda u Prizrenu AC. br. 158/2010 od 10. oktobra 2011. god.
i
Zahtev za uvođenje privremenih mera

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Sadik Qollopeku, iz Prizrena, zastupljen od strane g. Naima Qelaja, advokata.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Okružnog suda u Prizrenu AC. br. 158/2010 od 10. oktobra 2011. god.

3. Dana 31. oktobra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti. Kancelarija državnog tužioca je obaveštenjem br. KMLC.br. 111/2012 od 23. novembra 2012. god., odbila zahtev za zaštitu zakonitosti. Podnosilac je obaveštenje o odbijanju zahteva primio 26. novembra 2012. god.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar podnetog zahteva Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti presude Okružnog suda u Prizrenu AC. br. 158/2010 od 10. oktobra 2011. god., u vezi sa priznavanjem prava na korišćenje stana.

5. Podnosilac zahteva takođe traži da Sud uvede „privremene mere“ za obustavu izvršenja odluke E. br. 1889/12 Osnovnog suda – ogranak u Prizrenu, gde je izvršni naslov presuda C. br. 61/2008 od 16. oktobra 2009. god.

Pravni osnov

6. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav); članu 27. i članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i na pravilu 28. i 54. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

7. Dana 20. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu i isti je registrovan pod br. KI 41/13.

8. Dana 25. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju izvestioca, sudiju dr sc. Kadrija Kryeziua i članove veća za razmatranje u sastavu sledećih sudija: Altay Suroy (predsedavajući) koji zamenjuje sudiju Roberta Carolana, Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

9. Dana 3. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca, Apelacioni sud i od istog je zatražio dodatnu dokumentaciju, obaveštena je takođe Kancelarija državnog tužioca u Prištini.

10. Dana 5. aprila 2013. god., podnosilac je podneo Sudu zahtev za uvođenje privremenih mera, sve dok ovaj Sud ne donese meritornu odluku u vezi sa pitanjem.

11. Dana 17. aprila 2013. god. Apelacioni sud je dostavio odgovor na zahtev, prilažući mu: sudske odluke, žalbe i podneske podnosioca zahteva u vezi sa njegovim pitanjem.

12. Dana 30. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva i odbijanje zahteva za uvođenje privremene mere.

Kratak opis činjenica

13. Dana 22. septembra 1990. god., podnosilac zahteva navodi da je prema odluci Saveta osnovne škole "Ortokoll" u Prizrenu br. 518 od 22. septembra 1990. god. stekao pravo na korišćenje stana (lam. 8, stan br. 32) koji se nalazi u naselju Ortokoll, ulica "Xherdap", Prizren.

14. Protiv odluke Saveta osnovne škole "Ortokoll" u Prizrenu o dodelispornog stana, žalbu Osnovnom sudu udruženog rada u Đakovici, su uložili Xhemshir Reza, Mevlyde Shimshek i Dragan Gadžić.

15. Dana 25. oktobra 1990. god., Osnovni sud udruženog rada u Đakovici je odlukom K.br. 130/90 odbio uložene žalbe od strane gorenavedenih osoba i ostavio je na snazi odluku Saveta osnovne škole "Ortokoll" u Prizrenu.

16. Dana 15. jula 2006. god., podnosilac se obratio Komisiji za stambene i imovinske zahteve, zahtevom za povratak prava na korišćenje navedenog spornog stana

17. Dana 15. jula 2006. god., Komisija za stambene i imovinske zahteve je donela odluku HPPCC/REC/65/2006 i razmotrila zahteve stranaka prema kriterijumu kategorizacije, među kojima i zahtev podnosioca. Komisija je potvrdila da zahtev kategorije C. br. DS600770 g. Dragana Gadžića pripada istoj imovini kao i zahtev kategorije A br. DS201262, koji je u ovom slučaju zahtev podnosioca. Ocena Komisije, u vezi sa spornim stanom glasi:

> *[...]*
> *"Pošto je podnosilac A upoznat sa odlukom komisije, kao zahtevna stranka, podnela je zahtev za ponovno razmatranje u roku od 30 dana. Zahtevna stranka je navela da je imala validnu odluku o raspodeli i dalje navodi da podnosilac C nije bio radnik nosioca prava raspodele i ušao je u imovinu na nezakonit način. Na osnovu njegovih navoda, zahtevna strana je podnela odluke suda, sa kojima navodi da je podnosilac C uzurpirao na nezakonit način traženu imovinu, za šta je bio kažnjen. Direkcija je informisala odgovornu stranu da je podnosilac A podneo zahtev za ponovno razmatranje. Odgovorna stranka je izjavila da nije istina da on nije bio radnik nosioca prava raspodele. Dalje on izjavljuje da je imovina raspodeljena na nezakonit način. Komisija je brižljivo razmotrila sve navode i ponuđene dokaze i našla da, kao što je gore navedeno, podnosilac A nije ispunio zahteve za zahtev kategorije A. Dalje komisija nalazi da ponuđeni dokazi od zahtevne strane*

pokazuju da je odgovorna strana ušla u traženu imovinu na nezakonit način i način na koji je preneo posedovanje raspodele i kasnije kupovine tražene imovine, jasno je bio nezakonit, tako da je komisija zaključila da zahtev za razmatranje odgovorne stranke je uspešan za onoliko što se tiče dokaza odgovorne stranke za dokazivanje da je kasnije imao pravo imovine nad traženom imovinom, dana 24. marta 1999. godine, kao što se zahteva u članu 1.2. „c“ Uredbe UNMIK-a 1999/23 i član 2.6. Uredbe UNMIK-a 2000/60.” [...].

18. Dana 31. januara 2008. god., Dragan Gadžić (tužilac) je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu i tražio da mu se prizna imovinsko pravo na spornom stanu.

19. Dana 16. oktobra 2009. god., Opštinski sud u Prizrenu je doneo presudu C. br. 61/2008, odobrio je kao osnovanu tužbu podnetu od strane g. Dragana Gadžića i priznao mu imovinsko pravo na spornom stanu. Istom presudom, isti je odbio kao neosnovanu protivtužbu podnosioca u vezi sa njegovim zahtevom za poništavanje ugovora o kupoprodaji spornog stana (Leg. br. 734/93 od 18. februara 1993. god.) koji je legalizovan od strane ovog stepena.

20. Dana 18. januara 2010. god. protiv gorenavedene presude podnosilac je uložio žalbu Okružnom sudu u Prizrenu zbog bitnih povreda parničnog postupka, nepotpunog i pogrešnog potvrđivanja činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

21. Dana 10. oktobra 2011. god., Okružni sud u Prizrenu je presudom Ac. br. 158/2010 odbio žalbu uloženu od strane ovlašćenog zastupnika podnosioca i potvrdio je presudu C. br. 61/2008 od 16. oktobra 2009. god. Opštinskog suda u Prizrenu. Obrazloženje odluke suda između ostalog glasi:

“Ovaj sud ocenjuje da ne postoji osnova za poništenje ugovora, jer ugovor, čije poništenje se traži, nije u suprotnosti sa načelima obaveznih odredaba ili sa moralom. [...] Žalbeni navodi da presuda nema razloga za odlučujuće činjenice i da je dispozitiv u suprotnosti sa obrazloženjem, prema oceni ovog suda ne stoji, jer dispozitiv presude je jasan i nije obuhvaćen kontradikcijama i u potpunom je skladu sa obrazloženjem gde su dati potpuni i dovoljni razlozi o svim relevantnim i vrednim činjenicama za pravedno suđenje ove pravne stvari i na ovu osnovu presuda prvostepenog suda se ne može dovesti u pitanje”.

22. Dana 30. novembra 2011. god. podnosilac zahteva je preko Opštinskog suda u Prizrenu podneo reviziju Vrhovnom sudu Republike Kosovo protiv presude prvog i drugog stepena, zbog osnovnog kršenja odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

23. Dana 13. januara 2012. god. Opštinski sud u Prizrenu (rešenje C. br. 61/2008) je odbio kao neprihvatljivu reviziju podnetu od strane podnosioca zahteva protiv presude A. br. 158/2010 od 10. oktobra 2011. god. Okružnog suda u Prizrenu. Revizija, prema rešenju Opštinskog suda u Prizrenu, nije prihvaćena zato što imovinski sporovi u kojima tužbeni zahtev nije u vezi sa novčanim zahtevom, predajom stvari ili izvršenjem neke radnje, ako vrednost spora koji je naglašen u tužbi tužioca ne prelazi iznos od 3.000, 00 evra.

24. Dana 30. oktobra 2012. god., podnosilac zahteva je preko zakonskog ovlašćenog zastupnika podneo zahtev za zaštitu zakonitosti državnom tužiocu protiv prvostepenih i drugostepenih odluka.

25. Dana 23. novembra 2012. god., Kancelarija državnog tužioca (predmet, KMLC.br. 1 11/2012) nakon što je razmotrila osporene presude, obaveštava podnosioca da nije našla dovoljno zakonskih osnova za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti.

26. Dana 20. marta 2013. god., podnosilac zahteva je dostavio dodatnu dokumentaciju Sudu, odnosno potvrdu izdatu od strane Apelacionog suda u Prištini, gde se navodi sledeće: *Na osnovu zahteva g. Sadik Qollopeku Apelacioni sud izdaje sledeću potvrdu, kojom se potvrđuje da se predmet Ac. br. 3154/12 nalazi u registrima ovog suda, obrađuje se i rešiće se prema redosledu pristizanja [...].*

27. Dana 17. aprila 2013. god. Apelacioni sud (dopis A. GJ. br. 130/13) je podneo odgovor na zahtev, prilažući mu podneske podnosioca zahteva i sve sudske odluke u vezi sa njegovim pitanjem. Apelacioni sud preko ovog dopisa obaveštava Ustavni sud da je predmet Ac. br. 3145/2012 (imovinski spor) u postupku odlučivanja u vezi sa žalbom podnosioca uložene protiv rešenja C. br. 61/2008 od 13. januara 2012. god. i vezano sa ovom žalbom Apelacioni sud treba da donese odluku, poštujući raspored pristizanja predmeta u ovom Sudu.

Navodi podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva navodi da su mu Opštinski sud u Prizrenu presudom C. br. 61/08 od 16. oktobra 2009. god. i Okružni sud u Prizrenu presudom Ac. br. 158/2010 od 10. oktobra 2011. god. prekršili njegova

prava garantovana članom 3, stav 1. i 2., članom 21. [Opšta načela], članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46. stavom 3. [Zaštita imovine] Ustava i članom 6. i 14. EKLJP.

29. Podnosilac zahteva navodi da će se izvršenjem odluke E. br. 1889/12 Osnovnog suda -ogranak u Prizrenu, gde je izvršni naslov presuda C. br. 61/2008 Opštinskog suda u Prizrenu od 16. oktobra 2009. god., njemu i njegovoj porodici izazvati nepopravljiva šteta, zato što on i njegova porodica treba da oslobode sporni stan pod pretnjom nasilnog izvršenja.

Ocena prihvatljivosti zahteva

30. Kako bi bio u mogućnosti da razmotri zahtev podnosioca, Ustavni sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, i posebno navedene u Zakonu i Poslovniku o radu Suda.

31. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113. stav 7. Ustava koji predviđa:

7."Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom".

32. Član 47.2. Zakona i pravilo 36.1. (a) isto tako određuje da:

Član 47.2. [Individualni zahtevi]

2. *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva".*

Pravilo 36 [Kriterijum o prihvatjivosti]

(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:

(a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na
raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.

33. Sud primećuje da je podnosilac zahteva uložio žalbu protiv presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 61/2008 od 16. oktobra 2009. god. potvrđena 10. oktobra 2011. god. od strane Okružnog suda u Prizrenu presudom Ac. br. 158/2010. Protiv ove presude podnosilac zahteva je 30. novembra 2011. god. preko Opštinskog suda u Prizrenu podneo reviziju

Vrhovnom sudu. Revizija je odbijena od strane Opštinskog suda u Prizrenu kao neprihvatljiva. Podnosilac zahteva je zatim uložio žalbu Apelacionom sudu protiv rešenja C. br. 61/2008 od 13. januara 2012. god. kojim nije mu bilo dozvoljeno podnošenje ovog pravnog sredstva.

34. Apelacioni sud je na zahtev Ustavnog suda, putem dopisa A. GJ. br. 130/13 od 17. aprila 2013. god. obavestio da je žalba podnosioca zahteva, uložena protiv rešenja C. br. 61/2008 od 13. januara 2012. god. Opštinskog suda u Prizrenu, u fazi odlučivanja (predmet Ac. br. 3154/2012).

35. Na osnovu gorenavedenog, Sud smatra da je zahtev podnosioca prevremen, pošto je imovinski spor još uvek u fazi odlučivanja od strane Apelacionog suda u Prištini. Dakle, u ovom slučaju, radi se o neiscrpljenju svih raspoloživih pravnih sredstava.

36. Ustavni sud neće odlučiti o meritumu slučaja, sve dok podneti zahtev ne ispuni proceduralne kriterijume o prihvatljivosti. U ovom slučaju radi se o imovinskom sporu koji još uvek nije okončan u Apelacionom sudu u Prištini. Dakle, bilo kakva odluka Suda, sve dok se jedno pravno pitanje (osporena odluka) ne okonča pred redovnim sudskim organima, smatralo bi se uplitanjem u njihovu nezavisnost i odlučivanje.

37. U saglasnosti sa načelom supsidirijarnosti, Sud smatra da je podnosilac zahteva dužan da iscrpi sva pravna sredstva predviđena zakonom, kao što je utvrđeno članom 113. (7) Ustava, kao i drugim pravnim odredbama, koje su gore navedene.

38. U stvari, svrha pravila iscrpljenosti, u ovom slučaju, je da se dozvoli redovnim sudovima mogućnost da isprave navodno kršenje Ustava. Pravilo iscrpljenosti je operativno kombinovano sa supsidijarnim karakterom proceduralnog okvira ustavnog pravosuđa. (vidi *mutatis mutandis,* Selmouni protiv Francuske [VK], § 74; Kudla protiv Poljske [VK], § 152; Andrašiki i drugi protiv Slovačke (dec.)).

39. Načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili, ako je bilo kršenja, da se ispravi takvo kršenje osnovnih prava. Stoga, podnosilac je odgovoran ako njegov slučaj bude proglašen neprihvatljivim od strane Ustavnog suda, kada isti propušta da iskoristi redovne postupke ili propušta da prijavi kršenje Ustava u redovnom postupku. Takvo propuštanje će se shvatiti kao odricanje od prava na dalje poricanje povrede i na žalbu. (vidirešenje u slučaju br. KI. 07/09,

Demë KURBOGAJ i Besnik KURBOGAJ, ocena presude Vrhovnog suda Pkl. br. 61/07 od 24. novembra 2008. god., stav 18).

40. Uvek kada se osporava odluka na osnovu pravne pozicije koja je neprihvatljiva sa tačke gledišta ljudskih prava i osnovnih sloboda, redovnim sudovima koji su doneli odluku treba da se pruži mogućnost da preispitaju osporenu odluku. To znači da, svaki put kada se navodi povreda ljudskih prava, ta povreda ne može po pravilu da stigne u Ustavni sud pre nego što se prethodno razmatra od strane redovnih sudova.

41. U stvari, ovakva analiza je u saglasnosti sa jurisprudencijom Evropskog suda kojom je uspostavljeno da su podnosioci zahteva dužni da iscrpe domaća pravna sredstva koja su na raspolaganju u teoriji i u praksi u odgovarajuće vreme, to jeste, sredstva koja su dostupna, koja omogućavaju obeštećenje u pogledu njihovih žalbi i koja pružaju razumni izgled na uspeh (*vidi* Sejdović protiv Italije [VK], br. 56581/00, ECHR 2006-IJ §46). *T*reba da se ispita da li je, pod svim okolnostima slučaja, podnosilac učinio sve što se može razumno očekivati od njega da iscrpi domaća pravna sredstva (*D. H. i drugi protiv Češke Republike (VK) stav 116 – 22).*

Zahtev za uvođenje privremenih mera

42. Podnosilac zahteva, takođe traži od Suda da uvede privremene mere za obustavu odluke E. br. 1889/12 Osnovnog suda - ogranka u Prizrenu, gde je izvršni naslov presuda C. br. 61/2008 od 16. oktobra 2009. god. potvrđena od strane Okružnog suda u Prizrenu presudom Ac. br. 158/2010 od 10. oktobra 2011. god.

43. U tom smislu, Sud se poziva na član 116.2. [Pravni efekat odluka] Ustava koji određuje:

> *"2. Dok god je procedura u postupku pred Ustavnim sudom, sud može privremeno prekinuti primenu spornog postupka ili zakona, dok god se ne donese sudska odluka, ukoliko smatra da je primena takvih spornih zakona može uzrokovati nepopravljivu štetu".*

44. Sud, takođe uzima u obzir član 27. Zakona, koji predviđa:

> *"Ustavni sud po službenoj dužnosti ili na zahtev stranke može doneti odluku o primeni privremenim merama u odnosu na neko pitanje koje je predmet postupka, ukoliko su te mere neophodne za*

otklanjanje rizika ili nepopravljive štete, ili je preuzimanje ovakvih privremenih mera u javnom interesu".

45. Štaviše, pravilo 54. (1) Poslovnika o radu predviđa da:

"*U svakom vremenu dok zahtev nije rešen pred Sudom i kada Sud nije presudio o merodavnosti predmeta, strana može zahtevati uvođenje privremenih mera.*"

46. Na kraju, pravilo 55. (1) Poslovnika o radu predviđa da:

"Sud treba da po ubrzanom postupku razmotri zahtev za uvođenje privremenih mera i treba da ima prioritet nad svim drugim predmetima."

47. Štaviše, kako bi sud uveo privremene mere, treba da, u skladu sa pravilom 55. (4) Poslovnika o radu, zaključi da:

"(a) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera pokazala prima facie slučaj o merodavnosti predmeta i, ukoliko prihvatljivost još uvek nije utvrđena, prima facie slučaj o prihvatljivosti predmeta;

(b) je strana koja zahteva uvođenje privremenih mera je dokazala da ce pretrpeti nepopravljivu štetu ukoliko se ne dozvoli privremena mera;ili

(c) je privremena mera u javnom interesu.

Ukoliko strana koja zahteva privremene mere nije pokazala potrebne prikaze, Veće za razmatranje treba da preporuči odbijanje zahteva.

48. Na osnovu gorenavedenog, proizilazi da zahtev podnosioca nije u saglasnosti sa zahtevima člana 113.7. i člana 116.2. Ustava; člana 27. i člana 47.2. Zakona i nije u skladu sa pravilom 36.1. (a) i pravilom 55. Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. i 116.2. Ustava, članom 27. i 47.2. Zakona i u saglasnosti sa pravilima 36.1. (a), 55. i 56.(2) Poslovnika o radu, dana 17. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

IV. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

V. va odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 02/13, Halil Mazreku, datum 31 Maj 2013- Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu, C. br. 691/01, od 11. decembra 2007. god., i presude Okružnog suda u Prizrenu, Ac. br. 24/09, od 12. maja 2011. god.

Slučaj KI02/13, odluka od 30. aprila 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, parnični spor, povreda odredaba parničnog postupka, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi svojim odlukama izvršili kršenje njegovih Ustavom zagarantovanih prava. Podnosilac zahteva nije precizirao u zahtevu koja su ustavna prava povređena od vlasti odnosno redovnih sudova. On je samo napomenuo da su redovni sudovi, odnosno Okružni sud u Prizrenu, pogrešno primenili odredbe Zakona o parničnom postupku i odredbe Zakona o izmenama i dopunama Zakona o prometu nepokretnosti.

U ovom slučaju, podnosilac nije potkrepio svoje tvrdnje na osnovu Ustava. On nije obezbedio dokaze da je Vrhovni sud povredio njegova prava garantovana Ustavom i Evropskom konvencijom. Sud je ovom prilikom zaključio da zahtev ne ispunjava uslove člana 48 Zakona i pravila 36 (2) b) i d) Poslovnika o radu, stoga je zahtev proglašen neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI02/13
Podnosilac
Halil Mazreku
Ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 691/01 od 11. decembra 2007. god., i presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 24-09 of 12. maja 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVA

U sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Halil Mazreku, sa prebivalištem u naselju „Arbana“, Opština Prizren.

Osporena odluka

2 Podnosilac zahteva osporava presudu Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 691-01 od 11. decembra 2007. god. i presudu Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 24-09 od 12. maja 2011. god.

3. Dok u ovom slučaju, zbog poštovanja 4-mesečnog roka, poslednjim pravnim sredstvom se smatra obaveštenje KMLC br. 45/11, od 6. jula 2011. god., od strane državnog tužioca Kosova, koju je podnosilac primio 25. jula 2011. god.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je ocena ustavnosti presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 691-2001 od 11. decembra 2012. god. i presude Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 24-09 od 12. maja 2011. god. i odnosi se na pravo podnosioca.

Pravni osnov

5. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo 28. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 9. novembra 2011. god. podnosilac je podneo Sudu nepotpun zahtev.

7. Dana 11. novembra 2011. god. Sud je zatražio od podnosioca da dostavi neophodne dokumente, uključujući i sudske odluke redovnih sudova.

8. Dana 8. januara 2013. god. podnosilac je podneo Sudu zahtev prilažući i zatraženu dokumentaciju.

9. Dana 18. januara 2013. god. Sud je u vezi sa registracijom zahteva pod br. KI 02-13. obavestio podnosioca, Osnovni sud u Prizrenu i Apelacioni sud u Prištini.

10. Dana 30. januara 2013. god. predsednik je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović (član) i prof. dr Enver Hasani (član).

11. Dana 5. februara 2013. god. Sud je od Osnovnog suda u Prizrenu zatražio dodatnu dokumentaciju.

12. Dana 5. februara 2013. god. Osnovni sud u Prizrenu je dostavio zatraženu dokumentaciju.

13. Dana 30. aprila 2013. god. Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

14. Dana 5. decembra 2001. god. podnosilac je podneo tužbu Opštinskom sudu u Prizrenu na osnovu ugovora o kupoprodaji (neoveren ugovor), sklopljen 6. januara 1984. god., između g. Halila Mazrekua (kupac) i sada pokojnog Bajrama Sadika (prodavac). Podnosilac navodi da je

nakon kupovine postao vlasnik nepokretnosti (katastarska parcela br. 402 SO Arbana, kultura njiva IV klase na mestu zvanom „Ispod sela - kod puta“, u površini od 1.17,00 ha, katastarska parcela koju je kupac uzeo na ime zamene od PIK “Progres-Export” u Prizrenu, za katastarsku parcelu 146 i 383). Tuženi odnosno porodica bivšeg vlasnika, sada pokojnog Bajrama Berishe, putem parničkog spora uspela je da povrati katastarsku parcelu br. 383, na mestu zvanom ”Ispod sela - kod puta”, po kulturi njiva IV klase, u ukupnoj površini 74,33 ari, na osnovu posedovnog lista br. 252 SO Arbana, koja se vodi na ime tuženih. Podnosilac je tužbom zatražio overavanje ugovora o kupoprodaji nekretnine, kao i priznavanje vlasništva otkupljene nekretnine, takođe i registraciju vlasništva na njegovo ime.

15. Dana 11. decembra 2007. god. Opštinski sud u Prizrenu je presudom C. br. 691/01 od 11. decembra 2007. god. odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca za utvrđivanje vlasništva za koje podnosilac tvrdi da je kupio od Bajrama Berishe, sada pokojnog (prodavca), i takođe odbacio žalbu tuženih, odnosno porodice pokojnog Bajrama Berishe, za vraćanje parcele br. 146 na mestu zvanom „Breg do puta“, u površini od 30 m², i kultura njiva klase IV, u površini od 0.65,03 ha, i katastarske parcele br. 383, na mestu zvanom “Ispod sela - kod puta”, kultura njiva IV klase, u površini 0.74.33 ha, u celokupnoj površini 1.39,66 ha, na osnovu posedovnog lista br. 252 (novi) KZArbana.

16. Dana 12. maja 2009. god. Okružni sud u Prizrenu je presudom Ac. br. 24/09 odbio žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 691/2001 od 11. decembra 2007. god. Opštinski sud je u ovom slučaju smatrao da prvostepena odluka Suda ne predstavlja povredu parničnog postupka kako se navodi od strane podnosioca, na činjenicu da se prvostepena odluka zasniva na pravično i potpuno utvrđenom činjeničnom stanju, takođe je pravilno primenio zakon u ovom pravnoj stvari.

17. Dana 23. juna 2011. god. zastupnik podnosioca je iskoristio svoje pravo sa predlogom da državni tužilac pokrene postupak za zaštitu zakonitosti protiv pravosnažne presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 691/01 od 11. decembra 2007. godine, i presude drugog stepena Okružnog suda u Prizrenu Ac. br. 24/09 od 12. maja 2001. godine.

18. Dana 6. jula 2011. god. državni tužilac je putem obaveštenja KMLC br. 45/11 odbacio predlog podnosioca za podizanje zahteva za zaštitu zakonitosti protiv odluke prvog i drugog stepena, sa obrazloženjem da nije našao dovoljan pravni osnov.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva navodi da su redovni sudovi svojim odlukama izvršili kršenje njegovih ustavom zagarantovanih prava. Podnosilac zahteva nije precizirao u zahtevu koja su ustavna prava povređena od vlasti odnosno redovnih sudova. On je samo napomenuo da su redovni sudovi, odnosno Okružni sud u Prizrenu, pogrešno primenili odredbe Zakona o parničkom postupku i Zakon o izmenama i dopunama o prometu nepokretnosti.

Prihvatljivost zahteva

20. Sud, prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio proceduralne uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i dodatno obrazložene Zakonom i Poslovnikom o radu. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da podnosilac zahteva osporava odluke prvostepenog i drugostepenog suda kao konkretne akte javnih organa. Podnosilac nije tačno naveo povrede njegovih ustavnih prava. Međutim, Sud primećuje da se radi o svojinskim pravima. On je takođe naveo ono što želi da postigne svojim zahtevom i priložio je različite odluke i druge prateće informacije i dokumenta.

21. Što se tiče imovinskih prava, član 46. Ustava izričito navodi da:

> *"Niko se ne može arbitrarno lišiti lične imovine. Republika Kosovo ili javne vlasti Republike Kosovo mogu izvršiti eksproprijaciju imovine ako je ista u skladu sa zakonom, ako je neophodna ili adekvatna za postizanje javnih ciljeva ili podržavanje javnog interesa, a za koju se vrši neposredna adekvatna kompenzacija licu ili licima, imovina kojih se eksproprише."(vidi stav 3 člana 46)*

22. Ustavni sud smatra da osnove žalbe podnosioca, u prvom stepenu, drugom stepenu, a i u predlogu za pokretanje zahteva za zaštitu zakonitosti, sadrže navode, koje se bave bitnim povredama odredaba parničkog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđivanje činjeničkog stanja i kršenja zakona koji se primenjuje u ovom slučaju.

23. Ustavni sud smatra da ovi navodi mogu biti u domenu zakonitosti. Zahtev mora biti podnet i utvrđen na osnovu ustavne žalbe (ustavnost), navodeći konkretne ustavne odredbe, kojima se navodi kršenje ustavnih prava podnosioca.

24. Međutim, Sud analizira i ocenjuje da li podnosilac ispunjava uslove za prihvatljivost, podržavajući dokazima svoje navode o kršenju

zagarantovanih ustavnih prava. Podnosilac bi trebalo da razjasni u svom zahtevu koja su ustavna pravna za koje on navodi da su mu povređena od strane vlasti ili javnih organa. U tom smislu, Sud primećuje da član 48. Zakona o Ustavnom sudu jasno predviđa da: "Podnosilac podneska dužan je da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

25. Štaviše pravilo 36.2. Poslovnika o radu, predviđa:

"(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:

a) da zahtev nije prima facie opravda, ili

b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava, ili
b) da podnosilac zahteva nije žrtva kršenja prava zagarantovanih Ustavom, ili

d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju."

26. Konačno član 46. Zakona predviđa: "Ustavni sud prima i procesuira podneske podnesene na osnovu člana 113. stava 7. Ustava Republike Kosovo, ukoliko utvrdi da su ispunjeni zakonski uslovi."

27. U tom smislu, podnosilac ne navodi kako i na koji način su redovni sudovi prekršili njegova zagarantovana ustavna prava niti je obezbedio dokaze o navodnim povredama ustavnih prava. Sud podseća da slučaj mora biti izgrađen na ustavnim osnovama, kako bi ovaj sud mogao da interveniše.

28. Nadležnost redovnih sudova je da ocenjuje zakonitost nekog dokumenta, u ovom slučaju, ugovor o kupoprodaji nepokretnosti po ubeđenju tih sudova, u skladu sa zakonom, na osnovu činjenica i dokaza pruženih od stranke uključene u redovne sudske postupke.

29. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) koje su navodno počinili redovni sudovi, osim i samo ako su povređena prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost). Dakle, na Sudu nije da postupi kao sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravilo procesnog i materijalnog prava (vidi vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv

Španije [Ge], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1).

30. Ustavni sud može samo razmotriti da li su dokazi pred sudovima i drugim organima predstavljeni na pravičan način i da li su postupci uopšte, gledano u celini, vođeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (vidi, između ostalog, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991. god.).

31. U stvari, podnosilac nije potkrepio svoje tvrdnje na osnovu Ustava, pokazujući kako i zašto je Vrhovni sud prekršio njegova prava zagarantovana Ustavom i Evropskom konvencijom, i takođe nije obezbedio dokaze da su njegova prava i slobode prekršene od strane Vrhovnog suda. Stoga, Ustavni sud nije ustanovio da su odgovarajući postupci na bilo koji načinbili nepravični ili ukaljani arbitrarnošću (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP-a u vezi sa prihvatljivošću zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

32. Iz gorenavedenih razloga, Sud nalazi da podnosilac zahteva ne ispunjava uslove iz člana 48. Zakona, i pravila 36. 2. (b) i (d) Poslovnika o radu, i kao takav zahtev je očigledno neosnovan.

33. Shodno tome, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona, i pravilom 56.2. Poslovnika o radu, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilom 36. 2. (b) i (d) i pravilom 56. (2) Poslovnika o radu, dana 31. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 73/12, Bujar Sahitaj, datum 31 Maj 2013 - Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda od Rev. br. 24/2009, 7. decembra 2011. god.

Slučaj KI 73/12, odluka od 15. maja 2013. god.

Ključne reči:individualni zahtev, neblagovremen zahtev, rešenje o neprihvatljivosti, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, imovinski spor

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članu 113.7 Ustava Kosova, navodeći da su odlukom Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 24/2009 potvrđene odluke nižestepenih sudova, koje su utvrdile prenos svojine jednog dela zemljišta, sa društvene u privatnu svojinu, što je negativno uticalo na ostali deo zemljišta koji pripada drugim stanovnicima sela, među njima i podnosiocu zahteva. Stoga, navodno je ovo imalo za posledicu kršenje člana 46 [Zaštita imovine] i člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo.
Iz dokumentacije koju je dostavio podnosilac, može da se zaključi da je zahtev podnet Ustavnom sudu 31. jula 2012. god., dok odluka Vrhovnog suda, za koju podnosilac zahteva tvrdi da mu povređuje prava, ima povratnicu iz koje se vidi datum 15. februar 2012. god. Sledstveno, proizilazi da je zahtev podnet Ustavnom sudu 5 meseci i 16 dana nakon prijema odluke Vrhovnog suda.

Stoga, sud je zahtev proglasio neprihvatljivim, obzirom da je podnet nakon roka propisanog Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu suda.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI73/12
Podnosilac
Bujar Sahiti
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda od Rev. br. 24/2009, 7. decembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Bujar Sahitaj, sa prebivalištem u selu Sopija, opština Suva Reka.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova, Rev. br. 24/2009, od 7. decembra 2011. god., koja je podnosiocu zahteva uručena 15. februara 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva se žali da je vlasništvo nad delom zemljišta u koritu reke u selu Sopija preneto sa društvene svojine u privatnu svojinu odlukom Opštinskog suda u Suvoj Reci. Navodno to je negativno uticalo na ostali deo zemljišta koji pripada drugim stanovnicima sela, među njima i podnosiocu zahteva. Stoga, navodno je ovo imalo za posledicu kršenje člana 46. [Zaštita imovine] i člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 47. Zakona i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu.

Postupak pred Sudom

5. Dana 31. jula 2012 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika Suda, br. GJR. 73/12, od 4. septembra 2012 god., sudija Altay Suroy je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika, br. KSH. 73/12, imenovano je Veće za razmatranje u sastavu: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 27. septembra 2012 god., Sud je obavestio podnosioca zahteva o registrovanju zahteva. Istog dana, zahtev je dostavljen Vrhovnom sudu Kosova.

8. Dana 28. septembra 2012. god., Ustavni sud je poslao dopis Opštinskom sudu u Suvoj Reci, kojim je zahtevao da se Ustavnom sudu dostavi povratnica kojom se dokazuje datum kada je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 24/2009, od 7. decembra 2011 god.

9. Dana 3. oktobra 2012 god., Sud je primio dopis od Opštinskog suda u Suvoj Reci, u kome je bila priložena kopija povratnice, potpisana 15. februara 2012 god., od strane supruge podnosioca zahteva.

10. Dana 15. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Kratak opis činjenica

11. Presudom C. br. 83/89, od 18. maja 1989 god., Opštinski sud u Suvoj Reci je priznao porodici R. pravo svojine nad koritom reke u površini od 0.50.60 ha, na osnovu "održaja". Ranije, ovaj deo zemljišta je bio evidentiran u katastarskim knjigama kao korito reke i društvena svojina koja je pripadala opštini Suva Reka. Ustanovljeno je da je takav upis pogrešno izvršen jer je porodica R. kupila taj deo zemljišta pre 35 godina i od tada ga je neprekidno koristila.

12. Uprava za imovinsko-pravna pitanja je rešenjem 10-466/190, od 6. oktobra 2006 god., odlučila da je navedeni deo zemljišta korita reke u površini od 0.11,45 ha, koji je porodica R. kupila, bio uzurpiran, jer prvobitna presuda, kojom su im priznata prava na svojinu nije bila izvršena niti je ta imovina upisana u katastarske knjige kao privatna svojina, te da istu još smatra društvenom svojinom.

13. Vlasnici katastarskih parcela 351-354, koje se graniče sa parcelom 1528, tvrdili su da je sporna imovina oštećena, jer su vlasnici sužavali istu, tako što su tu izgradili zid. Ovim su oni hteli da promene prirodni tok reke i tako bi susedno zemljište bilo ugroženo od poplava i otežavao bi im se prilaz.

14. Podneskom prigovora, E. br. 266/06, Skupština opštine Suva Reka je pozvala Opštinski sud u Suvoj Reci da odbije postupak izvršenja, jer je istekao opšti rok od 10 godina za izvršenje sudskih odluka.

15. Dana 9. jula 2006 god., pokrenut je postupak izvršenja pravosnažne odluke Opštinskog suda u Suvoj Reci, na osnovu zahteva poverioca R. A. R., za utvrđivanje prava na svojinu.

16. Opština Suva Reka je 27. oktobra 2007 god. predložila obustavljanje ovog postupka sa obrazloženjem da je zahtev za izvršenje presude podnet van vremenskog roka i da se čeka dok Okružni javni tužilac u Prizrenu odluči o zahtevu za zaštitu zakonitosti u Vrhovnom sudu Kosova.

17. Izvršni šef je podneo žalbu, br. 976, dana 24. novembra 2006 god., koja je odbijena kao neosnovana, tako da je odluka Uprave za imovinsko-pravne usluge br. 466/190 ostala na snazi.

18. Stanje onako kako su ga opisali vlasnici parcela 351-354 je potvrđeno uviđajem na licu mesta od strane veštaka geodeta Opštinskog suda, na sednici 8. decembra 2006 god., prilikom razmatranja žalbe o ometanju poseda. Opštinski sud je uveo privremene mere kojima je obavezao R. R. da obustavi svoje radnje i da sruši zid.

19. Dana 24. jula 2007 god., Bujar Sahitaj i I. S., tvrdivši da imaju svojstvo umešača u postupku, predložili su ponavljanje postupka od strane Opštinskog suda u Suvoj Reci, sa obrazloženjem da opština nije primila odluku prvostepenog suda. Takođe, su podneli i izjavu bivšeg javnog pravobranioca Opštine Suva Reka, A. B., tvrdeći da, kada je njoj prestao

radni odnos, slučaj C. br. 83/89 još je bio u postupku i da je njen potpis, kojim odobrava presudu, bio falsifikovan.

20. Opštinski sud u Suvoj Reci je, odlukom br. 187/2007, odbio predlog za ponavljanje postupka, jer se umešači nisu pojavili kao stranke u prethodnim postupcima, tako da ne mogu da imaju svojstvo stranke.

21. U žalbi podnosioca zahteva protiv rešenja Opštinskog suda u Suvoj Reci, Okružni sud u Prizrenu je doneo rešenje Ac. br. 55/2008, od 6. oktobra 2008 god., kojim je odbio žalbu kao neosnovanu i potvrdio odluku Opštinskog suda u Suvoj Reci.

22. Podnosilac zahteva je podneo žalbu Vrhovnom sudu na odluku Okružnog suda, navodeći da je bilo kršenje odredaba Zakona o parničnom postupku i pogrešne primene materijalnog prava.

23. Vrhovni sud Kosova je, u skladu sa članom 232. Zakona o parničnom postupku, ocenio da je predlog za reviziju neosnovan. Vrhovni sud je naglasio da je presuda Opštinskog suda, C. br. 83/89, kojom se potvrđuje vlasništvo nad katastarskom parcelom br. 1528, konačna po ovom slučaju. Takođe, u saglasnosti sa poglavljem IV Zakona o parničnom postupku, kojim je regulisano pitanje svojstva stranke, odbacio je žalbu podnetu od strane umešača kao neprihvatljivu.

Navodi podnosioca zahteva

24. Podnosilac zahteva tvrdi da su tri svedoka bila izmanipulisana i pod pritiskom prilikom njihovog svedočenja u Opštinskom sudu 1989 godine.

25. Dalje, podnosilac zahteva smatra pogrešnim nastavljanje postupka pred Opštinskim sudom u Suvoj Reci, iako je tužilac povukao zahtev za priznavanje prava na svojinu.

26. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da je bilo kršenja odredaba parničnog postupka iz člana 421. stava 2. u vezi sa članom 423. stavom 3. Zakona o parničnom postupku.

27. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na svojinu, garantovano članom 46. kao i pravo na pravično i nepristrasno suđenje, garantovano članom 31. Ustava.

Preliminarna ocena prihvatljivosti zahteva

28. Ustavni sud, da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

29. Član 49. Zakona o Ustavnom sudu određuje:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog."*

30. Iz dokumentacije koju je dostavio podnosilac može da se zaključi da je zahtev podnet Ustavnom sudu 31. jula 2012. god., dok odluka Vrhovnog suda, za koju podnosilac zahteva tvrdi da mu povređuje prava, ima povratnicu iz koje se vidi datum 15. februar 2012. god. Sledstveno, proizilazi da je zahtev podnet Ustavnom sudu 5 meseci i 16 dana nakon prijema odluke Vrhovnog suda.

31. Iz gorenavedenih razloga, Sud nalazi da zahtev ne ispunjava uslove za prihvatljivost, propisane članom 49. Zakona i pravilom 36.1. (b) Poslovnika o radu, stoga je zahtev neprihvatljiv i ne može da se procesuira.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 36.2, i 56. Poslovnika o radu, dana 27. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 03/13 i KO 28/13, Demë Dashi i ostali kao i Ali Lajçi, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti Zakona o Nacionalnom Parku „Prokletije“, koji je objavljen u Službenom listu dana 21. januara 2013 god.

Predmet KI 03/13 i KO 28/13, odluka od 15. maja 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, drugi podnosilac Opština Peć, ocena ustavnosti Zakona o Nacionalnom Parku „Prokletije*“,*

Zahtev prvog podnosioca je zasnovan na članu 113.7 i 21.4 Ustava; članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Zahtev drugog podnosioca je zasnovan na članu 113.4. Ustava.

Podnosioci zahteva su podneli zahteve sudu 10. januara 2013. god., i 05. marta 2013 god.

Prvi podnosioci navode da je Zakona *“protiv osnovnih ljudskih prava, jer ne poštuje pravo na imovinu“.*

Drugi podnosilac navodi da Zakon “*umanjuje i krši imovinu opštine*, *krši njene interese (umanjuje prihode)”.*

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 03/13, od 30. januara 2013), sudiju Almiro Rodrigues je imenovan kao sudiju izvestioc, istog dana odlukom predsednika KSH 03/13 imenovano je i veće za razmatranje sastavljeno od sudije Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao:

Prvo, da prvi podnosilac nije precizirao akt javnog organa *(shodno članu 48. Zakona o Ustavnom sudu)* koji je navodno prekršionjihova individualna prava i slobode garantovane Ustavom i Međunarodnim konvencijama koje su direktno primenjive u Republici Kosovo.

Drugo, Sud je takođe primetio da je drugi podnosilac naveo da Zakon br.03/L-121 o Nacionalnom Parku „Prokletije“ *umanjuje i krši imovinu opštine, on krši i njene interese (umanjuje prihode)”.*

Što se tiče prvog podnosioca, Sud nalazi da Ustav ne predviđa *actio popularis,* što je modalitet žalbe pojedincakoji im omogućava da pokrenu apstraktnu ocenu bez obzira na njihov specifičan pravni interes u ovom pitanju.

Što se tiče drugog podnosioca Sud smatra da početna i dodatna objašnjenja, kao i dokazi podneti od strane podnosioca nisu relevantni i od značaja za razumno zaključivanje da je opština pogođena osporenim zakonom, narušavajući njene odgovornosti ili umanjujući njene prihode. Shodno članu 113.4 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava.

U zaključku, u članu 113 (1) Ustava, Sud nije mogao da odluči o pitanju koje mu se ne podnosi na zakonit način, zato što u skladu sa kombinovanim zakonskim odredbama člana 113 (4) i (7) Ustava, prvi i drugi podnosilac nisu ovlašćene stranke.

Shodno tome na sednici održanoj 15. maja 2013 god., Sud je zaključio da su oba zahteva KI 03/13 i 28/13 neprihvatljivi.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučajevima br. KI03/13 i KO28/13
Podnosioci
Demë Dashi i drugi
i Ali Lajçi
Ocena ustavnosti
Zakona o Nacionalnom parku „Prokletije“, objavljenog u Službenom listu dana 21. januara 2013. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi

Podnosioci zahteva

1. Podnosioci su Demë Dashi i drugi iz Peći (u daljem tekstu: prvi podnosilac) i Ali Lajçi kao predstavnik opštine Peć (u daljem tekstu: drugi podnosilac).

Osporena odluka

2. Oba podnosioca osporavaju ustavnost Zakona 2011/04-L-086 o Nacionalnom parku “Prokletije”, usvojen od strane Skupštine 13. decembra 2012. god., proglašen dekretom br. DL-60-2012 predsednika Republike Kosovo, dana 26. decembra 2012. god., i objavljen u Službenom listu dana 21. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. Prvi podnosilac navodi da je Zakon *“protiv osnovnih ljudskih prava, jer ne poštuje pravo na imovinu“*.

4. Drugi podnosilac navodi da Zakon “*umanjuje i krši imovinu opštine, krši njene interese (umanjuje prihode)”*.

Pravni osnov

5. Zahtev prvog podnosioca je zasnovan na članu 113.7. i 21.4. Ustava; članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

6. Zahtev drugog podnosioca je zasnovan na članu 113.4. Ustava.

Postupak pred sudom

7. Dana 10. januara 2013 god., prvi podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

8. Dana 14. januara 2013 god., Sud je tražio od prvog podnosioca da podnese zahtev u obliku koji je propisan Poslovnikom o radu.

9. Dana 21. januara 2013. god., prvi podnosioci su podneli zahtev onako kako je zahtevao Sud.

10. Dana 30. januara 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

11. Dana 5. marta 2013 god., drugi podnosilac je podneo zahtev Sudu.

12. Dana 21. marta 2013 god., Sud je dostavio dopis drugom podnosiocu, tražeći dodatne informacije u vezi sa slučajem.

13. Dana 25. marta 2013 god., predsednik je u skladu sa pravilom 37.1. Poslovnika o radu naložio spajanje zahteva KI.03/13 i KO.28/13.

14. Dana 26. marta 2013. god., Sud je obavestio Skupštinu Kosova da je Zakon 2011/04-L-086 o Nacionalnom Parku “Prokletije” predmetna stvar zahteva podnetih od strane oba podnosioca.

15. Dana 8. aprila 2013 god., drugi podnosilac je dostavio dodatne informacije tražene od strane Suda dana 21. marta 2013. god.

16. Dana 29. aprila 2013 god., prvi podnosilac je zahtevao od Suda da odvoji slučajeve i da ih razmatra pojedinačno.

17. Dana 14. maja 2013 god., predsednik je na predlog sudije izvestioca odlučio da zadrži odluku o spajanju slučajeva KI03/13 i KO28/13].

18. Dana 15. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

19. Zakon br. 03/L-121 o Nacionalnom parku „Prokletije“ je usvojen od strane Skupštine Kosova 13. decembra 2012 god., proglašen dekretom br. DL-60-2012 predsednika Republike od 26. decembra 2012 god. i objavljen u Službenom listu 21. januara 2013. god.

20. Član 1. tog Zakona navodi da:*“Deo područja Prokletija kao prostorna celina koja se odlikuje prirodnim vrednostima i retkostima, sa očuvanim šumama, velikim brojem značajnih šumskih i ostalih ekosistema, izrazitom vertikalnom zonološću, brojnim očuvanim endemicnim i reliktnim vrstama, bogatsvom geomorfoloskih, hidrološkim i predeonim karakteristika koje imaju naučnu, vaspitno – prosvetnu, kulturno-istorijsku, turističku – rekreativnu vrednost, i delatnosti koji doprinose ekonomskom razvoju po sredinskim kriterima, proglašava se Nacionalnim Parkom pod nazivom: Nacionalni Park „Prokletije“.*

21. Član 3. Zakona predviđa da *“Na teritoriju Nacionalnog Parka “Prokletije” uspostavljaju se režimi zaštite prema područjima”*. Četiri područja su dalje precizirana Zakonom.

22. Osim toga, član 5. Zakona predviđa da *“prava svojine i denacionalizacije regulišu se posebnim zakonima i nisu objekat ovog Zakona”*.

23. Neodređenog dana, prvi podnosilac, stanovnici područja Rugova, je pokrenuo postupak za osporavanje usvojenog Zakona, odnosno potpisujući peticiju protiv njega.

24. Dana 30. marta 2012 god. grupa od 31 (trideset i jednog) člana Skupštine Opštine Peć je podnela predlog Skupštini opštine Peć *“Da se region Rugova proglasi zonom od posebnog nacionalnog interesa za turizam i kulturu težeći ka razvijanju jedne ekološke opštine u okviru nacionalnog razvoja za zaštitu sredine”*.Predlog je u svom obrazloženju naveo da ”*Vlada Kosova je ovlastila Parlamentarnu komisiju za prostorno planiranje i ekonomski razvoj za pripremu Zakona za nacionalne parkove, što proizilazi i iz izveštaja o napretku da se jedan*

deo teritorije proglasi nacionalnim parkom. Prema predlozima, nacionalni park će uključiti nekoliko delova regiona Metohije u 5 opština – Đakovica, Junik, Dečane, Peć i Istok."

25. Istog dana je Skupština Opština Peć usvojila zaključak: *"Podržava se predlog – zahtev savetnika Skupštine Opštine Peć „za proglašavanje regiona Rugova u površini od 32.492, 96 ha, zonom sa posebnim nacionalnim interesom za turizam i kulturu težeći ka razvijanju jedne ekološke opštine u okviru nacionalnog razvoja za zaštitu sredine" i preporučuje se Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja, odnosno parlamentarnoj komisiji za prostorno planiranje i ekonomski razvoj za pripremanje Zakona za nacionalne parkove, da ovu formulaciji kao takvu, uključi u tekst nacrta zakona za prostorno planiranje, kao pravilnu i odgovarajuću što je istovremeno u interesu navedene oblasti, njenih stanovnika i u nacionalnom interesu Kosova u potpunosti."*

26. Dana 11. aprila 2012 god., opština Peć je dostavila usvojen zaključak Ministarstvu životne sredine i prostornog planiranja u parlamentarnom odboru za prostorno planiranje.

Navodi podnosioca zahteva

27. Prvi podnosilac navodi da potpisnici peticije nisu bili konsultovani od strane zakonodavaca o izradi zakona.

28. Prvi podnosilac dalje navodi da je 1946. god. privatno vlasništvo potpisnika peticije bilo konfiskovano i na osnovu odluke Skupštine Opštine, imovina je data na korišćenje poljoprivrednim zadrugama.

29. Prvi podnosilac navodi da se površina obuhvaćena novim Zakonom smatra spornom imovinom i treba da se vrati bivšim vlasnicima.

30. Prvi podnosilac na kraju navodi da je veliki broj tužbi već podnet Opštinskom sudu od strane potpisnika peticije za povratak imovine.

31. Prvi podnosilac traži od Suda:

> *„Odbijanje zakona o Nacionalnom parku „Prokletije", usvojenog od strane Skupštine Kosova, dana 13. decembra 2012. god. i da izradi novi zakon koji isključuje područje Rugova iz područja Parka sve dok se imovinsko pravna pitanja ne reše".*

32. Drugi podnosilac navodi da Zakon br. 03/L-121 o Nacionalnom parku „Prokletije“

> “Umanjuje i kršiimovinu opštine, krši njene interese (umanjuje dohotke), zato što - nije garantovano da privatno vlasništvo neće biti otuđeno i nije garantovano da će biti nadoknađeno, - *Vlasnici ne žele nacionalni park”.*

Prihvatljivost zahteva

33. Pre nego što uđemo u procenu prihvatljivosti zahteva, Sud podseća da, u skladu sa pravilom 37. stavom 1. Poslovnika o radu, naloženo je spajanje zahteva.

34. Pravilo 37. stav 1. Poslovnika o radu predviđa da, u slučaju kada „podnesak može biti sličan podnesku koji se već nalazi pred Sudom i da je upućen protiv istog čina javnog organa”, predsednik može da naloži spajanje tih odvojenih zahteva. Poslovnik dalje predviđa da „ukoliko se strana u postupku ne slaže sa odlukom Suda da spoji ili odvoji podnesak, ista može zahtevati ponovno razmatranje odluke, ujedno podnoseći sve činjenične iIi pravne argumente, i to u roku od petnaest (15) dana od dana izdavanja naređenja od strane predsednika koji se odnosi na spajanje (...) podnesaka“.

35. Prvi podnosilac je zahtevao od Suda da odvoji slučajeve i razmatra ih pojedinačno.

36. Međutim, prvi podnosilac nije potkrepio niti dokazao bilo koji činjenični ili pravni argument koji bi doveo do preispitivanja odluke.

37. Sledstveno, predsednik je na predlog sudije izvestioca zadržao odluku o spajanju slučajeva KI03/13 i KO28/13 zbog nedostatka dovoljnog osnova za ponovno odvajanje zahteva.

38. Nakon preliminarnog razmatranja, Sud će proveriti da li su podnosioci zahteva ispunili sve uslove za prihvatljivost onako kako su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi u Poslovniku o radu.

39. Sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, koji predviđa sledeće:

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

2. Skupština Kosova, Predsednik Republike Kosovo, Premijer i Ombudsman su ovlašćeni za podnošenje sledećih pitanja:
(1) saglasnost zakona, dekreta Predsednika i Premijera i uredbi Vlade, sa Ustavom;

(...)
4. Opština može da ospori ustavnost zakona ili akata Vlade koji povređuju njihove opštinske odgovornosti ili umanjuju njihove prihode, ako taj zakon ili akt utiče na tu Opštinu.

5. Deset (10) ili više poslanika Skupštine može, u roku od osam (8) dana od usvajanja, da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština, kako zbog sadržaja tako i zbog procedure sprovođenja.

(...)
7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.

40. Sud se takođe poziva na pravilo 36. (3) c) Poslovnika o radu koji predviđa:

Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

c) kada je zahtev podnelo neovlašćeno lice.

41. U stvari, član 113. (2) Ustava predviđa da samo Skupština, predsednik Republike Kosovo, premijer i ombudsman su ovlašćeni za podnošenje Ustavnom sudu pitanja saglasnosti zakona sa Ustavom.

42. Osim toga, član 113. (5) Ustava utvrđuje da deset (10) ili više poslanika Skupštine može da ospori ustavnost bilo kog zakona koji je usvojila Skupština.

43. Stoga, pojedinci koji su se pozvali na član 113. (7) Ustava nisu ovlašćeni da pokrenu pitanje pred Ustavnim sudom o usaglašenosti zakona sa Ustavom. Naprotiv, pojedinci su ovlašćeni da pokrenu pitanja kršenja od strane javnih organa njihovih individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom, ali samo nakon što su iscrpeli sva pravna sredstva predviđena zakonom.

44. Prvo, Sud primećuje da prvi podnosilac nije precizirao akt javnog organa *(vidi član 48. Zakona o Ustavnom sudu)* koji je navodno prekršionjihova individualna prava i slobode garantovane Ustavom i Međunarodnim konvencijama koje su direktno primenjive u Republici Kosovo.

45. Drugo, Sud takođe primećuje da drugi podnosilac navodi da Zakon br.03/L-121 o Nacionalnom parku „Prokletije“ *umanjuje i krši imovinu opštine, on krši i njene interese (umanjuje prihode)”.*

46. U stvari, u ovom slučaju, prvi podnosilac se poziva na član 113.7. Ustava kao pravni osnov za podnošenje zahteva 03/13; dok se drugi podnosilac poziva na član 113. (4) Ustava kao pravni osnov za podnošenje zahteva 28/13. Međutim, obe reference su bez ikakvog sadržajnog osnova.

47. Što se tiče prvog podnosioca, Sud nalazi da Ustav ne predviđa *actio popularis,* što je modalitet žalbe pojedincakoji im omogućava da pokrenu apstraktnu ocenu bez obzira na njihov specifičan pravni interes u ovom pitanju.

48. U stvari, član 113. 7. podrazumeva konkretne i neposredne žalbe kako bi se obratili Ustavnom sudu kao poslednjem sredstvu za navodne povrede od strane javnog organa individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom.

49. Stoga, Sud zaključuje da prvi podnosilac ne može da se smatra ovlašćenom strankom koja može da pokrene ustavna pitanja *in abstracto* u vezi sa ocenom ustavnosti Zakona, tražeći da dobije obeštećenje u ime kolektivnog interesa.

50. Što se tiče drugog podnosioca, Sud podseća da je 21. marta 2013. god., traženo od opštine Peć da podnese dodatna objašnjenja i dokaze koji bi potkrepili pravni osnov zahteva, odnosno kako i zašto osporen zakon krši nadležnosti opštine ili umanjuje njene prihode.

51. Sud primećuje da je 8. aprila 2013 god., drugi podnosilac odgovorio, izjavljujući sledeće:

> *“ – Pomenuti zakon krši prava i interese navedenih vlasnika imovina (postojećih vlasnika) na osnovu katastarske knjige, kao i vlasnicima imovine koja je oduzeta od strane bivšeg režima u različitim oblicima, kao što je konfiskacija, agrarne reforme, itd., koji su bili diskriminatorni načini i namera je bila da očisti tu oblast od stanovnika albanske nacionalnosti. Stoga, ovakav zakon*

bi predstavio pravnu prepreku za ove vlasnike da ostvare svoja prava ugrožena diskriminatornim zakonima, kao što je konfiskacija– agrarne reforme, itd.
- Osporeni zakon nije harmonizovan sa odgovarajućim Ministarstvima i istovremeno bez prethodne saglasnosti od stanovnika regiona Rugova, koji su predstavili mnogo usmenih i pismenih primedbi o nedostacima ovog zakona, ali nikad nisu uzeti u obzir od strane izrađivača ovog zakona, uprkos činjenici da u demokratskim zemljama sveta reč građana, a posebno onih koji su ugroženi po zakonu, moraju se razumeti i uzeti u obzir. Stoga, na osnovu onoga što je gore navedeno i ranije predstavljenih dokaza u zahtevu, prilažemo ovom dopisu dodatne dokaze koji mi smatramo da su relevantni za reviziju Suda o ovom pitanju.“

52. Drugi podnosilac je na dodatna objašnjenja priložio sledeće dokumente: katastarske izveštaje za 14 zona sela Rugova i potpise stanovnika za peticiju.

53. Sud smatra da početna i dodatna objašnjenja, kao i dokazi podneti od strane drugog podnosioca nisu relevantni i od značaja za razumno zaključivanje da je opština pogođena osporenim zakonom, narušavajući njene odgovornosti ili umanjujući njene prihode.

54. Očigledno, drugi podnosilac deluje, kao što je pojasnio, na odbranu *“prava i interesa* navedenih vlasnika imovina *(postojeći vlasnici) na osnovu katastarske knjige, kao i vlasnika imovina koje su eksproprisane od strane bivšeg režima u različitim oblicima, kao što je konfiskacija, agrarne reforme, itd., koji su bili diskriminatorni načini i namera je bila čišćenje te oblasti od stanovnika albanske nacionalnosti“*.

55. Međutim, u cilju tumačenja člana 113. (4) Ustava, opština se mora smatrati za poseban pravni entitet zainteresovanih *postojećih vlasnika*, koje drugi podnosilac navodno predstavlja.

56. Čak i da je drugom podnosiocu bilo propisno dozvoljeno da predstavlja takozvane *postojeće vlasnike*, logičan i ubedljiv rezultat bi bio potpuno isti kao i za prvog podnosioca.

57. Štaviše, kako bi drugi podnosilac sam predstavio slučaj, trebalo bi da se navede i dokaže da je opština pogođena osporenim zakonom, ugrožavanjem njenih odgovornosti ili umanjivanjem njenih prihoda.

58. Sud smatra da navodi nisu potkrepljeni i da nije bilo predstavljenih dokaza od strane drugog podnosioca kako bi na razuman način naveo i zaključio da su predviđeni uslovi članom 113. (4) Ustava ispunjeni. Prema tome, opština Peć ne može biti ovlašćena stranka da pokrene predmetnu stvar u Ustavnom sudu, bilo predstavljanjem *postojećih vlasnikaili* same sebe.

59. U zaključku, u članu 113. (1) Ustava, Sud ne može da odluči o pitanju koje mu se ne podnosi na zakonit način, zato što u skladu sa kombinovanim pravnim odredbama člana 113. (4) i (7) Ustava, prvi i drugi podnosilac nisu ovlašćene stranke.

60. Shodno tome, u skladu sa pravilom 36. (3) Poslovnika o radu, oba zahteva KI 03/13 i 28/13 su neprihvatljiva.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članovima 20. i 27. Zakona, pravilima 36.2, 54, 55. i 56. Poslovnika o radu, dana 7. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 01/13, Betim Ramadani, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti obaveštenja Državnog tužioca, KMLC.br. 106/2012, od 23. oktobra 2012. god.

Predmet KI 01/13, rešenje o neprihvatljivosti od 30. aprila 2013. god.

Ključne reči: jednakost pred zakonom, individualni zahtev, sudska zaštita prava, očigledno neosnovan, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Betim Ramadani, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo, osporavajući obaveštenje Državnog tužioca, KMLC.br. 106/2012, od 23. oktobra 2012. god. Podnosilac zahteva smatra da je "[...] silom uklonjen od strane izvršnih organa, Opštinskog suda u Gnjilanu, iz poslovne prostorije, koju je on koristio na osnovu ugovora od 4. februara 2009. god., i bez ikakvog sudskog postupka." Pored toga, on traži da Sud "[...] poništi sve odluke izvršnog postupka Opštinskog suda u Gnjilanu i Okružnog suda u Gnjilanu i da naloži Opštinskom sudu u Gnjilanu da dopusti korišćenje iznajmljene poslovne prostorije na osnovu prava i obaveza koja proizilaze iz ugovora od 4. februara 2009. god."

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac nije podneo dokaz da su relevantni postupci bili na neki način nepravični i proizvoljni. Stoga, Sud smatra da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36 (1.c) Poslovnika o radu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI01/13
Podnosilac
Betim Ramadani
Ocena ustavnosti obaveštenja državnog tužioca, KMLC. br. 106/2012, od 23. oktobra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Betim Ramadani (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koga zastupa g. Shevqet Xhelili, advokat iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava obaveštenje državnog tužioca, KMLC. br. 106/2012, od 23. oktobra 2012. god. koje mu je uručeno 27. oktobra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da mu je gorenavedeno obaveštenje povredilo pravo zagarantovano Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), naime članom 3. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 54. [Sudska zaštita prava].

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2009. god. (u

daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 3. januara 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 30. januara 2013. god., predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi.

7. Dana 27. februara 2013. god., zahtev je saopšten državnom tužiocu.

8. Dana 15. aprila 2013. god., predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca umesto sudije Roberta Carolana i imenovao sudiju Envera Hasanija za člana Veća za razmatranje umesto sudije Arte Rama-Hajrizi.

9. Dana 30. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. U 2009. god., podnosilac zahteva je sklopio sporazum sa Xh. K. o iznajmljivanje poslovnog prostora na period od deset godina, što je i učinio, i pored toga, on je imao određena investiranja. Međutim, u vezi sa ovom poslovnim prostorom u toku je bio sudski postupak za utvrđivanje vlasništva između Xh. K. i Z. Y.

11. Dana 15. marta 2011. god., Opštinski sud u Gnjilanu (odlukom C. br. 420/2005) je proglasio da je Xh. K. povukao svoju tužbu za utvrđivanje vlasništva. Shodno tome, Z. Y. podneo je zahtev za izvršenje te odluke i zatražio da udalji podnosioca zahteva iz poslovne prostorije, koju je on iznajmio od Xh. K.

12. Podnosilac zahteva navodi da je 27. decembra 2011. god., Opštinski sud u Gnjilanu (odluka E. br. 2907/2011) dopustio izvršenje svoje odluke C. br. 420/2005 od 15. marta 2011. god.

13. U međuvremenu, 1. februara 2012. god., Z. Y. je ponovo podneo zahtev za izvršenje odluke C. br. 420/2005 od 15. marta 2011. god. i zatražio je da udalji podnosioca zahteva iz poslovne prostorije.

14. Dana 15. februara 2012. god., podnosilac zahteva je, kao treća strana, podneo prigovor na zahtev za izvršenje. Opštinski sud je odbio prigovor kao neosnovan (odluka E. br. 2907/2011 od 5. marta 2012. god.).

15. Stoga, 20. marta 2012. god., podnosilac zahteva je na tu odluku podneo žalbu Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je odbio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio je odluku Opštinskog suda od 5. marta 2012. god. (odluka E. br. 2907/2011).

16. Dana 4. maja 2012. god., Opštinski sud u Gnjilanu je obavestio podnosioca da je izvršenje odluke na snazi i da će se sprovesti 4. juna 2012. god.

17. Dana 31. maja 2012. god., podnosilac zahteva je podneo predlog Opštinskom sudu u Gnjilanu za odlaganje izvršenja. Opštinski sud u Gnjilanu je odbio kao neosnovan predlog za odlaganje (odluka E. br. 2907/2011 od 4. juna 2012. god.).

18. Dana 8. juna 2012. god., podnosilac zahteva podneo je žalbu na odluku Opštinskog suda Okružnom sudu u Gnjilanu, koji je odbio žalbu kao neosnovanu (odluka Ac. br. 222/2012 od 19. septembra 2012. god.).

19. Podnosilac zahteva tvrdi da je dana 11. juna 2012. god., Opštinski sud izvršio odluku Opštinskog suda i da je udaljio podnosioca zahteva iz poslovne prostorije koju je on iznajmio. Nema dokaza u spisima predmeta što bi podržalo ovu tvrdnju podnosioca zahteva.

20. Dana 10. oktobra 2012. god., podnosilac zahteva je podneo državnom tužiocu zahtev za zaštitu zakonitosti. Državni tužilac je odbio njegov zahtev jer nije našao nikakav osnov za zahtev za zaštitu zakonitosti (obaveštenje KMLC. br. 106/2012 od 23. oktobra 2012. god.).

Navodi podnosioca zahteva

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je on "*[...] silom uklonjen od strane izvršnih organa, Opštinskog suda u Gnjilanu, iz poslovne prostorije, koju je on koristio na osnovu ugovora od 4. februara 2009. god. i bez ikakvog sudskog postupka*".

22. U tom smislu, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda "*"[...] da poništi sve odluke izvršnog postupka Opštinskog suda u Gnjilanu i Okružnog suda u Gnjilanu i da naloži Opštinskom sudu u Gnjilanu da*

dopusti korišćenje iznajmljene poslovne prostorije na osnovu prava i obaveza koja proizilaze iz ugovora od 4. februara 2009. god."

Prihvatljivost zahteva

23. Sud primećuje da je, kako bi mogao da presuđuje po žalbi podnosioca, neophodno da se prvo ispita da li je on ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i posebno navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

24. U tom smislu, Sud se poziva na član 113. stav 1. koji određuje da*Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način*."

25. Sud se takođe poziva na član 48. Zakona o Ustavnom sudu koji predviđa da „*Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori*."

26. Pored toga, Sud takođe uzima u obzir i pravilo 36. (1.c) Poslovnika o radu koje predviđa da *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve (...) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."*

27. Sud naglašava da nije zadatak Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili u zakonu (zakonitost) navodno počinjenim od strane redovnih sudova, osim u onoj meri u kojoj su povređena prava i slobode zagarantovane Ustavom (ustavnost). Prema tome, ovaj sud ne deluje kao sud četvrte instance prilikom razmatranja odluka donete od strane redovnih sudova. Uloga je redovnih sudova da tumače i primenjuju odgovarajuća pravila proceduralnog i materijalnog prava (vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ECHR] 1999-I).

28. Ukratko, Sud može jedino da razmatra da li su dokazi predstavljeni na takav način da su postupci u potpunosti, posmatrani u njihovoj celini, bili sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva imao pravično suđenje (videti, između ostalog, izveštaj Evropske komisije za ljudska prava u slučaju Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, App. br. 1307/87, usvojen 10. jula 1991. god.

29. U tom smislu, Sud napominje da podnosilac zahteva nije potkrepio tvrdnju na ustavnim osnovama i nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode bile povređene od strane redovnih sudova.

30. Prema tome, Ustavni sud ne može zaključiti da su relevantni postupci bili na bilo koji način nepravedni ili proizvoljni (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

31. Sud dalje primećuje da podnosilac zahteva nije pokrenuo nijedan postupak u pogledu njegovih ugovorenih prava i obaveza protiv Xh. K. Opštinski sud i Okružni sud u Gnjilanu su samo utvrdili imovinsko pravo između Xh. K. i Z. Y.

32. Ukratko, podnosilac zahteva nije pokazao zašto i kako su povređena njegova Ustavom zagarantovana prava, te da puko nabrajanje izvesnih ustavnih odredbi ne može se smatrati kao ustavna žalba. Stoga, slučaj nije podnet Sudu *na zakonit način* od strane podnosioca zahteva jer je, na osnovu pravila 36. (1.c) Poslovnika o radu, zahtev očigledno neosnovan i, sledstveno, isti je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 1. Ustava, članom 48. Zakona o Ustavnom sudu i pravilima 36. (1.c) i 56.(2) Poslovnika o radu, dana 23. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku i

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 13/13, Nexhat Tahiri, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti rešenja Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine

Predmet KI-13/13, odluka od 15. maja 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, van roka, res judicata, jednakost pred zakonom,pravo na rad i obavljanje profesije, pravo na pristup javnim dokumentima.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godinekojim je rešen imovinsko-pravni spor između podnosioca zahteva i trećih lica u vezi sa pravom na rad i ostalim imovinskim pravima koja radnici imaju u postupku privatizacije.

Podnosilac zahteva je vodio spor u vezi sa prekidom radnog odnosa sa industrijsko-poljoprivrednim kombinatom „AGROKULTURA“ iz Gnjilana, istovremeno je zahtevao da bude ubačen u spisak radnika kojima pripada pravo na 20% novčanih sredstava od privatizacije preduzeća.

Rešenjem Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine, Sud je žalbu podnosioca zahteva odbio kao neosnovanu sa obrazloženjem da je;*“…Suština prethodne žalbe i žalbe o kojoj je reč u načelu je ista. Žalba se odnosi na isto predmetno pitanje i zahteva istu nadoknadu. Žalbeno veće utvrđuje da je predmet sada već suđen i da sada već postoji jedan predmet res judicata. Predmet treba odbaciti ex offiocio…“*.

Podnosilac zahteva je smatrao da je povređen veći broj članova Ustava Republike Kosovo, kao i Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njihovi protokoli.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Nexhat Tahiri, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, zaključio da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona i pravilom 36. (1b) Poslovnika o radu jer je zahtev podnet van roka od četri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI13/13
Podnosilac
Nexhat Tahiri
Ocena ustavnosti rešenja Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Nexhat Tahiri iz Gnjilana.

Osporena odluka

2. Osporeno je rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine, kojim je odbijena kao neosnovana žalba podnosioca zahteva protiv rešenja Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0030 od 09. jula 2009. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je imovinsko pravni spor između podnosioca zahteva i trećih lica u vezi sa pravom na rad i ostalim imovinskim pravima koja radnici imaju u postupku privatizacije, koji je okončan rešenjem Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC -09-0042 od 29. avgusta 2012. godine, kojim je prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen veći broj članova Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 04. februara 2013. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 22. marta 2013. godine Ustavni sud je od Posebne komore vrhovnog suda Kosova i Kosovske agencije za privatizaciju zahtevao da dostave dodatnu dokumentaciju sa dokazima kada je podnosilac zahteva primio rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine.

7. Dana 26. marta 2013. godine, Posebna komora Vrhovnog suda Kosova je Ustavnom sudu dostavila povratnicu, koja dokazuje da je podnosilac zahteva primio 06. septembra 2012. godine rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine

8. Dana 15. maja 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Kadri Kryeziu, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodriguesi Ivan Čukalović, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

9. Podnosilac zahteva je vodio spor u vezi sa prekidom radnog odnosa sa industrijsko-poljoprivrednim kombinatom „AGROKULTURA“ iz Gnjilana, istovremeno je zahtevao da bude ubačen u spisak radnika kojima pripada pravo na 20% novčanih sredstava od privatizacije preduzeća.

10. Ovi sporovi su okončani pravosnažnim rešenjem Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine, koje je podnosiocu zahteva uručeno 06. septembra 2012. godine.

11. Rešenjem Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine, Sud je žalbu podnosioca zahteva odbio kao neosnovanu sa obrazloženjem;

> *“...Suština prethodne žalbe i žalbe o kojoj je reč u načelu je ista. Žalba se odnosi na isto predmetno pitanje i zahteva istu*

nadoknadu. Žalbeno veće utvrđuje da je predmet sada već suđen i da sada već postoji jedan predmet res judicata. Predmet treba odbaciti ex offiocio…“.

Tvrdnje podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da su prekršeni sledeći članovi: član 3. (Jednakost pred zakonom), 22. (Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata), član 24. (Jednakost pred zakonom),član 41. (Pravo na pristup javnim dokumentima), član 49. (Pravo na rad i obavljanje profesije), član 54. (Pravo na sudsku zaštitu) Ustava Republike Kosovo, kao i Univerzalna deklaracija o ljudskim pravima, Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i njihovi protokoli.

13. Podnosilac zahteva ne obrazlaže na koji način je došlo do povrede gorepomenutih članova, već se obraća Ustavnom sudu sledećom tvrdnjom:

> “Ukoliko se pogledaju spisi predmeta na osnovu ove žalbe, Sud nije razmatrao moj tužbeni zahtev, samo je izvršio paušalno tumačenje.“

Ocena prihvatljivosti zahteva

14. Kako bi bio u mogućnosti da razmotri zahtev podnosioca, Ustavni sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i Zakonom.

15. U vezi sa istim, Ustavni sud se poziva na član 49. (Rokovi) Zakona, koji predviđa sledeće:

> *“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog…”.*

16. Sud napominje da je iz dodatne dokumentacije koju je dostavila Posebna komora Vrhovnog suda Kosova utvrđeno da je podnosilac zahteva primio rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova ASC-09-0042 od 29. avgusta 2012. godine dana 06. septembra 2012. kad je podnosilac zahteva potpisao povratnicu.

17. Konačno rešenje Posebne komore Vrhovnog suda Kosova uručeno je podnosiocu zahteva 06. septembra 2012. godine, dok je podnosilac zahteva 04. februara 2013. god. predao podnesak Sekretarijatu Ustavnog suda.

18. Iz toga proizilazi da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona i pravilom 36. (1b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve b) samo ako je zahtev podnet u roku od četri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva,“*.

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona, i Pravilu 36. (1b) Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 10. juna 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 04/13, Zahir Hasani, datum 14 Jun 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 5/2011, od 27. januara 2011. god.

Slučaj KI 04/13, rešenje o neprihvatljivosti, od 24. maja 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, neblagovremen, rešenje o neprihvatljivost.

Podnosilac zahteva tvrdi da su mu presudom Vrhovnog suda povređena prava zagarantovana Ustavom Kosova, naime Pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31).
Podnosilac zahteva takođe, tvrdi da je bilo povreda odredaba Privremenog krivičnog zakona Kosova.

Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije ispunio uslove prihvatljivosti, i slučaj nije podnet Sudu na zakonit način od strane podnosioca zahteva, jer na osnovu člana 49. Zakona o Ustavom sudu, zahtev je neblagovremen, i sledstveno tome se proglašava neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI04/13
Podnosilac
Zahir Hasani
Zahtev za ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl. br. 5/2011, od 27. januara 2011. god.

STAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Zahir Hasani iz sela Šarban, Opština Priština, trenutno na izdržavanju kazne zatvorom, koji je zastupljen od strane brata g. Sabita Hasanija, isto tako iz sela Šarban, opština Priština.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa je presuda Vrhovnog suda Kosova Pkl. br.5/ 2011 od 27. januara 2011. god., za koju podnosilac zahteva tvrdi da je primio 20. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) od 14. januara 2013. god je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova kojom je odbijen zahtev za zaštitu zakonitosti osuđenog Zahira Hasanija protiv pravosnažne presude Opštinskog suda u Prištini P. br. 297/05, od 21. aprila 2010. god. i presude Okružnog suda u Prištini AP. br. 260/2010 od 3. decembra 2010. god.

Pravni osnov

4. Član 113.7. u vezi sa članom 21.4. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2009. god. i pravila 54, 55. i 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo.

Postupak pred Sudom

5. Dana 14. januara 2013. god., zastupnik podnosioca zahteva je podneo zahtev Sudu i isti je registrovan u odgovarajućem registru pod brojem KI04/13.

6. Dana 30. januara 2013. god., predsednik Suda je odlukom GJ.R. KI04/13 imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca, dok je odlukom KSH4/13 imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući) i prof. dr Enver Hasani i Almiro Rodrigues (članovi).

7. Dana 13. februara 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud o registrovanom zahtevu.

8. Dana 30. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Dana 21. aprila 2010. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu P. br. 297/05 kojom je optuženog g. Zahira Hasanija iz sela Šarban, Opština Priština, proglasila krivim za krivično delo "Šumska krađa" iz člana 285. stav 2. Krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: KZK), kojom prilikom je osuđen kaznom zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci.

10. Protiv ove presude g. Hasani je podneo žalbu Okružnom sudu u Prištini, negirajući krivicu i tvrdeći da mu je uskraćeno pravo da predloži svedoke koji bi svedočili u njegovu korist.

11. Dana 03. decembra2010. god., Okružni sud u Prištini, odlučujući po žalbi podnetoj od strane g. Hasanija, je doneo presudu Ap. br. 260/10 kojom je delimično ODOBRIO žalbu optuženog Zahira Hasanija, i ovom prilikom PROMENIO presudu Opštinskog suda u Prištini P. br. 297/05 od 21. aprila 2010. god., samo u delu u kome je izrečena kazna, tako da je Okružni sud u Prištini, za krivično delo šumska krađa, koja je kažnjiva na osnovu člana 285. KZK, proglasio optuženog Hasanija krivim i izrekao mu kaznu zatvora u trajanju od 3 meseca, dok je potvrdio da je

Opštinski sud u Prištini na pravilan i potpun način utvrdio činjenično stanje i da je izvršio izvođenje dokaza podnetih od strana na redovan i zakonit način.

12. Protiv ove dve presude, sada pravosnažne, g. Hasani je podneo zahtev za zaštitu zakonitosti Vrhovnom sudu istim navodima kao i u žalbi podnetoj Okružnom sudu u Prištini.

13. Dana 27. januara 2011. god., Vrhovni sud je doneo presudu Pkl. br. 5/2011, kojom je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnet protiv pravosnažnih presuda Opštinskog suda u Prištini, P. br. 297/2005, od 21. aprila 2010. god., i Okružnog suda u Prištini, AP. br. 260/2010, od 3. decembra 2010. god., iz razloga što nije našao suštinske proceduralne i zakonske povrede u presudama pobijanim od strane podnosioca zahteva.

14. Dana 10. januara 2013. god., Osnovni sud u Prištini je naložio izvršenje kazne zatvora u skladu sa pravosnažnim presudama Opštinskog suda u Prištini, P. br. 297/2005 i Okružnog suda u Prištini, AP. br. 260/2010.

Navodi podnosioca zahteva o ustavnim povredama

15. Podnosilac zahteva tvrdi su mu presudom Vrhovnog suda povređena prava zagarantovana Ustavom Kosova, naime Pravo na pravično i nepristrasno suđenje (član 31).

16. Podnosilac zahteva takođe navodi da je bilo povreda odredaba Privremenog krivičnog zakona Kosova.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

18. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji određuje da:

> "*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom*".

Sud takođe uzima u obzir:

Član 49. Zakona o Ustavnom sudu, gde se izričito propisuje da:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog."*

19. Kako bi utvrdio činjenicu da li je podnosilac podneo zahtev u roku od četiri meseca, Sud se poziva na datum kada je podnosilac zahteva primio poslednju odluku kao i na datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.

20. Iz kopije standardnog obrasca za podnošenje zahteva Ustavnom sudu ustanovljava se činjenica da je podnosilac zahteva izričito naglasio da je presudu Vrhovnog suda Kosova, Pkl. br. 5/2011, od 27. januara 2011. god., primio 20. avgusta 2012. god., dok je zahtev Ustavnom sudu podneo 14. januara 2013. god., što znači da je zahtev podnet Sudu 24 dana nakon isteka roka od četiri meseca predviđenog članom 49. Zakona o Ustavnom sudu.

21. Pod ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije ispunio uslove za prihvatljivost što se tiče roka u kojem zahtev treba da se podnese Ustavnom sudu, stoga zahtev treba da se proglasi neprihvatljivim.

22. Sud uvek naglašava da je svrha za pravilo od četiri meseca da promoviše pravnu sigurnost, da obezbedi da će pokrenuti slučajevi o ustavnim pitanjima biti razmotreni u razumnom roku, te i da štiti organe i druga zainteresovana lica da ne budu u situaciji neizvesnosti za duži vremenski period (vidi *mutatis mutandis* PM protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 6638/03 od 19. jula 2005. god.).

23. U ovim okolnostima, podnosilac nije ispunio uslove za prihvatljivost, i slučaj nije podnet Sudu *na zakonit način* od strane podnosioca zahteva jer na osnovu člana 49. Zakona o Ustavnom sudu, zahtev je neblagovremen, i sledstveno

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 1. Ustava, članom 49. Zakona o Ustavnom sudu i praviloma 36. (1.b) Poslovnika o radu, dana 24. maja. 2013 god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 127/12, Zade Zeqiroviq, datum 14 Jun 2013 – Ocena ustavnosti presude Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda, za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju ua privatizaciju, ASC-09-0084 od 12. septembra 2012. god.

KI 127/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 27. maja 2013. god.

Ključne reči: *individualni zahtev, naknada materijalne štete, godišnja kamata, jednakost pred zakonom, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, očigledno neosnovan*

Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova, za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC-09-0084, od 12. septembra 2012. god., povređena prava garantovana članom 24 [Jednakost pred zakonom] i članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) prilikom, kako navodi podnosilac zahteva, nepriznavanja prava na godišnju kamatu na iznos kompenzacije za štetu nastalu od požara.

Iz svih gore iznetih razloga, Sud je uveren da činjenice koje je predočio podnosilac zahteva ni na koji način ne opravdaju navode o povredi ustavnih prava i da podnosilac zahteva nije pružio dokaze da su mu prava i slobode garantovane Ustavom povređena od strane redovnih sudova.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI 127/12
Podnosilac
Zade Zećirović
Ocena ustavnosti presude žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC-09-0084 od 12. septembra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela Zade Zećirović (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), koju zastupa Shemsi Uka.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC-09-0084 od 12. septembra 2012. god, koja je podnosiocu zahteva uručena 22. septembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva tvrdi da su presudom žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC-09-0084 od 12. septembra 2012. god. povređena prava garantovana članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) prilikom, kako navodi podnosilac zahteva, nepriznavanja prava na godišnju kamatu na iznos kompenzacije za štetu nastalu od požara.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, član 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 7. decembra 2012. god. podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 10. januara 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues (članveća)i Arta Rama-Hajrizi (članveća).

7. Dana 5. februara 2013. god., Sud je o registraciji zahteva obavestio podnosioca zahteva i Posebnu komoru Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju.

8. Dana 29. Aprila 2013 god., odlukom predsednika o zameni sudije izvestioca br. GJR. KI 127/12 sudija Snezhana Botusharova je imanovana za sudiju izvestioca. Istog dana, po odluci predsednika br. KSH. 127/12, Veće za razmatranje je imenovano, satavljeno od sudija: Altay Suroy (presedavajući), Almiro Rodrigues (član veća), i Enver Hasani (član veća).

9. Dana 14. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice slučaja

10. Prema dokumentima priloženim u zahtevu, podnosilac zahteva je vlasnik kompanije “Muki Trade”, koji je od 26. oktobra 1999. do 25. februara 2000. god. imao ugovor o zakupu za korišćenje magacina sa društvenim preduzećem “Društveni, sportski, kulturni i ekonomski centar” u Prištini. Dana 25. februara 2000, je izbilo požar u “Društvenom, sportskom, kulturnom i ekonomskom centru” u Prištini koji se proširio na druge iznajmljene magacine, uključujući i magacin iznajmljen od strane podnosioca zahteva.

11. Dana 9. marta 2005. god., podnosilac zahteva je podneo tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju zahtevajući kompenzaciju štete od „Društvenog, sportskog, kulturnog i ekonomskog centra“ u Prištini. Podnosilac nije priložio zahtevu kopiju tužbe od 9. marta 2005. Presuda Posebne komore Vrhovnog suda od 18. avgusta odnosi se na tužbu koju je podneo podnosilac zahteva.

12. Posebna komora Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju je u svojoj presudi od 18. avgusta 2006. god., br. SCC-05-80 odlučila da *“Prema zakonu, ne može se dati nikakva vrsta naknade za ovu tužbu”*, i dalje je objasnila da tužba nije podneta u roku od pet (5) godina, kao što se propisuje članom 376. stavom 2. Zakona o obligacionim odnosima. Dok je istog dana Posebna komora donela presude u 12 (dvanaest) povezanih slučaja, gde je presudila da je „Društveni, sportski, kulturni i ekonomski centar“ u Prištini odgovoran za štete koje su pretrpeli tužioci i odredila kompenzaciju štete u njihovu korist.

13. Dana 25. marta 2008. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev za ponavljanje postupka u slučaju. Pravni zastupnik podnosioca zahteva je podneo dokaze Posebnoj komori da je 16. marta 2004. god. bila podneta tužba za istu kompenzaciju štete pred Opštinskim sudom u Prištini. Dokaz podnet Posebnoj komori bio je u obliku odluke Opštinskog suda u Prištini od 6. februara 2008. god.

14. Na osnovu dokaza koje je podneo podnosilac zahteva kojima se potvrđuje da je podneta tužba i Opštinskom sudu za istu kompenzaciju, dana 20. juna 2008. god., Posebna komora Vrhovnog suda je odlučila da ponovi postupak u ovom slučaju.

15. Dana 10. septembra 2008. god., Posebna komora Vrhovnog suda pozivajući se na svoju nadležnost na osnovu Uredbe UNMIK-a 2002/13 je takođe donela odluku uklanjajući iz Opštinskog suda u Prištini predmet C. br. 254/08 podnet od strane podnosioca.

16. Posebna komora je naložila opšte veštačenje za procenjivanje iznosa štete koja je nastala od požara.

17. Dana 15. oktobra 2009. god., Sudsko veće Posebne komore Vrhovnog suda je u svojoj presudi SCC-05-0080 proglasilo Društveni, sportski, kulturni i ekonomski centar u Prištini odgovornim za štetu i sledstveno je naložilo Društvenom, sportskom, kulturnom i ekonomskom centru u

Prištini da plati tužiocima kompenzaciju za štetu. U slučaju podnosioca zahteva, Sudsko veće je naložilo da se plati iznos od 106.650 evra kao kompenzacija umesto zatraženog iznosa od 195.000 evra.

18. Dana 12. novembra 2009. god., podnosilac je podneo podnesak Posebnoj komori Vrhovnog suda kojim je zahtevao od Posebne komore da ispravi presudu od 15. oktobra 2009. god. i da obuhvati kamatu od 3,5 % za podnosioca zahteva u izreci presude.

19. Dana 21. maja 2010. god. Sudsko veće Posebne komore Vrhovnog suda je odbilo podnesak kao neprihvatljiv sa obrazloženjem da je presuda od 15. oktobra 2009. uručena podnosiocu zahteva 18. oktobra 2009. god. i da je podnosilac podneo svoj podnesak 12. novembra 2009. god., pri čemu se smatralo da je podnesak van roka shodno članu 49.1. Administrativnog naređenja UNMIK-a (AN) 2008/6. U stvari, Sudsko veće nije smatralo da navodni propust spada pod *„pisarske greške“*. Sudsko veće je dalje obrazložilo da je podnosilac zahtevao "dopunsku presudu a ne ispravljenu presudu" i našlo je da je zahtev za dopunu presude bio u roku, ali neosnovan uzimajući u obzir da je prvobitnom presudom implicitno rečeno da podnosilac zahteva nije tražio pravnu kamatu. Sudsko veće je primetilo da "*svaki prigovor u vezi sa ovim treba da se ispravi, ako se zaključi da je osnovan, samo drugostepenom odlukom.*" U ovom slučaju, Sudsko veće je zaključilo da zahtev podnosioca ne može da se smatra kao nova tužba pošto postupak za registraciju je poseban, niti može da se smatra kao žalba jer nije ispunila kriterijume proglašene članom 60.1. Administrativnog naređenja UNMIK-a (AN)2008/6.

20. Dana 7. jula 2010. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Žalbenom veću Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju zahtevajući kompenzaciju za kašnjenje isplate pravne kamate u istom iznosu kao i u drugim slučajevima počevši od 25. februara 2000. god. do konačne isplate. Podnosilac zahteva je tvrdio da su više slučaja presuđena na kolektivan način tako što je Društveni, sportski, kulturni i ekonomski centar u Prištini obavezan da plaća kamatu i takođe tvrdi da je u ranijim dokumentima zatražio kompenzaciju za proceduralne troškove. Podnosilac zahteva u svojoj žalbi se takođe poziva na presudu Posebne komore Vrhovnog suda od 18. avgusta 2006. god., u kojoj Posebna komora Vrhovnog suda naglašava da " se tužba odnosi na zahtev da se obavezi Društveni, sportski, kulturni i ekonomski centar u Prištini *"da uplaćuje kamatu zbog kašnjenja u iznosu od 5% godišnje, počev od dana požara do konačne isplate "*.

21. Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda Kosova za pitanja koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju je odlukom ASC-10-0045 od 13. septembra 2012 odbilo žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdilo odluku Sudskog veća SCC -05-0080 od 21. maja 2010. god.

22. Žalbeno veće je u gorenavedenoj odluci primetilo da:

[...]

" Tačno je da je PKVS dana 18. avgusta 2006. god. u svojoj presudi, naglasila da se tužba prvooptuženog od 9. marta 2005. god. sastoji od zahteva za primoravanje prvoptuženog da plati kamatu zbog kašnjenja u vrednosti od 5 % godišnje, počev od dana izbijanja požara, pa sve do konačne isplate. Međutim, ovaj zahtev nije mogao ni da se pronađe u dosijeu predmeta SCC – 05- 0080, a ni u dokumentima u žalbi u Žalbenom veću. Izjava PKVS od dana 18. avgusta 2006. god. se ne može smatrati kao dokaz da je postojao zahtev za kamatu pre 18. avgusta 2006. god."

Žalbeno veće dalje se poziva na tužbu podnosioca zahteva u dosijeu Sudskog veće br. SCC-05-0080 podnetom 15. decembra 2008. god. u kojoj podnosilac zahteva traži isplatu pravne kamate, ali obrazlaže da [...] *"u skladu sa članom 376.2. Zakona o obligacionim odnosima pravo za podnošenje tužbe ističe pet godina nakon pojave povrede ili gubitka, tako da je zahtev podnosioca od 15. decembra 2008. god. neblagovremen."*

23. Društveni, sportski, kulturni i ekonomski centar u Prištini, Kosovska agencija za privatizaciju i World Company podneli su žalbe Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova, dana 23. novembra 2009. god., 20. novembra 2009. god. i 16. novembra 2009. god. protiv presude Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda od 15. oktobra 2009. god. o spajanim slučajevima SCC-05-80, SCC-06-0029, SCC-06-0470, SCC-06-0482 i SCC- 06-0524.

24. Žalbeno veće Posebne komore Vrhovnog suda je u presudi od 12. septembra 2012. god. odlučilo da smatra žalbu „Društvenog, sportskog, kulturnog i ekonomskog centra u Prištini" u Prištini za delimično osnovanom i da preinači presudu Sudskog veća Posebne komore Vrhovnog suda od 15. oktobra 2009. god. time što je naložio Društvenom, sportskom, kulturnom i ekonomskom centru u Prištini da plati podnosiocu zahteva i drugim tužiocima sledeće iznose: 75.000 evra podnosiocu zahteva; 75.000 evra i 3,5% godišnje kamate za štetu od 26. februara 2000. do dana isplate drugom tužiocu; 80.000 evra i 3,5% godišnje kamate za štetu od 26. februara 2000. god. do dana isplate trećem tužiocu; 65.000 evra i 3,5% godišnje kamate za štetu od 26.

februara 2000. god. do dana isplate četvrtom tužiocu; 180.000 evra i 3,5% godišnje kamate za štetu od 26. februara 2000. god. do dana isplate petom tužiocu.

Navodi podnosioca zahteva

25. Kao što je navedeno gore, podnosilac zahteva tvrdi da su presudom Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC-09-0084 od 12. septembra 2012. god. povređena prava garantovana Ustavom, tačnije članom 24. [Jednakost pred zakonom] i članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje].

26. Podnosilac zahteva dalje tvrdi da "Prema *naređenju UNIMK-a br. 6/ 2008 o sprovođenju Uredbe UNMIK-a br. 13 /2002, član 70. naređenja u završnim odredbama predviđa da pri tumačenju ovog naređenja ili razmatranju bilo kojeg pitanja koje nije dovoljno regulisano, tada se sprovode odnosne primenljive odredbe Zakona o parničnom postupku. Shodno članu 190. Zakona o parničnom postupku, kao zakon koji je bio na snazi u to vreme, bilo je predviđeno da je tužilac do momenta okončanja glavnog pretresa mogao da preinači tužbu. I da tužilja nije zahtevala tužbom zateznu kamatu, kada je zahtevala podneskom i navodima pre okončanja glavnog pretresa, onda je trebalo da Komora smatra ovaj navod blagovremenim*."

Ocena prihvatljivosti zahteva

27. Pre svega, da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

28. Sud prvo mora da proveri da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka da podnese zahtev Sudu u skladu sa zahtevima člana 113.7. Ustava.

Član 113. stav 7. Ustava predviđa:

"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

U vezi sa ovim zahtevom, Sud primećuje da je podnosilac zahteva fizičko lice, i ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava.

29. Sud takođe može da utvrdi da li je podnosilac zahteva, u skladu sa uslovima iz člana 113. (7) Ustava i člana 47. (2) Zakona iscrpeo sva pravna sredstva. U konkretnom slučaju, konačna odluka o slučaju podnosioca zahteva je presuda Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC -09-0084 od 12. septembra 2012. god. Stoga podnosilac zahteva je pokazao da je iscrpeo sva pravna sredstva koja su mu raspolaganju na osnovu primenljivih zakona.

30. Podnosilac zahteva takođe mora da dokaže da je ispunio uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem zahteva u zakonskom roku. Može se primetiti iz spisa predmeta da je presuda Žalbenog veća Posebne komore Vrhovnog suda o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju ASC -09-0084 od 12. septembra 2012. god. uručena podnosiocu zahteva 22. septembra 2012. god., dok je on zahtev Sudu podneo 7. decembra 2012. god., što znači da je zahtev podnet u roku od četiri meseca, kao što se propisuje Zakonom i Poslovnikom o radu.

31. U vezi sa zahtevom, Sud takođe uzima u obzir pravilo 36. Poslovnika o radu koje predviđa:

"(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan."

32. Iz spisa predmeta, Sud primećuje da je obrazloženje u presudi Žalbenog veća Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja celokupnog postupka, Sud je takođe našao da postupak pred redovnim sudovima nije bio nepravičan ili proizvoljan (Vidi, *mutatis mutandis, Shub protiv Litvanije,* Odluka Evropskog suda za ljudska prava u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.)).

33. Sud naglašava da po Ustavu nije sud četvrtog stepena kada razmatra odluke donesene od strane redovnih sudova. Mandat redovnih sudova je da tumače i primene relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, Garcia Ruiz protiv Španije [VK], br. 30544/96, § 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-1), vidi takođe, rešenje o neprihvatljivosti u slučaju *br. 70/11,* podnosioci zahteva Faik Hima, Magbule Hima i Besart Hima, ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, A. br. 983/08, od 7. februara 2011. god.).

34. Činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom odluke Posebne Komore Vrhovnog suda ne može da se iskoristi od strane podnosioca zahteva kao pravo da pokrene opravdanu žalbu na povredu članova 24. [Jednakost pred zakonom] i 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava. (Vidi, *mutatis mutandis* presuda ESLJP-a zahtev br.5503/02, Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presudaod 26. jula 2005. god.).

35. Iz svih gorenavedenih razloga, Sud je uveren da činjenice koje je predočio podnosilac zahteva ni na koji način ne opravdaju navode o povredi ustavnih prava i da podnosilac zahteva nije pružio dokaze da su mu prava i slobode garantovane Ustavom povređena od strane redovnih sudova.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilu 36. 2 i 56.2 Poslovnika o radu, 27. maja 2013. god.,jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 105/12 i KI 133/12, Udruženje lovaca "Dukagjini" iz Kline iLovački savez Kosova, datum 14 Jun 2013- Zahtev za ocenu ustavnosti odluke Ministarstva unutrašnjih poslova, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god.

KI 105/12 i KI 133/12, Rešenje o neprihvatljivosti od 24. maja 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, odluka Ministarstva unutrašnjih poslova, dozvole za registraciju oružja, neblagovremen

Podnosioci zahteva traže ocenu ustavnosti odluke Ministarstva unutrašnjih poslova, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., na osnovu koje će kartice WRCU/WRC (ili dozvole za registraciju oružja, poznatog kao lovačko oružje ili oružje za rekreaciju), kojima je produžena važnost do 1. novembra 2012. god., biti zamenjene karticama Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP).

Iz podnesaka se utvrđuje da su zahtevi podneti Ustavnom sudu 22. oktobra 2012. god. i 24. decembra 2012. god., a u međuvremenu je odluka MUP-a br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god. dostavljena Lovačkom savezu Kosova putem elektronske pošte, dana 17. novembra 2001. god., što znači da zahtev nije podnet u zakonskom roku, propisanom članom 49 Zakona.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučajevima br. KI105/12 i br. KI133/12
Podnosioci zahteva
Udruženje lovaca "Dukagjini" iz Kline
i
Lovački savez Kosova
Zahtev za ocenu ustavnosti odluke Ministarstva unutrašnjih poslova, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosioci zahteva su Udruženje lovaca "Dukagjini", sa sedištem u Klini, i Lovački savez Kosova, zastupljeni od strane Cenë Gashija i Rexhepa Shkodre.

Osporena odluka

2. Osporena odluka javnog organa, kojom su navodno povređena prava zagarantovana Ustavom Kosova, je odluka Ministarstva unutrašnjih poslova,br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., koja je stupila na snagu na dan potpisivanja, 14. novembra 2011. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) je ocena ustavnosti odluke Ministarstva unutrašnjih poslova, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., na osnovu koje kartice WRCU/WRC (ili dozvole za registraciju oružja, poznate kao lovačko oružje ili oružje za rekreaciju), kojima je produženo važenje do 1.

novembra 2012. god., biće zamenjene karticama Ministarstva unutrašnjih poslova (u daljem tekstu: MUP).

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo, br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), kao i pravilo 37.1. i pravilo 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 22. oktobra 2012, prvi podnosilac zahteva, Udruženje lovaca"Dukagjini", sa sedištem u Klini, podnelo je zahtev Sudu.

6. Dana 5. novembra 2012. god., odlukom GJ.R. KI105/12, predsednik Suda je imenovao zamenika predsednika Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca, dok je odlukom KSH KI105/12, predsednik imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodriguez (predsedavajući), Snezhana Botusharova (član) i Kadri Kryeziu (član).

7. Dana 5. novembra 2012. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva (KI105/12) i MUP o registrovanju zahtevu u odgovarajući registar Suda.

8. Dana 22. novembra 2012. god., MUP je poslao svoje komentare u vezi sa zahtevom. U svom dopisu, Ministarstvo unutrašnjih poslova: *"Mi smo imali redovne sastanke sa Savezom lovaca i objasnili smo im da MUP ne može da sprovede njihov zahtev za izuzeće iz stručnog ispita, jer zakon o oružju nije predvideo odredbe izuzeća ni za jednu kategoriju Kosovskog društva"*.

9. Dana 24. decembra 2012, drugi podnosilac zahteva, Lovački savez Kosova, podneo je zahtev Sudu.

10. Dana 26. decembra 2012. god., u skladu sa pravilom 37.1. Poslovnika o radu, predsednik je naložio spajanje zahteva KI105/12 i KI133/12, iz razloga da su zahtevi podneti protiv istog akta javnog organa. Ovim je nalogom naređeno da sudija izvestilac i Veće za razmatranje budu isti kao što je već odlučeno odlukama predsednika, od 5. novembra 2012. god.

11. Dana 22. januara 2013. god., Sud je obavestio drugog podnosioca zahteva (KI133/12) i MUP o registrovanju zahteva u odgovarajući registar Suda.

12. Dana 31. januara 2013. god., Sud je zahtevao dodatne informacije od drugog podnosioca zahteva (Lovačkog saveza Kosova) i MUP.

13. U svom zahtevu za dodatne informacije, od 31. januara 2013. god. upućenom Lovačkom savezu Kosova, Sud je zahtevao potvrđivanje datuma kada je Lovački savez primio odluku MUP-a, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god.

14. U svom zahtevu za dodatne informacije, od 13. januara 2013. god., upućenom MUP-u, Sud je zahtevao potvrđivanje broja lovačkih udruženja, koja su ovlašćena da izdaju potvrde o uspešnom polaganju stručnog ispita za oružje u okviru odluke br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., kao i da je tražio potvrdu o tome kada i na koji način je odluka dostavljena dotičnim stranama.

15. Dana 6. februara 2013. god., MUP je dostavio svoj odgovor na zahtev Suda, od 31. januara 2013. god., objašnjavajući:

    "*... Prema Zakonu o oružju (04/L-143) jedini organ koji izdaje potvrdu za uspešno polaganje stručnog ispita za oružje je Ministarstvo unutrašnjih poslova, odnosno Departman za javnu bezbednost. Odluka br. 847 od 14/11-2011 je u tački 5 ostavila otvorenu mogućnost diskusije zainteresovanim grupama i ova tačka odluke nije izvršna.*"

16. Dana 13. februara 2013. god., Lovački savez je dostavio odgovor na zahtev Suda od 31. januara 2013. god., kojim obaveštava da je Lovački savez odluku br. 847/2011 primio putem elektronske pošte 17. novembra 2011. god.

17. Dana 29. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu u punom sastavu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

18. Dana 14. novembra 2011. god., MUP je doneo odluku na osnovu koje kartice WRCU/WRC(ili dozvole za registraciju oružja, poznatog kao lovačko oružje ili oružje za rekreaciju), kojima je produžena važnost do 1. novembra 2012. god., biće zamenjene karticama MUP-a. Na osnovu ove odluke, Departman za javnu bezbednost (u daljem tekstu: DJB) MUP izdaje godinu dana važeće kartice, podnosiocu koji ispunjava uslove utvrđene članom 2. odluke br. 847/2011. Dalje, na osnovu odluke, ako u roku od godinu dana imaoci dozvola za nošenje oružja (WRC)

dostave potvrdu o uspešnom polaganju stručnog ispita o oružju, onda im DJB izdaje pet (5) godina važeću karticu.

19. Prema podnosiocima zahteva, određen broj članova Udruženja lovaca "Dukagjini" i Lovački savez Kosova, polagao je pre više godina praktične i teoretske ispite, koji se zahtevaju ovom odlukom MUP-a, stoga su stekli pravo na lovačko oružje.

20. Član 5. odluke MUP-a određuje: *"Ministarstvo unutrašnjih poslova će razmotriti mogućnost isključivanja iz teoretskog testa ili praktičnog testa za nosioce dozvola navedenih u članu 1. i 2. ukoliko se teoretski ili praktični test može dokazati nekim relevantnim sertifikatom izdatim redovnim postupkom od strane legitimnog organa"*. Prvi podnosilac zahteva (KI105/12) tvrdi da MUP nije priznao potvrde izdate redovnim postupkom, obavezujući lovce da se podvrgnu testu u streljačkom klubu "Katana" u Obiliću, prema podnosiocu zahteva jedinom klubu u Republici Kosovo, kojom prilikom se lovci obavezuju da uplate fiksnu sumu od 170 evra.

21. Na osnovu zahtevom dostavljene dokumentacije, odnosno dopisa drugog podnosioca zahteva (KI133/12), upućenog MUP-u, od 1. novembra 2011. god., stavljeno je do znanja da, u okviru spisaka od 24 (dvadeset i četiri) udruženja lovaca, je evidentirano 4.188 (četiri hiljade sto osamdeset osam) potvrda lovaca, kvalifikovanih tokom perioda 2001-2007. i tokom perioda pre 2001. god. Podnosilac zahteva (KI133/12), u ime udruženja lovaca zahtevao je od MUP-a oslobađanje lovaca teoretskog i praktičnog ispita o oružju, sa obrazloženjem da su lovcima izdate potvrde za lov, izdate od strane legitimnih organa.

22. Podnosioci zahteva tvrde da nisu uložili žalbe na odluku MUP-a, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., navodeći da nisu imali pravo na žalbu.

Tvrdnje podnosilaca zahteva o ustavnim povredama

23. Prvi podnosilac zahteva (KI105/12) tvrdi da odluka MUP-a, na osnovu koje svi lovci, bez obzira na uzrast i profesiju, treba da se podvrgnu ispitu, je nepravedna i nezakonita zbog toga što određeni broj lovaca su iskusni i pasionirani lovci koji su se bavili ovim sportom za više od trideset (30) godina, i da su isti odslužili redovni vojni rok, vežbali kako da koriste oružje i takođe poseduju potvrde izdate od strane Lovačkog saveza Kosova putem legitimne komisije. Prvi podnosilac zahteva dalje objašnjava da, u strukturi lovaca, postoji određen broj pripadnika Policije Kosova, pripadnika Kosovskih bezbednosnih snaga, koji su, u

okviru njihove struke, obučeni da koriste oružje, tvrdeći da je to nepravedno, neopravdano, i protivzakonito da ove kategorije lovaca podvrgnu ispitu utvrđenim odlukom MUP-a, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god.

24. Prvi podnosilac zahteva (KI105/12) navodi da su, odlukom MUP-a br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo: članom 3. Ustava [Jednakost pred zakonom], članom 21. [Opšta načela], članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravni lek], članom 44. [Sloboda udruživanja], članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], članom 54. [Sudska zaštita prava] i članom 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda].

25. Drugi podnosilac zahteva (KI133/12) navodi da su, odlukom MUP-a, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., povređena prava zagarantovana Ustavom Republike Kosovo: članom 3. [Jednakost pred zakonom], članom 16. [Premoć Ustava], članom 17. [Međunarodni sporazum], članom 18. [Ratifikacija međunarodnih sporazuma], članom 19. [Sprovođenje međunarodnog prava], članom 21. [Opšta načela], članom 22. [Direktna primena međunarodnih sporazuma i instrumenata], članom 24. [Jednakost pred zakonom], članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 32. [Pravo na pravni lek], članom 44. [Sloboda udruživanja], članom 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava], članom 54. [Sudska zaštita prava] i članom 55. [Ograničenje prava i osnovnih sloboda].

26. Drugi podnosilac zahteva (KI 133/12) dalje navodi da je odluka MUP-a, br. 847/2011, od 14. novembra 2011. god., u suprotnosti sa odredbama člana 1. Zakona o obrazovanju i stručnom osposobljavanju, br. 02/L-42; sa odredbama člana 47. (Zakon o lovu, Službeni list SAPK, br. 37, od 25. septembra 1979. god., KK br. 112-57/79; sa odredbama člana 63. Zakona o lovu, br. 02/L-53, od 16. decembra 2005. god. i sa odredbama člana 7. Zakona o oružju, br. 03/L-143, od 17. novembra 2009. god.

27. Podnosioci zahteva, u njihovom zahtevu, u ime svih kvalifikovanih lovaca, članova lovačkih udruženja, zahtevaju ocenu zakonitosti i ustavnosti odluke nadležnih organa MUP-a, koji ne priznaju zakonite kvalifikacije o oružjima i lovu koje su lovci stekli do 2007. god.

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, Ustavni sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predmeta, utvrđene Ustavom i posebno navedene u Zakonu i Poslovniku o radu.

29. U vezi sa zahtevom podnosioca, Sud se poziva na član 49. Zakona koji određuje:

Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog.

30. Kako bi potvrdio činjenicu da li je podnosilac zahteva podneo zahtev u propisanom roku od četiri meseca, Sud se poziva na datum kada je podnosilac zahteva primio poslednju odluku i na datum podnošenja zahteva Ustavnom sudu.

31. Iz podnesaka se primećuje da su zahtevi podneti Ustavnom sudu 22. oktobra 2012. god. i 24. decembra 2012. god., dok je odluka MUP-a br.847/2011 od 14. novembra 2011. god., saopštena Lovačkom savezu Kosova putem elektronske pošte 17. novembra 2011. god., što znači da zahtev nije podnet u zakonskom roku predviđenom članom 49. Zakona.

32. Na osnovu gorenavedenog, proizilazi da je zahtev neblagovremen.

33. Sledstveno, zahtev mora da se odbaci kao neprihvatljiv zbog toga što nije ispoštovan zakonski rok predviđen članom 49. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36. stavom 1. tačkom b) Poslovnika o radu, dana 24. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 34/13, Besart Begu, datum 14 Jun 2013- Ocena ustavnosti postupka pred Vrhovnim sudom Republike Kosovo u predmetu A. br. 1578/12.

Predmet KI 34/13, rešenje o neprihvatljivost od 15. maja 2013. god.

Ključne reći: individualni zahtev, neiscrpljenje, povreda individualnih prava i slobode

Podnosilac, g. Besart Begu, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava kosova, žaleći se da je podneo žalbu 22. decembra 2012. god., Vrhovnom sudu Republike Kosova i da nije dobio nikakv odgovor s njihove strane u vezi sa njegovom tužbom koja je registrovana pod brojem A. br. 1578/12. Dakle, još uvek postoji konačna odluka koja bi mogla da se ospori pred ovim Sudom.

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer se još uvek nije rešio pred redovnim sudovima, gde će podnosilac zahteva još uvek moći da pokrene svoju žalbu u vezi sa navodnim povredama svojih prava. Dakle, Sud smatra da još uvek ne postoji konačna odluka koja bi mogla da se ospori pred ovim Sudom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI34/13
Podnosilac
Besart Begu
Ocena ustavnosti postupka u Vrhovnom sudu Republike Kosovo u slučaju A. br. 1578/12.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g. Besarta Begua (u daljem tekstu: podnosilac), sa prebivalištem u Mitrovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac je podneo svoj zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) žaleći se da je podneo tužbu 22. decembra 2012. god. Vrhovnom sudu Republike Kosovo i da nije dobio nikakav odgovor s njihove strane u vezi sa njegovom tužbom koja je registrovana pod brojem A. br. 1578/12. Dakle, još uvek ne postoji konačna odluka koja bi mogla da se ospori pred ovim Sudom.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da su njegova prava garantovana Ustavom Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav) bila prekršena, bez navođenja bilo kakvih posebnih odredaba Ustava.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

5. Dana 11. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik Ustavnog suda Odlukom br. GJR.KI-34/13, je imenovao sudiju Kadrija Kryeziua za sudiju izvestioca. Istog dana je predsednik Ustavnog suda, odlukom br. KSH.KI-34/13, imenovao veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Almiro Rodrigues.

7. Dana 29. marta 2013. god., zahtev je saopšten Vrhovnom sudu Republike Kosovo.

8. Dana 29. aprila 2013. god., predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Envera Hasanija umesto sudije Roberta Carolana za člana Veća za razmatranje. Stoga, sudija Almiro Rodrigues je predsedavajući sudija Veća za razmatranje.

9. Dana 15. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

10. Dana 29. decembra 2011. god., Nezavisna komisija za rudnike i minerale je odbila zahtev kompanije podnosioca "Mani Com" za dozvolu u skladu sa članom 6. (1.5.2) Zakona br. 03/L-163 o rudnicima i mineralima koji predviđa sledeće: *"Lice koji želi da dobije ili održava jednu Licencu ili Dozvolu, ili da produži ili da izvrši prenos jedne postojeće Licence ili Dozvole, biće podoban ako je: Predmet licence ili dozvole za koju je podnosioc podneo zahtev: nije u suštinskoj protivurečnosti sa predmetom jednog prethodnog zahteva koji je podnet od drugog podnosioca koji ima prednost."* Nezavisna komisija za rudnike i minerale je našla da postoji materijalni sukob sa predmetnom stvari prethodnog podnosioca druge kompanije. Podnosilac zahteva se žalio protiv ove odluke Nezavisnoj komisiji za rudnike i minerale– Komisiji za žalbe.

11. Dana 14. novembra 2012. god., Komisija za žalbe Nezavisne komisije za rudnike i minirale je odbila kao neosnovanu žalbu podnosioca i

potvrdila odluku Nezavisne komisije za rudnike i minerale 29. decembra 2011. god.

12. Dana 21. decembra 2012. god., podnosilac zahteva je pokrenuo postupak upravnog spora u Vrhovnom sudu. Podnosilac zahteva se žalio da je Nezavisna komisija za rudnike i minerale prekršila odredbe Zakona o rudnicima i mineralima i da je pogrešno utvrdila činjenično stanje i da je pogrešno primenila materijalno pravo.

13. Tužba podnosioca zahteva je u Vrhovnom sudu registrovana pod brojem A. br. 1578/12.

Navodi podnosioca

14. Podnosilac zahteva navodi da se on "*žali iz razloga što nije dobio odgovor od Vrhovnog suda u Prištini, vezano za tužbu koju je podneo kao upravni spor 22.12.2011. sa predmetnim brojem A. 1578/12.*"

15. Pored toga, podnosilac zahteva navodi da *"razlog zbog kojeg sam podneo tužbu protiv Nezavisne komisije za rudnike i minerale u Prištini je što sam nekoliko puta konkurisao za licencu za rad, ali su me svaki put odbili, iz kojih razloga su to uradili, nisam ni ja upoznat, i sve obaveze sam izvršio u zakonskom roku."*

Prihvatljivost zahteva

16. Sud primećuje da, kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosilaca, prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i dalje precizirani u Zakonu i u Poslovniku o radu.

17. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa da*"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

i član 47.2. Zakona koji predviđa da*"Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva."*

18. U tom smislu, Sud primećuje da načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom

postupku kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili ukoliko postoji, da ispravi kršenje osnovnog prava.

19. Sud želi da naglasi da obrazloženje iscrpljenosti je da se pruži nadležnim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodne povrede Ustava. Pravilo se zasniva na pretpostavci da će kosovski pravni poredak obezbediti delotvorna pravna sredstva za kršenje ustavnih prava. (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, bt. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.) Međutim, nije neophodno da ustavna prava budu eksplicitno istaknuta u predmetnom postupku ,sve dok je pitanje pokrenuto implicitno ili u suštini, pravilo o iscrpljenju pravnih sredstava je ispoštovano (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Azinas protiv Kipra, br. 56679/00, odluka od 28. aprila 2004. god.).

20. U ovom slučaju, Sud primećuje da predmet još uvek nije rešen pred Vrhovnim sudom, gde će podnosilac zahteva još uvek moći da pokrene svoju žalbu u vezi sa navodnim kršenjima svojih prava. Dakle, Sud smatra da još uvek ne postoji konačna odluka koja bi mogla da se ospori pred ovim Sudom.
21. Stoga, podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema važećem zakonu, kao što je propisano u članu 113.7. Ustava i članu 47.2. Zakona.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 47.2. Zakona o Ustavnom sudu i pravilima 56.(2) Poslovnika o radu, dana 3. juna 2013.god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku i

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 37/13, Faton Sefa, datum 14 Jun 2013- Zahtev za preispitivanje rešenja o neprihvatljivost Ustavnog Suda Republike Kosovo, KI 75/12. Od 15 januara 2013 god., br ref RK 342/13

Predmet KI 37/13, rešenje o neprihvatljivosti od 15. maja 2013. god.

Ključne reči: prispitivanje slučaja, individualni zahtev, *res judicata,* povreda individualnih prava i sloboda

Podnosilac, g. Faton Sefa, podneo je zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova. Ovaj zahtev je preispitivanje slučaja br. KI 75/12. Podnosilac zahteva se sada žali da "ovaj Sudu nije razmatrao dodatne dokaze koji su bili podneti Sudu 21. novembra 2012. god."

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije podneo dokaz i nije pružio nove i dovoljne osnove za novu odluku. Sud, stoga, smatra da zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv, jer je Ustavni sud već odlučio o slučaju podnosioca u predmetu br. KI. 75/12., odnosno, predmet je *res judicata*.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI37/13
Podnosilac
Faton Sefa
Zahtev za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti Ustavnog suda Republike Kosovo, KI75/12, od 15. januara 2013. god., br. ref.: RK342/13.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je g. Faton Sefa, sa prebivalištem u Đakovici, koji je podneo prvi podnesak (zahtev br. KI75/12) Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) 13. avgusta 2012. god. Zahtev je 27. novembra 2013. god. odbačen kao neprihvatljiv.

Osporena odluka

2. Ovim sadašnjim zahtevom, podnosilac zahteva od Suda preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti ovog Suda u slučaju KI75/12, od 15. januara 2013. god., kojim je Sud proglasio neprihvatljivim zahtev podnosioca zbog toga što je bio očigledno neosnovan. Rešenje o neprihvatljivosti je uručeno podnosiocu zahteva 31. januara 2013. god.

Predmetna stvar

3. U ovom zahtevu za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti, podnosilac zahteva se žali da ovaj Sud nije razmatrao dodatne dokaze koji su, 21. novembra 2012. god., podneti Sudu.

Pravni osnov

4. Pravilo 36. (3.e) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 13. marta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev ovom Sudu za preispitivanje rešenja o neprihvatljivosti, u slučaju KI75/12, ovog Suda, od 15. januara 2013. god.

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik Ustavnog suda je, odlukom br. GJR. KI-37/13, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Istog dana, predsednik Ustavnog suda je, odlukom br. KSH.KI-37/13, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani.

7. Dana 7. maja 2013. god., predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za predsedavajućeg sudiju Veća za razmatranje umesto sudije Roberta Carolana.

8. Veće za razmatranje je 15. maja 2013. god. razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

9. Što se tiče prethodnog slučaja podnosioca zahteva, KI75/12, rešenog 21. novembra 2012. god., ovaj Sud je pronašao zahtev neprihvatljivim na osnovu toga što podnosilac zahteva nije dostavio bilo kakav dokaz čime bi dokazao da li je bio pozvan da prisustvuje disciplinskom postupku i da li je Vrhovni sud ignorisao tu činjenicu. Prosto neslaganje sa presudom u kombinaciji sa nabrajanjem nekih ustavnih odredaba nije dovoljno za izgradnju slučaja o ustavnim povredama.

10. Dana 13. marta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo pismo ovom Sudu tvrdeći da je, 21. novembra 2012. god., podneo Sudu dodatna dokumenta koja Sud nije uzeo u obzir. Dodatni dokumenti koje je podnosilac zahteva dostavio, 21. novembra 2012. god. su:

    a. Korespondencija elektronskom poštom između podnosioca zahteva i tužioca Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju. Podnosilac zahteva se obratio ovom tužiocu zahtevajući od njega potvrdu da raskid ugovora o zaposlenju nije urađen shodno primenjivom zakonu. Tužilac je odgovorio da on ne može pomoći oko toga.

b. Izjava pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju. Dana 27. novembra 2006. god., podnosilac zahteva je dao izjavu u svojstvu svedoka pred Međunarodnim krivičnim sudom za bivšu Jugoslaviju u vezi sa njegovim poslom.

11. Osim toga, uz pismo, od 13. marta 2013. god., podnosilac zahteva je dostavio Sudu dodatnu dokumentaciju koja nije bila u prvom zahtevu:

a. Dana 8. avgusta 2006. god., poslodavac je izdao nalog kojim je ukinut sistem bonusa zaposlenima i da je podnosilac zahteva kao šef svog sektora mogao dati bonus zaposlenima u svom sektoru, ukoliko je on smatrao da su obavili svoj rad iznad proseka.

b. Neutvrđenog dana, disciplinska komisija je razmatrala obaveštenje o raskidu ugovora o zaposlenju podnosiocu zahteva i na osnovu dokaza koje je posedovala podržala je obaveštenje o raskidu ugovora o zaposlenju podnosiocu zahteva.

c. Dana 7. jula 2012. god., radnik, kompanije u kojoj je radio podnosilac zahteva, je pismeno izjavio da je on potpisao zapisnik Disciplinske komisije pod pritiskom i pretnjom.

d. njegov ugovor o radu.

e. ciljni sporazum kompanije.

f. odgovor podnosioca zahteva na žalbu kompanije Okružnom sudu u Đakovici.

Prihvatljivost zahteva

12. Sud primećuje da, da bi mogao da presudi po žalbi podnosioca zahteva, prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, i posebno navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

13. U vezi s tim, Sud se poziva na pravilo 36. (3.e) Poslovnika o radu koje predviđa da: "*Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: kada je Sud već doneo odluku o predmetnoj stvari i kada zahtev ne sadrži dovoljan osnov za donošenje nove odluke.*"

14. Podnosilac zahteva se žali da je podneo Sudu dodatna dokumenta, kao što je i navedeno u stavu 10, koje Sud nije uzeo u obzir.

15. U vezi s tim, Sud primećuje da su ova dodatna dokumenta dostavljena Sudu 3. decembra 2012. god., dok je Sud većao o ovom slučaju 27. novembra 2012. god.

16. Štaviše, Sud primećuje da je zahtev podnosioca bio odbačen od strane ovog Suda, rešenjem o neprihvatljivosti u slučaju broj KI75/12, pošto na osnovu dokumenata koje je dostavio podnosilac zahteva, Sud je utvrdio da podnosilac zahteva nije uspeo da izgradi slučaj o ustavnim povredama.

17. Što se tiče novih podnetih dokumenata iz stava 11, Sud primećuje da ovi dokumenti ne potvrđuju tvrdnje podnosioca zahteva da on nikada nije imao sastanke sa kompanijom i da prilikom raskida ugovora o zaposlenju nije navedeno koje zakonske odredbe su povređene od strane zaposlenog.

18. Prema tome, Sud smatra da novi dokumenti podneti od strane podnosioca zahteva ne pružaju novi i dovoljan osnov za novu odluku.

19. U ovim okolnostima, Sud zaključuje da je zahtev, u skladu sa pravilom 36. (3.e) Poslovnika o radu, neprihvatljiv, jer je Sud već odlučio po ovom pitanju.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 36. (3.e) i pravilom 56.(2) Poslovnika o radu, dana 31. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv, jer je Ustavni sud već rešio slučaj podnosioca zahteva u slučaju br. KI75/12, tj. slučaj je *res judicata*;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 23/13, Melihate Hakiqi, datum 18 Jun 2013-Ocena ustavnosti presude A br. 1197/2012 od 27. decembra 2012 . god. Vrhovnog suda Kosova

Slučaj KI 23/13, rešenje od 14. juna 2013. god.

Ključne reći Individualni zahtev, očigledno neosnovan, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva, u zahtevu podnetom 27. februara 2013. god., traži "ocenu ustavnosti presude A. br. 1197/2012 od 27. decembra 2012. god., Vrhovnog suda Kosova, kojom je Vrhovni sud odbio tužbu podnosioca zahteva za ocenu zakonitosti rešenja br. 5081032 od 7. septembra 2012. god., Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ), u postupku upravnog spora.

Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije “u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju“, stoga Sud nalazi da, u skladu sa pravilom 36, stavom 2, tačkom (c) i (d), zahtev treba da se odbije kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI23/13
Podnosilac
Melihate Hakiqi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosovo
A br. 1197/2012 od 27. decembra 2012.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je gđa Melihate Hakiqi iz sela Gornja Lapaštica, opština Podujevo.

Osporena odluka

2 Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova, A. br. 1197/2012 od 27. decembra 2012, za koju podnosilac zahteva nije naveo datum kada je primio.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo dana 27. februara 2013. god. je ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova A. br. 1197/2012 od 27. decembra 2012, kojom je Vrhovni sud odbio tužbu podnosioca zahteva za ocenu zakonitosti rešenja Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) br. 5081032. od 6. avgusta 2012. god. u postupku o upravnom sporu.

Pravni osnov

4. Član 113.7. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), član 47. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 29. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 27. februara 2013. god., Ustavni sud je primio zahtev gđe Melihate Hakiqi i isti zaveo pod brojem KI23/13.

6. Dana 28. februara 2013. god. odlukom GJR 23/13 predsednik Suda je imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Ivan Čukalović i Enver Hasani, kao članovi Veća za razmatranje.

7. Dana 21. marta 2013. god., Ustavni sud je obavestio Vrhovni sud Kosova i podnosioca zahteva o registraciji zahteva.

8. Dana 15. maja 2013. god., odlukom predsednika o zameni člana Veća za razmatranje, sudija Snezhana Botusharova je imenovana za predsedavajućeg Veća za razmatranje.

Kratak opis činjenica

9. Dana 20. jula 2006. god. Odeljenje penzijske administracije je donelo odluku pod br. dosjea 5081032 kojom je na osnovu zahteva podnosioca od 19. jula 2005. god. odobrilo njen zahtev za penziju za lica sa ograničenim sposobnostima.

10. Na ovu odluku u zakonom predviđenom roku nije podneta žalba od bilo koje strane.

11. Dana 21. maja 2012. god., Lekarska komisija za ponovno razmatranje pri Ministarstvu za rad i socijalnu zaštitu je donela odluku koja je imala isti br. dosjea 5081032, a koja se odnosila na gđu Melihate Hakiqi, pri čemu je njoj pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima ODBIJENO.

12. Dana 7. septembra 2012. god., Savet za žalbe za penzije za lica sa ograničenim sposobnostima je doneo rešenje br. dosjea 5081032, kojim je odbio žalbu podnosioca i istovremeno utvrdio da je odluka prvog stepena „u potpunosti osnovana u skladu sa zakonom br. 2003/23”.

13. U obrazloženju ovog rešenja je navedeno da je prvostepena lekarska komisija pravilno i u potpunosti utvrdila činjenično stanje, činjenicom da kandidat ne ispunjava uslove iz člana 3. zakona br. 2003/23 i činjenicu da je drugostepena komisija sastavljena od medicinskih stručnjaka iz odgovarajućih medicinskih struka analizirala kompletnu zdravstvenu dokumentaciju podnosioca i ustanovila isto stanje kao u izreci prvostepene odluke.

14. Protiv ovog rešenja podnosilac zahteva je podnela tužbu Vrhovnom sudu Kosova zahtevajući ocenu zakonitosti istog.

15. Dana 27. decembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova, odlučujući po tužbi podnosioca zahteva u postupku upravnog spora, je doneo presudu A. br. 1197/2012 kojom je tužbu podnosioca ODBIO.

16. U obrazloženju svoje presude Vrhovni sud je naglasio da je „tužena pravilno primenila materijalno pravo kada je ustanovila da tužilac nije ispunio kriterijume predviđene članom 3. Zakona o PLOS“ i da su takođe lekarske komisije sastavljene od medicinskih stručnjaka odgovarajućih struka nedvosmisleno pravilno utvrdile zdravstveno stanje podnosioca zahteva, stoga Vrhovni sud u tužbenim navodima ne nalazi dokaze da bi trebalo da se odluči drugačije ili da su odluke MRSZ protivzakonite.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva je navela da su joj lekarske komisije Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu: MRSZ) na nezakonit način uskratile “pravo na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima“ i pored toga što je ona ispunila uslove za takvu penziju, dok je Vrhovni sud Kosova, odbijajući tužbu podnosioca u postupku upravnog spora, takođe izvršio isto kršenje, zato što podnosilac zahteva tvrdi da ima stalnu ograničenu sposobnost za rad.

18. Podnosilac zahteva tvrdi da su joj osporenom presudom povređena sledeća prava koja su Ustavom zagarantovana:

    a). član 23. (Ljudsko dostojanstvo)

    b). član 24. (Jednakost pred zakonom)

    c). član 25. (Pravo na život)

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Ustavni sud, da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca, prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio sve uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom.

20. U vezi s tim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji određuje:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.*

21. Sud, takođe uzima u obzir:

Pravilo 36. Poslovnika o radu Ustavnog suda gde se navodi:

> *“(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *...*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.”*

22. Pozivajući se na zahtev podnosioca i na prava zagarantovana Ustavom, za koje se navodi da su prekršena, Sud konstatuje da je članom 51. Ustava [Pravo na zdravstvenu i socijalnu zaštitu] ustavu 2. jasno određeno: *„Osnovno socijalno osiguranje koje se odnosi na nezaposlenost, bolest, ograničene sposobnosti i starost, se reguliše zakonom.”*:

23. Iz pravnog definisanja člana 51. Ustava, jasno se može videti da se socijalna zaštita za “ograničene sposobnosti, nezaposlenost i starost“ reguliše zakonom, u ovom slučaju pitanje penzija za lica sa ograničenim sposobnostima je regulisano Zakonom o penzijama za lica sa ograničenim sposobnostima na Kosovu br. 2003/23, usvojenim u Skupštini Kosova 6. novembra 2003. god.

24. Postupak podnošenja zahteva i ispunjavanja uslova za uživanje ovog prava je predviđen ovim Zakonom, kao i pravo na žalbu na odluke kada stranke nisu zadovoljne odlukama u vezi sa njihovim zahtevima.

25. Upravne komisije MRSZ su prilikom donošenja odluke od 21. maja 2012. god. i rešenja od 7. septembra 2012. god., postupale upravo u skladu sa odredbama ovog Zakona, štaviše, Vrhovni sud ih je za vreme razmatranja njihove zakonitosti u postupku upravnog spora svojom konačnom presudom A. br. 1197 od 27. decembra 2012. god. ocenio kao potpuno zakonite i osnovane.

26. Ustavni sud je, razmatrajući navode podnosioca zahteva o kršenju člana 23. (Ljudsko dostojanstvo), člana 24. Ustava (Jednakost pred zakonom) i člana 25. (Pravo na život) našao da pred ovim Sudom podnosilac zahteva nije iznela činjenice koje bi potkrepile njene navode, jer u stvari osim konstatacije da je ispunila uslove za penziju ona nije pružila dokaze koji bi potkrepili navodne o povredi niti je dokazala od kojih je sudskih ili upravnih organa nejednako tretirana.

27. Ustavni sud nije sud koji nalazi činjenice i ovom prilikom želi da naglasi da je utvrđivanje pravilnog i potpunog činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova, a u ovom slučaju i upravnih organa, i da je njegova uloga samo da obezbedi poštovanje prava zagarantovanih Ustavom i stoga ne može da postupi kao "sud četvrtog stepena", *(vidi, mutatis mutandis, odnosno Akdivar protiv Turske 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav* 65).

28. Ustavni sud ima supsidijarnu ulogu u poređenju sa redovnim domaćim sudskim ili upravnim sistemima, i poželjno je da nacionalni sudovi ili nadležni upravni organi koji imaju nadležnost za delotvorno odlučivanje prvo imaju priliku da odluče o pitanjima usaglašenosti unutrašnjeg prava sa Ustavom (vidi odluku ESLJP -*A, B i C protiv Irske* [VK], § 142).

29. Prosta činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja ne može da im služi kao pravo da podnesu opravdani zahtev u vezi sa kršenjem člana 31. Ustava *(vidi mutatis mutandis presudu ESLJP, zahtev br. 5503/02, MezoturTiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).*

30. U istim uslovima i okolnostima, Ustavni sud je postupio na isti način i u slučaju KI 101/11 kad je doneo rešenje o neprihvatljivosti kojim je odbio kao očigledno neosnovan zahtev podnet pred Sudom.

31. Pod ovim okolnostima, podnosilac zahteva nije „*u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju*" stoga, Veću za razmatranje predlažem da, u skladu sa pravilom 36. stavom 2. tačkom c) i d), odbije zahtev kao očigledno neosnovan i,

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. Ustava i pravilom 36.2. tačkama c) i d) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 14. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 31/13, Ramadan Muja, datum datum 18 Jun 2013- Izvršenje presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 516/07 od 12. novembra 2007. god.

Predmet KI 31/13, odluka od 15. maja 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, izvršenje presude sudova.

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Podnosilac zahteva je dana 11. marta 2013. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio izvršenje presuda sudova koje se tiču njegovih ostvarenih prava.

Podnosilac u zahtevu nije naveo koja ustavna prava su mu prekršena.
Odlukom predsednika (br. GJR. KI 31/13, od 22. marta 2013), sudija Almiro Rodrigues je imenovan za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br.KSH.KI 31/13, imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu, Arta Rama Hajrizi.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva propisana članom 113.7 Ustava i člana 47 (2) Zakona, kao i pravilo 36 (1) a).
Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici održanoj 15. maja 2013 god., proglasio zahtev neprihvatljivim.

EŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI31/13
Podnosilac
Ramadan Muja
Izvršenje presude
Opštinskog suda u Prizrenu
C. br. 516/07
od 12. novembra 2007. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1 Podnosilac zahteva je Ramadan Muja, selo Straža, Opština Prizren.

Osporena odluka

2. Osporeno je izvršenje presude Opštinskog suda u Prizrenu C. br. 516/07, od 12. novembra 2007. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac traži izvršenje presuda sudova koje se tiču njegovih ostvarenih prava. Međutim, on ne navodi koja su mu ustavna prava povređena.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem

tekstu: Zakon) i pravilu 56. stav 2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

5. Dana 16. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Postupak pred Sudom

6. Dana 11. marta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 22. marta 2013 god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama Hajrizi .

8. Dana 2. aprila 2013. god., Ustavni sud je preko dopisa obavestio podnosioca da je zahtev registrovan.Istog dana, zahtev je bio saopšten Osnovnom sudu u Prizrenu kao nasledniku Opštinskog suda u Prizrenu.

9. Dana 15. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Dana 05. juna 1969. god., podnosilac zahteva je zasnovao radni odnos u trgovinskom preduzeću „Sredačka župa“ iz Prizrena, i zbog nekih konflikata, pokrenuo je sudske postupke preko redovnih sudova sa ciljem da obezbedi svoja navodna prava.

11. Nakon dugog vremena, dana 24. jula 2006 god., podnosilac podnosi tužbu Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova tražeći da obaveže „Sredačku župu“ da podnosiocu plati iznos od 19.568,22 evra.

12. Dana 2. jula 2007. god., Posebna komora donosi odluku (predmet SCC-06-0344) kojom upućuje *„ovaj predmet Opštinskom sudu u Prizrenu “čime daje nadležnost tom sudu da odlučuje o ovom pitanju. U slučaju žalbe na ovu odluku ili presudu ovog suda, žalba se podnosi Posebnoj komori Vrhovnog suda Kosova“*.

13. Zapravo, ta odluka je doneta *„u skladu sa članom 4.2. Uredbe UNMIK-a 2002/13 i člana 17. Administrativnog naređenja UNMIK-a 2006/17, Komora može, bez obzira na svoju nadležnost, uputiti određene tužbe ili kategorije tužbi bilo kom sudu koji ima pravu sudsku nadležnost u skladu sa važećim zakonom, po zahtevu strane ili po sopstvenoj*

inicijativi, ako je uverena da su uslovi iz člana 17 (b) ispunjeni. Uslovi su sledeći:

> *Specijalna komora je uverena da će sud kojem će potražni zahtev biti upućen doneti nepristrasnu odluku uzimajući u obzir:*
> *(i) Prirodu strana;*
> *(ii) Vrednost spornog iznosa; i*
> *(iii) Druge okolnosti potražnog zahteva".*

14. Dana 12. novembra 2007. god., Opštinski sud u Prizrenu donosi presudu [C. br. 516/07], kojom obavezuje "Sredačku župu" da podnosiocu plati dug na ime ličnih dohodaka za vremenski period od 04. juna 1990. god., do 02. februara 1998. god., u iznosu od 19.568,22 evra u koji ulaze i troškovi veštačenja i sudskog postupka.

15. Dana 01. aprila 2010. god., Kosovska agencija za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP) obaveštava Opštinski sud u Prizrenu „*da na osnovu člana 2.1. zakona br.03/L-067, ona ima ovlašćenja da upravlja, proda, transferiše ili likvidira preduzeće i imovinu na način koji je utvrđen pomenutim zakonom.*" U zaključku dopisa se navodi: *"da će Agencija razmotriti sve zahteve uključujući i zahtev podnosioca za ostvarivanje njegovih prava samo ukoliko podnosilac podnese zahtev pred komisijom za likvidaciju shodno odredbama zakona."*

16. Dana 10. januara 2011. god. KAP obaveštava podnosioca „*da je likvidacija preduzeća "Župa Rečane" počela dana 31. decembra 2010. godine, i da će se sve obaveze prema podnosiocu uključujući i sve neisplaćene plate, koje još uvek duguje poslodavac prema ugovoru o zapošljavanju tretirati shodno pravilniku o likvidaciji.*"

17. Dana 28. januara 2011. god., KAP traži od podnosioca da „potvrdi da Vaš zahtev ostaje neizmenjen od dana likvidacije (...)" i „popunite priloženi obrazac zahteva (...)". Podnosilac treba da vrati obrazac zahteva za likvidaciju „ na dan ili pre 20. marta 2011. god."

18. Dana 21. februara 2011. god. podnosilac vraća KAP-u obrazac za podnošenje zahteva za likvidaciju.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac navodi da, i pored toga što su sudske odluke u njegovu korist, on već 23 godine ne može da ostvari svoja prava.

20. Podnosilac navodi: *„dana 31. decembra 2010. god. svi radnici su obavešteni i primili odluku da je naše preduzeće u postupku likvidacije i da smo svi otpušteni sa posla, i da treba da podnesemo preduzeću naše tužbe, i da ćemo u roku od 3 meseca biti obavešteni o proceni naših zahteva, 2 godine su prošle, nismo dobili nikakvo obaveštenje niti smo dobili bilo kakav validan dokaz da su dobili dokumentaciju (...).*

21. Podnosilac takođe navodi: „Ja ne znam ustavne odredbe, ja nisam pravnik, ja sam sebe u ovom zahtevu predstavio kao seljaka i verujem da me razumete".

22. Podnosilac dalje navodi da je u zakonskom roku dostavio traženu dokumentaciju KAP-u, ali da već 2 (dve) godine čeka na odgovor.

23. Ukratko, podnosilac traži da mu se isplate sva zaostala primanja koja su potvrđena u presudi Opštinskog suda u Prizrenu [C. br. 516/07] od 12. novembra 2007. god., uključujući i pravo na 20% koje mu pripada shodno zakonu o privatizaciji.

Prihvatljivost zahteva

24. Kako bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

25. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji predviđa:

> *„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

26. S druge strane, član 47. (2) Zakona takođe propisuje da:

> *„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva*
> *ostala zakonom određena pravna sredstva.."*

27. Štaviše, pravilo 36. (1) a) Poslovnika o radu predviđa da:

> *Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.*

28. Podnosilac tvrdi da je u zakonskom roku dostavio KAP-u svu dokumentaciju traženu od strane KAP-a. Međutim, podnosilac čeka na odgovor još od 21. februara 2011. god., od dana dostavljanja dokumentacije. To znači da je stvar još uvek u toku pri KAP-u i da iscrpljivanje raspoloživih pravnih sredstava, prema važećem zakonu, nije još ispunjeno.

29. Sud podseća da može da donese odluku o prihvatljivosti zahteva, samo ako podnosilac pokaže da je iscrpeo sva raspoloživa delotvorna pravna sredstva prema važećem zakonu.

30. U stvari, načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ako ga ima, da ispravi takvo kršenje osnovnog ljudskog prava.

31. Obrazloženje za pravilo iscrpljivanja je da priušti nadležnosti organima, uključujući i KAP, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efikasan lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (vidi, rešenje o neprihvatljivosti; AAB-RIINVEST Univerzitet, DOO. Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09 od 21. januara 2010. god., i videti *mutatis mutandis,* ESLJP, Selmouni protiv Francuske, broj 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

32. Zapravo, kao opšte pravilo, Ustavni sud će intervenisati samo kada postoje povrede tumačenja Ustava ili kada zakoni nisu u skladu sa Ustavom, ali samo kada su iscrpljena sva ostala pravna sredstva, predviđena zakonom.

33. Prema tome, zahtev, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 47. (2) Zakona i pravilom 36. (1) a) Poslovnika o radu, je prevremen i stoga neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 36.2, i 56. Poslovnika o radu, dana 27. maja 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 110/12, Dara Menkovič, datum 18 Jun 2013- Ocena ustavnosti odluke o objavljivanju konačnog spiska 20 % izrađenog od strane Kosovske agencije za privatizaciju

Slučaj KI 110/12, rešenje od 17. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neisrpljenje pravnih sredstava, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva u zahtevu podnetom 1. novembra 2012. god., traži "ocenu ustavnosti odluke o objavljivanju konačnog spiska 20 %, izrađenog od strane Kosovske agencije za privatizaciju, tvrdeći da je "KAP tokom postupka za raspodelu iznosa od 20% iz procesa privatizacije preduzeća "INTEGJ", sa sedištem u Gnjilanu, izvršio diskriminaciju prilikom plaćanja zaposlenih koji su stekli pravo na plaćanje u skladu sa članom 2. stav1, tačka a-b, prema članu 3. stav 1, u vezi sa članom 4. stavovi a, i, j, k, Zakona protiv diskriminacije br. 2004/3, nakon što su drugi zaposleni, koji su se nalazili na spisku, primili jedan deo sredstava od 20%.

Sud konstatuje da podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva predviđena zakonom, kao što se to zahteva, kako bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI110/12
Podnosilac
Dara Menkovič
Ocena ustavnosti odluke o objavljivanju konačnog spiska 20 % izrađenog od strane Kosovske agencije za privatizaciju

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g-đe Dare Menković, sa prebivalištem u Cernici, selu u opštini Gnjilane.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku o objavljivanju konačnog spiska i neplaćanju iznosa od 20 % od privatizacije Tekstilnog preduzeća "INTEGJ" sa sedištem u Gnjilanu, od strane Kosovske agencije za privatizaciju (u daljem tekstu: KAP).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva se žali da mu nije isplaćen iznos od 20 % od privatizacije Društvenog Preduzeća "INTEGJ" sa sedištem u Gnjilanu, uprkos blagovremenom dostavljanju svih dokumenata potrebnih za plaćanje ovog iznosa.

4. Podnosilac zahteva se ne poziva ni na jednu odredbu Ustava.

Pravni osnov

5. Član 113.7. Ustava, član 22. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121, od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilo56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

6. Dana 1. novembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo.

7. Dana 6. novembra 2012. god., Sud je tražio od podnosioca da popuni zahtev u skladu sa pravilom 36.4. Poslovnika o radu.

8. Dana 22. novembra 2012. god. podnosilac zahteva je dostavio Sudu jedan dodatni dokument, "Rešenje o određivanju koeficijenta za isplatu plate".

9. Dana 4. decembra 2012. god., predsednik je odlukom br. GJR.KI-110/12, imenovao sudiju Altaya Suroya za sudiju izvestioca. Predsednik je istog dana odlukom br. KSH. KI-110/12, imenovao Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Ivan Čukalović i Arta Rama-Hajrizi.

10. Dana 14. decembra 2012. god., Sud je obavestio KAP u vezi sa registracijom zahteva.

11. Dana 5. februara 2013. god., Sud je tražio od KAP-a da u roku od 15 dana dostavi komentare vezano sa tim zašto je podnosilac zahteva izostavljen sa spiska i zašto nije primio sredstva (20 %) od prihoda prodaje Društvenog Preduzeća "INTEGJ" sa sedištem u Gnjilanu.

12. Dana 14. februara 2013. god., KAP je odgovorio na pitanja pokrenuta od strane Suda.

13. Dana 29. aprila 2013. god., odlukom predsednika pod br. KSHKI 110/12, izvršena je zamena sudija u Veću za razmatranje, gde se predsednik prof. dr Enver Hasani imenuje za člana Veća za razmatranje pod brojem KSH 110/12 umesto sudije Arte Rama-Hajrizi.

Pregled činjenica

14. Podnosilac se žali da je protiv svoje volje izostavljen iz spiska za isplatu iznosa od 20 % od privatizacije Društvenog Preduzeća "INTEGJ" sa sedištem u Gnjilanu, uprkos blagovremenom dostavljanju svih potrebnih dokumenata za isplatu ovog iznosa.

15. Dana 14. februara 2013. god., KAP je u svom odgovoru upućenom Sudu, u vezi sa pitanjima pokrenutim od strane Suda, naglasio da se podnosilac zahteva nalazi na konačnom spisku zaposlenih koji su ispunili uslove za dobijanje jednog dela sredstava iz dela iznosa od 20 % od privatizacije Društvenog Preduzeća "Integj" iz Gnjilana. KAP je u svom odgovoru dalje naglasio da su neki od žalilaca osporili pravo podnosioca za dobijanje ovog iznosa. Dakle, podnosilac zahteva nije izostavljena sa spiska, već je osporeno njeno pravo od strane žalilaca i KAP očekuje meritornu odluku Posebne komore Vrhovnog suda u vezi sa osporavanjem, da bi onda dalje nastavio sa raspodelom sredstava.

Navodi podnosioca

16. Podnosilac zahteva navodi da je KAP, tokom postupka za raspodelu iznosa od 20 % iz procesa privatizacije preduzeća "INTEGJ" sa sedištem u Gnjilanu, izvršio diskriminaciju prilikom plaćanja zaposlenih koji su stekli pravo na plaćanje u skladu članom 2. stav 1. tačka a-b prema članu 3. stavu 1. u vezi sa članom 4. stavom a, i, j, k Zakona protiv diskriminacije br. 2004/3, nakon što su drugi zaposleni, koji su se nalazili na spisku, primili jedan deo sredstava od 20 %.

17. Podnosilac zahteva navodi da „se nalazila na ovom spisku, međutim nije dobila sredstva, odnosno, navodi da je izostavljena sa spiska za isplatu protiv njene volje."

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Ustavni sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu.

19. U vezi sa tim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava koji određuje: "*Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom*".

20. KAP u svom dopisu od 14. februara 2012. god., upućenom Sudu, naglašava da pravo podnosioca zahteva na dobijanje dela iznosa od 20% od privatizacije Društvenog Preduzeća "INTEGJ" sa sedištem u Gnjilanu, je osporeno od strane žalilaca i KAP čeka odluku o meritumu Posebne komore Vrhovnog suda u vezi sa osporavanjem da se nastavi sa daljom raspodelom sredstava. Sve dok je postupak u toku i nikakva konačna odluka Posebne komore Vrhovnog suda nije doneta, podnosilac zahteva nije iscrpeo sva pravna sredstva.

21. Sud želi da naglasi da obrazloženje za pravilo o iscrpljivanju pravnih sredstava je da pruži navedenim organima, uključujući i sudove, mogućnost da spreče ili isprave navodno kršenje Ustava. Ovo pravilo se zasniva na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran pravni lek za zaštitu Ustavom zagarantovanih prava (vidi, *mutatis mutandis*, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, br. 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.).

22. Ovaj Sud je koristio isto obrazloženje kada je doneo odluku o neprihvatljivosti od 27. januara 2010. god., na osnovu neiscrpljivanja pravnih sredstava u slučaju KI 41/09 Univerziteta AAB- RIINEST d.o.o., Priština protiv Vlade Kosova, i u odluci od 23. marta 2010. god. u slučaju KI 73/09, Mimoza Kusari protiv Centralne izborne komisije.

23. Na osnovu dopisa dostavljenog od strane KAP-a dana 14. februara 2013. god., može se shvatiti da je pokrenuto pitanje od strane podnosioca zahteva još uvek u postupku u Posebnoj komori Vrhovnog suda, stoga zahtev podnosioca je prevremen. Dakle, podnosilac zahteva nije iscrpeo pravna sredstva predviđena zakonom, kao što se to zahteva, kako bi mogao da podnese zahtev Ustavnom sudu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. Ustava i pravilom 36.1. tačkom a) Poslovnika o radu, na sednici održanoj 16. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 119/11, Sadri Mazreku, datum 18 Jun 2013- Ocena odluke Opštinskog suda u Mališevu, (C. br. 90/2004), od 10. juna 2005. god. i presude Vrhovnog suda, PKL br. 120/08, od 1. septembra 2009. god.

Slučaj KI119/11, odluka od 4. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, neblagovremen zahtev, pravo na imovinu, prethodni slučajevi, *ratione temporis*

Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 22 zakona i pravilu 56 Poslovnika o radu. Podnosilac je između ostalog naveo da su odluke redovnih sudova povredile njegovo pravo na imovinu.

Sud navodi da je jedna od odluka koju je osporio podnosilac zahteva, doneta pre stupanja na snagu Ustava Republike Kosovo, što znači da se takav zahtev ne podudara sa vremenskom nadležnošću Suda. Što se tiče druge osporene odluke, Sud je zaključio da je zahtev podnet nakon zakonskog roka od (4) četiri meseca, i kao takav je neblagovremen. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113 Ustava, članovima 46 i 56 zakona i pravilu 36 (1) b) i (3) h) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. 119/11
Podnosilac
Sadri
Ocena odluke Opštinskog suda u Mališevu (C.br.90/2004), od 10. juna 2005. god.i presude Vrhovnog suda PKL br. 120/08, od 1. septembra 2009. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo Sadri Mazreku, iz Mališeva (podnosilac zahteva).

2. Podnosilac zahteva ukazuje na odluku Opštinskog suda u Mališevu (C. br. 90/2004), od 10. juna 2005. god., uručenu dana 22. jula 2007. god., kao konačnu odluku.

3. Osim navedene odluke, podnosilac zahteva takođe pominje druge presude: presudu Opštinskog suda u Dečanima, KA. br. 14/2008, od 27. avgusta 2008. god.; presudu Opštinskog suda u Dečanima, KA. br. 14/2008, od 7. oktobra 2008. god. i presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo PKL. br. 120/08 od 1. septembra 2009. god.

4. Podnosilac zahteva ukazuje na ove druge presude, kao dokaz u vezi sa sporom o imovini i podneo je zahtev "zbog nepravde u imenovanju i ponovnom imenovanju sudija kao SL i HB".

5. Podnosilac zahteva traži od suda "da za prekršioce zakona s namerom SL i HB (...), zaključi da su oni svesni prekršioci zakona uz preporuku da oni budu razrešeni zbog krivičnih dela zloupotrebe službenog položaja".

6. Međutim, podnosilac zahteva ne navodi šta je ustavni osnov zahteva, ne navodi koje su navodne povrede Ustava i ne objašnjava zašto predstavljene činjenice krše ustavna prava.

7. Čini se da je zahtev zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 22. i 27. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon).

Postupak pred Sudom

8. Dana 26. avgusta 2011. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Sudu.

9. Dana 1. septembra 2011. god. predsednik je imenovao sudiju Gjyljetu Mushkolaj za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Iliriana Islami.

10. Dana 26. novembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i novo Veće za razmatranje sastavljeno od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu, pošto su sudije Iliriana Islami i Gjyljeta Mushkolaj završile svoj mandat u Sudu.

11. Dana 29. januara 2013. god., nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca, Veće za razmatranje je iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

12. Neodređenog dana 2004. god., počeo je sudski postupak u Opštinskom sudu u Mališevu radi obezbeđivanja navodnog prava na imovinu, koji je prošao kroz Opštinski sud u Dečanima do Vrhovnog suda.

13. Dana 1. septembra 2009. god., Vrhovni sud (P. kl. br. 120/08) je odlučio o zahtevu državnog tužioca na Kosovu za zaštitu zakonitosti, podnet protiv konačne odluke Opštinskog suda u Dečanima (KA. br. 14/ 2008) od 07. oktobra 2008. god. gde je Sadri Mazreku (podnosilac zahteva) bio “supsidijarni tužilac”.

14. Vrhovni sud je zaključio da je "zahtev za zaštitu zakonitosti osnovan". Sud je dalje zaključio da su sa "navedenom odlukom povređene odredbe članova 304. do 316. ZKPK u korist okrivljenog Emrusha Kastratija."

15. Međutim, Vrhovni sud je takođe zaključio da "s obzirom da u skladu sa članom 457, stavom 2. ZKPK, ako Vrhovni sud utvrdi da je zahtev za zaštitu zakonitosti podnet na štetu okrivljenog osnovan, on samo utvrđuje da postoji povreda zakona bez uticaja na konačnu odluku."

Navodi podnosioca zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi da "je presudom Opštinskog suda u Mališevu povređen član 113. stav 1. tačka 7. Ustava" (sic).

17. Podnosilac zahteva takođe tvrdi: "Mojom imovinom i imovinom 18 drugih naslednika uživao je samo Hamdi Mazreku, u kom slučaju su konačnom presudom povređena naša prava na imovinu."

Prihvatljivost zahteva

18. Pre svega, Sud ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom oradu.

19. Po tom pitanju, sud se poziva na član 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] koji utvrđuje da:

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*

20. U razmatranju uslova zakonskog roka, Sud primećuje da član 56. (Prethodni slučajevi) zakona predviđa:

> *"Rokovi o pokretanju postupaka za koje je nadležan Ustavni sud, a koji su određeni ovim zakonom i oni koji su pokrenuti pre stupanja na snagu ovog zakona će početi da važe na dan stupanja na snagu ovog zakona."*

21. S druge strane, član 49. (Rokovi) Zakona glasi:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku".*

22. Pored toga, pravilo 36. (1) b) i (3) h) Poslovnika predviđa:

> *1. Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka o*
> *poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva,*
> *3. Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:*
> *h) kada zahtev nije ratione temporis u skladu sa Ustavom.*

23. Uzimajući u obzir navedene zakonske odredbe, treba zaključiti da vremenska nadležnost Ustavnog suda za ranije slučajeve, počinje na dan stupanja na snagu Ustava, dakle, 15. juna 2008. god. do 15. maja 2009. god. što znači četiri meseca (vidi član 49. Zakona) nakon stupanja na snagu Zakona, što se desilo dana 15. januara 2009. god.

24. Sud primećuje da je, u ovom slučaju, navedena konačna odluka Opštinskog suda u Mališevu (C. br. 90/2004) od 10. juna 2005. god., koja je uručena podnosiocu zahteva dana 22. jula 2007. god.

25. Tako da je odluka dostavljena i uručena pre stupanja na snagu Ustava dana 15. juna 2008. god.

26. Shodno tome, Sud se ne može baviti zahtevom koji se odnosi na događaje koji su se desili pre stupanja na snagu Ustava (vidi, rešenja Suda o neprihvatljivosti u slučaju br. 18/10, Denić et al od 17. avgusta 2011. god., i u slučaju br. KI 152/11: Bekim Murati, ocena ustavnosti odluke Vlade Kosova, od 20. juna 2012. god.).

27. Stoga, Sud zaključuje da zahtev nije *ratione temporis* u skladusa odredbama Ustava.

28. Štaviše, Sud smatra da, čak i ako bi se presuda Vrhovnog suda (PKL. bo. 120/08) od 1. septembra 2009. god. mogla uzeti kao konačna odluka za osporavanje, zahtev bi i tad bio neblagovremen.

29. U stvari, Sud primećuje da je presuda Vrhovnog suda doneta dana 1. septembra 2009. god.

30. Sud dalje primećuje da je podnosilac podneo zahtev dana 26. avgusta 2011. god., što znači skoro dvadeset meseci nakon roka propisanog članom 49. Zakona.

31. Dakle, zahtev je van roka, zato što nije podnet Sudu u skladu sa članom 49. Zakona, a samim tim nije podnet na zakonit način, kao što je propisano članom 113. (1) Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113. Ustava, članom 49. i 56. Zakona, i pravilom 36. (1) b) i (3) h) Poslovnika o radu, 4 juna. 2013. god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 129/12, Nezir Bytyqi, datum 20. Jun 2013. -Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog Suda Rev. br. 204/2008 od 29. avgusta 2011. god.

Slučaj KI 129/12, rešenje o neprihvatljivosti od 15. maja 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neblagovremen, rešenje o neprihvatljivosti. podnosilac zahteva navodi da on nije imao koristi ad pravičnog i nepristrasnog suđenja prilikom odlučivanja po njegovoj tužbi.

Podnosilac zahteva posebno navodi da prisustvo istog sudije (G. S.) u dva postupka Opštinskog suda i u Veću Vrhovnog suda Kosova, vodi do zaključka da sudovi nisu bili nepristrasni.

Sud nalazi da zahtev nije podnet u okviru vremenskog roka od četiri meseca predviđenog Zakonom i Poslovnikom o radu i mora biti odbijen kao neblagovremen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI129/12
Podnosilac
Nezir Bytyqi
Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda Kosova
Rev. br. 204/2008 od 29. avgusta 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac je Nezir Bytyqi sa prebivalištem u Prištini. Njega zastupa Florim Shefqeti, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava odluku Vrhovnog suda rev. br. 204/2008 od 29. avgusta 2011. god. Podnosilac navodi da je ovu odluku primio 24. septembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da gorenavedena odluka krši njegova prava zagarantovana Ustavom, posebno njegovo pravo na pravično i nepristrasno suđenje iz člana 31. Podnosilac zahteva je takođe naveo kršenje člana 21. [Opšta načela], člana 24. [Jednakost pred zakonom], člana 54. [Sudska zaštita prava], i člana 106.2. [Nespojivost funkcija] Ustava. Pored toga, podnosilac zahteva navodi kršenje člana 7. i 10. Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima i člana 6. Evropske konvencije o ljudskim pravima.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na članu 113.7. Ustava, članu 22. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god.(u daljem tekstu: Zakon), i pravilu 56. stav 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 12. decembra 2012. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 10. januara 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Snezhanu Botusharovu za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i Ivan Čukalović.

7. Dana 4. marta 2013. god., zahtev je saopšten Vrhovnom sudu.

8. Dana 4. marta 2013. god., zatraženo je od Osnovnog suda u Prištini da dostavi kopiju priznanice o prijemu iz koje se može utvrditi datum kada je odluka Vrhovnog suda rev. br. 204/2008, od 29. avgusta 2011. god., dostavljena podnosiocu.

9. Dana 7. marta 2013. god., Osnovni sud u Prištini je dostavio kopiju priznanice o prijemu, što ukazuje da je odluka Vrhovnog suda rev. br. 204/2008, od 29. avgusta 2011. god., dostavljena advokatu Naimu Halitiju 17. oktobra 2011. god.

10. Dana 14. marta 2013. god., od podnosioca se tražilo da razjasni razliku između datuma dostavljanja odluke Vrhovnog suda rev. br. 204/2008, kao što je navedeno u zahtevu, a kako je određeno od strane Osnovnog suda u Prištini.

11. Dana 28. marta 2013. god., podnosilac zahteva je podneo svoj odgovor.

12. Dana 15. maja 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa umesto sudije Roberta Carolana u Veću za razmatranje. Veće za razmatranje je u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Ivan Čukalović.

13. Dana 15. maja 2013. god, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Činjenice predmeta

14. Od 21. maja 1992. god., podnosilac zahteva je bio u radnom odnosu na neodređeno vreme kod *DP Tregu* u Prištini. Podnosilac zahteva je bio zaposlen kao inkasant. Dana 22. marta 1999. god., zbog rata na Kosovu, podnosilac zahteva je pobegao i primljen je u izbeglički kamp u Turskoj.

15. U septembru 1999. god., podnosilac zahteva se vratio u Prištinu i odmah se javio na posao. Izgleda da to nije bilo moguće u to vreme. Nakon toga, dana 22. juna 2000. god., podnosilac zahteva je podneo pisani zahtev da se vrati na svoje prethodno radno mesto. Dana 28. juna 2000. god., ovaj zahtev je odbijen. Podnosilac je podneo zahtev da se vrati na svoje prethodno radno mesto u DP *Tregu* Opštinskom sudu u Prištini.

16. Dana 8. avgusta 2000. god., (Cl. br. 29/2000) Opštinski sud je odbio žalbu podnosioca. Ovu odluku je donelo veće sa jednim sudijom, G. S. i dvoje sudija porotnika.

17. Dana 30. oktobara 2001. god., (Cl. br. 302/2001) Opštinski sud je ponovo odbio tužbu podnosioca, ovog puta od strane jednog sudije G. S.

18. Dana 18. oktobra 2004. god., (Ac. br. 86/2002) Okružni sud u Prištini je naredio ponovno suđenje slučaja.

19. Dana 29. juna 2005. god. (Cl. br. 375/2004) Opštinski sud u Prištini je odbio tužbu podnosioca zahteva nakon ponovljenog suđenja.

20. Dana 4. februara 2008. god. (Ac. br. 676/2006) Okružni sud je preinačio presudu Opštinskog suda i naredio da se podnosilac zahteva vrati na svoje radno mesto.

21. Dana 11. juna 2009. god. (Cl. br. 237/2008) Opštinski sud u Prištini je u izvršnom postupku zasnovanom na poslednjoj presudi Okružnog suda naredio DP *Tregu* da isplati podnosiocu njegove neisplaćene plate uključući i zakonom propisanu kamatu.

22. Dana 29. avgusta 2011. god. (rev. br. 204/2008), Vrhovni sud je proglasio osnovanu reviziju, koja je podneta od strane DP *Tregu* protiv presude Okružnog suda AC. br. 676/2006. Vrhovni sud je potvrdio presudu Opštinskog suda od 29. juna 2005. god., (Cl. br. 375/2004), prema kojoj DP *Tregu* nije bio obavezan da vrati podnosioca zahteva na

njegovo radno mesto. Jedan od troje sudija Veća u Vrhovnom sudu je bila G. S.

23. Dana 4. septembra 2012. god. (AC. br. 1144/2009) Okružni sud u Prištini je u izvršnom postupku prema žalbi potvrdio izvršnu presudu Opštinskog suda od 11. juna 2009. god., naređujući DP *Tregu* da isplati podnosiocu neisplaćene plate sa zakonskom kamatom.

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosioca zahteva

24. U suštini, podnosilac zahteva navodi da on nije imao koristi od pravičnog i nepristrasnog suđenja prilikom odlučivanja po njegovoj tužbi. Podnosilac zahteva posebno navodi da prisustvo istog sudije (G. S.) u dva postupka Opštinskog suda i u Veću Vrhovnog suda Kosova, vodi do zaključka da sudovi nisu bili nepristrasni.

Ocena prihvatljivosti zahteva

25. Pre svega, da bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom i Poslovnikom o radu Suda.

26. Sud isto tako treba da odredi da li je podnosilac zahteva ispunio kriterijume člana 113. (7) Ustava i člana 47. (2) Zakona.

27. Član 113. stav 7. predviđa:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

28. Konačna odluka o predmetu podnosioca u vezi sa njegovim zahtevom Ustavnom sudu je odluka Vrhovnog suda (rev. br. 204/2008) od 29. avgusta 2011. god. Kao rezultat toga, podnosilac zahteva je pokazao da je on iscrpeo sva pravna sredstva na raspolaganju prema primenjivim zakonima.

29. Podnosilac zahteva mora takođe da dokaže da je ispunio sve uslove iz člana 49. Zakona u vezi sa podnošenjem Zahteva u zakonskom roku. Kao što je gore navedeno, konačna odluka u vezi sa predmetom podnosioca je odluka Vrhovnog suda (rev. br. 204/2008) od 29. avgusta 2011. god. Podnosilac je podneo zahtev Sudu 12. decembra 2012. god.

30. Sud primećuje da priznanica o prijemu pokazuje da je odluka Vrhovnog suda (rev. br. 204/2008) od 29. avgusta 2011. god., dostavljena advokatu Naimu Halitiju dana 17. oktobra 2011. god.

31. Dana 28. marta 2013. god., podnosilac je podneo dopis Sudu navodeći da je 17. oktobra 2011. god., odluka Vrhovnog suda (rev. br. 204/2008) dostavljena Naimu Halitiju, koji nije bio ovlašćeni zakonski zastupnik podnosioca u postupku Vrhovnog suda, već je samo bio angažovan za *„izradu revizije“*. Podnosilac navodi da je ova odluka Vrhovnog suda, u stvari, bila ostavljena na vratima gde on stanuje dana 23. septembra 2012. god. Podnosilac zahteva je tražio da se 23. septembar 2012. god., smatra kao dan dostavljanja konačne odluke u vezi sa njegovim predmetom i da zbog toga zakonski rok od četiri meseca počinje da teče od ovog dana.

32. Sud primećuje da je advokat Naim Haliti naveden u presudi Vrhovnog suda od 29. avgusta 2011. god., kao zastupnik podnosioca zahteva. Štaviše, Sud primećuje da je ovaj isti advokat naveden u presudi Okružnog suda od 4. februara 2008. god., kao zastupnik podnosioca i isti advokat je takođe naveden kao zastupnik podnosioca u presudi Opštinskog suda od 29. juna 2005. god.

33. Pod ovim okolnostima, Sud smatra da dostavljanje presude Vrhovnog suda (rev. br. 204/2008) od 29. avgusta 2011. god., advokatu Naimu Halitiju, je zasnovana na potpuno opravdanom zaključku, u stvari, ovaj advokat je ovlašćeni zastupnik podnosioca zahteva. Štaviše, osim izjave podnosioca zahteva da Naim Haliti nije bio ovlašćeni zastupnik, ne postoji nijedan drugi dokaz kako bi potkrepio ovaj navod.

34. Kao zaključak, Sud nalazi da je konačna odluka u slučaju podnosioca zakonito dostavljena 17. oktobra 2011. god. Zahtev je podnet 12. decembra 2012. god., što je skoro 14 meseci nakon dana dostavljanja konačne odluke u slučaju podnosioca.

35. Dakle, Sud nalazi da zahtev nije podnet u okviru vremenskog roka od četiri meseca predviđenog Zakonom i Poslovnikom o radu i mora biti odbijen kao neblagovremen.

36. Sledstveno, iz gorenavedenih razloga zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36.1. (b) Poslovnika o radu, dana 14. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 11/13, Izahir Troni, datum 20 Jun 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova rev br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine

Predmet KI-11/13, odluka od 14. maja 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, jednakost pred zakonom,jezici, pravo na pravično i nepristrasno suđenje, pravo na sudsku zaštita, očigledno neosnovan.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, osporavajući presudu Vrhovnog suda Kosova rev br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine. godinekojim je rešen imovinsko-pravni spor nastao usled zahteva za utvrđivanje vlasništva nad spornom nepokretnosti između podnosioca zahteva i trećih lica.

Podnosilac zahteva smatra da su mu ovom prilikom povređena ustavna prava iz članova 3. (Jednakost pred zakonom), 5. (Jezici) član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), član 54. (Pravo na sudsku zaštitu) Ustava Republike Kosovo i član 6. (Evropske konvencije o ljudskim pravima), zbog ne dostavljanjem presude na njegovom maternjem jeziku, prilikom sastavljanja presude sud je presudu sastavio samo na srpskom, a ne i na albanskom jeziku i samim tim je izazvao poteškoće da se potpuno razume sadržaj presude.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Izahir Troni, Ustavni sud je ustanovio da je prvostepeni Sud uputio stranke da imaju pravo da prilikom suđenja i tokom celog postupka služe svojim službenim jezikom, ali su stranke izjavile da poznaju jezik na kome se vodi postupak i da im nije potreban prevod, što je podnosilac naveo kao osnov za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.

Stoga Sud je zaključio da se podnosilac zahteva odrekao prava na koje se poziva da mu je povređeno pa je njegov zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI11/13
Podnosilac
Izahir Troni
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
rev br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Izahir Troni iz sela Kovačevac, Opština Kačanik, koga pred Ustavnim sudom zastupa Sabri Kryeziu, advokat iz Lipljana.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova, rev. br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine, kojom je odbijena revizija na presudu Okružnog suda u Prištini AC. br. 845 /2010od 27. januara 2011. godine i potvrđena presuda Opštinskog suda u Prištini, C. br. 1266/2003 od 04. decembra 2009. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je u vezi sa pravom vlasništva nad nepokretnom imovinom koja je bila predmet spora, koji je okončan presudom Vrhovnog suda Kosova rev. br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine, kojim je prema tvrdnjama podnosioca zahteva povređen veći broj članova Ustava Republike Kosovo.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 30. januara 2013. godine podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 14. maja 2013. god., nakon razmatranja izveštaja sudije Snezhane Botusharove, Veće za razmatranje u sastavu sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Almiro Rodrigues i Enver Hasani iznelo je preporuku Sudu u punom sastavu o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

7. Podnosilac zahteva je pred Opštinskim sudom u Prištini vodio imovinsko-pravni spor sa trećim licima u vezi sa vlasništvom nad imovinom uknjiženom kao katastarske parcele br. 505/1, br. 505/2 i br. 505/3, u mestu zvanom "Selo kućni plac", u površini od 0.10,70 ha, registrovane prema posedovnom listu br. 22 SO Kosovo Polje.

8. Dana 4. decembra 2009. god., Opštinski sud u Prištini je presudom C. br. 1266/2003, u vezi sa ovim imovinsko-pravnim sporom utvrdio sledeće činjenično stanje uz detaljno obrazloženje:

I. *"**UTVRĐUJE SE** da je ugovor o kupoprodaji nepokretnosti zaključen preko punomoćnika između tužioca-protivtuženog Petra Rapajića iz Devet Jugovića kao prodavca, s jedne strane, i Izaira Tronija tuženog-protivtužioca iz Kosova Polja kao kupca, s druge strane, koji je overen pred Opštinskim sudom u Prištini pod Ov. br. 712/2001, od 07.01.2001. godine ništavan i da ne proizvodi pravne posledice."*

II. *"**USVAJA SE** tužbeni zahtev tužioca-protivtuženog, pa se utvrđuje da je tužilac-protivtuženi Mefail Šaćiri iz Prištine stekao pravo svojine po osnovu pismenog ugovora o kupoprodaji nepokretnosti od 14.11.1997. godine, na katastarskim parcelama br. 505/1 i br. 505/2, na mestu zvanom „Selo kućni plac", ukupne površine od 0.10,70 ha, upisanim u posedovnom listu br. 22 SO Kosovo Polje, što je tuženi Petar Rapajić dužan da ovo pravo prizna, a tuženi-protivtužilac Izair Troni da prizna pravo svojine, trpi*

uknjižbu prava u Katastarski operat Uprave za katastar, geodeziju i svojinu Opštine Priština i spornu nepokretnost preda tužiocu-protivtuženom Mefailu Šaćiriju u roku od 15 dana od dana pravosnažnosti presude.“

III. *“ **ODBIJA SE** tužbeni zahtev tuženog-protivtužioca Izaira Tronija iz Kosova Polja, kao **neosnovan**, kojim je tražio da Sud utvrdi da pismeni ugovor od 28.10.1999. godine, zaključen između Petra Rapajića kao prodavca, sa jedne strane, i Nexhmi Begollija iz Prištine, kao kupca, sa druge strane, o kupoprodaji katastarskih parcela br. 505/1, br. 505/2 i br. 505/3,KZ Kosovo Polje u ukupnoj površini od 0.16,74 ha, po ugovorenoj kupoprodajnoj ceni u iznosu od 80.000 DM i da kao takav proizvodi pravno dejstvo.“*

IV. ***“ODBIJA SE** tužbeni zahtev tuženog-protivtužioca Izaira Tronija kao **neosnovan** kojim je tražio da Sud utvrdi da pismeni ugovor zaključen 28.12.2001. godine u Prištini između Nexhmija Begollija iz Prištine, kao prodavca, i Izaira Tronija iz Kovačevca, Opština Kačanik , o kupoprodaji katastarskih parcela br. 505/1, br. 505/2 i br. 505/3 sve u Kosovu Polju, u ukupnoj površini od 0.16,74 ha, po kupoprodajnoj ceni od 315.000 DM i da ugovor proizvodi puno pravno dejstvo između ugovorenih strana na osnovu kojeg tuženik-protivtužilac Izair Troni je zakonski vlasnik navedenih parcela.“*

9. Okružni sud u Prištini je 27. januara 2011. god. presudom AC. br. 845 /2010 odbio u potpunosti žalbu tuženog-protivtužioca Izaira Tronija i potvrdio pomenutu presudu prvostepenog suda, priznajući kao pravične sve faktičke i pravne konstatacije prvostepenog suda.

10. Tuženi-protivtužilac Izair Troni je reviziju zbog suštinske povrede odredaba parničnog postupka i nepravilne primene materijalnog prava sa predlogom da se revizija prihvati kao osnovana i da se presude nižih instanci izmene, tako da se njegova protivtužba prizna kao osnovana, ili da se iste presude ponište i predmet vrati na ponovno suđenje u prvostepenom sudu.

11. Vrhovni sud Kosova je presudom rev. br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine odbio reviziju kao neosnovanu detaljno obrazlažući svaki pojedinačni zaključak iznet u presudi, gde između ostalog navodi i sledeće;

"...Ne stoje kao osnovani navodi u reviziji da presudama nižih instanci, strankama u postupku je povređeno pravo upotrebe njihovog službenog pisma i jezika, obzirom da iz zapisnika o glavnoj raspravi, od 04.10.2007, konstatuje da je prvostepeni sud uputio stranke da imaju pravo da prilikom suđenja i tokom celog postupka služe svojim službenim jezikom, ali su stranke izjavile da poznaju jezik na kome se vodi postupak i da im nije potreban prevod, stoga proističe da gorepomenute presude nisu obuhvaćene u ovoj suštinskoj povredi postupka predviđenoj u članu 182.2, tački (k) KZK-a."

Tvrdnje podnosioca zahteva

12. Podnosilac zahteva tvrdi da je povređen član 3. (Jednakost pred zakonom) Ustava na sledeći način:

"Delovanjem Opštinskog suda u Prištini, potvrđenim odlukom Okružnog suda u Prištini, a na kraju i odlukom revizionog suda - Vrhovnog suda Kosova, izvršeno je kršenje člana 3. Ustava Republike Kosovo, jer su Opštinski sud u Prištini i dva druga sudska stepena, bez ijednog postojanog razloga, odbili zahtev protivtužbe, negirajući i kršeći glavne stubove na kojima se gradi pravno-građanski odnos (poštenje i savest), vršeći kršenje pravne institucije prava na stvar posedovanje, kršeći pravni institut najjače pravne osnove i konačno, kršeći imovinsko pravo."

13. Podnosilac dalje smatra da je povređen član 5. (Jezici) Ustava na sledeći način:

"U proceduralnim delovanjima prvostepenog i drugostepenog suda, a koja nisu eliminisana i ocenjena od strane revizionog suda, izvršeno je i kršenje člana 5. Ustava. Na glavnom ročištu od 04.12.2009. god. razmatranje je održano u prisustvu sudskog prevodioca kako bi se omogućilo strankama da koriste svoj maternji jezik u cilju slobodnog izražavanja i kako bi se izbeglo, zbog nepoznavanja jezika, kršenje nekog proceduralnog i materijalnog prava."

"U tom pravcu, Sud je primenio i zakonsku odredbu, shodno tome i ustavnu odredbu. Međutim, prilikom sastavljanja presude nije isto delovao, jer je presudu sastavio samo na

srpskom, a ne i na albanskom jeziku i samim tim je izazvao poteškoće da se potpuno razume sadržaj presude. Zbog ove okolnosti, tuženi Izair Troni je na glavnoj raspravi održanoj 04.12.2009. god. zahtevao da se postupak vodi uz pomoć prevodioca, onako kako je odlučeno i od strane Suda. Međutim, slično se nije postupilo kada je sastavljena presuda, a kao rezultat toga ovo kršenje je naglašeno i u žalbi, gde je i Okružni sud u Prištini strankama predao presudu samo na srpskom jeziku. "Ovo kršenje je naglašeno i u reviziji, gde Vrhovni sud, umesto da potvrdi kršenje ove prirode korišćenja jezika i dopisa na maternjem jeziku stranki, Sud se u obrazloženju na strani 4, 4. pasusa svoje odluke, izjašnjava da je Sud pitao stranke o korišćenju svog maternjeg jezika i stranke su se izjasnile da nemaju potrebe za prevodiocem. Ovo su delovanja koja nisu analizirana i nisu potkrepljena dokazima i delovanjem svih sudova je izvršeno kršenje odredbe člana 5. i odredbe člana 24. Ustava Republike Kosovo.."

14. Prema tvrdnjama podnosioca zahteva shodno tome, izvršeno je kršenje i odredaba članova 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje) i 54. (Pravo na sudsku zaštitu) Ustava Republike Kosovo i kršenje člana 6. Evropske konvencije za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

"... zbog činjenice da je tuženom-protivtužiocu Izahiru Troniju, nedostavljanjem presude na njegovom maternjem jeziku, nedostavljanjem revizije državnom tužiocu da se izjasni u vezi sa zahtevom za zaštitu zakonitosti, odlučivanjem Vrhovnog suda bez dokaza-argumenata da je revizija dostavljena državnom tužiocu, odlučeno po jednom nepravičnom suđenju i odlučeno je vršeći kršenje principa jednakosti stranaka u postupku."

15. Podnosioci zahteva se obraćaju Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

"Na osnovu proceduralnih, materijalnih i ustavnih kršenja koja su izvršena tuženom-protivtužiocu Izahiru Troniju, od Ustavnog suda tražimo da poništi presudu Vrhovnog suda Republike Kosovo rev. br. 34/2012 od 08.10.2012. god., presudu Okružnog suda u Prištini Ac. br. 845/2010 od 27.10.2011. god., kao i presudu Opštinskog suda u Prištini C. br. 1266/03 od 04.12.2009. god. i da se pitanje vrati na ponovno suđenje Opštinskom sudu u Prištini."

Ocena prihvatljivosti zahteva

16. Podnosilac zahteva navodi da su član 3. (Jednakost pred zakonom), 5. (Jezici) član 31. (Pravo na pravično i nepristrasno suđenje), član 54. (Pravo na sudsku zaštitu) Ustava Republike Kosovo i član 6. (Evropske konvencije o ljudskim pravima)osnova za njegov podnesak.

17. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

18. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

19. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji način članovi 3, 5, 31. i 54. Ustava, kao i član 6. EKLJP podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

20. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu prava povređena pogrešnim utvrđivanjem činjenica i primenom zakona od strane redovnih sudova, navodeći da je Sud *“nedostavljanjem presude na njegovom maternjem jeziku“* povređen član 5. (Jezici) Ustava

21. Iz spisa predmeta se jasno vidi da je Vrhovni sud Kosova presudom rev. br. 34/12 od 08. oktobra 2012. godine odbio reviziju kao neosnovanu, detaljno obrazlažući Sud ”*konstatuje da je prvostepeni Sud uputio stranke da imaju pravo da prilikom suđenja i tokom celog postupka služe svojim službenim jezikom, ali su stranke izjavile da poznaju jezik na kome se vodi postupak i da im nije potreban prevod“,* što je podnosilac naveo kao osnov za podnošenje zahteva Ustavnom sudu.

22. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Opštinskim sudom u Prištini, Okružnim sudom u Prištini i Vrhovnim sudom. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

23. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom odlukom navodno povređena ustavna prava i slobode.

24. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu koja predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7., članom 48. Zakona i pravilom 36. (2.b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 7. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Snezhana Botusharova

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 98/12, Ruzhdi Shala, datum 02 Jul 2013- Ustavni zahtev protiv prekomernog trajanja i neefikasnosti istražnog postupka PPN br. 812-1/2008 od strane Okružnog tužilaštva u Prištini.

Slučaj KI 98/12, rešenje o neprihvatljivosti od 29. aprila 2013. god.

Ključne reči: Individualni zahtev, očigledno neosnovan, odbijanje održavanja rasprave.

Podnosilac zahteva tvrdi da je kao otac umrle ćerke, ovlašćeno lice da podnese zahtev ovom Sudu, i citira sudsku praksu ESLJP da bi potkrepio svoju tvrdnju.

Podnosilac zahteva tvrdi da su prošle četiri godine istraga bez ikakvih suštinskih dokaza od strane tužilaštva da se identifikuje osumnjičeni koji je počinio ubistvo, da se pokrene optužnica, da obustavi ili da se slučaj potpuno zatvori.

Podnosilac zahteva tvrdi da je primio "informativni izveštaj" izdat od strane Generalne policijske direkcije za Okružnog tužioca u Prištini, iz koga: "se ne može izvući ni najmanje objašnjenje bitnih informacija u vezi sa smrću njegove ćerke".

Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Tužilaštvo uskratilo pravo na pristup, kao najbližem rođaku umrlog lica, dosijeu istrage Tužilaštva. Podnosilac zahteva tvrdi da su pomenuta prava omogućena kao oštećenoj strani, članom 143 [Uvid u spis] Privremenog zakonika o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: PZKPK), kao i članom 40 [Javna rasprava i uvid u spise] Ustava.

Podnosilac zahteva traži održavanje rasprave u skladu sa pravilom 39 Poslovnika o radu Suda;

Sud smatra da na osnovu sudske prakse ESLJP, podnosilac zahteva, kao roditelj pokojne devojke, je neposredna žrtva i stoga ovlašćen da podnese zahtev pred ovim Sudom. (Vidi predmet Gakiyev i Gakiyeva protiv Rusije, zahtev br. 3179/05, presuda od 6. novembra 2009. god.).

Sto se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o kršenju člana 1. [Obaveza poštovanja ljudskih prava] i člana 2. [Pravo na život] u vezi sa članom 13. [Pravo na delotvorno pravno sredstvo] Konvencije, u vezi sa prekomernim trajanjem istražnog postupka, od strane javnih organa na Kosovu, Sud primećuje da na osnovu sudske praske ESLJP, država ima sustinske i proceduralne obaveze da štiti život svih lica pod njenom jurisdikcijom, to znaci da pravo na život mora biti zaštićeno zakonom kao suštinska obaveza s jedne strane, i razvojem adekvatne istrage kao proceduralni zahtev, s druge strane.

Sud primećuje da na osnovu sudske prakse ESLJP, postoji nekoliko elemenata koji obezbeđuju „suštinsku svrhu“ istrage, naime: i) obaveza državnih organa da pokrenu istragu, kada je stvar stigla do njihovog saznanja, nezavisno od formalne žalbe uložene ad strane najbližeg rođaka, ii) nezavisnost i nepristrasnost u zakonu i u praksi lica koja su odgovorna za istragu, iii) istraga mora biti adekvatna u smislu da mora da bude u stanju da dovede do odluke o uzroku i okolnostima smrti, [...] i „identifikovanje i kažnjavanje onih koji su odgovorni“.

Sledi da je zahtev očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv, kao i zahtev podnosioca za održavanje rasprave treba da se odbija kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI98/12
Podnosilac
Ruzhdi Shala
Ustavni zahtev protiv prekomernog trajanja i neefikasnosti istražnog postupka PPN br. 812-1/2008 od strane Okružnog tužilaštva u Prištini

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Ruzhdi Shala, koga zastupa advokatska kancelarija “Sejdiu & Qerkini” d.o.o. sa sedištem u Prištini.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava prekomerno trajanje istražnog postupka PPN br. 812-1/2008od strane Okružnog suda u Prištini.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva je žalba podnosioca da Okružni tužilac u Prištini za četiri godine nije zaključio istragu u vezi sa ubistvom njegove ćerke.

4. Podnosilac zahteva traži od Suda da održi raspravu u skladu sa pravilom 39 Poslovnika o radu.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava; članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon), pravilu 56.2. Poslovnika o radu Ustavnog suda Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred sudom

6. Dana 15. oktobra 2012. god. podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Kosova (u daljem tekstu: Sud).

7. Dana 5. novembra 2012. god. predsednik je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu.

8. Dana 13. novembra 2012. god. Sud je obavestio podnosioca zahteva i Okružno tužilaštvo u Prištini, kao i vrhovnog državnog tužioca Kosovo o registraciji zahteva.

9. Dana 7. decembra 2012. god., Glavni državni tužilac je odgovorio Sudu u vezi sa zahtevom.

10. Dana 17. decembra 2012. god., Okružno tužilaštvo u Prištini je odgovorilo Sudu u vezi sa zahtevom.

11. Dana 24. decembra 2012. god., podnosilac zahteva je pisao Sudu tražeći informacije o statusu zahteva i zahtevajući od Suda da održi usmenu raspravu u skladu sa pravilom 39. Poslovnika o radu.

12. Dana 28. decembra 2012. god. Sud je odgovorio na pitanja podnosioca.

13. Dana 29. aprila 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica dokazanih dokumentima koje je dostavio podnosilac zahteva

14. Na dan ili oko ponoći 1. decembra 2008. god., ćerka podnosioca zahteva MSH je tragično lišena života od strane lica još uvek nepoznatih tužilaštvu. Ćerka podnosioca zahteva je bila u vozilu sa četiri druga lica, u vreme kada su hici ispaljeni. Ona je pogođena, dok četiri druga lica u vozilu nisu povređena.

15. Ćerka podnosioca zahteva je hitno prebačena u Urgentni centar Univerzitetskog kliničkog centra Kosova gde je preminula. Lekarski izveštaj je dokazao da je ubijena iz vatrenog oružja.

16. Dana 2. decembra 2010. god., podnosilac zahteva je podneo žalbu Kosovskom policijskom inspektoratu, kako bi saznao o smrti svoje ćerke.

17. Dana 6. januara 2011. god., podnosilac zahteva je izrazio svoju zabrinutost Centru za pravne savete i regionalni razvoj (u daljem tekstu: CPSRR)

18. Dana 20. januara 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev tužiocu EULEX-a u Prištini, kojim je izrazio svoje sumnje u istragu smrti njegove ćerke i zatražio od tužioca EULEX-a da preuzme slučaj.

19. Dana 28. januara 2011. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Okružnom tužilaštvu u Prištini, u vezi sa istragom o smrti njegove ćerke.

20. Dana 17. oktobra 2011. god., podnosilac zahteva obaveštava ombudsmana o svom slučaju.

21. Dana 24. novembra 2011. god., podnosilac zahteva je obavešten da je slučaj njegove ćerke prenet javnom tužiocu u Prištini.

22. Dana 19. maja 2012. god. i 9. jula 2012. god., podnosilac zahteva, zajedno sa CPSRR je tražio od okružnog tužioca u Prištini kopije dokumenata iz spisa predmeta na osnovu prava oštećene strane predviđene Zakonom o krivičnom postupku Kosova, Evropskom konvencijom o ljudskim pravima (u daljem tekstu: Konvencija), kao i drugim međunarodnim pravnim instrumentima koji se primenjuju na Kosovu.

23. Podnosilac zahteva se sastao sa šefom Tužilačkog saveta Kosovo, sa predsednikom Republike Kosovo, kako bi objasnio svoj slučaj i takođe je pokušao da stupi u kontakt sa premijerom Republike Kosovo i sa predsednikom Skupštine EULEX sudija.

24. Dana 17. decembra 2012. god., Okružni tužilac u Prištini je odgovorio Sudu u vezi sa zahtevom, čime je objasnio mere preduzete od strane tužilaštva, uključujući skrivene tehničke mere, nedostatak dokaza i razumnu sumnju da su osumnjičena lica počinila zločin, razgovor sa svedocima i tako dalje. Tužilaštvo je takođe obavestilo da su kontaktirali podnosioca zahteva nekoliko puta i da su u očekivanju rezultata

prikrivenih tehničkih mera kako bi postupili na osnovu prikupljenih dokaza.

Navodi podnosioca zahteva

25. Podnosilac zahteva tvrdi da je kao otac preminule devojke on ovlašćeno lice da podnese zahtev Sudu, te navodi sudsku praksu ESLJP da podrži svoju tvrdnju.

26. Podnosilac zahteva tvrdi da su protekle 4 godine istrage bez ikakvih dokaza o suštinskim radnjama od strane Tužilaštva, na identifikovanju bilo kog osumnjičenog koji je počinio ovo ubistvo, da podnese optužnicu, da obustavi ili da u potpunosti zatvori slučaj.

27. Podnosilac zahteva tvrdi da je primio "informativni izveštaj" izdat od strane Generalne policijske direkcije za Okružnog tužioca u Prištini, iz koga: *„se ne može izvući ni najmanje objašnjenje bitnih informacija u vezi sa smrću njegove ćerke."*

28. Podnosilac zahteva tvrdi da mu je Tužilaštvo uskratilo pravo na pristup, kao najbližem rođaku umrlog lica, dosijeu istrage Tužilaštva. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu pomenuta prava omogućena kao oštećenoj strani, članom 143. [Uvid u spis] Privremenog zakonika o krivičnom postupku Kosova (u daljem tekstu: PZKPK), i članom 40. [Javna rasprava i uvid u spise] Konvencije.

29. Pored toga, podnosilac zahteva s poštovanjem traži od Suda da:

- da odluči da je zahtev prihvatljiv;
- da naloži usmenu raspravu u skladu sa pravilom 39. Poslovnika o radu;
- da presudi da postoji povreda u odnosu na neefikasnost istražnog postupka i individualnih prava podnosioca zahteva garantovana članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava, članom 7. [Jednakost pred zakonom] Univerzalne deklaracije o ljudskim pravima, kao i članom 1. [Obaveza poštovanja ljudskih prava], članom 2. [Pravo na život] i članom 13. [Pravo na delotvoran pravni lek] Konvencije;
- da utvrdi prava i obaveze za strane pomenute u ovom zahtevu, koje ovaj sud smatra razumnim i pravno osnovanim.

Zakon

PZKPK KRIVIČNO POGLAVLJE XVI: UVID U SPIS

Član 143.

(1) Oštećeni i njegov/njen zakonski zastupnik ili punomoćnik imaju pravo da pregledaju, kopiraju ili fotografišu spise i materijalne dokaze kojima raspolaže sud ili javni tužilac, ako on/ona ima legitiman interes.

(2) Sud ili javni tužilac može da uskrati pregled, kopiranje ili fotografisanje spisa ili materijalnog dokaza ako legitimni interes okrivljenog ili drugog lica nadjača interes oštećenog, ili ako postoji osnovana mogućnost da bi pregled, kopiranje ili fotografisanje mogli da ugroze ciljeve istrage ili živote ili zdravlje ljude, ili da bi značajno odugovlačilo postupak, ili ako oštećeni još nije ispitan kao svedok.

Zakon Br. 03/L –225 O DRŽAVNOM TUŽIOCU

Član 10.
Odnosi sa javnošću

1. Državni tužilac mora redovno da informiše javnost o svojim aktivnostima.

2. Pored svega navedenog iz paragrafa 1 ovog člana, državni tužilac ne sme pružiti bilo kakvu informaciju, direktno ili indirektno koja bi bila otkrivanje službene tajne, ugrozila tok istrage ili krivičnog postupka koja bi bila štetna za integritet dostojanstvo, bezbednost i prava na privatnost bilo kog lica ili kršenje prava maloletnika.

Ocena prihvatljivosti

30. Da bi bio u mogućnosti da sudi o zahtevu podnosioca, Sud treba prvo da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavnom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

31. Sud se poziva na član 53. [Tumačenje odredaba o ljudskim pravima] Ustava:

"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".

32. Sud smatra da na osnovu sudske prakse ESLJP, podnosilac zahteva, kao roditelj pokojne devojke, je neposredna žrtva i stoga ovlašćen da podnese zahtev pred ovim sudom (*videti predmet Gakiyev protiv Rusije, zahtev br. 3179/05, presuda od 6. novembra 2009. god.).*

33. Što se tiče tvrdnje podnosioca zahteva o kršenju člana 1. [Obaveza poštovanja ljudskih prava] i člana 2. [Pravo na život] u vezi sa članom 13. [Pravo na delotvorno pravno sredstvo] Konvencije, u vezi sa prekomernim trajanjem istražnog postupka, od strane javnih organa na Kosovu, Sud primećuje da na osnovu sudske praske ESLJP, država ima suštinske i proceduralne obaveze da štiti život svih lica pod njenom jurisdikcijom, što znači da pravo na život mora biti zaštićeno zakonom kao suštinska obaveza s jedne strane, i razvojem adekvatne istrage kao proceduralni zahtev, s druge strane.

34. Sud primećuje da na osnovu sudske prakse ESLJP, postoje nekoliko elemenata koji obezbeđuju "suštinsku svrhu" istrage, naime: i) obaveza državnih organa da pokrenu istragu, kada je stvar stigla do njihovog saznanja, nezavisno od formalne žalbe uložene od strane najbližeg rođaka, ii) nezavisnost i nepristrasnost u zakonu i u praksi lica koja su odgovorna za istragu, iii) istraga mora biti adekvatna u smislu da mora da bude u stanju da dovede do odluke o uzroku i okolnostima smrti, [...] i "identifikovanje i kažnjavanje onih koji su odgovorni".

35. U ovom slučaju, Sud primećuje da, na osnovu dokumenata koja su sadržana u zahtevu: i) državni organi su zaista preduzeli razumne istražne mere, kada je stvar došla do njihovog saznanja, ii) ne postoji dokaz ili indikacija povrede nezavisnosti ili nepristranosti osoba uključenih u istragu, iii) istraga je još uvek u toku i tek treba da bude zaključena, ali to ne znači da je istraga neadekvatna, jer istraga nije obaveza rezultata već sredstava.

36. Sud primećuje, da u ovom slučaju, podnosilac zahteva nije okrivio javne organe Kosova za samu smrt njegove ćerke; niti je sugerisano da su organi znali ili da je trebalo da znaju da je život ćerke podnosioca zahteva bio u opasnosti od trećih lica i da nisu uspeli da preduzmu odgovarajuće mere radi obezbeđivanja ćerke podnosioca zahteva od te opasnosti (*videti ESLJP, odluka o prihvatljivosti zahteva br. 47916/99, Menson i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, od 6. maja 2003. god.*). Slučaj podnosioca zahteva se, dakle, treba razlikovati od slučajeva u

kojima se navodi upotreba smrtonosne sile, bilo od strane državnih organa bilo od strane fizičkih lica u dosluhu sa njima. (*videti, na primer, McCann i drugi protiv Ujedinjenog Kraljevstva, presuda od 27. septembra 1995. god. Serije A br. 324; Hugh Jordan protiv Ujedinjenog Kraljevstva br. 24746/94, presuda od 4. maja 2001. god. ESLJP 2001-III (odlomci); Sahaghan protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 37715/97, presuda od 4. maja 2001. god. ESLJP 2001-III (odlomci*).

37. Sud se poziva na opšta načela koje primenjuje ESLJP u vezi sa istragama, koja navode, pre svega, da nedostatak zaključaka bilo koje istrage ne znači, samo po sebi, da je bila neefikasna: obaveza da se istraži „nije obaveza rezultata, već sredstava“ (*videti Paul i Audrey Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, br. 46477/99, § 71, ESLJP 2002 – II).*

38. U ovom slučaju, iz dokumenata koji su sadržani u zahtevu, Sud primećuje da je istraga još uvek u toku i da, za sada, Tužilaštvo treba da prikupi dovoljno dokaza kako bi podnelo optužnicu protiv potencijalnih osumnjičenih.

39. Sud primećuje da prema važećem zakonu na Kosovu, pristup istražnom dosijeu je diskreciono pravo tužioca radi same istrage i za zaštitu svih učesnika u pomenutom procesu.

40. Pored toga, Sud je obavešten od strane Tužilaštva da su oni više puta kontaktirali sa podnosiocem zahteva, i da je više svedoka ispitivano na osnovu njegove inicijative i na njegov predlog; i da je podnosilac zahteva takođe obavešten o merama koje je tužilac preduzeo i o statusu istrage.

41. Sud uočava da je razvoj istražnog postupka uključujući njegovo zaključenje ili razrešenje, pored zaštite istrage dosijea, diskrecija je i prerogativ tužioca koje mu je omogućeno važećim zakonom na Kosovu, stoga, svako uplitanje suda u diskreciono pravo tužioca predstavlja povredu autonomije tužilaštva.

42. Štaviše, Kancelarija Okružnog javnog tužilaštva je obavestilo Sud o statusu istrage i da će Tužilaštvo postupiti na osnovu prikupljenih dokaza.

43. Sledi da je zahtev očigledno neosnovan i treba biti odbijen kao neprihvatljiv.

44. Što se tiče zahteva podnosioca zahteva da se održi usmena rasprava, Sud se poziva na član 20. Zakona:

"1. Ustavni sud donosi odluku o predmetu nakon zaključivanja usmene rasprave. Stranke mogu odustati od usmene rasprave.

"2. Bez obzira na stav 1 ovog člana, na osnovu svoje procene, sud može doneti odluku o postupku koji je predmet ustavnog razmatranja na osnovu spisa predmeta.

45. Sud smatra da su dokumenti sadržani u zahtevu dovoljni da se odluči o ovom slučaju shodno formulaciji iz stava 2. člana 20. Zakona.

46. Prema tome, odbija se zahtev podnosioca da se održi usmena rasprava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 20. Zakona i u saglasnosti sa pravilom 36. (1) c) Poslovnika o radu, 17. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBACI zahtev da se održi usmena rasprava kao neprihvatljiv;

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Prof. dr Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 109/12, Kumrije Maloku, i drugi, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda rev. br. 466/2009, od 07. juna 2012. god.

Slučaj KI 109/12, rešenje o neprihvatljivosti od 13. maja2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan.

Podnosioci zahteva navode da su Okružni sud u drugoj žalbi i Vrhovni sud u reviziji izvršili povredu prava na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i člana 6, stav. 1, Evropske konvencije o ljudskim pravima.
Kao posledica sudskih tumačenja, podnosioci zahteva navode da građansko veće koje je sudilo njihov slučaj nije bilo nezavisno i nepristrasno. Podnosioci zahteva navode da imaju pravo na nadoknadu za smrt njihovog člana porodice.

Podnosioci traže od Ustavnog suda da izvrši preciznu ocenu odgovornosti Opštinskog javnog preduzeća za sport marketing i da eliminiše kršenja materijalnog prava koja su navodno počinili Okružni i Vrhovni sud. Podnosioci zahteva traže priznavanje njihovih prava a nadoknadu za svoje duševne boli.
Sud smatra da nema dokaza koji bi ukazali da je sudovima koji su razmotrili slučaj nedostajala nepristrasnost ili da su postupci na bilo koji način bili nepravični.

Stoga, Ustavni sud nalazi da tvrdnje podnosioca zahteva nisu potkrepljene dokazima i treba da se odbiju kao neosnovane.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 109/12
Podnosilac
Kumrije Maloku i drugi
Ocena ustavnosti
presude Vrhovnog suda rev. br. 466/2009, od 07. juna 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci

1. Podnosioci su Kumrije Maloku i Aida, Edina, Idriz, Remzije, Muhamet, Shaip, Ajete i Myrvete Maloku, zastupljeni od strane advokata Vahide Braha.

Osporena odluka

2. Podnosioci zahteva osporavaju presudu Vrhovnog suda Kosovo, rev.br. 466/2009, od 07. juna 2012. god., koja im je dostavljena 02. avgusta 2012. god.

Predmetna stvar

3. Podnosioci zahteva navode da je ta presuda, kojom je odbijena njihova revizija protiv odluke Okružnog suda u Prištini (AC.br. 281/2008, od 23. juna 2009. god.), prekršila njihova prava garantovana Ustavom, odnosno član 31. Ustava i član 6.1. Evropske Konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu:EKLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7. Ustava, članovima 47, 48. i 49. Zakona (br. 03/L-121) o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god., (u daljem tekstu: Zakon), i pravilima 28, 29. i 30. Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 01. novembra 2012. god., podnosioci su podneli zahtev Sudu.

6. Dana 14. decembra 2012. god., Ustavni sud je obavestio podnosioce, Vrhovni sud i Opštinski sud u Prištini u vezi sa registracijom zahteva.

7. Dana 06. decembra 2012. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajuća), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

8. Dana 12. februara 2013. god., Ustavni sud je tražio od podnosilaca da obaveste Sud o datumu kada im je presuda Vrhovnog suda, rev.br. 466/2009, dostavljena.

9. Dana 20. februara 2013. god., podnosioci zahteva su obavestili Sud da je presuda Vrhovnog suda, rev.br. 466/2009, od 07. juna 2012. god., njima dostavljena 02. avgusta 2012. god.

10. Dana 13. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 29. avgusta 2001. god., oko 18:20 časova uveče, Hakif Hoti, njegov zet Dalip Maloku i prijatelj Islam Musliu, su se vraćali u Prištinu iz šetnje po parku Grmija. Dok su prolazili pored otvorenog bazena 'Grmija', navodi se da je Dalip Maloku izrazio interes da bliže pogleda bazen.

12. U to doba dana, bazen je bio zatvoren. Bazen je ograđen zatvorenom ogradom, koja se obezbeđuje od strane osoblja "Balkan International Security DOO". Dalip Maloku je prepoznao jednog od radnika obezbeđenja i zatražio je od njega da mu dopusti da priđe bazenu, navodno "samo da ga pogleda". Stražar je dozvolio Dalipu Malokuu i njegovim pratiocima da uđu.

13. Pritom je, bez odobrenja, Dalip Maloku skinuo odeću, ušao u vodu i počeo da pliva. Nakon što je otplivao izvesno rastojanje, Dalip Maloku je navodno podigao ruku i pozvao u pomoć. Niko od njegovih pratilaca, a ni stražari Balkan International Security očigledno nisu znali da plivaju. Niko nije ušao u vodu da pomogne Dalipu Malokuu.

14. Kosovska policija i KFOR su obavešteni i stigli su na lice mesta. Oko 19:45 časova, ronilac je uspeo da izvuče telo Dalipa Malokua sa dna bazena. Dana 30. avgusta 2001. god., autopsijom je utvrđeno da je uzrok smrti Dalipa Malokua davljenje u bazenu.

15. Dalip Maloku je za sobom ostavio svoju ženu, Kumrije Hoti-Maloku i njihovo dvoje maloletne dece, Aida i Edina Malokua. Dalip je bio sin Idriza i Remzije Maloku, kao i brat Muhameta, Shaipa, Ajete i Myrvete Maloku. Ovih devet lica su podnosioci ovog zahteva. Svi podnosioci zahteva su zavisili od prihoda preminulog Dalipa Malokua.

16. Dana 28. januara 2003. god., podnosioci su podneli zahtev za materijalnu i nematerijalnu štetu Opštinskom sudu u Prištini na osnovu Zakona o obligacionim odnosima (ZOO). Tuženi su u tužbenom zahtevu bili Odeljenje za sport marketing opštine Prištine i Balkan International Security DOO. Tuženo Odeljenje za sport marketing je kasnije identifikovano u sudskim presudama kao opštinsko javno preduzeće za sport marketing. Ovo opštinsko javno preduzeće je odgovorni organ bazena Grmije i legalno je sklopila ugovor sa Balkan International da osigura bezbednost objekta. Podnosioci zahteva su naveli da je tužena bila obavezna da osigura bezbednosti bazena i njihov nemar je izazvao smrt Dalipa Malokua.

17. Dana 27. septembra 2005. god., Opštinski sud u Prištini je doneo presudu (C.br. 67/03). Opštinski sud je našao da je tužena "Opštinsko javno preduzeće za sport marketing' objektivno bila odgovorna za 'opasan objekat', tj. za bazen, u smislu člana 173. ZOO. Prilikom dodele nadoknade, Sud je uzeo u obzir postupke pokojnog za ulazak u vodu bez dozvole, što je Sud okarakterisao kao 'prevaru'. Sud je naredio tuženoj 'Opštinskom javnom preduzeću za sport marketing' da plati 600 EVRA za troškove sahrane, kao i 541 EVRA nadoknade za sudske troškove. Zatim, Sud je dodelio nadoknadu za nematerijalnu štetu od 5.000 EVRA za duševni bol njegove žene, njegove dvoje maloletne dece, kao i majke pokojnog. Sud je odbio dalje zahteve za više iznose, kao i zahtev za naknadu štete za ostale podnosioce. Izgleda da su podnosioci odustali od tužbe protiv drugog tuženog 'Balkan International Security'.

18. Podnosioci zahteva su uložili žalbu Okružnom sudu u Prištini, tražeći odobrenje punog iznosa iz prvobitnog zahteva i odobravanje zahteva dodatnim podnosiocima. Tužena 'Opštinsko javno preduzeće za sport marketing' je isto tako uložila žalbu, zahtevajući da se svi zahtevi podnosilaca odbiju kao neosnovani ili da se predmet vrati Opštinskom sudu na ponovno odlučivanje. Ove žalbe su zajedno razmotrene od strane Okružnog suda.

19. Dana 06. juna 2006. god., Okružni sud u Prištini je poništio (odluka Ac.br. 41/2006) presudu Opštinskog suda i vratio je slučaj na ponovno suđenje. Okružni sud je našao da presuda suda prvog stepena nije bila dovoljno jasna i nije imala adekvatno obrazloženje da opravda svoje zaključke. Okružni sud je isto tako našao da je presuda prvog stepena kontradiktorna kako u svojoj oceni visine zahteva koji treba da se dodeli, broju zahteva, tako i u utvrđivanju odgovornosti tužene. Opštinskom sudu je naređeno da oceni sve dokaze koji su podneti od strane stranaka i da:

> *"[...] izvršiće se ispravno utvrđivanje činjeničnog stanja što se tiče ocene odgovornosti tužene strane za izazivanje štete i u skladu sa utvrđivanjem i ocenjivanjem svih kriterijuma kao i ispravnom primenom materijalnih odredaba [da] presudi u vezi sa tužbenim zahtevom tužilaca".*

20. Dana 29. maja 2007. god., Opštinski sud u Prištini (odluka C.br. 1191/06) je doneo presudu na ponovljenom suđenju. Opštinski sud je našao da je tužena 'Opštinsko javno preduzeće za sport marketing" objektivno odgovorno kao držalac 'opasnog objekta' u smislu člana 173. ZOO. Samim tim, Sud je naredio tuženoj kompaniji da plati 900 EVRA za troškove sahrane, kao i 793 EVRA za troškove postupka. Sud je povećao nadoknadu za nematerijalnu štetu podnosiocima na 13,000 EVRA, uključujući nadoknadu za prethodno izuzete podnosioce. Opštinski sud je odbio kao neosnovane argumente tužene da je isključi od odgovornosti.

21. Kako podnosioci zahteva, tako i tužena Opštinska javna kompanija za sport marketing su uložili žalbu protiv ove odluke Okružnom sudu Prištine. Podnosioci zahteva su tražili da Apelacioni sud poveća dodelu nadoknade u iznosu koji je naveden u njihovom zahtevu ili da se presuda Opštinskog suda poništi i da se vrati na ponovno suđenje. Tužena je tražila da Apelacioni sud zaključi da je zahtev za nadoknadu neosnovan ili da se presuda Opštinskog suda poništi i da se vrati na ponovno suđenje.

22. Dana 23. juna 2009. god., Okružni sud u Prištini je doneo presudu (odluka Ac.br. 281/2008). Okružni sud je obio žalbu podnosilaca i proglasio presudu za dodelu nadoknade kao neosnovanu. Okružni sud je odobrio žalbu tužene Opštinskog javnog preduzeća za sport marketing kao osnovanu i preinačio je presudu Opštinskog suda. Okružni sud je našao da je uzrok smrti pokojnog Dalipa Malokua rezultat njegovih postupaka i stoga, tužena nije bila 'objektivno odgovorna' da pruži nadoknadu za štetu nastalu njegovom smrću.

23. Podnosioci su podneli zahtev za reviziju Vrhovnom sudu. Podnosioci su tražili da Vrhovni sud zaključi da je Okružni sud počinio grešku u primeni materijalnog prava.

24. Dana 07. juna 2012. god., Vrhovni sud je (rev. br. 466/2009) odbio reviziju kao neosnovanu. Vrhovni sud je našao da je Apelacioni sud pravilno primenio materijalno pravo, s obzirom da je smrt pokojnika u potpunosti izazvana njegovim sopstvenim postupcima. Vrhovni sud je našao da podnosioci zahteva nisu uspeli da dokažu da se smrt pripisuje nekoj grešci tužene Opštinskom javnom preduzeću za sport marketing. Osim toga, Vrhovni sud je našao da u skladu sa članom 177. (1) i (2) ZOO, vlasnik 'opasnog objekta' se oslobađa odgovornosti ako dokaže da je šteta nastala od spoljnog uzroka na 'predmet', u ovom slučaju zbog postupka pokojnika.

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosilaca

25. Podnosioci zahteva navode da su Okružni sud u drugoj žalbi i Vrhovni sud u reviziji izvršili kršenje prava na pravično i nepristrasno suđenje garantovano članom 31. Ustava i člana 6. stav 1, Evropske Konvencije o ljudskim pravima.

26. Podnosioci zahteva navode da, nalazeći da je smrt Dalipa Malokua bila isključivo posledica njegovih postupaka, gde odgovorni organi bazena Grmija nisu ništa uradili da ga spase, kada je postalo jasno da je on bio u nevolji, da su sudovi pogrešno zaključali da podnosioci zahteva nisu imali pravo na nadoknadu za štetu koju su oni pretrpeli. Podnosioci zahteva smatraju da odgovornost organa bazena je bila posledica dopuštanja ulaska pokojnika u zonu bazena, svesno kršeći svoje sigurnosne protokole.

27. Podnosioci zahteva navode da su sudovi tumačili pitanje odgovornosti kao da se radi o uspostavljanju krivične odgovornosti za smrt, a njihovi

navodi su se samo ticali utvrđivanja objektivne odgovornosti u građanskom slučaju smrti prouzrokovane opasnim objektom.

28. Kao posledica sudskih tumačenja, podnosioci zahteva navode da građansko veće koje je sudilo njihov slučaj nije bilo nezavisno i nepristrasno. Podnosioci zahteva navode da imaju pravo na nadoknadu za smrt njihovog člana porodice.

29. Podnosioci zahtevaju od Ustavnog suda da izvrši preciznu ocenu odgovornosti Opštinskog javnog preduzeća za sport marketing i da eliminiše kršenja materijalnog prava koja su navodno počinili Okružni i Vrhovni sud. Podnosioci zahtevaju priznavanje njihovih prava za nadoknadu za svoje duševne boli.

Prihvatljivost zahteva

30. Sud prvo proverava da li su podnosioci zahteva ispunili uslove za prihvatljivost koji su predviđeni Ustavom i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku o radu.

31. Sud se poziva na član 113. (1. i 7) Ustava koji utvrđuje da:

> "1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podniele sudu na zakonit način.
> *[...]*
>
> 7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im
> garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo
> kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

32. Sud uzima u obzir član 48. Zakona, koji predviđa da:

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

33. Pored toga, Sud uzima u obzir pravilo 36. (2) Poslovnika o radu koji predviđa da:

> *"Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *[...], ili*

(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju
ustavnih prava,

[...], ili

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju;"

34. U vezi sa ovim, Ustavni sud ponavlja da nije njegova dužnost da na osnovu Ustava postupa kao žalbeni sud ili sud četvrtog stepena u pogledu odluka donetih od strane redovnih sudova. Uloga drugih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi Avdyli protiv Vrhovnog suda Kosova, KI 13/09, 18. jun 2010. god.; vidi *mutatis mutandis* García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava 1999-1).

35. U stvari, Ustavni sud može samo da razmotri da li su dokazi predstavljeni na pravilan način i da li su postupci u celini gledano, bili vođeni na takav način da su podnosioci zahteva dobili pravično suđenje. (vidi, *inter alia*, Evropska komisija za ljudska prava, Edwards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, 10. juli 1991. god.).

36. U ovom slučaju, podnosiocima je pruženo dovoljno mogućnosti da predstave svoj slučaj i da ospore tumačenje zakona koji smatraju netačnim pred Okružnim i Vrhovnim sudom. Pošto je razmotrio sve građanske postupke u celini, Ustavni sud nije našao da su relevantni postupci bili na neki način nepravedni ili proizvoljni. (vidi *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, ESLJP zahtev br. 17064/06, 30. jun 2009. god.).

37. Stoga, Sud smatra da nema dokaza da su redovni sudovi koji su razmatrali ovaj slučaj bili nepristrasni ili da su postupci na bilo koji način bili nepravični. Sama činjenica da su podnosioci zahteva nezadovoljni ishodom slučaja, ne može da pokrene osnovani navod o kršenju člana 31. Ustava (vidi Memetović protiv Vrhovnog suda Kosova, KI 50/10, 21. mart 2011. god.; vidi *mutatis mutandis* Mezotur-Tiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, ESLJP zahtev br. 5503/02, 26. jul 2005. god.).

38. Stoga, Ustavni sud smatra da navodi podnosilaca nisu potkrepljeni i moraju biti odbijeni kao očigledno neosnovani.

39. Prema tome, iz gorenavedenih razloga zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA,

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 46. Zakona, i pravilom 36. 2. (b) Poslovnika o radu, dana 24. juna. 2013.god., jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20.(4) Zakona;

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 122/12, Edison Rinxhi, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Opštinskog suda za prekršaje br.reg. 46854/2012 od 19. oktobra 2012. godine

Predmet KI 122/12, odluka od 13. maja 2013 godine.

*Ključne reči:*individualni zahtev, Ocena ustavnosti rešenja suda za prekršaje u Prištini

Zahtev je zasnovan na član 113.7 Ustava, članu 47 Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo Br.03/L-121, od 15. januara 2009 god., (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik).

Podnosilac zahteva je dana 04. decembra 2012 god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda tražio ocenu ustavnosti rešenja suda za prekršaje u Prištini

Podnosilac zahteva tvrdi da je tokom postupka pred regularnim sudovima došlo do povrede odredbi prekršajnog postupka, pogrešne i nepotpune konstatacije činjeničnog stanja i povrede zakona.

Odlukom predsednika (br. GJR.122/12, od 10. januara 2013 god.), sudija Arta Rama Hajrizi je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika Br.KSH.KI 122/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i Dr. Prof. Enver Hasani.

Sud je tokom razmatranja slučaja primetio da podnosilac u zahtevu nije naveo koja su mu Ustavna prava prekršena rešenjem suda za prekršaje i ako član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo kaže:
"Podnosilac podneska dužan je da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."

Shodno tome podnosilac nije potkrepio svoju tvrdnju i nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode povređene od strane redovnih sudova.
Ustavni sud je na sednici održanoj 13. maja 2013 god., odbacio zahtev kao očigledno neosnovan.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI122/12
Podnosilac
Edison Rinxhi
Ocena ustavnosti rešenja Opštinskog suda za prekršaje br.reg. 46854/2012 od 19. oktobra 2012. godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Edison Rinxhi, rođen u Republici Albaniji,sa privremenim prebivalištem u Slivovu, Opština Priština (u daljem tekstu podnosilac).

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava rešenje Opštinskog suda za prekršaje u Prištini br. reg. 46854/2012 od 19. oktobra 2012. godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti rešenja Opštinskog suda za prekršaje br. reg. 46854/2012, ukidanje kazne, kao i vraćanje predmeta prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7. i 21.4. Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika.

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 04. decembra 2012 god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Odlukom predsednika (br. GJR.122/12, od 10. januara 2013 god.), sudija Arta Rama Hajrizi je imenovana za sudiju izvestioca. Istog dana, odlukom predsednika br. KSH.KI 122/12 imenovano je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Almiro Rodrigues (predsedavajući), Ivan Čukalović i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 01. marta 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Osnovni sud da je zahtev registrovan pod brojem KI122/12.

8. Dana 29. aprila 2013 god., odlukom predsednika (Nr.Gj.R.KI 122/12), za sudiju izvestioca je postavljen sudija Kadri Kryeziu koji menja sudiju Artu Ramu Hajrizi.

9. Dana 13. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica

10. Dana 08. avgusta 2012 god., odeljenje pogranične policije Republike Kosovo, uručilo je nalog Edisonu Rinxhiju, državljaninu Republike Albanije (podnosiocu ovog zahteva) za napuštanje teritorije Republike Kosova.

11. Dana 15. oktobra 2012 god., u 22:30 časova, Odeljenje za strance i ilegalne migracije Ministarstva unutrašnjih poslova je tokom inspekcije objekta "D.P.H kod Nazi", na putu Priština – Gnjilane utvrdilo da podnosilac nije postupio po nalogu koji mu je 08. avgusta 2012 god., uručen, već da radi kao muzičar u pomenutom objektu.

12. Dana 19. oktobra 2012 god., Odeljenje za strance i ilegalnu migraciju je protiv podnosioca zahteva podnelo zahtev za pokretanje prekršajnog postupka [br. 2012-YR-486] Opštinskom sudu za prekršaje u Prištini u vezi sa prekršajem iz člana 33. u vezi sa članom 32, stavom 1.1.6. u smislu člana 88.1.1. i 2. Zakona o strancima br. 04/L-069, (vidi paragraf 14. a i b).

13. Dana 19. oktobra 2012. god., Opštinski sud za prekršaje u Prištini donosi rešenje [br. 46854/12], kojim se prekršiocu (podnosiocu ovog zahteva)

izriče novčana kazna u iznosu od 50 evra shodno članu 88.1.1. Zakonao strancima br. 04/L-069, (vidi paragraf 14. c).

14. Sud je istim rešenjem podnosiocu izrekao i zaštitnu meru momentalnog proterivanja bez prava ulaska na teritoriju Republike Kosovo u trajanju od 2 godine shodno članu 88.2. Zakonao strancima br. 04/L-069, (vidi paragraf 14. d).

15. Podnosilac ulaže žalbu (datum nije dostupan u spisima predmeta) na rešenje Opštinskog suda za prekršaje [br. 46854/4] od 19. oktobra 2012. god.

16. Dana 05. novembra 2012, Viši sud za prekršaje u Prištini delimično usvaja žalbu podnosioca i donosi rešenje [GJ.br.1234/2012], kojim potvrđuje novčanu kaznu podnosiocu, a meru zabrane ulaska na teritoriju Republike Kosovo sa 2 (dve) godine preinačava na 1 (jednu) godinu zabrane.

Relevantan zakon

17. Zakona o strancima br. 04/L-069;

a) Član 33. Vremensko ograničenje boravka bez vize;

"Stranac, kojem za ulazak u Republiku Kosovo ne zahteva se viza, može da boravi na Kosovu ne duže od devedeset (90) dana, u vremenskom roku periodu od šest (6) meseci, obračunato od 1 dana ulaska, osim ako se sa odredbama ovog zakona ili medjunarodnim sporazumima predvidja drugačije."

b) Član 32. Ilegalni prelazak granice;

1.6. 1. "Ilegalnim prelaskom državne granice smatra se kada stranac „(...) koji ulazi u Republiku Kosovo u medjuvremenu da je nalog za udaljavanje sa zabranom za ponovni ulazak na snazi."

c) Član 88.1.1. "Novčanom kaznom u iznosu od pedeset (50) do hiljadu i petsto (1500) kazniće za prekršaj stranac koji na nezakonit način prelazi državnu granicu, suprotno članu 32. ovog zakona;"

"[...]"

d) Član 88.2. "Osim gore pomenutih slučajeva, strancu takođe može se izreći i mera proterivanja."

Tvrdnje podnosioca zahteva

18. Podnosilac zahteva tvrdi da je tokom postupka pred prekršajnim sudovima došlo do povrede odredaba prekršajnog postupka, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja činjeničnog stanja i povrede zakona.

19. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sledećim zahtevom:

> *"Da sud optuženog Edisona Rinxhija (podnosioca ovog zahteva) oslobodi odgovornosti i izrečene kazne, jer činjenično stanje nije utvrđeno na pravedan način, da Sud napadnuto rešenje ukine i predmet vrati prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje."*

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

21. U vezi sa ovim, Sud se poziva na član 113.7. Ustava gde se navodi sledeće:

> *"Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

22. Sud primećuje da u spisima predmeta postoji i rešenje Višeg suda za prekršaje [GJ. br. 1234/2012] od 05. novembra 2012 god., ali ono nije predmet ovog zahteva, jer se zahtev podnosioca odnosi na ocenu ustavnosti rešenja Opštinskog suda za prekršaje br. reg. 46854/2012 od 19. oktobra 2012. god.

23. Sud primećuje da podnosilac u zahtevu nije naveo koja su mu Ustavna prava prekršena rešenjem Opštinskog suda za prekršaje [br. reg. 46854-12] od 19. oktobra 2012 god., i ako član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo kaže:

> *"Podnosilac podneska dužan je da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

24. Sud naglašava da, redovni sudovim imaju ulogu da tumače i primenjuju relevantna pravila, kako proceduralnog tako i materijalnog prava (videti, *mutatis mutandis*, Garsija protiv Španije (GC), br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I.

25. Ustavni sud može samo da uzme u obzir jesu li postupci redovnih sudova generalno, sagledavani u celini, sprovedeni na takav način da je

podnosilac imao pravično suđenje [videti, između ostalog, Izveštaj Evropske komisije o ljudskim pravima u slučaju Edvards protiv Ujedinjenog Kraljevstva, zahtev br. 13071/87, usvojen 10. jula 1991].

26. Podnosilac nije potkrepio svoju tvrdnju i nije pružio dokaze da su njegova prava i slobode povređene od strane redovnih sudova (videti, *mutatis mutandis*, Šub protiv Litvanije, ESLP, Odluka o prihvatljivosti zahteva br. 17064/06 od 30. juna 2009. godine).

27. Pravilo 36. (2) b) Poslovnika predviđa da *„Sud odbija zahtev kao očigledno neosnovan kada ustanovi da (...) iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 36.2, i 56. Poslovnika o radu, dana 28. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 22/13, Sokol Mushkolaj, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Pkl. br. 164/2012, od 5. decembra 2012. god.; odluke Okružnog suda u Prištini, Ap. br. 4/12, od 28. septembra 2012. god.; presude Opštinskog suda u Prištini, P. br. 601/08, od 3. oktobra 2011. god. i odluke Opštinskog suda u Prištini, P. br. 601/08, od 20. decembra 2011. god.

Slučaj KI 22/13, odluka od 10. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, očigledno neosnovan zahtev, privremena mera, neobjavljivanje identiteta, zastarelost krivičnog gonjenja, pravo na pravično i nepristrasno suđenje

Podnosilac je podneo zahtev zasnovan na članovima 113.7 i 116.2 Ustava, navodeći da su njegova prava garantovana Ustavom povređena odlukama redovnih sudova Republike Kosovo. Podnosilac je između ostalog naveo da su povređeni njegovo pravo na pravično suđenje i načelo legaliteta i proporcionalnosti, jer je njegovo krivično gonjenje zastarelo prema odredbama Krivičnog zakona Republike Kosovo, i redovni sudovi mu nisu dostavili odluku lično, kao što se propisuje odredbama Zakona o krivičnom postupku Republike Kosovo.

Sud je zaključio da zahtev podnosioca nije sadržao dokaz kojim bi se potvrdilo da su ga redovni sudovi osudili van roka zastarelosti, ili da je odluka dostavljena na nezakonit način. Što se tiče zahteva podnosioca za uvođenje privremenih mera i neobjavljivanje identiteta, Sud je u prvom slučaju zaključio da zahtev za privremene mere ne ispunjava uslove propisane članom 116.2 Ustava i članom 27 Zakona, dok je u drugom slučaju Sud odbio zahtev podnosioca za neobjavljivanje identiteta, jer nije bio opravdan. Zbog iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članovima 113.7 i 116.2 Ustava, članovima 20 i 27 Zakona i pravilima 36 (1) c i 54 Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI22/13
Podnosilac
Sokol Mushkolaj
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Pkl. br. 164/2012 od 5. decembra 2012. god., odluke Okružnog suda u Prištini Ap. br. 4/12 od 28. septembra 2012. god., presude Opštinskog suda u Prištini P. br. 601/08 od 3. oktobra 2011. god. i odluke Opštinskog suda u Prištini P. br. 601/08 od 20. decembra 2011. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Sokol Mushkolaj, advokat sa prebivalištem u Kosovom Polju.

Osporene odluke

2. Podnosilac zahteva osporava presudu Vrhovnog suda Pkl. br. 164/2012 od 5. decembra 2012. god.; odluku Okružnog suda u Prištini Ap. br. 4/12 od 28. septembra 2012. god.; presudu Opštinskog suda u Prištini P. br. 601/08 od 3. oktobra 2011. god. i odluku Opštinskog suda u Prištini P. br. 601/08 od 20. decembra 2011. god.

Pravni osnov

3. Članovi 113.7. i 116.2. Ustava, članovi 20, 22.7, 22.8. i 27. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 od 15. januara 2010.

god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56. (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar zahteva je žalba podnosioca da su ga redovni sudovi osudili na šest meseci zatvora pogrešnom primenom člana 90.6. Privremenog krivičnog zakona Kosova (u daljem tekstu: PKZK) koji se odnosi na apsolutnu zastarelost krivičnog gonjenja, kao i članova 124, 125. i 126. Privremenog zakona o krivičnom postupku (u daljem tekstu: PZKPK) koji se odnosi na uručivanje sudskih dokumenata.

5. Podnosilac takođe zahteva od Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud) da, na osnovu člana 116.2. Ustava, uvede privremene mere, da obustavi presudu P. br. 601/2008 Opštinskog suda u Prištini od 3. oktobra 2011. god., i da obustavi izvršenje kazne zatvora do okončanja ove krivične pravne stvari.

6. Pored toga, podnosilac zahteva traži od Suda da mu ne objavi identitet.

Postupak pred Sudom

7. Dana 25. februara 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

8. Dana 28. februara 2013, predsednik je imenovao sudiju Roberta Carolana za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

9. Dana 12. marta 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova o registraciji zahteva.

10. Dana 13. marta 2013. god., Sud je zahtevao dodatne dokumente od Opštinskog suda u Prištini i od podnosioca zahteva.

11. Dana 19. i 21. marta 2013. god., podnosilac zahteva i Opštinski sud u Prištini su odgovorili.

12. Dana 29. aprila 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Ivana Čukalovića za sudiju izvestioca i Veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

13. Dana 13. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Opis činjenica onako kako su dokazane dokumentima koje je dostavio podnosilac zahteva

14. Dana 3. oktobra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je presudom P. br. 601/08 našao da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo prevare iz člana 261. stava 1. PKZK, pri čemu mu je izrekao kaznu zatvora u trajanju od šest meseci koju bi podnosilac zahteva izdržavao nakon što presuda postane pravosnažna.

15. U izreci presude P. br. 601/08 Opštinskog suda u Prištini je navedeno:

„…

PRESUDU

Okrivljeni SOKOL MUSHKOLAJ od oca H. i majke B., devojačko H., rođen 19.12.1952. godine u Dečanima, ulica „Dëshmoret e kombit“, br. 86, gde i sada živi, završio je pravni fakultet, po zanimanju advokat u Dečanima, oženjen, otac jednog deteta, srednjeg ekonomskog stanja, neosuđivan, protiv njega se ne vodi postupak za neko drugo krivično delo.

JE KRIV

Jer je sa namerom da sebi obezbedi protivzakonitu imovinsku korist, prikrivanjem činjenica okrivljeni Sokol Mushkolaj dana 23.11.2006. godine u Prištini, u svojoj advokatskoj kancelariji od oštećenih N.H. i N.H. uzeo novčani iznos od 500 evra, i u kontinuitetu je dana 25.11.2006. godine od strane istih uzeo novčani iznos od 2.000 evra, gde je okrivljeni Sokol Mushkolaj, dovodeći ih u zabludu, i obećavajući im da će uticati na odluku Okružnog suda u Prizrenu i Vrhovnog suda Kosova, sud koji je izrekao zatvorsku kaznu od 20 godina, govorio da će im ovu kaznu smanjiti na 10 ili 13 godina zatvora, i opet tokom aprila meseca 2007. godine u jednom restoranu u Peći, od oštećenih N.H. i N.H., okrivljeni je, dajući im obećanja slična gorepomenutim, od oštećenih N.H. i N.H. uzeo novčani iznos od 3.000 evra, i od tog dana gorepomenutim oštećenima nije vratio novac.

Time je počinio krivično delo prevare iz člana 261. stav 1. KZK-a.

S toga ga sud na osnovu člana 3, 34, 38, 64, kao i člana 261. KZK-a, kao i člana 391. ZKPK –a.

OSUĐUJE

Kaznom zatvora u trajanju od 6 (šest) meseci, koju će izdržavati nakon što presuda postane pravosnažna.

...“

16. Dana 20. decembra 2011. god., Opštinski sud u Prištini je odlukom P. br. 601/08 odbacio žalbu podnosioca zahteva na presudu P. br. 601/08 Opštinskog suda u Prištini kao neblagovremenu.

17. Dana 28. septembra 2012. god., Okružni sud u Prištini je odlukom Ap. br. 4/12 odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva na odluku P. br. 601/08 Opštinskog suda u Prištini od 20. decembra 2011. god.

18. Dana 5. decembra 2012. god., Vrhovni sud Kosova je presudom Pkl. br. 164/2012 odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnet protiv odluke Opštinskog suda u Prištini P. br. 601/08 od 20. decembra 2011. god. i odluke Okružnog suda u Prištini Ap. br. 4/12 od 28. septembra 2012. god.

Navodi podnosioca zahteva

19. Podnosilac zahteva tvrdi da je krivično gonjenje pokrenuto protiv njega trebalo da prestane zbog zastarelosti onako kako se predviđa članom 90.6. PKZK. Redovni sudovi su navodno pogrešno primenili član 90.6. PKZK na njegovu štetu.

20. Podnosilac zahteva tvrdi da mu redovni sudovi nisu lično uručili odluku, onako kao što se predviđa članovima 124, 125. i 126. PKZK. Navodno su redovni sudovi postupili suprotno članovima 124, 125. i 126. PKZK na njegovu štetu.

21. Podnosilac zahteva tvrdi da je došlo do kršenja člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i člana 33. [Načelo legaliteta i proporcionalnosti u krivičnim postupcima] Ustava u vezi sa članom 6. [Pravo na pravično suđenje] Evropske konvencije o ljudskim pravima.

22. Podnosilac zahteva predlaže uvođenje privremenih mera za privremeno obustavljanje izvršenja presude P. br. 601/08 Opštinskog suda u Prištini od 3. oktobra 2011. god., na osnovu člana 116.2. Ustava.

Zakon

„...

Član 261.
Prevara

(1) Ko god, u nameri da stekne materijalnu korist za sebe ili drugog, prevari drugo lice ili drži to lice u zabludi lažnim predstavljanjem ili prikrivanjem činjenica i na taj način navede to lice da nešto učini ili da se uzdrži od nekog činjenja na štetu svoje ili imovine nekog drugog lica biće kažnjen novčanom kaznom ili zatvorom do tri godine.

Član 90.
Zastarelost krivičnog gonjenja

(1) Osim ako u ovom Zakonu nije drugačije propisano, krivično gonjenje ne može da započne nakon proteka sledećih rokova:

...;

6) Dve godine od izvršenja krivičnog dela za koje je zaprećena kazna zatvora do jedne godine ili novčana kazna.

...“

Ocena prihvatljivosti

23. Da bi mogao da presudi po zahtevu podnosioca zahteva, Sud prvo mora da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost koji su utvrđeni Ustavom, Zakonom i Poslovnikom o radu.

24. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je podnosilac zahteva proglašen krivim za prevaru i osuđen na šest meseci zatvora od strane Opštinskog suda u Prištini. Osudu su naknadno potvrdili: isti sud, Okružni sud u Prištini i Vrhovni sud Republike Kosovo.

25. Sud primećuje da su redovni sudovi odlučili da podnosiocu zahteva izreknu blažu kaznu od one predviđene zakonom, jer su oni obrazložili da je podnosilac zahteva relativno star. Činjenica da on nije bio ranije osuđivan i drugi faktori su bili olakšavajuće okolnosti koje idu njemu u prilog.

26. Što se tiče navoda podnosioca zahteva da mu je suđeno van roka zastarelosti ili da mu odluka nije lično uručena, Sud primećuje da nema ništa u zahtevu što bi sugerisalo da su redovni sudovi osudili podnosioca zahteva ili da su mu uručili odluku na protivzakonit način.

27. Sud primećuje da podnosilac zahteva samo tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje bez pružanja bilo kakvih *prima facie* dokaza kojim bi potkrepio svoje tvrdnje.

28. Pored toga, Sud primećuje da postoji razlika između pravičnog suđenja i savršenog suđenja; Sud je upoznat sa činjenicom da tokom redovnog sudskog postupka, bilo u krivičnom ili u građanskom postupku, procesne greške mogu da se dese. Međutim to ne znači automatski da je potencijalnom podnosiocu zahteva ugroženo pravo na pravično i nepristrasno suđenje, to prosto znači da je potencijalnom podnosiocu zahteva negirano pravo na savršeno suđenje što se samo po sebi ne svodi na povredu osnovnih prava.

29. Ustavni sud nije sud koji nalazi činjenice. Ustavni sud naglašava da je utvrđivanje pravilnog i potpunog činjeničnog stanja u potpunoj nadležnosti redovnih sudova i da je njegova uloga samo da obezbedi poštovanje prava zagarantovanih Ustavom i drugim pravnim instrumentima i stoga ne može da postupi kao "sud četvrtog stepena", *(vidi, mutatis mutandis, odnosno Akdivar protiv Turske 16. septembra 1996. god., R.J.D, 1996-IV, stav 3).*

30. Sud smatra da u zahtevu nije ukazano kako i zašto su redovni sudovi postupili na proizvoljan ili nepravedan način.Nije dužnost Ustavnog suda da svojim utvrđivanjem činjenica zameni utvrđivanje činjenica od strane redovnih sudova. Kao opšte pravilo, dužnost je redovnih sudova da ocene dokaze koje imaju pred sobom.Dužnost Ustavnog suda je da proverava da li je postupak pred redovnim sudovima u celosti bio pravilan, uključujući i način na koji su prikupljeni dokazi *(vidi presudu ESLJP-a, zahtev br. 13071/87* Edwards *protiv Ujedinjenog Kraljevstva, stav 3, od 10. jula 1991. god.).*

31. Činjenica da podnosioci zahteva nisu zadovoljni ishodom slučaja ne može da im služi kao osnov da podnesu opravdani zahtev u vezi sa

kršenjem člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava (vidi *mutatis mutandis* presuda ESLJP, zahtev br. 5503/02, MezoturTiszazugi Tarsulat protiv Mađarske, presuda od 26. jula 2005. god.).

32. Što se tiče zahteva podnosioca za uvođenje privremenih mera, Sud smatra da takav zahtev ne ispunjava uslove predviđene članom 116.2. Ustava, članom 27. Zakona i pravilom 54. Poslovnika o radu, što bi navelo Sud da uvede privremene mere, stoga se zahtev za uvođenje privremenih mera odbija.

33. Što se tiče zahteva podnosioca da mu se ne objavi identitet, Sud smatra da nije potkrepio dokazima potrebu za odobravanjem tog zahteva niti je obrazložio isti. Sledstveno, Sud odbija zahtev podnosioca za neobjavljivanje njegovog identiteta.

34. Proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan i kao takav mora da se odbaci kao neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. i članom 116. stavom 2. Ustava, članovima 20. i 27. Zakona i u saglasnosti sa pravilima 36. (1.c) i 54. Poslovnika o radu, dana 10. juna 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za privremenu meru;

III. DA ODBIJE zahtev za neobjavljivanje identiteta;

IV. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

V. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Ivan Čukalović

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 38/13, Miftar Krasniqi, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke Vrhovnog suda, Pkl. br. 48/2012, od 13. aprila 2012. god.

Slučaj KI 38/13, rešenje o neprihvatljivosti od 15. maja 2013. god.

Ključne reči: zahtev, van roka, rešenje o neprihvatljivosti.

Podnosilac zahteva navodi da su Opštinski sud u Đakovici, Okružni sud u Peći i Vrhovni sud prekršili njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje kao sto je garantovano članom 31. Ustava i članom 6. (1) EKLJP.

Podnosilac zahteva navodi da veštačenje na koje su se prilikom suđenja oslanjali sudovi nije uspelo da utvrdi da li su ostali vozači koji su učestvovali u saobraćajnoj nezgodi vozili pod uticajem alkohola i da li je to pogrešno veštačenje dovelo do pogrešnog tumačenja okolnosti udesa. Podnosilac navodi da su sudovi prekršili njegovo pravo na pravično suđenje, negirajući mu pravo na ponovno suđenje na osnovu veštačenja koje je sam sproveo.

Stoga, Sud nalazi da zahtev nije podnet na zakonit način, zato sto nije podnet u roku od četiri meseca, rok koji je propisan Zakonom i Poslovnikom o radu i stoga mora da se odbaci kao neprihvatljiv jer je van roka.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 38/13
Podnosilac
Miftar Krasniqi
Ocena ustavnosti
odluke Vrhovnog suda Pkl. br. 48/2012, od 13. aprila 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Miftar Krasniqi, sa prebivalištem u Đakovici.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava odluku Vrhovnog suda Kosova (Pkl. br. 48/2012, od 13. aprila 2012. god.), Podnosilac zahteva nije naveo datum kada mu je ova odluka uručena.

Predmetna stvar

3. Podnosilac navodi da su odlukom Vrhovnog suda, kojom je odbijen zahtev podnosioca za zaštitu zakonitosti, povređena njegova prava garantovana Ustavom, odnosno članom 31. Ustava i članom 6. (1) Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP).

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113. (7) Ustava, članu 47, 48. i 49. Zakona o Ustavnom sudu br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 28, 29. i 30. Poslovnika o radu Ustavnog suda (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 14. marta 2013. god., podnosilac je podneo zahtev Sudu.

6. Dana 25. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Almira Rodriguesa za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 02. aprila 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i tražio od podnosioca da dostavi Sudu kopije relevantnih sudskih presuda i odluka o njegovom slučaju.

8. Dana 17. aprila 2013. god., podnosilac je podneo kopije relevantnih sudskih presuda i odluka kao što je tražio Ustavni sud.

9. Dana 15. maja 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Envera Hasanija umesto sudije Arte Rama-Hajrizi u Veće za razmatranje. Tako da je Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Enver Hasani.

10. Dana 15. maja 2013. god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti zahteva.

Činjenice slučaja

11. Neutvrđenog datuma, podnosilac zahteva je učestvovao u saobraćajnom udesu.

12. Dana 24. septembra 2010. god., Opštinski sud u Đakovici (P.br. 431/2007) je osudio podnosioca za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja i osudio ga na 6 meseci zatvora.

13. Dana 31. oktobra 2011. god., Okružni sud u Peći (AP. br. 126/2010) je potvrdio ovu presudu i kaznu.

14. Neutvrđenog dana, izgleda da je podnosilac zahteva sproveo nezavisno veštačenje vezano sa okolnostima nesreće. Podnosilac je kasnije podneo zahtev Opštinskom sudu u Đakovici da se njegov slučaj preispita i ponovo sudi na osnovu nalaza ovog nezavisnog veštaka.

15. Dana 10. januara 2012. god., Opštinski sud u Đakovici (P.br. 431/2007) je odbio ovaj zahtev.

16. Dana 14. februara 2012. god., Okružni sud u Peći (P.br. 12/2012) je proglasio žalbu podnosioca kao neosnovanu i potvrdio je odluku Opštinskog suda.

17. Dana 13. aprila 2012. god., Vrhovni sud (Pkl.br. 48/2012) je odbio kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnet u ime podnosioca.

Pravni argumenti predstavljeni od strane podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da su Opštinski sud u Đakovici, Okružni sud u Peći i Vrhovni sud prekršili njegova prava na pravično i nepristrasno suđenje kao što je garantovano članom 31. Ustava i članom 6. (1) EKLJP.

19. Podnosilac zahteva navodi da veštačenje na koje su se prilikom suđenja oslanjali sudovi nije uspelo da utvrdi da li su ostali vozači koji su učestvovali u saobraćajnoj nezgodi vozili pod uticajem alkohola i da li je to pogrešno veštačenje dovelo do pogrešnog tumačenja okolnosti udesa. Podnosilac navodi da su sudovi prekršili njegovo pravo na pravično suđenje, negirajući mu pravo na ponovno suđenje na osnovu veštačenja koje je sam sproveo.

Prihvatljivost zahteva

20. Sud prvo ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost određene Ustavom, i dalje navedene u Zakonu i u Poslovniku o radu.

21. U ovom slučaju, Sud mora posebno da utvrdi da li je podnosilac ispunio uslove iz člana 113. (1) Ustava i člana 49. Zakona i pravila 36. (1) (b) Poslovnika o radu.

22. Sud se poziva na član 113. Ustava, koji utvrđuje da:

> 1. *"Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
>
> [...]
>
> 7. *Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."*

23. Podnosilac zahteva je ovlašćena stranka i kako izgleda, iscrpeo je sva pravna sredstva predviđena zakonom.

24. Međutim, Sud se takođe poziva na člana 49. Zakona, koji predviđa:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta [...]"*

25. Pored toga, pravilo 36. (1) b) Poslovnika o radu predviđa:

> *"Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *(b) samo ako je zahtev podnet u roku od četiri meseca od dana kada je odluka oposlednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva."*

26. Sud primećuje da konačna odluka u slučaju podnosioca je odluka Vrhovnog suda (Pkl.br. 48/2012), od 13. aprila 2012. god.

27. Podnosilac je podneo zahtev Sudu 14. marta 2013. god. Podnosilac nije pružio nijednu informaciju u vezi sa danom uručenja odluke Vrhovnog suda.

28. U ovim okolnostima, Sud primećuje da je konačna odluka od 13. aprila 2012. god., dok je podnosilac podneo svoj zahtev 14. marta 2013. god., što je više od jedanaest (11) meseci nakon te odluke.

29. Sud ocenjuje da nije opravdano da se smatra da odluka Vrhovnog suda, koja se bavi krivičnom presudom, nije dostavljena podnosiocu do određenog datuma, tj. četiri meseca pre podnošenja zahteva 14. marta 2013. god., odnosno do 14. novembra 2012. god.

30. Stoga, Sud nalazi da zahtev nije podnet na zakonit način, zato što nije podnet u roku od četiri meseca, rok koji je propisan Zakonom i Poslovnikom o radu i stoga mora da se odbaci kao neprihvatljiv jer je van roka.

31. Sledstveno, iz gorenavedenih razloga, zahtev je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7. Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36.1. (b) Poslovnika o radu, dana 24.juna 2013.god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona.

IV. DA OGLASI da ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 134/11, KI 135/11, KI 136/11, KI 137/11, Enver Gashi, Shefqet Bici, Ibush Gela, Mustafë Emini, datum 02 Jul 2013- Ocena ustavnosti 4 presude Vrhovnog suda Kosova

Slučajevi KI134/11, KI135/11, KI136/11, KI137/11, odluka od 27. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neprihvatljiv zahtev, neblagovremen zahtev, Energetska korporacija Kosova, pravo na rad, *ratione temporis*

Zahtev se zasniva na članu 113.7 Ustava, članu 20 zakona i pravilu 56 Poslovnika o radu. Podnosioci su između ostalog tražili od Suda da poništi odluku Vrhovnog suda Kosova, kojom je potvrđena odluka Energetske korporacije Kosova, za raskid ugovora o radu, čime je povređeno njihovo pravo na rad.

Sud je naveo da zahtevi nekoliko podnosilaca u ovom slučaju nisu u skladu sa vremenskom nadležnošću Suda i kao takvi nisu u skladu sa *ratione temporis* sa odredbama Ustava. Što se tiče zahteva drugih podnosilaca, Sud je zaključio da su neblagovremeni, jer su podneti nakon zakonskog roka od (4) četiri meseca. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113. 7 Ustava, članovima 49 i 56 zakona i pravilima 36 (1) b) i (3) h) i 56 (2) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosilaca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br.
KI 134/11, KI 135/11, KI 136/11, KI 137/11
Podnosioci
Enver Gashi, Shefqet Bici, Ibush Gela, Mustafe Emini
Ocena ustavnosti 4 Presude Vrhovnog suda Kosovo

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosioci zahteva

1. Zahtevi su podneti Ustavnom sudu individualno od strane četiri (4) bivših zaposlenih EKK-a, naime Enver Gashi, Shefqet Bici, Ibush Gela i Mustafe Emini.

Osporene odluke

2. Ocena ustavnosti sledećih presuda Vrhovnog suda Kosovo:

KI 134/11	Rev. I. br. 158/08, od 27.01.2009. god.
KI 135/11	Rev I. br. 192/05, od 21.03.2006. god.
KI 136/11	Rev.I. br. 187/07, od 17.01.2008. god.
KI 137/11	Rev.I. br. 148/09, od 01.06.2009. god.

Pravni osnov

3. Zahtevi su zasnovani na članu 113. Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), članu 20. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o

radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Predmetna stvar

4. Odluka koja je doneta na osnovu člana 12 Uredbe br. 27/2001, Uredbe UNMIK-a 2003/40 o osnovnom zakonu o radu na Kosovu. Predmet razmatranja u Ustavnom sudu je: Memorandum o prestanku radnog odnosa podnosilaca zahteva, donet od strane Nadzornog odbora EKK-a.

Postupak pred sudom

5. Zahtevi podneti Ustavnom sudu su u potpunosti identični.

6. Dana 20. oktobra 2011. godine, podnosioci zahteva, naime Enver Gashi, Shefqet Bici, Ibush Gela, Mustafe Emini podneli su svoje zahteve Ustavnom sudu.

7. Dana 17. februara 2012. godine, predsednik Suda je imenovao sudiju Kadri Kryeziua kao sudiju izvestioca i imenovao je veće za razmatranje Suda u sastavu od sudija Altay Suroy (predsedavajući), Enver Hasani i Iliriana Islami.

8. Dana 15. januara 2012. godine, Zahtevi su saopšteni Vrhovnom sudu.

9. Istog dana, Ustavni sud je obavestio EKK o podnescima podnosilaca zahteva.

10. Ustavni sud nije dobio nikakav odgovor od Vrhovnog suda, niti EKK u vezi ovog pitanja.

11. Dana 1. marta 2013 god, predsednik je Odlukom (br. KSH. KI-134/11, 135/11, 136/11, 137/11) imenovao sudiju Ivan Čukalović kao člana veća za razmatranje, nakon što je mandat sudije Iliriana Islami u Sudu okončan.

12. Dana 6. marta 2013. god., nakon što je razmotrio Izveštaj sudije izvestioca, veće za razmatranje je predložilo Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica

13. Dana 28. februara 2003. godine, Nadzorni odbor EKK-a je prekinuo radni odnos gore navedenim podnosiocima zahteva zbog "ekonomskih, tehnoloških i strukturnih promena koje su dovele do smanjenja broja zaposlenih" efektivno od 31. maja 2003. god.

14. Dana 15. avgusta 2003. god., EKK je potpisao Memorandum navodeći da ta odluka nije bila u "skladu sa odlukom Nadzornog odbora" i stoga je obavestio podnosioce "da će njihov radni odnos sa EKK-om definitivno biti prekinut 31. avgusta 2003. god., takođe ih obaveštavajući da će njihove dopunske plate biti isplaćene na kraju avgusta te godine.

15. Podnosioci zahteva su podneli svoje tužbe Opštinskom sudu u Prištini, tražeći da se vrate na svoja radna mesta.

16. Opštinski sud je svojom odlukom, npr. u slučaju prvog podnosioca, Envera Gashija, CI. br. 323/2003, odobrio tužbu podnosioca zahteva i poništio je memorandum Energetske Korporacije Kosova, obavezujući je da podnosioca zahteva vrati na svoje radno mesto.

17. EKK je uložio svoju žalbu na navedenu Presudu i Presude drugih podnosilaca zahteva.

18. Okružni sud u Prištini je usvojio žalbu podnetu od strane EKK-a, a zahteve podnosilaca zahteva je proglasio neosnovanim.

19. Vrhovni sud Republike Kosovo je pojedinačno odbio zahtev podnosilaca zahteva za reviziju kao neosnovan.

Navodi podnosilaca zahteva

20. Podnosioci zahteva jednostavno traže poništenje Presuda Vrhovnog suda, a da nisu specifično pomenuli bilo kakvo ustavno kršenje ili bilo koje druge informacije o tome zašto navode da ove odluke mogu biti proizvoljne.

Ocena prihvatljivosti zahteva

21. Sud, u cilju presuđivanja zahteva podnosilaca zahteva, neophodno je da prvo ispita da li su ispunjeni uslovi prihvatljivosti predviđeni Ustavom i dalje navedeni u Zakonu i Poslovniku o radu.

22. Što se tiče zahteva Enver Gashija i Mustafe Eminija, Sud se pozvao na član 49. Zakona, koji predviđa:

"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istoga."

23. Što se tiče podnosilaca Enver Gashija i Mustafe Eminija, može se videti da su zahtevi podneti pojedinačno dana 20. oktobra 2011. god. Odluke Vrhovnog suda Kosova Rev. I. br. 158/08 i Rev.I.br. 148/09 su datirane 27.01.2009. god. i 01.06.2009. god. Iz toga sledi da Zahtevi nisu bili podneti u zakonskom roku predviđenim članom 49 zakona.

24. Iz gore navedenog proizilazi da su zahtevi van roka predviđenog članom 49 Zakona.

25. Što se tiče Zahteva Shefqet Bici i Ibush Gela, Sud se poziva na pravilo 36 (3) (h) koje glasi:

"Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva:

(h) kada zahtev nije *ratione temporis* u skladu sa Ustavom."

26. U cilju uspostavljanja vremenske nadležnosti Suda, neophodno je identifikovati, u svakom slučaju, tačno vreme navodnog mešanja. Na taj način, Sud mora uzeti u obzir i činjenice na osnovu kojih se podnosilac zahteva žali i obim ustavnog prava za koja se navodi da je bilo prekršeno. (Vidi*, mutatis mutandis, Evropski sud za ljudska prava, Presuda u slučaju Blečič protiv Hrvatske, Zahtev br. 59532/0, od 8. marta 2006. god., stav 82).*

27. Što se tiče podnosilaca Shefqeta Bicija i Ibusha Gela, iz podnesaka podnosilaca zahteva proizilazi da su konačne odluke u vezi njihovih slučaja bile odluke Vrhovnog suda Kosovo, Rev. I. br. 192/2005, od 21.03.2006. god. i Rev. I. br. 187/07 od 17.01.2008. god. dok su oni podneli svoje zahteve Ustavnom sudu tek 20. oktobra 2011. god. To znači da se navodno ometanje u pravima podnosilaca zagarantovanih Ustavom desilo pre 15. januara 2008. god. dakle dana stupanja na snagu Ustava i od kojeg datuma Sud ima vremensku nadležnost.

28. Iz toga sledi da zahtev podnosilaca nije u skladu sa "*ratione temporis*" sa odredbama Ustava.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49 i 56. Zakona, i pravilom 36 (1) b) i (3) h), i 56 (2) Poslovnika o radu, dana 27. juna 2013. god., jednoglasno je

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stav 4. Zakona;

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 66/13, Milazim Gashi, datum 09 Jul 2013- Protiv gradonačelnika opštine Gračanica, g. Bojan Stojanović

Predmet KI 66/13, rešenje o neprihvatljivosti od 20. juna 2013. god.

Ključne reči: actio popularis, imenovanje zamenika gradonačelnika, neovlašćena stranka, pravo na glasanje, pravo na obavljanje profesije, povrede individualnih prava i sloboda

Podnosilac je podneo zahtev u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosovo, tvrdeći da je *"član 62, 123 i 124 Ustava Republike Kosovo bio povređen zbog nedolovanja gradonačelnika opštine Gračanica, u vezi sa postupkom imenovanja zamenika gradonačelnika ove opštine."*

Što se tiče pitanja prihvatljivosti zahteva, Sud smatra da je zahtev neprihvatljiv, jer podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da uputi Ustavnom sudu pitanja *in abstracto* u pogledu izbora ili ne-izbora zamenika gradonačelnika opštine Gračanica kako bi dobio sredstvo u ime kolektivnog interesa. Podnosilac zahteva nije precizirao nijedan akt javnog organa (vidi član 48. Zakona) kojim navodi da je izvršeno kršenje njegovih individualnih prava i sloboda. Pred toga, Sud smatra da Ustav ne predviđa *actio popularis*, što je modalitet žalbi koji omogućava pojedincu da pokrene apstraktno mišljenje bez obzira na određeni pravni interes o kome je reč. Član 113.7 Ustava podrazumeva da se individualne i direktne žalbe upute Ustavnom sudu kao poslednjem stepenu za navodno kršenje od strane javnih organa individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaj br. KI66/13
Podnosilac
Milazim Gashi
protiv
Gradonačelnika opštine Gračanica, g. Bojan Stojanović

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalovič, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane g. Milazim Gashi (u daljem tekstu: podnosilac), sa prebivalištem u Gračanici.

Protivnička strana

2. Protivnička strana je gradonačelnik opštine Gračanica (u daljem tekstu: protivnička strana).

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva navodi da su *"članovi 62, 123 i 124. Ustava Republike Kosovo bili prekršeni zbog nedelovanja gradonačelnika opštine Gračanica, u vezi sa postupkom imenovanja zamenika gradonačelnika ove opštine"*.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 22. Zakona, br. 03/L-121, o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred sudom

5. Dana 29. aprila 2013. god., podnosilac je podneo Zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).

6. Dana 29. aprila 2013. god., predsednik Ustavnog suda je imenovao sudiju Almiro Rodrigues kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 14. maja 2013. god., Sud je tražio od podnosioca sve relevantne dokumente koji se odnose na imenovanje ili ne-imenovanje zamenika gradonačelnika za nevećinske zajednice opštine Gračanica, uključujući:

    a. Zapisnik sednica Skupštine Opštine Gračanica, gde se diskutovalo pitanje imenovanja ili ne-imenovanja zamenika gradonačelnika nevečinske zajednice Gračanica;
    b. Odluke; i
    c. Obaveštenja Ministarstvom za administraciju lokalnu samoupravu.

8. Dana 14. maja 2013. god., protivnička strana je obaveštena u vezi sa Zahtevom.

9. Dana 22. maja 2013. god., podnosilac zahteva je podneo tražena dodatna dokumenta.

10. Dana 17. juna 2013. god. predsednik Ustavnog suda je zamenio sudiju Atra Rama Hajrizi kao člana veća za razmatranje sa sudijom Enver Hasani.

11. Dana 20. juna 2013. god. veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i preporučio Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica

12. Dana 1. marta 2010. god., politička stranka Demokratski Savez Dardanija je obavestila gradonačelnika opštine Gračanica da, *"U skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, član 61. Demokratski Savez Dardanija (LDD), imenuje g. Milazim Gashija na položaju zamenika gradonačelnika za zajednice u opštini Gračanica."*

13. Dana 28. maja 2010. god., Skupština Opštine je održala sastanak, gde je jedna od tema bila i izbor zamenika gradonačelnika opštine za zajednice. U zapisniku sa tog sastanka se navodi sledeće:

> *"Predsednik Odbora za zajednice je naglasio da albanska zajednica nije zadovoljna što već 5 meseci nije izabran zamenik iz manjinske zajednice i da bi zamenik trebalo da bude izabran iz albanske zajednice.*
>
> *I.S., član Odbora je izjavio da ova tačka dnevnog reda treba da naglasi da je zajednica Roma podnela zahtev za izbor zamenika, pošto je zajednica Roma najbrojnija manjina u opštini Gračanica sa 10.6%, dok je zajednica Albanaca ima 3.6%, i zajednica Goranaca 1.8% i da je gradonacelnik već u pregovorima sa zajednicom Roma.*
>
> *A.K., član Odbora, se složio sa I.S., članom Odbora.*
>
> *Predsednik Odbora za zajednice se slaže da je zajednica Roma brojnija od Albanske zajednice, međutim zajednica Albanaca je učestvovala na izborima i glasala za svoju stranku, dok je zajednica Roma glasala za stranku "SLS", i u skladu sa Zakonom o lokalnoj samoupravi, član 61. tačka 61.3 zamenik gradonačelnika se predlaže od strane gradonačelnika i treba da se odobri od većine prisutnih članova Skupštine Opštine koji glasaju, i većina prisutnih članova Skupštine Opštine koji glasaju i koji pripadaju ne većinskim zajednicama, i pošto on dolazi iz manjinske zajednice, on će glasati za člana svoje stranke.*
>
> *I.S., član Odbora, je izjavio da prema Zakonu o lokalnoj samoupravi, tačka 61.1 u opštinama gde najmanje deset posto (10%) građana pripada navećinskim zajednicama, će imati jednog predsedavajućeg za zajednice, i to je zajednica Roma".*

14. Dana 7. jula 2010. god., Skupština Opština je održala sastanak gde je jedna od tačaka bila i pismo političke stranke Demokratski Savez Dardanija u vezi sa izborom zamenika gradonačelnika opštine za zajednice. U zapisniku sa tog sastanka se navodi sledeće:

> *"Predsednik je izjavio da je 04.06.2010. god. primio dopis od stranke "LDD" (Demokratski Savez Dardanija), koji su tražili da se nova tačka dnevnog reda razmotri u opštinama. Međutim, ovo je vanredna sednica, tako da se ova tačka neće uključiti u dnevni red. Oni su tražili da se izabere zamenik gradonačelnika opštine*

za zajednice; zna se da je za ovaj položaj izabran A.K. iz iste stranke dana 28.01.2010. god., tako da je sigurno napravljena greška u prevodu i sigurno se tražilo da se izabere zamenik gradonačelnika opštine iz manjinske zajednice. Predsednik je rekao da je razgovarao sa gradonačelnikom i on je odgovorio da zamenik ne može da bude neko ko nije stanovnik opštine Gračanica i da u dopisu nije napisano ime kandidata, međutim, prema nekim informacijama, on je iz okoline Peći i Kline i da on sada živi u Prištini. Poznato je da predlog za zamenika gradonačelnika za zajednica dolazi od samog gradonačelnika, međutim, predlog još uvek nije podnet. Prema Zakonu o lokalnoj samoupravi broj manjinske zajednice treba da bude 10% kako bi oni imali pravo na taj položaj, koji se bira svake 4 godine.

Gradonačelnik je izjavio da je broj manjinskih zajednica u opštini Gračanica sledeći: Roma 10,6%, Albanaca 3,6% i Goranaca 1,8%, i da je do sada predlog podnet samo od strane albanske stranke "LDK" i da će predlog sigurno podneti zajednica Roma, međutim Skupština ne može da odobri predlog sve dok sam gradonačelnik ne predloži kandidata i da treba da se zna biografija kandidata za ovaj položaj.

Član skupštine, A.K., iz stranke "LDD" je izjavio da on zna da se prema Zakonu, zamenik gradonačelnika skupštine bira glasanjem, i slaže se da je izvršena greška u prevodu. Zamenik gradonačelnika opštine može da se zameni ako 3 meseca ne prisustvuje sastancima ili ako izvrši ozbiljnu grešku, tako da on ne može da bude smenjen i tu nadležnost ima samo gradonačelnik opštine i nije mu drago da predložena osoba nije iz opštine Gračanice, ali slaže se sa predlogom svoje stranke i zna da gradonačelnik sam predlaže kandidata. Predlog se sada dostavlja Skupštini na usvajanje i iz tog razloga je stranka "LDD" trebala da ovaj dopis prvo podnese gradonačelniku, i sada Skupštini".

15. Dana 24. juna 2010. god., gradonačelnik opštine Gračanica je tražio od g. A.K., predsednika Odbora za zaštitu prava i interesa zajednica u opštini Gračanica, *"[...] preporuku za imenovanje zamenika gradonačelnika opštine koji će se baviti pitanjima zajednica"*.

16. Dana 4. aprila 2013. god., Ministarstvo administracije lokalne samouprave je obavestilo gradonačelnika opštine Gračanica da *"na osnovu člana 61. Zakona o lokalnoj samoupravi, opštine, gde najmanje 10% građana pripada nevečinskim zajednicama, će imati jednog*

predsedavajućeg za zajednice. Zamenik gradonačelnika opštine za zajednice se predlaže od strane gradonačelnika Opštine i odobrava od strane Skupštine Opštine u skladu sa članom 61.3 Zakona o lokalnoj samoupravi".

17. Ministarstvo administracije lokalne samouprave, je takođe obavestilo da *"Tokom nadzora opštine Gračanica, utvrđeno je da u ovoj opštini još uvek nije imenovan zamenik gradonačelnika opštine za zajednice kao što je predviđeno zakonom. Ministarstvo administracije lokalne samouprave je u skladu sa gore navedenim nalazima i na osnovu Zakona o lokalnoj samoupravi tražilo od opštinskih organa, odnosno od gradonačelnika opštine da predloži Skupštini Opštine imenovanje zamenika gradonačelnika opštine za zajednice u skladu sa stavom 1 člana 61. Zakona o lokalnoj samoupravi".*

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da gradonačelnik opštine Gračanica *"Stalno, nedelovanjem i delovanjem u suprotnosti sa Ustavom, Zakonom i Statutom opštine narušava i krši:*
    a. *Prava i slobode garantovane Ustavom pripadnicima nevećinskih zajednica u opštini Gračanica za predstavljanje zajednice*
    b. *Prava i slobode garantovane Ustavom g. Milazim Gashi na pojedinačan način u ostvarivanju glasanja i profesije".*

19. Dakle, podnosilac zahteva traži od Ustavnog suda *"da izvrši konačno tumačenje o tome da li su delovanja i nedelovanja gradonačelnika opštine Gračanica u skladu sa duhom Ustava, posebno članovima 62, 123, 124 i u pojedinačnom slučaju članova 45 i 49."*

20. Podnosilac zahteva navodi da *"Gradonačelnik opštine Gračanica Bojan Stojanovic, direktno izabran od strane naroda, a na položaju gradonačelnika opštine, stalno, od kada obavlja javnu dužnost, nedelovanjem i delovanjem vrši ustavno kršenje; zato što ne prosleđuje proces izbora zamenika gradonačelnika Opštine, u ovom slučaju g. Milazim Gashija, na položaju koji mu pripada Ustavom kao predstavnika nevećinske zajednice predložen od strane predstavnika nevećinske zajednice u Skupštini Opštine".*

21. Podnosilac zahteva dalje navodi da je *"Skupština Opština nekoliko puta pokrenula pitanje o nepostavljanju zamenika gradonačelnika Opštine [...]".*

Prihvatljivost zahteva

22. Sud dalje ispituje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i u Poslovniku o radu.

23. U tom smislu, Sud se prvo poziva na član 53 [Tumačenje Odredbi Ljudskih Prava] Ustava koji utvrđuje da

> *"Osnovna prava i slobode zagarantovana ovim Ustavom se tumače u saglasnosti sa sudskom odlukom Evropskog suda za ljudska prava".*

24. Sud se takođe poziva na član 113 [Jurisdikcija i Ovlašćene Strane] Ustava, koji utvrđuje da

> *1. Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu na zakonit način.*
> *(...)*
> *7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.*

25. Štaviše, Sud uzima u obzir član 47 [Individualni zahtevi] Zakona koji previđa da

> *1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagarantovana prava i slobode krši neki javni organ.*
> *2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.*

26. Osim toga, Sud takođe uzima u obzir član 48. Zakona, koji predviđa da

> *"Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori".*

27. Sud, takođe uzima u obzir pravilo 36 (3.c) Poslovnika o radu koji predviđa da

> *„Zahtev nije dopustiv za razmatranje u svakom od sledećih slučajeva: kada je zahtev podnelo neovlašćeno lice".*

28. Sud primećuje da podnosilac zahteva nije precizirao nijedan akt javnog organa (*vidi član 48. Zakona*) kojim navodi da je izvršeno kršenje njegovih individualnih prava i slobode garantovanih Ustavom i Međunarodnom konvencijom koji se direktno primenjuju u Republici Kosovo.

29. Pored toga, Ustav ne predviđa *actio popularis*, što je modalitet žalbi koji omogućava pojedincu da pokrene apstraktno mišljenje bez obzira na određeni pravni interes o kome je reč.

30. U stvari, član 113.7 Ustava podrazumeva da se individualne i direktne žalbe upute Ustavnom sudu kao poslednjem stepenu za navodno kršenje od strane javnih organa individualnih prava i sloboda garantovanih Ustavom.

31. Ovo razmatranje je utvrđeno i praksom Evropskog suda o ljudskim pravima koji nalazi da *"sistem individualnih zahteva...ne dozvoljava podnošenje zahteva koristeći actio popularis. Stoga, žalbe se moraju podneti lično ili u ime lica koja tvrde da su žrtve kršenja jedne ili više odredbi Ustava. Ta lica moraju biti u stanju da dokažu da su na njih „direktno uticale" mere na koje se žale.* (*Vidi, npr. Presudu u slučaju Ilhan protiv Turske, Zahtev br. 22277/93, 27. juni 2000. god., stav 52).*

32. Stoga, Sud zaključuje da podnosilac zahteva nije ovlašćena stranka da uputi Ustavnom sudu pitanja *in abstracto u* pogledu izbora ili ne-izbora zamenika gradonačelnika opštine Gračanica kako bi dobio sredstvo u ime kolektivnog interesa.

33. Stoga, Zahtev je neprihvatljiv zbog gore navedenih razloga.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 47 i članom 48. Zakona i pravilom 36 (3.c) i pravilom 56 (2) Poslovnika o radu, dana 4. jula 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr. Enver Hasani

KI 27/13, Kadri Çitaku, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova A. br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine

Predmet KI-27/13, odluka od 14. juna 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, pravo na penziju, van roka.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, Sud pretpostavlja na osnovu podnete dokumentacije da je predmetna stvar je presuda Vrhovnog suda Kosova A.br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine, kojom je potvrđeno rešenje Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ)– Odeljenja Penzijske Administracije(u daljem tekstu OPA), br. 5097359 od 15. marta 2011 godine, kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva da mu se prizna pravo na penziju za osobe sa ograničenim sposobnostima“

Podnosilac zahteva je Ustavnom sudu predao 49 stranica razne dokumentacije od čega se najveći deo odnosi na dokumentaciju vezanu za ostvarivanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima .

Podnosilac zahteva i pored pismenog obaveštenja br. ref. 713/13/rl od 04 aprila 2013 godine Ustavnog Suda nije popunio formular niti je naveo koji članovi Ustava i prava zagarantovana Ustavom su povređeni podnosiocu zahteva.

Odlučujući o zahtevu podnosioca Kadri Çitaku, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, zaključio da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona i pravilom 36. (1b) Poslovnika o radu jer je zahtev podnet van roka od četri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI27/13
Podnosilac
Kadri Çitaku
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog Suda Kosova
A. br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Kadri Çitakuiz sela Đurakovac, Opština Istok.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova A.br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine, koja je podnosiocu zahteva uručena 16. oktobra 2012 godine.

Predmetna stvar

3. Sud pretpostavlja na osnovu podnete dokumentacije da je predmetna stvar je presuda Vrhovnog suda Kosova A.br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine, kojom je potvrđeno rešenje Ministarstva rada i socijalne zaštite (u daljem tekstu MRSZ)– Odeljenja Penzijske Administracije(u daljem tekstu OPA), br. 5097359 od 15. marta 2011 godine, kojim je odbijen zahtev podnosioca zahteva da mu se prizna pravo na penziju za osobe sa ograničenim sposobnostima.

4. Podnosilac zahteva nije popunio formular podneska koji mu je dostavio Ustavni sud obaveštenjem br. ref. 713/13/rl od 04 aprila 2013 godine

niti je naveo koji članovi Ustava i prava zagarantovana Ustavom su povređeni podnosiocu zahteva..

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7. i 22.8. Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Podnosilac zahteva je dana 04 marta 2013 godine, insistirao da Ustavni sud registruje i prihvati dokumentaciju koju je podnosilac zahteva podneo Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“) iako je od strane pravnog savetnika podučen da treba da popuni formular zahteva i naznači koji članovi Ustava i prava zagarantovana Ustavom su povređeni podnosiocu zahteva.

7. Dana 04. aprila 2013 godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva da je sud registrovao predmet, dostavio podnosiocu zahteva formular zahteva sa zahtevom da formular popuni i dostavi Sudu.

8. Dana 14. maja 2013. godine Ustavni sud je od Vrhovnog suda Kosova zahtevao da dostave dodatnu dokumentaciju sa dokazima kada je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova A.br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine.

9. Dana 17. maja 2013. godine, Vrhovni suda Kosova je Ustavnom sudu dostavio povratnicu, koja dokazuje da je podnosilac zahteva primio 16. oktobra 2012. godine presudu Vrhovnog suda Kosova A.br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine.

10. Dana 14. juna 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Kadri Kryeziu, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija:Robert Carolan (predsedavajući), Almiro Rodriguesi Dr. Prof. Ivan Čukalović, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Podnosilac zahteva je dana 04 juna 2010 godine kod MRSZ–OPA podneo zahtev da se podnosiocu zahteva prizna pravo na penziju za osobe sa ograničenim sposobnostima. MRSZ–OPA je odlukom br.

5097359 od 04 septembra 2010 godine, odbio zahtev podnosioca jer ne ispunjava kriterijume da mu se prizna pravo na penziju sa ograničenim sposobnostima

12. Na odluku MRSZ–OPA br. 5097359 od 04 septembra 2010 godine, podnosilac zahteva je dana 06. januara 2011 godine izjavio žalbu MRSZ–OPA–savetu za žalbe i penzije za osobe sa ograničenim sposobnostima koje je rešavajući po žalbi podnosioca zahteva rešenjem br. 5097359 od 15 marta 2011 godine je odbio žalbu od 06. januara 2011 godine, za priznavanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima, kao neosnovanu i Potvrdio odluku prvostepene lekarske komisije, kao potpuno osnovana u skladu sa zakonom br. 2003/23

13. Na rešenje MRSZ–OPA–saveta za žalbe i penzije za osobe sa ograničenim sposobnostima br. 5097359 od 15 marta 2011 godine, podnosilac zahteva izjavljuje tužbu Vrhovnom sudu Kosova.

14. Rešavajući po tužbi podnosioca zahteva Vrhovnom Sudu Kosova presudom A.br. 556/2011, dana 28. septembra 2012. god, odbija tužbu podnosioca zahteva sa obrazloženjem;

> *"U postupku po žalbi, tuženi organ je obezbedio zaključak i mišljenje lekarske komisije tužene, br. 5097359, od 25.02.2011. god., o ocenu lekarske komisije lica sa ograničenim sposobnostima, činjeničnog organa, koji se podudara sa zaključkom i mišljenjem lekarskih komisija, ranije navedenih, stoga i osporenom odlukom odbio je kao neosnovanu žalbu tužioca i potvrdio je napadnutu odluku."*
>
> *"Imajući u vidu da su lekarske komisije, zakonom ovlašćene, potvrdile da kod tužioca ne postoji ograničena sposobnost za rad, sud je zaključio da su upravni organi pravilno primenili odredbu člana 3 gore navedenog zakona, na osnovu kojeg je i odbijen zahtev tužioca da mu se prizna pravo na invalidsku penziju."*

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva je Ustavnom sudu predao 49 stranica razne dokumentacije od čega se najveći deo odnosi na dokumentaciju vezanu za ostvarivanje prava na penziju za lica sa ograničenim sposobnostima .

16. Podnosilac zahteva i pored pismenog obaveštenja br. ref. 713/13/rl od 04 aprila 2013 godine Ustavnog Suda nije popunio formular niti je

naveo koji članovi Ustava i prava zagarantovana Ustavom su povređeni podnosiocu zahteva.

Ocena prihvatljivosti zahteva

17. Kako bi bio u mogućnosti da razmotri zahtev podnosioca, Ustavni sud prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio uslove za prihvatljivost predviđene Ustavom i Zakonom.

18. U vezi sa istim, Ustavni sud se poziva na član 49. (Rokovi) Zakona, koji predviđa sledeće:

> *"Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teče od dana stupanja na snagu istog…".*

19. Sud napominje da je iz dodatne dokumentacije koju je dostavio Vrhovni sud Kosova utvrđeno je da je podnosilac zahteva primio presudu Vrhovnog suda Kosova A.br. 556 / 2011 od 28. septembra 2012 godine, dana 16. oktobra 2012 godine kad je podnosilac zahteva potpisao povratnicu.

20. Konačna presuda Vrhovnog suda Kosova uručena je podnosiocu zahteva 16. oktobra 2012 godine, dok je podnosilac zahteva 04. marta 2013. god. predao podnesak Sekretarijatu Ustavnog suda.

21. Iz toga proizilazi da zahtev nije prihvatljiv za razmatranje u skladu sa članom 49. (Rokovi) Zakona i pravilom 36. (1b) Poslovnika o radu koji predviđa: *„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve b) samo ako je zahtev podnet u roku od četri meseca od dana kada je odluka o poslednjem delotvornom pravnom sredstvu dostavljena podnosiocu zahteva,".*

IZ OVIH RAZLOGA

Ustavni sud Kosova u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona, i Pravilu 36. (1b) Pravilnika o radu, na zasedanju održanom 4. jula 2013. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i objavljena u Službenom listu, u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona o Ustavnom sudu.

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 29/13, Feriha Hoti, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Mlc. br. 12/2009, od 14. maja 2012. god.

Slučaj KI 29/13, odluka od 4. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, neblagovremen zahtev, neprihvatljiv zahtev, zaštita imovine, sudska zaštita prava

Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona i pravilu 56 (2) Poslovnika o radu. Podnosilac je između ostalog navela da su povređena njena prava na imovinu i sudsku zaštitu.

Sud je zaključio da je zahtev podnosioca dostavljen nakon zakonskog roka od četiri meseca. Iz iznetih razloga, Sud je, zasnovano na članu 113.7 Ustava, članu 49 Zakona i pravilu 36 (1) b) Poslovnika o radu, odlučio da zahtev podnosioca odbaci kao neprihvatljiv.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI29/13
Podnosilac
Feriha Hoti
Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Mlc. br. 12/2009 od 14. maja 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu**:**

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudij

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Feriha Hoti zastupljena od strane Merita Limani iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda Mlc. br. 12/2009 od 14. maja 2012. god. Nije poznat dana kada je odluka dostavljena podnosiocu zahteva.

Pravni osnov

3. Član 113.7 Ustava, član 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravilo 56 (2) Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar Zahteva je žalba podnosioca zahteva da je Vrhovni sud Kosova, na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti, podnetog od strane

Javnog tužioca, doneo odluku da poništi odluke sudova nižih stepena, koje su bile povoljne po podnosioca zahteva.

Postupak pred sudom

5. Dana 6. marta 2013. god., podnosilac je podneo Zahtev Sudu.

6. Dana 22. marta 2013. god., predsednik je imenovao sudiju Robert Carolan kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija Snezhana Botusharova (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

7. Dana 3. aprila 2013. god., Sud je obavestio podnosioca i Vrhovni sud u vezi sa registracijom Zahteva.

8. Dana 10. aprila 2013. god., Sud je tražio od podnosioca zahteva da podnese dokaz o prijemu presude Vrhovnog suda.

9. Dana 17. aprila 2013. god., podnosilac zahteva je odgovorio Sudu.

10. Dana 19. aprila 2013. god., Sud je obavestio Opštinski sud u Prištini u vezi sa registracijom Zahteva, i u isto vreme je tražio od suda da podnese dokaz u vezi sa dostavljanjem Presude Vrhovnog suda podnosiocu zahteva.

11. Dana 19. juna 2013. god. veće za razmatranje je većalo izveštaj sudije izvestioca i preporučio sudu u punom sastavu neprihvatljivost Zahteva.

Istorijat zahteva

12. Dana 21. januara 2010. god., podnosilac zahteva je sklopila ugovor o poklonu sa M.SH., gde je M.SH. bio poklonodavac, a podnosilac zahteva poklonoprimac. Nepokretnost, registrovana kao katastarska parcela P-71813068 – 01396-7, sa površinom od 183 m², posedovni list br. UL – 71813068 – 13487 ZK Prizren se daje podnosiocu zahteva. Ugovor o poklonu je overen u Opštinskom sudu u Prizrenu.

13. Međutim, poklonodavac M.SH. je bio uključen u imovinskom sporu sa trećim licima u vezi sa nepokretnošću koju je dao podnosiocu zahteva. Vlasnički spor je rešen u sudskom postupku od strane Vrhovnog suda Kosovo, nakon zahteva za zaštitu zakonitosti podnetog od strane Javnog tužioca.

14. Podnosilac zahteva, kao poklonoprimac nepokretnosti, je odlučio da podnese Zahtev Sudu.

Pregled činjenica kao što je dokazano iz dokumenata dostavljenih od strane podnosioca zahteva

15. Dana 13. maja 2008. god., Opštinski sud u Prizrenu je Presudom C. br. 772/07 odlučio da M.SH. ima pravo na korišćenje spornog građevinskog zemljišta i u isto vreme je odbio navode protiv-tužilaca i obavezao ih je da prihvate uslove određene u gore navedenoj presudi.

16. Dana 13. februara 2009. god., Okružni sud u Prizrenu je Presudom Ac. br. 438/2008, potvrdio Presudu C. br. 772/07 Opštinskog suda u Prizrenu.

17. Dana 14. maja 2012. god., Vrhovni sud Kosova je Presudom Mlc. br. 12/2009, odobrio zahtev za zaštitu zakonitosti koji je podneo Javni tužilac, odbijajući osporene presude Opštinskog i Okružnog suda u Prizrenu, i istovremeno je odbio tužbeni zahtev M.SH. i usvojio je tužbeni zahtev protiv-tužilaca za sporno građevinsko zemljište.

Navodi podnosioca

18. Podnosilac zahteva navodi da je odluka Vrhovnog suda imala sukob interesa i da je bila pod uticajem A.S., "*koji je deo sudskih institucijai koji je izazvao pravnu nejednakost koja je uticala na Veće Vrhovnog suda u njegovoj odluci*".

19. Podnosilac zahteva navodi kršenje člana 46 [Zaštita Imovine] i člana 54 [Sudska Zaštita Prava] Ustava.

Ocena prihvatljivosti zahteva

20. Kako bi bio u mogućnosti da reši zahtev podnosioca zahteva, Sud prvo treba da ispita da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su utvrđeni Ustavom i dodatno obrazloženi Zakonom o Ustavnom sudu i Poslovnikom o radu.

21. U vezi sa Zahtevom podnosioca, Sud se poziva na član 49. Zakona, koji predviđa:

> *„Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku. U svim ostalim slučajevima, rok počinje na dan javnog objavljivanja odluke ili*

akta. Ukoliko se zahtev tiče nekog zakona, onda rok počinje da teće od dana stupanja na snagu istog.”

22. Iz podnesaka se može videti da je Zahtev podnet 6. marta 2013. god., a da je Presuda Vrhovnog suda doneta 14. maja 2012. god. Zahtev je podnet nakon roka od četiri (4) meseca predviđenog članom 49. Zakona.

23. Sud je tražio od podnosioca zahteva da podnese dokaz o prijemu Presude Vrhovnog suda, na šta je ona odgovorila:

“...Obaveštavam Vas da je odluka Vrhovnog suda Republike Kosovo dostavljena mom bratu M.SH., koji mi je odluku dostavio nakon dužeg vremena”.

24. Na osnovu gore navedenog odgovora, podnosilac zahteva nije mogao da dokaže pred ovim Sudom da je Zahtev podnet u roku predviđenom prema članu 49. Zakona.

25. Iz toga proizilazi da je Zahtev van roka.

26. Dakle, Zahtev treba da bude odbijen kao neprihvatljiv zbog nepridržavanja propisanog roka kako je predviđeno članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika o radu.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 49. Zakona i pravilom 36 (1) b) Poslovnika o radu, dana 4. jula 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI Zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona o Ustavnom sudu i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 45/13, Jasmine Baxhaku, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda, Ac. br. 65/2012, od 29. oktobra 2012. god.

Slučaj KI45/13, odluka od 19. juna 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, građanska parnica, pravo na pravično suđenje, pravo na pravičan proces, očigledno neosnovan zahtev

Podnosilac zahteva navodi da su Okružni sud u Prizrenu i Vrhovni sud povredili njena ustavna prava, zagarantovana članom 31 [Pravo na pravično nepristrasno suđenje] i članom 6 i 14 EKLjP. Podnosilac zahteva se žali Ustavnom sudu zbog bitne povrede proceduralnih odredbi, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja faktičkog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

Ustavni sud primećuje da podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz ili argument, kako i zašto je Vrhovni sud povredio njoj osnovna prava i slobode, zagarantovana Ustavom. Nijedan podnet navod na ustavnoj osnovi, nije učinjen od strane podnosioca, bilo implicitno ili suštinski, koji bi potkrepio navedene povrede osnovnih ljudskih prava i sloboda, zagarantovanih Ustavom i međunarodnim instrumentima. Sud je zaključio da zahtev podnosioca ne ispunjava uslove tražene pravilom 36 (1) c) i 36 (2) a) i d) Poslovnika o radu, i kao takav je proglašen neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
Slučaj br. KI45/13
Podnosilac
Gđa. Jasmine Baxhaku
Ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda, Ac.br. 65/2012, od 29. oktobra 2012. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

Veće za razmatranje u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija, i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnela gđa. Jasmine Baxhaku, iz Dragaša, a živi u Prištini (podnosilac zahteva).

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava Presudu Vrhovnog suda, Ac.br. 65/2012, od 29. oktobra 2012. god. koja je dostavljena podnosiocu 19. novembra 2012. god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je ocena ustavnosti Presude Vrhovnog suda Ac.br. 65/2012, od 29. oktobra 2012. god., kojom su navodno prekršena ustavna prava podnosioca, zagarantovanih članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava i člana 14 [Zabrana diskriminacije] EKLjP.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva na član 113.7 Ustava Republike Kosova (u daljem tekstu: Ustav); član 47 i 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosova, br.03/L-121, od 15. januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon); i na

pravilu 28 i 56.2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Dana 19. marta 2013. god., podnosilac je dostavila zahtev Ustavom Sudu.

6. Dana 25. marta 2013. god., Ustavni sud je tražio od podnosioca zahteva kompletiranje njenog Zahteva.

7. Dana 16. aprila 2013. god., predsednik je imenovao sudiju: Almiro Rodrigues, za sudiju izvestioca i veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Kadri Kryeziu i Arta Rama-Hajrizi.

8. Dana 8. maja 2013. god., Sud je obavestio podnosioca zahteva i informisao Vrhovni sud o registraciji Zahteva.

9. Dana 17. juna 2013. god. predsednik je zamenio sudiju Arta Rama-Hajrizi kao člana veća za razmatranje sa Prof. Dr Enver Hasani.

10. Dana 19. juna 2013. god. veće za razmatranje je razmotrio izveštaj sudije izvestioca i predložio Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

11. Dana 8. maja 2012. god., suprug podnosioca zahteva je podneo tužbu Okružnom sudu u Prištini, protiv podnosioca zahteva za razvod braka, sklopljen dana 7. jula 2010. god.

12. Dana 12. jula 2012. god., podnosilac je odgovorio na tužbu, osporavajući zahtev tužioca o razvodu braka, iz razloga što oni nikada nisu govorili o raskidu braka.

13. Dana 15. maja 2012. god., Opštinski sud u Prištini (Rešenje, C.br. 1003/2012) je na zahtev podnosioca (zaštićena stranka) doneo „nalog o zaštiti“ zabranjujući suprugu vršenje bilo kakve pretnje ili porodičnog nasilja prema podnosiocu i naložio mu je da dozvoli podnosiocu da uzme svoje lične stvari u kući.

14. Dana 27. jula 2012. god., Okružni sud u Prizrenu (Presuda, C.br. 125/12) je doneo odluku o „raskidu sa razvodom“ braka između parničara i obavezao podnosioca da nadoknadi troškove postupka. Sud, svoju odluku obrazlaže na sledeći način:

„Prema tome, sud smatra da jedan brak može postojati samo u slučajevima kada među supružnicima postoji ljubav, međusobno poštovanje, zajednički život i želja da se živi u bračnoj zajednici, međutim, u konkretnom slučaju ovi elementi ne stoje, a to je opravdanje da se pomenuti brak treba raskidati, jer nije u interesu ni supružnika a ni društva da brak postoji samo u knjigama nadležnih organa, dok isti u stvari ne postoji. Sud nije prihvatio predlog ovlašćenog tužene da se sasluša u svojstvu stranke i tužilac, to iz razloga što je tužilac sa radom u Austriji i nije dokazano nijednim dokazom da je on u Prizrenu, pošto na pitanje suda ako je tužilac bio na Kosovu u poslednjoj nedelji, tužena je odgovorila da nije bio, stoga sud smatra da je dovoljno saslušanje samo jedne parnične stranke. Sama činjenica da je tužena jasno objasnila poremećene bračne odnose, u gorepomenutom rešenju Opštinskog suda u Prištini, to je dovoljno za ovaj sud da zaključi da su bračni odnosi ozbiljno poremećeni i dobili stalni karakter i da je jedini cilj ovog predloga odlaganje, odnosno odugovlačenje raskida ovog braka, a ne da nisu poremećeni odnosi između parničnih stranaka“.

15. Dana 22. avgusta 2012. god., podnosilac je uložio žalbu Vrhovnom sudu protiv Presude Okružnog suda u Prizrenu.

16. Dana 29. oktobra 2012. god., Vrhovni sud (Presuda, Ac.br. 65/2012), je odbio kao neosnovanu žalbu podnosioca zahteva i potvrdio Presudu Okružnog suda u Prizrenu, C.br.125/2012, od 27. jula 2012. god. Vrhovni sud obrazlaže da je sud prvog stepena *„na pravilan način utvrdio faktičko stanje i ocenio izvedene dokaze u smislu člana 8 ZPP-a i nema suštinske povrede odredaba parničnog postupka. Prvostepeni sud je pravilno primenio materijalno pravo iz člana 69, tačka 1 i 2 Zakona o porodici, kada je raskinuo brak parničara, nalazeći da je brak parničara izgubio cilj njegovog postojanja. Brak se treba održati samo kada postoji međusobna ljubav supružnika, koja se ispoljava i u njihovom skladnom suživotu i nije dovoljna za zaštitu braka, želja jednog supružnika“.*

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac zahteva navodi da su Okružni sud u Prizrenu i Vrhovni sud povredili njena ustavna prava, zagarantovana članom 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] i članom 6 i 14 EKLjP.

18. Podnosilac zahteva se žali Ustavnom sudu „zbog: bitne povrede proceduralnih odredbi, pogrešnog i nepotpunog utvrđivanja faktičkog stanja i pogrešne primene materijalnog prava“.

19. Podnosilac, traži da Ustavni sud obaveže supruga da isplati nadoknadu štete u vrednosti od 15.000 evra, kao isplatu za njene lične stvari i njene porodice, koje oni nisu dozvolili da ih ona uzme, kao i nadoknadu štete za izgubljene godine, prekidanje školovanja i psihološke traume, uzimajući u obzir da je samo tužilac tražio razvod a ne ona.

Prihvatljivost zahteva

20. Sud ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti koji su predviđeni Ustavom, i dalje precizirani u Zakonu i Poslovniku Suda.

21. U ovom slučaju, Sud se poziva na član 113 (1) i (7) koji utvrđuje da:

> *1. „Ustavni sud odlučuje samo u slučajevima koje su ovlašćene strane podnele sudu nazakonit način.“*
>
> *[...]*
>
> *7. „Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantujeovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.“*

22. Sud se takođe poziva na član 48. Zakona koji predviđa da:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.“*

23. Šta više, pravilo 36 (1) c) i (2) a) i d) Poslovnika o radu predviđa da:

> *(1) Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve:*
> *[...]*
> *c) samo ako zahtev nije očigledno neosnovan.*
>
> *(2) Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:*
>
> *(a) da zahtev nije prima facie opravdan, ili*

[...]

(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepio svoju tvrdnju.

24. Ustavni sud, primećuje da podnosilac zahteva nije podneo nijedan dokaz ili argument, kako i zašto je Vrhovni sud, povredio njoj osnovna prava i slobode, zagarantovana Ustavom. Nijedan podnet navod na ustavnoj osnovi, nije učinjen od strane podnosioca, bilo implicitno ili suštinski, koji bi potkrepio navođene povrede osnovnih ljudskih prava i sloboda, zagarantovanih Ustavom i Međunarodnim instrumentima.

25. U stvari, Sud primećuje da se podnosilac zahteva žali na osnovu bitnih povreda odredaba postupka, nepotpunog i pogrešnog utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.

26. Sud smatra da su ovi navodi delokruga zakonitosti, koji pripadaju pod nadležnost redovnih sudova.

27. Štaviše, Sud podseća da nije dužnost Ustavnog suda da tretira greške činjenica ili zakona (zakonitosti) koja se navode da su izvršene od redovnih sudova, dok one ne krše prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).

28. Međutim, podnosilac zahteva nije objasnio kako i zašto su joj prekršena ustavna prava; ona nije *prima facie* potkrepila navod na ustavnim osnovama i nije pružila dokaze koji pokazuju da su njena prava i slobode garantovana članom 31. Ustava i člana 6. EKLjP bila prekšena od strane Okružnog i Vrhovnog suda. U stvari, podnosilac zahteva nije potkrepio i dokazao navode na ustavnoj osnovi.

29. Prema tome, Sud ne treba postupati kao sud četvrtog stepena, kada razmatra odluke donete od Okružnog i Vrhovnog suda. Dužnost je redovnih sudova da tumače i primene određena pravila procesnog i materijalnog prava (Vidi, *mutatis mutandis,* Garcia Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud o ljudskim pravima [ESLjP] 1999-I).

30. Štaviše, Ustavni sud ne može smatrati da su odgovarajući postupci Okružnog i Vrhovnog suda bili na neki način nepravični ili arbitrarni (Vidi *mutatis mutandis,* Shub protiv Litvanije, Odluka ESLjP-a o prihvatljivosti zahteva br.17064/06, od 30. juna 2009. god.).

31. Prema tome, Sud nalazi da podnosilac zahteva niti je izgradila a niti dokazala jedan slučaj *prima facie,* bilo na osnovu zasluga, ili prihvatljivosti zahteva.

32. Sve u svemu, Sud zaključuje da je Zahtev podnosioca, u skladu sa pravilom 36 (1) c) i (2) a) i d) Poslovnika o radu, očiglednoneosnovan i, samim tim, neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa pravilom 113 (1) i (7) Ustava, članom 48. Zakona i pravilom 36 (1) c) i (2) a) i d) Poslovnika o radu, dana 4. jula 2013. god. jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20 (4) Zakona; i

IV. DA OGLASI da odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Almiro Rodrigues

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 56/13, Jashar Avdullahi, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 5/2013 od04 marta 2013 godine

Predmet KI-56/13, odluka od 20. juna 2013. godine.

Ključne reči: individualni zahtev, očigledno neosnovan, privremena mera, kazna zatvor.. krivično delo.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članom 113.7 Ustava Kosova, zahtevajući ocenu ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 5/2013 od04 marta 2013 godine. Podnosilac zahteva je smatrao *"da su presudom Vrhovnog suda Kosova, u postupku zaštite zakonitosti, kao i gore navedenim presudama u sudskom postupku, povređena prava na pošteno, nepristrasno i ravnopravno suđenje* .

Istovremeno je zahtevao uvođenje privremene mere imajući u vidu da je podnosilac zahteva osuđen na kaznu zatvora, u trajanju od 3 godine i 6 meseci, i u svakom trenutku se može pozvati na izdržavanje kazne, smatra da se do odlučivanja o predmetnom zahtevu može uvesti predložena privremena mera, za odlaganje izvršenja kazne zatvora, na način da se izbegne nepopravljiva šteta, ukoliko osnovni zahtev bude imao uspeha

Odlučujući o zahtevu podnosioca Jashar Avdullahi, Ustavni sud je nakon razmatranja postupka u celini, Iz spisa predmeta zaključio da je Okružni sud u Gnjilanu presudom P.br. 138/2011, od 24 februara 2012. godine, detaljno obrazložio zašto je pojedine dokaze prihvatio i zašto je pojedine dokaze odbacio, kao i na osnovu kog činjeničnog stanja je došao do zaključka da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo, pritom uzimajući u obzir i otežavajuće ali i olakšavajuće okolnosti prilikom izricanja presude.

Zbog gore navedenog Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci pred redovnim sudovima na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni. Stoga Sud je zaključio da zahtev očigledno neosnovan jer iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.

Istovremeno sudu je odbio zahtev podnosioca za privremenu meru, uz obrazloženje da isti nije priložio nikakav ubedljiv dokaz koji bi opravdao uvođenje privremene mere kao neophodne da bi se izbegla neka nenadoknadiva šteta, ili dokaz da je takva mera od javnog interesa.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI-56/13
Podnosilac
Jashar Avdullahi
Ocena ustavnosti presude Vrhovnog suda Kosova
Pkl.br. 5/2013 od04 marta 2013 godine

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, Predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Jashar Avdullahiiz Gnjilana, koga pred Ustavnim sudom zastupa advokat Halim Sylejmani iz Prištine.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je presuda Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 5/2013 od 04 marta 2013, kojom je odbijen kao neosnovan zahtev za zaštitu zakonitosti podnosioca zahteva, podnet protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu, P.br. 138/2011, od 24 aprila 2012 godine, i presude Vrhovnog suda Kosova, Ap.br. 197/2012, od 07 novembara 2012 godine.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar je krivični postupak u kome je podnosilac zahteva oglašen krivim za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, iz člana 297, stav 5, vezano za stav 3 i 1 Krivičnog Zakona Kosova (u daljem tekstu KZK), i pravosnažno osuđen na kaznu zatvora od 3 (tri) godine i 6 (šest) meseci, a u kome je prema tvrdnjama podnosioca zahteva ”*....stavljen u nejednak položaj samo zbog činjenice što je iz predmetne saobraćajne nesreće prošao bez posledica, dok je drugi učesnik završio sa fatalnim posledicama po njega i saputnike.*”

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15 januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o radu (u daljem tekstu Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

5. Podnosilac zahteva je dana 17. aprila 2013 godine, podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud“).Istovremeno zahtevajući određivanje privremene mere sa obrazloženjem:

> *“Imajući u vidu da je podnosilac zahteva osuđen na kaznu zatvora, u trajanju od 3 godine i 6 meseci, i u svakom trenutku se može pozvati na izdržavanje kazne, smatra da se do odlučivanja o predmetnom zahtevu može uvesti predložena privremena mera, za odlaganje izvršenja kazne zatvora, na način da se izbegne nepopravljiva šteta, ukoliko osnovni zahtev bude imao uspeha.“*

6. Dana 20. maja 2013. godine, Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Vrhovni sud Kosova, da je pokrenut postupak ispitivanja ustavnosti odluka po predmetu br. KI-56-13.

7. Dana 20. juna 2013. godine, nakon razmatranja izveštaja sudije izvestioca Robert Carolan, Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija:Altay Suroy(predsedavajući), Snezhana Botusharova i Kadri Kryeziu, iznelo je Sudu u punom sastavu preporuku o neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

8. *Dana 08. maja 2009 godine, Okružno javno tužilaštvo u Gnjilanu, optužnicom PP.br. 49/2009, optužilo podnosioca zahteva Jashar Abdullahi iz Gnjilana je izvršio krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, iz člana 297, stav 5 vezano za stav 3 i 1 KZK.*

9. *Presudom Okružnog suda u Gnjilanu, P.br. 102/2009, od 20 januara 2010. godine, proglašen je krivim za izvršenje krivičnog dela*

ugrožavanje javnog saobraćaja, iz člana 297, stav 5, vezano za stav 3 i 1 KZK, i osuđen je na kaznu zatvora u trajanju od 4 (četiri) godine

10. *Protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu, P.br. 102/2009, od 20 januara 2010. godine, podnosilac zahteva je podneo žalbu koja je delimično usvojena od strane Vrhovnog suda Kosova, rešenjem Ap.br. 148/2010, od 05 maja 2011. godine, kojim je delimično poništena gore navedena presuda i predmet vraćen Okružnom sudu na ponovno suđenje.*

11. *U ponovljenom postupku uz potpuno uvažavanje preporuka Vrhovnog suda naznačenih u rešenju Ap.br. 148/2010, od 05 maja 2011. godine, kao i uz detaljno obrazloženje svih spornih pitanja Okružni sud u Gnjilanu presudom P.br. 138/2011, od 24 februara 2012. godine, proglasio je krivim podnosioca zahteva Jashar Avdullahi i osudio na kaznu zatvora u trajanju od 3 (tri) godine i 6 (šest) meseci.*

12. *Protiv presude Okružnog suda u Gnjilanu P.br. 138/2011, od 24 februara 2012. godine podnosilac zahteva i Okružni javni tužilac u Gnjilanu su podneli žalbe, koje su odbijene kao neosnovane presudom Vrhovnog suda Kosova, Ap.br. 197/2012, od 07 novembra 2012 godine, i potvrđena je presuda Okružnog suda u Gnjilanu P.br. 138/2011, od 24 februara 2012. godine*

13. *Protiv presude Vrhovnog suda Kosova, Ap.br. 197/2012, od 07 novembra 2012 godine, podnosilac zahteva je podneo Vrhovnom sudu Kosova zahtev za zaštitu zakonitosti.*

14. *Odlučujući na osnovu zahteva za zaštitu zakonitosti Vrhovni sud Kosova je presudom Pkl.br. 5/2013, od 04 maja 2013. godine, odbio zahtev za zaštitu zakonitosti kao neosnovan sa obrazloženjem;*

> *"Branilac, iako osporava presudu zbog kršenja Krivičnog zakonika, i kršenja Zakona o krivičnom postupku, na štetu osuđenog, u suštini osporava utvrđeno činjenično stanje, tvrdeći da osuđeni nije izvršio krivično delo za koje je osuđen. Branilac tvrdi da u presudi nisu ocenjeni postupci, sada pokojnog J.S., koji je, prema navodima branioca, sam izazvao nesreću, upravljajući njegovim vozilom, velikom brzinom od 104 km na čas, dok je osuđeni vozio njegovo vozilo brzinom od 75 km na čas, stoga je, prema mišljenju branioca, jedini odgovoran za nesreću bio sada pokojni. Štaviše, prema navodima branioca, prekršne su i odgovarajuće odredbe Zakonika o krivičnom postupku, s obzirom na to da nedostaje ocena protivrečnih dokaza, uopšte*

nije ocenjeno mišljenje veštaka M.H., i na ovaj način je prekršena i odredba člana 185 ZKPK."

"Navodi branioca osuđenog Jashar Avdullahi, imaju veze sa činjeničnim stanjem, koje ne može biti predmet razmatranja, sa zahtevom za zaštitu zakonitosti, kao vanrednim pravnim lekom, jer u pogledu činjeničnog stanja nije ostalo nijedno dvoumljenje u bilo kojoj okolnosti. Osuđeni Jashar Avdullahi, izvršio je preticanje drugog vozila, u suprotnosti sa odgovarajućim odredbama Zakona o bezbednosti u drumskom saobraćaju, čime je izazvao zabranjenu posledicu, u kojoj su živote izgubili J.S. i T.S., dok su B.S. i M.T. pretrpele teške telesne povrede. Izreka presude sadrži činjenični opis nedozvoljenih radnji osuđenog Jashar Avdullahi koje je preduzeo kršeći zakonske odredbe. Obrazloženja osporenih presuda sadrže potrebne činjenične i pravne razloge o ključnim činjenicama, kao i neophodnu i zakonsku ocenu dokaza. Sud je ocenio veštačenje veštaka I.B. i grupe veštaka Tehničkog fakulteta, koje je Sud ovlastio za obavljanje veštačenja, dok je veštačenje M.H. obavljeno na osnovu angažovanja branioca osuđenog i kao takvo nije bilo predmet ocene."

"Vezano za kršenje: Krivičnog zakonika, branilac osuđenog tvrdi da nije utvrđeno da je osuđeni preduzeo nedozvoljene radnje, stoga, nije bilo mesta da bude proglašen krivim, i sudovi su ga presudama, uprkos ovome, neosnovano proglasili krivim i osudili. Na osnovu stanja na pravičan i potpuno utvrđen činjeničan način, ovaj sud ocenjuje da je i Krivični zakonik pravilno primenjen kada ga je prvostepeni sud proglasio krivim za krivično delo ugrožavanje javnog saobraćaja, iz člana 297, stav 5, vezano za stav 3 i 1 KZK, a ovo je potvrdio i Vrhovni sud Kosova, stoga, neosnovano se osporavaju presude oba suda, sa zahtevom za zaštitu zakonitosti."

Tvrdnje podnosioca zahteva

15. Podnosilac zahteva smatra *"da su presudom Vrhovnog suda Kosova, u postupku zaštite zakonitosti, kao i gore navedenim presudama u sudskom postupku, povređena prava na pošteno, nepristrasno i ravnopravno suđenje sa drugim učesnikom u predmetnoj saobraćajnoj nesreći."*

16. Zbog toga je prema tvrdnjama podnosioca zahteva *"namerno ili slučajno, podnosilac zahteva je stavljen u nejednak položaj samo zbog*

činjenice što je iz predmetne saobraćajne nesreće prošao bez posledica, dok je drugi učesnik završio sa fatalnim posledicama po njega i saputnike."

17. Podnosilac zahteva smatra "*da su prekršene odredbe Ustava Republike Kosovo za garantovanje jednakosti i nepristrasnosti učesnika u primenjenim zakonskim postupcima, kao i zakonske odredbe za imenovanje i izbor sudija"*

Ocena prihvatljivosti zahteva

18. Podnosilac zahteva navodi "*da su prekršene odredbe Ustava Republike Kosovo za garantovanje jednakosti i nepristrasnosti učesnika u primenjenim zakonskim postupcima, kao i zakonske odredbe za imenovanje i izbor sudija"* osnova za njegov podnesak.

19. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

20. Član 48. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo predviđa:

> *„Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori."*

21. Po Ustavu, Ustavni sud nije apelacioni sud, kada se razmatraju odluke donete od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače zakon i primene odgovarajuća pravila procesnog i materijalnog prava (vidi, *mutatis mutandis*, García Ruiz protiv Španije [GC], br. 30544/96, stav 28, Evropski sud za ljudska prava [ESLJP] 1999-I).

22. Podnosilac zahteva nije podneo nikakav *prima facie* dokaz koji ukazuje na povredu njegovih ustavnih prava (vidi, Vanek protiv Slovačke Republike, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 53363/99 od 31. maja 2005. god.). Podnosilac zahteva ne navodi na koji članovi Ustava podržavaju njegov zahtev, kao što je predviđeno u članu 113.7. Ustava i u članu 48. Zakona.

23. Podnosilac zahteva tvrdi*"da su presudom Vrhovnog suda Kosova, u postupku zaštite zakonitosti, kao i gore navedenim presudama u sudskom postupku, povređena prava na pošteno, nepristrasno i ravnopravno suđenje..."*

24. Iz spisa predmeta se jasno vidi da je Okružni sud u Gnjilanu presudom P.br. 138/2011, od 24 februara 2012. godine, detaljno obrazložio zašto je pojedine dokaze prihvatio i zašto je pojedine dokaze odbacio, kao i na osnovu kog činjeničnog stanja je došao do zaključka da je podnosilac zahteva izvršio krivično delo, pritom uzimajući u obzir i otežavajuće ali i olakšavajuće okolnosti prilikom izricanja presude.

25. Presuda Okružnog suda u Gnjilanu presudom P.br. 138/2011, od 24 februara 2012. godine, je nedvosmisleno potvrđena presudom Vrhovni sud Kosova presudom Ap.br. 197/2012, od 07 novembra 2012 godine kao i presudom Vrhovnog suda Kosova Pkl.br. 5/2013, od 04 maja 2013. godine sa detaljnim obrazloženjima na sve navode žalbi podnosioca zahteva.

26. U ovom slučaju podnosiocu zahteva su pružene mnogobrojne mogućnosti da predstavi svoj slučaj i ospori tumačenje zakona za koje smatra da je netačno, pred Okružnim sudom u Gnjilanu i Vrhovnim sudom Kosova. Nakon razmatranja postupka u celini, Ustavni sud nije utvrdio da su odgovarajući postupci na bilo koji način bili nepravedni ili arbitrarni (vidi, *mutatis mutandis*, Shub protiv Litvanije, odluka ESLJP u vezi sa prihvatljivošću zahteva, br. 17064/06 od 30. juna 2009. god.).

27. Konačno, uslovi za prihvatljivost nisu ispunjeni u ovom podnesku. On nije uspeo da navede i podrži dokazima da su mu osporenom presudom navodno povređena ustavna prava i slobode.

28. Iz toga proizilazi da je zahtev očigledno neosnovan u skladu sa pravilom 36. (2b) Poslovnika o radu koja predviđa: *„Sud odbacuje zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju i kršenju ustavnih prava.“*

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113. stavom 7., članom 48. Zakona i pravilom 36. (2.b) Poslovnika o radu, na sednici održanoj dana 5. jula 2013. god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBIJE zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA ODBIJE zahtev za uvođenje privremenih mera

III. Ova odluka će biti dostavljena stranama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Robert Carolan

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 107/12, Jovica Đorđevićiz, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini Gž.br. 1490-2011 od 26. juna 2012 god.

Predmet 107/12, odluka od 19. juna 2013 godine.

Ključne reči: individualni zahtev, ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda.

Podnosilac zahteva je podneo podnesak u skladu sa članovima 113.7 i 21.4 Ustava, članova 20, 22.7 i 22.8 Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.

Podnosilac zahteva je dana 29. oktobra 2012. god., podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, gde je od suda zahtevao ocenu ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini.

Podnosilac zahteva je tvrdio da su mu rešenjem Okružnog suda povređena imovinska prava shodno članu 46 (Zaštita imovine) kao i članu 54 (Sudska zaštita prva) Ustava Kosova.

Odlukom predsednika (br. GJR. KI 107/12, od 06. decembra 2012), sudija Kadri Kryeziuje imenovan za sudiju izvestioca, istog dana odlukom predsednika KSH 107/12, imenovano je i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Enver Hasani.

Sud je tokom razmatranja slučaja konstatovao da podnosilac nije iscrpeo sva pravna sredstva propisana članom 113.7 Ustava.

Uzimajuci u obzir sve okolnosti podnetog zahteva, Ustavni sud Kosova je na sednici održanoj 19. juna 2013 god., proglasio zahtev neprihvatljivim.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
slučaju br. KI 107/12
Podnosilac
Jovica Đorđević
Ocena ustavnosti rešenja Okružnog suda u Prištini Gž.br. 1490-2011 od 26. juna 2012 god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija

Podnosilac zahteva

1. Podnosilac zahteva je Jovica Đorđević,iz sela Kojlovica, Opština Priština, (u daljem tekstu "podnosilac zahteva"), koga zastupa advokat Živojin Jokanović iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac osporava pravosnažno rešenje Okružnog suda u Prištini Gž.br. 1490-2011, od 26. juna 2012 god., koje je podnosiocu zahteva dostavljeno 19. jula 2012 god.

Predmetna stvar

3. Predmetna stvar zahteva podnetog Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Sud") od 29. oktobra 2012 god., je utvrđivanje prava svojine na četiri (4) parcele koje su predmet ugovora zaključenog 29. decembra 1998 god.

Pravni osnov

4. Zahtev je zasnovan na članovima 113.7 Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: „Ustav") članu 21.4 , članovima 20, 22.7 i 22.8 Zakona br.

03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo od 15. januara 2009.(u daljem tekstu: „Zakon“) i pravilu 56. stavu 2. Poslovnika o Radu Ustavnog Suda Republike Kosovo (u daljem tekstu „Poslovnik o Radu“).

Postupak pred Sudom

5. Dana 29. oktobra 2012 god., podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo, i isti je registrovan sa oznakom KI107/12.

6. Dana 06. decembra 2012 god.,predsednik je imenovao sudiju Kadri Kryeziuza sudiju izvestioca i Veće za razmatranje sastavljeno od sudija: Robert Carolan (predsedavajući), Altay Suroy i prof. dr Enver Hasani.

7. Dana 01. marta 2013 god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva i Osnovni sud u Prištini da je zahtev podnosioca registrovan sa oznakom KI107/12.

8. Dana 19. juna 2013 god., Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i iznelo Sudu preporuku o neprihvatljivosti.

Pregled činjenica (Postupak pred redovnim sudovima)

9. Dana 29. decembra 1998 god., danas pokojni Ž.Đ., iz sela Kojlovica, Opština Priština, zaključio je ugovor o zameni zemljišta sa Skupštinom grada Priština.

10. Tim ugovorom, Ž. Đ., je ustupio gradu Priština svoje 4 (četiri) parcele ukupne površine 1,58.86 he, pri čemu je od grada Prištine i Poljoprivredno Industrijskog Kombinata Kosovo Polje (u daljem tekstu „PIK Kosovo Polje“) dobio 4 (četiri) parcele, ukupne površine 1,52.15 he.

11. U međuvremenu Opština Priština i PIK Kosovo Polje, odnosno pravni naslednik Agencije za privatizaciju, osporavaju validnost tog ugovora.

12. Dana 20. novembra 2006 god., podnosilac zahteva koji je pravni naslednik pokojnog Ž. Đ., podneo je građansku tužbu Opštinskom sudu u Prištini protiv Opštine Priština i PIK Kosovo Polje, kojom je zahtevao potvrđivanje imovinskog prava nad 4 (četiri) parcele koje su predmet ugovora [Vr. br. 4149 od 29], od 29. decembra 1998. god.

13. Dana 01. oktobra 2007 god., Opštinski sud u Prištini usvojio je tužbeni zahtev podnosioca i doneo presudu [P. Br 2264/06] kojom je potvrdio imovinsko pravo podnosioca zahteva.

14. U toku trajanja posupka pred Opštinskim sudom, tuženik Agencija za privatizaciju, otuđila je 3 (tri) parcele (datum otuđenja parcela nije dostupan u spisima predmeta) koje su predmet ovog spora shodno članu 5.1 UNMIK uredbe 2002/12 o osnivanju Kosovske poverilačke Agencije (vidi paragraf 30).

15. Nepoznatog dana tuženik ulaže žalbu na presudu Opštinskog suda [P.br 2264/06] od 01. oktobra 2007 god.

16. Dana 21. maja 2008 god., Okružni sud u Prištini donosi presudu [Gž (Ac) Br 181/2008] kojom je delimično potvrdio presudu Opštinskog suda [P. Br 2264/06] od 01. oktobra 2007 god. U presudi Sud je potvrdio imovinsko pravo podnosioca samo za jednu parcelu br.1811 od 0.62.46- he, dok je za ostale tri (3) parcele presuda ukinuta i predmet vraćen Opštinskom sudu na ponovno odlučivanje.

17. U toku trajanja žalbenog postupa pred Okružnim sudom, Agencija za privatizaciju je na osnovu istog člana 5.1 UNMIK uredbe 2002/12, otuđila i parcelu br.1811, koja je dosuđena tužiocu (podnosioca ovog zahteva), presudom [Gž (Ac) Br 181/2008], tako da se izvršenje nije moglo sprovesti ni za parcelu br.1811.

18. Dana 04. maja 2009 god., po prigovoru Agencije za privatizaciju, Opštinski sud rešenjem [P.br. I144/08] oglašava se stvarno nenadležnim u ovoj pravnoj stvari. Sud u rešenju navodi „da je Posebna komora Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju jedino nadležna za rešavanje ovog imovinsko pravnog spora, i da je postupak utvrđivanja imovinskog prava nad 4 (četiri) parcele koje su predmet ugovora [Vr. br. 4149 od 29], prešla u nadležnost Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju pred kojom će se voditi postupak, sa oznakom predmeta SCC-09-0225.“

Postupak povodom zahteva za izvršenje presude Okružnog suda [Gž (Ac) Br. 181/2008]

19. Nepoznatog datuma 2009 god., podnosilac zahteva podneo je Opštinskom sudu zahtev za uvođenje mere obezbeđenja izvršenja presude Okružnog suda [Gž (Ac) Br 181/2008] od 21. maja 2008 god., u čijoj izreci je obuhvaćena samo parcela br.1811.

20. Podnosilac u zahtevu traži da se po tada važećem zakonu rešenjem odredi privremena mera nad jednom drugom parcelom br. 1831 KZ Priština, koja je u vlasništvu tuženika na površini od 0.62.46-ha., i

tuženim stranama zabrani otuđenje ili opterećenje pomenutog dela parcele, a sve u cilju njegovog obezbeđenja do konačne odluke Posebne komore Vrhovnog suda.

21. Dana 18. aprila 2011 god., Opštinski sud u Prištini rešenjem [I. Br. 583/08] odbija zahtev podnosioca. U rešenju Sud navodi „da se zahtev podnosioca odbija jer na osnovu člana 5.1 Zakona o Kosovskoj agenciji za privatizaciju (Zakon br. 03/1-067), predviđeno je da je Agencija ovlašćena da upravlja preduzećima u društvenoj svojini, nezavisno da li podležu transformaciji ili ne. Na osnovu Člana 4.1 UNMIK uredbe 2002/13, o osnivanju Posebne komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, isključivu jurisdikciju nad zahtevom podnosioca ima Posebna komora Vrhovnog suda Kosova (vidi paragraf 31) "

22. Dana 16. oktobra 2011 god., po žalbi podnosioca, Okružni sud rešenjem [GŽ. Br 461-211] usvaja žalbu, a rešenje Opštinskog suda [I.br. 583/2008] od 18. aprila 2011 god., ukida i predmet vraća Opštinskom sudu na ponovni postupak i odlučivanje.

23. Dana 16. novembra 2011 god., Opštinski sud rešenjem [Br. 538/08] ponovo odbija zahtev podnosioca kao neosnovan.

24. Nepoznatog dana 2011 god., podnosilac ulaže žalbu na rešenje Opštinskog suda [Br. 538/08]

25. Dana 26. juna 2012 god. drugostepeni- Okružni sud u Prištini, konačnim rešenjem [GŽ. Br 1490/2011] odbija žalbu podnosioca kao neosnovanu, a rešenje Opštinskog suda [I br. 583/08] od 18. aprila 2011 god., potvrđuje u celosti.

26. Dana 30. jula 2012 god., podnosilac je uputio zahtev za zaštitu zakonitosti Državnom tužiocu Kosova protiv pravosnažnog rešenja Okružnog suda [Gž.br. 1490-2011] od 26. juna 2012 god.

27. Dana 07. avgusta 2012 god., državni tužilac Kosova je dopisom [ZZZG Br. 80-12] obavestio podnosioca da nije našao zakonski osnov za ulaganje zahteva za zaštitu zakonitosti u ovom slučaju.

Tvrdnje podnosioca zahteva

28. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu povređena imovinska prava shodno članu 46 (Zaštita imovine) kao i članu 54 (Sudska zaštita prva) Ustava Kosova.

29. Takođe podnosilac tvrdi da član 22 Ustava Kosova nalaže direktnu primenu međunarodnih sporazuma i instrumenata, a posebno naglašava Univerzalnu deklaraciju o ljudskim pravima, i to članove 8, 10 i 17, koji propisuju pravo čoveka da ga nacionalni sudovi efikasno štite od kršenja osnovnih prava koja su mu priznata Ustavom i zakonima.

30. Podnosilac zahteva se obraća Ustavnom sudu sa sledećim zahtevom:

"Da sud oceni ustavnost i zakonitost spornog rešenja, te da utvrdi da je na štetu podnosioca zahteva povređeno njegovo pravo zagarantovano Ustavom Republike Kosovo, da su oba nižestepena suda (Opštinski i Okružni u Prištini) povredili zakon o izvršnom postupku na štetu podnosioca i da su rešenja neustavna".

Relevantan zakon

31. Član 5.1 UNMIK uredba 2002/12 o osnivanju Kosovske poverilačke Agencije;

"Agencija je ovlašćena da upravlja javnim i društvenim preduzećima koja su registrovana ili posluju na teritoriji Kosova kao i aktivom koja takva preduzeća imaju na teritoriji Kosova"

32. Član 4.1 UNMIK uredbe 2002/13 o Posebnoj komori vrhovnog suda:

"*Posebna komora ima prvenstvenu nadležnost za potraživanja i protivpotraživanja u vezi sa sledećim";*
"[...]"
d) *"Potraživanja koja uključuju priznanje prava svojine ili interesa u vezi sa imovinom koja je u vlasništvu ili pod kontrolom preduzeća ili akcionarskog društva koja su trenutno ili su bila pod administrativnom upravom Agencije kada su ovakva potraživanja nastala u toku ili pre nego sto je preduzeće ili akcionarsko društvo bilo pod administrativnom upravom Agencije".*

Ocena prihvatljivosti zahteva

33. Da bi bio u mogućnosti da presudi o podnesku podnosioca zahteva, Sud prvo treba da proveri da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti predviđene Ustavom, detaljnije obrazložene u Zakonu o Ustavnom sudu i Poslovniku o radu.

34. U tom smislu, Sud se poziva na član 113.7 Ustava koji predviđa:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom."

35. S druge strane, član 47 (2) Zakona takođe propisuje da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva

ostala zakonom određena pravna sredstva.."

36. Štaviše, pravilo 36 (1) a) predviđa da:

„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke.

37. Podnosilac je u zahtevu podnetom Ustavnom sudu naveo da je na osnovu prigovora Agencije za privatizaciju, nadležnost za rešavanje ovog imovinsko pravnog spora 04. maja 2009 god., prešla u nadležnost Posebne Komore Vrhovnog suda, da je predmet registrovan sa oznakom „SCC-09-0225", i da je postupak u toku. Ustavni sud napominje da su ovi navodi podnosioca detaljnije obrazloženi u izreci rešenja Opštinskog suda [P.br. I144/08] od 04. maja 2009 god. (vidi paragraf 17)

38. Sud primećuje da je dana 18. aprila 2011 god., Opštinski sud u Prištini rešenjem [I. Br. 583/08] odbio zahtev za izvršenje presude Okružnog suda [Gž (Ac) Br. 181/2008] podnetog od strane podnosioca. U rešenju Sud je naveo: *„da se zahtev podnosioca odbija [...] Na osnovu člana 4.1 UNMIK uredbe 2002/13, o osnivanju Posebne Komore Vrhovnog suda Kosova o pitanjima koja se odnose na Kosovsku agenciju za privatizaciju, isključivu jurisdikciju nad zahtevom podnosioca ima Posebna Komora Vrhovnog suda Kosova."*

39. Sud takođe primećuje da je u periodu od 20. novembra 2006 god., do 04. maja 2009 god., postupak utvrđivanja prava vlasništva u ovoj pravnoj stavi vođen pred redovnim sudovima, i ako je na snazi u tom periodu bila UNMIK uredba 2002/12 o osnivanju Kosovske poverilačke Agencije od 13. juna 2002 god., koja je regulisala i pitanje sporova protiv agencije.

Član 30.1 UNMIK uredbe 2002/12, o osnivanju Kosovske poverilačke agencije kaže:

"Posebna komora ima ekskluzivnu nadležnost za sve procese protiv Agencije"

40. Sud podseća da načelo supsidijarnosti zahteva da podnosilac iscrpi sve proceduralne mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ako ga ima, da ispravi takvo kršenje osnovnog ljudskog prava. Shodno tome iscrpljivanje pravnih sredstava na raspolaganju prema važećim zakonom u ovom slučaju još nije ispunjeno.

41. Obrazloženje za pravilo iscrpljivanja je da priušti organima vlasti,, mogućnost da spreče ili isprave navodnu povredu Ustava. Pravilo je zasnovano na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti delotvoran lek za kršenje ustavnih prava. Ovo je važan aspekt supsidijarnog karaktera Ustava (videti Rešenje o neprihvatljivosti; AAB-RIINVEST Univerzitet, DOO. Priština protiv Vlade Republike Kosovo, KI-41/09 od 21. januara 2010. god. i videti mutatis mutandis, ESLJP, Selmouni protiv Francuske, broj 25803/94, odluka od 28. jula 1999. god.)

42. Zapravo, kao opšte pravilo, Ustavni sud će intervenisati samo kada postoje povrede tumačenja Ustava ili kada zakoni nisu u skladu sa Ustavom, ali samo kada su iscrpljena sva ostala pravna sredstva, predviđena zakonom.

43. Prema tome, zahtev, u skladu sa članom 113.7 Ustava, član 47 (2) Zakona i pravilo 36 (1) a) Poslovnika, je neprihvatljiv.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud je, u skladu sa članom 113.7. Ustava, članom 20. Zakona i pravilima 36.1 a), i 56. 2). Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013 god., jednoglasno

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;

III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

IV. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Dr. sc. Kadri Kryeziu

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr Enver Hasani

KI 07/13, Ibish Kastrati, datum 09 Jul 2013- Ocena ustavnosti odluke opštinskog suda u peći, N. br. 137/08, od 17. novembra 2008. god.

KI07/13, Rešenje o neprihvatljivosti od 5. jula 2013. god.

Ključne reči: individualni zahtev, zaštita imovine, neiscrpljenje pravnih sredstava, preuranjen zahtev.

Podnosilac zahteva traži da ostvari pravo na slobodno i potpuno raspolaganje nepokretnosti prema ugovoru o kupoprodaji, zahtevajući primenu odluke Sreskog suda u Peći, A. 1174/56-57, od 17. oktobra 1957. god.

Podnosilac zahteva se takođe obraća Sudu sa zahtevom za prekid sudskog postupka, koji se vodi pred Osnovnim sudom u Peći.

U konkretnom slučaju, Sud primećuje da je Opštinski sud u Peći, svojom odlukom br. 137/08, od 17. novembra 2008. god., odlučio da obustavi van parnični postupak kako bi podnosilac zahteva podneo parničnu tužbu pred nadležnim sudom. Kao rezultat gore navedene odluke, podnosilac zahteva je podneo tužbu pred nadležnim sudom, gde se vodi sudski postupak.

Uzimajući kao osnov činjenicu da je slučaj podnosioca zahteva još u toku razmatranja u redovnom sudskom postupku pred Osnovnom sudu u Peći, Sud zaključuje da je zahtev podnosioca preuranjen.

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI
u
Slučaju br. KI07/13
Podnosilac
Ibish Kastrati
Ocena ustavnosti Odluke Opštinskog suda u Peći N.br. 137/08, od 17 novembra 2008. god.

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

U sastavu:
Enver Hasani, predsednik
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Kadri Kryeziu, sudija i
Arta Rama-Hajrizi, sudija.

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podnet od strane Ibisha Kastratija (u daljem tekstu: Podnosilac zahteva) sa prebivalištem u Peći.

Osporena odluka

2. Osporena odluka je Odluka Opštinskog suda u Peći N.br. 137/08, od 17 novembra 2008. god., dostavljen podnosiocu zahteva, dana 10 decembra 2008. godine.

Predmetna stvar

3. Podnosilac zahteva traži da ostvari pravo na slobodno i potpuno raspolaganje nepokretnosti prema ugovoru o kupoprodaji, zahtevajući primenu Odluke Sreskog suda u Peći A. 1174/56-57, od 17 oktobra 1957. god. i obustavljanje ponovnog suđenja.

Pravni osnov

4. Zahtev se zasniva u članu 113.7 Ustava, članu 22 Zakona br.03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosova, od 15 januara 2009. god. (u daljem tekstu: Zakon) i pravila 56, tačka 2 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosova (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).

Postupak pred Sudom

5. Dana 23 januara 2013. god., podnosilac zahteva je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
6. Predsednik je imenovao sudiju Altay Suroy kao sudiju izvestioca i veće za razmatranje u sastavu sudija: Snezhana Botusharova (predsedavajući) i Ivan Čukalović i Kadri Kryeziu.

7. Dana 15 februara 2013. god., Ustavni sud je obavestio podnosioca zahteva u vezi sa registracijom predmeta. Istog dana, Sud je obavestio Osnovni sud u Peći u vezi sa registracijom zahteva, tražeći istovremeno potvrđivanje ako se u vezi ovog zahteva vodi postupak pred ovim sudom.

8. Dana 27 februara 2013. god., Sud je primio dopis od Osnovnog suda u Peći, koji obaveštava da u vezi predmeta N.br. 137/08, od 17 novembra 2008. god., obustavljen postupak i stranka je upućena na parnični spor, takođe uz obaveštenje da je predmet u postupku pred ovim sudom.

9. Dana 1 marta 2013. god., Sud je od podnosioca zahteva primio jedno pismo, kojoj se još jednom prilaže Odluka Sreskog suda u Peći A.1174/56-57, od 17 oktobra 1957. god. i Odluka Opštinskog suda u Peći, N.br. 137/08, od 17 novembra 2008. god.

10. Dana 17. juna 2013. god. Veće za razmatranje je razmotrio izveštaj sudije izvestioca i preporučio punom Sudu neprihvatljivost Zahteva.

Pregled činjenica onako kako su dostavljene od podnosioca zahteva

11. Prema dokumentima u prilogu Zahteva, podnosilac zahteva, pravo svojine je stekao pomoću ugovora o kupoprodaji, potvrđenog u Opštinskom sudu u Peći, br. 882/61, od 1 avgusta 1961. god. Prilikom potvrđivanja ugovora nije bio upisan broj katastarske parcele i kupljene površine, ali je nepokretnost potvrđena prema Odluci Sreskog Suda N.br. 1174/56, od 17 oktobra 1957. god., o raspodeli nepokretnosti između bivšeg vlasnika nepokretnosti i njegovog brata.

12. Podnosilac zahteva navodi da njegovu nepokretnost, onako kako mu je predao bivši vlasnik, posedovao u njenim granicama do 1999. godine. Prilikom paljenja kukuruznog koša tokom rata, koji je razgraničavao njegovu nepokretnost sa susedom, vlasnik susedne nepokretnosti je postavio jednu žičanu ogradu i prema navodima podnosioca zahteva ušao je u parcelu podnosioca zahteva.

13. Dana 17 juna 2008. god., podnosilac zahteva je podneo Opštinskom sudu predlog o razgraničenju nepokretnosti i utvrđivanju granica za parcele 475/1 i 475/2.

14. Opštinski sud u Peći, u okviru ne spornog postupka, u cilju identifikacije i utvrđivanja granica, naložio izlazak na lice mesta geodetskih veštaka. U njihovom izveštaju geodetski veštaci su konstatovali da od 1956. god. nije izvršeno katastarsko merenje i u nedostatku katastarskih podataka, nije bilo moguće utvrđivanje granice prema predlogu podnosioca zahteva i prema nalogu Opštinskog suda.

15. Dana 17 novembra 2008. god., nakon izjava stranaka, mišljenja veštaka i izlaska na lice mesta od strane Suda, Opštinski sud je u svojoj Odluci N.br. 137/08, došao do zaključka da *„između predlagača i protiv predlagača postoji nesporazum u vezi katastarske granice.“* Kao rezultat nedostatka podataka i nesporazuma između stranaka u vezi postojanja granice na lice mesta, Sud je odlučio da obustavlja nesporni postupak kako bi podnosilac zahteva podneo tužbu nadležnom sudu.

16. Prema obaveštajnom dopisu Osnovnog suda u Peći, primljenog u Ustavnom sudu dana 27 februara 2013. god., potvrđuje se da je podnosilac zahteva podneo parničnu tužbu u Opštinskom sudu u Peći, registrovane u Sudu kao predmet C.br. 1033/08. U njegovom obaveštajnom dopisu, Osnovni sud u Peći, takođe potvrđuje da se u vezi predmeta C.br. 1033/08 vodi sudski postupak, uz istovremeno obaveštenje da su održane dve sudske rasprave, odnosno dana 26 decembra 2012. god. i 10 januara 2013. god. i da će se naredne sednice odrediti u buduće.

Navodi podnosioca zahteva

17. Podnosilac u svom zahtevu dostavljenom Sudu, traži ostvarivanje prava na slobodno i potpuno raspolaganje nepokretne imovine prema ugovoru o kupoprodaji, zahtevajući primenu u potpunosti Odluke Okružnog suda u Peći A.1174/56-57, od 17 oktobra 1957. god.

18. Podnosilac zahteva se takođe obraća Sudu zahtevom o obustavljanju prekidu sudskog postupka, koji se vodi pred Osnovnim sudom u Peći.

Ocena prihvatljivosti zahteva

19. Pre svega, radi razmatranja zahteva podnosioca, Sud treba da oceni da li je podnosilac zahteva ispunio sve zahteve prihvatljivosti, koji se određuju Ustavom i specificiraju se dalje Zakonom i Poslovnikom o radu.

20. Sud, prvo treba da oceni da li je podnosilac zahteva ovlašćena stranka za podnošenje zahteva pred Sudom, u skladu sa članom 113.7 Ustava.

Član 113, stav 7 Ustava određuje:

„Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom“.

U vezi Zahteva, Sud primećuje da je podnosilac zahteva fizičko lice, kao i ovlašćena stranka u skladu sa članom 113.7 [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava.

21. Sud takođe treba da utvrdi da li je podnosilac zahteva, u skladu sa zahtevima člana 113 (7) Ustava, člana 47 (2) Zakona i pravila 36.1 Poslovnika o radu, iscrpeo sva pravna sredstva.

22. Član 47 (2) Zakona o Sudu, predviđa da:

„Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva“.

23. Šta više, pravilo 36 (1.a) Poslovnika o radu, predviđa da:

„Sudu je dozvoljeno da rešava zahteve: (a) samo ako su iscrpljena sva delotvorna pravna sredstva, koja su na raspolaganju po zakonu, protiv pobijene presude ili odluke“.

24. U konkretnom slučaju, Sud primećuje da Opštinski sud u Peći, svojom Presudom br.137/08, od 17 novembra 2008. god., odlučio da obustavi

van parnični postupak kako bi podnosilac zahteva podneo parničnu tužbu pred nadležnim sudom. Kao rezultat gore navedene Odluke, podnosilac zahteva je podneo tužbu pred nadležnim sudom, gde se vodi sudski postupak.

25. Uzimajući kao osnov činjenicu da je slučaj podnosioca zahteva još u toku razmatranja u redovnom sudskom postupku pred Osnovnom sudu u Peći, Sud primećuje da je zahtev podnosioca prevremen.

26. Ovom prilikom, Sud ponavlja da su redovni sudovi nezavisni u vršenju njihove sudske vlasti i da je njihova ustavna obaveza i prerogativa da tumače faktička i zakonska pitanja koja su relevantna za slučajeve podnete pred njima.

27. Cilj pravila iscrpljenja je da se, u ovom slučaju, pruža redovnim sudovima mogućnost uređenja navodnih povreda Ustava. Pravilo se bazira na pretpostavci da će pravni poredak Kosova obezbediti efektivna pravna sredstva protiv povrede ustavnih prava. Ovo je važan aspekat subsidijarnog karaktera Ustava *(Vidi Rešenje o neprihvatljivosti – AAB-RIINVEST L.L.C., Priština, protiv Vlade Republike Kosova,* KI-41/09, od 21 januara 2010. god. i *vidi mutatis mutandis* ESLjP, *Selmouni protiv Francuske,* br. 25 803/94, Odluka od 28 jula 1999. god.).

28. Princip subsidarnosti zahteva da podnosilac zahteva iscrpi sve proceduralne, administrativne ili sudske mogućnosti u redovnom postupku, kako bi se sprečilo kršenje Ustava, ili ako postoji, urediti takve povrede osnovnih prava. (*Vidi, Rešenje u slučaju KI07/09, Demë Kurbogaj i Besnik Kurbogaj, Ocena Presude Vrhovnog suda, Pkl.br. 61/07, od 24 novembra 2008. god., stav 18).*

29. Konačno, Ustavni sud ne može da oceni navodne ustavne povrede, bez davanja mogućnosti redovnim sudovima da završe postupak koji je u toku i isprave navodne povrede.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 113.7 Ustava, članom 20. Zakona i pravilom 36.1 (a) i 56.2 Poslovnika o radu, dana 5. jula 2013. god. je jednoglasno:

ODLUČIO

I. DA ODBACI zahtev kao neprihvatljiv;

II. Ova odluka će biti dostavljena strankama i biće objavljena u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona; i

III. Ova odluka stupa na snagu odmah.

Sudija izvestilac
Altay Suroy

Predsednik Ustavnog suda
Prof. dr. Enver Hasani

INDEKS PRAVNIH POJMOVA

IZRAZ		BROJ STRANICE
Administrativni akt	**A**	77, 555, 561;
Apstraktna Ocena Ustavnosti Zakona		51, 373;
Actio popularis		45, 51, 77, 254, 260, 374, 400, 404, 697, 704, 837, 844;
Centralna Banka Kosova	**C**	434, 439, 601, 610 - 615; 620 – 624; 627 - 629; 636 - 638;
Centralna Izborna Komisija		77, 226, 480, 597, 769;
DP (Društvenog Preduzeća)	**D**	25 - 28; 62, 118 – 120; 237, 523, 525, 713, 726, 766 – 769; 878;
EKLJP - Evropska Konvencija za Zaštitu Ljudskih Prava i Osnovnih Sloboda	**E**	188, 190, 197 – 201; 213, 216, 219, 227, 225, 241 - 254; 257, 275, 282, 285, 287 – 291; 299 - 302; 309 - 313; 319, 325, 338, 343, 345, 351, 358, 367, 369, 372, 375, 379 – 381; 397, 400, 404 – 406; 413, 428, 429, 440 – 445; 446, 448, 449, 453, 454, 456, 460, 463, 464, 466, 470, 474, 477 – 479; 481, 485, 486, 496, 512, 513, 518 - 522; 528, 536 – 539; 543, 546, 585, 590, 630, 663, 664, 667, 671, 677, 679, 682, 688, 711, 713, 715, 778, 784, 789, 790, 802, 803, 807, 816, 821, 825 – 828; 857 – 862;
ESLJP - Evropski Sud za Ljudska Prava		21, 38, 64, 84, 85, 102, 108, 171, 183, 199, 220, 213, 224 – 233; 240, 252, 274, 291 - 301; 319, 331 - 352; 359 - 421; 440 – 468; 478 – 481; 519, 526, 537 - 545; 555 - 561; 662 - 679; 688, 731, 745, 757, 790, 799, 816, 835 – 844; 862, 869;

Evropski Centar za Manjinska Pitanja		502 – 504;
Ex lege		36;
Ex officio (po službenoj dužnosti)		173, 175, 176, 186, 220, 281, 283, 315, 316, 426, 475, 498 – 500; 658, 679, 713, 716;
Imenovanje i Razrešenje Sudija	**I**	231, 331, 869;
Imunitet		367, 368, 371, 372, 422, 424, 425, 427;
Integritet		292, 356, 798;
In abstracto		41, 45, 254, 259, 704, 837, 844;
Inter alia		20, 30, 34, 65, 67, 74, 76, 133, 192, 213, 241, 252, 271, 282, 321, 323, 432, 445, 454 – 458; 464 - 468; 496, 519, 523, 546, 557, 577, 591, 633, 688, 816;
Jednakost pred Zakonom	**J**	40, 43, 58, 59, 63, 64, 75, 152, 155, 206, 207, 213, 214, 248, 309, 312, 358, 400, 401, 428, 430, 437, 441, 449, 450, 461, 485, 671, 707, 708, 713, 716, 724, 725, 730, 732, 738, 754, 756, 778, 784, 788, 790, 797, 855, 869;
Katastarska Agencija Kosova	**K**	60 – 64;
Konfiskacija (zapleniti)		223, 704, 705;
Kosovska Energetska Korporacija (KEK)		126, 267 - 274; 428, 445, 448, 487, 831 - 834;
Kosovska Obaveštajna Agencija		597;
Kosovska Povereničkа Agencija		62, 208 – 212; 235 – 237; 239, 309,

(KPA) 310, 485, 523, 524;

Kosovska Agencija za Privatizaciju (KAP) 60, 62 - 64; 66, 117 – 211; 237, 242, 243, 312, 362, 523, 650, 651, 715, 724 - 731; 761, 765, 766, 874 - 878;

Kosovska Policijska Služba 124, 164, 172- 177; 299, 359, 360, 366, 597, 737, 796;

Krivični Zakona Kosova - KZK 34, 279, 347, 349, 350, 394, 402, 473, 477, 493, 541, 542, 543, 867, 868, 720, 788, 821, 865 - 868;

(Privremeni) Krivični Zakon Kosova -PKZK 130, 131, 149, 164 – 167; 171, 180, 185, 191, 195, 279, 356, 357, 359, 392, 394, 397, 398, 474, 657 – 659; 819, 820, 821;

(Zakon o) Krivičnom Postupku Kosova - ZKPK 35 – 37; 81, 83, 132, 474, 477, 659, 774, 821;

(Privremeni Zakon o) Krivičnom Postupku Kosova - PZKPK 35, 131, 133, 134, 166, 172 – 178; 180, 181, 185 – 187; 223, 224, 281, 282, 356 – 359; 394 – 397; 547, 792, 797, 798, 819;

KFOR 367, 368, 371 - 373; 805;

M

Međunarodno Pravo 509, 583, 585, 796;

Međunarodni Sporazumi 40, 43, 75, 243, 245, , 338, 343, 345, 543, 663, 677, 716, 738, 814, 877;

MINISTARSTVO/MINISTAR

Ministarstvo Administracije Lokalne Samouprave 839 - 842;

Ministarstva za Finansije 601, 612 – 616; 618 – 622;

Ministarstva Javne Uprave 601, 612, 615, 616, 622, 624, 627,

		629, 637, 638;
Ministarstvo (Ministar) Pravde		55, 263, 264, 297, 300, 317, 590, 656, 661;
Ministarstvo Poljoprivrede , Šumarstva i Ruralnog Razvoja		407 - 409;
Ministarstva (Ministar) Rada i Socijalne Zaštite (MRSZ)		44, 70 –76; 78, 90 - 92; 226, 230 – 232; 270, 272, 329, 436, 515, 751 – 754; 846, 847;
Ministarstvu Sredine i Prostornog Planiranja		552 - 555; 701;
Ministarstvo Trgovine i Industrije		620, 624, 628, 629, 637;
Ministarstvo za Transport i Telekomunikaciju		157, 592;
Ministarstvo Unutrašnjih Poslova		124, 125, 297, 300, 590, 733 – 737; 813;
Ministarstvo (Ministar) Zdravlja		226, 422 – 427; 433, 479, 503, 507, 509, 567 – 573; 575 – 577; 580, 583 – 585; 589, 593;
Mutatis mutandis		21, 30, 37, 38, 64, 65, 78, 85, 95, 102, 108, 109, 115, 125, 126, 133, 134, 197, 213, 214, 224, 225, 227, 233, 240, 241, 252, 274, 275, 281, 313, 327, 331, 344, 345, 351, 352, 359, 366, 380, 381, 388, 395, 399, 404, 420, 421, 440, 444, 448, 478, 481, 488, 495, 496, 518, 519, 526, 537, 545, 546, 561, 652, 669, 678, 687, 688, 711, 712, 722, 731, 732, 745, 756, 763, 769, 790, 791, 809, 815 - 824; 836, 862, 869, 870, 879, 885;
Nadležnost Redovnih Sudova	**N**	32, 37, 276, 281, 282, 331, 344, 380 - 382, 388, 390, 422, 687, 862;
Nadoknada (naknada, pravo		17, 19, 76 – 78; 211, 224, 229, 230,

na, štete, monetarna, plata)		267 - 274; 309 - 313; 363, 364, 379, 415, 436, 458, 460, 478, 488, 507 - 518; 563, 570, 585, 592, 596, 606, 609, 623, 638, 639, 665, 668, 686, 702, 714 - 728; 802 – 808; 822, 859 - 864;
Ne bis in idem		528, 536, 537;
Nezavisna Komisija za Rudnike i Minerale		743, 774;
Nepokretna Imovina (nekretnine)		23, 25 - 29; 58, 60 - 63; 97, 101, 117, 119, 341, 342, 378, 420, 514, 516, 517, 524, 525, 532, 623, 682, 685, 686, 786, 787, 854, 882, 883;
Nezavisni Nadzorni Odbor Republike Kosova (NNOK)		107, 385, 405, 406;
Nezavisni Sindikat		107;
Nezavisni Sindikat Penzionera i Invalida Rada Kosova		40- 43;
NVO - Nevladina Organizacija		89, 250, 289, 291, 293, 351, 573, 599, 601, 604- 627; 629 – 632, 635 – 639;
Ocena Ustavnosti Odluke	**O**	16, 23, 32, 47, 52, 58, 67, 70, 80, 87, 90, 97, 104, 110, 117, 122, 128, 141, 146, 152, 159, 206, 216, 229, 235, 242, 247, 267, 276, 309, 315, 321, 327, 333, 338, 353, 361, 367, 375, 382, 390, 400, 405, 413, 422, 428, 470, 483, 491, 506, 521, 528, 539, 548, 557, 563, 595, 599, 636, 643, 655, 663, 671, 682, 689, 696, 707, 713, 718, 724, 733, 741, 751, 765, 771, 777, 784, 802, 811, 817, 825, 831, 846, 852, 857, 864, 872, 880;
Odluka o ispravci tehničkih grešaka u Rešenju o		498, 499;

neprihvatljivosti donetom of strane Ustavnog suda Republike Kosovo

OEBS - Organizacija za Evropsku Bezbednost i Saradnju 367 - 372;

Ombudsman Republike Kosova 54, 72, 75, 87, 88, 264, 570, 578, 579, 599, 600, 605, 615, 617, 625, 626, 703, 796;

Opšta Načela Sudskog Sistema 85, 111, 122, 125, 309, 312;

Oslobodilačka Vojska Kosova (OVK) 135, 136, 138, 139, 157;

Ovlašćeno lice (stranke) 40, 44, 50, 56, 120, 144, 187, 221, 223, 258, 293, 294, 319, 373, 476, 487, 495, 573, 581, 652, 668, 702, 703, 711, 761, 774, 828, 843, 860, 861, 877;

Neovlašćenog Lica (stranke) 34, 37, 40, 47, 70, 264, 367, 703, 837, 843;

OKRUŽNI SUD

Okružni Sud u Đakovici 749;

Okružni Sud u Gnjilanu 707, 710 – 712; 865, 870 – 872;

Okružni Sud u Mitrovici 321 – 325; 402 – 404;

Okružni Sud u Peći 110, 113, 114, 131, 278 – 280; 338 - 341; 343; 346, 349, 353, 354, 358, 376 – 380; 392 – 396; 471 – 477; 657, 825 - 828; 834, 883;

Okružni Sud u Prištini 16, 18 – 21; 81 - 84; 97, 98, 100, 102, 107, 143, 144, 166, 167, 170, 191 – 195; 216, 218 - 220; 223, 232, 272, 385, 387, 414, 425, 435, 441, 451,

	462, 487, 493, 499, 517, 539, 541, 542, 663, 664, 666, 668, 719 - 721; 780, 781, 785, 787, 789, 791, 794, 803, 806 - 808; 818, 821, 822, 859, 873, 875, 876;
Okružni Sud u Prizrenu	27, 29, 148 – 150; 355, 356, 405 – 407; 410, 417, 423, 529, 531, 534 – 537; 671 – 673; 675 – 679; 682 – 686; 693, 855 - 860;
OPŠTINSKI SUD	
Opštinski Sud u Dečane	340 - 344; 773;
Opštinski Sud u Đakovici	60, 62, 63, 65, 113, 130, 131, 278, 279, 280, 349, 378, 379, 550 – 553; 555, 825, 827, 828;
Opštinski Sud u Gnjilanu	34 – 37; 363 – 365; 707, 709 - 712;
Opštinski Sud u Kačaniku	384, 385, 387;
Opštinski Sud u Klini	357, 358;
Opštinski Sud u Lipljanu	81, 83 – 85;
Opštinski Sud u Mališevu	771 – 775;
Opštinski Sud u Peći	346, 369, 880 – 884;
Opštinski Sud u Podujevu	516 – 518;
Opštinski Sud u Prištini	16 - 21; 42, 72, 74 – 79; 99, 100, 102, 231, 232, 249, 271, 272, 285 – 289; 292, 298 – 300; 302, 304, 305, 371, 414, 416 – 419; 434, 435, 451, 462, 493, 494, 499, 510, 665, 666, 668, 719 – 721; 727, 780, 785, 786, 788, 789, 791, 803, 805, 806, 812 - 815; 817 – 822; 834, 854, 859, 860, 874, 876 – 878;

Opštinski Sud u Prizrenu 22, 25 – 30; 409, 410, 650, 671, 672, 675 – 678; 682 – 685; 758 – 762; 854, 855;
Opštinski Sud u Suvoj Reci 528 – 537; 690 – 693;

Opštinski Sud u Uroševcu 107, 169;

Opštinski Sud u Vučitrnu 322 – 324; 400 – 403;

OPŠTINA

Opština Dečane 339, 340, 701;

Opština Đakovica 21, 58, 60 - 63; 346, 348, 376, 378, 547 - 553; 555;
Opština Đeneral Jankovića 243- 245;

Opština Gnjilane 48, 363 – 365; 492, 494, 766;

Opština Gračanica 837 – 842; 844;

Opština Istok 847;

Opština Kačanik 384, 385, 387, 785, 787;

Opština Klina 354, 471;

Opština Orahovac 147;

Opština Peć 53, 696 – 701; 704, 706;

Opština Podujevo 81, 91, 512 – 517; 752;

Opština Priština 719, 720, 787, 805, 812, 873, 874;

Opština Prizren 683, 759;

Opština Suva Reka 406, 471, 529 - 531; 690 – 692;

Opština Štimlje 105 - 107;

Opština Uroševac 191;
Ponovno Suđenje **P** 27, 159, 162, 219, 224, 324, 398,

	474, 477, 493, 495, 517, 558 – 560; 780, 787, 789, 806, 815, 825, 828, 867;
Posebna Komora Vrhovnog Suda	60 – 64; 211 – 213; 237, 311, 312, 361, 362, 364, 372, 483 – 488; 490, 521 - 523; 525, 526, 648 – 653; 713, 715, 727, 730, 760, 761, 877, 878;
Poslanici Skupštine Kosova	67, 68, 263, 265, 563, 565, 571, 582, 583, 595, 597, 617 - 621; 632, 633, 641, 643, 644, 703;
Potpredsednici iz Predsedništva Skupštine	263;
Pravni Osnov	18, 25, 33, 41, 48, 53, 59, 71, 82, 92, 99, 105, 112, 119, 123, 130, 137, 142, 148, 153, 162, 208, 218, 230, 237, 244, 249, 256, 264, 269, 278, 286, 311, 317, 322, 328, 334, 339, 347, 354, 369, 377, 383, 392, 401, 415, 424, 431, 472, 485, 503, 507, 514, 523, 530, 541, 549, 558, 566, 601, 649, 657, 665, 673, 684, 691, 699, 708, 715, 720, 726, 735, 742, 747, 753, 759, 767, 779, 785, 794, 803, 812, 818, 826, 832, 828, 848, 853, 858, 866, 873, 881;
Pravno Lice	40, 45, 101, 251, 254, 259, 296, 400, 404, 561, 573, 606 – 621; 627, 631, 638 - 640;
Pravna Sredstva (Pravo na korišćenje)	16, 21, 35, 37, 38, 50, 56, 65, 66, 77 - 79; 102, 108, 117, 120, 133, 144, 159, 178, 206 - 214; 221 - 226; 240, 244, 251, 276, 280 - 282; 285, 289 – 298; 300 - 313; 318, 336, 343, 344, 351, 367 - 398, 403, 405, 411, 440, 441, 476 - 483; 489, 490, 525, 528, 536, 544, 545, 548 - 561; 648, 651, 652, 671, 677 – 679; 683, 703 - 721; 730, 731, 744, 745, 755, 758, 762 -

	769; 775, 781, 793, 799, 808 - 829; 843 - 861; 872, 878 - 880; 884, 885;
Pravni Akti (podzakonski aktom)	45, 84, 246, 259, 264, 436, 439, 448, 451, 452, 455, 462, 463, 465, 646, 703;
Pravo na Imovinu	23, 25 - 31; 65, 76, 321, 324, 361, 521 - 585; 606 - 639; 675, 696 - 773; 852, 875;
Pravo na Penziju (starost, fond, invalidnost , penzija , invalidsko osiguranje)	53, 70 – 77; 90 – 94; 231, 232, 246, 250, 254 – 257; 271, 259, 267, 279, 328 – 331; 506, 509, 753, 754, 846 - 849;
Pravo na Pristup Javnim Dokumentima	152, 155, 713, 716;
Pravo na Pravično i Nepristrasno Suđenje	23, 24, 30, 58, 59, 64, 70, 75, 79, 85, 102, 104, 110, 111, 122 - 129; 147, 148, 150, 156, 161, 179, 182, 188, 201, 206, 207, 216 - 222; 227, 276, 280; 285, 309, 312, 321, 325, 331, 338, 343 - 361; 375, 379, 390, 397, 405, 406, 413, 441 - 449; 469 - 485; 491, 494, 528, 536, 539 -544; 663 - 671; 677, 689, 690, 693, 707, 708, 718 - 725; 730, 732, 738, 761, 777 - 784; 789, 790, 793, 802, 807, 817, 821 - 828; 857, 859, 860, 870;
Pravo na Rad i Obavljanje Profesije	67,177, 382, 386, 388, 405, 406, 563, 564, 570, 571, 587 - 598; 713, 716;
Pravo na Život	40, 43, 285, 287, 291, 298, 299, 302, 307, 353, 754, 756, 792, 795, 797, 799;
Pravo na Vlasništvo	26, 28, 29, 238;
Predsednik Republike Kosovo	43, 77, 295, 460, 570, 578, 601, 603,

604, 620, 625, 626, 633, 634, 642 – 646; 698, 700, 703, 797;

Predsednik Skupštine Republike Kosova — 43, 47, 261, 262 – 266; 566, 570, 601, 603, 630, 631, 642, 644; 797;

Premijer Vlade Kosova — 42, 55, 263, 264, 567, 625, 626, 703, 796;

Premoć Ustava — 40, 43, 506, 509, 582, 738;

Presuda — 161, 262, 286, 430, 565, 600;

Resenje o nperihvatljivosti — 17, 24, 33, 38, 41, 59, 71, 77, 80, 81, 98, 105, 111, 118, 123, 128, 129, 136, 142, 147, 153, 207, 217, 230, 236, 243, 248, 255, 268, 277, 310, 316, 322, 328, 339, 344, 347, 354, 362, 368, 383, 391, 401, 406, 414, 471, 479, 484, 492, 507, 513, 522, 529, 540, 549, 558, 561, 649, 656, 664, 672, 683, 689, 690, 698, 708. 714, 719, 725, 734, 742, 747, 751, 766, 772, 778, 785, 794, 803, 812, 818, 826, 832, 838, 847, 853, 858, 865, 873, 881;

Prima facie — 56, 95, 104, 109, 121, 122, 126, 212, 216 - 226; 227, 233, 338, 345, 399, 420, 426, 470, 475, 476, 480, 481, 526, 537, 655, 661, 680, 687, 790, 823, 861 – 863; 869;

Privremene Mere — 63, 64, 67 - 69; 87, 88, 89, 122, 125, 126, 128 – 130; 134, 159, 161 - 163; 165, 166, 189, 206 – 208; 214 – 217; 220, 221, 227, 228, 276 – 278; 281 – 284; 364, 390, 391, 399, 413, 415, 421 - 427; 470 –476; 481, 491, 493, 495, 496, 512, 513, 519, 520, 539, 540, 544 - 547; 563 - 567; 595 - 602; 634, 657, 663 - 665; 669 - 681; 692, 817, 817, 819, 822, 824, 864, 866, 871, 875;

Ratione temporis	**R**	21, 353, 359, 360, 361, 365, 366, 371, 771, 775, 831, 835;
Res Judicata		135, 140, 146, 151, 206, 212 - 214; 536, 537, 713, 716, 746, 750;
Revizija		20, 27 - 29; 107, 108, 114, 232, 271, 272, 290, 336, 338, 341 - 343; 376, 379, 380, 385, 386, 428, 430, 435 - 437; 440, 442, 443, 447, 448, 451, 455, 458, 462, 463, 465, 468, 517, 529, 531, 535, 676 – 678; 693, 705, 780, 782, 785, 787, 788, 789, 790, 802, 803, 807, 834;
RKV (Regionalna Kompanija Vodovoda "Batlava" u Prištini)		16, 18 – 20;
RTK - Radio Televizija Kosova		55;
Skupština Republike Kosovo (autoritet, nadležnosti)	**S**	42 – 45; 67, 68, 249, 258 - 266; 514, 531, 563, 565 - 569; 557 - 579; 581 - 588, 593, 595 – 599; 601 – 604; 616, 617, 625, 626, 630 – 633; 641 - 645; 701, 703, 840 - 842;
Sloboda Izražavanja		788;
Službeni List Republike Kosova		22, 31, 39, 46, 51, 57, 66, 80, 86, 96, 103, 109, 116, 121, 127, 134, 140, 145, 158, 189, 215, 234, 241, 246, 253, 260, 266, 275, 284, 303, 314, 320, 326, 332, 337, 345, 352, 360, 366, 374, 381, 389, 399, 404, 412, 421, 449, 490, 497, 499, 500, 505, 511, 520, 527, 538, 547, 556, 635, 654, 662, 670, 681, 688, 695, 696, 698, 706, 712, 717, 723, 732, 740, 745, 750, 757, 764, 770, 776, 783, 791, 810, 824, 830, 836, 845, 851, 857, 863, 871, 879, 886;

Službeni List- Socijalistička Federativna Republika Jugoslavija; SAPK		25 – 28, 42, 61, 249, 255, 257, 343;
Stambene i Imovinske Zahteve (komisija)		674;
Sudska Zaštita Prava		32, 35, 38, 276, 280, 285, 300, 341, 358, 365, 400, 401, 506, 509, 528, 536, 537, 708, 716, 738, 778, 784, 790, 797, 852, 855, 872;
Sudske Troškove		104, 105;
Sudski Savet Kosova		137 - 139; 155, 263, 285 – 292; 294, 295, 297, 299 - 302; 304, 501 - 503; 557, 561, 590;
Suspenzija (Obustaviti)		26, 74, 77, 78, 183, 206, 207, 208, 217, 220, 245, 292, 294, 393, 395, 397, 408, 409, 422, 424, 426, 475, 491, 495, 513, 551, 552, 555, 563, 564, 566, 595, 601, 605, 634, 664, 665, 673, 679, 692, 792, 797, 819, 822, 881, 882, 883, 884;
Tužilac	**T**	34 - 36; 74, 148, 176, 177, 186, 187, 212, 213, 232, 323, 324, 331, 341, 349, 355 - 359; 364, 378 - 396; 410, 414, 417 - 425; 447, 450, 461, 473, 483 - 489; 503, 512 - 518; 524 – 542; 545, 546, 557 – 561; 597, 650, 651, 666 - 685; 692, 693, 707 – 710; 727 - 730; 748, 754, 773, 786 -789; 793 - 800; 806, 849, 854, 855, 859 - 861; 866, 867, 875, 876;
Univerzitet u Prištini (javni)	**U**	52, 53, 56;
Univerzitet AAB-Riinvest (Privatan)		21, 65, 78, 226, 251, 313, 398, 404, 480, 561, 652, 763, 769, 879, 885;
Uredbe UNMIK – a		43, 62, 107, 110, 114, 117, 119, 120, 172, 231, 232, 247, 249, 250, 257,

		270 – 272; 310, 312, 313, 364, 367, 368, 371 – 373; 386, 391, 394, 395, 398, 437, 442, 447, 452, 484, 487, 488, 533, 616, 621, 675, 728, 730, 760, 833, 876 - 878;
Univerzalna Deklaracija o Ljudskim Pravima		40, 43, 136, 137, 161, 179, 214, 254, 257, 287, 397, 584, 713, 716, 778, 798;
Viši Sud za Prekršaje	**V**	811, 812;
Vlada Republike Kosova (autoritet, nadleznosti, odluka, propisi)		44 – 46; 52 – 56; 65, 78, 246, 251, 258, 259, 263 - 265; 272, 273, 313, 317, 365, 398, 422, 425, 441, 458, 561, 567, 607, 616, 625, 700 – 703; 775, 799, 885;
Vladavina Prava		365, 445, 457, 458, 468, 631, 634, 646;
Vrhovni sud Kosova		16, 23, 32, 58, 80, 90, 104, 110, 122, 128, 141, 146, 159, 206, 216, 229, 235, 247, 267, 276, 309, 327, 338, 346, 361, 375, 382, 390, 413, 428, 470, 491, 512, 521, 528, 539, 648, 689, 713, 718, 724, 741, 751, 771, 777, 784, 802, 817, 825, 837, 846, 852, 857, 864;
Zabrana Diskriminacije (zakon protiv diskriminacije)	**Z**	76, 137, 155, 249, 251, 257, 313, 437, 441, 503, 566, 858;
Zabrana mučenja, Surovog, Neljudskog ili Ponižavajućeg Postupanja		40, 43;
Zamenik Premijera Kosova		55, 263;
Zakon o Radu		113, 436, 437, 443, 447, 452, 462, 565, 575, 578, 594;
(Zakon o) Parničnom Postupku		21, 107, 238, 271, 290, 342, 483, 484, 524, 682, 693, 730, 787;

(Zakon o) Izvršnim Postupcima	100, 101, 102; 417, 418, 780, 877;
Zakon o Zdravstvenom Osiguranju	40, 42, 43, 44, 256, 577, 580, 755;
Zakon o Penzijskom i Invalidskom Osiguranju (fond)	40 - 43; 72, 232, 250 - 267; 270, 271 -273;
Zakon o Upravnim Sporovima	77, 561;
Zakona o Bankama, Mikrofinansijskim Institucijama i Nebankarskim Finansijskim Institucijama	87, 88, 599 - 601; 603 - 605; 608 - 614; 616; 618 - 636; 640 - 643;
Zakon o Opštim Izborima u Republici Kosovo	349, 350;
Zakon o Lokalnoj Samoupravi	242, 246, 553 – 555; 839, 840, 841, 842;
Zaštitu Zakonitosti	34, 35 – 37; 84, 119, 131, 169, 196, 219, 220, 222 – 224; 239, 240, 276, 277, 280, 281, 290, 324, 342, 349, 350, 358, 365, 396, 398, 410, 414, 417, 419, 474, 477, 493, 494, 542, 543, 545, 672, 676, 685, 686, 692, 710, 719, 721, 773, 774, 789, 821, 826, 828, 853 – 855; 866 – 868, 877;
Zaštita Imovine	23, 24, 29, 75, 76, 87, 110, 111, 112, 321, 325, 367 - 369; 512, 513, 518, 599, 605, 631, 634, 671, 677, 689, 690, 852, 872, 876, 880;

INDEKSI ČLANOVIMA USTAVA

Član	Naslov/Imenovanje	Odluka/Broj stranica
	POGLAVLJE I OSNOVNE ODREDBE	
1	Definicija države	75
3	Jednakost pred zakonom	40; 43; 247; 248; 400; 401; 430; 437; 441; 671; 677; 708; 716; 738; 784
4	Oblik Vladovanja Podela vlasti	583
5	Jezici	309; 312; 485; 486; 784
7	Vrednosti	40; 43; 309; 312; 338; 343; 375; 379
10	Ekonomia	207; 599; 643
16	Primat Ustava	40; 43; 582
19	Implementacija Međunarodnih Sporazuma	40; 43
	POGLAVLJE II OSNOVNA PRAVA I SLOBODE	
21	Osnovni principi	136; 155; 230; 237; 309; 312; 334; 338; 343; 346; 351; 375; 379; 528; 541; 663; 671; 677; 696; 738; 778; 872
22	Neposredna Primena Međunarodnih Sporazuma i Instrumenata	40; 43; 75; 244; 245; 247; 248; 254; 257; 338; 343; 375; 379; 544; 716; 738; 778

23	Ljudsko dostojanstvo	40; 43; 75; 244; 245; 254; 257; 309; 312; 425; 485; 486; 756
24	Jednakost pred zakonom	59;63; 64; 75; 136; 155; 207; 247; 248; 309; 312; 358; 400; 401; 430; 437; 441; 450; 485; 486; 716; 724; 725; 738; 756
25	Pravo na život	40; 43; 285; 287; 756
27	Zabrana Mučenja, Nečovečnog i Ponižavajućeg	40; 43
29	Pravo na Slobodu i Bezbednost	397
31	Pravo na Pravično i Nepristrasno Sudjenje	24; 29; 59;63; 64; 75; 111; 125; 128; 129; 147; 148; 161; 190; 207; 216; 219; 276; 280; 285; 287; 309; 312; 325; 338; 343; 346; 351; 358; 375; 379; 397; 405; 406; 413; 453; 461; 464; 470; 474; 477; 485; 486; 491; 528; 539; 543; 544; 671; 677; 689; 690; 693; 708; 724; 725; 738; 778; 784; 802; 807; 825; 828; 858; 860
32	Pravo na Pravno Sredstvo	35; 38; 75; 207; 276; 280; 285; 287; 738
33	Načelo Legaliteta i Proporcionalnosti u Krivičnim Postupcima	216; 219
34	Pravo Lica da mu se ne Sudi dva Puta za Isto Krivično Delo	207
36	Pravo na Privatnost	136; 155
41	Pravo na Pristup Javnim Dokumentima	136; 155; 716
44	Sloboda Udruživanja	599; 605; 624; 626; 643; 738

46	Zaštita Imovine	24; 29; 75; 111; 367; 375; 379; 512; 513; 521; 522; 525; 599; 605; 624; 643; 671; 677; 689; 690; 693; 855; 872; 876
49	Pravo na Rad Obavljanje Profesije	111; 125; 386; 405; 406; 564; 570; 571; 575; 587; 716; 846; 849; 850
51	Zdravstvena i Socijalna zaštita	40; 43; 75; 254; 257; 274; 331; 397; 755
53	Tumačenje Odredaba za Ljudska Prava	111; 157; 276; 280; 338; 343; 375; 379; 463; 544; 738; 843
54	Sudska Zaštita Prava	35; 38; 276; 280; 285; 287;358; 400; 401; 509; 528; 708; 716; 738; 778; 784; 797; 855; 872; 876
55	Ograničenje Ljudskih Prava i Osnovnih Sloboda	358; 397; 738
56	Prava i Osnovnih Sloboda Tokom Vanrednog Stanja	400; 401

POGLAVLJE III
PRAVA PRIPADNIKA I NJIHOVIH ZAJEDNICA

61	Zastupljenost pri Zapošljavanju u Javnim Institucijama	560
62	Zastupljenost u Javne Lokalne Organe	837; 838

POGLAVLJEIV
SKUPŠTINA REPUBLIKE KOSOVA

65	Ovlašćenja Skupštine	583
80	Usvajanje Zakona	633; 644

POGLAVLJE V
PREDSEDNIK REPUBLIKE KOSOVA

84	Nadležnosti Predsednika	40;43; 644

POGLAVLJE VI
VLADA REPUBLIKE KOSOVA

93	Nadležnosti Vlade	259
98	Imunitet	425

POGLAVLJE VII
PRAVOSUDNI SISTEM

102	Opšti Principi Sudskog Sistema	85; 111; 125; 309; 312
103	Organizacija i Nadležnost Sudova	85
104	Imenovanje i Razrešenje Sudija	125
106	Nespojivost Funkcija	778
108	Sudski Savet Kosova	263

POGLAVLJE VIII
USTAVNI SUD

113.1	Nadležnost i Ovlašćene Strane	120; 141; 254
113.5		566; 581
113.7		18; 23; 32; 40; 47; 52; 58; 70; 82; 90; 99; 106; 110; 117; 122; 130; 135; 142; 146; 152; 159; 206; 230; 237; 267; 276; 285; 309; 315; 321; 327; 333; 339; 346; 353; 361; 367; 377; 382; 390;

		400; 405; 413; 422; 472; 483; 491; 501; 506; 512; 528; 541; 550; 557;
113.9		649; 651; 657; 663; 673; 684; 689; 696; 707; 713; 721; 726; 741; 746; 753; 758; 767; 771; 779; 784; 786; 795; 804; 811; 817; 826; 831; 837; 846; 852; 860; 864; 872; 882
		261; 265
116	Pravni Efekat Odluka	69; 89; 220; 426; 475; 817

POGLAVLJE IX
EKONOMSKI ODNOSI

119	Opšti Principi	40; 43; 235; 236; 239; 244; 245
121	Nekretnine	235; 237; 239; 338; 343; 375; 379

POGLAVLJE X
LOKALNA VLADAVINA I TERITORIJALNA ORGANIZACIJA

123	Opšti Principi	837; 838
124	Organizacija i Funkcionisanje Lokalne Samouprave	837; 838

POGLAVLJE XI
SEKTOR BEZBEDNOSTI

POGLAVLJE XII
NEZAVISNE INSTITUCIJE

POGLAVLJE XIII
KONAČNE ODREDBE

144 Amandmani 264

POGLAVLJE XIV
PRELAZNE ODREDBE